

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

**GAZİANTEP'İN GELİŞİM SÜRECİNDE MİMAR BEKİR
SITKI SEVEROĞLU**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET ALİ ERTURHAN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ

GAZİANTEP, Ağustos 2025

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANA BİLİM DALI

Tezin Başlığı: Gaziantep'in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı SEVEROĞLU

Adı ve Soyadı: Mehmet Ali ERTURHAN

Tez Savunma Tarihi: 13/08/2025

Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ danışmanlığında hazırlanan bu tez tarafımızca okunmuş, kapsam ve niteliği açısından oybirliği ile bir Yüksek Lisans olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri:

İmzası

Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR (Jüri Başkanı)

Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ

Dr. Öğr. Üyesi Murat ERKOÇ

Bu tezin gerekli şartları yukarıda belirtilen jüri tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edildiğini onaylarım.

Prof. Dr. Abdurrahman UZUNASLAN
Enstitü ABD Başkanı

Sosyal Bilimler Enstitüsü Onayı

Doç. Dr. Ahmet BOZDAĞ
SBE Müdürü

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmada;

- Tez içinde sunduğum verileri, bilgileri ve dokümanları akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi,
- Tüm bilgi, belge, değerlendirme ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu,
- Tez çalışmada yararlandığım eserlerin tümüne uygun atıfta bulunarak kaynak gösterdiğimi,
- Kullanılan verilerde herhangi bir değişiklik yapmadığımı,
- Bu tezde sunduğum çalışmanın özgün olduğunu,

bildirir, aksi durumda aleyhime doğabilecek tüm hak kayıplarını kabullendiğimi beyan ederim.

İmza:

Adı ve Soyadı: Mehmet Ali ERTURHAN

Öğrenci Numarası: 220000288002

Tezin Savunma Tarihi:13/08/2025

ÖZET

GAZİANTEP’İN GELİŞİM SÜRECİNDE MİMAR BEKİR SITKI SEVEROĞLU

ERTURHAN, Mehmet Ali

Yüksek Lisans Tezi

Tarih Ana Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Mehmet BİÇİCİ

Ağustos 2025, 231 sayfa

Bu çalışma, Gaziantep’in kültürel, sosyal, sportif ve ekonomik gelişiminde önemli bir rol üstlenen Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu’nun yaşamını, faaliyetlerini ve şehre kazandırdığı değerleri kapsamlı biçimde ele almaktadır. Sıtkı Severoğlu’nun aile geçmişinden eğitim hayatına, mesleki gelişiminden şehre dair girişimlerine uzanan süreçte bireysel ve toplumsal düzeyde ortaya koyduğu katkılar ayrıntılı olarak incelenmiştir. Kent tarihinin yaşatılmasına yönelik hazırladığı takvimler, Antep Savunmasını konu alan çizgi roman çalışması, Zeugma mozaiklerinin Gaziantep’te kalması yönündeki çabaları, turizm derneği başkanlığı dönemindeki projeleri, tarihi mekânların restorasyonu için yürüttüğü hukuki ve kültürel mücadeleleri ile Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Müzesi, Kamil Ocak Stadyumu ve Yesemek Platformu gibi kentsel düzeydeki çalışmaları, mimarlık meslek örgütlerinde üstlendiği görevler ve sivil toplum faaliyetleri bu bağlamda öne çıkan başlıklardır. Ayrıca konferanslar, paneller, sergiler, belgeseller ve çeşitli medya çalışmaları aracılığıyla milli mücadele, kültürel miras ve şehir bilincinin yaygınlaştırılmasına sağladığı katkılar belgelerle ortaya konmuştur. Sonuç olarak eser, Bekir Sıtkı Severoğlu’nun kişisel yaşam öyküsünü ve faaliyetlerini anlatmakla kalmayıp, Gaziantep’in 1990-2025 yılları arasındaki sosyal ve kültürel dönüşümünü de yansıtan önemli bir şehir tarihi kaydı niteliği taşımaktadır.

Anahtar sözcükler: Gaziantep, Yerel Tarih, Sivil Toplum, Bekir Sıtkı Severoğlu

ABSTRACT**ARCHİTECT BEKİR SITKI SEVEROĞLU İN THE DEVELOPMENT
PROCESS OF GAZİANTEP**

ERTURHAN, Mehmet Ali

Master's Thesis

Department of History

Thesis Advisor: Assoc. Prof. Mehmet BİÇİCİ

August 2025, 231 pages

This study comprehensively examines the life, activities, and contributions of Architect Bekir Sıtkı Severoğlu, who played a significant role in the cultural, social, sporting, and economic development of Gaziantep. From Severoğlu's family background and education to his professional development and urban initiatives, his contributions at both individual and societal levels are analyzed in detail. Prominent aspects include his efforts to preserve the city's history through specially prepared calendars, his comic book project on the Defense of Antep, his struggle to ensure that the Zeugma mosaics remained in Gaziantep, his projects during his presidency of the tourism association, and his legal and cultural initiatives for the restoration of historical sites, along with his urban-scale works such as the Panorama 25 December Gaziantep Defense Museum, Kamil Ocak Stadium, and the Yesemek Platform, as well as his leadership roles in professional architectural organizations and civil society activities. Furthermore, his contributions to the dissemination of awareness regarding the national struggle, cultural heritage, and urban consciousness through conferences, panels, exhibitions, documentaries, and various media projects are documented with supporting evidence. In conclusion, this work not only narrates Bekir Sıtkı Severoğlu's personal life story and achievements but also serves as an important historical record of the social and cultural transformation of Gaziantep between 1990 and 2025.

Keywords: Gaziantep, Local History, Civil Society, Bekir Sıtkı Severoğlu

ÖNSÖZ

Elinizdeki bu eserin giriş bölümünde araştırmanın konusu, amacı, önemi, kapsamı ve yöntemi titizlikle ortaya konulmuştur. Ardından gelen bölümlerde, Bekir Sıtkı Severoğlu'nun ailesi, çocukluğu ve eğitim hayatı samimi anekdotlarla zenginleştirilerek anlatılmıştır.

Eserin ana gövdesini oluşturan ikinci bölüm, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'in gelişim sürecindeki çok yönlü rolünü gözler önüne serer. Gaziantepspor'daki yöneticiliğinden kültürel miras mücadelesine, Zeugma mozaiklerinden tarihi yapıların korunmasına, turizm vizyonundan kentsel projelere kadar yürüttüğü çalışmalar hem belgeler hem de dönemin tanıklarıyla aktarılmıştır.

Üçüncü bölüm ise Sıtkı Severoğlu'nun kültürel etkinlikler ve çalışmalarını yüzeysel biçimde ele alır. Paneller, konferanslar, sergiler, televizyon programları ve yerel-uluslararası platformlarda yürüttüğü faaliyetler; onun aynı zamanda bir kültür elçisi olduğunun kanıtıdır.

Bu çalışmanın oluşumunda en büyük katkılardan biri, Gaziantep'in hafızasını titizlikle biriktiren, koruyan ve paylaşan Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'na aittir. Kendi emeğiyle oluşturduğu zengin kişisel arşivini benimle cömertçe paylaşarak, kent kültürünü anlama ve aktarma çabamı da derinleştirmiştir. Belgeleri, notları, görselleri ve hafızaya dair her türlü birikimi bu tezin temel taşlarından birini oluşturmuştur. Kendisine bu kıymetli katkısı ve gösterdiği güven için en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Tezimin oluşum sürecinde ise desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışman hocam Doç. Dr. Mehmet Biçici'ye, yol gösterici ilgisi ve akademik rehberliği için şükranlarımı sunuyorum. Aynı şekilde, yanımda olan aileme ve özellikle de manevi desteğini en yoğun biçimde hissettiren sevgili nişanım Gözde Nur Kesik'e teşekkür ederim.

Mehmet Ali ERTURHAN

Ağustos-2025

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi	1
B. Araştırmanın Amacı ve Önemi	2
C. Araştırmanın Kapsamı	3
D. Araştırmanın Yöntemi	4

I. BÖLÜM

AİLESİ VE EĞİTİMİ

1.1. Ailesi ve Çocukluğu	5
1.2. Eğitimi ve Çalışma Hayatı	8
1.2.1. Yorganımı Satarım Yine de Sıtkı'yı Okuturum.....	8
1.2.2. Okul Dönemi ve Gaziantep'te Yerel Birliktelik.....	9

II. BÖLÜM

GAZİANTEP'İN GELİŞİM SÜRECİNDE MİMAR BEKİR SITKI SEVEROĞLU'NUN ROLÜ

2.1. Gaziantepspor ve Sıtkı Severoğlu	12
2.1.1. Gaziantepspor Kimliğine Müzikal Dokunuş ve Halil Karaduman	15
2.1.2. Hedef 2010: Gaziantep Şampiyon Projesi ve Kamil Ocak Stadyumunun Büyütülme Projesi.....	22
2.1.3. Sıtkı Severoğlu'ndan Kritik Fenerbahçe Maçı Öncesi Taraftara Destek Çağrısı	24
2.1.4. Çocuklukta Atılan Renkli Bir Adım: Sıtkı Severoğlu ve Ekrem Sakıcı	24

2.1.5. Tribün Akustiğinde Yeni Dönem Sıtkı Severoğlu ve Prof. Dr. Arzu Gönenç Sorguç'un İş Birliği.....	25
2.1.6. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep'in Spor Geleceğine Eleştirel Bakış	26
2.1.7. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantepspor Yönetiminden Ayrılışı	26
2.2. Gaziantep Tarihini Yansıtan Severoğlu Takvimleri.....	27
2.2.1. Yıl 1929... Gaziantep... (1999 Yılı Takvimi).....	28
2.2.2. Yıl 1921... Antep-Gaziantep... Yıl 1933... Gazi-Gaziantep'li... (2000 Yılı Takvimi).....	30
2.2.3. Kurtuluş Savaşından Mustafa Kemal Atatürk'e 2001 Yılı Takvimi	32
2.2.4. Gaziantep Kurtuluş Savaşı'ndaki 6.000'den Fazla Şehidin ve Serdarları Şahinbey Anısına Hazırlanan 2003-2004 Yılı Takvimi	34
2.2.5. Gazilik Ünvanı Verilişinin 84. Yılına Özel Hazırlanan 2005 Yılı Takvimi .	40
2.2.6. 28 Mart 1920 Tarihinde Şehit Edilen Gaziantep'li 14 Gencin Anısına Hazırlanan 2006-2007 Yılı Takvimi.....	48
2.2.7. İki Gazi'nin Kutlu Beraberliği Anısına Hazırlanan 2013 Yılı Takvimi	55
2.3. Antep Savunmasından Gerçek Hayat Hikayelerinin Anlatıldığı Severoğlu Çizgi Romanı	61
2.4. Zeugma Platformu.....	64
2.4.1. Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'ten Götürülme Süreci ve Sıtkı Severoğlu'nun Rolü (2004).....	65
2.4.2. Zeugma Mozaikleri Dosyası	66
2.4.2.1. Zeugma Mozaiklerinin sergilenmek üzere Gaziantep'e bir müze yapılmalı.....	66
2.4.2.2. Sıtkı Severoğlu'nun mozaiklerin götürülmemesi gerektiğine dair hukuki ve bilimsel gerekçeleri	67
2.4.2.3. 2004 yılında Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'ten götürülme süreci ile ilgili yaşanan gelişmeler.....	67
2.4.2.4. Gaziantep Müzesi'nin geçici süreyle ziyarete kapatılmasına ilişkin Bakanlık yazısı (ek: 1)	69
2.4.2.5. 10 Mart 2004 tarihli STK'ların kültürel değerlere sahip çıkma ve hukuki mücadele kararı açıklaması (ek: 2)	70
2.4.2.6. 11 Mart 2004 Tarihli İhtiyati Tedbir Talebi ve 2. Asliye Hukuk Mahkemesi Kararı (ek:3)	70
2.4.2.7. Yrd. Doç. Dr. Rıfat Ergeç'in gerekçeli Bilirkişi Raporu (ek:3)	71
2.4.2.8. Gaziantep Müze Müdürü Hamza Güllüce'nin Zeugma Mozaikleri üzerindeki yasal sorumluluğu	72
2.4.2.9. Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun mahkeme kararına ve sürece tepkisi.....	73
2.4.2.10. Sıtkı Severoğlu'nun, Kültür Bakanı Erkan Mumcu'nun röportajına yönelik açıklamaları ve mozaiklerin Gaziantep'te kalmasına dair alınan karar	74

2.4.3. Zeugma Mozaiklerinin Taşınmasına Dair Gaziantep'in Önde Gelen İsimlerin Değerlendirmeleri (Tarık Aytekin, İbrahim Tuğsuz, Ekrem Sakıcı Metin Başbekçi, Samet Bayrak)	76
2.5. Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığı Dönemi ve Faaliyetleri	78
2.5.1. Sıtkı Severoğlu'nun 2007 Yılındaki Gaziantep Turizmi Hakkındaki Öngörüsü: "2020'de Turizm Patlayacak Milyonlar Gaziantep'e Akacak"	79
2.5.2. Ressam Ayşegül Yazar Özür Dilemelidir!	80
2.5.3. Sıtkı Severoğlu'nun İthal Malları Boykot Çağrısı ve Sözde Ermeni Soykırımı'na Yanıt Paneli	82
2.5.4. Sıtkı Severoğlu: "Fuar Alanı, Ticarethane Yerine Müze Olmalı"	84
2.5.5. Sıtkı Severoğlu'ndan Televizyon Dizilerinde Gaziantep'in Temsili Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme	85
2.5.6. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep Havalimanı İçin CIP Salonu Çağrısı	85
2.5.7. Gazeteci Atilla Karaduman'ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Baş Yazısı.....	87
2.5.8. Sıtkı Severoğlu ve Gaziantep'te Sportif Yaşam	88
2.5.9. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'te Yeşil Alan Vizyonu: "Kim Yeşili Görürse Yeşilleniyor".....	88
2.5.10. Sıtkı Severoğlu'nun Güneydoğu Vizyonu: Kültürle Kalkınma	89
2.5.11. Sıtkı Severoğlu'na Göre Modern Tanıtım Stratejileri ve Gaziantep	91
2.5.12. Sıtkı Severoğlu'ndan Şehitkamil Belediye Başkanı Metin Özkarslı'ya Plaket.....	92
2.5.13. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep Tarihini Yad Eden Fotoğraf Sergisi	92
2.5.14. Gazeteci Yaşar Özen'in Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı.....	93
2.5.15. Dokurcum Değirmeni Anıtı Talebi: Sıtkı Severoğlu'ndan Tarihi Hatırlatma	93
2.5.16. Sıtkı Severoğlu'ndan Turizmcilere Öneri: Cemil Alevli Cup Tenis Turnuvası.....	94
2.5.17. Sıtkı Severoğlu'ndan Kıbrıs Seferlerine Tam Destek	94
2.5.18. Abdülkadir Tanrıverdi'nin Kaleminden, Severoğlu'nun Düzenlediği Konser: "Sıtkı Severoğlu'ndan Öğreneceğim Çok Şey Var"	95
2.5.19. Düğün ve Veda: Gazeteci Abdülkadir Tanrıverdi'den Sıtkı Severoğlu'nun Ailesine Dair Bir Tanıklık	97
2.5.20. Sıtkı Severoğlu ile Ephesus Brass Konseri ve Sürdürülebilir Turizm	98
2.5.21. Sıtkı Severoğlu'nun Katkısıyla Turgutreis'te Halil Karaduman Resitali... ..	99
2.5.22. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep'in Tanıtımına Yönelik Eleştirisi ve Vakıf Önerisi	100
2.5.23. Sıtkı Severoğlu ile Turizme Katkı Sağlayanlara Ödül Töreni	100
2.5.24. Sıtkı Severoğlu Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığına Üçüncü Kez Seçildi.....	101
2.5.25. Gazeteci Ömer Yıldırım'ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı	102

2.5.26. Gaziantep’te Turizme Gölge Düşüren Açılış	103
2.5.27. Sıtkı Severoğlu’ndan Şehitlik Anıtı ve Tarihî Hafızaya Sahip Çıkma Çağrısı	103
2.5.28. Sıtkı Severoğlu’nun Afrodite Genetiks Heykeli Özelinde Kültürel Mirası Geri Döndürme Mücadelesi	104
2.5.29. Sıtkı Severoğlu’ndan Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaigi İçin Büyükkelçiliklere Yardım Çağrısı	105
2.5.30. Sıtkı Severoğlu’nun Katkısıyla Hazırlanan Gaziantep Kültür Envanteri	106
2.5.31. Sıtkı Severoğlu’ndan Gaziantep’teki Yapı Sorununa Yasal Çözüm Önerisi	107
2.5.32. GTO’dan Sıtkı Severoğlu, Adil Dai, Dursun Bak ve Turgut Özakman’a Teşekkür Plaketi	108
2.5.33. Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep Turizm Derneği’nde 5. Kez Başkan Olması ve Yaptığı Genel Kurul Konuşması.....	109
2.5.34. Sıtkı Severoğlu’nun Lise Yıllarındaki Fotoğrafçılığı ve Gaziantep’e Kazandırılan 400 Adet Tarihi Fotoğraf	110
2.5.35. Sıtkı Severoğlu’na Göre Gaziantep’in Eğitim Seviyesi Daha İyi Seviyelere Gelmeli.....	110
2.5.36. Global Eğitim Organizasyonu (GEO) ve Sıtkı Severoğlu’ndan Tarihi Sergi: Eğitimde Gaziantep’in Değerleri	111
2.5.37. Ahmet Ayaz’ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı: Kültürel Katkının Yerel Tanıklığı	112
2.5.38. Sıtkı Severoğlu’ndan Hafif Raylı Sistem Projesine Eleştirel Değerlendirme	113
2.5.39. Sıtkı Severoğlu: Kültürel Değerlere İlgi Arttı, Doğru Yoldayız (2010)...	113
2.5.40. Sıtkı Severoğlu’nun 2010 Stratejik Öngörüsü: Turizmde Marka Kent Hedefi.....	114
2.5.41. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey’den Sıtkı Severoğlu’na Turizm Faaliyetlerinden Dolayı Teşekkür	115
2.5.42. Sıtkı Bey’in İtfaiye Daire Başkanına Hizmetlerinden Dolayı Takdim Ettiği Teşekkür Plaketi	115
2.5.43. Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep İçin Mozaik ve Arkeoloji Müzesi Stratejisi	116
2.5.44. Karkamış Müzesi İçin Sıtkı Severoğlu’nun Stratejik Önerisi.....	117
2.5.45. Sıtkı Severoğlu’nun 2010 Yılındaki Röportajı: Gaziantep’in Kültürel Yol Haritası	119
2.5.45.1. Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep’le alakalı fotoğrafları toplamasının temel amacı	120
2.5.45.2. Global Eğitim Organizasyonu (GEO)’nun kurucusu Canan Severoğlu şirketini Gaziantep’te kurmak istedi	120

2.5.45.3. GEO'dan anlamlı tanıtım: Münif Paşa, Mütercim Asım, Abdullah Necip Efendi, Şakir Sabri, Mitat Enç ve Dayı Ahmet Ağa'nın yer aldığı eğitime yön verenler sergisi	121
2.5.45.4. Sıtkı Severoğlu'nun gözünden Gaziantep'in eğitim seviyesine eleştirel bir bakış: Geçmişin başarısından günümüz sorunlarına.....	121
2.5.45.5. Sıtkı Severoğlu: Gaziantep'in eski fotoğrafları değerlendirilmeye başladı	122
2.5.45.6. Şahinbey'in evinin bulunuşu.....	122
2.5.45.7. Şahinbey'in mezarı geleneklere uymadığından yeniden düzenlenmesi için Valiliğe verilen dilekçe.....	123
2.5.45.8. Sıtkı Severoğlu: "Mesleğim gereği Gaziantep'te görüntü kirliliğine dikkat çekiyorum" (reklam panoları örneği).....	123
2.5.45.9. Sıtkı Severoğlu'nun fuar alanını müze yapma mücadelesi başarısızlıkla sonuçlandı	124
2.5.45.10. Türktepe'deki taş Antep evleri yıkılmamalı, koruma altına alınmalı	124
2.5.45.11. Gaziantep'in ulaşım sistemi genel bir değerlendirme	125
2.5.45.12. Gaziantep'in gelişimi bölgesel planlamayla mümkün olabilir.....	125
2.5.45.13. Gaziantep ortak akıl ile birçok başarı elde eden bir il ve bunun birçok örneği var	126
2.5.45.14. Sıtkı Severoğlu'na göre Gaziantep'te tescilli tapılar, boş mekânlar ve sosyal hayat	126
2.5.45.15. Sıtkı Severoğlu: "Bu kente katkı sağlayan düzgün bir insan olmaya çalışıyorum."	127
2.5.45.16. Sıtkı Severoğlu: "Zeugma Mücadelesi, Gaziantep'in İkinci Kurtuluş Savaşı'ydı"	127
2.5.46. 2000 Yılı Gaziantep Turizm Derneği Tüzüğü.....	128
2.5.46.1. Derneğin amacı ve faaliyetleri	128
2.5.47. 1993 Yılı Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizmi İle İlgili Köşe Yazısı (Yesemek, Kale, Belkis Projeleri ve Basın Teşvik Yarışmaları)	129
2.5.48. Sıtkı Severoğlu'nun Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş ile Yaptığı Röportaj (1993).....	130
2.5.49. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen ile Yaptığı Röportaj (1993)	132
2.5.50. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan ile Yaptığı Röportaj (1993).....	135
2.5.51. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Mesut Ölçal ile Yaptığı Röportaj (1993)	136
2.5.52. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Kulübü Başkanlığı Dönemine Genel Bir Bakış: Kamil Gereççi'nin Tanıklığı	138
2.5.53. 1990 Yılından 2025 Yılına: Sıtkı Severoğlu'nun Dernekte Liderlik Yolculuğu: "Gaziantep'le Kurduğumuz Her Hayali Gerçekleştirdik".....	139

2.6. Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi Tarih Kurulu Başkanlığı Dönemi ve Faaliyetleri	143
2.6.1. Sıtkı Severoğlu'nun Müze İçin İş Birliği Çağrısı	152
2.6.2. Sıtkı Severoğlu'nun Müze Binasını Ücret Almadan Yapacağına Dair Taahhüdü.....	154
2.6.3. Müze Kuruluşu Esnasında Yapılan Toplantılar	154
2.6.3.1. Sıtkı Severoğlu başkanlığında panorama toplantısı	154
2.6.3.2. Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi projesi tanıtım toplantısının içeriği ve planlanan uygulamalar.....	155
2.6.3.3. Akten Köylüoğlu'na Asım Güzelbey'den mesaj ve Sıtkı Severoğlu'nun vefası:	156
2.6.3.4. 2008 yılı ekim ayı toplantısı özeti ve Sıtkı Severoğlu'nun katkısı	157
2.6.4. Sıtkı Severoğlu'nun Fransız ve İngiliz Arşivlerinden Gaziantep'e Tarihsel Belgelerin Temin Sürecindeki Rolü	157
2.6.5. Müzeye Tahsis Edilen Alanın İptali ve Projenin Rafa Kaldırılması	159
2.6.6. Panorama Müzesi Projesine Hilmi Barlas'tan Katkı	159
2.6.7. 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi Açıldı	160
2.6.8. Sıtkı Severoğlu'ndan Fatma Şahin'e Rapor: Panorama 25 Aralık'tan Türk Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne (2025).....	162
2.7. Kamil Ocak Platformu	165
2.7.1. Kamil Ocak Stadyumu'nun Yıkılmasını Engelleme Aşamasında Verilen Mücadele	165
2.7.2. Sıtkı Severoğlu: "Yeni Stat, 2. Stat Olmalı. İlla Yıkılacaksa Stat Yerine Meydan Olmalı".....	167
2.7.3. Kamil Ocak Stadının Milet Bahçesi'ne Dönüşümü	167
2.7.4. Büyükşehir Belediyesi TOKİ'nin İmar Planını Kabulü ve TMMOB (2018)	168
2.7.5. Gaziantep Kulübü Başkanı Kamil Gereççi: "Benim Orada 6 cm Hakkım Var, Her İki Cihanda da Vermiyorum"	169
2.8. Sıtkı Severoğlu'nun Şahinbey'in Evini Tespit ve Restorasyon Çalışması.....	170
2.8.1. Nezihe Şehit Şahin'in Tanıklığında Restorasyonun Duygusal Boyutu.....	170
2.9. Yesemek Platformu	171
2.9.1. Sıtkı Severoğlu'nun Devlet Su İşleri'ne Açtığı Dava	172
2.9.2. Sıtkı Severoğlu'nun Hukuki Mücadelesiyle İnşaat Durduruldu	173
2.10. Hasan Süzer Müzesi ve Sıtkı Severoğlu'nun Açılış Konuşması.....	173
2.11. Severoğlu İnşaat'ın Kurucu Vizyonu	175
2.11.1. Sıtkı Severoğlu ve Canan Severoğlu'ndan Doğayla Uyumlu Konut Projesi	175
2.11.2. İki Şehir, Tek Vizyon: Severoğlu İnşaat ile Gaziantep'ten Bodrum'a	176

2.11.3. Severoğlu İnşaat'tan İsim Hakkı İhlaline Karşı Kamuoyu Uyarısı.....	176
2.12. Semra Öztürk Soruyor, Sıtkı Severoğlu Anlatıyor: Gaziantep'in Kültürel ve Modern Turizmi	177
2.13. Sıtkı Severoğlu Tarafından Gönüllü Olarak Tasarlanan Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi	181
2.13.1. Şehitler Abidesi	182
2.14. Kendirli Kilisesi	182
2.14.1. Sıtkı Severoğlu'nun Kendirli Kilisesi Restorasyonunda Tarihî İzlerin Silinmesine Yönelik Eleştirileri	182
2.14.2. Asım Güzelbey'den Sıtkı Severoğlu'na Sert Tepki	183
2.15. Sıtkı Severoğlu'nun Mimarlar Odası Dönemi	185
2.15.1. Sıtkı Severoğlu'nun 12. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı (Şubat 2012 – Şubat 2014).....	185
2.15.1.1. Eğitim, sosyal, kültürel, idari, temsili ve kamuya yönelik çalışmalar	186
2.15.2. Sıtkı Severoğlu'nun 13. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı (Şubat 2014 – Şubat 2016).....	189
2.15.3. Sıtkı Severoğlu'nun 48. Dönem TMMOB Mimarlar Odası Onur Kurulu ve 49. Dönem Yönetim Kurulu Üyeliği.....	193
2.16. Septimius Severus Köprüsü Restorasyonundaki İhmaller ve Sıtkı Severoğlu	194
2.17. Sıtkı Severoğlu'nun Kurucusu Olduğu Gaziantep Yardım Vakfı.....	195
2.17.1. Kitabımı Okuyorum Projesi ile Yavuzlar İlkokulu'na Yapılan Bağış	196
2.17.2. Sıradan/Mühim Şeyler 2 Karma Fotoğraf Sergisi ve Gaziantep Üniversitesi Öğrencilerine Yapılan Bağış	196
2.17.3. Gaziantep Yardım Vakfı'nın Kurumsal Yardım Faaliyetleri ve Rotary Kulüpleri İş Birliği	197
2.18. Sıtkı Severoğlu ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası	198
2.19. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Ticaret Odası Başkanlığı Adaylığı ve Süreci	199
2.20. Sıtkı Severoğlu'nun Perspektifinden Gaziantep'te Göç Olgusu	201
2.21. Sıtkı Severoğlu'nun Anavatan Partisi Dönemi ve Kemalizm	204

III. BÖLÜM

BEKİR SITKI SEVEROĞLU'NUN KÜLTÜREL ETKİNLİKLERİ VE ÇALIŞMALARI

3.1. Kültürel Etkinlikler	206
3.1.1. Müzede İlk Ders/Giriş - Gaziantep'in Kahramanlık Destanı ve Milli Mücadele	206
3.1.2. Müzede Ders Var 1 – Milli Mücadelenin İlk Kıvılcımı ve Mustafa Kemal Paşa'nın Katma'ya Gelişi.....	206
3.1.3. Müzede Ders Var 2 – Mustafa Kemal Atatürk'ü Anmak ve Anlamak	207

3.1.4. Müzede Ders Var 3 – İki Gazi Bir Miras: Kurtuluş Savaşı ve Güney Cephesi	207
3.1.5. Müzede Ders Var 4 – Tıp Tarihi ve Harp Dönemi Antep Sağlık Teşkilatı Konferansı	207
3.1.6. Müzede Ders Var 5 – 110. Yıl Dönümünde Çanakkale Muharebeleri Konferansı	207
3.1.7. Müzede Ders Var 6 – Gaziantep’in Bayrak Şehidi Şahinbey	207
3.1.8. Müzede Ders Var 7 – Şehadetinin 105. Yıl Dönümünde Karayılan	207
3.1.9. Panel – Kurtuluşunun 104. Yılında Kahramanmaraş Paneli ve Sergisi	208
3.1.10. Araban Paneli – Antep Savunması’nın Günümüze Yansımaları	208
3.1.11. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması	208
3.1.12. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması	208
3.1.13. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması	208
3.1.14. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması	208
3.1.15. Konferans – Cumhuriyet’e Giden Yol	208
3.1.16. Sergi – Müfide Ferit Tek – Milli Mücadele’nin Kadın Gücü	209
3.1.17. Söyleşi – Milli Mücadele’nin Kadın Yazarı Müfide Ferit Tek	209
3.1.18. Sempozyum – Bir Kent Mücadelesi: Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Hikayesi	209
3.1.19. Konferans – Ermeni Meselesi	209
3.1.20. Televizyon Programı – Şehir ve İnsan	209
3.1.21. Televizyon Programı – Sağlıklı Sohbetler	209
3.1.22. You Tube Programı – 100. Yılında Antep Savunması	209
3.1.23. Konferans/Sergi – Ankara Antlaşmasının Sebepleri ve Sonuçları/Sakarya ile İlişkileri ve Güney Bölgesi’nde Fransız İşgalinin Öncesi ve Sonrası	210
3.1.24. Milli Mücadele Sohbetleri 6 – Kahramanların İzinde	210
3.1.25. Panel – Gaziantep Kahramanlık Panoraması ve Müzesi’nin Gaziantep Turizmine Etkileri	210
3.1.26. Sergi – “Kentimiz Gaziantep: Kazandıklarımız Kaybettiklerimiz” Konulu Karma Fotoğraf Sergisi	210
3.1.27. Belgesel – Kızlar Okusun Onlar Gibi Olmasın	211
3.1.28. Restorasyon Programı – Gaziantep Mimari Mirasının Korunması: Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Çalışmalar ve Öneriler	211
3.1.29. Panel – Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep’ten Yanıt	211
3.1.30. Konferans – Gaziantep’in Kurtuluşu 25 Aralık Konferansları	211
SONUÇ	212
KAYNAKÇA	219
ÖZGEÇMİŞ	231

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Bu araştırmanın konusunu 1958 yılında Gaziantep'te dünyaya gelen Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'nun biyografisi oluşturmaktadır. Sıtkı Severoğlu mimarlık mesleğinin yanında fikirleri ve bu fikirleri doğrultusunda attığı somut adımlar ile Gaziantep'te öne çıkan isimler arasında yer almıştır. Buna karşın kendisi ve attığı adımlar hakkında kapsamlı bir araştırma yapılmadığı fark edilmiştir. Dolayısıyla bu çalışmanın asıl konusu; daha çok bir STK üyesi sıfatıyla Gaziantep'te öne çıkmış olan Sıtkı Severoğlu'nun yaşamı, öğrenim hayatı, fikirleri ve özellikle Gaziantep adına yapmış olduğu çalışmalardır.

Biyografi ve sözel tarih çalışmalarına bakıldığında daha çok siyasi, bürokrasi, askeri vb. alanlarda öne çıkmış kişilerin hayatlarının ele alındığı görülmektedir. Söz konusu bir kentin gelişimi ve sorunlarının giderilmesi için atılan adımlarda siyasiler kadar şehrin öne çıkan sivil bireylerin de tutumlarının değerli olduğu tespit edilmiştir. Bunun için sivil bireylerin hayatlarının literatüre kazandırılması oldukça önem arz ettiği kanısına varılmıştır.

Bilimsel biyografi çalışmalarında karşılaşılan temel sorunlardan biri, biyografisi yazılan kişinin hayatta olup olmamasıdır. Nitekim birçok akademik biyografi, genellikle yaşamını yitirmiş şahsiyetler üzerine kaleme alınmakta; bu durum, eserin nesnellik ilkesine daha uygun bir şekilde yürütülebileceği varsayımını beraberinde getirmektedir. Buna karşın, hâlâ hayatta olan kişiler üzerine yapılan biyografik çalışmalarda, nesnelliğin korunması, daha hassas bir yaklaşım gerektirmektedir. Zira biyografisi yazılan kişinin araştırmaya doğrudan veya dolaylı müdahalede bulunma ihtimali, çalışmanın tarafsızlığı açısından belirli riskler barındırmaktadır. Bu noktada araştırmacının temel sorumluluğu, “olması gerekeni” değil, tarihsel ve toplumsal veriler ışığında “olanı” tespit ederek aktarmasıdır. Böylelikle, araştırma sürecinde öznel etkilerin asgariye indirgenmesi ve bilimsel ölçütlere uygun bir metnin ortaya konması mümkün hale gelecektir. Bu bağlamda, tez kapsamında biyografik olarak ele alınan Bekir Sıtkı Severoğlu'nun hâlen hayatta

olması, çalışmanın yöntembilimsel açıdan titizlikle yürütülmesini zorunlu kılmış; kaynak kullanımı, belge taraması ve anlatı kurgusu açısından objektiflik ilkesine bağlı kalınarak sistematik bir yöntem izlenmiştir.

B. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu tezde Bekir Sıtkı Severoğlu'nun hayatının ve Gaziantep adına yaptığı çalışmaların incelenmesi ile Gaziantep kentinde sosyal ve kültürel alanda yaşanan gelişmelere yer verilmiştir. Her kentte olduğu gibi Gaziantep'te de birçok siyasi, sosyal ve kültürel sorunlar baş göstermiştir. Bu tezde bu sorunların giderilmesinde kentteki birlik ve beraberliğin ne kadar çok önemli olduğunu, ayrıca bu toplumsal birlikteliği bir araya getiren ve mücadele eden bireylerin tutumlarının ne kadar değerli olduğu vurgusu yapılmıştır.

Biyografik bir nitelik taşıyan bu tez; gelecek nesillerin yaşadıkları kente nasıl fayda sağlayabileceklerine yönelik stratejiler geliştirmelerine neden olacaktır. Türkiye'nin önemli biyografi yazarlarından Prof. Dr. Beşir Ayvazoğlu'na göre biyografi, "her bir çeşit hayat projesi, yaşama kılavuzudur"¹. Bu bağlamda, Sıtkı Severoğlu'nun hayatının literatüre kazandırılması, ilerleyen yıllarda bir sivil toplum kuruluşu lideri tarafından incelenebilir nitelikte önemli bir kaynak oluşturacaktır. Örneğin herhangi bir Turizm Derneği Başkanı, bu eserden yararlanarak şehrin gelişim sürecine ilişkin çıkarımlar yapabilir; şehrin sorunları karşısında izlenebilecek yöntemler ve uygulanabilecek kalıcı çözüm önerileri konusunda fikir edinebilir. Böylelikle Severoğlu'nun yaşamı kente yön verebilecek rehber bir eser olarak değerlendirilebilir. Ayrıca kentlerde valiliğin, belediyelerin, milletvekillerinin söz sahibi olduğu kadar Sivil Toplum Kuruluşlarının da bir araya gelince ne kadar çok önemli adımlar atıldığı yadsınamayacak bir gerçektir.

Bu çalışmada Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'nun hayatı, kişiliği, fikirleri ve özellikle bizzat Gaziantep uğruna verdiği mücadeleler ele alınmıştır. Mimarlık mesleği ve Severoğlu İnşaat ile tanınan Sıtkı Severoğlu; bir Gaziantep sevdalısı olarak sosyal, siyasal, tarih, arkeoloji, müze, arşiv, kültür ve medeniyet gibi toplumsal alanlarda da ön plana çıkmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun bu alanlarda ön safhada yer almasının arka planında tarih bilimine olan merakının yanı sıra Gaziantep tarihi, kültürü ve

¹ Eray Sarıçam, "Beşir Ayvazoğlu: Her Biyografi Bir Çeşit Yaşama Kılavuzudur", *gzt.com*, (25 Nisan 2023), 1. (<https://www.gzt.com/skyroad/besir-ayvazoglu-her-biyografi-bir-cesit-yasama-kilavuzudur-3745707>).

medeniyeti bulunmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep tarihindeki rolü daha çok kent tarihinin korunumu ve sergilenmesi şeklinde olmuştur. 1990 yılından itibaren Gaziantep'in çeşitli sorunları ile ilgilenen Sıtkı Severoğlu, Sivil Toplum Kuruluşu lideri olarak da Gaziantep adına birçok faaliyette bulunmuştur. Sıtkı Severoğlu bu faaliyetleri sırasında birçok sivil toplum kuruluşunda ve çeşitli kulüplerde başkanlık, üyelik ve sözcülük pozisyonlarında yer almıştır.

C. Araştırmanın Kapsamı

1984 yılında henüz 26 yaşında iken Gaziantep'te Severoğlu İnşaatı kuran Sıtkı Severoğlu; başta Gaziantep olmak üzere Kilis, Hatay, Kahramanmaraş, Bodrum ve İstanbul'da birçok mimari projeye imza atmıştır. Özel sektörün yanı sıra Gaziantep'in gelişimi adına Sıtkı Severoğlu'nun bulunduğu görevler şu şekildedir: Gaziantep Kulübü Başkanlığı, Mimarlar Odası Gaziantep Şube Başkanlığı (II Dönem) ve İl Koordinasyon Kurulu Sekreterliği, 48. Dönem Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Mimarlar Odası Onur Kurulu Üyeliği, 49. Dönem Türk Mühendis ve Mimarlar Odaları Birliği Mimarlar Odası Yönetim Kurulu Üyeliği, Gaziantep Yardım Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı, Panorama 25 Aralık Müzesi Tarih Kurulu Başkanlığı ve İcra Kurulu Danışmanlığı, Kalespor Kulüp Başkanlığı, Gaziantep Kent Konseyi Yürütme Kurulu Başkan Yardımcılığı, Gaziantep Turizm Derneği Kuruculuğu, Gaziantep Meslek Lisesi Mezunlar Derneği Kuruculuğu, Gaziantep Zeugma Platformu Kuruculuğu ve Sözcülüğü, Kamil Ocak Platformu Kuruculuğu ve Sözcülüğü, Müze Dostları Derneği Yönetim Kurulu Üyeliği, Gaziantep Ticaret Odası Meslek Komitesi Üyeliği, Gaziantep Ticaret Odası Meclis Üyeliği, Müteahhitler Derneği Üyeliği, Gaziantespor Yönetim Kurulu Üyeliği, Çağdaş Yaşamı Destekleme Derneği Gaziantep Şubesi Üyeliği ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkan Danışmanlığı'dır. Sıtkı Severoğlu, bu görevleri sırasında Gaziantep'in kültürünün korunması, turizm alanında gelişmesi ve buna bağlı olarak ekonomik kalkınmanın sağlanması için birçok çalışma yürütmüş ve çeşitli fikirler ortaya koymuştur.

1990 yılından itibaren Gaziantep'in sorunlarını mantıklı bir zemine oturtturarak dile getirmeye çalışan Sıtkı Severoğlu'nun verdiği mücadele kayda değer görülmektedir. Gerek siyasi kişileri yönlendirmesiyle gerek bizzat olaya dahil olmasıyla birçok faaliyet gösteren Sıtkı Severoğlu, kent sorunlarını; kurduğu platformlar, düzenlediği toplantılar, yazdığı yazılar, hazırladığı raporlar ve yaptığı konuşmalar doğrultusunda daima gündeme getirme çabası içerisinde olmuştur.

Gösterilen bu çabaların olumlu sonuçlar doğurması Sıtkı Severoğlu'nun iradeli ve dirayetli bir kişiliğe sahip olduğunu gözler önüne sermektedir.

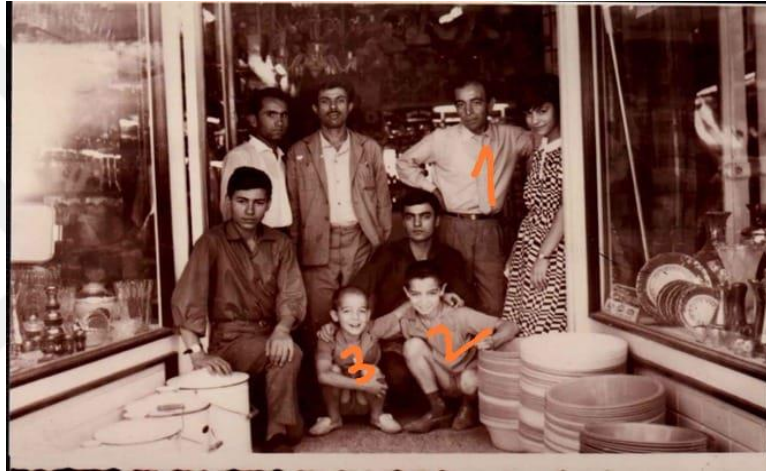
D. Araştırmanın Yöntemi

Tez bilimsel araştırma yöntemleri esas alınarak hazırlanmaya çalışılmıştır. Bu doğrultuda Bekir Sıtkı Severoğlu ve Gaziantep'in önde gelen isimleri ile röportajlar yapılmış ve bu röportajlar dönemin yerel gazeteleri ile karşılaştırılarak sunulmuştur. Dolayısıyla, bu tezin bir sözlü tarih çalışması olmasının yanı sıra, ortaya konulan veriler belgelenmiş ve yerel gazetelerden de yararlanılmasına özen gösterilmiştir. Tezin kaynağını Sıtkı Severoğlu'nun özel arşivinin yanı sıra yerel ve ulusal gazeteler, bilimsel makaleler, yüksek lisans tezleri, raporlar ve basın bültenleri oluşturmaktadır. Sistematik yöntem açısından, 2023 yılında İnönü Üniversitesi'nde Prof. Dr. Neslihan Durak danışmanlığında Nehir Kızılkaya tarafından hazırlanan "Malatya'ya Adanmış Bir Ömür: Celal Yalvaç" başlıklı yüksek lisans tezinden yararlanılmıştır. Tez hazırlanırken, okuyucunun metni daha akıcı bir şekilde takip edebilmesi amacıyla kronolojik bir sıralama tercih edilmemiş, bunun yerine konu kapsamına dayalı bir ilerleyiş benimsenmiştir. Bu yöntem sayesinde okuyucunun başlıkları atlayarak ilerlemesi yerine, konuları belirlenen bütünlük içinde sırasıyla okuması ve böylece metinden kopmadan ilgiyle takip etmesi hedeflenmiştir. Ayrıca tezin konusu itibarıyla Gaziantep kenti ile ilgili yazılmış olan kitaplardan, kültür envanterinden ve il yıllıklarından da yararlanılmıştır. Tezin birinci bölümünde Sıtkı Severoğlu'nun ailesi, çocukluğu ve eğitiminden bahsedilmiştir. Bunlardan bahsedilirken dönemin Gaziantep tarihine de sık sık atıfta bulunulmuş ve kent tarihi hakkında önemli veriler sunulmuştur. İkinci bölümde ise Sıtkı Severoğlu'nun meslekî hayatının yanı sıra yönetiminde bulunduğu sivil toplum kuruluşlarındaki faaliyetlerine yer verilmiştir. Üçüncü bölümde ise kültürel etkinlikler ve çalışmaları yüzeysel biçimde ele alınmış olup paneller, konferanslar, sergiler, televizyon programları ve yerel-uluslararası platformlarda yürüttüğü faaliyetlere yer verilmiştir.

I. BÖLÜM

AİLESİ VE EĞİTİMİ

1.1. Ailesi ve Çocukluğu

Fotoğraf 1. Sıtkı Severoğlu'nun Babasının İş Yeri-1.Babası Ökkaş Severoğlu, 2. Ağabeyi Mehmet Severoğlu, 3. Bekir Sıtkı Severoğlu, Diğerleri: Mağaza Personelleri (Bekir Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi, 1965)

Bekir Sıtkı Severoğlu 2 Şubat 1958 tarihinde Gaziantep, İsmet Paşa Mahallesi, Bayramoğlu Sokak'ta doğmuştur. Bekir ismi dedesinin babasından gelmektedir. Bu ismin konulmasında ilginç bir detay bulunmaktadır: Sıtkı Severoğlu'nun dedesi Mehmet Bey; Sıtkı Severoğlu doğmadan üç gün önce “cumartesi günü babam doğacak” demiştir ve bunun üzerine Bekir Sıtkı ismi konulmuştur. Ancak kendisine yaşamı boyunca Sıtkı ismi ile hitap edilmiştir². Gaziantep'te lakap; ailelerin tanınması adına oldukça önemli bir yer tutmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun babasının dedesine Mavi³ Bekir, dedesi Mehmet'e Mavi'nin Oğlu,

² Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Aralık 2023).

³ Mavi. Gaziantep ağzında “Mavi”, yer yer “Mavi” olarak da seslendirilmektedir. Ömer Asım Aksoy, Gaziantep Ağzı, “Mavi”, 3/489.

babası Ökkaş ve amcalarına ise Mavı'nın Uşakları diye hitap edilmekteydi. Sıtkı Severoğlu'nun ailesi soy isimlerinin “Mavıyisever”, olmasını istemiş ancak uzun olması sebebiyle sadece “Sever” soy ismini vermişlerdir. 1960 yılına kadar Sever soy ismini kullanan Sıtkı Severoğlu ve ailesi, 1960 yılından sonra Severoğlu soy ismini kullanmışlardır. Baba tarafından Gaziantep'in yerli ailelerinden olan Sıtkı Severoğlu'nun dedesi Mehmet Sever, Kurtuluş Savaşı'ndan sonra manifaturacılık ve ticaret ile uğraşmış sonrasında ise şahsi teşebbüsü ile şu anki Başpınar Camii'nin çevresinde katran, tiner ve petrol fabrikası açmıştır. 1947 yılında 30 bin liralık sermaye ile açılan fabrikada; çam ağacının yerde kalmış kökleri çıkarılarak katran, petrol yağı ve vernik yapılmaktaydı. Mehmet Sever'in tüm sermayesini ortaya koyarak 1 yılda meydana getirdiği ve sadece 8-10 ay faaliyet gösterdiği fabrika, 09.01.1949 Pazar günü sabaha karşı çıkan bir yangınla tamamıyla yanmıştır. Dönemin yerel gazetelerinden Gaziyurt Gazetesi'ndeki habere göre olay şu şekilde gerçekleşmiştir:

İki senelik emek ve 30 bin lira sermaye bir gecede berhava olduğu gibi 800-900 teneke katran, 200 teneke kadar da petrol yağı tamamen yanmıştır. Yangının nasıl çıktığı neden ileri geldiği bilinmemekle beraber bir kasıt eseri olmadığı zannedilmektedir. Yangından hiçbir şey kurtulamamıştır. İmalathanenin bakır kazanlarının bile eridiği söylenmektedir. Dün gelen bir yolcudan aldığımız habere göre, yangın yerinde hâlâ duman çıkmakta ve üzerine su atıldığı takdirde o da alevlenmektedir. Moloz yapılı bütün bina kireç haline geldiğinden en ufak bir şey bile işe yarıyacak halde değildir⁴.

Büyük fabrika yangının ardından Mehmet Sever, oğlu Ökkaş ile çevre illere ticaret yapmaya gitmişlerdir. Hatta Mehmet Sever nakış işi ürünler satmak üzere İzmir Fuarı'na kadar gitmiştir. Daha sonrasında çevre il ve ilçelere ticaret yapmaya devam eden Ökkaş Sever Kilis'te tanıştığı Ülfet Hanım ile evlenmiş ve bu evlilikten Mehmet, Bekir Sıtkı ve Nejat isimli üç erkek çocuk dünyaya gelmiştir. Ağabey üniversite mezunu olmakla birlikte profesyonel turist rehberi olmuştur. Küçük kardeş ise ortaokul mezunu ve özel sektörde çalışmıştır. Bu üç çocuğun ortancası olan Sıtkı Severoğlu, İsmet Paşa Mahallesi'nde doğmuştur. Yaklaşık 5-6 yıl bu mahallede yaşayan Sıtkı Severoğlu ve ailesi sonrasında Çukur Mahallesi'ne taşınmışlardır. Bu sırada Ökkaş Bey, ailesinin geçimini bir iş merkezinde züccaciye toptancılığı yaparak sağlamıştır. Daha sonra 1951 yılında Mütercim Asım Caddesi'nde bulunan Billur İş Merkezi'ne taşınan Ökkaş Bey iş hayatına burada devam etmiştir⁵. Billur İş Merkezi'nin 1969 Yılı Ticaret Albümünde Ökkaş Bey ile ilgili şu bilgiler yer almaktadır:

1927 yılında doğan Ökkaş Sever, Gaziantep'in tanınmış ve ticari itibarı olan tüccarlarından olup, yine şehrimizin en lüks ve büyük mağazalarından Billur İş müessesesinin sahibidir.

⁴ Gaziyurt Gazetesi, “Büyük Bir Yangın/Başpınardaki Petrol Katran İmalâthanesi Yandı/Zararın 30-40 Bin Lira Olduğu Söyleniyor” (12 Ocak 1949), 3.

⁵ Severoğlu, “Gaziantep” (Görüşme 19 Aralık 2023).

İştiğal ettiği işler, bilumum züccaciye ve billuriye olup, en nadide ve zengin porselen çeşitleri müstesna fiatlarla toptan ve perakende satılmaktadır⁶.

Gaziantep'in ticaret geçmişini geleceğe taşıyan yerlerden biri olan Gaziler Caddesi; Şahinbey İlçesi'nde yer almaktadır. Şahinbey ilçesi; il merkezinin alışveriş merkezi konumundadır. Suburcu, Karagöz, Gaziler, Hürriyet caddesi ve Atatürk Bulvarı günün her saatinde alışveriş yapan insanlarla dolup taşmaktadır⁷. 1970'li yıllarda yani Sıtkı Severoğlu'nun çocukluğu döneminde Gaziler Caddesi, şehrin en gözde ve en kalabalık caddelerinden biriydi. Zamanla Gaziantep'in nüfusu çevre illerden başlayan göç ile artmış ve diğer caddelerin de kalabalıklaşmasına sebep olmuştur. Artık caddelerde tanıdıklara rastlamak olayı yavaş yavaş kaybolmaya başlamıştır⁸.

Ev, dükkân ve okul Gaziler Caddesi/Alaybey Mahallesi çatısı altında toplandığından Sıtkı Severoğlu'nun çocukluğunun büyük bir bölümü bu bölgede geçmiştir. Severoğlu'nun en büyük tutkusu arkadaşları ile bu caddede dört tane taş bulup ve onları kale yapıp futbol oynamaktı. Ayrıca bu yıllarda Sıtkı Severoğlu Kur'an-ı Kerim kursuna da gitmiştir. 1960'lı yılların başında Gaziler Caddesi'nde nadiren de olsa fayton geçer, uzaktan faytonun zilin sesi duyan top oynayan çocuklar hemen kenara çekilir, sonra oyunlarına devam ederdi. Gaziler Caddesi'nde, yine bu yıllarda kentte yaşayanların neredeyse tamamı birbirini tanımaktaydı. Komşuluk ilişkilerinin oldukça sıkı olduğu bir mahallede yetişen Sıtkı Severoğlu, babasının dükkânına öğlenleri sefer tasıyla yemek götürür, akşam ise sefer tasını geri getirmekteydi. Bir gün sefer tasını sokakta unutan Sıtkı Severoğlu, sefer tasının komşular tarafından eve getirildiğine şahit olmuştur. Çünkü o sefer tasının Sıtkı Severoğlu ve ailesine ait olduğu bilinmekteydi. Çocukken yaptığı herhangi bir yaramazlıktan dolayı haberinin, babasının dükkânına kendisinden önce gittiği olmuştur. Bu olaylar Gaziantep'teki komşuluk ilişkilerinin ne kadar sıkı olduğunu göstermektedir⁹. Bugün Ceren Uğurluer, Gözde Şekercioğlu, Gizem Severoğlu Tigin ve Canan Severoğlu'nun babası olan Sıtkı Severoğlu, 2011 yılından bu yana Oya Zehra Hanım ile evlidir. Sıtkı Severoğlu'nun yaşamı, bir yandan bireysel ve ailevi

⁶ Selehaddin Toker, *Gaziantep Ticaret Albümü-Billur İş* (1969), 69.

⁷ Ali Dağlı, "Gaziantep İlçeleri", *Şehr-i Ayıntab-ı Cihan Gaziantep*, ed. Ergün Özusu (Gaziantep: Gaziantep Valiliği, 2016), 73.

⁸ Orhan Yalkın, *Şehre Tanıklığım Gaziantep'in Son Yüz Yılı* (Gaziantep: Gazikültür, 2023), 51.

⁹ Cemiyet Dergisi/Cemiyet.online, "Halk Evleri cemiyet hayatının gelişmesinde dönüm noktasıydı-Bekir Sıtkı Severoğlu ile Röportaj", (Erişim 15 Ekim 2024).

sorumluluklarıyla örölüyken, diğer yandan Gaziantep'e duyduğu bağlılıkla da şekillenmiştir.

1.2. Eğitimi ve Çalışma Hayatı

1.2.1. Yorganımı Satarım Yine de Sıtkı'yı Okuturum

1965 genel nüfus sayımına göre Gaziantep şehrinin nüfusu 160.152'dir. Kilis İlçe Merkezinin 38.243, Nizip İlçe Merkezinin 22.764, İslahiye İlçe Merkezinin 13.568'dir. Ticarî bakımdan Gaziantep şehri, Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerinin en büyük ticaret merkezidir. Bu illerde elde edilen malların önemli bir kısmı Gaziantep'te işlenir, mamul ve yarı mamul hale getirilir. Gaziantep'te tüccar tarafından büyük merkezlere satılır veya ihraç edilir. Gaziantep aynı zamanda İstanbul gibi Türkiye'nin batı kısmında bulunan büyük merkezlerin ve dış ülkelerin her çeşit mallarını hazır bulunduran bir pazar konumundadır. Doğu ve Güneydoğu Anadolu'dan Gaziantep'e gelen tüccar veya ihtiyaç sahibi, aradığı malın en iyisini, en uygun fiyata bulabilir. Gaziantep'te toptan fiyatına perakende mal satan kalabalık bir esnaf ve tüccar topluluğu vardır. Başka bir deyişle Gaziantep, Doğunun malını Batıya, Batının malını Doğuya aktaran bir ticaret merkezidir. Ticari bakımdan Gaziantep'in doğu ile batı illeri arasında bir santral vazifesi görmesi, Gaziantep'te sanayinin hızla gelişmesini sağlamaktadır. Gaziantep sanayi bakımından da Doğu ve Güneydoğu illerinin en büyük merkezi konumundadır. Gaziantep'te toplanan çok çeşitli hammaddeler işlenmekte, mamul veya yarı mamul hale getirilerek ihtiyacı olan bölgelere sevk edilmektedir. Gaziantep'te küçük sanayi ve tamircilik yaygındır. Büyük sanayiye doğru hızlı ilerleme vardır¹⁰.

1950'li yılların başında fabrika kuran bir dedenin torunu, 1960'lı yıllarda Türkiye'nin birçok şehrinde ticaret yapan bir babanın oğlu olan Sıtkı Severoğlu, ticaretin zirve yaptığı bir kentte dünyaya gelmiştir. Ailesinin ticaretle uğraşmasına rağmen babası Ökkaş Bey, "Yorganımı satarım yine de Sıtkı'yı okuturum" diyerek Sıtkı Severoğlu'nun eğitimine büyük önem vermiştir. Bu yaklaşım, Sıtkı Severoğlu'nda çocuk yaşlarda hem çalışmaya hem de okumaya yönelik bir bilinç oluşturduğu düşünülmektedir. Babasının dükkânından sonra ilk çalıştığı dış mekân, Hikmet Özsaygılı'nın dikiş makinesi ve radyo sattığı dükkân olmuştur. O sırada 5-6

¹⁰ Gaziantep İl Yıllığı 1968, Ayyıldız Matbaası, Ankara, 1969, 201.

yaşlarındadır. Bunun yanı sıra, “Topal Ahmet” olarak bilinen kişinin kumaş mağazasında da çalışmıştır. Babasının hasta olduğu ve boş durmanın hoş karşılanmadığı bir dönemde, mağazanın camındaki “çırak aranıyor” ilanını görüp kendi isteğiyle işe başlamıştır. Babasının vefatından sonra bir mobilya mağazasında, ardından da bir çimento fabrikasında staj yapmıştır. Fabrikada makine çizimleri yapan Sıtkı Severoğlu, 17 yaşında aynı fabrikada, sonrasında ise İskenderun Demir-Çelik Fabrikası’nda çalışmıştır. Bu süreçte annesi mahkemeden “kazai rüşt” raporu alarak onun reşit olmadan çalışma hayatına atılmasını sağlamıştır. Bu süreçten sonra Sıtkı Severoğlu üniversite eğitime başlamış, burada okurken de yarı zamanlı işlerde çalışmaya devam etmiştir. Üniversiteden mezun olduktan sonra iki yıl belediyede görev yapmış, ardından kendi şirketi olan Severoğlu İnşaat’ı kurmuştur¹¹.

1.2.2. Okul Dönemi ve Gaziantep’te Yerel Birliktelik

Bekir Sıtkı Severoğlu, ilkokul öğrenimini Gaziantep’in Karatarla Mahallesi’nde yer alan Hürriyet İlkokulu’nda tamamlamıştır¹². 1960 yılında hizmete açılan bu eğitim kurumu, Gaziantep’te modern anlamda eğitimin yaygınlaşmasına katkıda bulunan önemli yapılar arasındadır. Severoğlu’nun bu okulda aldığı temel eğitim, Gaziantep’in mahalle ve çarşı kültürüyle erken yaşta kurduğu ilişkiyi de yansıtmıştır. Hürriyet İlkokulu’nun mütevazı ama düzenli yapısı, dönemin eğitim ortamına dair ipuçları sunarken; özellikle öğrencilerle birebir ilgilenen öğretmen profili ve okulun toplumsal işlevi¹³, Sıtkı Severoğlu’nun ilerleyen yıllarda benimsediği kültürel sorumluluk bilincinin erken izlerini taşımıştır. Hürriyet İlkokulu’nun ardından Devrim Ortaokulu’na ve sonrasında Mim Rüştü Uzel Endüstri Meslek Lisesi Makine Ressamlığı Bölümü’nde okumuştur. Üniversiteyi ise Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi Mimarlık Fakültesi’nde okumuştur. Nitekim bu dönemde şekillenen Gaziantep aidiyeti, onun mesleki ve sivil alandaki yönelimlerinde belirleyici bir temel oluşturduğu düşünülmektedir.

Sıtkı Severoğlu’nun, okuduğu tüm okullar ile 2023 yılı Gaziantep’ini bağdaştıran bir tespiti mevcuttur. 19 Ekim 2023 yılında Gaziantep Üniversitesi’nde

¹¹ Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Aralık 2023).

¹² Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Aralık 2023).

¹³ M. Oğuz Göğüş, “Hürriyet İlkokulu”, *Gaziantep’i Tanıtıyoruz/Aylık Tarih ve Sanat Dergisi*, 2/1, (30 Mayıs 1963), 15.

yaptığı bir konuşmada okuduğu okullar ve geleceğin Gaziantep'i ile ilgili şu sözleri dile getirmiştir:

Gaziantep şehri dünyanın en çok nüfus alan şehirlerinden biridir. Gaziantep büyüyor; alanları büyüyor, binaları büyüyor, nüfusu büyüyor. Ama asıl sorulması gereken, biz geçmişimizi ve anılarımızı ne kadar bulabiliyoruz. Bu çok önemli. Benim okuduğum Hürriyet İlkokulu bugün yok. Yerinde Kuyumcular Çarşısı var. 80'li yılların başında yıkıldı. Benim okuduğum ortaokul Devrim Ortaokulu; sonra Devrim Lisesi oldu, şu an Mimar Sinan Lisesi oldu. Benim okuduğum Devrim ortaokulu binası da yıkıldı. Hatta orayı da mesleğim gereği ben yıktım. Yerine bir iş merkezi yaptım. Sayın Fatma Şahin'den danışmanlık görevini almadan önce ben mimarlık ve müteahhitlik yapıyordum, prensibim gereği danışmanlık görevini aldıktan sonra ticari herhangi bir faaliyette bulunmadım. Liseyi Mim Rüştü Uzel Endüstri Meslek Lisesi Makine Ressamlığı Bölümü'ne gittim. O Makine Ressamlığı Bölümü de yıkıldı, orası da yok şimdi. Makine Ressamlığı Bölümü Çıksorut'ta başka bir okulun bünyesine katıldı. Tabi iş burada bitmiyor. Ben üniversiteyi Ankara Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi Mimarlık Fakültesi'nde okudum. Ama bugün o okulda yok. Gazi Üniversitesi'ne silsile yoluyla devam etti, ama o da yok. Ben çocukluğumdaki; lokantayı, kitap aldığım dükkanı, sokakta oynadığım sokakları, bulamıyorum. Kentli olabilmek kentsel değerlere sahip çıkmaktır. Gaziantep'te Osmanlı Dönemi'nde bir imar planı yoktu. Ama o binalara hayran kalıyoruz, o binalarda kusur yoktu, o binalar hatasızdı. O binaları yapan ustaların, mimarların doğaya saygısı vardı, yerel malzeme kullanıyorlardı, komşuya saygıları vardı. Bugünün Gaziantep'ine geldiğimizde; herhangi bir dönemi suçlamıyorum ama, korkunç şeyler yaşandı. Yani parası mukabilinde imara aykırı işler yapıldı. İmar afları yaşandı. Kent değişti. Kentimiz, maalesef yok oldu. Maarif'te Belediye Tiyatrosu vardı, sonra sinema oldu, sonra 7-8 tane dükkan oldu, kaybettik. Ancak olumlu şeyler de oldu. Antep Savunması'nın anlatılması için Antep'te yapılmış en önemli iş; 29 Ekim 1931 yılında, Gaziantep'in Kurtuluşunun 10. Yıl dönümü etkinlikleri kapsamında bir grup Antepli gençler Şahinbey'in mezarını ziyaret etme kararı alırlar. Onun kim olduğunu konuşalım, tartışalım, anlatalım derler. Şahinbey'in mezarının olduğu Mülk Köyü'ne gittiklerinde, mezarın yerle bir olduğunu gördüler ve bu süreçte Gaziantep'e gelip Şehit Şahinbey ve Şehitler Anıtı yapımı konusunda çalışmalar başlattılar. Tarihsel süreçle ilgili Gaziantep'in bir şansı var, Gaziantep Savunması kahramanlarından gaziler, gazetecilik yapıyor, kenti yönetiyor, yayınlar çıkartıyorlar. Bugün Gaziantep'in geçmişi ile ilgili değerler, Gaziantep Kültür Dergisi'dir. O dönemde (1943'de) bir grup arkadaş tarafından kurulan Kurtuluş Savaşı Müzesi Yaptırma Derneği bulunuyor. Şimdi Şehitler Abidesi nasıl yapılır? Kentte kurulan bir komiteyle, komisyonla yapılır. Şu an bulunan Şehitler Abidesi, bir mimar tarafından projesi yapıldı. Ama buna bir kaynak lazım ve devletin böyle bir kaynağı yok. İşte o zaman o harika çocuklar vardı sahnede. Onlar o dönem Gaziantep'linin genlerini taşıyorlar. O dönem para; okullarda, halkevinde müsamereler yapılarak, o müsamerelerin biletlerinden elde edilen gelirlerle Şehitler Abidesi inşaatına başlanıyor. Projesini Mimar Sırrı Bilen yapıyor. 1999 yılından itibaren Zeugma Mozaikleri çok fazla gündem oldu. 2003 yılı sonunda İstanbul'a götürülmesi faaliyeti vardı. Dönemin Turizm Bakanı Erkan Mumcu'ydu Gaziantep halkı ile çok korkunç tartışmalar yaşandı. Gaziantep halkı bir platform olarak onun karşısına çıktı ve mozaiklerin Gaziantep'te kalmasını sağladı. O dönemin ulusal gazetelerinde Anteplilere çok ağır hakaretler edildi, cahil denildi. Taşınmaz kültür varlıklarının bir-iki parçasını götürebilirsiniz. Ancak Gaziantep'te müze kapatıldı. Müzenin bütün eserleri sandıklara kondu. Tek bir mozaik taş parçasına kadar hepsi sandıklara girdi. Onları götürmeye çalıştılar, ancak Gaziantep halkı bir olunca Gaziantep'linin başaramayacağı hiçbir şey yoktur¹⁴.

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'e olan bağlılığı, çocukluk yıllarından itibaren şekillenen güçlü bir aidiyet duygusuna dayanmıştır. İlk, orta ve lise eğitimini Gaziantep'te tamamlayan Severoğlu, yaşadığı şehrin sokaklarını, okullarını, sosyal

¹⁴ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Yaşadığım Şehir Gaziantep Paneli", *YouTube*, (21 Kasım 2023), 28:00-40:00.

hayatını ve mimari dokusunu yakından tanımıştır. Zamanla bu yapıların birçoğu yıkılmış, yerlerine çarşılar ve iş merkezleri yapılmıştır. Ancak Severoğlu, tüm bu dönüşümü yalnızca bir kayıp olarak değil, aynı zamanda hatırlanması gereken bir geçmiş olarak görmüştür. Mesleği gereği bazı binaların yıkımında bizzat rol almasına rağmen, danışmanlık görevine başladıktan sonra ticari faaliyetlerini sonlandırmıştır. Gaziantep'in geçmişine olan ilgisi, kişisel anılarla sınırlı kalmamış; mimarlık, tarih, sosyal ve kültürel konularda ciddi bir duyarlılık geliştirmiştir. Osmanlı dönemine ait yapıların, planlama olmaksızın doğayla ve komşuluk ilişkileriyle uyumlu inşa edildiğini vurgulaması, onun geleneksel mimariye duyduğu saygının göstergesidir. Kentsel dönüşümün olumsuz etkilerini eleştirirken, geçmişte yaşanan imar aflarını da hatırlatmaktadır. Aynı zamanda Gaziantep'in tarihsel hafızasına sahip çıkılması gerektiğini vurgulamış, Şehit Şahinbey Anıtı gibi projeleri örnek göstererek, halkın birlikteliğiyle büyük işler başarılabilceğini dile getirmiştir. 2003 yılından sonra gündeme gelen Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'te kalması için verilen mücadelede öncü bir rol oynamıştır. Bu süreçte Gaziantep halkının birlikte hareket ederek mozaiklerin taşınmasını engellediğini, bunun da şehrin kültürel mirasına sahip çıkma bilincinin bir sonucu olduğunu ifade etmiştir. Sonuç olarak Sıtkı Severoğlu, kişisel deneyimleri ve mesleki birikimiyle Gaziantep'in kültürel geçmişine yönelik çeşitli çalışmalarda yer almıştır. Sonrasında; Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in danışmanlığı, Panorama Müzesi Tarih Kurulu Başkanlığı ve Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığı görevleri ile daha kurumsal nitelikteki girişimlerini sürdürmüştür.

II. BÖLÜM

GAZİANTEP'İN GELİŞİM SÜRECİNDE MİMAR BEKİR SITKI SEVEROĞLU'NUN ROLÜ

2.1. Gaziantepspor ve Sıtkı Severoğlu

Fotoğraf 2. *Gaziantepspor Yönetim Kurulu Toplantısı* (Olay Spor Gazetesi, 2008)

3 Haziran 2006 tarihinde, Gaziantepspor'un Kamil Ocak Spor Salonu'nda gerçekleştirilen olağanüstü genel kurul toplantısında, yeni yönetim kurulu üyeleri belirlenmiştir. Genel kurul neticesinde İbrahim Kızıl başkanlığında oluşturulan yönetim kurulu, Celal Doğan Tesisleri'nde bir araya gelerek görev dağılımını gerçekleştirmiştir. Alınan karar doğrultusunda, Türkiye Futbol Federasyonu (TFF) Genel Kurulu'nda Gaziantepspor'u temsil edecek isimler İbrahim Kızıl, Ata Aksu, Ömer Çelik, Bilal Çeker ve Bekir Sıtkı Severoğlu olarak belirlenmiştir¹⁵.

3 Ağustos 2006 tarihinde yapılan Genel Kurul toplantısında Sıtkı Severoğlu, Gaziantepspor özelinde Gaziantep halkı adına ve takımın gidişatının iyi durumda olmadığına dair şu önemli konuşmayı yapmıştır:

03.08.2006

Gaziantepspor Genel Kurul Toplantısı Sıtkı Severoğlu'nun Konuşma Metni
Değerli Hazirun, Gaziantepspor Kongre Delegeleri, Gaziantepspor Taraftarları,

¹⁵ *Hürriyet Spor Arena*, "Gaziantep Yönetiminde Görev Bölümü", (5 Haziran 2006), 1.

Gaziantep'te hiç kimse Gaziantepspor'un gidişatından memnun değil. Geçtiğimiz dönemdeki yönetimde bundan memnun değildi. Gaziantepspor çok zor bir devrede yönetimi görev aldı. Bu devrede Gaziantepspor küme düşmeyle karşı karşıyaydı. Şimdi Sayın Ahmet Yılmaz çok güzel şeyler söyledi. Fakat kanaatimce önümüzdeki 50 yıllık dönem içerisinde bu gidişat böyle devam ederse, Ahmet Bey 100 yaşına yaklaşır benzer konuşmaları gelir yine yapar, yine alkış alır.

Şimdi geçmişte bir dönem Sayın Ahmet Yılmaz da kendisi için yeterli üyeyi yapmıştı, yeterli üyeyle kongreyi istediği gibi yönetiyordu ve bir gün kendisince geçerli sebeplerden dolayı Gaziantepspor yönetimini bir başka gruba devretti. Geçtiğimiz dönemde de Sayın Kızıl benim içerisinde yönetim kurulu üyesi olarak yer aldığım, Sayın İbrahim Kızıl başkanlığında yeni bir dönem başladı. Fakat arkadaşlar bu dönem gerçekten çok zordu. İbrahim Kızıl zaman zaman ağlıyordu, gözyaşları içerisinde çalışıyordu, zaman zaman geriliyordu, bağırıyordu, kızılıyordu, kızgınlık gösteriyordu ama bir şeyde samimiydi, çok netti: Gaziantepspor için bir şey yapmak istiyordu, kendisini ispat etmek istiyordu. Biz öyle bir Gaziantepspor yönetimi yaşadık ki ben yaşadığım şeyleri Genel Kurulda paylaşmak istiyorum. Eğer ben bunu kendime saklarsam Gaziantepspor'a saygısızlık etmiş olurum, ben bunu kendime saklarsam Gaziantepspor'a haksızlık etmiş olurum. Dolayısıyla Gaziantep'e haksızlık etmiş olurum. Şimdi öyle bir çalışma sistemi, öyle bir çalışma ortamı ki ilk Yönetim Kurulu Toplantısına gittik. Yönetim Kurulu Toplantısında bazı arkadaşlar her 3 dakikada bir dışarıya çıkıyor, sıkışıp tualete gittiğinde baktım ki telefonla, az önce şu konuşuldu bilgileri veriliyor. Yani toplantının bitimi dahi beklenemedi. Şimdi dolayısıyla kendini temsil etmeyen bazı insanlarla Yönetim Kurulu yürütüldü. Zaman zaman Gaziantepspor'un çıkarları için iş birliği yapılamadı ve Sayın İbrahim Kızıl'a gerek müsbet gerek menfi kendi varlığını ortaya koyabilecek imkan verilmedi. Hatta zaman zaman çeşitli yollarla mesajlar alınıyordu; istediğimiz anda sizi indiririz, istediğimiz anda yönetimi değiştiririz, istediğimiz anda bunları veririz gibi üstü kapalı mesajları geliyordu. Yapılan uygulama, Sayın Ahmet Yılmaz'ın eleştirdiği haklı dahi olsa bir tehdidi kaldırabilmek, Gaziantepspor'a hizmet edebilmek açısından İbrahim Kızıl'ın bu son dönem yaptığı üye kayıt politikası kendisi açısından doğrudur. Ama Gaziantepspor'un demokratik yapılanması ve Gaziantepspor'un geleceği açısından yanlış sistemin devamıdır. Dolayısıyla bu dönem Sayın İbrahim Kızıl'a bir görev düşüyor. Sayın İbrahim Kızıl, gerçekten Gaziantepspor'a gönül vermiş insanları yeniden Gaziantepspor'a üye yaparsa bundan sonraki devre içerisinde, Sayın İbrahim Kızıl Başkanlığındaki bu yönetim geçmişte çeşitli sebeplerle zaman zaman konuştukları için, zaman zaman istenmediği için zaman zaman politik olarak üyeleri silinmiş. Gaziantepspor'a gönül vermiş, Gaziantepspor'a emek vermiş insanları yeniden Gaziantepspor'a kazandırır ve üye yaparsa, Gaziantepspor çok çok daha iyi noktalara gidecektir.

Şimdi bir başka şeyden daha bahsetmek istiyorum değerli arkadaşlar... Biz öyle bir devrede çalıştık ki; Yönetim Kurulu Üyelerinin arasında oturduğumuz yerde ben önce Galatasaraylıyım diyen insanlarla karşılaştık. Ben önce Fenerbahçeliyim diyen insanlarla karşılaştık. Hatta Gaziantepspor için hayati önemi olan maçlarda radyodan ya da cep telefonlarına gelen mesajlardan bir başka taraftar olup takımın golüne sevinen insanlarla karşılaştık. Bakınız değerli arkadaşlar Gaziantepsporlular, Gaziantepsporlu olmazsa, Gaziantepspor kimliği taşıyanlar Gaziantepspor'un en hararetli taraftarı olmazsa Gaziantepspor'u bir yere taşıyamazsınız.

Değerli arkadaşlar Gaziantepsporlular'ın Gaziantepsporlu olmaya ihtiyacı var. Bakın benim çocuklarım da dahil çoğunuzun çocuğu, hepimizin çocukları Gaziantepspor taraftarı değiller. Çok istisna var, olanlar da var. Benim çocuklarımdan olanda var olmayanda var. Gaziantepspor da bir sürü insan, çoğumuz önce Fenerbahçeli, önce Galatasaraylı, önce Beşiktaşlı hatta önce Trabzonsporlu olup sonra Gaziantepsporlu olanlar var. O zaman, Gaziantepspor'un bu yönetimine düşen birinci görev Yönetimi Gaziantepsporlu yapmak. Kulüp idaresini Gaziantepsporlu yapmak, futbolcuların profesyonelliklerinin yanında Gaziantepspor taraftarı yapabilmekten geçiyor. Gaziantepspor taraftarı olmayanlar nasıl taraftar olurlar? Anahtar Sayın Ahmet Yılmaz'ın söylediği gibi tribünlerde başarı gerekiyor, futbol takımında başarı gerekiyor. İnsanlar niçin Fenerbahçe ya da Galatasaray'ı tutuyor, o takımla gurur duyuyorlar. Çünkü onun başarısıyla gurur duyuyorlar. Başarısızlığıyla üzüyor. Ama Gaziantepspor'u başarılı görmediğinden dolayı bu sıkıntıyı yaşıyoruz. Nedir o zaman anahtar? Siz eğer Gaziantepspor için Gaziantepspor'un şampiyon olması mümkün değil politikasıyla yola

çıkarsanız, Gaziantepspor için bir şampiyonluk hedefi koyamazsınız, Gaziantep'te Gaziantep'lileri Gaziantepspor taraftarı yapamazsınız. Bundan hemen 2 yıl önce Gaziantepspor'un şampiyonluğu direktten dönmüştür. Gaziantepspor şampiyon olabilir. Ama Gaziantepspor'a inanan insanlara ihtiyacı var, Gaziantepspor'un inanan taraftarlara ihtiyacı var.

Sayın İbrahim Kızıl bu laflarım özetle size ve bu dönem seçilecek Yönetim Kurulu'na; Gaziantep'li lütfen, Gaziantepspor için hedefler koyalım. Gaziantepspor'un futbolcularını, odalarının tavanı akan, tuvaletleri su kaçıran tesislerde yatırarak Gaziantepspor sempatisini ve sevgisiyle dolduramazsınız. Çatısının sıvası dökülmüş, tavanında sıvası dökülmüş, birtakım mekanlarda o futbolcuları Gaziantepspor taraftarı yapamazsınız. O zaman siz Gaziantepspor marşı yerine, Gaziantepspor marşları yerine futbolculardan, anons odasına yabancı parça çalsınlar öyle çıkalım ikazları gelir. Sayın Başkan, lütfen Gaziantepspor için hedefler koyunuz. Gaziantepspor için hedef koymaktan çekinmeyiniz. Gaziantepspor'a geçmişte gönül vermiş çeşitli sebeplerle isimleri silinmiş insanları, yeniden Gaziantepspor'a kazandırınız. Sizin yeni döneminiz başlıyor. Bu dönemde, Gaziantepspor'un ben bir yere varacağına inanıyorum. Gaziantepspor için yapacağınız her doğru işte yanınızda olacağız, sizi destekleyeceğiz. Gaziantepspor'un kümede kalması konusunda verdiğiniz emeklerden dolayı sizi tebrik ediyorum. Bu kongrenin Gaziantep'e hayırlı olmasını diliyorum, saygılar sunuyorum¹⁶.

Sıtkı Severoğlu'nun Genel Kurul'a yaptığı bu konuşma; Gaziantepspor adına yaşanan sorunların açık ve net bir şekilde dile getirildiğini göstermiştir. Ayrıca bu sözleri ile Sıtkı Severoğlu; takımın iyileştirilmesi yolunda nasıl somut adımlar atılması gerektiğini de belirtmiştir. Böylece Sıtkı Severoğlu'nun bu gerçekçi ve çözüm odaklı tavrı diğer şehir sorunlarında olduğu gibi şehrin takımı ile olan sorunlarda da kendini göstermiştir. Gaziantepspor'un ligde zor günler geçirdiği bir dönemde yapılan spor konseyinde Sıtkı Severoğlu'nun ilgili makamlara yaptığı konuşma adeta suç duyurusu niteliğinde olmuştur¹⁷.

Gaziantepspor'da Halkla İlişkiler Komitesi Başkanı olarak görevlendirilen Sıtkı Severoğlu, kulübün kamuoyu ile olan bağlarını daha etkili ve sistematik bir biçimde yönetme hedefi doğrultusunda önemli bir görev üstlenmiştir. Spor kulüplerinin sportif başarılarıyla birlikte aynı zamanda sosyal sorumlulukları ve toplumsal etkileşimleri de değerlendirildiği bir zamanda, halkla ilişkiler alanında yapılan çalışmalar kritik bir değer taşımaktadır. Bu bağlamda, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantepspor'daki görevi, kulübün kentle bütünleşme çabalarını kurumsal bir çerçeveye oturtma ve taraftar kültürünü daha bilinçli bir şekilde yapılandırma çabalarının bir yansımasıdır. Yaklaşık 1 yıl yönetim kurulunda görev yapan Sıtkı Severoğlu takıma katkı sağlayamadığını düşünerek istifasını hem sözlü hem de yazılı olarak dile getirmiştir. Ancak başta Kulüp Başkanı İbrahim Kızıl olmak üzere yönetim kurulu bu istifanın doğru olmadığını, batan bir gemiyi terk etmek olduğunu

¹⁶ Bekir Sıtkı Severoğlu, 03.08.2006 *Gaziantepspor Genel Kurul Toplantısı Sıtkı Severoğlu'nun Konuşma Metni* (Gaziantepspor Genel Kurulu, 2006), 1-2.

¹⁷ Çetin Pekmezci, "Spor Konseyinden Yansıyanlar", *Gaziantep Güneş Gazetesi*, (Mart 2007), 5.

kanaatindedirler. Bu sebeple Sıtkı Severoğlu istifasını geri çekip, Gaziantepspor yönetim kurulu hakkındaki eleştirilerini de dile getirerek 23 Haziran 2007 tarihinde şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Lig bitmeden önce, Gaziantepspor'a katkı sağlayamıyorum diye istifa ettim. Ancak, Yönetim Kurulu'ndan bazı arkadaşların, bana lig bitmeden istifa etmemin, batan bir gemiyi terk etmeye benzettiklerini söylemeleri üzerine, istifamdan vazgeçtim. Konyaspor maçının ardından ilk yönetim Kurulu toplantısında istifamı sözlü olarak, Yönetim Kuruluna söyledim. Bir gün sonra da Kulübe faks çekerek, istifamı yazılı olarak, ilettim. Bundan bir iki gün sonra da yönetimden bazı arkadaşlarımızın tartışmaları, basına yansıdı. Gaziantepspor'un bu tartışmada büyük zarar gördüğünü tespit ettik. Kulüp Başkanı İbrahim Halil Kızıl, beni telefonla arayarak, istifamı işleme koymadıklarını ve tekrar görevime dönmem için düşünmemi istediler. Ben de tekrar düşünerek göreve devam etme kararı aldım. Takımın kümede kaldığını ve Yönetim Kurulunun kümeye düştüğünü gözlemledim. Gaziantepspor'da geçmiş zamanlarda Divan Kurulu oluşurken, belli yöneticilerin dışında Divan Kurulu oluşmazdı. En son yapılan Yönetim Kurulu toplantısında, önceden bir hazırlık yapılmadan, demokratik bir şekilde görev dağılımı oldu. Bu toplantıda kabiliyetli insanlar, görev aldılar. Yönetim Kurulu arkadaşlarımızdan Ali Sezgin'in de bir istifası vardı, bizim rica etmemiz sonucu istifasını geri çekerek, Yönetim Kurulu toplantısına katıldı. Gaziantepspor'da ilk defa bir Yönetim Kurulu toplantısından sonra, bütün herkesin yüzü gülüyordu. İstifa eden arkadaşların da Gaziantepspor'da büyük bir emeği vardır. Görevlerindeki istifalar doğrudur, ancak Yönetim Kurulundaki istifaları bana göre doğru değildir. Bundan sonra önümüzde çok işler var. Pozitif enerjinin vermiş olduğu bir güçle çalışarak, Gaziantepspor'a faydalı olmaya çalışacağız. Çünkü bu takım, kimsenin malı değildir, Gaziantep halkının takımıdır¹⁸.

2.1.1. Gaziantepspor Kimliğine Müzikal Dokunuş ve Halil Karaduman

Fotoğraf 3. *Kanun Sanatçısı Halil Karaduman* (The Epoch Times, 2012)

Gaziantepspor'un halkla ilişkiler faaliyetleri kapsamında Sıtkı Severoğlu'nun yürüttüğü çalışmalar, kulüp ile taraftarlar arasındaki bağı güçlendirme yönünde önemli bir adım olmuştur. Severoğlu öncülüğünde hayata geçirilen Gaziantepspor marşları, taraftar kimliğini ortak duygular etrafında birleştirmeyi amaçlamıştır. Bu bağlamda, Şanlıurfa doğumlu kanun virtüözü Halil Karaduman'ın katkılarıyla hazırlanan eserler,

¹⁸ *Gaziantep Zafer Spor*, "Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, Katkı sağlayamıyorum diye istifa etmişim", (23 Haziran 2007), 1.

kulübün kültürel kimliğini zenginleştiren ve toplumsal aidiyet duygusunu artıran bir unsur olarak öne çıkmıştır. Marş ve müzikler aracılığıyla tribünlerin coşkusunu kalıcı hale getirmeye çalışan bu girişim, Gaziantepspor'un şehirle kurduğu sembolik ilişkiyi daha görünür ve etkili kılmıştır. Severoğlu; marş, şarkı ve türkülerin kısa süre içerisinde yalnızca sporseverler tarafından değil, tüm Gaziantep'li taraftarlar tarafından benimseneceğini düşündüklerini ifade ederek, "Gaziantepspor bu marş, şarkı ve türkülerle coşacak, coştukça da başarıya ulaşacaktır" şeklinde konuşmuştur¹⁹.

Gaziantep için değerli bir müzisyen olan Halil Karaduman'a değinmek gerekirse, kendisi Türk müziği tarihinde önemli bir sanatçı konumunda yer almıştır. 1959 Şanlıurfa doğumlu olan, ancak 1960 yılında ailesiyle Gaziantep'e taşınan Karaduman, sanatçı bir babanın (Kanuni Fahrettin Karaduman) oğludur ve ilk derslerini de çok küçük yaşlarda babasından almıştır. 1977 yılında Gaziantep'ten İstanbul'a gelerek müzik kariyerine adım atmıştır. İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı'ndan 1981 yılında mezun olup, müzik kariyerinde çok önemli bir konum elde etmiştir. Müzikal yolculuğu, Gönül Akkor, Bülent Ersoy (12 Yıl), Zeki Müren, Adnan Şenses, Sezen Aksu, İbrahim Tatlıses gibi birçok ünlü isimlerle çalışarak devam etmiştir²⁰. Bunun yanı sıra Zülfü Livaneli ile uluslararası alanda da tanınmıştır. Karaduman, kanun sazının çalınış tarzını yeniden şekillendirerek, bu enstrümanı yalnızca eşlik sazı olmaktan çıkarıp solist bir enstrümana dönüştürmeyi başarmıştır. 1995 yılında Zülfü Livaneli ile başladığı yurt dışı konserleri, onun sanatını uluslararası alanda da duyurmasına olanak sağlamıştır. Ege Üniversitesi'nde hakkında tez yazılan Karaduman, İstanbul'a geldiğinde, ünlü ses sanatçılarının plak kayıtlarında nota bilerek çalan tek kanun sanatçısı olarak dikkatleri üzerine çekmiştir. Zülfü Livaneli konseri kapsamında Almanya'da bulunan Halil Karaduman, Türkiye'ye dönüş için havaalanında beklerken rahatsızlanmış; geçirdiği kalp krizi sonucunda 54 yaşında hayatını kaybetmiştir²¹.

Sıtkı Severoğlu, Halil Karaduman'ı anlatırken şu sözleri dile getirmiştir: "Halil Karaduman sanatını icra ediyorsa çatal bıçak sesleri susar, telefon sesleri susar, bardak sesleri susar, mutfaktaki gürültü susar ve sanat konuşur, sanatçı konuşur²²." Bu

¹⁹ Haber7-Tüm Spor, "Gaziantepspor da marşlandı" (15.04.2006), 1.

²⁰ Sami Akkuş, Türk Müziğinde Halil Karaduman ve Göksel Baktagır'ın Müzik Ve Kanun Sazındaki Eğilimleri Ve Yönelişleri (İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004), 19-27.

²¹ Cumhuriyet, "Müzisyen Halil Karaduman yaşamını yitirdi" (09.10.2012), 1.

²² Emel Gül, "Ve İnsan – Halil Karaduman" *You Tube*, (29 Şubat 2008), 00:00:45 – 00:01:45.

sözler, Karaduman'ın müziğine duyduğu saygıyı ve sanatındaki derinliği yansıtmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun "işini ehline verme" anlayışı; onun profesyonel yöneticilik yaklaşımını yansıtan önemli bir prensiptir. Dolayısıyla Gaziantepspor'un marşlarının bestelenmesi için Halil Karaduman gibi önemli bir müzisyenin tercih edilmesi, Sıtkı Severoğlu'nun bu prensibe dayalı kararlarının bir örneğidir. Müzik alanında Halil Karaduman'ın tecrübesi ile marşların hem sanatsal hem de kültürel açıdan değer kazanmasını sağlamıştır. Bu çalışma kapsamında toplam yedi adet marş bestelenmiş olup, her biri sözleriyle birlikte aşağıda sunulmuştur:

BİZ ŞAMPİYONUZ

Biiiz biiiz biz Antepliiz...	Biiiz biiiz biz marka kentliiz...
Biiiz biiiz biz Gazi'yiz...	Biiiz biiiz biz Gazi kentliiz...
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	Biiiz biiiz biz şampiyonuz...
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	Biiiz biiiz biz şampiyonuz...
Antep! Antep!	Kim büyük?
Biiiz biiiz biz Karayılanız...	Antep!
Biiiz biiiz biz Şahinbeyiz...	En büyük?
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	Antep!
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	Biiiz biiiz biz Antepliiz...
Kim büyük?	Biiiz biiiz biz Gazi'yiz...
Antep!	Biiiz biiiz biz şampiyonuz...
En büyük?	Biiiz biiiz biz şampiyonuz...
Antep!	Antep! Antep!
Biiiz biiiz biz kahramanız...	Kim büyük?
Biiiz biiiz biz yenilmeyiz...	Antep!
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	En büyük?
Biiiz biiiz biz şampiyonuz...	Antep! ²³

ŞAHİNLERİN OĞLU (NANAY)

Haydi Antep, nanay...	Off oooooffffff...
Bastır Antep, nanay...	Yiğitlerin kanıyız...
Şampiyon Antep, nanay...	Gaziantep canımız...
Gaziantep, nanay...	Kahramanların soyu...
Haydi Antep, nanay...	Ve Şahinlerin oğlu...
Bastır Antep, nanay...	Kahramanların soyu...
Şampiyon Antep, nanay...	Ve Şahinlerin oğlu...
Gaziantep, nanay...	Haydi Antep, nanay...

²³ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

Bastır Antep, nanay...
 Şampiyon Antep, nanay...
 Gaziantep, nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Off oooooffffff...
 Onlarda olan yürek...
 Yenmeye bilek gerek...
 Kırmızı siyah renkler...
 Şan demek, gurur demek...
 Kırmızı siyah renkler...
 Şan demek, gurur demek...
 Haydi Antep, nanay...
 Bastır Antep, nanay...
 Şampiyon Antep, nanay...
 Gaziantep, nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Off oooooffffff...
 Gaziantep yolları...
 Zordur yenmek onları...
 Sana açık her zaman...

Taraftarın kolları...
 Sana açık her zaman...
 Taraftarın kolları...²⁴
 Haydi Antep, nanay...
 Bastır Antep, nanay...
 Şampiyon Antep, nanay...
 Gaziantep, nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Off oooooffffff...
 Golleri atan sensin...
 Dağları yıkan sensin...
 Sahalarda fırtına...
 Olur eser geçersin...
 Sahalarda fırtına...
 Olur eser geçersin...
 Haydi Antep, nanay...
 Bastır Antep, nanay...
 Şampiyon Antep, nanay...
 Gaziantep, nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...
 Nanay gülüm nanay...
 Nanay canım nanay...

GAZİANTEP YOLUNDAN (İĞNE ATTIM TARLAYA)

Seninleyiz her yerde...
 Vay vay zalım zalım...
 Yenilsen de yensen de...
 Vay vay zalım zalım...
 Yenilsen de yensen de...
 Vay vay zalım zalım...
 Gaziantep yolunda...
 Vay vay zalım zalım...
 Hazırız biz ölmeye...
 Vay vay zalım zalım...

Hazırız biz ölmeye...
 Gümbür gümbür geliyor...
 Vay vay zalım zalım...
 Takımımın golleri...
 Vay vay zalım zalım...
 Takımımın golleri...
 Vay vay zalım zalım...
 Her yeri inletiyor...
 Vay vay zalım zalım...
 Gaziantep sesleri...

²⁴ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

Vay vay zalım zalım...
 Gaziantep sesleri...
 Vay vay zalım zalım...
 Gaziantep sahaya...
 Vay vay zalım zalım...
 Yumruklar da havaya...
 Vay vay zalım zalım...
 Yumruklar da havaya...
 Vay vay zalım zalım...
 Rakip takım kaçıyor...
 Vay vay zalım zalım...
 Haydi Antep kovala...
 Vay vay zalım zalım...
 Haydi Antep kovala...

Vay vay zalım zalım...
 Biz seninle geliriz...
 Vay vay zalım zalım...
 Ölüme de gideriz...
 Vay vay zalım zalım...²⁵
 Ölüme de gideriz...
 Vay vay zalım zalım...
 Davul güm güm gümlesin...
 Vay vay zalım zalım...
 Rakip takım inlesin...
 Vay vay zalım zalım...
 Rakip takım inlesin...
 Vay vay zalım zalım...

SİYAHINLA KIRMIZINLA EFSANESİN SEN (HAŞIL TÜRKÜSÜ)

Gazikentim benim
 Canım sevgilim...
 Söyle senden başka...
 Kimim var benim...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Gaziantep sahaya...
 Yumruk havaya...
 Rakip takım kaçıyor...
 Haydi kovala...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...

Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Seninle ağlarım...
 Sende gülerim...
 Söyle senden başka...
 Kimim var benim...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 1969 Efsane doğdu...
 Taraftarın seninle hep gurur
 duydu...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...

²⁵ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Gümbür gümbür geliyor...
 Takımın golleri...
 Her yeri inletiyor...
 Antep sesleri...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Gaziantep Şampiyon...
 Göklerde yazar...
 Taraftarı kırmızı-siyaha tapar...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...

Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Rakibini savurur golleri atar...
 Gaziantep sevgisi kalplerde yatar...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Biz seninle gideriz ölüme kadar...
 Şampiyon Gaziantep'sin işte o kadar...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...
 Siyahınla kırmızınla...
 Efsanesin sen...
 Herkesin gönlünde...
 Şampiyonsun sen...²⁶

ŞEHİTLERİN SOYUYUZ (ESEMİRİM BİÇİM BİÇİM)

Antep sahaya geldi...
 Rakibi dize geldi...
 Taraftarın sesleri...
 Gökleri deldi geçti...
 Davul güm güm gümlesin...
 Rakip takım inlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şehitlerin soyuyuz...
 Yoktur bizim korkumuz...

Zafer bizim olacak...
 Bu sene şampiyonuz...
 Zafer bizim olacak...
 Her sene şampiyonuz...
 Davul güm güm gümlesin...
 Rakip takım inlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Biz seni severiz...
 Yollarına düşeriz...

²⁶ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

Gaziantep senin için...
 Ölümüne gideriz...
 Gaziantep senin için...
 Ölümüne gideriz...
 Davul güm güm gümlesin...
 Rakip takım inlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Gaziantep göklerde...
 Rakip takım yerlerde...
 Gaziantep şampiyon olacak bu sene de...
 Gaziantep şampiyon olacak bu sene de...
 Davul güm güm gümlesin...

Rakip takım inlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Sensin bizim canımız...
 Feda olsun kanımız...
 Tüm göklere senin için Gaziantep yazarız...²⁷
 Tüm göklere senin için Gaziantep yazarız...
 Davul güm güm gümlesin...
 Rakip takım inlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...
 Şampiyon Gaziantep...
 Bütün dünya dinlesin...

ANTEP GÖKTE (BİR TAŞ ATTIM PENCEREYE)

Bir gol attım kalesine, “Ah” dedi...
 Rakip takım korktu kaçtı, gelmedi vay vay...
 Rakip takım korktu kaçtı, gelmedi vay vay...
 Gaziantep sahada kaplan gibi...
 Antep gökte rakip yerde, sallanır vay vay...
 Golleri atmış, taraftarı şahlanır vay vay...
 Atalım mı bu golleri, atalım mı vay vay...
 Sizin için şampiyon olalım mı vay vay...
 Kırmızıyı siyaha da katalım mı vay vay...
 Gaziantep sahalarda gol dizer...
 Taraftarı statlarda oh çeker vay vay...
 Taraftarı statlarda oh çeker vay vay...²⁸

Bizim takım hepisine on basar...
 Antep gökte rakip yerde, sallanır vay vay...
 Golleri atmış, taraftarı şahlanır vay vay...
 Atalım mı bu golleri, atalım mı vay vay...
 Sizin için şampiyon olalım mı vay vay...
 Kırmızıyı siyaha da katalım mı vay vay...
 Antep gökte rakip yerde, sallanır vay vay...
 Golleri atmış, taraftarı şahlanır vay vay...
 Atalım mı bu golleri, atalım mı vay vay...
 Sizin için şampiyon olalım mı vay vay...
 Kırmızıyı siyaha da katalım mı vay vay...

²⁷ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

²⁸ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

ŞAMPIYONLUK HEDEFİMİZ (OF OF)

Kırmızınla siyahınla...	Yine karalar bağladı...
Haydi Antep bir gol daha...	Zafer benim, şeref benim... ²⁹
Rakip takım çok ağladı...	Şampiyonum, canım benim of...
Yine karalar bağladı...	Canımsın sen benim...
Zafer benim, şeref benim...	Ben sensiz neleyim...
Şampiyonum, canım benim of...	Of of kırmızı siyah kanımız...
Canımsın sen benim...	Of of Gaziantep'tir canımız...
Ben sensiz neleyim...	Of of rakibinle oynuyorsun...
Of of kırmızı siyah kanımız...	O golleri atıyorsun...
Of of Gaziantep'tir canımız...	Neden böyle yapıyorsun of...
Of of rakibinle oynuyorsun...	Of of kırmızı siyah kanımız...
O golleri atıyorsun...	Of of feda olsun şu canımız...
Neden böyle yapıyorsun of...	Of of sensin bizim her şeyimiz...
Of of kırmızı siyah kanımız...	Antep için biz ölürüz...
Of of feda olsun şu canımız...	Şampiyonluk hedefimiz of...
Of of sensin bizim her şeyimiz...	Of of kırmızı siyah kanımız...
Antep için biz ölürüz...	Of of feda olsun şu canımız...
Şampiyonluk hedefimiz of...	Of of sensin bizim her şeyimiz...
Kırmızınla siyahınla...	Antep için biz ölürüz...
Haydi Antep bir gol daha...	Şampiyonluk hedefimiz of...
Rakip takım çok ağladı...	

2.1.2. Hedef 2010: Gaziantep Şampiyon Projesi ve Kamil Ocak Stadyumunun Büyütülme Projesi

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantepspor'da üstlendiği görevler, kentsel taraftar bilincini güçlendirmeye yönelik somut adımlarla dikkat çekmiştir. Bu adımlar arasında Hedef 2010: Gaziantep Şampiyon ve Kamil Ocak Stadyumunun büyütülme projeleri bulunmaktadır:

Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, kırmızı-siyahlı ekibin büyük projesi olan "Hedef 2010: Antep Şampiyon" sloganını destekliyor. Ligi 8. Sırada bitireceklerine inanan Severoğlu, 2010 yılında kırmızı-siyahlı camiayı şampiyonluğa taşımak için kolları sıvadıklarını belirterek, "Stadı daha geniş kapasiteli yapacağız. Tecrübesi ve yeteneği ile tribünleri coşturacak futbolcular transfer edeceğiz. Sadece Türkiye'ye değil, dünyaya parmak ısırtarak 2010 yılında şampiyon olacağız," dedi. Bugüne kadar amatör spor kulüplerine destek olduğunu, kimi kulüplerde başkanlık, kimilerinde yöneticilik yaptığını belirten Severoğlu, gençlik yıllarında basketbol, atletizm, jimnastik ve masa tenisi sporlarıyla uğraştığını, yani sporla içli dışlı olduğunu aktardı. Çocukluğundan bu yana Gaziantepspor taraftarı olduğunu ifade eden Severoğlu, ilk kez yönetime girme teklifi aldığı anda, yaşadığı şehre ve gönül verdiği kırmızı-siyahlı

²⁹ Bekir Sıtkı Severoğlu-Özel Arşivi, CD.

renklere hizmet etmek amacıyla teklifi kabul ettiğini ve yapılan görev bölümü sonrasında Halkla İlişkiler ve Sosyal İşler Komitesi Başkanlığı'na getirildiğini belirtti. Yaptıkları ilk toplantıda en önemli sorunun taraftar desteği olduğunu fark ettiklerini, bu nedenle çözüm üretmek adına yoğun bir tempoyla her kesimle toplantılar gerçekleştirdiklerini söyledi. Ulaştıkları en önemli gerçek, yıllarca taraftarlara önem verilmediği, adeta “ister gelin, ister gelmeyin” denildiği yönündeydi. Bu büyük bir hataydı. Taraftar yoksa, stad dolmuyorsa, deplasman maçlarında destek yoksa, başarılar bir işe yaramaz. Bu nedenle daha fazla taraftar çekmek için sürekli çalıştıklarını, ilk geldiklerinde 3 bin olan taraftar sayısını her hafta artırdıklarını ve Denizli maçında 18 bin taraftara ulaştıklarını aktardı. Gelecek haftalarda bu sayının daha da artmasını, stadın tamamen dolmasını arzu ettiklerini ve buna inandıklarını dile getirdi. Çünkü taraftara değer verdiklerini anlattıklarında olumlu geri dönüşler aldıklarını belirtti. Gaziantep'te insanların sadece seyirci olduğunu, gerçek anlamda taraftar olmadığını belirten Severoğlu, özellikle gençlerin Gaziantepsporlu olmadığını, insanların önce üç büyük kulüpten birinin taraftarı olduğunu söylediklerini, ancak ikinci takım olarak belki Gaziantepspor'u anabildiklerini belirtti. Oysa amaçlarının taraftar bilinci aşılayarak herkesi Gaziantepspor taraftarı yapmak olduğunu, insanların maç günlerini iple çekmesini ve 90 dakika boyunca susmadan tezahürat yapmalarını istediklerini söyledi. Tribünlerde sadece “Gaziantep” veya “Kırmızı-Siyah” sloganlarının atıldığını, üçüncü bir sloganlarının bile olmadığını ekledi. Bu eksiklikleri gidermek için çeşitli çalışmalar yaptıklarını, Gaziantep'te bestekâr ve sanatçılarla birlikte Gaziantepspor adına türkü, şarkı ve marşlar hazırladıklarını, bu çalışmaların sürdüğünü ifade etti. Marşlar tamamlandığında tribünlerde bu marşlarla takımın coşturulacağını, halkın bu marşları öğrenmesi ve benimsemesi için konserler düzenleyeceklerini, ünlü sanatçılar getirerek bu kişilere Gaziantepspor marşlarını söyletmeyi planladıklarını belirtti. Futbolun sadece saha içi mücadele değil, aynı zamanda bir şov olduğunu, insanlar para verip stada geldiğine göre eğlenmek de istediklerini, sinema biletlerinin 7-15 YTL arasında değiştiğini, maç biletlerinin ise 3 YTL olduğunu, bu nedenle futbolun şov yönünün de güçlendirilmesi gerektiğini söyledi. Sezon boyunca istenilen sonuçların alınamadığını, sıkıntıların ardı arkası kesilmediğini, bu nedenle istenmeyen bir noktaya sürüklendiklerini ifade eden Severoğlu, toparlandıklarını ve bundan sonraki haftalarda başarılarıyla adlarından söz ettireceklerine inandığını belirtti. Gaziantepspor'un ligi en az 8. Sırada bitireceğine olan inancını yineleyen Severoğlu, ligde elde edemedikleri başarıyı Türkiye Kupası'nda yakalamak istediklerini, kupaya özel önem verdiklerini ve Avrupa kupalarına katılabilmek için Türkiye Kupası'nı müzeye götürmek istediklerini söyledi. Gaziantepspor olarak geleceği düşünmeye başladıklarını, uzun vadede başarıyı hedeflediklerini, taraftar için hedeflerin olması gerektiğini belirtti. Örneğin, kupada hedeflerinin final oynamak olduğunu, ama gelecekte daha büyük başarılar için projeler hazırladıklarını söyledi. Bu kapsamda “Hedef 2010: Gaziantep Şampiyon” isimli projeyi hayata geçirmek istediklerini, önümüzdeki dört yıllık süreçte bu çalışmaları tamamlayacaklarını ve kulübün 41. Kuruluş yıldönümünde şampiyonluk yaşamak istediklerini belirtti. Şampiyonluğa oynayacak bir takım için mevcut stadın yetersiz kalacağını düşündüklerini, bu nedenle stadı büyütmek ve daha gösterişli hale getirmek için projeler hazırladıklarını söyledi. Ayrıca stadyumdaki ses problemini aşmak adına üst kaplamaları değiştirme çalışmaları yapacaklarını da sözlerine ekledi³⁰.

Sıtkı Severoğlu, projelere yönelik açıklamaları ile aslında taraftar kültüründe birlik sağlamayı hedeflemiştir. Stadyumun fiziksel kapasitesinin artırılması, ses altyapısının iyileştirilmesi ve tribün atmosferinin zenginleştirilmesi gibi yapısal dönüşüm önerileri ise takıma ve özellikle taraftara verdiği değeri göstermektedir. Bu yaklaşımlar; yerel sporun toplumsal aidiyetle ilişkisini güçlendirmeye yönelik olduğunun birer kanıtıdır.

³⁰ Hasan Kırmızıtaş, “Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, Büyük Projeyi İlk Kez Açıkladı: Antep 2010'da Şampiyon”, *Hürriyet Gaziantep/Spor*, (15 Mart 2006), 2.

2.1.3. Sıtkı Severoğlu'ndan Kritik Fenerbahçe Maçı Öncesi Taraftara Destek Çağrısı

Gaziantepspor'un kritik Fenerbahçe ve Beşiktaş maçları öncesinde, Halkla İlişkiler Komitesi Başkanı Sıtkı Severoğlu taraftarları destek olmaya çağırmıştır. Severoğlu, bu maçların kulüp için büyük önem taşıdığını vurgulayarak, taraftarların yoğun desteğiyle takımın moralinin yükseleceğini belirtmiştir. Taraftarların, ellerinde bayrak ve kaşkol ile tribünde yerlerini alarak takımlarına 90 dakika boyunca destek vermeleri gerektiğini şu şekilde ifade etmiştir:

Taraftarın 12'nci adam olduğunu vurgulayan Severoğlu, Pazar günkü maçın Gaziantepspor açısından son derece önemli olduğunu, bu maçı kazandıkları takdirde Beşiktaş ile Çarşamba günü oynayacakları Fortis Türkiye Kupası yarı finalinin ilk maçına yüksek moralle çıkacaklarını söyledi. Gaziantepspor Halkla İlişkiler Komitesi Başkanı B. Sıtkı Severoğlu, Kırmızı-Siyahlı renklere gönül veren tüm taraftarları yarınki Fenerbahçe maçına çağırdı. Severoğlu, ligde Fenerbahçe maçı ve arkasından oynayacakları Beşiktaş maçının Gaziantepspor için çok önemli olduğunu, Süper Lig'de daha yukarılarda olmak ve kupada hedeflerine yaklaşmak için bu iki maçı da mutlaka kazanmak istediklerini belirtti. Taraftarların desteğiyle bunu başaracaklarına inandıklarını ifade eden Severoğlu, Gaziantepspor'a gönül veren taraftarların Fenerbahçe ve Beşiktaş maçlarında ellerinde Kırmızı-Siyahlı bayraklar, boyunlarında kaşkollar ve başlarında bereleriyle Kamil Ocak'a koşup tribündeki yerlerini alarak 90 dakika boyunca skor ne olursa olsun takımlarına destek vermeleri gerektiğini söyledi. Taraftarların Gaziantepspor'a 90 dakika boyunca verecekleri yoğun ve sürekli destekle, İstanbul'dan ve çevre illerden gelecek yaklaşık bin kadar Fenerli seyircinin tezahüratlarını bastırabileceklerinden emin olduklarını dile getirdi ve Fenerbahçe maçında da her zaman olduğu gibi tam destek beklediklerini vurguladı. Severoğlu, Pazar günkü Fenerbahçe ve Çarşamba günkü kupa maçında alınacak galibiyetleri taraftarlara hediye etmek, sevinci ve mutluluğu Kamil Ocak Stadı tribünlerini karnaval yerine çevirecek taraftarlarla birlikte paylaşmak istediklerini de sözlerine ekledi³¹.

Sıtkı Severoğlu Fenerbahçeli olmasına rağmen Gaziantepspor'a olan bağlılığını ve sevgisini güçlü biçimde dile getirmesi ile şehre duyduğu derin bağlılığı ortaya koymuştur. Gaziantepspor'un önemli maçlarında taraftarları destek olmaya çağırması, sporda aidiyet duygusunun ve yerel dayanışmanın üst düzeyde olduğunu göstermiştir.

2.1.4. Çocuklukta Atılan Renkli Bir Adım: Sıtkı Severoğlu ve Ekrem Sakıcı

“Ekrem Sakıcı ile Uzun Yıllara Dayanan Bir Arkadaşlığım Var” diyen Sıtkı Severoğlu, dostluk kavramına hayatı boyunca büyük anlam yüklemiş bir isimdir. En kıymetli arkadaşlarından biri olan ve Gaziantep'in tanınmış inşaatçılarından Ekrem Sakıcı ile ilişkisi, çocuklukta başlayıp meslek hayatına kadar uzanan bir yol arkadaşlığına dönüşmüştür. Ekrem Sakıcı ile Severoğlu'nun yolları aynı gün dünyaya gelmeleriyle kesişmiş, aynı ilkokulda başlayıp ortaokulda yeniden birleşmiş, üniversitede aynı okulda okuyup aynı evde kalmış, ardından belediyede birlikte çalışmışlardır. Sıtkı Severoğlu, bu çok yönlü birlikteliği şu sözlerle dile getirmiştir:

³¹ *Yeni Gap Spor*, “Fener Maçı Çok Önemli”, (1 Nisan 2006), 1.

“Ekrem’le bizim hayatımız çok ilginç noktalarda kesişmiştir. Ekrem’le aynı gün dünyaya gelmişiz. Aynı ilkokulda okuduk, Ekrem okulu başka bir okulda bitirdi ama sonra ortaokulda yeniden bir araya geldik. Üniversiteyi aynı okulda okuduk, aynı evde kaldık. Belediyede birlikte çalıştık ve şu an aynı mesleği yapıyoruz ve dostluğumuz devam ediyor³²”.

Severoğlu’nun Fenerbahçeliliği de bu dostluk zemininde şekillenmiştir.

Anlattığına göre:

“Henüz ilkokul üçüncü sınıf öğrencisiyken sınıf arkadaşım Ekrem Sakıcı bir gün sıranın üzerine çıktı ve sınıfa ‘Arkadaşlar, Galatasaray diye bir takım var, artık herkes Galatasaraylı olacak’ dedi. Ben de akşam babama danıştım. Babam da ‘Oğlum biz Fenerbahçeliyiz, sen de Fenerbahçelisin’ dedi. Ertesi gün sınıfa döndüm ve Ekrem’e ‘Biz Fenerbahçeliymişiz’ dedim³³”.

Bu hatıraya göre Sıtkı Severoğlu’nun Fenerbahçeliliği, 1968 yılında şekillenmiştir. Koyu bir Galatasaray taraftarı olduğunu dile getiren Ekrem Sakıcı ile yapılan bir röportajda ise Sakıcı, Sıtkı Severoğlu’nu “ciddi tavırlı, oldukça çalışkan, işini seven, tarihe meraklı, Gaziantep toplumunun sözcülüğünü yapan ve özellikle kendini Gaziantep’e adanmış” biri olarak tanımlamıştır. Ayrıca; “Gaziantep turizmine, Gaziantep’e turist gelmesinde ve dolayısıyla şehrin tanıtılmasında çok katkısı olan bir kişidir”, demiştir. “Hiç olumsuz yanı yok mu?” sorusuna ise “Fenerbahçeli olması” yanıtını vermiştir³⁴.

2.1.5. Tribün Akustiğinde Yeni Dönem Sıtkı Severoğlu ve Prof. Dr. Arzu Gönenç Sorguç’un İş Birliği

Gaziantepspor’un tribün yapısını iyileştirmeye yönelik girişimler, stadyum deneyiminin bilimsel yöntemlerle geliştirilmesini hedeflemiştir. Sıtkı Severoğlu’nun öncülüğünde yürütülen çalışmada, akustik uzmanı Prof. Dr. Arzu Gönenç Sorguç’un katkılarıyla taraftar seslerinin sahaya etkili biçimde yansması amaçlanmıştır. Bu iş birliği ile ilgili haber şu şekildedir:

Gaziantepspor’un tribün atmosferini geliştirmeye yönelik yapılan çalışmalar, kulüp yöneticilerinin stadyum deneyimine verdiği önemi ortaya koymaktadır. Bu kapsamda Sıtkı Severoğlu’nun girişimleriyle, Orta Doğu Teknik Üniversitesi’nden Prof. Dr. Arzu Gönenç Sorguç’un katkılarıyla gerçekleştirilen akustik değerlendirme, taraftar coşkusunun saha içine daha etkili yansımaları amaçlanmaktadır. Yapılan bu teknik iş birliği, spor alanlarının sadece fiziksel değil, duygusal ve işitsel bir bütünlük içinde ele alınması gerektiğini göstermektedir³⁵.

³² *Telgraf.net*, “Makina Mühendisliğini Hayal Ederken...”, (26 Şubat 2012), 1.

³³ Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Aralık 2023).

³⁴ Ekrem Sakıcı, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 06 Mart 2025).

³⁵ *Olay Spor*, “Kamil Ocak Değişecek”, (21 Mart 2006), 1.

Sıtkı Severoğlu, stadyum akustiğine yönelik bu girişimi ile, taraftar deneyimini bilimsel temelde geliştirmeyi amaçlamıştır. Bu çalışma, spor mekânlarında işlevselliğin mimari verilerle artırılabilceğini göstermektedir.

2.1.6. Sıtkı Severoğlu’ndan Gaziantep’in Spor Geleceğine Eleştirel Bakış

Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, kentsel projelerde spor alanlarına yeterince yer verilmemesini eleştirmiştir. Severoğlu’na göre, şehirde spor altyapısının gelişimi için planlanan alanların farklı amaçlarla kullanılması, gençlerin spora yönlendirilmesini olumsuz etkilemektedir. Sıtkı Severoğlu’nun bu eleştirel görüşünün ayrıntıları ise şu şekildedir:

Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi ve Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Olay Spor’a yaptığı açıklamada, İbrahimli bölgesinde yapımı devam eden süper marketin yerinin daha önceki projede 30 bin kişilik stadyum ve spor kompleksi olarak belirlendiğini vurgulayarak, buranın da spor merkezinden çıkarıldığını söyledi. Yapımı hızla devam eden Metro marketlerinin bulunduğu yerin daha önce spor merkezi olarak projelendirildiğini belirten Severoğlu, “Gaziantep’te çocuklarımızı spora teşvik edecek bir tesisimiz yok. Şu anda Karataş bölgesinde Şahinbey Belediyesi’nin 5 bin kişilik bir spor salonu yaptığını biliyorum. Şehitkamil Belediyesi ise kendi bölgesinde 5 bin kapasiteli bir stadyum yapıyor. Tesisleşme bakımından çok fakir bir iliz. Daha önceki dönemde İbrahimli bölgesine 30 bin kişilik bir stadyum ve yanına spor merkezleri yapılacağı kararlaştırılmıştı. Ama nedense 100. Yıl Parkı’nın tam ortası olarak nitelenen yere şu anda büyük bir market yapılıyor. Büyük marketler bence şehrin dışına yapılmalı. Yarın bu marketin açılması hâlinde trafiğin karma karışık olacağını acaba düşünmüyorlar mı? Bunun yanında Gaziantep’in spor merkezi hâline gelecek bir yeri yok ediliyor. Bakın, Kamil Ocak Stadı Gaziantep’e artık yakışmıyor. Buranın daha iyi olması lazım. Bu kente daha büyük bir stadyum yapılması lazım” dedi³⁶.

Sıtkı Severoğlu’nun bu eleştirisi; Gaziantep’te gençlere yönelik spor tesislerinin eksikliği ve kentin spor altyapısında ciddi boşluklar bulunduğuna dair olmuştur. Özellikle Kamil Ocak Stadyumu’nun Gaziantep’e artık yakışmadığını belirten Sıtkı Severoğlu, bu alanın çağın gerekliliklerine uygun, gençleri spora teşvik edecek yeni bir kompleksle değiştirilmesi gerektiğini savunmuştur. Ayrıca Sıtkı Severoğlu, mevcut tesislerin yetersizliğini de dile getirmiş, kentsel planlamada sporun ihmal edildiğine işaret etmiştir. Severoğlu’nun bu eleştirileri daima ileriye dönük olmuş ve gelecek nesillerin çıkarlarına yönelik olmuştur.

2.1.7. Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantepspor Yönetiminden Ayrılışı

Gaziantepspor bünyesinde bir dönem yönetimsel görev üstlenen Sıtkı Severoğlu, kulüpte yaşanan bazı gelişmeler ve kişisel gerekçeleri doğrultusunda, 2008 yılında görevinden istifa ettiğini kamuoyuna duyurmuştur. Aynı zamanda Turizm

³⁶ Olay Spor, “Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi ve Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu’ndan Süper Market Uyarısı.../Spor Merkezi Katledildi”, (17 Kasım 2006), 1.

Derneği Başkanı olan ve Gaziantepspor yönetiminin kent halkıyla bütünleşmesi yolunda önemli bir isim olarak değerlendirilen Sıtkı Severoğlu'nun sessizce yaptığı istifanın ardında önemli mesajlar olduğu belirtilmiştir³⁷.

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantepspor yönetim kurulu üyeliğinden istifa etmesi, kulüp içerisinde önemli bir değişimin habercisi olmuştur. Bu istifaların ardından, yönetim kurulu hızlı bir şekilde yeni atamalar gerçekleştirerek Mehmet Kızıl ve Akif Keretli'yi göreve getirmiştir. Mehmet Kızıl'ın kulüp başkanı İbrahim Kızıl'ın kardeşi olması, alınan kararın ailevi bağlar üzerinden şekillendiği olarak yorumlanabilir. Yönetim kurulunun karar defterine işlenen bu değişiklikler; kulübün yönetim anlayışında yeni bir dönemin başlangıcını da işaret etmektedir. Bu süreç, kulübün gelecekteki sportif başarıları açısından dikkatle izlenmesi gereken bir evreyi temsil etmektedir³⁸.

2.2. Gaziantep Tarihini Yansıtan Severoğlu Takvimleri

Fotoğraf 4. *Sıtkı Severoğlu-GBB Kültür/Kolaj: Mehmet Ali Erturhan (Instagram-Sosyal Medya, 2013)*

³⁷ *Gaziantep27* “Severoğlu’nun istifası şaşırttı.”, 12 Ocak 2008.

³⁸ *Spor 27*, “Sıtkı Severoğlu ve Fadıl Bulut’un İstifaları Onaylandı”, (27 Şubat 2008), 1.

2.2.1. Yıl 1929... Gaziantep... (1999 Yılı Takvimi)

8 Şubat 1999 tarihinde Antep'e Gazi'lik ünvanı verilisinin 78. Yıldönümü anısına Gaziantep'te Sıtkı Severoğlu tarafından hazırlanan ve içerisindeki fotoğrafların telif haklarının Gaziantep Turizm Derneği'ne ait olan takvim hem tarihi hem de kültürel açıdan oldukça önemli bir belge niteliği taşımaktadır. Bu takvim, Gaziantep'in geçmişine ışık tutan bir kaynak olarak, şehrin tarihi dokusu ve önemli yapılarıyla ilgili pek çok görsel içermektedir. Sıtkı Severoğlu'nun öncülüğünde tasarlanan bu takvim, Gaziantep'in kültürel mirasını yansıtan bir zaman yolculuğu sunmaktadır. Takvimde yer alan 1929 yılına ait fotoğraflar, Gaziantep'in geçmişine dair önemli birer tanık niteliğindedir. Gaziantep'in simgelerinden olan Maarif, Kırkayak, Belediye, Maanoğlu, Alleben ve Başkarakol gibi büyük ve eski yapıları, bu takvimde görmek mümkündür. Özellikle Belediye Binası ve Başkarakol görselleri, tarihi dokusuyla şehrin önemli simgelerindendir³⁹. Takvimde yer alan bu fotoğraflar, yalnızca Gaziantep'in değil, aynı zamanda Anadolu'nun da zengin kültürel geçmişini gözler önüne sermektedir. Şehirdeki sosyal, kültürel ve mimari gelişmeleri yansıtan önemli bir koleksiyon niteliği taşıdığını da söylemek mümkündür. Ayrıca bu fotoğraflar, o dönemin Gaziantep'ini daha yakından tanımak isteyenler için büyük bir kaynak sunmaktadır. Takvimin bir diğer özelliği ise, şehirdeki tarihî yapıların korunmasının ve gelecek nesillere aktarılmasının ne denli önemli olduğuna dair bir farkındalık oluşturmaktır. Özellikle eski yapılar, zamanla değişen şehirleşme süreci içinde kaybolmaya yüz tutmuşken, Sıtkı Severoğlu'nun yapmış olduğu projelerle bu mirasın korunması gerektiği vurgulanmaktadır. Takvim hem Gaziantep'li için hem de şehri

³⁹ Severoğlu İnşaat, "Yıl 1929... Gaziantep... (1999 Yılı Gaziantep Takvimi)", *Olay Grafik*, 8 Şubat 1999.

ziyaret edenler için bu önemli kültürel mirası daha yakından tanıma fırsatı sunmaktadır. Zira Gaziantep’te 1990’lı yıllarda herhangi bir dükkanda asılı olan takvime bakma geleneği bulunmaktadır. Bu durumun farkına varan Sıtkı Severoğlu’nun temel amacı var olan bu geleneği fotoğraflar ile değerlendirmek olmuştur.

Dönemin Gaziantep Valisi Muammer Güler’in, 1999 Yılı Takvimi ile duyduğu memnuniyeti Valilik Basını şu şekilde dile getirmiştir:

Gaziantep Valisi Sayın Muammer Güler, Gaziantep Turizm Derneği tarafından bastırılan 1999 yılı takviminde ilimizin eski görüntülerinde yer aldığı fotoğraflarla tanıtılmasından dolayı büyük memnunluk duyduğunu ve ilimizin eski fotoğraflarını görünce çok duygulandığını belirtti.

Gaziantep’in bugüne kadar birçok şekilde tanıtımının yurt içerisinde yapıldığını ne tür bir tanıtım olursa olsun, olduğu gibi yurt dışında da büyük bir ilgi gördüğünü ve gerek sanayi ve ticaret gerekse tarih, kültür ve sanat dallarında Gaziantep’in tanıtımının büyük önem taşıdığını söyleyen Vali Güler;

“Turizm Derneği Başkanı Sayın Sıtkı Severoğlu ve yönetim Kurulu üyelerini böyle güzel çalışma yaptıklarından dolayı taktir ve tebrik ediyor, bu güzel çalışmanın diğer kurum ve kuruluşlara da örnek olmasını diliyorum” dedi⁴⁰.

11.02.1998

Vali Muammer Güler’in Sıtkı Severoğlu’nu 1999 yılı takvimi nedeniyle tebrik etmesi, birkaç açıdan dikkat çekicidir. Öncelikle, şehir yönetiminin en başında bulunan kişinin bir sivil toplum aktörünü açıkça desteklemesi, Severoğlu’nun girişiminin kamu nezdinde değer gördüğünü göstermektedir. Bu durum, onun çalışmalarının kentin tanıtımı ve kültürel hafızasının korunmasında resmi kurumlarca da önemsendiğini ortaya koymuştur. Ayrıca, bir valinin böylesi bir kültürel projeyi takdir etmesi, Severoğlu’nun çalışmalarının diğer kurumlara örnek teşkil etmesi gerektiğini vurgulaması bakımından, Gaziantep’te kamu–sivil toplum iş birliğinin güçlendiğini de göstermektedir.

⁴⁰ Valilik Basın Açıklaması, “1999 Yılı Takviminden Dolayı Sıtkı Severoğlu’na Tebrik”, *Gaziantep Valiliği Basın ve Halkla İşler Müdürlüğü*, (11 Şubat 1998).

2.2.2. Yıl 1921... Antep-Gaziantep... Yıl 1933... Gazi-Gaziantep'li... (2000 Yılı Takvimi)

8 Şubat 2000 tarihinde Antep'e Gazi'lik ünvanı verilisinin 79. Yıldönümü anısına Gaziantep'te Sıtkı Severoğlu tarafından hazırlanan ikinci takvim, tıpkı 1999 yılında hazırlanan takvim gibi şehrin tarihini, kültürünü ve önemli anılarını barındıran değerli görsel ve metinsel içerikler sunmaktadır. Takvimin ilk sayfasında, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurucusu Mustafa Kemal Atatürk'e dair önemli belgeler yer almaktadır. Takvimde, Atatürk'ün nüfus hüviyet cüzdanı, belediye meclis kararı ve Gaziantep'e verilen Gazilik Kanunu gibi belgeler hem Gaziantep'in hem de Türkiye Cumhuriyeti'nin tarihsel süreci yansıtılmıştır. Ayrıca, Atatürk'ün Bey Mahallesi nüfusuna kayıtlı olduğu bilgisi, şehrin bu önemli simgeyi barındırmış olmasının altını çizmektedir. Bu sayfa, takvimin tarihi bir belge olarak işlev görmesini sağlamaktadır. Takvimin diğer sayfalarında ise Gaziantep'in tarihi yapıları ve görselleri yer almaktadır. Bu görseller, şehrin tarihine dair önemli anıtlar ve yapıları günümüze taşımaktadır. Eski Suburcu, Gaziantep Kalesi, Gaziantep'in batıdan görünümü, Kavaklık, Tabakhane Köprüsü ve Halk Evi gibi önemli yapılar, takvimin görsel içeriğinde yer almakta ve bu yapıları tanıyan, bilenler için nostaljik bir etki yaratmaktadır. Gaziantep'i bilmeyenler için şehrin tarihi zenginliğini ve kültürel derinliğini gözler önüne sermektedir. Her bir fotoğraf, şehrin geçmişine dair önemli bir anlatı sunmakta, Gaziantep'in tarihi yapılarının korunmasının ve geleceğe aktarılmasının önemini vurgulamaktadır. Gaziantep'in tarihi yapıları arasında yer alan Gaziantep Kalesi, şehrin simgelerinden biri olarak önemli bir yer tutmaktadır. Gaziantep'in batıdan görünümü ise şehrin manzarasına dair önemli bir bakış açısı sunmakta, kentin coğrafi yapısını ve tarihi dokusunu betimlemektedir. Suburcu,

Kavaklık, Tabakhane Köprüsü ve Halk Evi gibi diğer önemli yapılar ise şehrin kültürel geçmişini yansıtan, halkın günlük yaşamına dair izler barındıran unsurlardır. Kavaklık, özellikle şehre özgü yeşil alanları ve parklarıyla bilinirken, Tabakhane Köprüsü tarihi bir ulaşım noktası olarak Gaziantep'in sosyal ve ekonomik yaşamını şekillendiren yapılar arasında yer almaktadır. Halk Evi ise kültürel ve sosyal etkinliklerin yapıldığı, halkın bir araya geldiği önemli bir mekân olarak şehrin sosyal yapısını simgeler⁴¹. Her bir görsel, Gaziantep'in geçmişine dair önemli birer belge işlevi görmekte, şehrin tarihi ve kültürel zenginliğini zaman içinde nasıl muhafaza etmesi gerektiğini gösteren birer bellek olarak hizmet etmektedir. Takvimde yer alan bu görsellerin telif hakkı, Gaziantep Turizm Derneği'ne aittir. Bu durum, Sıtkı Severoğlu'nun da başkanlığı yaptığı derneğin Gaziantep'in kültürel mirasının korunmasındaki ve tanıtımındaki rolünü vurgulamaktadır. Gaziantep Turizm Derneği, şehirdeki tarihi ve kültürel unsurların belgelenmesi, korunması ve gelecek nesillere aktarılması konularında önemli bir sorumluluk üstlenmektedir. Dernek, şehrin tarihini belgelemek ve Gaziantep'in kültürel mirasını daha geniş kitlelere tanıtmak adına birçok proje ve çalışma yürütmektedir. Bu takvim, aynı zamanda derneğin bu alandaki çabalarının bir yansıması olarak, şehrin kültürel mirasını kayda almayı ve gelecek nesillere aktarmayı amaçlayan bir araç olarak da değerlendirilebilir. Sonuç olarak, Sıtkı Severoğlu tarafından hazırlanan bu takvim, sadece bir zaman ölçüm aracı değil, aynı zamanda Gaziantep'in tarihine, kültürüne ve önemli yapılarının korunmasına dair önemli bir belgedir. Takvim, Atatürk ile ilgili belgelerden başlayarak, şehrin önemli simgelerinin görsellerine kadar geniş bir yelpazeye yayılan içerik sunmuştur. Gaziantep'in tarihi ve kültürel mirası, bu takvim aracılığıyla gelecek nesillere aktarılmış; şehri tanımak ve anlamak isteyenler için değerli bir kaynak haline gelmiştir.

⁴¹ Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, "Yıl 1921... Antep-Gaziantep... Yıl 1933... Gaziantep'li... (2000 Yılı Gaziantep Takvimi)", *Olay Grafik*, 8 Şubat 2000.

2.2.3. Kurtuluş Savaşından Mustafa Kemal Atatürk’e 2001 Yılı Takvimi

Gaziantep, Türkiye Cumhuriyeti'nin bağımsızlık mücadelesi sırasında büyük fedakârlıklar göstererek kendi kaderini tayin eden şehirlerden biri olmuştur. Antep Savunması olarak bilinen direniş, Türk milletinin bağımsızlık ruhunu simgeleyen destansı bir kahramanlık öyküsü olarak bilinmektedir. Bu mücadele sonucunda, Antep'e Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 8 Şubat 1921 tarihinde "Gazi" ünvanı verilmiştir. Gaziantep'in bu ünvanı alışının 80. Yıldönümü anısına, Sıtkı Severoğlu tarafından özel bir takvim hazırlanmıştır. Bu takvim, Severoğlu'nun hazırladığı diğer takvimler gibi Gaziantep'in tarihini ve kültürel mirasını gelecek nesillere aktarmayı amaçlamıştır.

Takvimin ilk sayfasında, Gaziantep Ticaret Odası arşivinden temin edilen "Antepli Çeteler Cephede Savaşırken" adlı görsel yer almaktadır. Bu görsel, Gaziantepli direnişçilerin, düzenli bir ordu olmaksızın Fransız işgaline karşı nasıl mücadele ettiklerini gözler önüne sermektedir. Aynı sayfada, Şahin Bey tarafından 21 Şubat 1920'de Fransız Kumandanlığı'na yazılmış olan mektup yer almaktadır. Mektupta yer alan şu ifadeler, Gaziantep'li bağımsızlık ruhunu özetlemektedir:

Kirli ayaklarınızın bastığı şu toprakların her zerresinde bir damla Türk kanı karışıktır. Her bucağında bir atanın mezarı vardır. Adı belli olmayan zamanlardan beri Türkler bu topraklarda yaşamaktadır. Türk bu topraklarda Türke ısındı, kaynadı. Sade siz değil, bütün dünya bir araya gelse bizi bu topraklardan ayıramaz.

Bu mektup, Gaziantep'in işgale karşı verdiği direnişin ideolojik ve duygusal arka planını ortaya koymaktadır.

Takvimin ikinci sayfasında, Halit Ziya Biçer tarafından Sıtkı Severoğlu'na verilen 26 Ocak 1933 tarihli Atatürk'ün Gaziantep Halk Evi binasına girişini gösteren

bir fotoğraf bulunmaktadır. Bu görselin yanı sıra, Atatürk'ün Gaziantep'lier hakkındaki şu sözü de takvimde yer almaktadır:

Gaziantep ki sadece bir Türk şehridir, her nasılsa yabancı kuvvetler eline düşmüş bulunuyordu. Bu tek Türk şehri hiçbir yerden maddi yardım görmeksizin kendi kahramanlığı ile kendini kurtardı ve gazi unvanına bihakkın liyakat kesbetti. Gaziantep'li, o gün olduğu gibi bugün dahi derin hürmetle takdir ederim. Türküm diyen her şehir, her kasaba ve en küçük Türk köyü Gaziantep'lier kahramanlık misali olarak alabilirler. En eski çağlardan beri tarihi Türk yurtlarında Türklüğün yüksek varlığını kahramanlıkla tesbit etmiş olanlarla şahsen beraber olduğumu beyan etmekten duyduğum zevk ve saadet yücedir. (25.12.1936-K. Atatürk)

Bu ifadeler, Gaziantep'in kendi kaderini belirleme gücünü ve bağımsızlık için gösterdiği fedakârlığı gözler önüne sermektedir. Takvimde yer alan diğer tarihî görseller arasında şunlar bulunmaktadır:

1960 yılına ait Alleben (Yedi Söğüt) görseli (Halit Ziya Biçer Arşivi)
1944 yılına ait Gaziantep'in genel görünümünü yansıtan fotoğraf (Gaziantep Turizm Derneği arşivi)
Ocak 1933 yılına ait Kırkayak semtinin görseli (Gaziantep Turizm Derneği arşivi)
Ocak 1933 yılında çekilmiş Gaziantep Lisesi fotoğrafı (Halit Ziya Biçer Arşivi)
Coşkun Akkan Arşivi'nden, Gaziantep halkının birlik ve beraberliğini simgeleyen beş adet görsel bulunmaktadır.

Takvimin son sayfasında, Sıtkı Severoğlu tarafından yazılmış “Suçunu saklama telaşındaki Fransa Ulusal Meclisini kınıyoruz... 70.000 top mermisi altında şehit edilen 6.000 sivilin hesabı Fransa'dan sorulsun...”, şeklinde bir kınama mesajı yer almaktadır⁴². Bu ifade, Gaziantep Savunması sırasında yaşanan insanlık dramına dikkat çekmekte ve uluslararası kamuoyuna bir çağrıda bulunmaktadır. Ayrıca, Müfide Ferit Tek'in Hakimiyet-i Milliye Gazetesi'nde yayınlanan şu yazısına da takvimde yer verilmiştir: (Takvimde yazının tamamına yer verilirken bu çalışmada özet olarak sunulmuştur).

Türkler, Hürmetle Eğiliniz. Anteb Karşısındasınız!
(Müfide Ferit Tek)

Biz bugün senin yeşil ağaçlarının sakın gölgesinde milli tarihimizin en ulvî vakasını, en saf şaheserini, milli kahramanlığımızın ilahi bir timsalini seyrediyoruz. Onun için hükümet bugün senin yaralı ve asil göğsüne gazi nişanını takarken, bütün millet birden karşında huşuyla şükranla eğiliyor! Gaziantep! Dünyada bir Türk kaldıkça senin ismin mukaddes tanınacak, dünya durdukça senin Gazi kalan Türklüğün ebedî bir timsali olacaktır⁴³.

Bu çalışmada özet olarak sunulan metin, Gaziantep'in kahramanlık destanını edebî bir dille ifade etmekte ve Gaziantep'lier fedakârlıklarını tüm Türk milletine hatırlatmaktadır. Genel olarak değerlendirildiğinde bu takvimin aynı zamanda, Gaziantep'in tarihsel direnişini belgeleyen önemli bir kültürel ve akademik kaynak

⁴² Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, “8 Şubat 2001 Antep'e Gazilik Ünvanı Verilişinin 80. Yıldönümü... Fransız İşgaline Karşı Antep Müdafaasında Namus ve Hürriyet İçin Canını Veren 6000 Şehit Anısına... (2001 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Olay Grafik-Ofsim Ofset*, 8 Şubat 2001.

⁴³ Müfide Ferit Tek, “Gaziantep”, *Hakimiyet-i Milliye* (7 Şubat 1920), 4.

olduğu söylenebilir. İçeriğinde, Antep Savunması'na dair arşiv belgeleri, görseller ve Atatürk'ün Gaziantep'e yönelik değerlendirmeleri bulunmaktadır. Bu durum takvimin tarihsel bir derinlik oluşturduğunu gözler önüne sermiştir.

2.2.4. Gaziantep Kurtuluş Savaşı'ndaki 6.000'den Fazla Şehidin ve Serdarları Şahinbey Anısına Hazırlanan 2003-2004 Yılı Takvimi

Sıtkı Severoğlu tarafından oldukça büyük bir çaba harcanarak hazırlanan bu takvim, Gaziantep'in Kurtuluş Savaşı'ndaki 6.000'den fazla olan şehitlerine ve serdarları Şahinbey'e adanmış bir çalışma olarak dikkat çekmektedir. Bu takvim önceki yıllarda hazırlanan takvimlere nazaran daha kapsamlı ve içerisinde metin bolluğu olan bir takvimdir. Takvimin birinci sayfası, şehrin savunmasının ulusal bağımsızlık mücadelesindeki önemini vurgulayan ifadelerle açılmaktadır. Bu hem tarihsel anlamda hem de Gaziantep'in Gazi ünvanını kazanmasının ardındaki sembolik ve askeri değeri derinlemesine işlemektedir. Takvimde Fransız komutanlarının Gaziantep savunmasını Fransa'da bir şehir olan Verdün ile karşılaştırarak Türk direnişinin büyüklüğünü takdir etmeleri, şehrin stratejik ve moral anlamda oynadığı rolü yansıtmaktadır. Bu konu ile ilgili takvimde tam olarak şu metin yer almaktadır:

En Kat-ı Fazilet O' Dur Ki; Düşmanlarda Tasdik Etsin!

Fransa'da bir şehir olan Verdün'ün 1916'da çok büyük imkanlara ve güce sahip olarak Almanlar'a karşı dayanmasını; tamamen yokluklar içinde yapılan Antep savunmasına benzeten Fransız işgal komutanı Kolonel Abadie, 1921'de Halep'te, "Türk Verdünü Gaziantep" isimli bir kitap yazmıştır. (Bu kitap Gaziantep savunmasını anlatan ilk kitaptır.)

Bu metnin hemen altında ise Gaziantep'in Kurtuluş Savaşı'ndaki önemi, General Gouraud'un ifadeleri ile şu şekilde pekiştirilmiştir:

Fransız şark orduları kumandanı General Gouraud kendi hükümetine çektiği telgrafta şöyle diyordu: "Antep'in düşmesini görmek için Fransız ordusu on ay bekledi. Halbuki Anadolu'da bin Antep var." İşte Antep savunması düşmanda bu kanaati uyandırdığı için çok önemlidir; Bunun için, Türk'ün İstiklal Harbi'nde özel bir yeri vardır ve bunun için Antep "Gazi"dir.

Özellikle Şahinbey'in anısına adanmış olan bu takvimde, Şahinbey'in kimliği ve mücadelesi hakkında derinlemesine bilgiler yer almakta ve şehitlerin anıları, fotoğraf ve belgelerle somutlaştırılmaktadır. Bu tarihsel veri ve belgeler, takvimi yalnızca bir görsel bellek aracı olmanın ötesine taşımaktadır. Aynı zamanda akademik bir kaynak olarak değerlendirilebilecek nitelikte bilgi sunmaktadır. Takvimin iki alt köşelerinde Şehit Şahinbey'in Bostancı Mahallesi'ndeki evinin tapusunun görselleri yer almaktadır. Bu görseller hem Osmanlı Türkçesi hem de Latin harfleri şeklinde sunulmuştur. Sıtkı Severoğlu, Şahinbey'in Kurtuluş Savaşı boyunca büyük rol oynadığını göstermek adına takvimin ilk sayfasına “Şahinbey Kimdir?” başlıklı bir metin hazırlamıştır. Şahinbey'in kaynaklara dayanarak, oldukça kapsamlı bir şekilde ele alındığı bu metnin önemi büyük olduğundan bu çalışmada da kısa bir bölümünü verme gereği duyulmuştur:

Şahinbey Kimdir?

Şahinbey 1877'de Gaziantep'in Bostancı Mahallesi'nde, 55 nolu evde doğmuştur. Asıl adı Mehmed Said'dir. Babası Abdullah Efendi, annesi Ayyuş hanım'dır. Tellak oğullarındandır. 4 Yaşında babadan yetim kalmış, annesi Elbeylioğlu Abdülkadir Efendi ile evlenmiştir. Mehmed Said, dayısı İspaha (Sipahi) Hacı Kara Mehmed Said'in yanında büyümüştür. Rüştiyede okumuş ve daha sonra derici amcasının yanında tabaklık yapmıştır. 1899'da Zeynep hanımla evlenen Şahinbey aynı yıl Yemen'e er olarak gitmiş ve Yemen cephesinde gösterdiği muvaffakiyet ve kahramanlık üzerine Başçavuş olmuştur. 28 Mart 1920'de 43 yaşında şehadet şerbetini içmiştir.

Sıtkı Severoğlu tarafından takvime eklenen bu metin, Şahinbey'in hayatını, askeri başarılarını ve vatan savunmasındaki rolünü detaylı bir şekilde ele almaktadır. Biyografik anlatım, tarihsel olaylarla desteklenmiş, kaynaklara dayandırılmış ve dönemin ruhunu yansıtan edebi öğelerle zenginleştirilmiştir. Şahinbey'in cesareti ve liderliği, bireysel kahramanlığı bağlamında ele alınmıştır. Metin, dönemin askeri ve siyasi koşullarını vurgulamakla birlikte, Şahinbey'in karakterini de tarihsel gerçeklik içinde şekillendirmektedir. Bu yönüyle takvim, tarih yazımında önemli bir belge niteliği de taşımaktadır.

Takvimin ilk sayfasında, Şehit Şahinbey'e ait beş portre, büst ve anıt bulunmaktadır. İlki, Şahinbey Belediyesi arşivinde, Merhum Oğuz Göğüş tarafından Şahinbey olduğu iddia edilen fotoğraftır. İkincisi, Ali Nadi Ünler'in Antep Savunması adlı kitabında yer alan Teğmen Said portresidir. Üçüncüsü, Yöre Dergisi'nde yayımlanan Şehit Şahinbey portresidir. Dördüncüsü, anıt mezarında bulunan büstüdür. Beşincisi ise Kırkayak Parkı'ndaki Şahinbey Anıtı'dır. Bu eserler, Şahinbey'in kahramanlık mirasını yaşatmak için oluşturulmuş olup, onun vatan uğruna verdiği mücadelenin hatırasını yaşatmaktadır.

Yine takvimin ilk sayfasında, Sıtkı Severoğlu ve M. Selçuk Karşılıgil tarafından hazırlanan minnet ve şükran metni bulunmaktadır:

“Tarihini Bilmeyenler Geleceğe Yön Veremezler...”

28 Mart 1920...

Ayıntaplının yüreği yanıyor... Ayıntap-Kilis şosesini kontrol altında tutup Fransızların şehre girmesini engelleyen Şahinbey şehit olmuş...

1 Nisan 1920...

Fransız kapıya dayanmış... Olsun, Ayıntap'ta çok Şahin var. Besmeleyi çekip basıyor tetiğe Körükçüzade Ahmet Efendi ve başlıyor Fransız'ın 11 aylık görülmedik çilesi...

Bu tarihler bu takvimin çıkış noktasını belirledi. Şahinbey'le ilgili veri, toplu bir bilgi ve fotoğraf da yoktu. Antep savunmasıyla ilgili yazılmış 3 kitap (Kolonel Abadie'nin “*Türk Verdünü Gaziantep*”, Lohanizade Mustafa Nurettin'in “*Gaziantep Savunması*”, Ali Nadi Ünler'in “*Gaziantep Savunması*”)’tan, Genelkurmay kayıtlarından, Osmanlı tapu kayıtlarından, hayatta olan torunu Nezihe Şehit Şahin'den derlediğimiz bilgi ve belgelerle Şahinbey hakkında ilk defa bu kadar detaylı ve derli toplu bilgi bir araya getirildi.

Dünya Savaşı esir kampları belgelerinden Şahinbey hakkında ki araştırmamız devam etmektedir.) Şahinbey'e ait olduğu kesin bilinen bir fotoğrafını bulamadık. Şahinbey olduğu iddia olunan resimleri koyduk.

Osmanlı tapu kayıtlarından Şahinbey'in yaşadığı evin kendisine ait olduğunu belgeleyen tapu kayıtlarını ve tapuyu bulduk. Evin şimdiki halini fotoğrafladık, eski haline göre çok fazla değişiklik yok, fazla bozulmamış. Bu evin; gönüllü bir kişi ya da kurum tarafından özellikle de Şahinbey Belediyesi veya Şahinbey Kaymakamlığı'nca korunacağını, hatta satın alınıp bir savaş müzesi haline getirilebileceğini düşünüyoruz.

Bu müzeye Nezihe Şehit Şahin tarafından muhafaza edilen Şahinbey'e ait özel eşyalar da konulabilir.

Takvimimizin diğer yapraklarında farklı Gaziantep güzelliklerini bulacaksınız...

Her türlü döküman konusunda yaptığımız araştırmalarda yardımcı olan kişi ve kurumlara minnet ve şükranlarımızı sunuyoruz.

B. Sıtkı Severoğlu

M. Selçuk Karşılıgil

Takvimin ikinci sayfası, Gaziantep'in kültürel, mimari ve ekonomik mirasına

dair çeşitli unsurları bir araya getirmektedir. Bahaeddin Karşılıgil arşivine ait Gaziantep evlerinin yer aldığı görsel, şehrin geleneksel mimari dokusunu yansıtmaktadır. Cemil Cahit Güzelbey'in “Gaziantep en çok vitamin alan şehirdir”, sözü, bölgenin beslenme alışkanlıkları ve gıda kültürü üzerine dikkat çekici bir tespittir. “25 gram fıstığın faydaları” başlıklı metin ve Yılmaz Mantıkçioğlu'nun 1935 Halkevi Broşüründeki “Güzelim Fıstık” yazısı ile Antep fıstığının edebi bir şekilde tanıtımı yapılmıştır. 25 gram fıstığın faydaları hakkındaki metin şu şekildedir:

25 Gram Fıstığın Faydaları

Göğsü yumuşatır, öksürüğü keser, böbrek ve safra kesesi ağrılarını dindirir, cinsi arzuları harekete geçirir, bedeni ve zihni kuvvetlendirir, vücudun gelişmesine yardımcı olur, kalbi kuvvetlendirir, akciğeri iltihaplardan temizler, böbrek ve mesane kumlarını düşürür, devamlı yenirse azalan kuvvetlendirir. İbn-i Sina...

Günümüzde; Antepfıstığı kolesterol içermediği gibi, kandaki kolesterol düzeyini düşürerek, koroner kalp hasta-lığı riskini azalttığı, Sığır etine göre protein yönünden iki, fosfor yönünden ise dört kat üstün olduğu, şeker hastaları tarafından da rahatlıkla tüketilebildiği, posa yönünden pirinç, buğday ve patatesten zengin olduğu, ince bağırsakta glikoz emilimini azaltarak, kan şekerinin yükselmesini önlediği bilinmektedir.

Yılmaz Mantıkçioğlu'nun 1935 Halkevi Broşüründeki “Güzelim Fıstık” yazısının tamamı:

Güzelim Fıstık

Seni rastikli Şam güzeli sananlar, yanılırlar. Sen Türk Antep'in öz malı köylü kızısın. Yabancı ellerinin keklik sekişli kadınları bile aynaya bakmış, güzelliklerinde bir üstünlük göremeyince sana benzemek istemişler, yanaklarının alına benli, kırmızı üsteneğinden örnek almışlar. Yangınlarını avutan yavuklularının öptükleri eller, güzel dursun deye tırnaklarını senin duru sedef kabuklarına benzetmişler. Sana imrenmiş, fıstık ağızlı olmaya özenmişler, seninle öpüşmüş, çok tatlı ağzının pembelikleriyle dudaklarını boyamışlar.

Renklere ad konurken hep kuşlardan, çiçeklerden örnek olan havva anamız, yemişler içinde yalnız seni beğenmiş. Sen renge değil, renk sana benzediği için, gönlünün duruluğunu ancağını, inceliğini ve herşeyi gösteren gözalcı, gözçekici rengine bakmış ta benzerine fıstığı yeşil demiş; Zümrüt bile sana imrenmiş gönlünü benimsemiş, tanısına yalvarmış, fıstığı yeşil olmuş. Sen görücülerin gözünde baştan başa bir sevgi, tepeden tırnağa bir duygu olan bir yavuklusun. Hele özyurdunda yamaç dağların üstünde bir taş gibi konmuş, ününe ün yetmiyen bir Ecesin. Uzarlarda, yabanlarda senin değerini bilen, sana imrenenler pek çok ve deniz aşın ülkeler hep seni özlerken seni unutmak Türk çocuğuna yaraşır mı? Bilmem neden yurdunun herşeyini seven, öven, inceleyen, kılı kırk yaran yurtseverlerin, Aydın'ın yemişine yeşillenir, Karadeniz'in fındıklarını sevgi ile anarken yalnız seni, Akdeniz'in yalçın kayalarının gölgesinden, tatlı meyvesinden esirgemeyen seni, güzelim fıstık, yalnız seni neden unuttur gibi olur ve niçin anlamazlar?!...

Sen bizim ellerin fındık altını değilsen, biricik fıstık altınısın.

Köylü kızı senin gölgede süslenir, gülbüz Türk yavrusu senin ezginle beslenir.

Anadolu bir gün olur seni sayar, ince yürekli şairler, bir gün olur sana da fındıkların, üzümlerin, incirlerin yanında bir saygı yeri ayırır.

Sana çok yalvarırım güzelim fıstık bize gücenme, yamaç dağlarımızı, yalçın kayalarımızı her bahar, her yaz, her güz şenlendir⁴⁴.

Yılmaz Mantıkçioğlu

Yılmaz Mantıkçioğlu'nun bu metni, Gaziantep fıstığını bir tarım ürünü olmanın ötesinde, kültürel ve estetik bir değer olarak ele almasıyla dikkat çekici bir metindir. Şairane ve duygusal anlatımı, okuyucuyu etkileyerek fıstığın yalnızca ekonomik değil, aynı zamanda sanatsal ve tarihi bir miras olarak görülmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Zengin betimlemelerle bezenmiş bu metin, Gaziantep'in yerel kimliğini güçlendirmekte ve yöresel değerlere duyulan sevgiyi pekiştirmektedir. Metnin güçlü retorisi, fıstığın sadece yerel halk için değil, ulusal ölçekte de bir sembol haline gelmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Üçüncü sayfadaki içerikler, Gaziantep'in tarihi ve kültürel mirasını vurgulayan nitelikte olup, şehrin hafızasını koruma çabasını yansıtmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun restore edilmiş bir Gaziantep evine ait görseli, geçmişin izlerini günümüze taşıyan önemli bir belgedir. Halit Ziya Biçer'in arşivinden eski Antep evleri ise geleneksel mimarinin estetik ve fonksiyonel değerlerini ortaya koymaktadır. Fahrettin Gökay'ın "Gazi Şehrin destanı, milletin gönül ve ruh gıdasıdır" sözü, Gaziantep'in kahramanlık destanının toplumsal bilinç üzerindeki etkisini vurgularken, Ömer Asım Aksoy'un 25 Aralık 1934 tarihli Gaziantep'in düşman işgalinden

⁴⁴ Gaziantep Halkevi Broşürü, 1935.

kurtuluşunun 13. Yıldönümünde yaptığı konuşmasından bir kesit ise şehrin milli mücadeledeki önemini hatırlatan tarihi bir vesikadır:

Ömer Asım Aksoy

Ne mutlu bize,
ey Gaziantep çocukları!
Ve ey Gaziantep'in suyunu içmiş, havasını koklamış olanlar!
Ne mutlu bize ki böyle bir şehrin
toprağında yetişmiş gıdadan
vücudumuzda zerreler var!⁴⁵

Dördüncü sayfada, Gaziantep'in tarihi ve kültürel mirasını zengin bir perspektiften ele alınmıştır. Halit Ziya Biçer (Foto Mercék)'in arşivinden 1836 yılına ait Vincent kaydı, kentin geçmişine ışık tutan önemli bir görseldir. Bahaeddin Karslıgil, Nevin Topalkara ve Gaziantep Turizm Derneği arşivlerinden alınan üç fotoğraf ise şehrin zaman içindeki değişimini belgelemektedir. Şevket Rado'nun Gaziantep'e duyduğu hayranlığı ifade eden; "İnsanın elinde olsaydı, ben mutlaka Gaziantep'te doğardım" sözü, şehrin tarihi ve kültürel değerlerinin insanları nasıl etkilediğini vurgulamaktadır. Evliya Çelebi'nin 1671 yılına ait Gaziantep tasviri ise, şehrin Osmanlı dönemi özelliklerini yansıtan metnin özeti şu şekildedir:

Evliya Çelebi'nin Gözüyle 1671'de Ayıntap...

...Ayıntap kenti tümüyle 32 mahalledir. 8.067 toprak ve kireç örtülü, bayındır, bakımı, yüksek saraysı evleri vardır. Tümüyle yüzkırk mihraplı, yoğun cemahate sahip Arasat Meydanındaki Boyacıoğlu Camii ve çarşı içindeki Tahtalı Camii, sanat, ferah büyük kubbeli ve görkemli yapılardır. Kısacası bu kenti anlatmaya ne dil ne kalem yeter. Dünya yüzünde geniş bilgili gözalıcı büyük yapılan her yerde aranan eşyası, birçok mezraları, bolluk ve verimliliği, bitimsiz yiyecek ve içecek pınarları ve ırmaklarıyla burası "Şehr-i Ayıntab-ı Cihan" [Dünyanın gözbebeği kent] dir⁴⁶.

Sıtkı Severoğlu'nun bu metni takvime dahil etmesi, Gaziantep'in geçmişine ışık tutmak ve okuyuculara kentin Osmanlı dönemi özelliklerini aktarmak açısından isabetli bir tercihtir. Çelebi'nin detaylı anlatımı, dönemin mimari yapıları, ticaret hayatı, sosyal yaşantısı ve doğal güzellikleri hakkında önemli bilgiler içermektedir. Bu tür belgeler, Gaziantep'in tarihsel sürekliliğini vurgulamak ve kültürel kimliğini korumak adına büyük önem taşımaktadır.

Takvimin beşinci sayfasında yer alan görseller ve belgeler, Gaziantep'in tarihsel ve ekonomik gelişimine dair önemli veriler sunmaktadır. Halit Ziya Biçer'in arşivinden alınan Gaziantep görseli, kentin geçmiş dokusunu yansıtırken, Doğu ve Güneydoğu Anadolu illerini kapsayan ilk iktisat kongresinin yapıldığı binanın fotoğrafının yer alması Gaziantep'in 1929 yılında dahi ekonomik olarak merkez

⁴⁵ Ömer Asım Aksoy, *Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 13. yıldönümünde yaptığı konuşmadan*, 25 Aralık 1934.

⁴⁶ Evliya Çelebi, *Seyahatname*, 1671.

alındığını gösterir. Av. Dilek Topalkara'nın arşivine ait olan ve Karagöz Caddesi'nden Suburcu'na bakışı gösteren görsel, dönemin kent yapısını belgelemesi açısından kıymetlidir. Ayrıca, Başvekalet Kalem-i Mahsus Müdürlüğü'ne ait kararname suretinin yer alması, dönemin idari yapısına dair önemli bir referans oluşturmaktadır:

Türkiye Cumhûriyeti Başvekâlet Kalem-i Mahsus Müdiriyyeti
Kararname Suretidir

Ticaret Vekâlet-i Celîlesinden mevrûd 10 Mayıs 341 tarihli tezkirede, Gaziantep İktisat Müdiriyyeti ile Ticaret Odasının ikâmeti için, Gaziantep Kasabasının eski Hükümet Dairesi karşısında Sahakyan Hanı namıyla ma'rûf ve emvâl-i metrûkeden ma'dûd binanın tahsisî hakkında karar itâsı teklif edilmiştir.

Keyfiyet, icra Vekilleri Hey'etinin 10 Mayıs 341 tarihli içtimasında lede-t tezekkür, mezkûr binanın Meclis-i İdare-i Vilayetçe takdir edilecek bedel mukabilinde Gaziantep İktisat Müdiriyyeti ile Ticaret Odasına tahsisî karargîr olmuştur. 10 Mayıs 1341

Türkiye Reis-i Cumhuru Gazi M. Kemâl
Başvekil İsmet

Adliyye Vekili Mahmut Esat
Bahriyye Vekili İhsan

Dahiliyye Vekili M. Cemil

Maarif Vekili Hamdullah Suphi

Nafia Vekai Süleyman Sırrı

Müdafaa-i Milliye Vekili Receb

Hariciyye Vekili Dr. Tevfik Rüşdü

Ziraat Vekili Mehmet Sabri

Mâliyye Vekili Hasan Hüsnü

Ticaret Vekili Ali Cenani

Sıhhiye ve Muâvenet-i İçtimâiyye Vekili

Sıtkı Severoğlu'nun bu belgeyi takvime eklemesinin sebebi, Gaziantep'in ekonomik ve kurumsal gelişimini belgeleyen önemli bir tarihi vesikayı kamuoyuyla paylaşmak istemesidir. 10 Mayıs 1925 (1341) tarihli bu kararname, Cumhuriyet'in erken dönemlerinde Gaziantep'te ticari ve iktisadi hayatın kurumsallaşmasına yönelik adımları göstermektedir. İktisat Müdürlüğü ve Ticaret Odası için bina tahsisini konu alan bu belge, Cumhuriyet yönetiminin bölgesel ekonomik kalkınmaya verdiği önemi vurgulamaktadır. Aynı zamanda, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün imzasını taşıması, belgeye tarihi bir değer katmakta ve Gaziantep'in Cumhuriyet'in iktisadi yapılanmasındaki yerini gözler önüne sermektedir.

Takvimin altıncı ve son sayfasındaki; kabaaltı görseli, kentin mimari dokusuna ışık tutarken, Halit Ziya Biçer arşivinden Atatürk'ün Antep'e gelişine dair görseller, Cumhuriyet'in şehre verdiği önemi yansıtmaktadır. İsmet İnönü'nün 1968 yılına ait konuşmasının bir kesitinin sunulması, dönemin siyasi atmosferini belgelemektedir. Ayrıca bu konuşma Gaziantep halkının Kurtuluş Savaşı yıllarında verdiği mücadelenin hâlâ etkisinin sürdüğünü göstermektedir:

Gaziantep'in Kurtuluş Savaşı'nda yaptığı muharebeleri ve çektiği ıstırapları Genel Kurmay Başkanı olarak günü gününe yaşadım. Benim Garp Cephesi Kumandanlığım, Gaziantep Mücahitlerini izledikten sonra başlar ve bütün harbin sonuna kadar Gaziantep'in fedakarlığı ufkumda bir kuvvet olmuştur. Milleti için hiçbir fedakarlığı

esirgemeyen genç ve yaşlı millet evlatlarının bütün memlekete ümitsiz günlerde nasıl cesaret verdiklerini yakından görmüşümdür.

25.12.1968

İsmet İnönü

Hasan Tahsin Hengirmen arşivinden sporculara ait görseller ise Gaziantep'in sportif kimliğini ön plana çıkarmaktadır. Son olarak, Atatürk'ün 1937 tarihli konuşmasının eklenmesi, Cumhuriyet ideallerinin şehirdeki yankısını göstermektedir⁴⁷:

Atatürk Diyor Ki...

Eğer bir gün millet, vatan ve cumhuriyetin yüksek menfaatleri icap ettirirse o çevre kahramanlarının geçmişte olduğundan daha yüksek kahramanlıklar göstermeye amade bulunduklarını da şüphem olmadığı bilinmelidir. Cümlenizin derin ve yılmaz güvenle gözlerinizden öperim.

25.12.1937

M. Kemal Atatürk

Sıtkı Severoğlu'nun bu metni takvime eklemesi, Gaziantep'in kahramanlık ruhunu ve milli mücadeledeki eşsiz rolünü vurgulama amacını taşımaktadır. Atatürk'ün 25 Aralık 1937 tarihli bu mesajı, Gaziantep'in yalnız başına ve yardım almadan verdiği mücadeleyi, “manevi bir pırlanta” olarak tanımlamasıyla, şehrin tarihsel misyonunu onurlandırmaktadır. Bu metnin takvimde yer alması, Gaziantep'lilere milli bilinç aşılamanın yanı sıra, Atatürk'ün şehre duyduğu güveni ve takdiri hatırlatarak toplumsal hafızayı canlı tutmayı hedeflemektedir.

2.2.5. Gazilik Ünvanı Verilişinin 84. Yılına Özel Hazırlanan 2005 Yılı Takvimi

Sıtkı Severoğlu'nun 2005 yılı şubat ayında hazırladığı bu takvim, Gaziantep'in tarihi ve kültürel mirasını yaşatma çabalarının bir diğer önemli örneğidir. Takvimin birinci sayfasında Atatürk'ün 25 Aralık 1937 tarihindeki konuşmasına yer verilmesi, kentin milli mücadeledeki rolüne yapılan güçlü bir vurgudur. Bu konuşmanın tamamı 2004 yılı takviminde de bulunduğundan bu bölümde tekrar yer

⁴⁷ Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep Kurtuluş Savaşı'ndaki 6.000'den Fazla Şehidin ve Serdarları Şahinbey Anısına (2003-2004 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Oturakçubogil Grafik-Form Matbaacılık*, Nisan 2003.

verilmesine gerek duyulmamıştır. 26 Ocak 1933 tarihinde Atatürk'ün Gaziantep'e gelişine ait görselin kullanılması, Gaziantep kenti ile Atatürk arasındaki bağın pekiştirilmesini amaçlamaktadır.

Nietzsche'nin "Tarihi ve kültürel varlıklar, bir medeniyeti sonraki nesillere anlatan canlı tanıklardır", sözü, takvimin temel misyonunu özetler niteliktedir. Sıtkı Severoğlu, duyuru niteliğindeki metinleri ile Gaziantep'in Kırmızı Şeritli İstiklal Madalyası konusundaki talebini şu şekilde gündeme taşımak istemiştir:

Kırmızı Şeritli İstikâl Madalyamız Aranıyor!..

Kurtuluş Savaşı'nda başarı ve yararlılık gösteren gazilerimize 'Kırmızı Şeritli İstiklâl Madalyası' verilmiştir. Gaziantep bu madalyayı herkesten fazla hak etmiştir. İstiklâl Madalyamız verildi ise nerededir? Verilmediyse kim, neden vermemiştir?

Sıtkı Severoğlu'nun 2005 yılında dile getirdiği Gaziantep'in Kırmızı Şeritli İstiklal Madalyası talebi, tarihsel ve yasal gelişmelerle desteklenmektedir. 1925 yılında Gaziantep Milletvekili Kılıç Ali tarafından TBMM'ye sunulan yasa teklifi görüşülmüş, ancak yasalaşmamıştır. İstiklal Madalyası, Kurtuluş Savaşı'nda üstün başarı göstermiş şehit ve gazilere verilen en önemli ödüdür. 2000'li yıllarda Gaziantep milletvekilleri Akif Ekici, Hasan Özdemir ve Fatma Şahin'in katkılarıyla ve yerel basın ile kamuoyu desteğiyle konu yeniden gündeme gelmiştir. TBMM'de yapılan görüşmelerde, Gaziantep'in milli mücadeledeki kahramanlığı ve 2000'li yıllardaki ekonomik ve sosyal durumu ele alınmış, gecikmiş madalyanın bölgesel birlik ve moral açısından önemi vurgulanmıştır. Görüşmeler sırasında diğer illere madalya verilme olasılığı ve Gaziantep'in özel durumu da tartışılmıştır. Kanun teklifinin maddeleri görüşülüp kabul edilmiş ve 7 Şubat 2008 tarihinde Gaziantep'e İstiklal Madalyası verilmesi yasalaşmıştır⁴⁸. 2008 yılında Gaziantep'e kazandırılan İstiklal Madalyası, 2020 yılına kadar çeşitli törenlerde yer almış, 2020 yılından itibaren ise Panorama 25 Aralık Müzesi'nde sergilenmektedir⁴⁹. Bu süreç, Severoğlu'nun 2005'te dile getirdiği taleplerin tarihsel ve hukuki temellere dayandığını göstermektedir.

Ayrıca, kentin hızlı dönüşüm sürecinde tarihî dokunun ve kültürel kimliğin korunmasına yönelik çağrılar dikkat çekicidir. "Arıyoruz!" başlıklı metin, Gaziantep'in kültürel kimliğinin korunmasına dair bir bilinç oluşturmayı amaçlamaktadır. Kent belleğinin, sanatsal ve kültürel değerlerin korunmasının,

⁴⁸ Aydın Yiğit, "'Gazi'sini Arayan Madalya: Gaziantep'e İstiklal Madalyası Neden Geç Verildi'", *Tarihin Peşinde/Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, Sayı: 28, 2022, 73-75.

⁴⁹ Bekir Sıtkı Severoğlu, "Gaziantep'in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu" (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Telefon Görüşmesi 15 Eylül 2025).

Gaziantep'in gelecekteki kimliğini inşa etmede kritik olduğunun vurgulandığı bu metnin tamamı şu şekildedir:

Arıyoruz!...

Severoğlu İnşaat olarak geleneksel hale getirdiğimiz ve bu yıl 5.sini hazırladığımız takvim çalışmalarımızda kentimizin tarihi, sanatsal ve kültürel değerlerini, geçmişimize olan saygımız ve gelecek nesillere olan sorumluluğumuzdan dolayı sürekli gündemde tutmaya özen gösterdik. Hepimiz gözlemliyoruz ki kentimiz çeşitli etkenlerle son birkaç on yıl içerisinde sürekli göç almakta, geleneksel kent dokusu hızla metropol kent dokusuna dönüşmektedir. Bu değişim sürecinde yeni bir kentlilik ve Kent Kimliği oluşumu son derece önemli hale gelmiştir. Bu kimliğin oluşumunun Gaziantep'in binlerce yıl öncesinden zamanımıza kadar süregelen kültürel mirasının yakın tarihimize birlikte değerlendirilerek geleceğimize ışık tutacak bir meşale haline dönüştürülebileceği inancındayız. Bu yıl eski fotoğraflara, eski ilçemiz Kilis ilinden bir fotoğraf ile bir mozaik fotoğrafı koyduk. Ve bunlarla ilgili bir şeyler aramanın da doğru olduğunu düşünüyoruz. Bu arayışımızın önemi, yakın ve uzak gelecekte, kent ekonomisine yapacağı katkılar da göz önüne alındığında açıkça anlaşılacaktır. İşte bu nedenlerle de arıyoruz ve aramaya devam edeceğiz... Bu kentte yaşayan, bu kentte ticaret yapan, bu kentte para kazanan sonuçta bu kentin havasını soluyan ve tüm nimetlerinden yararlanmaya çalışan biz bireyleri; bu kente bir şeyler verebilmek için cesaretlendirmeye, Geçmişimizi koruyarak ve özümseyerek oluşturmaya çalıştığımız kent kimliğimizin, son günlerde en fazla ihtiyaç duyduğumuz ulusal birliğimize bir katkı sağlamasına, Birazcık vesile olabilirsek ne mutlu bizlere...

Bekir Sıtkı Severoğlu
Şubat 2005

Sıtkı Severoğlu bu yazı ile Gaziantep'in hızla artan göç dalgalarıyla değişen kent dokusuna ve bunun kent kimliği üzerindeki etkilerine vurgu yapmıştır. Takvimin 2005 yılında hazırlandığı dikkate alınırsa bu metin; Gaziantep'in göç sorunu ile ilgili erken ve yerinde bir teşhis olduğunu ortaya çıkarmaktadır. Ayrıca bu metne göre; geleneksel dokunun yerini hızla metropol yaşamına bırakması, kültürel mirasın korunmasını zorlaştırmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun hem göç hem de hızlı metropol yaşamına geçiş sürecine dikkate çekmesi, Gaziantep adına kapsayıcı ve önem arz eden bir yaklaşım olmuştur. Bu çerçevede, Sıtkı Severoğlu'nun 2005 yılı takviminin ilk sayfası sadece bir tarihsel bellek niteliğinde değil, aynı zamanda toplumsal farkındalığı artıran güncel bir araç konumundandır. 2005 yılı takvimi bu özelliği ile diğer takvimlerden ayrılmıştır. Kent sakinlerini geçmişe sahip çıkmaya ve ulusal birliğe katkıda bulunmaya teşvik eden bu çalışma, kültürel mirasın sürekliliğini sağlama açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Sıtkı Severoğlu'nun hazırladığı 2005 yılı takvimi, duyurular ve Gaziantep ile ilgili olan bilgiler ile devam etmektedir. Bu bilgiler genellikle Yrd. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan'ın eserlerinden faydalanılarak okuyuculara sunulmuştur.

Binlerce Sivili Katleden Fransız Ordusu Adına, Gaziantep'iler'den Özür Dileyecek
Duyarlı Bir Yetkili Aranıyor

Ermeniler ve Fransızlar bu kentin insanlarını zerdali çekirdeğini öğütürerek, ekmek yapıp yemeğe, bu da bitince ot ve ölen atların etini yemeğe mahkum etmişlerdir. Sadece insan unsurunun içinde bulunmadığı hedeflere ve askeri hedeflere karşı kullanılan 155'lik

toplar, Fransız-Ermeni kuvvetleri tarafından savunmasız Antep halkına karşı acımasızca kullanılmıştır. Bu nedenle Fransızlar ve Ermeniler, Antep halkından özür dilemelidir. Takvimin ikinci sayfasında yer alan Sıtkı Severoğlu'nun bu yazısı, Gaziantep'in tarihsel direnişini vurgulamak ve geçmişte yaşanan acıları hatırlatarak toplumsal hafızayı canlı tutmak amacı taşımaktadır. Fransız ve Ermeni birliklerinin şehir halkına yönelik sert müdahaleleri, takvim sayfasındaki metnin hemen yanında bulunan Yrd. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan'a ait makale ile desteklenmiştir:

Fransız Kıta Komutanı Andrea, “La vie militaire au levant Ayıntab’la Adana arası 200 kilometreden fazla tutuyordu. Mevsimin kötü günlerinde idik. Dondurucu soğuk, fırtına ve yağmur altında, dağlarda yürümek, savaşmaktan da beterdi. Goubau, 20 Kasım’da yürüyüş istikametini Ayıntab üzerine tecvih etti. Albayın muhasara bölgesine getirmiş olduğu, 13 piyade taburu, dört 75’lik ve beşi 65’lik top bataryası, 105’lik ve 155’lik diğer iki top bataryası, bir süvari alayı, küçük bir hava filosu, uzun müddetten beri hasretini çektiğimiz telsiz cihazları, ağırlık bölüğü, deve kolu, cephane kolu, mutad seyyar hastane ki cem’an, 12.000 insan, 6.000 hayvandan ibaret olan, dolayısıyla 600 kilometre dağlık arazi ve çöl, 400 kilometre tren hattı, bu meyanda 14 şehri içine alan büyük bir cephenin -ki bütün bu saha Fransa’nın aşağı yukarı 1/4’üne tekabül eder- savunması için tahsis edilen bu kuvvet, şimdi tek bir şehrin [Antep] önüne getirilmişti⁵⁰.

Yrd. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan
Haziran 2001

Takvimin üçüncü sayfasında “Aranıyor” başlıklı hem Türkçe hem de İngilizce olarak yazılmış bir yazı bulunmaktadır. Bu yazıda çalınan birtakım mozaiklerin tekrar Gaziantep’e getirilmesinin gerekliliği hakkında isteklerde bulunulmuştur:

Fotoğraf 5. *The mozaic of Ariadne – Dionysos wedding ceremony* (Sıtkı Severoğlu Arşivi, 2005)

Aranıyor

Eski Roma kenti Zeugma (M.Ö. 300) Gaziantep İli Nizip İlçesinin 10 km doğusunda yer almaktadır. Zeugma; Fırat Nehri'nin en kolay geçit verdiği noktalardan biri olup, tarih öncesinden beri kesintisiz iskan gören bir yerdir. Zeugma'nın anlamı “Köprü-Geçit”

⁵⁰ Celal Pekdoğan, “Fransız Kıta Komutanı ANDREA, “La vie militaire au levant”, *GAZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, Haziran 2001.

olduğu gibi burada bulunan freskler, heykeller ve mimarinin yanı sıra nehrin renkli taşlarından yapılmış olağanüstü güzel mozaikleri ile geçmişten günümüze bir kültür ve sanat köprüsüdür. Ariadne-Dionisos düğün Töreni Mozaïği 1992 yılındaki Rıfat Ergeç tarafından yürütülen kazılarda bulunmuş, ören yerinde sergilenirken, fotoğrafta işaretli iki parça Haziran 1998’de hırsızlar tarafından çalınmıştır.

1960’lı yıllarda çalınan, duyarlı insanlar sayesinde bulunarak 2001 yılında Amerika’dan getirilip Gaziantep’te Arkeoloji Müzesinde yerini alan Methiox-Partenope mozaïği gibi bu mozaiklerin de bulunacağına inanıyoruz

Bu mozaikleri gören ve yerini tespit edenlerin, Dünya Kültür Mirası adına; en yakın Türk Büyükelçiliğine, Interpol’e, T.C. Kültür Bakanlığı temsilciliklerine ya da Gaziantep Arkeoloji Müzesi’ne bilgi vermesini bekliyoruz. Her ne kadar bu mozaïğin parçaları çalındı ise de;

“Daha fazlası Gaziantep’te, daha fazlası Türkiye’de var... Birgün bu sanat şaheserinin evinde sergileneceğine inanıyoruz”

Bekir Sıtkı Severoğlu

Şubat 2005

Sıtkı Severoğlu’nun duyurusu, Zeugma Antik Kenti’nin kültürel ve sanatsal önemini vurgularken, kaybolan mozaiklerin bulunması adına toplumsal sorumluluk çağrısı içermektedir. Metin, tarihi mirasın korunmasına yönelik toplumsal bilinci harekete geçirmeyi amaçlamakta ve kamuoyuna uluslararası düzeyde iş birliği çağrısında bulunmaktadır. Ayrıca Sıtkı Severoğlu burada mozaikleri bulan kişilerin nerelere müracaat etmeleri gerektiğine dair bilgilere de vermiştir. Sanat eserlerinin yerinde sergilenmesi gerektiği fikri, kültürel aidiyet ve etik müzecilik anlayışıyla uyumlu şekilde dile getirilmiştir. Böylece eserler, olması gerektiği yerde olacak ve Gaziantep şehrine katkılar sağlayacaktır.

Takvimin dördüncü sayfasında yer alan ifadeler, yerel kültürel mirasın korunması ve yaşatılması yönündeki duyarlılığı yansıtan bir metin bütünlüğü sunmaktadır. Takvimin bir köşesinde yer alan; “Gaziantep’te bulunan tarihi yapıları, Antep evlerini koruyacak ve restore ederek kentimize kazandıracak duyarlı Gaziantep’liler ve kurumlar aranıyor!” ifadesi, mekânsal belleğin devamlılığına yönelik açık bir çağrı niteliğindedir. Bu ifade, fiziksel yapıların korunması ve kentsel kimliğin sürekliliğini sağlayacak toplumsal bir bilinç oluşturulmasına yöneliktir. Özellikle modernleşme, kentleşme ve kentsel dönüşüm süreçlerinin yerel dokuyu tehdit ettiği bir dönemde, bu tür çağrılar kültürel ve sosyolojik bir direnç biçimi olarak yorumlanabilir. Diğer köşede yer alan;

Gaziantep’te bulunan Şire Hanı, Maarif (Yemiş) Hanı, Anadolu Hanı, Kumruoğlu Hanı, Millet Hanı, Etnografya Müzesi, Kurtuluş Camii, Anadolu Evleri ve bazı Antep evlerinin restorasyonunun yapılmasına katkı sağlayan, halen Antep evlerinin içinde yaşayarak koruyanları kutluyor ve teşekkür ediyoruz,

ifadesi ise koruma çabasına katkıda bulunan kişilere yönelik bir takdir metnidir. Burada restorasyon faaliyetlerine katkı sunanlara ve bu tarihi yapılarda yaşamaya devam ederek onları işlevsel kılan bireylere özel bir teşekkür sunulmuştur. Ayrıca Sıtkı

Severoğlu yaptığı yurt dışı gezilerinde 30-40 yıl aynı evlerin durduğunu ve orada oturan kişilerin de aynı kişiler olduğunu dile getirirken, bu durumun ne kadar çok değerli olduğuna dikkat çekmiştir. Bu vurgu, mekânın yaşanarak korunması gerektiği fikrini ön plana çıkarmıştır. Dolayısıyla tarihi yapılar, restore edilmesinin yanı sıra günlük hayatın içinde tutulduklarında da gerçek anlamda yaşatılabilirler.

Takvimin beşinci sayfası, tarihsel bilinç oluşturma çabasını anlamak açısından önemli bir örnek sunmuştur. Sıtkı Severoğlu diğer takvimlerinde olduğu gibi bu takvimde de yerel takvim geleneğini sadece günleri, ayları ve dini zaman dilimlerini göstermekle sınırlı bir araç olarak görmemiş bilakis onu, halkın belleğine tarihî bir sorumluluk yükleyen, katmanlı bir kültürel metne dönüştürmüştür. Beşinci sayfanın sol köşesinde yer alan duyuru, bu yaklaşımın tipik bir yansımasıdır:

“Türk Tarihinin altın sayfaları içinde müstesna bir yere sahip olan Antep Savunması ve bu savunmada yaşanan olayları belgesel ve film yapacak kişi ve kurumlar aranıyor!..”

Sıtkı Severoğlu’nun bu çağrısı, aslında bir hatırlatmadır. Severoğlu, bu çağrıyla insanları tarihin pasif bir izleyicisi olmaktan çıkarıp, onu geçmişi yeniden kurma yolunda birlik olmaya davet etmiştir. Yapılan çalışma ile Gaziantep Savunması gelecek nesillere görsel bir etkinlik sunmak amaçlanmıştır.

Takvimin sağ köşesinde yer verilen Yrd. Doç. Dr. Celal Pekdoğan’a ait akademik makale kesiti Severoğlu’nun tarihsel malzemeyi nasıl seçtiğini ve sunduğunu gösteren dikkat çekici bir örnektir:

Antep Müdafaasını bizzat yürüten Yüzbaşı Asaf Bey (Kılıç Ali), Yarbay Ali Şefik (Özdemir), Teğmen Şahin (Mehmet Sait), Jandarma Üsteğmeni Yusuf Rıza (Arslan Bey) ve Yüzbaşı Yörük Selim, Mustafa Kemal tarafından gönderilmişlerdi ki, Antep Müdafaasına katılan komutanların hemen hemen tamamı Birinci Dünya Savaşı’na katılmış, Kafkas, Filistin, Çanakkale Cephelelerinde harp etmiş subay ve yedek subaylardı. Antepli muharip ve mücahitler ile Mustafa Kemal arasında oldukça güçlü bir ilişkinin mevcut olduğu anlaşılmaktadır. Mustafa Kemal’in emriyle kurulan ‘Güney Cephesi’nin ayrılmaz bir parçası olan Antep Müdafaası, Türk Genelkurmayının programı, stratejisi ve icraatıyla gerçekleşmiştir... Antep’te cereyan eden her hadise ve her harekâttan TB.M.M. haberdar edilmiş ve T.B.M.M. tarafından da Antep’e her türlü yardım yapılmıştır. Antep Müdafaası sırasında Antepli muharip ve mücahitler, öz yurdunda kayıtsız-şartsız, bağımsız yaşama hakkını gerçekleştirmek için, gerçekten, tarihte eşine rastlanmayan çok şerefli bir mücadele vermişlerdir⁵¹.

Yrd. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan
Haziran 2001

Sıtkı Severoğlu’nun takviminde yer verdiği bu pasaj, onun tarih anlatımında ulusal belleği güçlendirme yönündeki bilinçli tercihini yansıtmıştır. Metin, Antep Müdafaasını yerel bir direnişten ziyade, merkezi stratejiyle uyumlu ve TBMM

⁵¹ Pekdoğan, “Fransız Kıta Komutanı ANDREA”, Haziran 2001.

denetiminde yürütülen sistematik bir askeri hareket olarak sunmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun bu alıntıyı kullanması, halk direnişini kurumsal meşruiyetle birleştirme amacı taşımaktadır. Sıtkı Severoğlu, aynı zamanda yerel kahramanlık anlatılarını ulusal anlatıyla bütünleştirerek, Antep savunmasını sembolik düzlemde bir uluslaşma pratiği olarak inşa etmek istemiştir.

Takvimin altıncı sayfası, tarihsel süreklilik ile toplumsal sorumluluğun bir arada sunulduğu anlam yüklü bir yapıdır. Sayfanın sol köşesinde yer alan duyuru şöyledir:

“Kilis’te bulunan Neşet Efendi konağı ve Mevlevihaneyi restore edenleri kutlarken diğer sivil mimari eserleri koruyacak, restore edecek, kullanılır hale getirecek, duyarlı Kilisliler aranıyor!..”

Bekir Sıtkı Severoğlu
Şubat 2005

Bu çağrı, yerel hafızanın korunmasına, kültürel sürekliliğin sağlanmasına ve yurttaşlık sorumluluğuna yapılan bir vurgudur. Severoğlu, geçmişe dair fiziksel izleri geleceğe taşıma sorumluluğunu bireylere yükleyerek, toplumu tarihsel kimliğini sahiplenmeye davet etmiştir. “Kullanılır hale getirmek” ifadesi, yapıları salt estetik ya da arkeolojik varlıklar olarak değil, yaşayan ve işlevsel mekânlar olarak konumlandırma arzusunu göstermiştir. Bu, kültürel mirasın yaşatılması yönünde işlevselci bir yaklaşımdır.

Sağ köşede yer alan alıntı ise Mustafa Kemal Atatürk’e aittir:

İlk ayak bastığım bu Türk topraklarındaki uyanıklığa cidden hayran kaldım ve bir daha imân ettim ki; bu millet asla ölmeyecektir. Varolun aziz Kilisliler.

Mustafa Kemal Atatürk
28 Ekim 1918

Bu cümle, Severoğlu'nun seçkilerinde tarihsel otoriteyi halkla buluşturma çabasının bir örneğidir. Atatürk'ün sözleri, Kilislilerin milli hassasiyetlerine duyduğu hayranlığı vurgulamış ve yerel halkı ulusal direnişin manevi temsilcilerinden biri olarak takdim etmiştir. Bu söylem, adeta bir aidiyet kurma ve onurlandırma aracıdır. Severoğlu'nun bu alıntıları bir araya getirme biçimi, onun tarihsel anlatısının geçmişi kaydetmenin yanı sıra bugünü dönüştürme amacı güttüğünü göstermiştir. Bir yandan Atatürk gibi tarihî bir figürün yerel halkla kurduğu bağ hatırlatılırken, diğer yandan aynı halktan yeni bir görev üstlenmeleri istenir: Mirasa, mimariye, tarihe, şehirlere sahip çıkmak. Bu bağlamda takvim sayfaları, geçmişe bir övgü ve bugüne bir sorumluluk yükleyen çağrılarla donatılmıştır.

Takvimin yedinci ve son sayfası tarihsel sorumluluk bakımından oldukça yoğun bir anlam katmanına sahiptir. Sayfanın sol köşesinde yer alan şu çağrı, Severoğlu'nun tarihsel belleği kişisel tanıklıklarla buluşturma yönündeki ısrarlı yaklaşımını yansıtmaktadır:

Şehir ve Gazilerimizi saygı ve rahmetle anarken; Sayıları binler, on binler ile ifade edilen, Antep Savunmasında, Fransız ve Ermenilere karşı savaşmış; şehit ve gazilerimizin isimleri aranıyor!..

Bekir Sıtkı Severoğlu
Şubat 2005

Bu ifade, klasik bir anma metninin çok ötesindedir. Severoğlu burada, tarihsel kimliği sadece büyük anlatılar üzerinden değil, bireylerin isimleri ve hikâyeleri aracılığıyla yeniden kurmayı hedeflemiştir. Bu yaklaşım, “anonim kahramanlık” fikrinden uzaklaşıp, bireylerin hafızalarda yer alması gerektiğine dair çağdaş tarihçilik eğilimleriyle örtüşmektedir. Ayrıca bir ahde vefa örneği teşkil eden çağrılardan biri niteliğinde takvim sayfasında yerini almıştır.

Sağ köşede ise, Celal Pekdoğan'a ait ve Gaziantep Life Dergisi'nde yayımlanmış bir makaleden alınan şu kesit yer almaktadır:

Adana Havalisi Komutanı Tuğgeneral Muhittin'in Genelkurmay Başkanlığı'na sunduğu 30 Mart 1922 gün ve 1618 sayılı yazıda: 'Antep'te 40, Kilis'te 16 köy Ermeniler tarafından yakılıp yıkılmıştır. Öteden beri bir Türk şehri olan Antep'i hukuk dışı gerekçelerle işgal eden Fransız-Ermeni kuvvetleri ve onların yerli işbirlikçisi Ermeniler, vatanlarında özgürce yaşamak için mücadele eden bu insanların 2/3'ünü çoluk çocuk, yaşlı-genç, erkek-kadın, hasta ve özürlü demeden, anne karnındaki bebekleri dahi hunharca katletmişlerdir.'

Yrd. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan
Ocak 2005

Bu alıntı, Antep Savunmasının demografik, sosyal ve insani boyutlarını da gözler önüne sermektedir. Pekdoğan'ın kullandığı resmi belge ve onun içeriği, Fransız-Ermeni iş birliğinin sonuçlarını tarihsel belgelerle görünür kılarken, Severoğlu'nun bu metni takvimine dahil etmesi ise tanıklığı belgeye dayandırma arzusunun göstergesidir. Severoğlu'nun bu tercihi, tarih yazımında belgelerin işlevini doğru konumlandığına işaret etmektedir. Sıtkı Severoğlu, takvim boyunca devlet arşivlerine geçmiş bir belgede geçen ifadeleri kullanarak tarihsel meşruiyetin altını çizmiştir. Bu onun daima, yerel tarih anlatısını akademik zemine taşıma çabası içerisinde olduğunu göstermiştir.

Takvimin tanıtım sergisinde Sıtkı Severoğlu şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Gaziantep Turizm Derneği, 8 Şubat 2005 Salı günü, Gaziantep'e Gazilik unvanı verilisinin 84. Yıldönümü anısına "Takvimlerde Eski Gaziantep" konulu bir sergi düzenliyor. Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'ilerin düşman işgaline karşı dünyada eşine ender rastlanan bir kahramanlık örneği gösterdikten sonra TBMM tarafından "Gazi"lik unvanı ile onurlandırıldığını söyledi. Severoğlu, Gaziantep'e Gazilik unvanı verilisinin yıldönümünde açılacak olan serginin bir hafta süre ile açık kalacağını belirtti. Severoğlu, serginin eski Gaziantep takvimleri açısından son derece zengin bir şekilde düzenlenmesi için çalıştıklarını belirtirken, Gaziantep'lilere yaptığı çağrıda şöyle dedi: "Derneğimiz tarafından düzenlenen sergiye, vatandaşlarımız da ellerindeki eski Gaziantep fotoğraflarının bulunduğu takvimlerle katılabilirler. Sergide yer alabilecek nitelikteki eserlere sahip olanların 0342 220 40 40 nolu telefonu arayarak bizimle irtibata geçmesini bekliyoruz⁵²".

Sıtkı Severoğlu'nun öncülüğünde düzenlenen "Takvimlerde Eski Gaziantep" sergisi, bölgenin tarihinin güçlendirilmesine katkı sağlamıştır. Ayrıca Sıtkı Severoğlu iletişim bilgilerini vermiş ve değerli eserlerin sergilenmesi adına çağrıda bulunmuştur.

2.2.6. 28 Mart 1920 Tarihinde Şehit Edilen Gaziantep'li 14 Gencin Anısına Hazırlanan 2006-2007 Yılı Takvimi

Takvimin ilk sayfasında Adil Dai'nin ve Dr. Abdülkadir Tanrıverdi'nin kaleme aldıkları metinler yer almaktadır. Sol köşedeki metin, Gaziantep'in önemli değerlerinden radyo-televizyon programcısı, araştırmacı, yazar, öğretmen Adil Dai'ye aittir. 1925 yılında Gaziantep'te doğan Adil Dai, Cihan Harbi'ne 17 yaşında gönüllü giden Ruslara karşı Dilman Savaşı'na dönüşünde de Antep Harbi'ne katılan Abdülkadir Dai'nin oğludur. Liseyi Gaziantep'te bitiren, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Türkoloji Bölümünden mezun olan Kars ve Gaziantep liselerinde 15 yıl edebiyat öğretmenliği yapan Dai, 1963 yılında kurulan TRT Gaziantep Radyosu'nun kuruluşundan itibaren 15 yıl radyo müdürü olarak görev yapmış, milli ve mahalli programlar hazırlamış ve sunmuştur. 1947 yılından itibaren Gazi Yurt ve

⁵² Beyaz Sayfa, "Takvimlerde Eski Gaziantep Sergisi Düzenleniyor", (8 Şubat 2005), 8.

Sabah gazetelerinde köşe yazarlığı yapmış, sürekli basın kartı sahibidir. Çeşitli sosyal dernekler kurmuş ve çalışmıştır⁵³. Gaziantep'e duyduğu derin aidiyet duygusuyla tanınan Adil Dai, şehir adına kaleme aldığı çok sayıda kıymetli eserle yerel tarih yazımına önemli katkılarda bulunmuştur. Bu eserlerin en önemlilerinden biri olan Harbin Çocukları'nda yaşanan olaylara şu şekilde değinmiştir.

Şahin Yavruları

28 Mart 1920'de, Şahin'in şehit olduğu gün, aynı tepenin eteğinde başka bir acı olay yaşandı. Şahin Bey kuvvetleri Antep'ten kilometrelerce uzakta, Kertil, Bostancık ve Elmalı sırtlarında düşmanla dövüşürken, onlara cephane ve erzakı Antep'ten kim götürecekti? Şehirde eli silah tutanların hepsi siperlerde olduğu için, bu görevi 15-17 yaşlarındaki Antepli genç çocuklar üstlenmişti. Böyle bir görev çıkınca Heyeti Merkeziye semtlere duyuru yapar, eli henüz silah tutmayan bu gençler koşup gelince işi onlara yaptırırdı. Gençlerin kimi kendi atı, katırı ile, kimisi de yaya olarak bu erzak ve cephane koluna katılır. Heyet-i Merkeziye'nin hazırladığı cephaneyi ve erzakı Şahin Bey kuvvetlerine yetiştirirlerdi. İşte böyle bir gönüllü kolu da 27 Mart'ta Şahin Bey'e cephane ve yiyecek getirmişti. Yaşları 17-18 arasında 14 kişiydiler. Yüklerini Şahin Bey'in emriyle karargah olarak kullanılan Dokurcum Değirmeni'ne indirdiler. Vakit akşam olmuştu. Geceyi değirmende geçirecek, sabahleyin Antep'e döneceklerdi. Bu mümkün olmadı. Çünkü Fransız birliği o gün burunlarının dibinde, Bostancık Köyü'nün doğusunda bulunuyor ve Şahin Bey kuvvetlerine saldırmak için ertesi sabahı bekliyordu. 14 silahsız genç o gece değirmende kaldılar. Şahin Bey'in çete reislerine, çetelere yaptığı heyecanlı konuşmaları dinlediler, onlara Kur'ana el bastırarak yemin ettirdiğini seyrettiler. Sabah olup ortalık aydınlanır aydınlanmaz düşman topları da ateşe başladı. Toplar patlıyordu, makineli tüfekler takırdıyor, çetelerimizin mevzilendiği tarlalar bulgur pilavı gibi kaynıyor, toz duman göğe savruluyordu. Ellerindeki tek tüfikle düşman karşısında tutunamayacağını anlayan çetelerden büyük bir kısmı dağılmış, kaçmış, Fransız kuvvetleri de değirmenin hemen arkasındaki tepenin üstüne çıkmıştı. Bu gençlerin yapabileceği hiçbir şey yoktu. O güne kadar ellerine silah almamışlardı. Zaten silahları da yoktu. Hemen değirmenden içeri girdiler, büyük ağaç kapıyı kapattılar. Arkasına da kalaslar ve dayaklar koydular. Ama Fransızlar onların değirmene girdiğini görmüşlerdi. Şahin Bey süngülenmiş, ortalıkta yatan şehit çetelerden başka canlı kalmamıştı. Düşman birliğinin büyük kısmı Antep şosesinde ilerlerken bir düşman kolu da Dokurcum Değirmeni'ne geldi. Kapıyı zorladılar, açamayınca kilit kısmına ateş ettiler. Arkasındaki kalasları devirip değirmene girdiler. 14 genci dışarı çıkardılar, değirmenin önündeki dik kayaların önüne dizdiler, ellerini de birbirine bağladılar... Silahsız 14 genci önce taradılar, sonra da süngülediler... Ne esir aldılar ne de sorguya çektiler. Fransız birliği, açılan Antep yolundan yürüyüp gidince etraf köylerden koşup gelenler, elleri birbirine bağlanmış, önce kurşunlanıp sonra süngülenmiş bu silahsız gençlere sarılıp ağlaştılar. Şahin Bey harplerine katılan gönüllü çetelerden biri de Mustafa Alçı idi. Mustafa Alçı'nın sesi hala kulağımda: "Şahin Bey şehit olmuş, Fransız kuvvetleri şoseyi takip ederek Antep'e gitmişlerdi. O gece biz dağda yattık. Sabah namazı geldi, değirmenin önüne vardık ki, cepheye yiyecek getiren o gençlerin hepsini de şehit etmişler, Bostancı Kamberin oğlu Mağarabaşı'ndan... Üç günlük güveği idi. Elinin kınasıyla şehit olmuş, yatıyor. Eski Hösüğün oğlu Hasan... O da şehit olmuş. O çocuklardan çoğu kendi mahallelimiz. 14 kişi saydım... Koyun koyuna yatıyorlardı". Bu 14 gençten birinin adı da Ali Karataş'tı. Babası Bostancı Ali idi. Akrabaları beni Karşıyaka'ya götürdüler. Şehit Ali Karataş'ın bacası Firdevs Erdem şunları anlattı: "Semtimizin ileri gelenlerinden uncu Hurşit Efendi haber göndermiş: 'Şahin Bey çetelerine cephane ve erzak gidecek. Ahmet gelsin,' demiş. Ahmet Ali'den iki yaş büyüktü. Birkaç kere Şahin Bey'e erzak götürmüştü. Bu defa Ali ağam itiraz etti. 'Ağa, hep sen gidiyorsun. Bu defa da ben gideceğim,' dedi. Ahmet razı olmadıysa da dinlemedi. Arkadaşı Bostancı Kamberin oğlu ile beraber zahire koluna katılıp gitti. Gidiş o gidiş. Şehit oldu haberi geldi. Hem

⁵³ Kanal 5, "Adil Dai 93 yaşında vefat etti, Gaziantep için büyük kayıp", *YouTube* (27 Temmuz 2018), 00:00:01-00:00:58.

kurşunlanmış hem süngülenmiş. Cenazeleri Şıh Camisi'ne getirmişler. Eve getirmediler, oraya gömdüler"⁵⁴.

Adil Dai
2000

Sıtkı Severoğlu, tarihin unutulmuş kahramanlarını büyük bir vefa ve sorumlulukla gün yüzüne çıkarırken, Adil Dai gibi yerel tarih anlatıcılarının eserlerinden yararlanmıştır. 28 Mart 1920 tarihinde şehit edilen 14 genci anarken, Adil Dai'nin aktarımıyla zenginleşen bir olayı da geleceğe taşımıştır. Bu ortak çaba, geçmişi anlamada güçlü ve duygusal bir köprü vazifesi görmüştür.

Sağ köşedeki metin ise yine şehrin önde gelen isimlerinden olan Dr. Abdülkadir Tanrıverdi tarafından kaleme alınmıştır. Bu metin, Antep'teki direnişi dramatik bir üslupla aktarmaktadır. Tanrıverdi, gençlerin tarihlerine sahip çıkması gerektiğini, 1920'deki Gaziantep savunmaları sırasında Şahinbey'in ve 14 gencin, Fransız kuvvetleri tarafından şehit edildiklerini şu şekilde anlatıyor:

Şehitlerimizi Anarken

Üzerinde yaşadığımız toprakların her karışı, şanlı gazi atalarımızın terleriyle, kanlarıyla sulanmış, kemikleriyle süslenmiştir. Çoğunun cesetleri çürümüş, cisimleri yok olmuş, mezarları kaybolmuş, isimleri unutulmuştur. Sadece ruhları yaşıyor. Azı hariç, gençlerimiz maalesef atalarını tanımıyorlar bile. Bırakınız atalarını, bir göbek ötesi dedelerinin, ninelerinin isimlerini bilmiyorlar. Ne kadar acı! Geçmişini unutmak, toplumumuzda müzmin bir hastalık. Tarihini bilmemek, kendini tanımamak yani geleceğini güvence altına alamamak demek. Başka bir deyimle geleceğine güven duyamamak. Bunlar ulusumuzu yozlaştıran temel unsurlardandır. Bu yozlaşmayı durdurabilmek için tarihimizi en karanlık sahifelerine kadar öğrenmeliyiz, öğretmeliyiz. Sadece zaferlerimizle övünmemeli, yenilgilerimizin, gerileyişimizin sebeplerini irdelemeli, aynı hataları yinelememeliyiz. Topladığımız belgeleri, verileri, akıl ve mantık süzgecinden geçirdikten sonra pozitif metotlarla değerlendirmeliyiz. Bilimin sağlam kurallarına göre düşünen kafalar, analitik zihinleriyle her şeyi inceler, kıyaslar, doğruyu bulurlar. Hadiselerin çıkış noktalarını araştırmayanların birer robottan farkları yoktur. Ulusal varlığımızı, birliğimizi koruyabilmemiz, bugün cereyan eden hadiselerin sebeplerini soğukkanlılıkla, abartmadan ve önyargısız anlayabilmekle mümkün. 1914'te müttefikimiz Almanların bizi 1. Dünya Savaşı'na sürüklemeleri vahim sonuçlandı. Osmanlı Devleti çöktü. Vatanımız parçalandı. Büyük kısmını kaybettik. Daima hür yaşamaya alışkın ulusumuz, mücadeleye başladı. Savaşta yenik çıkan Türk ordusunun değerli komutanları, subayları Anadolu'ya geçtiler. Mustafa Kemal Paşa'nın etrafında toplandılar. Kurtuluş Savaşı için aldıkları emirleri uygulamaya başladılar. Kuvay-ı Milliye'yi teşkil ettiler. Halkı teşkilatlandırdılar, direnişlerini yönettiler. Bölgemizde Ermenilerin ve işgalcilerin baskıları, dayanılmaz tavırları gitgide arttı. Antep'te Ragıp Bey tarafından Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti kuruldu. 1920 başlarında Ali Şefik Özdemir Bey, Etraf-ı Şehir Cepheler Komutanı adıyla savunmayı ele aldı. İsmi Mehmet Sait olan Şahin Bey de Antep'i kahramanca Fransızlara karşı savundu. Sık sık nöbet yerlerini dolaştı. Mücahitlere cesaret verdi. Şosesi'ni inceledi. Savunulacak yerleri belirledi. 8 Mart 1920'de erzak taşıyan bir Fransız birliğine düzenledi. 17 Mart akşamı Fransız birliklerini püskürttü. 28 Mart sabahı düşman daha büyük kuvvetle saldırdı. Şahin Bey ve çeteleri kahramanca çarpıştılar. Şahin Bey, tek başına kalınca: "Düşman cesedimi çiğnemedikçe Antep'e giremez!" diye bağırdı. Bunun üzerine onu zalimce süngülediler, şehit ettiler. Bu da yetmiyormuş gibi Şahin Bey ve çetelerine erzak getiren ve Dokurcum Değirmeni'nde saklanan genç yaştaki çocukları da ellerini bağlayarak hem kurşuna

⁵⁴ Adil Dai, *Harbin Kahraman Çocukları* (Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Vakfı Yayınları, 2000), 37, 38, 39.

dizdiler hem de süngülediler. Antep Harbi'nde daha nice kahraman çocuklarımız şehitlik ve gazilik mertebesine eriştiler. Onları minnetle, hasretle, şükranla, rahmetle anıyoruz. Onların daima hatırlanmaları için, şehit düştükleri yerlere anıtlar dikilmesini arzuluyoruz. Böylece onların aziz anıları yaşatılacak. Eğer bizler de bu vatani onlar gibi korur, onlar gibi yüceltebilirsek, asil ruhlarını ancak o zaman şad etmiş olacağız. Bağımsızlığımızı bizlere bağışlayan şehitlerimizin, gazilerimizin ruhlarına binlerce, on binlerce Fatıha yolluyoruz. Nur içinde yatsınlar! Mekânları cennet olsun!

Dr. Abdülkadir Tanrıverdi
Nisan 2006

Sıtkı Severoğlu bu metni takvime dahil ederek şehitlerin hatırasını yaşatmak ve genç kuşaklara tarihi bilinç oluşturmaya hedeflemiştir. Yine takvimin ilk sayfasında yer alan ve Sıtkı Severoğlu'na ait olan birkaç cümle bulunmaktadır. Bunlardan ilki Fransız Askerlerini kınama mesajıdır:

86. yılında Dokurcum Değirmeni'nde 14 çocuğu katleden Fransız askerlerini kınıyoruz... Mağarabaşı'ndan Bostancı Kamber'in oğlu... Eski Hösüğün oğlu Hasan, Bostancı Ali (Karataş) ve isimlerini tespit edemediğimiz 11 şehit çocuk ve daha nicesinin anısına... Körpe birer fidanlardı... İstiklâl; onların kanları ile suladıkları topraklar üzerinde filizlendi, kök saldı.

Bekir Sıtkı Severoğlu
2006

Sıtkı Severoğlu'nun bu ifadeleri, millî hafızayı canlı tutma çabasının güçlü bir örneğidir. Severoğlu, "86. Yılında Dokurcum Değirmeni'nde 14 çocuğu katleden Fransız askerlerini kınıyoruz..." cümlesiyle tarihsel adaleti savunarak toplumsal vicdanı harekete geçirmek istemiştir. Bazı şehit çocukların isimlerini tek tek anarak bireysel hikâyeleri görünür kılması, onun tarih yazımında mikro-tarihsel duyarlılığa sahip olduğunu göstermektedir. "Körpe birer fidanlardı", şeklindeki ifadesi ile Gaziantep'in kurtuluşunun bu çocuklar sayesinde olduğunu vurgulamak istemiştir. Severoğlu, bu söylemleriyle toplumu, duygusal düzeyde dönüştüren bir alan hâline getirmek istemiştir. Bu ifadelere 2006-2007 yılını kapsayan takvimin her sayfasında yer verilmesi, Severoğlu'nun tarih anlatımında süreklilik ve bilinç oluşturma konusundaki kararlılığını ortaya koymaktadır. Bu tercih, sıradan bir hatırlatmanın ötesine geçerek, tarihî bir vicdan inşasına yönelik bilinçli bir strateji olarak değerlendirilebilir. Her sayfada tekrar edilen ifadeler ile okuyucunun zihninde derin bir iz bırakmayı amaçlanmıştır. Böylece takvim, toplumsal belleğin taşıyıcısı ve aktarıcısı hâline gelmiştir.

Sıtkı Severoğlu yine her sayfada yer alan şu sözlerle de yer vermiştir: "Seçilmişler; Tarihini bilmeyenler geleceğe yön veremezler. Bir kınama kararı alın, bir anıt yaptırın artık..." Yerel yöneticilere gönderme yapılan bu ifadelere, toplumsal ve tarihsel sorumluluğa vurgu yapılmak istenmiştir. Burada "seçilmişler" ifadesi, toplumun siyasi liderlerine yönelik bir çağrı olarak anlaşılmıştır. Anlam olarak ise

geçmişin hatırlanması ve saygı gösterilmesi, geleceğin sağlıklı inşası için gerekli olduğu mesajı verilmek istenmiştir. Bu, tarihsel mirasa sahip çıkmanın ve hatırlamanın toplumsal sorumluluk olduğuna dair güçlü bir vurgudur. Anıtlar, geçmişin anılması ve tarihsel bilincin genç nesillere aktarılması adına sembolik yapılar olarak işlev görmektedir. Severoğlu'nun anıt yapımını istemesi; tarihi olayların geleceğe aktarılması ve bu olayların toplum nezdinde somutlaştırılmasının gerektiğini ortaya koyma çabasının göstergesidir. Bu bağlamda, anıt yapma çağrısı, geçmişin şehitlerini ve kahramanlıklarını anma ve aynı zamanda toplumun özgürlük mücadelesinin değerini geleceğe taşımayı amaçlayan bir öneri olarak değerlendirilebilir. Sıtkı Severoğlu'nun bu çağrısından kısa bir süre sonra, 25 Aralık 2007 tarihinde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından şehit çocukların anısına “14 Şehit Anıtı” yapılmıştır. Açılış töreninde Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Başkanı Dr. Asım Güzelbey, şu ifadeleri kullanmıştır:

Şahinbey ve silah arkadaşlarının Fransızlara karşı savaştıkları sırada yaşları 12 ile 18 arası olan 14 çocuğun onlara erzak getirdiler. Hava karardığı için kente dönemeyen çocukların o geceyi Dokurcum Değirmeni'nde geçirdiler. Ancak Fransızlar önce Şahinbey ve silah arkadaşlarını şehit ediyor, ardından da bu 14 çocuğu kurşuna dizip büyük bir kinle süngülüyor. Bugün Fransızlar dünyaya insanlık dersi vermeye çalışıyor, insan haklarından bahsediyor⁵⁵.

Dr. Asım Güzelbey
Aralık 2007

Sıtkı Severoğlu'nun tarih bilinciyle yoğrulmuş “kınama kararı alın, bir anıt yaptırın artık” çağrısı, Asım Güzelbey'in Dokurcum Değirmeni'nde şehit edilen çocuklara ilişkin vurgulu anlatımı ve yapılan anıtlarla kısmen somut karşılığını bulmuştur. Güzelbey'in açıklamaları, tarihî bir trajediyi gün yüzüne çıkarırken uluslararası standartlara yönelik eleştiriyi de içermektedir. Böylece Severoğlu'nun tarihsel sorumluluğuna ve toplumsal hafızayı diri tutma çabasına, siyasi ve kurumsal düzeyde güçlü bir destek verilmiştir.

Sıtkı Severoğlu takvimin diğer sayfalarında da kendine has üslubuyla çeşitli metinler kaleme almıştır. Takvimin üçüncü sayfasında Severoğlu arşivine ait “Atatürk Bulvarı'ndan Kuzeye Bakış” adlı bir görsel ve “Bir Zamanlar” başlıklı bir metin yer almaktadır:

Bir Zamanlar...

Eski günlerimizi yâd ederken huzur bulamıyoruz; ruhumuz sıkılıyor. Bir zamanlar çeşit çeşit sebzelerin yetiştirildiği bostanları, meyve bahçeleri ve gürül gürül akan billur suları

⁵⁵ Orhan Çiçek – Turgut Bozgeyik, “14 Şehit Anıtı Törenle Açıldı”, *İhlas Haber Ajansı (İHA)*, (25 Aralık 2007) 1. <https://www.ihb.com.tr/haber-14-sehit-aniti-torenle-acildi-7656>

ile Yedisöğüt, İncilipınar, Değirmişem... Bu güzellikleri; kentimizin kalbini, kendi ellerimizle; kamu, yerel yönetim, sivil toplum kurum ve kuruluşları, kent halkı, kısacası “hepimiz”, duyarsızlığımız, aç gözlülüğümüz ve çıkar beklentilerimiz yüzünden katlettik. Şimdi geriye baktığımızda, hatıralar ve birkaç eski fotoğraf yüzümüze tokat gibi çarpıyor ve iç çekerek, “bir zamanlar...” demekten alıkoyamıyoruz kendimizi.

Bekir Sıtkı Severoğlu
2006

Sıtkı Severoğlu bu ifadeler ile Gaziantep’in doğal ve kültürel dokusunun zamanla nasıl tahrip edildiğini güçlü bir toplumsal eleştiriyile dile getirmiştir. Severoğlu’na göre Yedisöğüt, İncilipınar ve Değirmişem gibi alanların kaybı, Gaziantep’te derin yaralar bırakan bir dönüşümdür. Kentleşme sürecindeki duyarsızlığın, ortak sorumluluk vurgusuyla ele alınması gerektiğini dile getiren Severoğlu; geçmişin değerlerine sahip çıkmanın gerekliliğini hatırlatmak istemiştir.

Takvimin dördüncü sayfasında hem Dr. Engin Karadeniz’e hem de Sıtkı Severoğlu’na ait metinler bulunmaktadır. Dr. Engin Karadeniz’in “Gaziantep’li Bir Belde” başlıklı metni, kültürel coğrafya ve antropoloji ekseninde önemli izler taşımaktadır. Barak Türkmenlerinin Gaziantep’ten Bodrum’a uzanan göç rotasını izleyerek yöresel kimlik oluşumu şu şekilde açıklanmıştır:

Gaziantep’li Bir Belde
(Yalıkavak, Gündoğan, Gölköy, Türkbükü, Gümüşlük)

... Körfez, yalıda korunan yeldeğirmenleri... Eski Sandima’nın deniz kıyısındaki iskelesi gibi Yalıkavak. Panormus gömütleri silik kalıntıları ile gizemini koruyor. Çevrede Kavak yok, hep Çınar! Neden Yalıçınar değil de Yalıkavak? Yerel dilde çınara kavak diyorlar... Bu yöre halkı Bodrum ve dolaylarında yaşayan yöre halkı ile göçebe, göçer. Ataları Barak Türkmenleri. Prof. Dr. Cahit Tanyol’un Barak Türkmenleri’ne ilişkin monografileri ve alan araştırmasından çıkan sonuçlara göre Gaziantep’te yaşayan Baraklar’ın (feodal düzende aşiret / kabile) büyük göçü ile Muğla ve çevresine değin uzanıyor yıllar önce. Bodrum’u yeğleyenler Yalıkavak, kuzeyde Farıya (Gündoğan), Gölköy, Türkbükü’ne yerleşiyorlar. Bir bölümü de Gümüşlük’ü (eski Mindos’u) seçiyor yaşamak için. Yıllar boyu evlenme kurallarında “endogami (iç evlilik)” geçerli kılınıyor. Dememiz o ki İstanköy ve Girit göçmenleri dışında, Bodrum’un bugünkü budunsal dokusunda Barak Türkmenleri egemen; ataları Barak’lar. Bu noktada tüm bölgeyi ve özellikle Bodrum yarımadasının iç bölgelerini ilgilendiren, en eski yerleşik halk Leleg’lerin budunsal dokusuna ilişkin söylenebilecek tek şey, Anadolu’nun bu yöresi ile Ege adalarının en eski yaşayanları oldukları. ...

Dr. Engin Karadeniz
2005

Dr. Engin Karadeniz’in metninin takvime dahil edilmesi, Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep’in tarihsel ve kültürel derinliğini mekânsal olarak öteye taşıma çabasını yansıtmaktadır. Gaziantep’te yaşayan Barak Türkmenlerinin Bodrum’a uzanan göçü, kentsel kimliğin hareketli ve yaygın bir yapı olduğunu gösterir. Bu tercih, Gaziantep’in Anadolu’daki kültürel izlerini görünür kılmak ve tarihsel süreklilik fikrini vurgulamak açısından anlamlı bir bilimsel bilinçle yapılmıştır. Bu metnin ardından Sıtkı Severoğlu’nun kaleme aldığı metin, varsayılanları destekler niteliktedir:

Gaziantep'in Kavaklık'ı ve Bodrum'un Yalıkavak'ı

Biri diğerinden 1200 km. uzaklıkta... Her ikisinde de bir tane bile kavak ağacı yok! O halde bu “Kavak” da nereden çıkıyor? Bunun cevabını Sayın Dr. Engin Karadeniz'in Bodrum Life Dergisi'ndeki enteresan yazısında buluyoruz; çınarın yerel dillerdeki ortak adının kavak olduğunu... Yıllar öncesinin ilginç göçünü, Yalıkavaklılar'ın ve Gaziantep'lielerin köken ilişkilerini...

İşte benim Anadolum, işte benim ülkem! Her türlü oyun ve kışkırtmaya rağmen “Bölünmez” ve “Bütün” oluşunun derin nedenleri...

Bekir Sıtkı Severoğlu
2005

Dr. Engin Karadeniz'in metnine ek olarak Sıtkı Severoğlu bu yazısı, yerel kültür öğelerinden yola çıkarak Anadolu'nun derin tarihsel ve toplumsal bağlarını görünür kılma arzusunu yansıtmıştır. Kavaklık ve Yalıkavak örneğinde görüldüğü gibi, farklı coğrafyalardaki isim benzerlikleri, yalnızca dilsel değil, aynı zamanda kültürel sürekliliğin ve ortak geçmişin birer göstergesidir. Bu benzerlikler üzerinden inşa edilen birlik vurgusu, metnin sonunda açıkça dile getirilen “bölünmez” ve “bütün” Anadolu fikrinin duygusal ve tarihî zeminini oluşturmuştur.

Son olarak bu takvim Gaziantep'in yerel gazetelerinden Gaziantep Ekspres'te “Şehit Çocuklara Vefa” başlığı ile şu şekilde haber olmuştur:

Gaziantep'te bir inşaat firması, Gaziantep savunmasının bayrak şehidi Şahinbey'in şehit edildiği gün Fransızların katlettiği 14 çocuk anısına, eski Gaziantep fotoğraflarının yer aldığı bir takvim hazırlattı. Firma sahibi Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu, düzenlediği basın toplantısında, her yıl Gaziantep ile ilgili önemli bir günde çıkardıkları takvimi bu yıl, 28 Mart 1920'de Dokurcum Değirmeni'nde Fransızların katlettiği 14 çocuk anısına hazırladıklarını söyledi. İstiklal meşalesini tutuşturan Şahinbey'in gölgesinde kalan bu 14 çocuğun isimlerinin dahi unutulduğunu ifade eden Severoğlu, “Bu yılki takvimimizi mağara başından Bostancı Kamber'in oğlu, eski Hösüğün oğlu Hasan, Bostancı Ali'nin oğlu Ali ve isimlerini tespit edemediğimiz 11 şehit çocuk ve nicesinin anısına çıkardık” dedi. Severoğlu, Şahinbey kuvvetleri düşmanla savaşırken, onlara cephane ve erzak götürecek kimse olmadığını, şehirde eli silah tutan herkesin cephede bulunduğunu, bu nedenle bu görevi çocukların üstlendiğini belirtti. “İşte bunlar Antepli çılgınlar” diyen Severoğlu, bu çocukların 27 Mart 1920'de Şahinbey'e cephane ve yiyecek getirdiğini, yüklerini Dokurcum Değirmeni'ne indirdiğini ve orada yattığını ifade etti. 28 Mart 1920 sabahı, düşmanın top ve makineli tüfek ateşiyle Şahinbey ve yanındakileri şehit ettiğini, oradaki gençlerin ise yapabileceği bir şey olmadığını, o güne kadar ellerine silah almadıklarını, hatta silahları bile bulunmadığını söyleyen Severoğlu, şöyle konuştu: “Şahinbey'i şehit eden düşman askerlerinin bir kolu değirmene gelmişti. Kapıyı kırarak içeri girdiler. Önce çocukların ellerini bağlayıp kurşuna dizdiler, sonra da körpecek vücutlarını süngüyle delik deşik ettiler. 14 vatan evladımızı ve diğer şehitlerimizi saygı ve rahmetle anıyoruz. 86. Yılında Dokurcum Değirmeni'nde 14 çocuğu katleden Fransız askerlerini kınıyoruz. Seçilmişlerden bu konuda bir kınama kararı almalarını bekliyoruz.” Gaziantep'te şehitler anıtı bulunduğunu, ancak bu anıtın ne Gaziantep'e ne de şehitlere yakışmadığını savunarak, yeni bir anıt yapılmasını ve şehitlere saygı gösterilmesini isteyen Severoğlu, şöyle devam etti: “Bugünlere geldiysek, bizim için kan döken, canını veren şehitlerimizin sayesinde geldik. Bir anıt yapalım. Bu 14 vatan evladının ve ismi bilinmeyenlerin isimlerini tespit edelim. Kurtuluş Savaşı'nı anlatan bir tarih müzesi yapalım. Meclislerimizde Fransız askerlerinin katliamlarını ve zulümlerini kınayalım. Bu konularda dikkatli olalım, uyanık olalım, uyanalım. Biz uyanalım ki şehitlerimiz rahat uyusun. Dünyanın pek çok yerinde tarihi çarpıtmaya çalışan Ermenileri görmezlikten gelmeyelim.” Daha sonra, 14 çocuğun katledilişinin tasvirinin ve eski Gaziantep

fotoğraflarının yer aldığı takvimi tanıtan Severoğlu, Şahinbey'in torunu Nezihe Şehit Şahin'e bir takvim verdi⁵⁶.

14 çocuğun anısına hazırlanan takvim ve anıt yapımı önerisiyle Sıtkı Severoğlu, şehitlik kavramına verdiği değeri göstermiştir. Ayrıca Sıtkı Severoğlu'nun 14 şehit çocuk anısına yaptığı bu tanıtım ve çağrı, yerel basında geniş yankı uyandırmıştır. Gaziantep Ekspres, Pusula, Yeni Gap, Gaziantep27, Gaziantep Güneş, Gaziantep'te Zafer, Olay, Gaziantep'te Günaydın, Gaziantep Güncel, Doğuş ve Oluşum gibi toplamda 11 yerel gazete bu habere yer vererek konunun önemini vurgulamıştır.

2.2.7. İki Gazi'nin Kutlu Beraberliği Anısına Hazırlanan 2013 Yılı Takvimi

Sıtkı Severoğlu'nun 2013 yılında hazırladığı son takvim hem Gaziantep'in hem de Mustafa Kemal Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'ndaki önemli rollerini anlatan bir belge niteliği taşımaktadır. Takvimin ilk sayfasında, 25 Aralık 1937 tarihli "Gazi Gaziantepililerle" başlıklı fotoğraf yer almakta ve bu fotoğraf, Gaziantep halkının direnişinin simgesi olan Gazi ünvanının anısını yaşatmaktadır. 8 Şubat 1921 tarihinde Gaziantep'e Gazi'lik ünvanı verilmesi, şehrin özgürlüğü için verdiği mücadelenin resmi bir tanınmasıdır. Aynı yıl, 19 Eylül'de Mustafa Kemal Atatürk'e de Gazi'lik ünvanı verilmiştir. Sıtkı Severoğlu, bu tarihi anları takvime dahil ederek, ulusal kurtuluş mücadelesinin önemli dönüm noktalarına olan saygısını ve ortak birlikteliği dile getirmiştir. İlk sayfadaki metinde ise şu ifadeler yer almaktadır:

Ulusal Kurtuluş Savaşımızın iki Gazi'si; Gaziantep ve Gazi Mustafa Kemal'in 26 Ekim 1918'de Katma'da başlayan işgale karşı mücadeleleri 8 Şubat 1921'de Ayıntab'a gazilik ünvanının verilisi ile taçlanmıştır. Ayrılmaz bir bütün olan bu iki Gazi en son 25 Aralık 1937'de Ankara'da bir araya gelmiş ve yukarıdaki fotoğrafla ölümsüzleşmiştir. Fotoğrafta Reis-i Cumhuriyet Mustafa Kemal Atatürk, Başbakan Celal Bayar ve Sabiha Gökçen ile birlikte Gaziantep heyeti ve Ankara'daki Gaziantepililer, Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 16. Yıl dönümünde, Ankara Halkevi'nde görülmektedir. Bu

⁵⁶ *Gaziantep Ekspres*, "Şehit Çocuklara Vefa", (29 Mart 2006), 4.

kutlu beraberlik anısına hazırlanan takvimimizin ilerleyen sayfalarında bu birlikteliğin kısa bir öyküsü sunulmaktadır.

Bekir Sıtkı Severoğlu
2013

Sıtkı Severoğlu, bu metniyle Gaziantep'in ve Mustafa Kemal Atatürk'ün Kurtuluş Savaşı'ndaki önemli rollerini birleştirerek tarihî bir anlam derinliği oluşturmuştur. 8 Şubat 1921'deki gazilik ünvanının verilmesiyle ilgili detaylı hatırlatmaları ile şehrin direnişini yüceltmıştır. Sıtkı Severoğlu hazırladığı bu son takvim ile tıpkı diğer takvimleri gibi Gaziantep halkının ve ulusal mücadelenin hafızasını taze tutarak kültürel bir bellek oluşturmak istemiştir. Ayrıca, takvimin ilerleyen sayfalarında Severoğlu ve Orhan Akkaya'nın özel arşivlerinden derlenen, 1920–1960 yılları arasında Gaziantep'e ait fotoğraflara da yer verilmiştir. Sıtkı Severoğlu'nun özel arşiv fotoğraflarına yer vermesi, tarihî anlatısını görsel belgelerle destekleme yönündeki bilinçli tercihidir. Bu tutum hem akademik duyarlılığını hem de yerel belleği koruma isteğini yansıtmıştır. Görseller, takvimin tarihsel derinliğini güçlendiren önemli unsurlar olarak göze çarpmaktadır. Takvimde yer alan görsellerin alt kısmında, Gaziantep ile Mustafa Kemal Atatürk arasındaki ilişkiye dair bilgilere, sol kısmında ise Gaziantep Savunmasında büyük kahramanlıklara imza atan şahsiyetlerin biyografilerine yer verilmiştir:

Gaziantep ve Gazi Mustafa Kemal Atatürk Birlikteliği

Ayntab Savunması, Mustafa Kemal Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Ulusal Kurtuluş Savaşının ve Güney Cephesinin ayrılmaz bir parçası olarak gerçekleşmiştir. Nitekim, T.B.M.M. Hükûmeti, işgal sırasında 2/3'ü yıkılan ve binlerce şehit veren Ayntab'a, aralıksız her türlü yardımı yapmış ve kent için özel bir kanun dahi çıkarmıştır. Ayntablılar, yaşlısıyla, genciyle, çoluk-çocuk yekvücut olarak Mustafa Kemal'in yanında yer almışlar, vatanını işgal eden Fransız-Ermeni işgalcilerine karşı, iki yılı aşkın bir süreyle, tarihte eşine az rastlanır bir mücadele vermişlerdir. Ayntab, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün diplomatik alandaki siyasi zaferi olan ve 20 Ekim 1921'de Fransızlarla imzalanan Ankara Anlaşması'ndan sonra, 25 Aralık 1921'de düşman işgalinden kurtulmuştur. Sonuç olarak; Gazi Mustafa Kemal ve Gaziantep ayrılmaz bir bütündür. İki Gazinin birbirine olan sevdası sonsuza dek sürecektir.

Bekir Sıtkı Severoğlu
2013

Sıtkı Severoğlu'nun hazırlamış olduğu son takviminde yer alan bu metin kaleme alınırken herhangi bir kaynak gösterilmemiştir. Yalnızca, takvimin hazırlanmasına sağladıkları katkılardan ötürü Yrd. Doç. Dr. Celal Pekdoğan'a ve Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Vahit Kamil Gereççi'ye teşekkür edilmiştir. Halbuki Sıtkı Severoğlu'nun hazırladığı diğer takvimlerde kullanılan kaynaklara açık biçimde yer verilmiştir. Bu durum, 2013 yılı takviminde benimsediği yöntem açısından bir farklılık göstermektedir. Sıtkı Severoğlu'nun bu takvimde kaynak belirtmemesi, bilimsel bir

eksiklik olarak değerlendirilse de bu tercih onun hedef kitlesiyle doğrudan ilişkili olabilir. Sıtkı Severoğlu, bu çalışmayı akademik çevrelerden ziyade Gaziantep halkı için hazırlamış olabileceğinden metinlerin üslubu ve kaynaklandırma anlayışı da halkın kolaylıkla anlayabileceği, erişebileceği bir biçimde tasarlanmıştır. Ancak yine de tarihî bilgilerin doğruluğunu ve kalıcılığını teminat altına almak adına, kullanılan kaynaklara asgari düzeyde de olsa yer verilmesi çalışmanın akademik değerini artırabilirdi. Son olarak Sıtkı Severoğlu bu takvimde Gaziantep Savunması'nın seyrini belirleyen yerel direnişin arkasındaki isimleri daha yakından tanımak adına, mücadeleye öncülük eden önemli şahsiyetlerin kısa biyografilerine yer vermiştir. Bu isimler; Kılıç Ali, Özdemir Bey, Şahinbey, Ferit Bey, Karayılan ve Selehaddin Adil Paşa'dır. Bu şahsiyetlerin her biri, Gaziantep'in işgaline karşı verilen destansı mücadelenin önemli figürleri olup, sadece askeri başarılarıyla değil, aynı zamanda halkla kurdukları güçlü bağlarla da direnişin simgeleri haline gelmişlerdir. Sıtkı Severoğlu da bu önemin bilinciyle, söz konusu şahsiyetlerin kısa biyografilerine aşağıdaki şekilde yer vermiştir: (Biyografiler takvimde daha kapsamlı olup bu çalışmada sadece özeti sunulmuştur).

Kılıç Ali

1888 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Asaf'tır. 1906 yılında Zabıt mektebinden mezun olmuştur. Harp okulu mezunu olmamasına rağmen 1909 da teğmenliğe, 1915'de üsteğmenliğe yükselmiştir. Balkan Savaşı ve Çanakkale'de görev almış ve yaralanmıştır. 1916'da Hümeysra Hanımla evlenmiş, 1918'de yüzbaşılığa terfi etmiştir. Aynı yıl Genel Kurmay Başkanı Enver Paşa'nın kardeşi Nuri Paşa'nın İslam Ordusuna katılarak Bakü'ye gitmiştir. 1920'de Gazi Ayntab Mebusu olup, 14 Temmuz 1971'de İstanbul'da vefat etmiştir.

Özdemir Bey

1885’de Mısır’da doğmuştur. Esas adı Ali Şefik’tir. Teşkilat-ı Mahsusa denilen Osmanlı gizli servisinin önemli elemanlarından biridir. Ayntab’ın Fransızlar tarafından işgal edilmesinden ötürü buradaki savunmayı organize etmek maksadı ile Kılıç Ali dışında Mustafa Kemal tarafından görevlendirilen 2’nci kişidir. Muvazzaf bir Subay olmamasına rağmen teşkilatlanma becerisi ile öne çıkan Özdemir Bey, Ayntab Savunmasına büyük katkı sağlamıştır. 17 Mayıs 1951’de Ankara’da vefat etmiştir. Vasiyeti üzerine Gaziantep’te toprağa verilmiştir.

Şahinbey

Şahinbey 1877’de Ayntab’ın Bostancı Mahallesinde doğmuştur. Asıl adı Mehmet Said’dir. 1899’da Zeynep Hanım’la evlenmiş ve aynı yıl Yemen Cephesine gitmiş, 1911’de Trablus harbine gönüllü olarak katılmış, Balkan Cephesinde, Çatalca Cephesinde, Galiçya’da 15. Kolorduda ve 1917 Ekim’inde Sina Cephesinde savaşmıştır. Bu savaşlardaki başarılarına binaen Teğmenliğe terfi etmiştir. 28 Mart 1920’de çevresindeki son askerlerini de kaybeden Şahinbey Elmalı Köprüsü’nde düşman askerlerince süngülenerek şehit edilmiştir.

Ferit Bey

1876 yılında Ayntab'da doğdu. Babası Hacı Mustafa Bey annesi Ayişe Hatundur. Rüştüyede okumuştur. Ayntab Savunmasının önemli liderlerindendir. Kendisi tüccar olup aynı zamanda Ticaret Mahkemesi üyeliği de yapmıştır. Evli ve 7 çocuk babasıdır. Ayntab'ın Fransızlar tarafından işgali sırasında Heyet-i Merkeziye reisliği görevini yürütmekte idi. 09 Ekim 1941'de vefat etmiştir.

Karayılan

Asıl adı Mehmet olan Karayılan, Ayntab'ın 40 km. kuzeyinde Maraş ili Pazarcık İlçesi Höcükü Köyü Elifler mezrasında 1888 yılında doğmuştur. Kendisine Şıhın Dağı'ndaki (Sarımsak Tepe) Fransızları püskürtmesi emri verilen Karayılan, bu çarpışmada 24 Mayıs 1920 tarihinde şehit düşmüştür. Yedek Subay Mahmut Kozanlı komutasında Sarımsak Tepe cephesinde düşmanın attığı yordanfil ile (yordanfil; ucu sivri ve arkası kalın, 3-5 kg. ağırlığında top mermisi) şehit olmuştur. Bu olayla birlikte Karayılan ismi, Ayntab'da halk nezdinde efsanevi bir kahramanlık sembolü olmuştur.

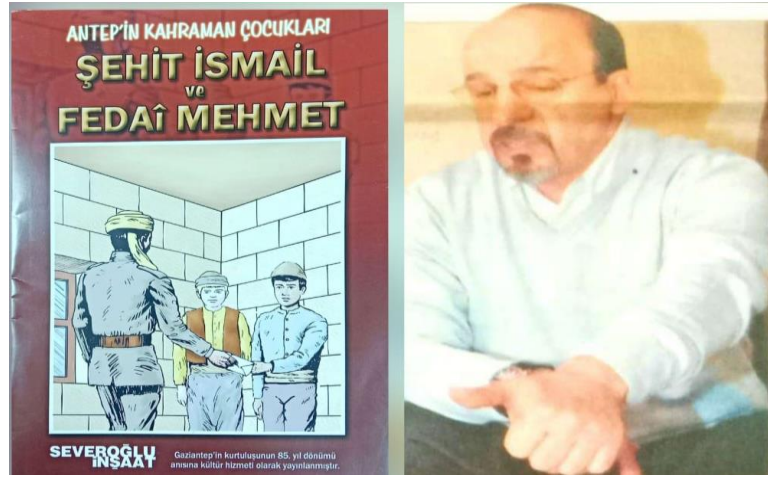
Selahaddin Adil Paşa

19 Ocak 1882'de İstanbul'da doğdu. 1900 yılında topçu mülazımı olarak Erkan-ı Harbiye mektebine girmiştir. 1903'de yüzbaşı olarak 5. Orduya tayin edilmiştir. Fransızların Ayntab'a ilerleyişleri üzerine, 9 Kasım 1920'de, Mustafa Kemal'in emri ile uhdesinde bulunan 2'nci Kolordu, Ayntab'ın 30 km kuzeyindeki Koçlu'ya nakledilmiştir. 27 Şubat 1961 tarihinde İstanbul'da vefat etmiştir.

Sıtkı Severoğlu, son takviminde Gaziantep Savunmasında önemli rol oynayan Karayılan, Şahinbey, Selahaddin Adil Paşa, Ferit Bey, Özdemir Bey ve Kılıç Ali gibi şahsiyetlerin kısa biyografilerine yer vererek direnişin ne kadar zor şartlar altında olduğunu ve şahsi fedakarlıkların ne kadar önem arz ettiğini vurgulamıştır. Aynı zamanda Sıtkı Severoğlu'nun takviminde bu isimlere özel olarak yer vermesi, Antep halkına tanıtılmaları adına oldukça önemli bir fikirdir.

Sıtkı Severoğlu'nun hazırladığı takvimler genel olarak değerlendirilecek olursa; öncelikle Gaziantep'in tarihsel hafızasını canlı tutma, yerel kimlik bilincini güçlendirme ve geçmişin önemli şahsiyetlerini yeni nesillere aktarma amacını taşıdıkları söylenebilir. Her bir takvimde, belirli bir tarihsel döneme veya mücadeleye odaklanılarak, Antep halkının hafızasında milli direnişin anlamı pekiştirilmiştir. Özellikle Antep Savunması'na öncülük eden şahsiyetlerin biyografilerine yer verilmesi, bireysel kahramanlıkların kolektif direnişle nasıl birleştiğini göstermek açısından önemlidir. Sıtkı Severoğlu, takvimlerinde sadece olayları aktarmakla kalmamış, aynı zamanda bir kültürel miras inşası ve var olan bu mirasın korunmasının önemini arz etmiştir. Bu çabalar, tarihî olayların unutulmasına karşı bir direnç oluşturmaktadır. Sonuç olarak, Sıtkı Severoğlu'nun takvim çalışmaları, Gaziantep yerel tarih yazımına özgün ve değerli katkılar sunmuştur.

2.3. Antep Savunmasından Gerçek Hayat Hikayelerinin Anlatıldığı Severoğlu Çizgi Romanı

Fotoğraf 6. Sıtkı Severoğlu ve Gazeteci Ahmet Kaya-Haftanın Sohbeti (Çukurova GAP Hürriyet, 2007)

Bekir Sıtkı Severoğlu'nun fikir babası olduğu; “Antep’in Kahraman Çocukları: Şehit İsmail ve Fedai Mehmet” adlı eser, çocuk edebiyatı çerçevesinde Gaziantep adına tarihsel bilinç kazandırmayı amaçlayan en önemli örneklerden biridir. 25 Aralık 2006 tarihinde, Gaziantep’in kurtuluşunun 85. Yıl dönümü anısına kültürel bir hizmet olarak yayımlanan ve toplamda 24 sayfa olan bu eser, çocuklara yönelik anlatımıyla dikkate değerdir. Severoğlu İnşaat tarafından desteklenen bu yayın, edebi üretimin bireysel ve toplumsal sorumluluk ekseninde şekillenebileceğine işaret etmektedir.

Kitabın girişinde yer alan Sıtkı Severoğlu'nun ithaf metninden, anlatının yalnızca iki çocuğun hikâyesini değil, bir halkın topyekûn mücadelesini temsil ettiği anlaşılmıştır. Kadın, yaşlı, çocuk demeden Fransız kuşatması altında yaşamını yitiren binlerce sivilin anısını yaşatma amacı, anlatının temel misyonudur. Fedai Mehmet ve Şehit İsmail'in şahsındaki direniş örnekleri, çocuklara kahramanlık ve fedakârlık kavramlarını öğretmenin ötesinde, onları bir tarihsel sorumluluk duygusuyla buluşturmaya hedeflemektedir.

Eserin teşekkür bölümünde yer alan isimler ve katkılar, bu çalışmanın kolektif bir kültürel üretim olarak değerlendirilebileceğini göstermektedir. Kitabın yazarı Uğur Öztürk, çizeri Faruk Güllüce, destekçileri Adil Dai ve Sertaç Tanıtım'dır. Resimlerle desteklenen anlatı, görsel öğelerin tarihsel empati kurma sürecinde nasıl etkili kullanılabileceğini de göstermektedir.

“Unutmadık, Unutturmayacağız” başlıklı metin ise kitabın yalnızca bir hikâye kitabı olmadığını, aynı zamanda bir tarihsel bilinç aktarımı aracı olarak kurgulandığını açıkça ortaya koymuştur:

“Unutmadık, Unutturmayacağız!”

Türk Bağımsızlık azminin sembolü haline gelen Gaziantep’te, tarihe “Antep Savunması” adıyla geçen mücadelenin büyük önemi vardır. 11 ay süren bu şanlı mücadele ile Gazilik unvanı ile onurlandırılan şehrimiz, Türk’ün mücadelecilik kimliğini bir kez daha vurguladı ve Türkiye Cumhuriyeti’nin en sağlam kalelerinden biri oldu. Gazi şehrimizin 11 ay süren akıllara durgunluk veren mücadelesi, Şahinbey’in, Aslan Bey’in, Özdemir Bey’in, Karayılan’ın, Şehit İsmail’in, Fedai Mehmet’in, Şehitkamil’in, nice Antepli yiğidin cesareti ve 6000’den fazla şehidin kanı ile kazanıldı. Kadın, yaşlı, çocuk demeden on binleri, kuşatma altında dış dünya ile bağlantısını keserek, 11 ay açlığa mahkum eden Fransızlar, aralarında çocukların olduğu çok sayıda sivil insanı katletmekten çekinmediler. Dokurcum Değirmenine sığınan 14 çocuğun hunharca katledilmesi, annesini korumak isteyen Şehitkamil’in yere serilen cansız bedeni, hikâyesini okuyacağınız Şehit İsmail’in katli Fransızların o günkü demokrasi anlayışının Antep topraklarına yansımalarıdır. 1914 yılında, Birinci Dünya Savaşı başladığı zaman Gaziantep, 83 bin nüfuslu bir sancak merkezidi. Kentin nüfusunun %57’si Müslüman Türk, %43’ü gayrimüslim Yahudi ve Ermeni idi. 30 Ekim 1918’de imzalanan Mondros Mütarekesi Osmanlı İmparatorluğu’nun ölüm fermanı olmuş ve İtilaf Devletleri paylaştıkları topraklara sahip olmak amacıyla hızla harekete geçmişlerdi. Halep’te bulunan İngilizler, Mondros Mütarekesinin 7. Maddesine dayanarak 15 Ocak 1919’da bir süvari tugayı ve beraberindeki kuvvetlerle Antep’i işgal ettiler. Amerikan Koleji ve çevresindeki Ermeni evlerinin karargah olarak kullanıldığı bu işgal, Anteplilerce mütareke hükümlerine uymadığı gerekçesiyle protesto edildi. İngilizler, kışı geçirmek ve hayvanlara yem temin etmek amacıyla Antep’i işgal ettiklerini savunsalar da bir ay sonra Maraş ve Urfa’yı da işgal etmekle bu iddialarını fiilen yalanladılar. Birinci Dünya Savaşı’nda Suriye’ye gönderilen Ermeniler bu fırsatı değerlendirerek İngilizlerle birlikte Antep’e döndüler. Türklerle karşı büyük bir hırs, kin ve nefretle dolu olan Ermeniler, İngiliz makamlarını etkileyerek, sert ve zalim bir idare kurulmasını sağladılar. Türklerin satışa çıkardıkları taşınabilir mallarını “Ermeni malıdır” diye gasp ettiler. Silah arama bahanesi ile şehir günlerce baskı altında tutuldu, bütün evler arandı, sokağa çıkma yasağı ilân edildi. Türkler; ekmek bıçaklarına kadar ellerindeki kesici ve patlayıcı silahlarını İngiliz makamlarına teslim etmek zorunda kaldılar. İşgalin ağırlığı, düşmanın eziyet ve kötü davranışları, Türklerin kararlılık ve direnme azmini güçlendirdi. Halktaki bu ruh halini sezen İngilizler, Ermeniler ve Türkler arasında ayırım yapmadan bölgeyi idare etmeye yöneldiler. Mahalli teşkilata karışmadılar. Osmanlı memurlarını yönetimlerinde serbest bıraktılar ve Ekim 1919’da da Antep’i Fransız işgaline terk ettiler. 29 Ekim’de Antep’e gelen Fransız Ermeni Alayı, İngilizlerden Antep’in işgal idaresini teslim aldı ve 5 Kasım 1919’da tamamı Ermeni gönüllülerinden kurulu Fransız birlikleri Antep’e girdi. Korumasız Antep halkına karşı Fransız Kıta Komutanı Andrea tarafından hazırlanan “la vie militaire au levant” isimli kitapta yer alan bilgilere göre, 13 piyade taburu, dört 75’lik ve beşi 65’lik top bataryası, 105’lik ve 155’lik diğer iki top bataryası, bir süvari alayı, küçük bir hava filosu, uzun müddetten beri hasretini çektiğimiz telsiz cihazları, ağırlık bölüğü, deve kolu, cephan kolu, mutad seyyar hastane ki cem’an, 12.000 insan, 6.000 hayvandan ibaret olan, dolayısıyla 600 kilometre dağlık arazi ve çöl, 400 kilometre tren hattı, bu meyanda 14 şehri içine alan büyük bir cephenin savunması için tahsis edilen bu kuvvet, şimdi tek bir şehrin (Antep) önüne getirilmişti. Antep’in Fransızlar tarafından işgalinin ilk günü, bir Ermeni tercümanla şehre inen Fransız subayının, Akyol Camii’nde asılı Türk Bayrağı’nı, orada bulunan Türk polisine zorla indirtmesi, şehirde infial uyandırdı, halkı galeyana getirdi. Zorla da olsa Türk Bayrağını indiren polisin derhal görevinden atılması sağlandı. Bu hareket Fransızlar nezdinde protesto edildi. 5 Kasım 1919’da Türklerin birkaç kez vaki olan protestoları karşısında Fransız Komutanlığı, Ermeni Alayına mensup Kıta’ları Antep’ten çekilmeye ikna etti. 21 Ocak 1920’de İnönü Caddesi’nde, askeri fırın önünden 10-12 yaşlarındaki oğlu Mehmet Kamil ile geçmekte olan Türk kadınına, iki Fransız askeri sarkıntılık ederek peçesini açmak istediler. Mehmet Kamil, anasını savunmak için Fransızlara taşla hücum edince süngülenerek şehit edildi.

Bu olay kentte büyük infiale yol açtı. Direnişin kuvvetlendiği günlerde Antep Heyeti Merkeziyesi düşmanın ulaşım yollarını kesmek ve böylece şehirdeki garnizonları erzak ve cephanesiz bırakmak için tüm çete reislerine erzak kollarına saldırımları konusunda emirler gönderdi. Zaman zaman bu haberleşmelerde çocuklar görev aldı. İşte okuyacağınız hikaye, Şehit İsmail ve Fedai Mehmet'in mücadelesini anlatıyor.

Antep Savunması'na dair verilen bu ayrıntılı bilgiler, savaşın bir halk hareketi olduğunu gözler önüne sermiştir. Kentin demografik yapısından, Fransız-Ermeni işgal güçlerinin oluşturduğu baskı rejimine, işgal süresince yaşanan katliamlardan çocukların direnişte üstlendikleri rollerin anlatımına kadar geniş bir çerçevede sunulan bilgiler, çocuk okurların tarihsel bir bağlamla buluşmasına olanak tanımıştır. Şehitkamil, Şahinbey, Karayılan gibi yerel kahramanların yanı sıra, bu anlatının merkezine yerleştirilen çocuk figürleri, tarihsel olayları çocuk perspektifinden yeniden üretmek adına önemli bir anlatı stratejisidir. Ayrıca, kitabın ilk sayfalarında yer alan tarihsel arka plan bölümü, anlatının kurgu ile belge arasındaki sınırlarını bilinçli olarak bulanıklaştırmakta, böylece çocuklara yalnızca bir hikâye değil, aynı zamanda yaşanmış bir gerçeğin duygusal yükünü de aktarmaktadır. Bu yüzden bu kitap hazırlanırken uzman bir pedagoğdan yardım alınabilirdi. Ancak kitapta bu yardıma dair herhangi bir veri sunulmamıştır.

Hikayenin ardından Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Savunmasına dair bilgilerin yer aldığı İşgal Süreci başlıklı bir sonuç metni kaleme almıştır:

İşgal Süreci

15 Mart 1921 tarihinde Londra'da Türkiye Hariciye Vekili Bekir Sami Bey'le Fransız delegasyonunun Antep, Adana ve çevresinin Türklere iadesi üzerine anlaşmaya varmaları, Antep'teki Ermeni ve Fransızları yasa boğdu. Nitekim bu anlaşma Ankara İtilafnamesi ile son şeklini aldı ve 25 Aralık 1921 tarihinde Fransızlar şehrimizi terk etti. Gaziantep'liler, Bayrak Şehidi Şahin Bey'in öncülüğünde 6.000'den fazla şehit verme pahasına, tarihe mal olacak örnek bir savunma yaparak, işgal kuvvetlerine karşı kahramanca mücadele verdiler. Bu nedenle Gaziantep'liler, Atatürk'ün, "Türküm diyen her şehir, her kasaba ve en küçük Türk köyü, Gaziantep'lileri kahramanlık misali olarak alabilirler", övgüsüne mazhar oldu.

Gaziantep Savunması, Ulusal Kurtuluş Savaşı tarihimizde vatan, millet sevgisinden ve hür yaşama aşkından başka silahları olmayan "Gaziantep'lilerin" kahramanlık destanıdır.

Fransız Şark Orduları Kumandanı General Gouraud, hükümetine çektiği telgrafta şöyle diyordu: "Antep'in düşmesini görmek için Fransız ordusu on ay bekledi. Hâlbuki Anadolu'da bin Antep var."

İşte Antep Savunması, düşmanda bu kanaati uyandırdığı için çok önemlidir. Bunun için Türk'ün İstiklal Harbi'nde özel bir yeri vardır ve bunun için Antep "Gazi"dir.

Bekir Sıtkı Severoğlu
25 Aralık 2006

Sıtkı Severoğlu'nu hikaye kitabının nezdinde bu metni kaleme almaya iten en önemli etken, Gaziantep'in bağımsızlık uğruna verdiği eşsiz mücadeleyi unutturmama gayesidir. Şehit Şahin Bey'in önderliğinde yokluk içinde sürdürülen direniş, milletin

iradesinin ve ruhunun yansımasıdır. Sıtkı Severoğlu, bu destansı mücadeleyi gelecek nesillere aktararak hem vefa borcunu ödemek hem de milli hafızayı diri tutmak istemiştir. Sıtkı Severoğlu bu çalışmasının çocuklara ulaşımı konusunda okullara toplamda 10 bin adet dağıtımda bulunmuştur⁵⁷. Kitabın okullarda dağıtımına sunulması, Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı'nın onayından da geçtiğine işaret etmektedir. Dolayısıyla kitabın içerik ve eğitim açısından uygunluğu resmen kabul edilmiştir. Bu onay, eserin okullarda güvenle dağıtılmasını sağlamış ve öğrencilerin tarih bilincine katkısını pekiştirmiştir.

Sonuç olarak Antep'in Kahraman Çocukları, yerel tarih anlatısının çocuklara nasıl aktarılabilirliği sorusuna somut bir yanıt sunmak isteyen Sıtkı Severoğlu, halkın kolektif hafızasını diri tutma görevini üstlenmiştir. Bu yönüyle eser, yalnızca bir çocuk kitabı olmanın ötesinde, yerel tarih bilincinin oluşumuna katkı sağlamak amacıyla Sıtkı Severoğlu tarafından hazırlanan çalışmalardan biri olarak gelecek nesillere aktarılmıştır.

2.4. Zeugma Platformu

Fotoğraf 7. Sıtkı Severoğlu ve Zeugma (Nizip Belediyesi İnternet Sitesi- Erişim: 2025-Sıtkı Severoğlu Facebook Resimler-2023)

Zeugma Platformu, 2004 yılında Gaziantep'te, kültürel mirasın korunması amacıyla yerel aktörler ve uzmanların katılımıyla kurulan bir sivil girişimdir. Sıtkı Severoğlu, platformun kurucu üyesi ve sözcüsü konumundadır. Gaziantep Zeugma Platformu; 2004 yılında, NATO Zirvesi için yabancı konuklara yönelik sergi sebebiyle

⁵⁷ Çukurova GAP Hürriyet, "Kentini Tarihini Çizgiye Aktardı", (13 Ocak 2007), 1.

Zeugma mozaiklerinin Topkapı Sarayı'nda geçici olarak sergilenmek istenmesi üzerine yaşanan gelişmeleri ve aynı zamanda mozaiklerin yerinden edilmişlik, kültürel aidiyet durumunu ve yerel kimlik meselelerini de gündeme taşımıştır⁵⁸.

2004 yılında Zeugma mozaiklerinin taşınması sürecine dair gelişmeler, dönemin yerel basın yayın organlarında yer alan haber ve yorumlar, ilgili mahkeme kararları, resmi yazışmalar ve uzman raporları dikkatle incelenmiştir. Sürece dair belgeler, araştırmanın bilimsel niteliğini koruyacak biçimde, herhangi bir yorum ya da özetlemeye gidilmeden, özgün içerikleriyle ve bire bir aktarılmıştır. Böylece, konuya ilişkin tüm gelişmelerin doğrudan birincil kaynaklar üzerinden değerlendirilmesi ve akademik bir bütünlük içinde sunulması hedeflenmiştir.

2.4.1. Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'ten Götürülme Süreci ve Sıtkı Severoğlu'nun Rolü (2004)

2004 yılında gerçekleşen mozaiklerin taşınma süreci kapsamında, Sıtkı Severoğlu tarafından hazırlanmış olan Zeugma Mozaikleri Dosyası incelemeye dâhil edilmiştir. Söz konusu dosya; süreç içerisinde yürütülen hukuki girişimler, kamuoyu oluşturma çalışmaları ve yerel sivil tepkilerin örgütlenmesi bakımından önemli bilgiler içermektedir. Dosyada yer alan belge ve değerlendirmeler, dönemin yerel basını, mahkeme kararları, bilirkişi raporları ve ilgili diğer resmi belgelerle karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir. Yapılan bu karşılaştırmalı değerlendirme sonucunda, Sıtkı Severoğlu'nun hem Zeugma Platformu'nun kurucusu ve sözcüsü kimliğiyle hem de sahadaki aktif müdahaleleriyle sürecin şekillenmesinde belirleyici bir rol üstlendiği tespit edilmiştir. Nitekim, Sıtkı Severoğlu'nun bireysel çabaları, Gaziantep kamuoyunun harekete geçirilmesinde, hukuki süreçlerin başlatılmasında ve kültürel mirasın korunmasına yönelik duyarlılığın kurumsallaşmasında etkili olmuştur. Bu bağlamda, Sıtkı Severoğlu'nun adı, yalnızca yerel bir aktör olarak değil, aynı zamanda kültürel mirasın korunmasına yönelik somut bir örneği olarak değerlendirilebilir. Sıtkı Severoğlu bu sürece başladığında yalnız olmadığını dile getirmiş ve kendisine destek olan önemli isimlerden söz etmiştir. Bu kişilerden biri, Gaziantep'te bulunan Tuğcan Otel'i'nin sahibi İbrahim Tuğsuz'dur. Sıtkı Severoğlu sürecin başında İbrahim Bey'e durumu aktarmış, o da toplantılar için otelini kullanıma açmıştır. Dönemin Müze Dostları Derneği Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Fatma Bulgan, Müze Müdürü Hamza Güllüce, Zafer Okur ile Baro Başkanı temsilcisi Av. Dilek Topalkara ve basın ayağında

⁵⁸ *Evrensel*, "Zeugma Başka Yere Taşınamaz", (10 Nisan 2004), 1.

yer alan Ökkeş Özekşi de sürece aktif katkı sunan diğer önemli isimlerdir. Bu kişiler, sürecin şekillenmesinde belirleyici roller üstlenmiştir⁵⁹.

2.4.2. Zeugma Mozaikleri Dosyası

Sürecin daha iyi anlaşılabilmesi ve Sıtkı Severoğlu'nun oynadığı rolün tarafsız biçimde ortaya konulabilmesi amacıyla, döneme ilişkin özgün belgeleri içeren dosyanın içeriği titizlikle incelenmiştir. Dosyanın ilk sayfalarında Sıtkı Severoğlu Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'ten götürülme sürecine değinmeden önce, mozaiklerin sergilenebilmesi için bir müze yapılması kararının alınmasını istemiştir. Sonrasında ise mozaiklerinin neden Gaziantep'te kalması gerektiğine dair argümanlarını sunmuştur⁶⁰.

2.4.2.1. Zeugma Mozaiklerinin sergilenmek üzere Gaziantep'e bir müze yapılmalı

Zeugma Platformu adına kamuoyunu bilgilendirme sorumluluğunu üstlenen Sıtkı Severoğlu, mozaiklerin İstanbul'a taşınmasına ilişkin gelişmeler karşısında, sürecin hukuki ve kültürel boyutlarına dikkat çekerek aşağıdaki açıklamayı yapmıştır:

Size, Gaziantep'teki Zeugma Antik Kenti'nin bir bölümünün sular altında kalmasından önce, son anda kurtarılan mozaiklerimizin, bugün yasalara ve müzecilik kurallarına aykırı olarak İstanbul'a götürülmek istenmesiyle ilgili son gelişmeler hakkında bilgi vermek istiyoruz. Dünyanın en güzel ve eşsiz mozaikleri, 1998-2003 yılları arasında yapılmış olan kurtarma kazıları sayesinde ele geçmiş ve Gaziantep Arkeoloji Müzesi'ne taşınmıştır. 2000 yılının temmuz ayından itibaren, kazıların son üç ayında Packard Vakfı da devreye girmiştir. Vakıf (PHI), 2,5 adet mozağin kurtarılması ile mozaiklerin Mars heykelinin restorasyonu ve konservasyonu sorumluluğunu üstlenmiştir. Zeugma kurtarma kazıları sırasında; resmi ve özel kurumlar ile gönüllü kuruluşlar ve pek çok duyarlı insan seferber olmuş ve ellerinden geleni yapmıştır. Katkı sağlayan herkese teşekkür ediyoruz. Gaziantep'in kültür ve turizmine, ekonomisine çok ciddi katkı sağlayacağı herkesçe bilinmesine rağmen, Zeugma mozaikleri —üzülerek söylüyoruz— bugüne kadar değerlendirilmemiştir. Bir müze yapılarak eserler sergilenmemiştir. Eserleri sergilemek için bir müze yapılması konusunda bugüne kadar Kültür Bakanlığı tarafından neler yapıldığı kamuoyunca bilinmemektedir. 1991 yılında inşaatına başlanılan ek müze inşaatında, 1999 yılında mozaiklerin Gaziantep'e gelmeye başlamasından bu yana herhangi bir çalışma yapılmadığı bilinmektedir. Gaziantep, sanayi ve ticaretteki başarısının yanında, kültür ve turizmde başarılı olma şansını yakalamıştır⁶¹.

Sıtkı Severoğlu bu açıklama ile Zeugma mozaiklerinin korunması ve sergilenmesi sürecinde yaşanan gelişmeleri özetlemiş, yerel düzeyde bir müze eksikliğine ve kamu kurumlarının bu konudaki yetersizliğine dikkat çekmiştir.

⁵⁹ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., “100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu”, *YouTube*, (21 Kasım 2023), 01:00-03:25.

⁶⁰ Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, (2004), 1-2.

⁶¹ Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, (2004), 2.

2.4.2.2. Sıtkı Severoğlu'nun mozaiklerin götürülmemesi gerektiğine dair hukuki ve bilimsel gerekçeleri

Zeugma mozaiklerinin sergileneneceği bir mozaik müzesinin Gaziantep'e yapılması gereklidir. Son günlerde ortaya çıkan gelişmelerle, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın ve Packard Vakfı'nın aynı doğrultudaki açıklamalarından, mozaiklerin götürülebilmesi için çok önceden planlama yapıldığı anlaşılmaktadır. Ancak;

a) Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 6. Maddesi, "Mozaikler taşınmaz kültür varlıklarıdır." demektedir.

b) Aynı kanunun 20. Maddesine göre, taşınmaz kültür varlıklarının bulundukları yerde sergilenmelerinin esas olduğu belirtilmekte; zorunluluk hâlinde bulundukları yerden başka bir yere nakli için Kurul kararı ve Bakan onayı gerektiği ifade edilmektedir. Uzman bilirkişi raporundan, bu zorunluluğun yalnızca deprem, sel, savaş gibi eserlerin zarar göreceği durumlarda mümkün olabileceği anlaşılmaktadır.

c) Topkapı Sarayı Has Ahırlar Bölümü'nde sergilenmek amacıyla bu eserlerin tamamının götürüleceği ve bu nakil sırasında eserlerin zarar göreceği, uzmanlar tarafından açıklanmaktadır⁶².

Sıtkı Severoğlu, bu gerekçeler ile mozaiklerin Gaziantep dışına taşınmasının hem yasal mevzuata hem de koruma ilkelerine aykırı olduğunu savunmakta ve eserlerin yerinde korunarak sergilenmesi gerektiğini dile getirmektedir.

2.4.2.3. 2004 yılında Zeugma Mozaiklerinin Gaziantep'ten götürülme süreci ile ilgili yaşanan gelişmeler

1) 3 Mart 2004 tarihinden itibaren, müzemizde dikkatsiz ve yetkisiz bir grup İtalyan tarafından, müze teşhirinde ve depolarında bulunan mozaiklerimizin, inşaatlarda ısı yalıtımında ve beyaz eşya paketlemesinde kullanılan straforlar arasında, çam keresteden yapılmış sandıklara doldurularak paketlenildiği duyulmuş ve basından izlenmiştir.

2) 10 Mart 2004 günü Gaziantep Müzesi'nin Bakanlık onayı ile kapatıldığı öğrenilmiş, ilerleyen günlerde bu bilgiye ilişkin belge de temin edilmiştir (Ek: 1).

3) 10 Mart günü 23 sivil toplum kuruluşu bir toplantı yapmış ve toplantı sonunda kültürel değerlerimize sahip çıkma kararı almıştır. Kültürel değerlerimize zarar verenlerle hukuki çerçevede mücadele kararı alınmış ve bir açıklama yapılmıştır (Ek: 2).

4) 23 sivil toplum kuruluşu, kısa adı GZP olan Gaziantep Zeugma Platformu adıyla çalışmalarını sürdürme kararı almıştır.

5) 11 Mart 2004 günü, GZP yürütme kurulu üyesi; Gaziantep Barosu, Turizm Derneği, Müze Dostları Derneği ve Esnaf ve Sanatkar Odaları Birliği temsilcileri nöbetçi Asliye Hukuk Mahkemesi'ne müracaat etmişlerdir. Yapılan müracaatla, eserlere zarar verildiği; Gaziantep Üniversitesi'nden çağırılan, arkeoloji ve müzecilik konusunda akademik kariyere sahip bilirkişi marifetiyle tespit edilmiştir. Yine yapılan müracaatla, Kültür Müdürü, Müze Müdürü ve eserlere zarar veren İtalyanlardan davacı olunmuş ve eserlerin yetkisiz kişilerce götürülmek üzere olduğu görüldüğünden, ihtiyati tedbir kararı talep edilmiştir. 2. Asliye Hukuk Mahkemesi, talebi yerinde bularak eserleri muhafaza altına almıştır (Ek: 3).

6) Kültür Bakanı Sayın Erkan Mumcu, karar üzerine ekteki açıklamayı yapmıştır (Ek: 4).

7) Gaziantep Zeugma Platformu, 2. Toplantısını yaparak Bakan'ın bu açıklamalarına cevap vermiştir (Ek: 5). Bu 2. Toplantıyla GZP'yi destekleyen sivil toplum kuruluşu sayısı 100'ü aşmış ve 2. Toplantı sonuç bildirisi yayımlanmıştır (Ek: 6).

8) 16.03.2004 günü Kültür Bakanlığı, 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'nin ihtiyati tedbir kararının kaldırılması için müracaat etmiş ve yapılan işlemlerin belgelerini mahkemeye ibraz etmiştir. Dava dilekçesine çok sayıda belge eklemiştir.

9) Davada taraf olarak aldığımız Bakanlık belgeleri, ne kadar doğru bir iş yaptığımızı çok açık bir şekilde anlamamızı sağlamıştır.

⁶² Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, (2004), 2.

- a) 20.01.2004 tarih ve 1402 sayılı belgede yasal gerekleri yerine getirilmeden, sözlü emirlerle işlem yapıldığı ortaya çıkmıştır. (Ek: 7)
- b) 01.03.2004 tarih ve 741/259 sayılı belgede, eserleri taşıma görevi verilen Bergen Nakliyat Şirketi yetkililerinin, eserlerin zarar görmeden taşınmasının mümkün olmadığını ve eserlerin özelliğinden dolayı taşıma sözleşmesine, taşıma şirketinin eserlerde meydana gelecek zarardan sorumlu olmayacakları maddesinin eklenmesini istedikleri anlaşılmıştır. (Ek: 8)
- c) 20.02.2004 tarih ve 3738 sayılı yazıdan, paketleme yapan İtalyanlara aslında yalnızca konservasyon yapma ile fotoğraf ve mikro film çekme izni verildiği anlaşılmıştır. (Ek: 9)
- 10) Gaziantep Zeugma Platformu 3. Toplantısını yapmış, gelişmeleri tartışmıştır. GZP'yi destekleyen sivil toplum kuruluşu sayısı 130'u aşmıştır. Kamuoyunu ve basını bilgilendirme konusunda bir açıklama yapılmıştır. (Ek: 10)
- 11) Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mumcu, Gaziantep Zeugma Platformu hakkında ve girişimleri ile ilgili, bir gazete açıklamasında ve bir televizyon programında açıklamalar yapmıştır. (Ek: 11, 12)
- 12) Ekte görüldüğü gibi çeşitli kuruluş temsilcileri ve bir grup Gaziantep'li, GZP adına 22.03.2004 günü 1. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne, muarazanın men'i ve mozaiklerin ve Mars Heykeli'nin müze dışına çıkarılmaması için dava açmışlardır. (Ek: 13)
- 13) Kültür Bakanlığı, GZP'nin müracaatı ile alınan ihtiyatî tedbir kararının kaldırılması için mahkemeye müracaat etmiştir. Mahkeme, 8 Nisan 2004 günü yapılan duruşmada bakanlığın talebini reddetmiş ve ihtiyatî tedbirin devamı doğrultusunda karar vermiştir. (Ek: 14)
- 14) GZP, Bakanlığın 20.01.2004 tarih ve 1402 sayılı işlemi hakkında, Gaziantep İdare Mahkemesi'ne müracaat etmiş ve idare mahkemesi de 2004/708 esas dosya ile, adli yargı ile aynı doğrultuda karar alarak yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. Kültür Bakanlığı ve Packard Vakfı, bütün bu mozaikleri, Gaziantep ve Zeugma'nın dünyaya tanıtılması için İstanbul'da sergilemek istediklerini iddia etmektedir. Olayların gelişimine baktığımızda bu iddia tarafımızdan inandırıcı bulunmamaktadır. Şöyle ki:
- I-) Mozaiklerin ve dünyanın en önemli Mars Heykeli'nin taşıma hâlinde zarar göreceği kesindir ki daha paketleme aşamasında zarar gördükleri mahkemeye de konusu ile ilgili belgelenmiştir. Nakliyat riskleri, uzmanların açıklamasından ve uzman bilirkişi raporundan da anlaşılmaktadır. (Ek: 8, 15)
- II-) 2863 sayılı Kanun'un 6. Ve 20. Maddelerine göre, mozaikler taşınmaz kültür varlıklarıdır ve bulundukları yerden bir başka yere nakli için zorunluluk gerekir. Uzman bilirkişi raporundan bu zorunluluğun deprem, sel, savaş gibi eserlerin zarar göreceği durumlarda ihtimal dâhilinde olduğu anlaşılmaktadır. (Ek: 15)
- III-) Taşınmak istenilen mozaiklerin, büyük mozaik müzesi olarak bilinen Bardo Mozaik Müzesi'nde teşhir edilen mozaiklerden metrekare olarak fazla olması, taş çeşitliliği ve kalite yönünden çok üstün olması, yani dünyanın en büyük müzesinden daha büyük bir müzenin taşınmaya çalışılması, bunun bir sergi amacını aştığını düşünmemize neden olmaktadır.
- IV-) Eserlerin kurtarılmaya başlandığı 1998 yılından bu yana Gaziantep Arkeoloji Müzesi ek binasının tamamlanmamış olması, yeni bir mozaik müzesi için bir çalışma yapılmamış olması, sergi adı altında bu eserlerin Gaziantep'in elinden alınmaya çalışıldığını aklımıza getirmektedir.
- V-) Bakanlık açıklamasında, tanıtım ve özellikle İstanbul'da yapılacak NATO toplantısına gelecek basın mensupları için bu serginin yapılmak istendiği açıklanmasına rağmen, Packard Vakfı'nın gazete ilanından, NATO toplantısına gelecek basın mensuplarına tanıtımın amaç olmadığı açıkça belirtilmiştir. (Ek: 16)
- Gaziantep Zeugma Platformu, içerisinde çok değişik sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik yapıyı barındıran; 130'u aşkın sivil toplum kuruluşu tarafından ve binlerce duyarlı insan tarafından desteklenmektedir. Amacımız; dünya kültür mirasına sahip çıkarak yarınlara taşınmasını sağlamak, Gaziantep'in bir kültür ve turizm kenti olmasına katkıda bulunmak, kültür turizmi ile bölgenin ekonomik canlılık kazanacağını insanlara anlatmak ve bununla ilgili en önemli fırsatın yakalandığını göstermek, Gaziantep'e yaraşır bir mozaik müzesinin yapılması ve ek müze binasının tamamlanması için girişimde bulunmaktır. Türkiye Cumhuriyeti demokratik bir hukuk devletidir. Anayasanın 125'inci maddesine göre idarenin her türlü işlemi hakkında dava hakkımız bulunmaktadır. Kültür Bakanının anayasal hakkımızı kullanmamızla ilgili yorumlarını (!) anlamakta güçlük çekiyoruz. GZP üyesi kişi ve kuruluşların başvurusuyla, adli yargıdan

sonra, idari yargı da Bakanlığın işlemi hakkında yürütmeyi durdurma kararı vermiştir. (Ek: 17) Kültürel varlıkların bulundukları yerde kalması ve sergilenmesi gerekir. Yasalar ve müzecilik kuralları bunu gerektirmektedir. Gaziantep, önce Arkeoloji Müzesi'nin ek binasının bir an önce tamamlanmasını ve Gaziantep'e ile Zeugma mozaiklerine yakışır yeni bir mozaik müzesinin yapılmasını istemektedir. Bu konuda sorumlu ve görevlileri görevlerini yapmaya davet ediyoruz. Duyarlı tüm kurum ve kişileri kültürel değerlerimize sahip çıkmaya, haklı mücadelemize destek olmaya çağırıyoruz. Saygılarımızla.12.04.2004⁶³.

Zeugma Platformu tarafından hazırlanan dosya içerisinde yer alan gelişmeler, 2004 yılında Gaziantep'teki Zeugma mozaiklerinin İstanbul'a taşınmak istenmesi sürecinde ortaya çıkan tepkileri, hukukî süreçleri ve kamuoyunun duyarlılığını ayrıntılı biçimde yansıtmıştır. Süreç; Gaziantep Zeugma Platformu'nun kuruluşu, platforma destek veren sivil toplum kuruluşlarının sayısındaki artış, adlî ve idarî yargıya yapılan başvurular, alınan ihtiyatî tedbir kararları ve bu kararlara Kültür Bakanlığı'nın yaklaşımı gibi önemli hukuki ve toplumsal gelişmeleri belgelerle desteklenmiştir⁶⁴.

2.4.2.4. Gaziantep Müzesi'nin geçici süreyle ziyarete kapatılmasına ilişkin Bakanlık yazısı (ek: 1)

T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü
Bakanlık Makamına

Gaziantep Valiliğinden alınan 09.03.2004 gün ve 307 sayılı yazıda; Zeugma Mozaiklerinin geçici olarak Gaziantep'te ve İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmesi ile ilgili çalışmaların yürütülmesi, bu arada müzenin bakımı ve onarım işlerinin sürdürülebilmesi amacıyla sergi süresince müzenin geçici olarak ziyarete kapatılması talep edilmektedir. Makamınızca uygun görüldüğü takdirde, Zeugma Mozaiklerinin geçici olarak Gaziantep'te ve İstanbul Topkapı Sarayı Müzesi'nde sergilenmesi sürecinde Gaziantep Müzesi'nin ziyarete kapatılması hususunu olurlarınıza arz ederim⁶⁵.

Bilirkişi Rıfat Ergeç, Mimarlar Odası Gaziantep Şube Başkanı Zafer Okur, Lions Kulüp Dernekleri temsilcisi Ayşe Nur Yılmaz, Yalçın Konukoğlu, Fatma Bulgan, Selçuk Karslıgil ve Sıtkı Severoğlu'nun bulunduğu⁶⁶ tespit sırasında Tespit Hâkimi Vedat Yıldırım telefonla Bakan Erkan Mumcu tarafından aranmış, bütün heyet burada söylenenlere kulak misafiri olmuştur. Hâkim Vedat Yıldırım telefondaki Bakana "Ben Bağımsız yargı adına görev yapıyorum, bana müdahale edemezsiniz, demiştir⁶⁷.

Sıtkı Severoğlu'nun ifadesiyle örtüşen bu resmi yazı, Gaziantep Müzesi'nin 10 Mart 2004 tarihinde Bakanlık onayıyla geçici olarak ziyarete kapatıldığını belgelemiştir. Ayrıca sürecin resmî boyutunu ve uygulamanın bakanlık düzeyinde alındığını açık biçimde ortaya koymuştur.

⁶³ Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, (2004), 2.

⁶⁴ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu", *YouTube*, (21 Kasım 2023), 05:00-06:00.

⁶⁵ T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *Gaziantep Müzesinin Ziyarete Kapatılması*, (2004), 1.

⁶⁶ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu", *YouTube*, (21 Kasım 2023), 08:25-09:00.

⁶⁷ Bekir Sıtkı Severoğlu, "Bir Kent Mücadelesi: Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Hikâyesi", *100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep*, (2023), 212.

2.4.2.5. 10 Mart 2004 tarihli STK'ların kültürel değerlere sahip çıkma ve hukuki mücadele kararı açıklaması (ek: 2)

Basın Bülteni

Sergi Aldatmacası Adı Altında Müze Kaçırılıyor...

Gaziantep turizmde en büyük şansını kaybetmekle karşı karşıyadır. Çeşitli STK temsilcileri eserlere sahip çıkmak için platform oluşturuyor. İstanbul'da yapılacak sergi adı altında Tunus'taki Dünyanın en büyük Mozaik Müzesi'nde bulunan eserlerden daha fazlası, yani Dünyanın en büyük Mozaik müzesinden daha büyük bir müze taşıyor. Bizler Gaziantep'in tanıtımı için uzmanlar tarafından hazırlanacak hologramları ile sergi yapılabileceğine inanıyoruz. Ayrıca;

- 1-Eserlerin taşınması yasalara aykırıdır. 2863 sayılı yasanın 6. Ve 20. Maddelerine göre Mozaikler Taşınmaz Kültür Varlıklarıdır ve bulundukları yerde sergilenmesi esastır.
 - 2- Eserlerin uzman raporlarına göre taşınmasında zarar göreceği kesindir.
 - 3- Dünyanın hiçbir yerinde böyle bir Mozaik taşıma örneği yoktur.
 - 4- Gaziantep Müzesinin 14 yıldan beri yapımının tamamlanmaması neden ve niçindir.
 - 5- Sanayi ve ticarete önder bir kent olan Gaziantep turizmde de önder bir kent olma fırsatını kaçırıyor.
 - 6- Gaziantep Müzesinin kapısına kilit vurulması kime ne yarar sağlayacaktır.
- Bizler konuya duyarlı kişi ve kuruluşları bir araya getirerek mozaiklerimize sahip çıkacağız. Dünyadaki tüm duyarlı kişi ve kuruluşları konuya sahip çıkmaya davet ediyoruz⁶⁸.

Gaziantep Zeugma Platformu

Bu basın bülteni, Gaziantep kamuoyunun müze taşınmasına yönelik endişelerini ve kültürel mirasa sahip çıkma iradesini güçlü bir şekilde yansıtan sivil toplum tepkisi şeklinde değerlendirilebilir.

2.4.2.6. 11 Mart 2004 Tarihli İhtiyati Tedbir Talebi ve 2. Asliye Hukuk Mahkemesi Kararı (ek:3)

Tespit isteyenler Gaziantep Barosunu temsilen Av. Dilek Topalkara, Turizm Derneği Temsilcisi Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Müze Dostları Derneğini temsilen Selçuk Karşılıgil, Dokumacılar ve Halıcılar Odası Başkanı Yalçın Konukoğlu, mahkememize verdikleri 11.03.2004 tarihli tespit talepli dilekçeleri ile Gaziantep'te 2863 sayılı yasanın 6. Maddesi gereği korunması gerekli I. Sınıf taşınmaz kültür varlıkları olduğunu, aynı yasanın 20. Maddesi gereği taşınmaz kültür varlıklarının ve parçalarının bulundukları yerlerde korunmalarının esas olduğunu; anılan mozaiklerin bulundukları yerden zorunluluk nedeniyle (Birecik Barajı suları altında kalarak yok olma tehlikesi bulunması) dolayı Gaziantep Müzesi'ne nakledildiğini ve müzenin ek inşaatının tamamlanmasını müteakip sergilenecek iken bu kere hiçbir nakil zorunluluğu olmadığı ve özelliği itibarıyla nakli gerekli değil iken, yasanın öngördüğü kurul kararları mevcut olmadığı halde, kamusuz bir biçimde aleyhine tespit istenenlerin, özellikle 1 No'lu bendde yazılı olan yabancı uyruklu olanların yetkileri olmadan anılan mozaikleri nakil edileceği bahanesi ile hasar verdiklerini; esas itibarıyla ileride bir karar alınsa dahi bu kararın yasalara aykırı olacağından ve bu konuda idari ve cezai sorumlular hakkında dava açıp şikâyetle bulunacaklarından, ileride tespiti ve telafisi mümkün olmayacağı cihetle, müzenin teşhir salonunda, laboratuvarlarında ve depolarında bulunan Zeugma kurtarma kazılarında çıkarılan toplam 860 m² civarında mozaiklerin, hali hazırda ne durumda oldukları; taşınmaz kültür varlıkları için parçalar hâlinde sandıklara konup konulmadıkları, konulmuş ise ne kadarının konulduğu ve bu işleri yapanların yetkilerinin olup olmadığı; anılan mozaiklerin bu sandıklama sırasında kenarlarındaki testelerinin taşların hasara uğrayıp uğramadıklarının; bu mozaiklerin nakli hâlinde gerekli nakil sırasında gerek nakledildiği yerde teşhiri sırasında iklim koşullarından dolayı zarar görüp

⁶⁸ Gaziantep Zeugma Platformu (GZP), *Sergi Aldatmacası Adı Altında Müze Kaçırılıyor...* (2004), 1.

görmeyeceğinin, görecek ise ne gibi zararlar göreceğinin; yolda sarsıntıdan dolayı ve esneme gidilen yerin nem oranı farklılığı olup olmadığının, bu büyüklükte mozaiklerin müzecilik tarihinde ve anlayışında sergi için taşınmasının emsalinin bulunup bulunmadığının; anılan ve paketlenmekte olan bu mozaiklerin İstanbul'a nakli için Gaziantep Müzesine yazılı bir emir verilir verilmeyeceğinin; bu taşınması planlanan kültür varlığı mozaiklerin nakli için 2863 sayılı yasanın 20. Maddesinde öngörülen nakil zorunluluğu veya özelliği itibarıyla arkeolojik bir zaruret olup olmadığının bilirkişi marifetiyle tespitini talep etmekle, bugün tespit isteyenlerin mahkememize müracaatı ve temin ettikleri vasıta ile hâkim, kâtip, mübaşir ve arkeolog Rıfat Ergeç ile birlikte tespit yapılacağı Gaziantep Müze Müdürlüğü'ne gelindi.

Tespit isteyenlerden Gaziantep Barosu'nu temsilen Av. Dilek Topalkara ve diğer tespit isteyenler Sıtkı Severoğlu, Selçuk Karslıgil, İ. Yalçın Konukoğlu; tespit talep dilekçemizi tekrar ederiz ayrıca 11.03.2004 tarihli, harçlandırdığımız ayrı bir dilekçemizle de ihtiyati tedbir talebinde bulunduk. Bilirkişi tespitini yapsın. Şu anda görüldüğü üzere tespit mahallinde mozaikler sandıklanmaktadır, büyük bir kısmı ki tamamına yakın, sandıklanmıştır. Bu sandıklama işlemlerinin usulüne uygun olup olmadığı; bu mozaiklerin yerlerinden kaldırılmasının ve başka yere naklinin yasal olarak mümkün olup olmadığının tespitini talep ediyoruz ve ihtiyati tedbir konularak bu mozaiklerin ve Mars heykelinin ambalajlanması ve yerinden oynatılıp kaldırılmasının önlenmesini talep ediyoruz, dedi.

Diğer tespit ve tedbir isteyenler B. Sıtkı Severoğlu, M. Selçuk Karslıgil ve İ. Yalçın Konukoğlu, "Biz de tespit ve tedbir taleplerimizi tekrar ediyoruz, bilirkişi tespitini yapsın," dedi.

Bu sırada Gaziantep Müzesi Müdürü Hamza Güllüce de tespit mahalline geldi. Görüldü, huzura alındı, soruldu:

Şu anda paketleme işinde bulunan İtalyan asıllı çeşitli kişiler vardır ve Kültür Bakanlığı'nın talimatı ile burada bulunduklarını belirtiyorlar. Kendilerinin bana getirdiği bir resmi yazı yok. Ancak Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü'nün, Müze Müdürlüğü olarak tarafımıza gönderdiği bir yazı ile müzemizde bulunan Zeugma Antik Kenti'nden çıkarılmış mozaiklerin üzerinde çalışma yapılması diye bir yazı gelmiştir. Nakil ile herhangi bir yazı yoktur. Paketleme, ambalajlama ve nakil ile ilgili herhangi bir resmi yazı da yoktur.

Şu anda İtalyan asıllı paketleme işinde uğraşan kişilerin yanında, bunların tercümanı olarak Mustafa Bakır isimli İtalyanca bilen şahıs bulunmaktadır. Huzurda bulunan ve İtalyan asıllı restoratör olduğunu beyan eden Marko isimli soyadını belirtmeyen şahıs ve yanında bulunan 6-7 kişi, bu mozaikleri Gaziantep'teki Real Mağazası'nda sergileyeceklerini, buradan yetki geldiğini ve İstanbul'a götürüp orada sergileyeceklerini beyan etti⁶⁹.

Sıtkı Severoğlu'nun da aralarında bulunduğu başvuru sahipleri, mozaiklerin hukuka aykırı şekilde taşınmasına karşı süreci başlatmış ve tespit talebinde bulunarak kültürel mirasın korunmasına öncülük etmiştir. Bu girişim, yerel hassasiyetin kurumsal düzeyde yansımaları açısından önemlidir.

2.4.2.7. Yrd. Doç. Dr. Rıfat Ergeç'in gerekçeli Bilirkişi Raporu (ek:3)

Mahkememize mozaiklerin nakli konusunda herhangi bir resmi yazı ve belge ibraz edilmedi. Arkeolog bilirkişi Rıfat Ergeç, Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Eski Çağ Tarihi Öğretim Üyesi, Yrd. Doç. Dr. Ünvanlı görevli tespit isteyenleri ve karşı tarafı tanımaz, yapacağı işi anlattı, usulen yemini yaptırıldı.

Soruldu: Şu anda mahallinde yaptığım tespitlere göre, mozaiklerin tamamına yakını sandıklar içerisine alınarak ambalajlanmıştır. Bu mozaiklerin bu haliyle saklı kalması her zaman için tahrip olmaya müsait olup, 2863 sayılı yasanın 6. Maddesi gereğince bu mozaikler taşınmaz kültür varlıklarıdır. Bunların nakli, 20. Maddeye göre yalnızca zorunluluk hâlinde mümkündür. Aksi takdirde bulundukları yerden dışarı çıkarılmaları kanuna aykırıdır sakıncalıdır. Bu zorunluluklar; sel baskını, deprem veya binanın

⁶⁹ Gaziantep Asliye 2. Hukuk Mahkemesi, 2004/100, (11 Mart 2004).

tamamının nakli yahut sivil savunma ve güvenlik nedenlerinden kaynaklanan durumlardır, dedi.

Soruldu: Mozaikler dahil tüm eski eserlerin müzeden çıkarılarak başka yerde sergilenmesi ve nakli Kültür Bakanlığı'nın yazılı izni ve talimatına tabidir. Böyle bir talimatta ancak zorunluluk halinde mümkündür. Sergi amacı nakil tamamen keyfidir. Kaldı ki bunların Real mağazası 8 km. ötede olmakla orada sergilenmesi müzecilik kurallarına uygun değildir. Ayrıca Real gibi özel sektörün işlettiği bir yerde sergilenmesi güvenlik açısından da sakıncalıdır. Bu mozaikler Zeugma Antik Kenti'nden çıkarılmış ve Gaziantep Müzesi'nde sergilenen eserler olup bunların nakli her halükarda yasaya aykırı sakıncalı ve tahribe müsait Real mağazasından da İstanbul'a nakli her halükarda zarara uğramaya ve hasar görmeye açık ve müsaitti bu eserlere paha biçilmez telaffuz edilebilir ancak tespit edilecek değer hiçbir zaman hakiki değildi dedi

Soruldu: Mars heykelinin de kültür ve tabiat varlıklarından olması nedeniyle bunun ya müze dışında çıkarılması yukarıda açıkladığı nedenlerden mümkün değildir gerekçeli raporunu ibraz için mehil talep ediyorum⁷⁰.

Şu anda yaptığım tespite göre, müzede 77 sandık mozaiklerle doldurulmak suretiyle kapatılmış olup, halen sandıklama işi devam etmektedir, dedi. Beyanı okundu, yemini yaptırıldı, imzası alındı.

Bilirkişi

GD: Bilirkişiye raporunu 3 nüsha halinde ve 5 gün içinde ibraz etmesi için mehil verilmesine, verilmiş olan ihtiyati tedbirin infazı için Ergül Alişan'ın görevlendirilmesine ve yanına Emniyet Müdürlüğü'nden zabıta memurları alınarak Gaziantep Müzesi'nde laboratuvarında çalışmakta olan tüm yerli ve yabancı personelin müzeden çıkarılması suretiyle kapıların mühürlenmesine ve yediemin olarak Müze Müdürü Hamza Güllüce'ye teslimine,

Bilirkişiye emek ve mesaisine karşılık mahkeme heyeti ücreti çıktıktan sonra bakiyesinin ödenmesine, zabıtın imza altına alınmasına karar verilerek gelinen vasıta ile adliye hareket edildi⁷¹.

Arkeolog bilirkişi Yrd. Doç. Dr. Rıfat Ergeç'in beyanı, mozaiklerin hukuka aykırı biçimde taşınmasının kültürel ve fiziksel riskler barındırdığını, bilimsel ve mevzuata dayalı biçimde ortaya koymuştur. Bu tespit, Sıtkı Severoğlu'nun müdahil olduğu sürecin hukuki meşruiyetini ve kamu yararını destekler niteliktedir.

2.4.2.8. Gaziantep Müze Müdürü Hamza Güllüce'nin Zeugma Mozaikleri üzerindeki yasal sorumluluğu

İhtiyati Tedbir İnfaz Zaptı

Tespit isteyenler Gaziantep Barosu'nu temsilen Av. Dilek Topalkara, Turizm Der. Temsilcisi B. Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Müze Dostları Dernek Temsilcisi M. Selçuk Karslıgil, Dokumacılar ve Halıcılar Odası Başkanı İ. Yalçın Konukoğlu'nun Gaziantep 2. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne 11.03.2004 tarihinde yaptıkları tespit müracaatı sonucunda, mahkemece 11.03.2004 tarihli tespit kararı gereğince Gaziantep Müze Müdürlüğü'nde yapılan tespit sırasında, Müze Müdürlüğü'nde bulunan mozaiklerin taşınmasının müze depolarından çıkarılmasının ihtiyati tedbir suretiyle durdurulmasına ve tedbir infazının tarafımdan yapılmasına karar verilmiş olmakla, tespit isteyen tarafından temin edilen vasıta ile Gaziantep Şehitkamil Polis Karakolu'ndan alınan görevli polis memurlarınca Gaziantep Müze Müdürlüğü'ne gelindi.

Mahkemenin ihtiyati tedbir kararı gereğince, Zeugma Antik Kenti'nden çıkarılmış bulunan tüm mozaiklerin bulunduğu depo ve odalar, Müze Müdürü Hamza Güllüce ve diğer görevlilerce boşaltıldıktan sonra mozaiklerin bulunduğu tüm depo ve laboratuvar odalarının kapıları görevlilerce kilitlenerek tarafımızdan mühürlenmiştir.

⁷⁰ Rıfat Ergeç, *Gaziantep Asliye 2. Hukuk Mahkemesi Bilirkişi Raporu*, (2004), 1.

⁷¹ Gaziantep Asliye 2. Hukuk Mahkemesi, 2004/100, (11 Mart 2004).

İhtiyati tedbir kararında belirtildiği gibi, tüm kilitlenen ve mühürlenmiş odaların anahtarları, mahkemenin ihtiyati tedbir kararında yediemin olarak teslim edilmesi istenen yediemin Müze Müdürü Hamza Güllüce huzura alındı, soruldu:

Yediemin Hamza Güllüce, Mehmet oğlu, 1947 doğumlu, Gaziantep Müze Müdürü. Yediemin, Mahkeme kararı gereğince Zeugma mozaiklerinin bulunduğu tüm depoların, odaların ve laboratuvarların kapıları heyet huzurunda kilitlenmiş ve mühürlenmiştir. Kilitlenen kapı anahtarları yediemin olarak tarafımdan teslim alınmıştır. Mahkemenin ikinci bir emrine kadar bu anahtarları muhafaza edeceğim. Yedieminliğin cezai ve hukuki sorumluluğunu biliyorum, dedi. Beyanı okundu, imzası alındı⁷².

Yediemin
Hamza Güllüce

Müze Müdürü Hamza Güllüce, mahkeme kararı doğrultusunda mozaiklerin bulunduğu alanları kilitleyip mühürleyerek anahtarları koruma altına almıştır. Bu işlem, eserlerin yasal güvenlik çerçevesinde muhafazasını sağlamaya yönelik somut bir tedbir sayılabilir.

2.4.2.9. Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun mahkeme kararına ve sürece tepkisi

Ben doğrusu garipsedim bu kararı. Hangi hukuki temele dayandığını anlayamadım. Ortada seçimden kaynaklanan bir neden var. Son derece haksız ve yanlış spekülasyonlar var. İstanbul'a bir sergi olarak geliyor ve tekrar evine dönüyor. Evine dönerken de Packhard'ın 10 milyon \$'lık sponsorluğu ile yapılacak muhteşem bir müzeye dönüyor ki dolayısıyla buna niçin, kim hayır diyor, niye hayır diyor, ayrıca hangi hukuka dayandırılarak hayır diyor. Ben hiçbir şey anlamış değilim. Mahkeme kararı karşısında yapılacak hukuki imkan neyse o yapılacaktır. Ama beni üzen şey Gaziantep'te bir takım kendisine aydın diyen insanların, siyaset yapan ve toplumsal önderliğe soyunmuş insanların kendi uydurdukları yalanlarla toplumu yanıltmaları çok utanç verici bir şey. Konu uzmanları bu iş için olabilecek maksimum güvenlik koşullarını sağlarlar zaten. Yani o rastgele olacak bir şey değil. Biz bunu bir işporta malı gibi görmüyoruz. Ama unutulmamalı ki bu insanlığa aittir. Evet, yerine aittir ama insanlığa aittir. Yani Japonya'ya sergi götürüyoruz. Dünyanın dört bir tarafına sergi götürüyoruz. Washington'a, New York'a, Avrupa kentlerine sergi götürüyoruz. Bunlar da çok değerli eserler. Yani böyle çok taşralı bir bakışla bu sorunları anlayamayız ve çözemeyiz⁷³.

Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu'nun bu röportajı; Gaziantep'te Zeugma mozaiklerinin İstanbul'da sergilenmek üzere taşınmasına ilişkin verilen mahkeme kararına yönelik açıklamaları, merkezi yönetim ile yerel hassasiyetler arasındaki gerilimi yansıtmaktadır. Mumcu, mahkemenin ihtiyati tedbir kararını hukuki temelden yoksun bulmakta ve bu karara karşı hukuki yolların kullanılacağını belirtmiştir. Eserlerin İstanbul'a geçici bir sergi kapsamında götürüleceğini ve sonrasında sponsor destekli, modern bir müzeye döneceğini savunarak kamuoyundaki kaygıları yatıştırma çabası göstermiştir. Ancak açıklamasının devamında yer alan “taşralı bakış”, “kendi uydurdukları yalanlar” gibi ifadeler, özellikle Sıtkı Severoğlu'nun da bulunduğu yerel

⁷² Hamza Güllüce, *İhtiyati Tedbir İnfaz Zaptı*, (11 Mart 2004).

⁷³ NTV, “Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu Röportajı”, *NTV TV yayını*, (11 Mart 2004 – 12 Mart 2004), 23.45 – 08.20.

aktörleri hedef alması bakımından eleştiriye açıktır. Dolayısıyla Bakan'ın üslubu, yapıcı bir diyalogdan ziyade kutuplaşmayı artırıcı bir izlenim uyandırmıştır. Ayrıca kültürel mirasın insanlığa ait olduğunu vurgulaması anlamlı olsa da Gaziantep'in, özellikle de Gaziantep halkının aidiyet duygusu ve kültürel bağlarını hesaba katmadığı söylenebilir. Çünkü Gaziantep halkını temsilen platformda bulunan Sıtkı Severoğlu, başka şehirlerde bulunan kültürel mirasın sergilenmek üzere götürülmesi sonrası ait olduğu şehirlere geri gelmediğini dile getirmiştir⁷⁴.

Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu süreçle ilgili bir başka ifadesini; Gaziantep Olay TV'nin yayınladığı TGRT röportajında şu şekilde ifade etmiştir:

Zeugma meselesinde Antep'liler beni iyi dinlesin. Bu saatte uyanık Antepli varsa. Zeugma Mozaiklerinin kurtarılmasında verdiğim mücadeleyi bir Allah biliyor bir ben biliyorum. Kurtarma operasyonlarının çoğunun finansmanı dönemin Turizm bakanlığı tarafından yapılmıştır ve bunu ben yaptım. Adına Zeugma Platformu denilen şahısların hiçbirisi ortada yoktu ve hiçbirini tanımıyorum. Seçim zamanı CHP'ye avantaj sağlamak, hükümete dezavantaj sağlamak adına bir yalan uydurdular. Bunlar gidiyor gelmiyor diye. İnsanların hassasiyeti var tabi. Ama ben sormak zorundayım, bunlar suyun altında kalacakken sizin hassasiyetiniz neredeydi. Şimdi böyle bir şey varmış, Antep'e para kazandırabilirmiş. Aklınıza geldikten sonra mı uyandınız. Nerede sizin kültür duyarlılığınız, nerede sizin o tarih duyarlılığınız, nerede sizin sanat duyarlılığınız, nerede sizin o sorumluluk ahlakınız, neredeydiniz o zaman, kaç kuruş ortaya koydunuz, hangi emeği ortaya koydunuz, ne yaptınız, şimdi platform diye ortaya çıkan adamlar o gün neredeydiler, hiçbirisi yoktu. Sergiyi yapacaklar 10 milyon dolar karşılığında yerinde müze yapma sözü veriyor. Platformdakilere sesleniyorum 10 milyon dolar versinler yerinden oynatmayacağım, söz. Ekmede yok biçmede yok ama sofrada herkesten önce kaşık sallıyor, ekmede biçmede alnı terleyen insanları da orada çok görüyor. Bu düpedüz ahlaksızlık. Bu tür ahlaksızlık örnekleriyle sık sık karşılaşıyoruz⁷⁵.

2.4.2.10. Sıtkı Severoğlu'nun, Kültür Bakanı Erkan Mumcu'nun röportajına yönelik açıklamaları ve mozaiklerin Gaziantep'te kalmasına dair alınan karar

Bakan Erkan Mumcu'nun tepkilerine Zeugma Platformu adına Sıtkı Severoğlu; Mumcu'nun üslup seviyesine inmediğini dile getirerek önce yazılı sonrasında ise sözlü olarak şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Sayın Turizm Bakanı'nın NTV muhabirine, Zeugma Platformu Girişimi'nin yargı yoluna başvurması üzerine yaptığı açıklamaya cevap vermek isteriz. Sayın Bakan, mahkeme kararını garipsediğini, hangi hukuki temele dayandığını anlayamadığını, alaycı bir üslup ile soruyor. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu'nun 6. Maddesi gereğince mozaikler korunması gerekli taşınmaz kültür varlığıdır. Aynı yasanın 20. Maddesi, taşınmaz kültür varlıklarının bulundukları yerde korunmalarının zorunlu olduğunu bildirir. Başka bir yere naklinin ancak ve ancak kültür varlığının özelliklerini ve kendisini tehlikeye sokacak durum şartına bağlamıştır ve bunun için Kültür ve Tabiat Varlıkları Yüksek Kurulu'nun uygun görüşü ve Bakanlık kararı gereklidir. Mahkemenin ve Girişimimizin dayandığı hukuki temel; yasanın nakil için gerekli gösterdiği şartların hiçbirinin mevcut olmadan, yabancı birtakım kişilerce

⁷⁴ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu", *YouTube*, (21 Kasım 2023),

⁷⁵ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu", *YouTube*, (21 Kasım 2023), 13:26-17:12.

mozaiklerin adeta tabutlara konarak zarara uğratıldığı ve nakledilmeleri halinde daha da büyük zarara uğrayacağıdır. Nakli yalnız zarara uğrayacağı halde mümkün iken, nakletmek için zarar vermişlerdir. Hukuki dayanağımız, 2863 sayılı yasanın 6. Ve 20. Maddesidir. Asıl Sayın Bakan'ın, mozaiklere büyük zarar verecek ve yasal dayanağı olmayan bu nakil için hangi hukuki temele dayandığını açıklaması gerekir. Sayın Bakan, girişimimizin yalanlarla toplumu kandırdığını, toplumu yanılttığını ve bunun utanç verici olduğunu beyan ederek, mozaiklerin işporta malı olmadığını, dünyanın her yerine sergi götürüldüğünü ve bizleri taşra kafalı olmakla suçlamaktadır. Nakledilmek istenen mozaikler 720 m² ebadındadır. Dünyanın en büyük mozaik müzesi Tunus'tadır ve 600 m²'lik mozaikten müteşekkildir. Bakan, taşınır beş on parça kültür varlığı ile koca bir müzeyi bir tutmaktadır. Taşınacak olan koca bir mozaik müzesidir. Dünyada bunun bir örneği daha yoktur. Bu sandıklama sırasında, nakil sırasında ve iklim koşulları nedeniyle gidip geleceği yerlerin koşulları nedeniyle zarar göreceği, uzman bilirkişilerin beyanları ile sabit iken; zarar göreceğini söyleyen bizlerin yalancılıkla ithamını kamuoyunun takdirine bırakıyoruz. Sayın Bakan'ın, ortada seçimden kaynaklanan bir neden var yolundaki ithamını, girdiği seçim atmosferinin etkisine bağlıyoruz. Bizleri taşra kafalı olarak yorumlamasına gelince; taşralıyız. Taşralıyız, bundan utanmıyoruz. Ancak Kültür ve Tabiat Varlıklarını, Anayasa'nın 63. Ve 112. Maddesi ile 2863 sayılı yasa gereği korumakla görevli Sayın Bakan'ı, yasal hakkımız olan yargı yolunu kullanarak uyarmak durumunda kaldığımız için üzgünüz. Hele hele hukuki temelden bahsederken, Anayasa'nın 125. Maddesi gereğince idarenin her türlü eylem ve işlemlerine karşı yargı yolunun açık olduğunu, 138. Maddesi gereğince de hâkimlerin görevlerinde bağımsız olduğunu ve görülmekte olan dava hakkında beyanda bulunulamayacağını kaale almamasını bizler çok taşralı kafalar olarak algılayamıyoruz⁷⁶.

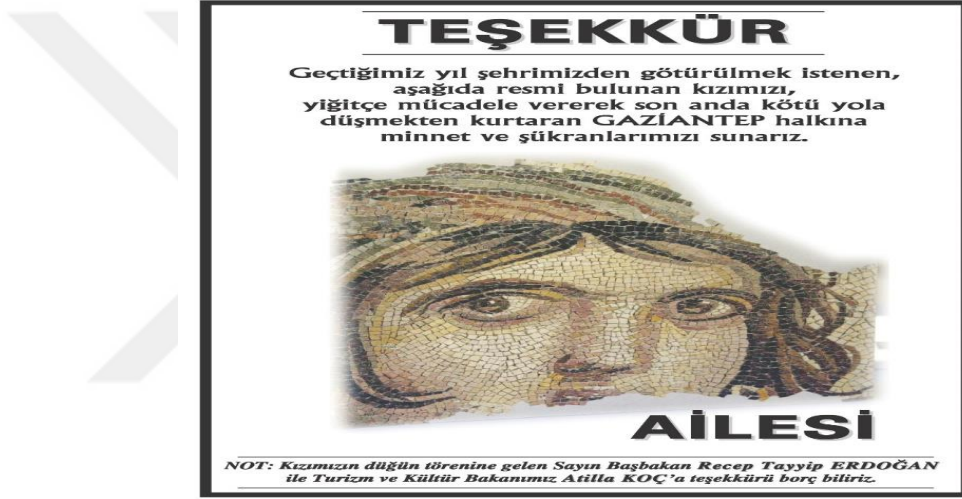
Gaziantep Zeugma Platformu.

Adımız geçmesine ve hakaret edilmesine rağmen TGRT televizyonu bize cevap hakkı vermedi. Ama biz cevabını verdik haddini bildirdik ve hiçbir zaman üslup olarak onun seviyesine de inmedik. Tanıtmak için sergi diyorlar, müzeyi kapatıp bütün eserleri götürüyorlar. Kanuna aykırı yaptıkları iş. Bu arkadaşalar neredeydi diyor. Bakanlığın görevlerini niye yapmadın diye hesabının bizden soruyorlar. Zeugma'yı kendisinin keşfettiğini söylüyor ama 1827 yılına ait bir gravürde Zeugma'nın tespit edildiğine dair deliller var. Başka bir parantez; o süreç içerisinde kentin bütün yetkilileri sus pus. Valisinden belediye başkanına. Bu süreç içinde iki tane büyükşehir belediye başkanımız oldu. Öncesinde Celal Doğan'dı, sonrasında Asım Güzelbey seçildi. Bizi CHP'li olmakla suçluyor ama ben o süreçte Ak Parti'nin adayı Asım Güzelbey'in neredeyse bütün projelerini hazırlayan bir kişi olarak Asım Güzelbey'i destekliyordum. Nurdan Atasoy bu eserlerin hiçbir zaman zarar görmeyeceğine dair bakanlığın güvence verdiğini söylüyor ve sonrasında ortaya bir şey çıkıyor; Amerika'da kurulan İslam Bilimleri Müzesi'nin başına Nurdan Atasoy'un geldiğini öğreniyoruz. Ulusal Akşam Gazetesi'nde Zeugma'nın ABD'ye götürülme ihtimalinden söz ediliyor. Benim adımın öne çıkandan rahatsız olanlar oldu. Bu işi menfaati için yapıyor diyenler oldu. 'Benim adı yazmayın Zeugma Platformu yazın' dememe rağmen benim adı yazdılar. Platformun sözcüsüyüm çünkü. Gaziantep Ticaret Odası'nda yapılan bir Zeugma Sempozyumunda bir konuşma yapma imkanı buldum. Orada bulunan Japon UNESCO temsilcisi bir hanımefendi; bu mozaiklerin bir kere taşınmasından sonra taşınabilir mozaikler haline gelebileceğini söylemişti. Dolayısıyla Amerika'ya da Japonya'ya da İstanbul'a da gidebileceğini söyledi. Avukat Mete Sayın ve Avukat Dilek Topalkara'nın bulunduğu mahkemede hakim cebinden bir kağıt çıkardı ve sempozyumdaki kadının söylediklerini karar olarak aldı. Bu eserlerin yerinden oynadığını, başka ülkelere, başka şehirlere gitmesi yönünde bir karar verdi. Bu karar üzerine mozaikleri götürmeye kalkıştılar ve hemen geldiler. Biz yanılıyor muyuz acaba deyip uzmanlardan görüş aldık. 1. Asliyenin kararıyla ekip hamallarıyla müzeye gittiğinde Dilek Topalkara, bizim yaklaşık 15 gün önce İdare Mahkemesi'nden aldığımız yürütmeyi durdurmayla ilgili kararı tebliğ ettik. Dolayısıyla 'Zeugma'ya Adalet Freni' diye bir gündem oluştu. Sonrasında İdare Mahkemesi asıl kararını verdi ve buradaki eylemlerin yapılamayacağını söyledi. Ertesi gün CNN konuyla ilgili Antep'e sokakta gezmek suretiyle bir muhabir gönderdi. Muhabir bir tane mozaikler gitsin diyen ve bir tane gitmesin diyen ile haber yapacaktı. Gitmesini destekleyen bir gazeteci

⁷⁶ Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, (2004), 1-2.

arkadaşımızın dışında sokakta gitmesini destekleyen tek bir insan bulamadılar. Çünkü bütün şehir bizim dağıttığımız ‘Zeugma Mozaikleri Gaziantep’indir’ afişini taşıyordu⁷⁷.

Sonuç olarak, yaklaşık dört ay süren bu mücadelede iki ayrı büyükşehir belediye başkanının (Celal Doğan-Dr. Asım Güzelbey) sürece seyirci kaldığı görülmektedir. Ancak Sıtkı Severoğlu’nun öncülüğündeki Zeugma Platformu’nun çabaları sonucunda Gaziantep Arkeoloji Müzesi’nin genişletilmesi ve Zeugma Mozaik Müzesi’nin inşası mümkün olmuştur. 1. Asliye Mahkemesi’nin Zeugma Platformu’nun aleyhine verilmiş kararı; 2010 yılında Yargıtay 4. Hukuk Dairesi bozmuştur. Bu gelişmelerin hem Gaziantep kenti hem de Gaziantep esnafı için önemli birer kazanım olduğu açıktır. Platformun son eylemi ise bir gazeteye ilan vermek olmuştur. Söz konusu ilan şu şekildedir:

Fotoğraf 8. Zeugma Platformu Gazete İlanı (Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi, 2005)

2.4.3. Zeugma Mozaiklerinin Taşınmasına Dair Gaziantep’in Önde Gelen İsimlerin Değerlendirmeleri (Tarık Aytekin, İbrahim Tuğsuz, Ekrem Sakıcı, Metin Başbekçi, Samet Bayrak)

Sıtkı Severoğlu’nun bu faaliyetini Zeugma Platformu dışında bulunan Gaziantep’liler’den de destek gelmiştir. Bu kişiler arasında Gaziantep Turizm Derneği başkanlığı yapmış olan ve kendini bir Gaziantep sevdalısı olarak gören Tarık Aytekin de bulunmaktadır. Tarık Aytekin konu ile ilgili görüşünü şu şekilde dile getirmiştir:

Bu işlerde geçmiş örneklerle bakacaksınız. Örneğin biz ekibimiz ile Türkiye’deki Antik Kentleri geziyoruz. Kocaeli Müzesi’ne gittik mesela, orada bir sergi vardı. Tarihsel sıralamayla sergilenen eserler var. Bu sıralamalar devam ederken bir tane resme denk

⁷⁷ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., “100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu”, *YouTube*, (21 Kasım 2023), 15:32-25:00.

geliyorsunuz, eser yok, altına yazmışlar; ‘sergilenmek üzere külliye’ye gönderilmiştir’. Sonra başkasına geçiyorsun; ‘sergilenmek üzere İstanbul Havalimanı’na gönderilmiştir’, yazıyor. Bunlar 3 sene önce gönderilmiş, yani gelmemiş. Muhtemelen bizim mozaiklerin başına da bu gelecekti. Dolayısıyla mozaikler kültürel mirasın bulunduğu yerde sergilenmelidir. Şu an bizim Zeugma Müzemiz, ziyaretçi rekoru kırıyor, her yıl üstüne koyarak ilerliyor. Bu mozaikler gitseydi aynı şey olur muydu? Bu, o dönem için büyük bir risk olurdu. Zeugma Mozaik Müzesi’nde Çingene Kızı’nın olmadığını düşünün. Çingene Kızı şu an Gaziantep’in simgesi haline gelmiş durumda. Sırf onu görmek için Gaziantep’e gelenler var. Örnek vereyim; bir gün Gaziantep dışından gelen arkadaşımı gezdiriyorum. Müzeye girdiğimiz andan itibaren Çingene Kızı’nı sormaya başladı. Çingene Kızı bölümüne girmeden önce bir de karşıya geçiş var ve o karşıya geçiş bölümünü kapatmışlardı. Bunu görünce ‘eyvah bugün Çingene Kızı bölümünü kapatmışlar’, dedim. Arkadaşım, “ya ne demek ben çingene kızını göremeyecek miyim!”, dedi. Sonra ben de durumun şaka olduğunu ifade ettim. Dolayısıyla Çingene Kızı bizim için bir simge haline gelmiştir. Sonuç olarak o zaman Sıtkı Bey’in gösterdiği direniş çok doğrudu, çok haklıydı, çok yerindeydi ve Gaziantep kent kazanımı adına çok büyük başarıydı⁷⁸.

Sıtkı Severoğlu’nun Zeugma mozaiklerinin korunmasına yönelik yürüttüğü çabalar, kentte söz sahibi bazı isimlerin de desteğini almıştır. Bu isimlerden biri, Tuğcan Otel’i’nin sahibi İbrahim Tuğsuz’dur. Yaşanan bu olaya; kültürel mirasına duyduğu hassasiyetle yaklaşan Tuğsuz, sürecin başında Sıtkı Severoğlu tarafından bilgilendirilmiş, otelini toplantılar ve istişareler için gönüllü olarak tahsis etmiştir. Tanıklığı ve katkısı, yerel dayanışmanın somut bir örneği olarak şu şekilde kayda geçmiştir:

Sıtkı Bey’in de aralarında bulunduğu Zeugma Platformu’nda bulunan kişiler ile Zeugma Mozaiklerinin İstanbul’a gönderilmemesi için burada (otelde) kulis yaptık. ‘Sergilenme üzerine’ denmesi bence bir göz boyamaydı. Yurtdışına kaçırılacağı endişesi duyduğumuz için biz Antep’liler olarak karşı çıktık. Dönemin Bakanı Erkan Mumcu’yu ikna ettik. Halkın direnişi karşısında pes etmek zorunda kaldılar. Bizim otelde de defalarca toplantılar yaptık, beyanlar verildi. Sıtkı Bey’in burada çok faydalı çalışmaları oldu. Neticede başardık. Ondan sonra Zeugma Müzesi burada kuruldu⁷⁹.

Dönemin önemli inşaatçılarından Ekrem Sakıcı da bu süreçte Sıtkı Severoğlu’nun yakın çevresinde yer alan isimlerdendir ve konuyla ilgili şu şekilde açıklama yapmıştır:

Zeugma Mozaiklerinin şehir dışına götürülme sürecinde Sıtkı, kendini tamamen Gaziantep’e adanmıştı. O sivil toplumun sözcüsü ve önderi gibi oldu. Biz mesela Gaziantep’e o kadar katkı sağlayamıyoruz. Fikirlerimiz ve görüşlerimiz Sıtkı’yla aynı, her şeyiyle destekliyoruz, ama bunu vakit ayırıp fiili olarak gösteremiyoruz. Bunu gündeme getiren, enerji veren ve şehre önder olan Sıtkı’dır⁸⁰.

⁷⁸ Tarık AYTEKİN, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 22 Temmuz 2025).

⁷⁹ İbrahim Tuğsuz, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 10 Mart 2025).

⁸⁰ Ekrem Sakıcı, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 6 Mart 2025).

Sıtkı Severoğlu'nun Zeugma mozaiklerinin korunmasına yönelik girişimlerinde görüşülen isimlerden biri de Gaziantep'in yerel gazetecilerinden Metin Başbekçi olmuştur. Başbekçi'nin bu süreçteki tanıklığı ise şu şekildedir:

Kültür Bakanlığı tarafından mozaiklerin başka yere taşınması ile ilgili bir karar alındı ve bunlar götürülecek. Sıtkı abinin orada müthiş bir çalışması var. Kimsenin haberi olmadan Sıtkı abinin bireysel çalışmalarıyla Başpınar'dan geri gönderiliyor, tırlar. Bu korkunç bir çalışma, herkesin sinir sisteminin kabul edeceği bir şey değil bu. Dönemin gazetelerinde bakıldığında bakanın Sıtkı abiyi devre dışı bırakmak istediği anlaşılıyor. Ancak buna rağmen Sıtkı abi hiçbir şekilde bundan vazgeçmiyor. Bugünkü o Çingene Kızı'nın burada asılı kalmasının müsebbibi bana göre Sıtkı Severoğlu'ndan başka hiç kimse değildir⁸¹.

Sıtkı Severoğlu'nun Zeugma mozaiklerinin korunmasına yönelik girişimlerinde görüşülen isimlerden biri de Dr. Samet Bayrak olmuştur. Dr. Bayrak, süreci akademik bir perspektiften şu şekilde değerlendirmiştir:

Sıtkı Bey o zaman Gaziantep Kilimciler Derneği'nden tut, birçok sivil toplum örgütleriyle temasa geçmiş ve mahkemeye itiraz dilekçesi vermiştir. Mozaiklerin güya İstanbul'da sergilenecek diye götürülme sürecinde Sıtkı Bey, götürülmemesi adına çok çaba sarf etmiştir. Bu kent tarihine çok önemli bir katkıdır. Hiç kimsenin bunu inkar etmemesi ve unutmaması lazımdır⁸².

2.5. Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığı Dönemi ve Faaliyetleri

Fotoğraf 9. *Turizm Derneği'nden Bekir Sıtkı Severoğlu* (Gaziantep'te Turizm Bülteni, 1993)

Gaziantep, en eski medeniyetlere ev sahipliği yaptığından birçok kale, han, çarşı, müze, hamam, camii, tapınak, vb. gibi kültürel varlığı bünyesinde barındırmaktadır. Şehrin sanatsal yapıları sahip olması Kültür Turizminde önemli bir

⁸¹ Metin Başbekçi, "Gaziantep'in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu" (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 15 Ekim 2024).

⁸² Samet Bayrak, "Gaziantep'in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu" (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 5 Eylül 2024).

noktaya gelmesini sağlamıştır⁸³. Özellikle 1990 yılından sonra Gaziantep turizmi birçok STK'nın da etkisiyle büyük ivme kazanmıştır. Örnek verilecek olursa; 1990 yılında Mesut Ölçal başkanlığında kurulan Gaziantep Turizm Derneği, kentin turizm potansiyelini araştırma, geliştirme ve tanıtmaya amacıyla faaliyet gösteren önemli bir girişimdir. Derneğin amacı; Gaziantep tarihinin, kültürünün, turizminin araştırılması geliştirilmesi ve tanıtılması konularında çalışmalar yapmak, çalışma yapanlara destek olmaktır⁸⁴. Bu bağlamda, yerel kültürel öğelerin ön plana çıkarıldığı projeler, Gaziantep'in kültür turizmi perspektifinden yeniden inşa edilmesine olanak tanımaktadır.

2.5.1. Sıtkı Severoğlu'nun 2007 Yılındaki Gaziantep Turizmi Hakkındaki Öngörüsü: "2020'de Turizm Patlayacak Milyonlar Gaziantep'e Akacak"

2007 yılında Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığı sırasında en önemli hedeflerinden biri şehre turistlerin gelmesini sağlayabilmektir. Sıtkı Severoğlu için yerli ve yabancı turistlerin Gaziantep'e gelmesi hem kültürel hem de ekonomik açıdan oldukça değerli görülmüştür.

1990 yılında Gaziantep'in kültürünü dünyaya tanıtmak için yola çıkan iş adamları, Mesut Ölçal öncülüğünde kurdukları Turizm Derneği ile şehre turist çekmeye çalışmıştır. Kentin doğal ve tarihi güzelliklerinin korunması amacıyla yola çıkan 65 üye, Sıtkı Severoğlu başkanlığında yaptıkları çalışmalar ile 2020'li yıllarda Gaziantep turizmini geliştirmeye çalışmışlardır. Sıtkı Severoğlu'nun, Hürriyet Gazetesi'ne verdiği röportajında ise bu durum şu şekilde açıklamıştır:

1980'li yıllarda ülke olarak 1 milyar dolar turizm geliri hedeflerken turizmin değerinin anlaşılmasıyla bu rakam günümüzde 30 milyar dolara çıktı, 10 yıl sonra 60 milyar dolar hedeflenecek. Artık kültür turizmi gündemde. Kültür turizmi için gelen insanların, tatil turizmi için gelenlere oranla çok daha fazla para harcamaktadır. Turizmin gelişmesiyle bölgenin kanayan yarası olan işsizlik sorunun da son bulacaktır. Turizmin geniş iş yelpazesine sahiptir. Alınacak doğru kararlarla bölgede ekonomik ve sosyal sorunların tükenecektir. Son 5 yılda kentte doğal ve tarihi güzelliklerin korunması adına uzun yollar katedildi. Valilik, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının turizm potansiyelinin artmasında ortak çaba sarf etti. Gaziantep dışındaki illerde "Gaziantep Günleri" düzenlenerek kenti tanıtıldı. Gaziantep'te turizmin en az sanayi kadar önem kazanacaktır. Kenti turizm açısından Şanlıurfa, Kilis, Mardin, Kahramanmaraş, Osmaniye gibi yakın çevresiyle birlikte ele alıyoruz. Yerel desteğin büyük olmasına rağmen, Gaziantep ve çevresine devlet tarafından verilecek teşvikle kültür turizm yuvası haline gelecektir. Bölge şimdiye kadar üvey evlat muamelesi görmüştür. Elimizde arkeolojik değerler açısından çok önemli silahlar var. Zeugma ve onun kadar önemli Dülük Antik Kenti, Karkamış bölgesi gibi örnekleri çoğaltabiliriz. Yatırımla kısa dönemde çok büyük gelişmeler sağlanacağına inanıyoruz. Kentin müze alt yapısı yetersiz fakat Büyükşehir

⁸³ Elmas Bulut – Mustafa Yaşar Şimşek, "Kırsal Turizm ve Gaziantep Arkeolojik Değerleri", *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 7/2 (2014), 41.

⁸⁴ Tarık Aytekin, "Gaziantep Turizm Derneği-Hakkında", *Facebook*, (15 Mayıs 2014).

Belediyesi'nin yürüttüğü çalışmalar tamamlandığında kent müzeler açısından zenginleşecek. Dernek olarak Gaziantep'ten yasal ve yasadışı çıkan tüm eserlerin geri alınması için ve buraya gönderilmesi için de proje başlattık. Gaziantep'in kültür turizmiyle 2020'li yıllarda başta Hollanda, Belçika, Almanya, İngiltere, İsrail'den olmak üzere milyonlarca turist ağırlamasını bekliyoruz⁸⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun 2007 yılında yaptığı bu açıklamalar, Gaziantep'in kültür turizmi potansiyeline yönelik somut adımların yapılması gerektiği ile ilgili içeriğe sahiptir. Bu doğrultuda Sıtkı Severoğlu, kent dışında düzenlenen "Gaziantep Günleri" gibi tanıtım etkinlikleriyle görünürlüğü artırmayı, valilik, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşları arasında koordinasyon sağlayarak turizmi kurumsal düzeyde desteklemeyi hedeflemiştir. Böylece Sıtkı Severoğlu, kentin gelişimi adına diğer çalışmalarında da olduğu gibi, birlik ve beraberlik duygusuna vurgu yapmıştır. Ayrıca kentten yasa dışı yollarla çıkarılmış eserlerin geri getirilmesi amacıyla bir proje başlattıklarını belirten Sıtkı Severoğlu; müze altyapısının yetersizliğine rağmen, Büyükşehir Belediyesi tarafından sürdürülen çalışmalarla Gaziantep'in müzecilik açısından zenginleşeceğini öngörmüştür. Severoğlu'nun Zeugma, Dülük Antik Kenti ve Karkamış gibi arkeolojik alanlara yaptığı vurgu, kültürel mirasın ekonomik değerle birleştiği bir yerel kalkınma anlayışını ortaya koymaktadır. Kültür turizminin gelir artırıcı bir araç olmasının yanında, bölgedeki işsizlik gibi yapısal sorunları çözebilecek çok yönlü bir fırsat olarak değerlendirmiştir. Severoğlu'nun bu yaklaşımları, Gaziantep'in sanayi kimliğinin yanı sıra kültürel kimliğinin de öne çıkarmaya dönük stratejik temellere dayanan bir vizyonu temsil etmektedir. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep turizmiyle ilgili 1990 yılındaki çalışmalarına değinmeden önce, konu kronolojik bir sırayla değil, kapsam odaklı ele alınacak ve 2000'li yıllarda yaşanan gelişmelere yer verilecektir.

2.5.2. Ressam Ayşegül Yazar Özür Dilemelidir!

2000'li yılların ortasında Gaziantep'te bir sanat galerisi çatısı altında yaşanan gelişmeler, sanatın ifade alanı ile yerel kültürel değerlerin kesişim noktasında ortaya çıkmıştır. Gaziantep'te sanat ve yerel değerler arasında yaşanan gerilim, Sanko Sanat Galerisi'nde düzenlenen bir sergi sırasında kamuoyunun dikkatini çeken şu haberle gündeme gelmiştir:

İlk gün sergilediği 10 nü tabloda 7'sini ikinci günden itibaren kaldıran Ayşegül Yazar, galeri yöneticilerinin Gaziantep halkına ağır geleceği' uyarısı üzerine nü tablolarına sansür uyguladığını ileri sürdü. Ressam Yazar'ın, Sanko Sanat Galerisi'ndeki sergisinin açılışı geçen Çarşamba akşamı Gaziantep Vali Yardımcısı Gökhan Veli Kişioğlu tarafından yapıldı. Ayşegül Yazar, açılış sonrası gazetecilerin soruları üzerine, sansürü,

⁸⁵ Kübra Polat, "2020'de Turizm Patlayacak Milyonlar Gaziantep'e Akacak", *Hürriyet*, (25 Aralık 2007), 18.

galeri yönetiminden gelen istek doğrultusunda yaptığını iddia etti. Yazar, galeri yöneticilerinin, nü resimlerin sergiden çıkarılmalarını ya da kısmen kapatılıp sergilenmelerini talep ettiğini söyledi. Yazar, “Ben de tablolarımın sanatseverlere ulaşması için bu talebi üzüler de olsa kabul etmek zorunda kaldım. Tülbentleri keserek, kapatılması mümkün olan tabloların çıplak bölümlerini estetik bir şekilde kapattım” dedi⁸⁶.

Ressam Ayşegül Yazar’ın Sanko Sanat Galerisi’ndeki sergisinde yer alan nü eserlerin sergilenme biçimi ve sonrasında yayınlanan bu haberlerle, ressamın kişisel reklamının yapıldığını savunan Severoğlu, yaptığı açıklamasında şu ifadelerle yer vermiştir:

Ressam Ayşegül Yazar, kişisel reklamı uğruna Gaziantep’lilere ve sanata saygısızlık etmiştir, özür dilemelidir. Yazar, serginin davetiyelerinin üzerinde nü resim olduğunu, galeri yöneticilerinin buna itiraz etmediğini, sansür olarak değerlendirilen kolaj çalışmasını da kendisinin yaptığını ifade etti. Ressam bu üç yanlış ile kendini ele veriyor. Gaziantep’te yakın zamanlarda pek çok ciddi ressamın nü resimleri sergilenmiştir. Ressamımız zahmet edip giderse, Zeugma Müzesi’nde sergilenen ve dünyanın eşsiz mozaikleri arasında bulunan nü mozaiklerini de görebilir. Sırf resmini asabilmek için kolaj yapabilen bir kişinin sanata da kendisine de saygısı olamaz. Yazar, derhal Gaziantep’lilerden ve sanatseverlerden özür dilemesi gerekmektedir. Gaziantep’lileri gericilik ve “yobazlıkla” suçlayanları da Gaziantep’lilerden özür dilemeye, hatalarını düzeltmeye çağırıyorum⁸⁷.

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu’nun bu açıklaması ile kentin kültürel imajını koruma çabası içerisinde olduğu söylenebilir. Severoğlu aynı zamanda Gaziantep’in sanat anlayışını ve yerel değerlerini savunmuş ve turizmde oluşacak olumsuz algılara karşı da önlem almaya çalışmıştır. Açıklamasına göre Gaziantep halkının hassasiyetlerini önemsemiş ve kent kimliğini sahiplenmiştir. Zeugma örneği üzerinden yapılan gönderme ile genel anlamda gösterdiği tepkinin haklı olduğuna dair bir kanıt sunmuştur. Sıtkı Severoğlu’nun bu tavrına koşturarak Bilim Kültür ve Sanat Derneği Başkanı Mehmet Kara da şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Nü resimlerin tül ile perdelenerek sergilenmesi, Gaziantep’e yakışmayan bir davranıştır. Bu davranış, kim tarafından yapılmış ya da yaptırılmış olursa olsun, Gaziantep’te sanat kaygısıyla davranan kişi ve tüzel kuruluşların tümünün benimsediği anlayış ürünü olmadığı bilinmeli. Ayrıca sanatçının o davranış biçimine katılmış sayılabileceği endişesiyle tablolarını perdeletmekte sakınca görmeyen ressam başta olmak üzere, ayıbı örtü zannederek kadını cinsel bir meta olarak gördüklerini belli edip kendi işlerindeki yoz anlayışı da şiddetle kınıyoruz⁸⁸.

Sıtkı Severoğlu’nun görüşlerine kurumsal bir destek sunan bu görüş; yerel sanat çevrelerinin benzer hassasiyetleri paylaştığını göstermiştir. Ayrıca konu ile ilgili Gaziantep’in yerel gazetelerinden de büyük tepkiler gelmiştir. Örneğin; Gaziantep27

⁸⁶ CNN Türk, “Gaziantep’te Nü Tablolara Sansür (23.11.2007)” (Erişim 15 Mayıs 2025).

⁸⁷ Gaziantep Güncel, “Gaziantep’ten Özür Dilenmeli”, (28 Kasım 2007), 4.

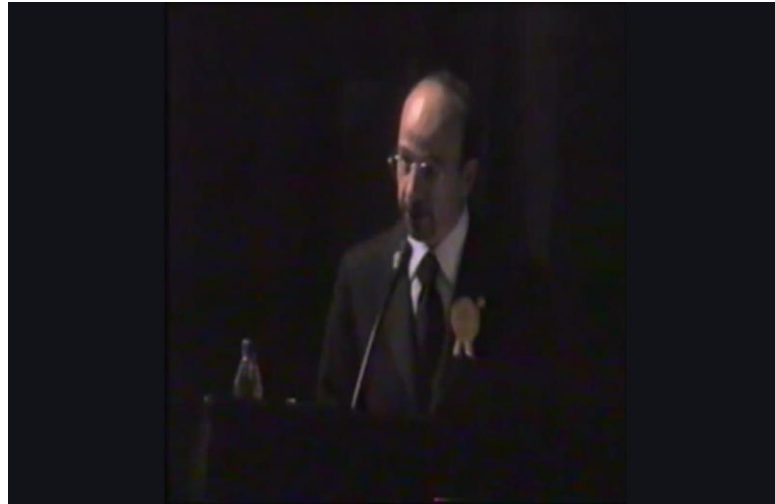
⁸⁸ Gaziantep Güncel, “Gaziantep’ten Özür Dilenmeli”, (28 Kasım 2007), 4.

Gazetesi, “Reklamını Yaptı İmajı Sarstı Gitti”, başlığı ile tepkisini göstermiş, aynı gazetede Sıtkı Severoğlu daha ayrıntılı bir açıklama da yapmıştır:

- 1- Gaziantep’liler sanatseverdir. Sanat galerileri de Gaziantep için önemlidir. Gaziantep’te çeşitli zamanlarda pek çok ciddi ressamın nü resimleri sergilenmiştir. Hatta hanımefendi zahmet edip Zeugma Müzesine giderse, oradaki dünyanın eşsiz mozaikleri arasında bulunan nü mozaikleri görecektir.
- 2- Üzerinde nü resim olan davetiyesine, sanat galerisi yetkilileri itiraz etmediğine göre (kendi söylemektedir) sanat galerisinin de nü resim asmama gibi bir tavrının olamayacağı anlaşılmaktadır.
- 3- Kolajı kendi yaptığına göre (kendi ifadesidir), sırf resim asmak için bunu yapan bir kişinin sanata da kendisine de saygısı olamaz⁸⁹.

Sıtkı Severoğlu’nun bu ayrıntılı açıklaması; yerel kültürel değerleri koruma refleksiyle şekillenmiştir. Aynı zamanda Gaziantep’in sanata açık bir kent kimliğiyle anılmasını amaçlamıştır. Açıklamalarında ayrıntıya inmesi ise durumun şehir ve Gaziantep adına ciddi bir mesele olduğunu göstermektedir. Sıtkı Severoğlu’nun ressam Ayşegül Yazar’ın sergisine yönelik tepkisi, Gaziantep yerel basınında geniş bir yer bularak kamuoyunda anlamlı bir karşılık bulmuştur. Özellikle Gaziantep Doğuş, Gaziantep Güncel, Yeni Gap, Zafer, Gaziantep Güneş, Olay, Gaziantep27 ve Beyaz Sayfa gazetelerinde konuya yer verilmesi, Severoğlu’nun görüşlerinin medya aracılığıyla kent kamuoyuna yön verdiğini açıkça ortaya koymuştur.

2.5.3. Sıtkı Severoğlu’nun İthal Malları Boykot Çağrısı ve Sözde Ermeni Soykırımı’na Yanıt Paneli

Fotoğraf 10. *Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep’ten Yanıt Paneli ve Bekir Sıtkı Severoğlu Açılış Konuşmaları* (Bekir Sıtkı Severoğlu Arşivi, 2001)

Sıtkı Severoğlu’nun kamuoyuna yönelik yayımladığı bayram mesajı, erken 2000’li yılların Türkiye’sinde yaşanan sosyal ve siyasal olayları anlama açısından

⁸⁹ *Gaziantep27*, “Reklamı Yaptı İmajı Sarstı Gitti”, (28 Kasım 2007), 1.

dikkate değerdir. Mesaj, dini bayram tebriği olmasının yanında, ulusal bir birlik çağrısı ve politik bir duruş bildirisi niteliği de taşımaktadır. Millî birlik, toplumsal dayanışma ve dış tehdit algısı çerçevesinde şekillenen açıklama; uluslararası gelişmelere karşı nasıl tavır alınması gerektiğine dair bir çağrıdır. Severoğlu'nun kullandığı dile bakıldığında, bayramları yalnızca kültürel değil, aynı zamanda siyasal bir bilinçlenme zemini olarak da nitelendirdiği görülmüştür:

Bir yandan “Sözde Ermeni Soykırımı” yasalarıyla ülkemizi bölmek isteyen, bir yandan Türk ve Kürt kardeşliğini ve soydaşlığını ortadan kaldırmak isteyen, bir yandan bunlara alet olan bölücü eşkiyaya silah sağlayan, bir yandan inançlarımızdaki farklılık ve hoşgörüyü ortadan kaldırmaya çalışan, dost görünen ama bize düşman dış güçlerin yoğun saldırılarının olduğu bir dönemde bir bayrama giriyoruz... Elbette bu dost yüzlü düşman güçler, Türk Milleti'nin sağduyusuyla başarısız olacaktır. Bayramların bayram olabilmesi için; Türkiye Cumhuriyeti'nin bölünmez bütünlüğünü korumalıyız... Türkiye'de yaşayan ve bu yurdu seven herkes birlik ve beraberlik içinde olmalıyız... Türkiye'mizi bölme hevesindeki dost görünen dış güçlere karşı tavır alalım... Bu ülkelerden gelen ithal malları boykot edelim... Bu bayram evlerimizi ve işyerlerimizi Türk bayraklarıyla süsleyelim... Şehitlerimiz için gözyaşlarıyla girdiğimiz bu bayram, bizlerin daha duyarlı olmasıyla, gözyaşı olmayan mutlu bayramların habercisi olsun...⁹⁰.

Sıtkı Severoğlu'nun bu mesajı; kent temelli bir sivil toplum aktörünün ulusal meseleler bağlamında nasıl konumlandığını, topluma nasıl seslendiğini ve özellikle yerel üretimin desteklenmesi gerektiğini, göstermesi bakımından oldukça değerli görülmüştür. Bu tür bir mesaj; Türkiye'yi ilgilendiren toplumsal konularda yerel aktörlerin ne kadar etkin olabileceğini göstermiştir. Severoğlu'nun açıklamalarının, Gaziantep Doğuş, Gaziantep Güncel, Yeni Gün, Zafer, Gaziantep Güneş, Gaziantep27 ve Beyaz Sayfa gazetelerinde geniş yer bulması ise onun, Gaziantep yerel medyasında kamuoyu oluşturan etkili bir figür olduğunu ortaya koymuştur. Bunların yanı sıra Sıtkı Severoğlu'nun boykot çağrısından yaklaşık 6 yıl önce yani 30 Mart 2001 tarihinde Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep'ten Yanıt Paneli düzenlenmiştir. Bu panelde Sıtkı Severoğlu şu sözleri dile getirmiştir:

Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep'ten yanıt paneline hoş geldiniz. Bugün 30 Mart 2001. Bugün burada Sözde Ermeni Soykırımı iddialarını tartışacağız. Bundan tam 81 yıl önce 30 Mart ve 31 Mart akşamları Antepli semt reisleri yaptıkları toplantılarda işgalci Fransız askerlerine ve işbirlikçilere olan Ermenilere karşı direnme kararı almış ve bu şehirde taş taş üstünde kaldıkça ve bir Türk sağ oldukça bu şehir sizlere kapılarını açmayacak ve Türk'ün kim olduğunu burada göreceksiniz. Kalemize beyaz bayrak çekmemizi istiyorsunuz, biz al bayrak çekeriz demişlerdi. 1 Nisan 1920'de topyekûn direnişimiz Fransızlar kovuluncaya kadar devam etmişti. Aradan tam 81 yıl geçti. Fransızlar top ve tüfekleriyle, ordularıyla yapamadıklarını bugün siyasi olarak yapmaya çalışıyorlar. Konunun ve iddiaların tartışılması, araştırılması gerekmektedir. Konuyla ilgili bugün vereceğimiz savaşta silahımız bilgi olmalıdır. Tarihimizi öğrenmek olmalıdır. Ülkemiz üzerinde oynanan oyunları bilgi birikimimizle bu bilgi birikimlerimizi başkalarıyla paylaşarak bozabiliriz. Değerli konuklarımız, bu panel hassas bir dönemden geçtiğimiz günlerde yoğun ekonomik ve siyasi sorunlar içerisinde olduğumuz bir döneme rastlıyor. Bu dönemde Ermeni faaliyetlerinin daha da yoğunlaşmasına dikkatinizi çekmek

⁹⁰ *Beyaz Sayfa Gaziantep*, “B. Sıtkı Severoğlu Bayram Mesajı”, (15-21 Ekim 2007), 6.

istiyoruz. Amacımız, ülkemizin geleceği için çok büyük önem taşıyan bu sorunun unutulmamasına katkı sağlamaktır. Oynanan Ermeni oyunu karşısında ülkemiz duyarlıdır. Ama on bir ay kuşatma altında kalarak yetmiş bin top mermisi altında altı binden fazla sivil insanını şehit olarak veren bir şehidin evlatları olarak daha duyarlı olmalıyız. Bu milli dava için gereken tepkiyi hepimizi göstermeye davet ediyoruz. Bu nedenle düzenlemiş olduğumuz panele katkı sağlayacak değerli panelistlere ve yazılı önerileriyle katkı sağlayacak değerli konuklarımıza şimdiden teşekkür ediyoruz. Sizleri değerli konuklarımız şahsın ve komisyon üyesi arkadaşlarım adına saygıyla selamlıyorum. Değerli konuklarımız, şimdi panelistlerimizi kürsüye davet etmek istiyorum. Zaman kaybına meydan vermemek için konuşmacılarımızın özgeçmişleri dosyada olduğundan dolayı geleneği bozarak okumadan panelistlerimizi kürsüye davet edeceğim. Evet, panel yönetici olan Sayın Mustafa Taşar, Ana Vatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Milletvekili. Konuşmacılarımız, Sayın Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, Türk Tarih Kurumu Başkanı. Sayın Muzaffer Özdağ, Eski Milli Birlik Komitesi üyesi, Afyon Eski Milletvekili Hukuki Devlet Adamı. Sayın Dr. Kemal Çelik, Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi. Sayın Bülent Akarcalı toplantımıza daha sonra iştirak edeceklerdir⁹¹.

Sıtkı Severoğlu'nun öncülüğünde düzenlenen bu panel, sözde Ermeni Soykırımı iddialarına karşı Gaziantep'ten verilen bilimsel, siyasi ve milli bir yanıt niteliğindedir. Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu, Muzaffer Özdağ, Dr. Kemal Çelik ve Mustafa Taşar gibi önemli isimlerin katılımı, panelin hem akademik hem de siyasal ağırlığını göstermektedir. Sıtkı Severoğlu'nun ise bu meseleye verdiği önemin ciddiyetini ortaya koymuştur.

2.5.4. Sıtkı Severoğlu: “Fuar Alanı, Ticarethane Yerine Müze Olmalı”

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu'nun, kentin kültürel mirasının daha nitelikli mekânlarda temsil edilmesi gerektiği yönündeki bir görüşü mevcuttur. Özellikle Zeugma mozaiklerinin evrensel sanat değeriyle bağdaşmayan bir ortamda bulunduğunu söyleyen Sıtkı Severoğlu, mevcut müzenin yetersizliklerine işaret ederek fuar alanının daha görkemli bir müzeye dönüştürülmesi gerektiğine dair şu görüşlere sahiptir:

Fuar Alanına Müze Yapılsın

Zeugma Antik Kenti'nden çıkan mozaiklerin dünyanın en güzel mozaikleridir. Mevcut müze, mozaiklere yakışmamaktadır. Büyükşehir Belediyesi'nin fuar alanına daha görkemli bir mozaik müzesi yapması gerekmektedir. Mayıs ayında İspanya'da yapılacak olan Avrupa'da Yılın Müzesi (EMYA) ödülü için yarışmaya katılacak olan Gaziantep Mozaik Müzesi, dünyada en güzel mozaik müzesidir. Gaziantep Mozaik Müzesi'nin 3 ödül birden kazanmasını diliyorum. Bugüne kadar Gaziantep Mozaik Müzesi'nin dünyanın ikinci büyük mozaik müzesi olarak tanıtılmasının yanlış olduğunu ve bu önyargının değişmesi gerektiğini düşünüyorum. Mozaiklerin tamamının sergilenmemektedir. Mevcut müze yerinin Kültür Merkezi olarak planlandığını ve mozaiklerin bu müzeye yakışmamaktadır. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin fuar alanını ticari alana çevirmek yerine bu alana daha görkemli bir müze yapılması gerekmektedir. Mayıs ayında İspanya'da yapılacak “Avrupa'da Yılın Müzesi Ödülü” için Gaziantep Ticaret Odası ile Gaziantep Turizm Derneği'nin birlikte hazırladığı, ipekten

⁹¹ Bekir Sıtkı Severoğlu, *Sözde Ermeni Soykırımı'na Yanıt Paneli*, Özel Arşivi-Video (30 Mart 2001).

yapılan ve üzerinde Çingene Kızı bulunan fular ile Zeugma tabletlerinin jüri üyelerine hediye edilecektir⁹².

Sıtkı Severoğlu'nun bu fikri hem uluslararası müzecilik standartlarına hem de kent vizyonuna yaptığı katkının somut bir örneği olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Sıtkı Severoğlu, bu konu aracılığıyla Gaziantep'in yerel yöneticilerine kültürel planlama ve müzecilik alanında yön verici bir aktör olarak katkı sunmuştur.

2.5.5. Sıtkı Severoğlu'ndan Televizyon Dizilerinde Gaziantep'in Temsili Üzerine Eleştirel Bir Değerlendirme

Gaziantep'in turizm potansiyelinin medya temsilleri yoluyla olumsuz etkilenmesini eleştiren Sıtkı Severoğlu, görsel kültürün kent imajı üzerindeki dönüştürücü gücüne şu şekilde değinmiştir:

Gaziantep'te çekilen dizilerin, kenti yanlış tanıtmakta ve turizm hareketleri görsel medyadan çok etkilenmektedir. Bölgede çekilen dizilerin Gaziantep'in tanıtımına katkı sağlaması gerekiyor. Ancak çekimleri devam eden Ezo Gelin dizisini seyrettiğimiz zaman, Gaziantep'i Teksas gibi görüyoruz. Gaziantep'i çok yanlış tanıtıyorlar. Dizide anlatılanlar kesinlikle Ezo Gelin imajını zedeliyor. Dizide gördüğümüz tabloya göre, Gaziantep, sokaklarda çatışmalar olan bir yer gibi gösteriliyor. Bu diziyi dışarıdan seyredenler Gaziantep'e gelmeyi düşünmez. Gaziantep'te var olmayan şeyleri varmış gibi göstermek çok yanlıştır.

Sıtkı Severoğlu'nun, dizilerin Gaziantep'in tanıtımında oynadığı rolü eleştiren bu yaklaşımı, sivil toplum liderinin kültürel temsil üzerindeki hassasiyetini göstermiştir. Severoğlu, Ezo Gelin dizisinde sunulan çatışma dolu sahnelerin, kent imajını sarstığını vurgulayarak, görsel medyanın turizm algısına etkisini sorgulamaktadır. Ancak modern izleyici profili kurgu ile gerçeği ayırt edebilmektedir. Bu nedenle, dizilerin turizmi tek başına belirleyen unsur olmadığı da unutulmamalıdır.

2.5.6. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep Havalimanı İçin CIP Salonu Çağrısı

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, kentin turizm potansiyelini geliştirme çabaları kapsamında ulaşım altyapısının önemine dikkat çekmek istemiştir. Bu doğrultuda, Severoğlu THY'ye yönelik bir çağrı yapmış ve Gaziantep'in ulusal ve uluslararası turizmdeki konumunu güçlendirme yolunda somut bir adım atmak istemiştir. Sıtkı Severoğlu'na göre;

Türk Hava Yolları'nın (THY) Gaziantep Havaalanı'na mutlaka CIP Salonu yaptırması gerekmektedir. Geçtiğimiz yıl havaalanında yaşanan iptaller sebebiyle Gaziantep turizminin ciddi sıkıntılar çektiğini belirten Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Turizm yönünden geçen yıl uçak seferlerinin sık sık iptal edilmesinden dolayı çok şey kaybettik. Bu yıl turizm hareketlerinde ciddi bir artış olacağını düşünüyorum. Ancak havaalanımızda bazı sıkıntılar var. THY'nin hizmet kalitesini yükseltmesi gerekiyor. Dışarıdan gelen turistlere daha iyi hizmet verilebilmesi için CIP salonunun bir an önce

⁹² *Gaziantep Tutku Gazetesi*, "Fuar Alanına Müze Yapılsın", (8-14 Mayıs 2007), 5.

yapılması gerekiyor. Bu yaz çok fazla turist beklediğimiz için havaalanı yetkilileri bu eksikliği gidermelidir, diye konuştu⁹³. Sıtkı Bey ayrıca; Gaziantep Havaalanı'nda 6 metrelik yol üzerine demir babalar konularak ilkellik yapıldığını söyledi⁹⁴.

Sıtkı Severoğlu havaalanı altyapısına ilişkin önerisi ile turizm stratejilerinin yalnızca tanıtımla sınırlı kalmaması gerektiğine dair vurgu yapmıştır. Severoğlu'nun CIP salonu çağrısı, yüksek nitelikli turizm hedefiyle doğrudan ilişkilidir. Ayrıca, havaalanı erişiminde yaşanan fiziksel engellerin “ilkel” olarak nitelendirilmesi ile modern alt yapıya önem verdiğini göstermiştir. Bu tutum, Gaziantep'in modern kent olması gerektiği bağlamında, yerel yöneticilere yöneltilmiş yapıcı bir eleştiri olarak değerlendirilebilir.

Sıtkı Severoğlu'nun bu önerisinden yaklaşık 16 yıl sonra, yani 7 Aralık 2023 tarihinde, Gaziantep'e “ikinci memleketim” diyen Ömür Gedik, köşe yazısında konu ile ilgili şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Ben de fırsat buldukça “İkinci memleketim” dediğim bu güzel şehre gidiyorum. Gaziantep gerçekten de insanı, gastronomisi, sanayisi, kültürel ve turistik değerleri ile çok özel ve ayrıcalıklı bir şehir. Her gittiğimde başka bir özelliğine hayran kalıyorum. Gaziantep'liler gezmeyi çok seviyor. Havaalanı, evlerinden ve işyerlerinden sonra en uğrak yerleri diyebilirim. Hem Gaziantep'lilerin, iş insanlarının, iş yaptıkları firmaların yabancı müdürlerinin hem de benim gibi sık şehir uçanların yakındığı şey ise alanda hâlâ bir CIP salonunun bulunmaması. Açıldı, açılacak derken ömür geçti. Yetkililere herkes adına sesleniyorum, şehre yakışacak olan salon artık açılsın⁹⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun 2007 yılında Gaziantep Havalimanı'na bir CIP salonu yapılması gerektiğine dair yaptığı çağrı, aradan geçen uzun yıllara rağmen güncelliğini korumuştur. Ömür Gedik'in benzer bir içerikle kaleme aldığı metin, Severoğlu'nun öngörüsünün ve yerel turizm vizyonunun ne kadar önemli olduğunu ortaya koymuştur. Dolayısıyla bu durum; kent yöneticilerinin, yerel aktörlerin çağrılarını yerinde ve zamanında olması koşuluyla daha fazla kulak vermesi gerektiğini ortaya çıkarmıştır.

23 Temmuz 2024 tarihinde Gaziantep Havalimanı'nda CIP salonunun hizmete açılması, şehrin uzun süredir beklediği önemli bir altyapı eksikliğinin giderildiğini göstermiştir⁹⁶. Özellikle 2007 yılında Gaziantep Turizm Derneği Başkanı olan Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı kamuya açık çağrılar dikkate alındığında, bu gelişme nihayet karşılık bulduğu anlamına gelmiştir. Vali Kemal Çeber döneminde

⁹³ *Gaziantep Tutku Gazetesi*, “Fuar Alanına Müze Yapılsın”, (8-14 Mayıs 2007), 5.

⁹⁴ *Gaziantep Hakimiyet Gazetesi*, “İkellik”, (23 Mart 2007), 5.

⁹⁵ Ömür Gedik, “Gaziantep CIP Salonu”, *Hürriyet*, (07 Aralık 2023).

⁹⁶ *Haber Türk*, “Gaziantep Havalimanı'nda CIP Salonu Hizmet Vermeye Başladı”, (23 Temmuz 2024), 1.

tamamlanan bu hizmet, kent turizminin ve iş dünyasının ihtiyaç duyduğu konfor ve prestij ortamını sağlama yönünde önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

2.5.7. Gazeteci Atilla Karaduman'ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Baş Yazısı

Gaziantep'in kültürel hafızasına ve birtakım ihtiyaçlarına yönelik özverili çalışmalarıyla öne çıkan Sıtkı Severoğlu, gazeteci Atilla Karaduman tarafından kaleme alınan baş yazıda, onun ulusal meselelerde sergilediği tutumuna şu şekilde değinilmiştir:

Niçin yalnızca Sıtkı Severoğlu?

Hani olaylar vardır, tarihe dipnot düşülen. Hani kahramanlar vardır, tarihin şanlı sayfalarında yer alan... Hani "adam gibi adam" denilir ya birilerine... İşte yazımın başlığındaki isim Sıtkı Severoğlu, tam da bunlara uyan bir şahsiyet. Kadim dostum Sıtkı Severoğlu ile kahvelerimizi içiyoruz gazetede. Son yıllarda adından çok bahsediliyor Sıtkı Severoğlu'nun. Öyle yolsuzlukla değil, ahlaksızlıkla değil, mesleğiyle değil. Yalnızca ve yalnızca Gaziantep'in adını dünyaya duyurmak için. Özellikle "Kurtuluş Savaşımız", "Ermeni meselesi" ve "ulusalcılık" konularında herkesten çok üzerine düşeni yapıyor. Soruyorum Sıtkı Severoğlu'na:

-Niçin yapıyorsun tüm bunları, senin başka işin gücün yok mu? Ya çok çarpıcıdır Severoğlu'nun yanıtı:

+Ben Gaziantep'te doğdum. Babam da dedem de. Çocuklarım da burada büyüdü. Bu kentte çok çalışarak kendime yetecek kadar para sahibi oldum. Neyim varsa hepsini Gaziantep'e borçluyum. Ben Gaziantepliyim. Bu şovenistçe bir yaklaşım değil. Bu, doğduğunuz kenti sevmek, bir anlamda da karşılıklı alışveriştir." Tekrar soruyorum:

-Herkes çantasında, sen cebinden para harcayarak eski Gaziantep'i gösteren takvim yaptırıyorsun. Ermeni meselesinde anıt fikrini ilk olarak sen ortaya attın. 25 Aralık'ta gazeteler senin arşivini kullandı. Bundan mutluluk duyuyor musun? İşte yanıt:

+Mutluluk paylaşmayla olur. Ben Gaziantep'in kültürünü paylaşıyorum. Bunu gelecek nesle bırakıyorum. Ulusal Kurtuluş Savaşımızda kentin 'rolü çok büyüktür', denilen kahramanları gün yüzüne çıkarmaya çalışıyorum. Son olarak bir çizgi roman yaptırđım. Özellikle çocuklar bunu okuyarak bu ülkenin nasıl kurtulduğunu öğrenecekler. Bundan büyük mutluluk olur mu? Ve sohbetimiz okulları da içine alarak uzayıp gidiyor. Sonra kafamda oluşan bu yazıyı yazmaya karar veriyorum. Ve ülkeyi sevmenin "partisi" olmayacağı gerçeğı bir kez daha zihnimde yer ediyor. Ancak şu soruyu da sormadan edemiyorum:

-Niçin yalnızca Sıtkı Severoğlu? Bu kentten para kazananlar az buz değil. Onlar niçin Sıtkı Severoğlu gibi davranmıyorlar? Galiba bunun yanıtı şöyle olsa gerek:

+Ülkeni seveceksin, doğduğun kenti seveceksin. Biraz da cesur olacaksın.

-Sağ olasın sevgili Severoğlu. Umarım gösterdiğin yol ışık olur, bazıları peşinden sürüklenir⁹⁷.

Sıtkı Severoğlu'nun bu röportajda ortaya koyduğu tutum, yerel kültürel mirasa gönüllü bir sahiplenişin ifadesidir. Kente olan aidiyeti, bireysel çabalarının kamusal faydaya dönüştüğü örnek bir yurttaşlık pratiğı olarak değerlendirilebilir. Ayrıca Gaziantep'e bir vefa borcu olduğunu, şehre manevi bir duygu beslediğı kadar maddi olarak da karşılıksız desteklerinin olacağına vurgu yapmıştır.

⁹⁷ Atilla Karaduman, "Niçin Yalnızca Sıtkı Severoğlu", *Gaziantep Güncel*, (04 Ocak 2007).

2.5.8. Sıtkı Severoğlu ve Gaziantep'te Sportif Yaşam

Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'te yok olan ve beton yığını hâline gelen spor tesislerinin gündeme getirilmesi gerektiğine değinmiştir. Gaziantepspor'un 15 yıl öncesiyle 15 yıl sonrası arasında hiçbir fark bulunmadığını Sıtkı Severoğlu şu şekilde açıklamalarda bulunmuştur:

Bizim bildiğimiz sportif yaşam sabah Kavaklık'ta başlar. Sportif yaşamdan bahsediyoruz ama Sosyal Sigortalar Hastanesi yanındaki spor alanı, Devlet Demir Yolları yanındaki spor alanı, Grand Otel'in arkasındaki spor alanları yok oluyor. Bir yandan sportif yaşamdan bahsediliyor, diğer yandan da spor alanları onarılarak binalar yapılıyor. Bu spor alanlarını kurtarmak belediyenin asli görevidir. SSK yanındaki spor tesisleri şehrin önde gelen ailelerinin elinde olabilir. Ancak Büyükşehir Belediyesi bunu çezebilecek güce sahip. Kent Konseyi bu alanların yok olmasına izin vermemeli. Gaziantepspor küme düşerse bu kent küme düşer. Sayın Başkan İbrahim Kızıl bu takımı Gaziantep'liyle paylaşmalı. Gaziantep'linin bu takımı benimsemesini sağlamalı. Taraftar yaratacak projeler üretilmeli. Gaziantepspor'un 1-2 YTL değerindeki biletinin satılması beni rahatsız ediyor. Hepimizin çocukları mutlaka 4 büyüklerden birisini tutuyor. Paylaşımçı olunursa tüm sıkıntılar aşılır. Gaziantepspor bu kentin takımı. Hepimiz elimizden geldiği noktada destek olmak zorundayız⁹⁸.

2.5.9. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'te Yeşil Alan Vizyonu: “Kim Yeşili Görürse Yeşilleniyor”

Sıtkı Severoğlu, Turizm Derneği Başkanlığı yaptığı sırada; kentleşme politikalarına yönelik değerlendirmeleri arasında, yeşil alanların korunmasına büyük hassasiyet göstermiştir. Ona göre, boş arsaların hızla çok katlı yapılaşmaya açılması yalnızca estetik değil, aynı zamanda sosyal ve çevresel bir sorundur. Yeşil dokunun korunması, kent yaşamının niteliğini artıran ve gelecek kuşaklara yaşanabilir bir çevre bırakmanın ön koşuludur. Sıtkı Severoğlu'nun yaklaşımı, kısa vadeli ekonomik çıkarlar yerine uzun vadeli kamusal faydayı önceleyen bir kent vizyonuna dayanmıştır. Aşağıda yer alan gazete haberindeki açıklaması, bu anlayışın somut bir yansımasıdır:

Gaziantep'i bekleyen en büyük tehlike yeşil ve boş alanların betonlaştırılmasıdır. Yeşili gören yeşilleniyor. Gaziantep'te kim boş bir arsa görse hemen çok katlı bina yaptırıp yüksek paralara satma telaşına düşüyor” diyen Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, yeşil alanlara yönelik olarak yapılan imar tadilatlarının yanlışlığına dikkat çekti. Kamil Ocak Stadyumu'na dahi göz koyulduğunu ileri süren Severoğlu, “Aldığım duyumlara göre Kamil Ocak Stadyumu'na dahi çok katlı bina yapma düşünceleri varmış. Eğer böyle devam ederse Gaziantep için hiç de hayırlı olmayacak” diye konuştu. Grand Otel'in arka tarafındaki geniş alana çok katlı binalar yaptırılmasına da tepki gösteren Severoğlu, konuşmasını şu şekilde sürdürdü: “Grand Otel'in arka tarafında 18 tane daha Grand Otel gibi yapılar dikiliyor. Sonumuz hiç de iyi değil. Kim boş bir arsa görse hemen oraya yüksek binalar dikme derdine düşüyor. Sonra da bunları nasıl pahalıya satarım da kazanç elde ederim diyor⁹⁹.

⁹⁸ *Gaziantep Güneş*, “Konsey Toplandı; Baronlar Konuştu”, (18 Mart 2007), 7.

⁹⁹ *Gaziantep'te Zafer*, “Sıtkı Severoğlu Tepkisini İlginç Bir Şekilde Dile Getirdi: Yeşili Gören Yeşilleniyor”, (18 Nisan 2007), 2.

Sıtkı Severoğlu’nu bu sözlerine göre; Gaziantep’in kentleşme sürecinde yeşil alanların korunmasını temel bir öncelik olarak gördüğü söylenebilir. Onun vizyonu, kısa vadeli rant anlayışı yerine, uzun vadeli toplumsal faydayı öne çıkarmıştır. Ayrıca yeşil alanların yok edilmesini kentin geleceği için ciddi bir tehdit olarak değerlendirmiştir. Kamil Ocak Stadyumu ve Grand Otel çevresindeki projelere gösterdiği tepki ise şehircilik anlayışının sadece bugünü değil, yarını da düşündüğünün açık bir göstergesidir.

2.5.10. Sıtkı Severoğlu’nun Güneydoğu Vizyonu: Kültürle Kalkınma

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep turizmini, Güneydoğu Anadolu’nun genel anlamda kalkınması için stratejik bir araç olarak değerlendirmiştir. Ona göre bölgenin sahip olduğu tarihî mirasın korunumu; doğru tanıtım ve yerel çalışmalarla kalkınmanın temel dinamiklerinden biri hâline gelebilir. Severoğlu, Gaziantep özelinde, yöre halkının turizm süreçlerine aktif katılım göstermesi gerektiğini savunarak pansiyonculuk gibi alanlarda gelişimi teşvik etmiştir. Bu yaklaşımın ayrıntıları ise aşağıdaki habere şu şekilde yansımıştır:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Güneydoğu’nun kalkınmasında ortak noktanın kültür turizmi olduğunu, turizmin gelişmesi için de yöre halkının pansiyonculuğa önem vermesi gerektiğini söyledi. Severoğlu, bu yörede yaşayan insanların çok şanslı olduğunu belirterek, “Buradaki insanlar Güneydoğu’nun Akdeniz’inde yaşıyor. Buraların tanıtımı yeteri kadar yapılamıyor. Yeteri kadar tanıtım yapılabilse ve turistlerin ihtiyacına cevap verebilecek mekânlar oluşturulsa, buralar Güneydoğu’nun Akdeniz’i olur”, şeklinde konuştu. Kültür ve tarihi varlıkları koruyarak ve geleceğe aktarmanın insanlık görevi olduğunu söyleyen Severoğlu, “Kültür varlıklarını korumanın tek yolu içinde yaşamaktır. Aksi takdirde korumamız ve geleceğe aktarmamız hayal olur”, dedi¹⁰⁰.

Sıtkı Severoğlu’nun bu söylemlerinden yaklaşık 10 yıl sonra; Gaziantep başta olmak üzere Güneydoğu Anadolu şehirlerinde, Kültür Yolu Festivalleri ve tarihi yapıların restorasyonu gibi çalışmalar, bölgenin sosyo-kültürel ve ekonomik kalkınmasına hizmet eden önemli girişimler olmuştur. Bu tür faaliyetler, kültürel mirasın korunarak turizme kazandırılması anlayışına dayanmaktadır. Severoğlu’nun yıllar önce dile getirdiği görüşler, bu perspektifin öncül örnekleri arasında değerlendirilebilir. Severoğlu, kültür turizminin kalkınmadaki rolüne işaret ederek, yöre halkının katılımıyla sürdürülebilir bir gelişim modeli öngörmüştür. Ayrıca “Kültür varlıklarını korumanın tek yolu içinde yaşamaktır” ifadesi, bugün kent dokusuna yönelik koruma

¹⁰⁰ Beyaz Sayfa Gaziantep, “Güneydoğu’nun Ortak Çıkışı... Kültür Turizmi”, (29 Ocak-4 Şubat 2007), 7.

politikalarının temelini oluşturmuştur. Bu bağlamda Sıtkı Severoğlu'nun katkısı, günümüz uygulamalarına ilham veren bir yaklaşım olarak değerlendirilebilir.

Sıtkı Severoğlu, Kültür Turizmine önemin verilmesi ile birlikte Gaziantep'e

3-4 milyon turist çekilebileceğini ise şu şekilde iddia etmiştir:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, kültür turizminin canlandırılmasının Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin ekonomik kalkınmasını sağlayacağını belirterek, "Turizm teşviki verilirse, bölgeye gelen turist sayısı tahmini 3-4 milyona, turizm geliri de en az 3-4 milyar dolara çıkabilir" dedi. Severoğlu, Gaziantep'te 15-20 yıl önce "turizm" kelimesinin fazla şey ifade etmediğini, turizmin sadece eğlence olarak algılandığını belirterek, ama dünyada kültür turizminin geliştiğini ve bunun Gaziantep'e de yansıtıldığını söyledi. Kültür turizminin Güneydoğu Anadolu Bölgesi için önemine değinen Severoğlu, "Bölgenin kurtuluşu sosyal problemlerinin çözümüne bağlı. Sosyal profillerin değiştiği, gelir dağılımındaki dengesizlik yatıyor. Kültür turizmi de çok yüksek gelir elde edilebilecek bir sektör" diye konuştu. Dünyada bir ülkeye gelen turistlerin yüzde 20'sinin kültür bölgelerine gittiğini anlatan Severoğlu, doğru planlamalar yapılması durumunda Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş, Gaziantep, Mardin ve Kilis illerinin yer aldığı bölgeye yılda 3-4 milyon turist gelebileceğini, en az 3-4 milyar dolar gelir sağlanabileceğini belirtti. Sıtkı Severoğlu, kültür turizmini harekete geçirmek için yeterli tanıtım yapılması gerektiğini ifade ederek, şöyle devam etti: Gaziantep sanayiye teşvik alamadı. Önümüzdeki günlerde işsizlik tehlikesi söz konusu. Bunun önüne geçebilmek için bölgesel turizm teşviki verilebilir. Türkiye'de 1980'li yıllarda 1 milyon turist, 1 milyar dolar turizm geliri hedefi doğrultusunda, Akdeniz bölgesi, Ege Bölgesi ile İstanbul gibi bazı yerlere turizm teşvikleri verildi. Turizm teşvikleri o dönemde pek çok insan tarafından tenkit edildi. Ama bugün, 2020-2025 yıllarında, 65 milyar turizm geliri ve 50 milyon turist hedefinden bahsediyoruz. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne gelen turist sayısı şu anda 100 binler civarında. Bölgesel bir turizm teşviki verilirse, rahatlıkla turist sayısı 3-4 milyona, turizm geliri en az 3-4 milyar dolara çıkar. Teşvikler ve kültür turizminin canlanmasıyla özellikle gençler ve kadınlar iş bulacaktır. Bölgesel kalkınma sağlanacaktır. 15-22 Nisan tarihlerinin Turizm Haftası olarak kutlandığını anımsatan Sıtkı Severoğlu, İstasyon Caddesi'ndeki fuar alanının müzeye dönüştürülmesini istedi. Toplam 44 bin metrekairelik bu fuar alanının boş durduğuna, Büyükşehir Belediyesi'nin burayı satmayı planladığını savunan Severoğlu, şunları söyledi: "Fonksiyonunu yitirmiş fuar alanının Gaziantep'e yaraşır bir müzeye dönüştürülmesini istiyoruz. Gaziantep, dünyanın en güzel mozaiklerine sahip. Şu anda Gaziantep Arkeoloji Müzesi'nde sergilenen eserlerin dört katı kadar mozaik var. Bunların yanı sıra birçok arkeolojik buluntu da mevcut. Ancak bu eserler, ne yazık ki depolarda bekletiliyor. Kentimize ve mozaiklerimize yakışır bir müzeye ihtiyacımız var. Fuar alanına bir gelenek eklenerek, kamu yararına kullanılacak bir yer hâline getirilmeli."¹⁰¹

Sıtkı Severoğlu bu açıklamalar ile Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ne yönelik kültür temelli kalkınma stratejilerinin erken bir temsilini sunmuştur. Özellikle 2020-2025 yıllarına dair turizm gelir ve ziyaretçi sayısı öngörüsü, bölgenin sahip olduğu potansiyelin farkında olan vizyoner bir yaklaşıma işaret etmiştir. Severoğlu'nun, Akdeniz ve Ege bölgelerine geçmişte verilen turizm teşviklerinin olumlu sonuçlarını örnek göstermesi, kültür turizminin Gaziantep ve çevresindeki illerde de benzer bir başarıyı sağlayabileceğini ortaya koymaktadır. Bu noktada işsizlik vurgusu dikkat çekicidir; zira Severoğlu, kültür turizmini gençler ve kadınlar için istihdam yaratacak

¹⁰¹ *Gaziantep Hakimiyet*, "3-4 Milyon Turist Çekebiliriz", (19 Nisan 2007), 7.

sosyal bir çözüm olarak da sunmuştur. Ayrıca Sıtkı Severoğlu'nun dünyada kültür turizminin yükselen bir değer olduğunu vurgulaması, onun küresel eğilimleri yakından takip ettiğini göstermektedir. Bu çok katmanlı yaklaşımlar, kültürel mirasın korunması ile bölgesel kalkınma arasında kurulan bütüncül ilişkiyi gözler önüne sermiştir.

2.5.11. Sıtkı Severoğlu'na Göre Modern Tanıtım Stratejileri ve Gaziantep

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, kentin tanıtımında yalnızca tarihi yönün öne çıkarılmasını yeterli bulmayarak, modern Gaziantep'in de görünür kılınması gerektiğini vurgulamıştır. Severoğlu, hem yeni müzeler, doğal alanlar ve restorasyon projelerine hem de yerel halkın tanıtımdaki rolüne şu şekilde dikkat çekmiştir:

Gaziantep'in tanıtımı konusunda son dönemlerde sadece tarihi yanının ön plana çıkarıldığını belirten Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, "Bu kentte yeni yapılan birçok eser var. Şahinbey Müzesi, Antep Harbi Müzesi, Zeugma Müzesi bunlardan birkaç tanesi. Ortadoğu ve Balkanların en büyük hayvanat bahçesi Gaziantep'te olmasına rağmen yeterli tanıtımı yapılamıyor. Dülük ve Burç ormanları ise, insan eliyle yetiştirilmiş en büyük çam ormanlarıdır. Ayrıca, kale çevresinde yapılan Bayaz Han, Dayı Ahmet Ağa Konağı, Şire Hanı, Yemiş Hanı, Millet Hanı, Barlas Konağı, Kır Kahvesi gibi birçok çalışmalar yapıldı. Çeşitli kurum ve kuruluşlar tarafından restore edilen Antep evleri, cafe ve restoranlar, vakıf binaları, sokak düzenlemeleri, Bakırcılar Çarşısı, Tabakhane Yokuşu gibi çok güzel çalışmalar yapıldı. Belediyelerimizin yaptığı kentsel dönüşüm projeleri, Gaziantep'e dışarıdan gelen insanlar için Gaziantep'in görünen yüzüdür. Bunları hem tanımalı hem tanıtmalıyız" dedi. Gaziantep'te yaşayan insanların Gaziantep'i iyi tanıması gerektiğini ifade eden Severoğlu, "En doğru tanıtım, bu kentte yaşayan insanların bu kenti tanımasından geçer. Tanımadan tanıtım yapılamaz. Gaziantep'in sadece tarihi yanını değil, burada modern bir kent olduğunu da göstermeliyiz. Gaziantep'i, tarihi dokusu, kültürel ve arkeolojik değerleri, tarihi ve modern kent dokusu, çevresindeki yeşil ve sosyal alanları ile bir bütün olarak tanıtmak en doğru tanıtım yöntemi olacaktır. Zeugma, Rumkale, Dülük ve Yesemek gibi tarihi değerlerimizi modern Gaziantep ile birleştirerek, tarihi değerlerimizin yanında modern değerlerimizi de tanıtmalıyız. Modern Gaziantep'i insanlara tanıtmamız gerekiyor. Yapılan modern binaları ve yolları ile bir başka Gaziantep daha var. Turizm Derneği olarak modern Gaziantep'i tanıtmak için Gaziantep'in sanayisini, çevresini, tarihi dokusunu içerisine alan bir çalışma yapmayı düşünüyoruz. Bu konuda ileriki günlerde valiliğe müracaat ederek, böyle bir çalışma için girişimde bulunacağız", şeklinde konuştu¹⁰².

Sıtkı Severoğlu bu yaklaşımı ile Gaziantep'in geçmişinin yanı sıra güncel kimliğiyle de tanıtılması gerektiğini ortaya koymuştur. Severoğlu'na göre; tarih ve modernliğin birlikte sunulduğu bir tanıtım anlayışı, kent kimliğini zenginleştirdiği gibi turizm vizyonuna da sürdürülebilirlik kazandıracaktır.

¹⁰² *Yeni GAP*, "Turizm Derneğinden Modern Gaziantep Tanıtımı Önerisi", (4 Temmuz 2007), 7.

2.5.12. Sıtkı Severoğlu'ndan Şehitkamil Belediye Başkanı Metin Özkarslı'ya Plaket

Gaziantep'in tarihi ve kültürel değerlerini koruma çabasında önemli roller üstlenen Turizm Derneği, yerel yönetimlerle iş birliğini sürdürürken, Dernek Başkanı Sıtkı Severoğlu ve yönetim kurulu üyeleri, Şehitkamil Belediye Başkanı Metin Özkarslı'yı makamında ziyaret etmiştir.

Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Şehitkamil Belediye Başkanı Metin Özkarslı'ya turizme yaptığı katkılardan dolayı plaket verdi. Severoğlu ve yönetim kurulu üyeleri, Başkan Özkarslı'yı makamında ziyaret edip bir süre görüştü. Severoğlu, ziyareti sırasında yaptığı konuşmada, uzun yıllardan beri tarihi ve kültürel mekânların turizme kazandırılması için çalışmalar yaptıklarını, Şehitkamil Belediyesinin de Dülük Antik Kenti'nde yapılan çalışmalara destek verdiğini ifade etti. Severoğlu, bu destek dolayısıyla Özkarslı'ya bir plaket verip teşekkür etti. Metin Özkarslı ise yaptığı konuşmada, Dülük Antik Kenti'nin de en az Zeugma kadar önemli bir yer olduğuna dikkat çekerek, bu bölgede kafeterya ve dinlenme tesisleri kurarak bölgeyi turizme kazandırmak istediklerini belirtti¹⁰³.

Sıtkı Severoğlu'nun, Dülük Antik Kenti'nin korunması ve tanıtılması sürecine katkı sunan yerel yöneticilere teşekkür plaketi vermesi, onun kültür mirası konusunda gösterdiği duyarlılığın ve toplumsal farkındalık yaratma çabasının somut bir örneği olmuştur. Bu hareket, kültürel iş birliklerinin teşviki açısından da anlamlı bir davranıştır.

2.5.13. Sıtkı Severoğlu'ndan Gaziantep Tarihini Yad Eden Fotoğraf Sergisi

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'in tarihine dair özel koleksiyonundan oluşan fotoğraf sergisi, Vali Süleyman Kamçı tarafından açılmıştır. Severoğlu, arşivlediği tarihi fotoğraflarla Gaziantep'in geçmişini ve atalarını ziyaretçilere hatırlatmayı amaçlamıştır. Sergi, kentin kültürel belleğine katkı sağlamak ve tarih bilincini güçlendirmek adına önemli bir adım olarak değerlendirilebilir.

Mimar Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep tarihi ile ilgili fotoğraf sergisi, Vali Süleyman Kamçı tarafından açıldı. Konu ile ilgili bir açıklama yapan Mimar Sıtkı Severoğlu, "Gaziantep'in tarihini simgeleyen fotoğrafları titizlikle arşivledim. Gördüğünüz gibi, Gaziantep'in tarihini simgeleyen fotoğraflar bizlere atalarımızı hatırlatıyor," dedi. Vali Süleyman Kamçı, tarihi fotoğrafları sergileyen Mimar Sıtkı Severoğlu'nu tebrik etti ve fotoğraflarla ilgili bilgiler aldı¹⁰⁴.

Sıtkı Severoğlu tarih odaklı bu sergi ile, Gaziantep'in zengin kültürel mirasını gün yüzüne çıkararak toplumsal hafızayı canlı tutma misyonunu üstlenmiştir. Vali Süleyman Kamçı'nın da takdirini kazanan sergi, Severoğlu'nun tarih bilinci ve kültürel koruma alanındaki duyarlılığını göstermektedir. Böyle projeler, yerel tarih çalışmalarının toplumda daha geniş yankı bulmasını sağlamaktadır.

¹⁰³ *Gaziantep Ekspres*, "Turizm Derneği'nden Başkan Özkarslı'ya Plaket", (9 Aralık 2006), 4.

¹⁰⁴ *Olay*, "Severoğlu'ndan Tarihi Sergi", (14 Kasım 2006), 5.

2.5.14. Gazeteci Yaşar Özen'in Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı

Gaziantep'in kültürel hafızasına önemli katkılarda bulunan Sıtkı Severoğlu'na duyulan kişisel takdiri ve derin vefayı yansıtan bir köşe yazısı bulunmaktadır. Yaşar Özen tarafından kaleme alınan bu yazı, Severoğlu'nun şehir sevgisini, araştırmacı kişiliğini ve geçmişe duyduğu bağlılığı samimi bir üslupla şu şekilde ortaya koymuştur:

Sıtkı Severoğlu mimardır, Severoğlu İnşaat Şirketi'nin sahibidir, başarılı bir iş adamıdır; onca işinin arasında fırsat bulup, eski yılların Gaziantep'inin izini süren, bulgularını nakış nakış işleyerek Gaziantep kamuoyuna, Gaziantep dışında yaşamaya mecbur kalmış hemşerilerine sunan bir Gaziantep sevdalısıdır ve de dostumdur. Aramızdaki yaş farkına rağmen, eski Gaziantep'e değgin birçok şeyi ben Sıtkı'dan öğrenmişimdir, duymuşumdur. 60-70 yıl önceki Gaziantep'in çeşitli yerlerinden alınan, çoğu başka başka kişilerin elinde bulunan fotoğrafları tek tek toplayıp, onları bilgisayarda temizletip adeta bir sanat eseri haline getirdiği duvar takvimleri hiç unutulur mu? İstanbul'da, Ankara'da o takvimlerden koleksiyon yapan çok Gaziantep'li'ye rastladım. Sıtkı, eski Gaziantep'le ilgili bir şey öğrendiğinde, onu kafasına yazar, sonra inceden inceye araştırarak gerçeği yakalamaya çalışır. Gaziantep'i bu ölçüde seven, Gaziantep'e bu ölçüde bağlı, gönül vermiş, çok eski yılların izini sürmekle kendini görevlendirmiş bir ikinci kişi daha var mıdır diye zaman zaman düşünürüm. Gaziantep'le ilgili her yayını Sıtkı'da bulabilirsiniz. Araştırmaları için yüksünmez, masraf eder, Gaziantep'e ait kültür çalışmalarına destek sunar. Çabaları Gaziantep tarihine not düşmeye dönüktür. Sıtkı Severoğlu, son olarak halen Kırşehir Valiliği'nde görev yapan Gaziantep'in önceki valisi Sayın ve sevgili Lütfullah Bilgin'in özel kalem müdürü Uğur Öztürk'ün yazdığı, Antep'in kahraman çocuklarından Şehit İsmail ve Fedai Mehmet'i anlatan kitabını, çizimini Faruk Güllüce'ye yaptırarak Gaziantep'li öğrencilere bir çizgi roman armağan etti. Çizgi romanı zevkle ve minnet duygularıyla okudum. Sıtkı'ya teşekkürler ve sevgiler¹⁰⁵.

Yaşar Özen'in bu tanıklığı, Sıtkı Severoğlu'nun özellikle eski Gaziantep'e dair yürüttüğü titiz görsel arşivleme ve kamuya yönelik kültürel çalışmaları, onun şehirle kurduğu güçlü gönül bağını belgeler niteliktedir. Metin, yerel tarih bilincinin bireysel çabayla nasıl canlı tutulabileceğine dair değerli bir örnek sunmuştur.

2.5.15. Dokurcum Değirmeni Anıtı Talebi: Sıtkı Severoğlu'ndan Tarihi Hatırlatma

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Savunması sırasında Fransız askerlerince gerçekleştirilen bir katliamın mekânı olan Dokurcum Değirmeninin restore edilerek anıtlştırılması gerektiğini vurgulamıştır. Severoğlu'nun bu çağrısının ayrıntıları şu şekildedir:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu, Fransızların Gaziantep'te gerçekleştirdiği katliamların tüm dünyaya anlatılması gerektiğini söyledi. Severoğlu, "Gaziantep savunması sırasında Fransız askerlerinin katliamına maruz kalan insanlar bizim atalarımız. Fransa, sözde Ermeni soykırımı iddialarına destek olacağına Gaziantep'te yaptığı katliamı kabul etmeli ve hesabını vermeli, Gaziantep'li'lerden özür dilemeli" dedi. Gaziantep'li olduğunu ve Turizm Derneği Başkanı olmasının yanı sıra bir Gaziantep'li olarak Fransa'nın Gaziantep'te gerçekleştirdiği katliam nedeniyle kınanması için çeşitli girişimlerde bulunduğunu ifade eden Severoğlu, girişimlerine olumlu yanıt

¹⁰⁵ Yaşar Özen, "Sıtkı Severoğlu", *Ekspres.net*, 2006.

alamadığını bildirdi. Severoğlu, Fransa’da Sosyalist Parti’nin verdiği sözde Ermeni soykırımının inkârının suç sayılmasını öngören yasa tasarısına, Gaziantep’te “Dokurcum Değirmeni Anıtı” yaptırılarak tepki gösterilmesi girişimini desteklediklerini belirtti. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey’in önceki gün Belediye Meclisi Toplantısı’nda gündeme getirdiği, plan ve projesinin hazır olduğunu ifade ettiği Dokurcum Değirmeni Anıtı’nın mutlaka yaptırılmasını isteyen Severoğlu; “Bu girişimi destekliyor, bugün yıkık bir halde olan değirmenin restore edilerek gelecek nesillere taşınmasını istiyoruz”, dedi¹⁰⁶.

Sıtkı Severoğlu’nun Dokurcum Değirmenini sembolik bir anıt haline getirme çağrısı, yerel tarihe duyduğu sorumluluğu ve adalet arayışını göstermiştir. Bu yaklaşım, gelecek kuşaklara mekânı inşa etme iradesini de yansıtmıştır. Ermeni soykırımı iddialarına karşı Gaziantep Savunmasında yaşanan Fransız zulmüne işaret eden Severoğlu, tarihsel çelişkileri kamuoyu önüne sermek ve uluslararası algıyı sorgulatmak açısından da önemli bir açıklama yapmıştır.

2.5.16. Sıtkı Severoğlu’ndan Turizmcilere Öneri: Cemil Alevli Cup Tenis Turnuvası

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu, 7-17 Eylül 2006 tarihleri arasında düzenlenecek olan 2. Cemil Alevli Cup Tenis Turnuvası’nın kentteki turizm hareketliliğini artırabileceğini vurgulamıştır. Turnuvaya katılması beklenen sporcu ve izleyici sayısının 2 bini bulması, bu organizasyonun kent ekonomisine de önemli katkılar sağlayacağını göstermektedir:

Severoğlu, yazılı açıklamasında, sosyal ve kültürel aktiviteler kapsamında, Gaziantep’te düzenlenecek olan “2. Cemil Alevli Cup Tenis Turnuvası” ile turizm alanında önemli bir hareketlilik sağlanabileceğine dikkat çekti. Turizmin gelişiminde, sporun çok önemli bir yere sahip olduğuna işaret eden Severoğlu, şunları kaydetti: “Turizm çeşitliliği içerisinde, spor turizminin önemi çok büyüktür. Bugün, Formula-1 yarışlarıyla Türk turizmine çok önemli katkı sağlanıyor. Bu yarışların yapıldığı İstanbul çok şanslı bir ilimiz. Bu anlamda, Gaziantep’te tenis sporunun geliştirilip, uluslararası turnuva düzenlenerek kentin sportif faaliyetlerle turizm alanında gelişmesine katkı sağlayabiliriz. Gaziantep’te, 7-17 Eylül tarihleri arasında düzenlenecek olan Uluslararası 2. Cemil Alevli Cup Tenis Turnuvası sporcu ve izleyicilerle birlikte 2 bin kişi gelecek. Bu kent ekonomisi için önemli bir sayı ve turizmin gelişmesine de önemli bir katkı sağlayacaktır”¹⁰⁷.

Sıtkı Severoğlu, sporun turizm üzerindeki etkisini vurgulayan açıklamaları ile Gaziantep’in potansiyelini farklı alanlarda değerlendirme iradesini ortaya koymuştur. Özellikle uluslararası etkinliklerin ekonomik ve kültürel fayda sağlayacağı düşüncesi, yerel yöneticilere yol gösterici niteliktedir.

2.5.17. Sıtkı Severoğlu’ndan Kıbrıs Seferlerine Tam Destek

Gaziantep ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti arasında doğrudan uçuşların başlaması, bölge turizmi ve ulaşım altyapısı açısından önemli bir gelişme olarak

¹⁰⁶ *Gaziantep’te Zafer*, “Dokurcum Değirmeni Restore Edilsin”, (Ekim 2006.), 4.

¹⁰⁷ *Gaziantep Ekspres*, “Turizmcilere Uyarı”, (26 Ağustos 2006.), 6.

değerlendirilmiştir. Bu süreçte, Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu'nun girişimleri ve olumlu değerlendirmeleri dikkat çekmiştir. Seferlerin duyurulmasıyla birlikte Sıtkı Severoğlu şu şekilde açıklamalarda bulunmuştur:

Kıbrıs Türk Hava Yolları, yarın ilki olmak üzere her hafta Cuma ve Pazar günleri, haftada iki seferle Gaziantep'i Kıbrıs'a bağlıyor. Gaziantep Turizm Derneği Başkanı B. Sıtkı Severoğlu, uzun yıllardır Gaziantep'ten Kıbrıs'a giden öğrencilerin, öğrenci velilerinin ve yerli turistlerin çok yoğun talebine Kıbrıs Türk Hava Yolları'nın olumlu cevap vermesinin kendilerini mutlu ettiğini söyledi. Kıbrıs Türk Hava Yolları'nın haftada iki gün karşılıklı seferlerle Gaziantep ve KKTC'yi birbirine bağlayan hava köprüsünü kurduğunu belirten Severoğlu, "Gaziantep ve civar yerleşimlerin son yıllarda gösterdiği hızlı gelişmeyi değerlendiren KHY'nın bu olumlu adımını övgüyle karşılıyor ve aynı hassasiyeti Gaziantep-Ankara seferlerinin konmasında ve Gaziantep-İstanbul seferlerinin artırılmasında THY'nin de göstermesini diliyoruz" dedi. Kıbrıs Türk Hava Yolları Yönetim Kurulu Başkanı Dr. Kıvanç Diren, Kıbrıs Türk Hava Yolları Ticaret Başkanı Mustafa Edgü, Kıbrıs Türk Hava Yolları Türkiye Genel Koordinatörü Enis Okan ve Kıbrıs Türk Hava Yolları Adana Satış Müdürü Halit Yıldırım Cuma günü geliyor. Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin bandosu eşliğinde karşılanacak ilk sefer için havaalanına gelmek isteyenlere araç kaldırılacak¹⁰⁸.

Sıtkı Severoğlu, Kıbrıs seferlerine ilişkin açıklamaları ile toplumsal ihtiyaçları gözetten bir bakış açısına sahip olduğunu göstermiştir. Özellikle Gaziantep'ten Kıbrıs'a giden öğrenciler ve ailelerinin yıllardır taşıdığı ulaşım sıkıntısının, bu yeni hava köprüsüyle hafifleyecek olmasından duyduğu memnuniyet ile eğitim süreçlerine dolaylı katkı sağlayan bir duyarlılık geliştirdiğini ortaya koymuştur. Öte yandan Sıtkı Severoğlu'nun THY'ye yönelik Ankara seferlerinin başlatılması ve İstanbul seferlerinin artırılması çağrısı; onun ulaşımı, ekonomik ve sosyal bir dolaşım meselesi olarak değerlendirdiğini yansıtmıştır. Gaziantep'in gelişen yapısına uygun olarak daha etkin ve sık uçuş bağlantılarına kavuşmasının gerekliliğini vurgulayan Severoğlu, yerel kalkınma ile ulaşım politikaları arasındaki stratejik ilişkiye işaret etmiştir.

2.5.18. Abdülkadir Tanrıverdi'nin Kaleminden, Severoğlu'nun Düzenlediği Konser: "Sıtkı Severoğlu'ndan Öğreneceğim Çok Şey Var"

Gazeteci Abdülkadir Tanrıverdi, Sıtkı Severoğlu'nun öncülüğünde düzenlenen bir konser gecesine tanık olmuştur. Tanrıverdi, Sıtkı Severoğlu özelinde konser ile ilgili görüşlerini köşe yazısında şu şekilde belirtmiştir:

Masmavi bir gök, ıslıl ıslıl bir güneş, tatlı ılık bir gün: 29 Mayıs 2006. Büromdayım. Yardımcım, değerli dostum ve komşum Sıtkı Severoğlu'nun ziyaretini haber veriyor, onu buyur ediyor. O, bana bir davetiye uzatıyor. "Anadolu Evlerinde Bir Konser"i müjdeliyor. "İnşallah gelmeye çalışacağım!" diyorum. O ayrıldıktan sonra lütfettiği davetiyeyi inceliyorum. Kaç kişilik olduğu belirtilmiyor. Merak ediyorum. İki gün sonra bir kat üstümdeki bürosuna çıkıyorum. Birbirinden değerli büro elemanları yerlerinden fırlıyorlar, samimice "Hoşgeldiniz" diyorlar. Onlara teşekkür ediyorum. Davetiyelerin kaç kişilik olduğunu soruyorum. Öğrenir öğrenmez iletceklerini söylüyorlar. Ayrıca, "Anadolu Evlerinde" düzenlenecek konserde seslendirilecek eserlerin isimlerini, kompozitörlerini gösteren bir liste ya da kitapçık istiyorum. Onu da temin edeceklerini

¹⁰⁸ *Gaziantep*27, "Kıbrıs'a Uçmaya Yarın Başlıyoruz", (15 Haziran 2006), 2.

belirtiyorlar. Tijen Hanım'a, Aysel Hanım'a ve oradaki diğer görevlilere teşekkürlerimi sunuyor, büroma iniyorum. İniyorum ama bu değerli personelin canlılığı, ziyaretçilerine sıcak ilgileri beni etkiliyor. Bir idarecinin nazik ve nitelikli kişilerle çalışması büyük şans! Onlarla neler başarılmaz ki? Yılların deneyimine sahip Sıtkı Bey, demek ki mesai arkadaşlarını seçmekte de usta. Kutluyorum kendisini bu konuda da. Çok geçmeden sempatik tavırlı Tijen Hanım, görevini yapmanın şevkiyle koşarak iki davetiye daha getiriyor. Teşekkür ediyorum. Birkaç saat sonra Canan Hanım, ruhunun saf temiz duygularını yansıtan çocuksu tebessümü, gümüşten parlak bir ayna gibi parıldayan anlı, nurlu siması ile eser listesini uzatıyor. Göz atıyorum. Musiki demeti içinde neler yok ki? Hepsi nefis, hepsi nezih! Zihnimde canlandırıyorum efsunlayıcı melodilerini: “- Mutlaka bu konserin de mimarı sizsiniz, bu konuda uzmansınız. Allah kolaylık versin!” diyorum bir bahar kadar canlı Canan Hanım'a. 2 Haziran 2006. Saat: 20.00. Eşim, oğlum Cüneyd ve ben, başkanlığını değerli dostum Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı Gaziantep Turizm Derneği'nin düzenlediği konser mahallindeyiz. Yani kentin buram buram tarih kokan sokaklarından birinde, restore edilmiş, kesme taşlardan yapılmış, hayatlı geleneksel bir evin önünde. Adımlarını içeri atarken heyecanlanıyorum. Sanki zaman tüneline giriyor, mazimin derinliklerine, dehlizlerine dalıyorum. Doğup büyüdüğüm, çocukluk ve gençlik çağımın geçtiği baba evimin tıpatıp aynısı. Duygulanıyorum. İşte güvercinlerin, kumruların uğuldadıkları, serçelerin cıvıldaştıkları, yuvalarını kurdukları kuş tağaları; kafesli parmaklıklı pencereler; ince nacarlı, mahalli dolaplı, yazın serin, kışın ılık odalar; senelerle cilalanmış mobilyalar; balkonu süsleyen nadide çiçekler; tavanlar zengin, aynalar derin... Kamaştırıyor gözlerimi ihtişamı bu yerin. Her şey burayı söylüyor gizlice, kendi ana dilince. Üzerinde kah oturulup, kah uzanılan, el emeği göz nuru dökülerek işlenen nakışlı örtülerle süslenen hış yastıklı divanlar. İşte ekmek yapılan şömine, açlığı gideren nefis yemeklerin yapıldığı mutfak. İşte zahire damı denilen kiler. İşte sobanın kurulduğu, mangalın konulduğu, etrafında hikayelerin anlatıldığı, kedinin hırslayarak uyukladığı yerler; neşeli kederli günlerin geçtiği mekânlar. İşte hayat denen avluda, koruğu yenilen misk-ü amber kokulu şerbeti içilen asma; etrafında rengârenk güllerin yetiştiği ekinlik, ikinci kata çıkmayı sağlayan, zevkli motiflerle bezenmiş parmaklıklı taş basamaklı merdivenler. İşte dallarını yazın bir şemsiye gibi açan ağaç... Beni bu tatlı hülyalarımın Sıtkı Bey'in “Hoşgeldiniz” sözleri uyandırıyor. Biraz gecikmişiz. Herkes yerlerini almış. En arkada üç sandalyeye ilişiyoruz. Birkaç dakika farkla kapıdan içeri Sıtkı Bey'in muhterem eşleri hanımefendi, asalet ve olgunluk timsali büyük kızları, bir kelebek kadar narin cici kızları Canan Hanım giriyorlar. Doğruca yanımıza gelip oturuyorlar. Bizleri onurlandırıyorlar. Onlar bize, biz onlara “Hoşgeldiniz” diyoruz. Dernek görevlisi sunucu bayan, Dernek Başkanı Sıtkı Bey'i açılış konuşması yapmak üzere piste davet ediyor. İzmir Devlet Senfoni Orkestrası ve Opera Balesi'nden oluşan 10 kişilik grup (Ephesus Grubu) enstrümanlarıyla balet ve baleriniyle yerlerini alıyorlar. Kendilerini tanıtıyorlar. Birisi Gaziantepliyim. Gururlanıyorum. Hepsi birbirinden değerli. Sıtkı Bey, onlara, organizasyonda emeği geçen Aslı Hanım'a ve diğerlerine teşekkür ediyor. Orkestra, Aşık Veysel'den bir türküyü, şehitlerin anısına Çanakkale Türküsünü; Münir Nurettin Selçuk'un “Bir huzur almaya geldik Kalamış'tan” şarkısını seslendiriyor. Bol bol alkışlıyoruz. Hepsini kutluyoruz. Bir ara çevreme göz gezdiriyorum. Herkes kendini müziğin sihrine kaptırmış. Verilen arada Canan Hanım'dan bir program rica ediyorum. İtiraz etmiyor, koşuyor, ne yapıp edip buluyor, getiriyor, veriyor. O, sanki dokunduğu her şeyi gerçekleştiren periler padişahının biricik sevgili kızı, masallar âleminin iyilik perisi, zarif yıldızı, Musset'nin şu dizelerini hatırlatırcasına: Semanın sinesindeki masmavi sarayından, Yattığın yerdeki tül perdeler arasından Alnını parıldatarak çıkaran, Uzakların habercisi, ey akşamın solgun yıldızı. Gecenin karanlık örtüsünün gümüşten kederli gözyaşı, Ey yemyeşil tepelere inen yıldız, Sen ki uzaklarda yürüyen çobanı seyre diyorsun yalnız, Oysa izliyor sürüsü onu adım adım ıssız; Nerelere kayboldun bu gecenin sonsuzluğunda Ey Yıldız yapayalnız? Tadına doyamadığın saatler, saniyeler bir yel gibi esiyor, bir sel gibi akıyor. Hiç sevmediğim, sevdiklerimden ayrılık faslı başlıyor. Önce yakınımızda oturan Sıtkı Bey'in büyük kızlarına “Allahaismarladık” diyoruz. O bizi hemen değerli nişanlısı ile tanıştırıyor. Memnun oluyoruz. Sonra güleç yüzlü, tatlı edası, zarif endamıyla Canan'ı görüyoruz: “Gel Gül Ki Gülüm Gülsün Gene Güller” dizesini anımsayarak, “İyi Geceler” diliyoruz. Güleç yüzlüleri seviyorum. Gülmeyi güldürmeyi seviyorum. Tüm insanlar gülsün istiyorum. İnsanları mutlu görmek, beni mutlu ediyor da ondan. Nihayet cümle kapısına yaklaşıyorum. Pek değerli dostum Sıtkı Bey'e nazik davetlerinden ötürü teşekkür ediyorum. Unutulmaz izlenimlerle

mazimin dehlizlerinden tekrar günümüze dönüyorum, tatlı güzel bir rüyadan uyanırken... Uzun yıllar dernek başkanlıkları yapmama rağmen “Sıtkı Bey”den Öğreneceğim Çok Şey Olduğunu” düşünerek¹⁰⁹...

Abdülkadir Tanrıverdi’nin gözlemleriyle kaleme alınmış olan bu köşe yazısı, Sıtkı Severoğlu adına güçlü bir tanıklık anlatısıdır. Tanrıverdi, Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu’nun düzenlediği “Anadolu Evlerinde Bir Konser” başlıklı kültürel etkinliği detaylı biçimde aktarırken, en başta Gaziantep’in kültürüne değinmiştir. Metin boyunca Severoğlu’nun organizasyon becerisi, mesai arkadaşlarını titizlikle seçme konusundaki özeni ve yerel kültüre olan duyarlılığı ön plana çıkarılmıştır. Ayrıca metin, doğrudan bir eleştirel mesafeden yoksun olmakla birlikte anlatıcının kişisel yakınlığı ve duygusal tonu, yazının nesnelliğini kısmen zayıflatmıştır. Ancak metin bir tanıklık anlatısı olarak değerlendirilirse, dönemin yerel kültür liderlerine duyulan minnet ve takdirin ifadesi olarak anlam kazanacaktır. Özellikle, kültürel mirasın yaşatılması ve kent belleğinin gelecek kuşaklara aktarılması konusundaki vurgular, Severoğlu’nun bir dernek başkanı olarak kent hafızasına katkı sunan bir kültür aktörü olarak konumlandığını göstermiştir. Bu bağlamda bu köşe yazısı, yerel kültür tarihi açısından değerli bir belge niteliği taşımaktadır.

2.5.19. Düğün ve Veda: Gazeteci Abdülkadir Tanrıverdi’den Sıtkı Severoğlu’nun Ailesine Dair Bir Tanıklık

Abdülkadir Tanrıverdi’nin Eylül 2006’daki köşe yazısı, Sıtkı Severoğlu’nun kızı Ceren Hanım’ın düğününe ve Canan Hanım’ın yurtdışı veda sürecine dair gözlemlerini içermektedir. Katıldığı bu özel gecede, geleneksel unsurlarla bezenmiş bir düğün atmosferi üzerinden Severoğlu ailesine dair birtakım izlenimler sunulmuştur:

Yeni bir yuva kurulurken yapılan şenlik anlamındaki düğün, eski zamanlarda kutsal bir dini tören niteliği taşıyordu. Sosyolojik araştırmalara göre, davul gibi çalgılarla çıkarılan seslerin kötü ruhları uzaklaştırdığına inanılırdı. Bugünse düğünler, genç çiftlerin nikahlarından sonra mutluluklarını yakınlarıyla paylaştığı anlar olarak değer kazanıyor. Fransız atasözüne göre: “Mutlu bir hayat yoktur, sadece mutlu anlar vardır.” Düğün de bu mutlu anlardan biridir. Bir hafta önce, büromda çalışırken değerli komşum ve dostum Sayın Sıtkı Severoğlu’nun asalet anıtını andıran büyük kızı Ceren Hanım, elinde bir davetiyeyle çıkageldi. Bana nikah ve düğün merasimlerini müjdeledi. Memnun oldum. Bir gün sonra, değerli babasına nazik davetlerinden ötürü teşekkür ziyaretine gittim. “Mazime Karışan Nehir” kitabımdan üç adet imzalayarak. Üst kattaki bürosuna çıktım. Zilini çaldım. Kapı açıldı. Sevgili kızı Canan, her zamanki sevecenliğiyle yerinden fırladı. İçtenlikle: “Hoşgeldiniz!” dedi. Babasını sordum. Olmadığını söyledi. Dönmek istedim. Bırakmadı. “Mutlaka bir şey içeceksiniz!” dedi. İkramda bulundu. Beni, babasının makam odasına buyur etti. Hal hatır sorduğumuzdan sonra, mesleki bilgisini iletirmek amacıyla Amerika’ya gideceğini söyledi. “Sizi özleyeceğiz Canan Hanım!” diyemedim.

¹⁰⁹ Abdülkadir Tanrıverdi, “Turizm Derneği’ni Kutlarken 1-2-3”, *Gaziantep Güneş Gazetesi*, (6-7-8 Haziran 2006).

Ama o beni teselli edercesine: “Bir yıl çabuk geçer!” dedi. İmzalı kitaplarımla birlikte selam ve hürmetlerimi sevgili babasına iletmesini rica ettim. “Düğün günü mutlulukları paylaşmak üzere...” diyerek ayrıldım.

9 Eylül 2006, Cumartesi saat 20.30. Gaziantep Royal Otel’in Ceylan Balo Salonu’na girdim. Kapıda gençlerin büyükleri beni sıcak ilgi ve nezaketle karşıladılar. Bir salon görevlisi masamı gösterdi. Sevgili eşim İstanbul’da olduğundan gelemedi. Özür dileyerek üzüntü ve tebriklerini ilettiler. Masamdaki sayın davetlilerle selamlaştıktan sonra, hal hatır sorduktan sonra yerime oturdum. Salon güzel, her şey mükemmeldi. Bir süre sonra, harika denecek kadar enfes gece tuvaletiyle, masallar diyarının perilerini andıran sevgili Canan bana: “Geldiğiniz için ayaklarınıza sağlık!” dedi. Az sonra Gelin Hanım ve Damat Bey, ruhları okşayan müzik eşliğinde ağır ve emin adımlarla salona girdiler. Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Dr. Asım Güzelbey, şahitlerin huzurunda, konuşmalarını esprilerle süsleyerek nikahlarını kıydı. Bembeyaz gelinliğinin tülleri altında bir kat daha zarıflaşan Ceren Hanım ve pek yakışıklı Damat Bey, ilk danslarını yaptılar. Akabinde, masalar arasında dolaşarak davetlilere “Hoşgeldiniz” dediler. Davetliler de bu mübarek günün anısına armağanlarını sundular. Ben de sembolik nitelikteki değersiz armağanımı sundum. Her şey o kadar mükemmeldi ki, sanki önceden defalarca prova edilmiş gibiydi. Bu esnada sahneye Birecikli kanun ustası Sayın Halil Karaduman ve değerli saz arkadaşları çıktılar. Çok oynak, çok kıvrak, şen şakrak şarkılarıyla salonu coşturdular. Gelin Hanım ve Damat Bey’le birlikte dost ve akrabalar pisten ayrılmadılar. Gecenin ilerleyen dakikalarına rağmen pist ve salon dopdoluydu. Herkes genç evlilerin mutluluklarını paylaşmaktan mest olmuştu. Ben de genç evlileri mutlu görmekten mutluydum. Sevgili eşimle birlikte genç evlilere, mutlu anlarla dolu ömürler diliyoruz. Anne ve babalarını da böyle değerli evlatlar yetiştirdikleri için kutluyoruz. Ender niteliklere sahip Canan’a da, oyunları ile geceyi renklendirdiği, organizasyona katkıda bulunduğu için takdirlerimizi ifade ediyoruz. Ve nihayet şu dizelerle onu Amerika’ya uğurluyoruz, vedalaşıyoruz: Şiir gibi isminle Uzaklaşıp gitsen de, Unutturamaz hiç bir şey seni, Güzellliğini, eşsizliğini Gözlerimizi. Ey Canan! Daha da güzelleşip Kamaştıracaksın Bilgini genişleten Tüm görkemine, Gönlümüzü nurlandıracak, Ülkemizi aydınlatacak, Hayalimizde hep kutsal Bir yolcu olarak kalacaksın!¹¹⁰

Tanrıverdi bu köşe yazısı ile Sıtkı Severoğlu ve ailesinin toplumsal itibarı, nezaket anlayışı ve kültürel ev sahipliğini öne çıkarmıştır. Metin, dönemin kentli düğün pratiklerine dair de sosyolojik veriler sunmuştur. Yazarın duygusal tonu yer yer övgü sınırına yaklaşıp da gözlem gücü sayesinde metin oldukça önemli bir değer taşımaktadır.

2.5.20. Sıtkı Severoğlu ile Ephesus Brass Konseri ve Sürdürülebilir Turizm

Sıtkı Severoğlu’nun sürdürülebilir turizm ilkesi doğrultusunda gerçekleştirilen sanatsal faaliyetleri arasında; Anadolu Evleri’nde düzenlenecek Ephesus Brass konseri bulunmaktadır. Severoğlu, bu konser vesilesiyle Gaziantep’in kültürel mirası ile klasik müzik geleneği arasında kurulan bağı şu şekilde açıklamıştır:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, derneklerinin kurulduğu günden bu yana “sürdürülebilir turizm” ilkesi doğrultusunda etkinlikler düzenlediğini bildirdi. Severoğlu, yaptığı yazılı açıklamada, İzmir Senfoni Orkestrası sanatçılarından oluşan Ephesus Brass grubunun Gaziantep’te geleneksel hale gelen konserler dizisi çerçevesinde Anadolu Evleri’nde 2-3 Haziran’da saat 19.30’da konser vereceğini belirtti. Klasik müziği geleceğin büyüklerine de aktarmayı amaçlayan grubun ayrıca Şanlıurfa’nın Halfeti ilçesinde, yörenin ve Gaziantep’in ilköğretim okulu ve lise öğrencileri için bir konser vereceğini ifade eden Severoğlu, şunları kaydetti: “Herhangi bir kar amacı gütmeksizin gerçekleştirilen organizasyon, Gaziantep’in kültürel gelişimini desteklemeyi

¹¹⁰ Abdülkadir Tanrıverdi, “Nezih Bir Düğün ve Veda”, *Gaziantep Güneş Gazetesi*, (13 Eylül 2006).

ve bu kente ait özel mekanlarda farklı bir tınıyı kulaklarda bırakmayı amaçlamaktadır. Derneğimiz kurulduğu günden bu yana sürdürülebilir turizm ilkesi doğrultusunda etkinlikler düzenliyor.¹¹¹

Yerel turizm politikalarının kültürel içerikle desteklenmesi yönünde önemli bir örnek sunan Sıtkı Severoğlu'nun bu faaliyeti; "sürdürülebilir turizm" ilkesi etrafında şekillenmiştir. Bu etkinlik; yerli halkın tüm kesimlerini müzikle buluşturma amacı taşımaktadır. Özellikle kâr amacı gütmeyen bir organizasyon olarak sunulması, kamu yararına odaklı olduğunu göstermektedir. Ayrıca, geleneksel mekânların sanatsal içerikle bütünleştirilmesi, bölgesel kültür politikalarının çeşitlendirilmesi açısından dikkate değerdir.

2.5.21. Sıtkı Severoğlu'nun Katkısıyla Turgutreis'te Halil Karaduman Resitali

Türkiye'nin kültürel etkinlik takvimine adını yazdıran önemli sanat buluşmalarından biri, Bodrum Turgutreis'te gerçekleşen Halil Karaduman resitalidir. Sıtkı Severoğlu'nun desteğiyle düzenlenen bu özel gece, sanat ve iş dünyasından birçok seçkin ismi bir araya getirmiştir:

Bodrum'un Turgutreis beldesi Dereköy Oğuz Alpözen Sanat Evi'nde resital veren ünlü kanun sanatçısı ve bestekâr Halil Karaduman, dinleyenleri büyüledi. Turgutreis Belediyesi ve Severoğlu İnşaat iş birliğinde düzenlenen resitale, Bodrum Su Altı Arkeoloji Müzesi eski Müdürü Oğuz Alpözen, Turgutreis Belediye Başkanı Ali Server Yazgan, eşi Belgin Yazgan, Severoğlu İnşaat Sahibi Sıtkı Severoğlu, ünlü tiyatro sanatçısı Yıldız Kenter ve çok sayıda seçkin davetli katıldı. Karaduman, resitalinde "Kutupta Yaz Gibi", "Rüyalarda Buluşuruz" ve "Devlerin Aşkı" gibi kendi eserlerine de yer verdi. Kanunuyla resitalin sonunda dünya turu yapan ünlü virtüöz, şarkı, türkü, marş ve klasik müzik eserlerini seslendirdi. Dinleyiciler, Karaduman'ı uzun süre ayakta alkışladı¹¹².

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep merkezli faaliyetlerinin ötesine geçerek Bodrum'da gerçekleştirdiği mimari çalışmasıyla da ön plana çıkmıştır. Gaziantep dışındaki bu mimari katkı, Sıtkı Severoğlu'nun vizyoner birikiminin mekâna yansıması açısından oldukça değerlidir. Sıtkı Severoğlu'nun Bodrum'la olan ilişkisi bağlamında o, Halil Karaduman'ın Turgutreis'te verdiği kanun resitalin mekânsal arka planında yer almıştır. Severoğlu'nun bu tür kültürel etkinliklerde yer alması, onun çok boyutlu kimliğinin ve yerel değerleri farklı coğrafyalarda temsil etme iradesinin somut bir göstergesi olmuştur.

¹¹¹ *Gaziantep'te Zafer*, "Ephesus Brass Grubunun Gaziantep'e Geliyor", (2 Haziran 2006), 2.

¹¹² Ahmet Yeşilağaç, "Kanunla Resital", *Hürriyet*, (15 Haziran 2006).

2.5.22. Sıtkı Severoğlu’ndan Gaziantep’in Tanıtımına Yönelik Eleştirisi ve Vakıf Önerisi

Sıtkı Severoğlu, yerel basına verdiği açıklamada kentin tanıtım eksikliklerini dile getirerek, bu alanda bütüncül bir stratejinin yokluğuna vurgu yapmış ve “Gaziantep Tanıtma Vakfı” kurulması yönünde somut bir öneri sunmuştur:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı B. Sıtkı Severoğlu, Gaziantep’in doğru tanıtılmadığını, tanıtımda büyük eksiklikler bulunduğunu söyledi. Gaziantep’in tanıtımı için tüm kurum ve kuruluşların bir araya gelerek “Gaziantep Tanıtma Vakfı”nı kurması gerektiğini belirten Severoğlu, “Bütçesi olan, imkânları olan, Gaziantep tarihini, kültürünü tanıtabilecek bir vakfa acilen ihtiyaç var” dedi. Herkesin bireysel olarak bir şeyler yapmaya çalıştığını, ancak bütünlük ve koordinasyon eksikliği nedeniyle başarı sağlanamadığını belirten Severoğlu, “Bu yüzden Gaziantep hak ettiği gibi tanıtılmıyor. 3-5 resim sergisi, 3-5 konferansla bu işler olmaz. Bu kentin sahipleri, bu kentin sözünü söyleyenler bu işe önderlik etmeli. Önce kendini değil, önce Gaziantep’i tanıtmalı. Bir dernek kuruluyor. Ama dernek Gaziantep’i değil, önce kendini tanıtıyor. Şu anda Gaziantep’i en iyi tanıtan Yabancı Damat dizisidir. Gerek Antep şivesi, gerek tarihi mekânlarımız gerekse de baklavamızı en iyi tanıtan dizi. Vakıf olursa bu tür dizilere fon oluşturularak destek olunabilir” dedi¹¹³.

Sıtkı Severoğlu bu açıklamalar ile, Gaziantep’in tanıtım stratejilerinin parçalı yapısından kaynaklanan verimsizlikleri gündeme getirmiştir. Kent kimliğinin tanıtımında bireysel ve dağınık girişimlerin yeterli olmadığını vurgulayan Severoğlu, maddi kaynaklarla desteklenen bir yapının gerekliliğine işaret etmiştir. Özellikle “Gaziantep Tanıtma Vakfı” önerisi ile; birlik oluşturma ve maddi destek sağlama açısından oldukça profesyonelce bir tanıtım anlayışına sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca kültürel tanıtımda popüler medyanın etkisini kabul etmesi; geleneksel ve yeni araçların birlikte değerlendirilmesi gerektiğini dile getirmiştir. Açıklama, Gaziantep’in kültürel mirasının tanıtımı için bütüncül bir vizyonun gerekliliğini ortaya koymakta ve yerel yöneticilere stratejik sorumluluklar yüklemektedir.

2.5.23. Sıtkı Severoğlu ile Turizme Katkı Sağlayanlara Ödül Töreni

Gaziantep Turizm Derneği, Turizm Haftası etkinlikleri kapsamında bir ödül töreni düzenlemiş ve turizmin gelişmesine katkı sunan kişi ve kurumları onurlandırmıştır. Törende Sıtkı Severoğlu’nun yaptığı şu açıklamalar, yerel turizm bilincini güçlendirme hedefini öne çıkarmıştır:

Gaziantep Turizm Derneği, Turizm Haftası etkinlikleri çerçevesinde düzenlenen törende, turizmin gelişmesine katkıda bulunan kişi ve kurumlara ödül verdi. Dernek Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Tuğcan Otel’de düzenlenen ödül töreninde, bölgede ve Gaziantep’te turizmin daha iyi bir yere gelmesini istediklerini söyledi. Turizmin gelişmesi için ellerinden gelen gayreti gösterdiklerini kaydeden Severoğlu, bu nedenle turizme gönül veren kişilerle birlikte çalıştıklarını belirtti. Konuşmaların ardından, Gaziantep’ten giden çok sayıda eserin tekrar Gaziantep müzesine kazandırılmasında gösterdiği üstün gayret ve çabalarından ötürü AK Parti Gaziantep Milletvekili Fatma Şahin, ile Zeugma

¹¹³Gaziantep Güneş, “Gaziantep Doğru Tanıtılmıyor”, (30 Mayıs 2006), 3.

haberleri nedeniyle NTV ve gazeteci Ökkeş Özeksî'ye plaketleri verildi. Daha sonra Gaziantep'te kanun virtüözü Halil Karaduman izleyicilere resital verdi¹¹⁴.

Gaziantep Turizm Derneği tarafından düzenlenen ödül töreni, yerel turizm aktörlerinin görünürlüğünü artırma ve toplumsal motivasyonu destekleme açısından anlamlı bir girişimdir. Sıtkı Severoğlu açıklamaları ile Gaziantep turizmini; sosyal bir sorumluluk alanı olarak ele aldığını göstermiştir. Özellikle “turizme gönül veren” ifadesi ile, profesyonel katkının yanında gönüllülüğe de değer verdiğini işaret etmiştir.

2.5.24. Sıtkı Severoğlu Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığına Üçüncü Kez Seçildi

Gaziantep Turizm Derneği'nin 9. Olağan Genel Kurulu, şehrin turizm politikalarına yön veren kişilerin katılımıyla Tuğcan Otel'de gerçekleştirilmiştir. Derneğin kurucularından olan Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu, üst üste üçüncü kez başkanlığa seçilmiştir. Katılımcıların yoğun ilgi gösterdiği genel kurulda, derneğin geçmiş faaliyetleri değerlendirildi ve yeni dönem için yönetim kadrosu belirlenmiştir:

Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Turizm Derneği'nin yapılan Olağan Genel Kurulu'nda tekrar başkanlığa seçildi. Gaziantep Turizm Derneği'nin 9. Olağan Genel Kurulu Tuğcan Otel'de yapıldı. Genel kurula Turizm Derneği üyeleri ile çok sayıda davetli katıldı. Divan Başkanlığı'nı Ticaret Odası Genel Sekreteri Mesut Ölçal'ın yaptığı ve tek liste hâlinde gerçekleşen genel kurulda, Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu tekrar Gaziantep Turizm Derneği Başkanlığı'na seçildi. Üç dönemdir üst üste Turizm Derneği Başkanlığına seçilen Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu, genel kurulda yaptığı konuşmada Gaziantep'in turizm potansiyelinin yüksek olduğuna inandıklarını belirterek, “Bundan hareketle 1990 yılında kurulan derneğimiz çalışmalarına başladı. Öncelikle Gaziantep turizminin canlandırılması için çeşitli çalışmalar ve projeler üreterek mücadele ettik. Gaziantep Kalesi, Mozaik Müzesi ve Gaziantep'i tanıtıcı faaliyetlerde aktif rol aldık. Bundan sonra da Gaziantep turizminin geliştirilmesi için Gaziantep Turizm Derneği olarak her türlü projede üzerimize düşen görevi yapacağız” dedi. Bu arada Divan Başkanı Mesut Ölçal da Turizm Derneği'nin faaliyetlerinde destek veren Olay Medya Grubu'na dernek olarak teşekkür ettiklerini söyledi. Üyelerden Arsan Seyahat Merkezi sahibi Ayşenur Arun ise özellikle Zeugma mozaikleri konusunda gösterdiği çaba için Dernek Başkanı Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'na teşekkür etti ve başarılı çalışmalarının ve gayretlerinin devamını istedi. Yapılan genel kurul sonrasında, yönetim kurulu üye sayısı genel kurulun onayı ile 7'den 9'a yükseltilen Bekir Sıtkı Severoğlu başkanlığındaki Gaziantep Turizm Derneği'nin yeni yönetim kurulu şu isimlerden oluştu: Mehmet Deniz, M. Murat Özgüler, Ünal Özdil, Abdülkadir Demir, A. Muhtar Küçükkömürcü, Ayşenur Arun, T. Tefvik Temur Schindel ve Bahadır Avcı¹¹⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun üçüncü kez Gaziantep Turizm Derneği başkanlığına seçilmesi, onun istikrarlı bir liderlik vasfının olduğunun göstergesidir. Yönetim kurulu üyelerinin sayısı artırılarak kurumsal işleyişin güçlendirilmesi istenmiştir. Severoğlu'nun kültürel mirasa dair vizyonunun hem yerel katılım hem de medya destekli tanıtım stratejileriyle

¹¹⁴ *Gaziantep'te Zafer*, “Turizmin Gelişmesine Katkıda Bulunanlara Ödül”, (24 Nisan 2006), 2.

¹¹⁵ *Alsat Haftalık İş Alışverişi ve Haber Dergisi*, “Severoğlu Güven Tazeledi!..”, (18-24 Nisan 2006), 2.

birleşmesi, Gaziantep turizmi adına sürdürülebilir bir modelin inşasına katkı sunduğunu göstermektedir.

2.5.25. Gazeteci Ömer Yıldırım'ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı

Gazeteci Ömer Yıldırım, Gaziantep'in bir takım sosyal problemlerini dile getirdiği bir köşe yazısı yazmıştır. Bu yazının son bölümünde tüm Gaziantep sivil toplum kuruluşlarını bu sorunlara ses çıkarılması için çağrıda bulunmuştur. Bunu yaparken ise özellikle Sıtkı Severoğlu hakkında birçok değerlendirmenin yer aldığı çıkarımlara da yer vermiştir. Yazı, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'e yönelik çalışmalarını takdir ederken, yerel kamuoyunu ve sivil toplum kuruluşlarını da tarihsel sorumluluk almaya davet etmektedir:

Sevgili okurlarım, ben acizane zaman zaman yazılarımla, TV programlarımla çok sevdiğim Gaziantep'i mi anlatmaya, tanıtmaya çalışıyorum. Ama herhâlde sesimiz fazla duyulmuyor. Ama birisi var ki, gerçek Gaziantep sevgisiyle dopdolu, Gaziantep'i arşivlemeye özenle çalışıyor ve gerçekleri su yüzüne çıkarıyor; gelecek nesillere çok güzel şeyler bırakıyor, zamanını harcıyor, parasını harcıyor ve de yiğitçe sesini yükseltiyor. Her sene çıkardığı takvimlerle Gaziantep'in geçmişini gün ışığına çıkarıyor. Ama bu sene bastırdığı takvim ile yiğitçe seslenişi her türlü takdire değer. Neredeyse bir asra yaklaşan Antep Savunması için beyanatı özellik taşıyor. (Fransa kınanmalı.) Dokurcalı Değirmeni'nde kurşuna dizilen 11 çocuğun fotoğrafını yayınlaması ile gönlümüzde taht kurdu. Bugüne kadar 25 Aralık Kutlamaları aziz şehitlerimize yakışmıyor. Bizlere bıraktıkları, şehit kanları ile sulanmış bu topraklarda hür olarak yaşıyorsak, onları hürmet ve minnetle bile anmasını bilmiyoruz. Teşekkürler Sayın Sıtkı Severoğlu. Şehit ve gazilerimize layık bir anıt dikelim kampanyası başlatılması konusunda yüksek ve gür sesinizi duyanlar elbette olacaktır. Sayın Severoğlu, sizin bu düşünce ve çalışmalarınıza candan katılıyorum; üzerime düşeni seve seve yerine getireceğime söz veriyorum. TV programımda “Hadi Gaziantepim, kalemize bir taş” dedik, belli mesafe alındı ama yeterli mi? Hayır! Ben de sesleniyorum: Ey Ermenileri kışkırtıp dünyada demokrasi havariliği yapan Fransa! Senin ne işin vardı Antep'te? 1920'lerde gelip taş üstünde taş, omuzlarda baş koymadın mı? 6.317 insanımızı katlettin, savunmasız insanımızın üzerine 11 ay 10 gün top mermisi yağdırarak asıl soykırımı sen yaptın. Seni kınamanın ötesinde lanetliyorum! Neredesiniz? Sivil toplum örgütleri, uyanın artık! Bir anıt dikilmesi hususunda ve Fransa'nın kınanmasında yiğitçe sesini yükselten Sayın Sıtkı Severoğlu'nu kutluyor, teşekkür ediyorum¹¹⁶.

Ömer Yıldırım bu köşe yazısı ile Gaziantep şehrinde toplumsal bilincin oluşumu ve Sıtkı Severoğlu'nun katkılarına güçlü bir şekilde tanıklık etmiştir. Bazı sosyal konularda Severoğlu'nun Gaziantep'in geçmişine yönelik belgeleyici çalışmaları ve özellikle şehitlere anıt dikilmesi çağrısı, oldukça önemli olduğu anlaşılmıştır. Bu yönüyle Sıtkı Severoğlu; kültürel mirasa sahip çıkan ve onu yaşatma çabasına giren bir aktör olarak ifade edilmiştir.

¹¹⁶ *Gaziantep'te Zafer*, “Teşekkürler Sayın Sıtkı Severoğlu”, (15 Nisan 2006), 4.

2.5.26. Gaziantep'te Turizme Gölge Düşüren Açılış

2006 yılı Turizm Haftası açılış töreninde; yerel basında yer alan bir eleştiriye rastlanılmıştır. Bu habere göre; törene bazı protokol üyelerinin katılmaması, kent kimliği açısından turizmin önemini öne çıkaran çevrelerde rahatsızlık yaratmıştır. Özellikle Gaziantep'in antik mirası ve turizm potansiyeli göz önüne alındığında, bu tür sembolik etkinliklere gösterilen ilgisizlik, toplumsal duyarlılık düzeyini sorgulatmıştır. Habere erişim sağlanmasının ardından Sıtkı Severoğlu'nun törene katıldığını gösteren veriler şu şekildedir:

Turizm Haftası nedeniyle Demokrasi Meydanı'nda düzenlenen çelenk koyma törenine vali yardımcılarının ve ilçe belediye başkanlarının katılmaması büyük üzüntülere yol açarken, bir turizm kenti olma çabasında olan Gaziantep'te “Turizme tören saygısızlığı yapıldı” olarak nitelendirildi. Zeugma, Yesemek ve Dülük Antik Kenti gibi tarihi eserler ile turizm açısından zengin olan Gaziantep'te, Turizm Haftası etkinlikleri saygısızlıkla başladı. 15-22 Nisan tarihleri arasında kutlanan Turizm Haftası etkinliklerine birçok protokolün katılmadığı gözlemlendi. Bir turizm kenti olma çabasında olan Gaziantep'te Turizm Haftası'nın bu şekilde başlaması kamuoyunu hayrete düşürdü. Demokrasi Meydanı'nda düzenlenen törene Büyükşehir Belediye Başkan Vekili Ünsal Gökse, Esnaf ve Sanatkarlar Odası Başkanı Ömer Kösebeoğlu, İl Millî Eğitim Müdür Vekili Fikret Atak, Kültür ve Turizm İl Müdürü Ahmet Çelebi, Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Ticaret Odası Genel Sekreteri Mesut Ölçal, Turizm Derneği yönetim kurulu üyeleri ve öğrenciler katıldı. Turizm Haftası Kutlama Komitesi tarafından, 15-22 Nisan 2006 tarihleri arasında kutlanacağı belirtilen Turizm Haftası etkinlikleri, dün Demokrasi Meydanı'na çelenk koyma, saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlayan törende, Kültür ve Turizm İl Müdürü Ahmet Çelebi'nin günün anlam ve önemine ilişkin bir konuşma yapmasıyla devam etti. Çelebi, Turizm Haftası etkinliklerine tüm Gaziantep'liyi davet etti. Daha sonra Şahinbey Halk Eğitim Merkezi folklor ekibi, yerel oyunlarıyla izleyenleri büyüledi¹¹⁷.

Gaziantep turizminin gelişimi için birçok çalışması bulunan Severoğlu'nun, yaşanan bu katılım zafiyeti hakkında kamuya açık bir değerlendirmesine rastlanılmamıştır. Böyle bir değerlendirme yapılsaydı, sürece yönelik kurumsal duyarlılık artırılabilirdi.

2.5.27. Sıtkı Severoğlu'ndan Şehitlik Anıtı ve Tarihî Hafızaya Sahip Çıkma Çağrısı

Ermeni Soykırımı iddialarının uluslararası gündemde yeniden canlanmasıyla birlikte, dönemin Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, bu duruma sessiz kalmamıştır. Sıtkı Severoğlu; tepkilerin, temsilî anıtsal yapılarla desteklenmesi gerektiğini şu şekilde dile getirmiştir:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, birçok ülkede ve özellikle Fransa'da sözde Ermeni soykırımı iddialarıyla ilgili Türkiye aleyhine çeşitli kararlar alındığını ve anıtlar dikildiğini belirterek, “Gaziantep'li buna tepki göstermeli. Gaziantep'te bir anıt yapılmalı ve Fransa ile ilgili kınama kararları alınmalı” demiştir. Gaziantep şehitlerine sahip çıkılması gerektiğini vurgulayan Severoğlu, Valilik, Büyükşehir Belediyesi, Şehitkamil ve Şahinbey Belediyeleri ile Sanayi ve Ticaret Odalarına dilekçe yazarak meclislerinde kınama kararı alınmasını talep ettiğini belirtmiştir. Severoğlu,

¹¹⁷ Olay, “Turizme Tören Saygısızlığı”, (18 Nisan 2006), 4.

Gaziantep'linlerin işgal döneminde birçok zulümle karşılaştığını ifade ederek, “Savaş halindeyken bile 155’lik toprakların sivil hedeflere karşı kullanılması insanlık suçudur. Fransızlar bu toprakları sivil halka karşı kullanmış, binlerce sivil katledilmiştir” demiştir. Fransa’nın Türkiye’ye yönelik haksız uygulamalarına karşı sessiz kalınmaması gerektiğini savunan Severoğlu, Fransa’nın Lyon Belediyesi’nin kent merkezinde 700 metre karelik alanda sözde soykırımı anan bir anıta onay verdiğini, 130 bin avro tutarındaki bu anıtın 45 bin avroluk kısmının belediye bütçesinden karşılandığını belirtmiştir. “Fransa böyle bir anıt yapıyorsa, Gaziantep’te de bir şeyler yapılmalı. Biz Fransız zulmüne uğradık, dedelerimiz şehit edildi” diyen Severoğlu, Gaziantep’teki mevcut Şehitler Anıtı’nın ne şehitlere ne de kente yakıştığını ifade ederek, daha güçlü bir hafıza mekânına ihtiyaç duyulduğunu vurgulamıştır¹¹⁸.

Sıtkı Severoğlu, bu açıklamaları ile savunmada şehit düşen Gaziantep halkını tarihsel bir bilinçle sahiplenmeye çalıştığını göstermiştir. Bununla birlikte Fransa’daki gelişmeleri yakından takip ettiği ve bu gündeme karşı yerelden bir tepki üretmeye çalıştığı anlaşılmıştır. Ayrıca yerel yöneticilere dilekçeyle çağrıda bulunması, sadece söylemle yetinmeyip kurumsal refleksi harekete geçirmeye çalıştığını göstermiştir. Sıtkı Severoğlu’nun bu çağrısı, Gaziantep Güneş, Haber Gazetesi, Gaziantep’te Zafer Gazetesi, Türkiyem, Gaziantep 27, Yeni Gap ve Gaziantep Ekspres olmak üzere toplam yedi yerel gazetede haberleştirilmiş; böylece Gaziantep halkını sahiplenışı ve Fransa gündemini yakından takip ederek yerel yöneticilere yaptığı çağrı, kamuoyunda geniş yankı bulmuştur.

2.5.28. Sıtkı Severoğlu’nun Afrodite Genetrik Heykeli Özelinde Kültürel Mirası Geri Döndürme Mücadelesi

Gaziantep’in kültürel mirasının korunmasına yönelik çabalar, geçmişte başka illere gönderilen eserlerin iadesi üzerinden yeniden gündeme gelmiştir. Bu kapsamda, Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu’nun Afrodite Genetrik heykelinin kente getirilmesi yönündeki çağrısı ise şu şekildedir:

Gaziantep Halkevi tarafından çıkartılıp 1931 yılında Adana Arkeoloji Müzesi’ne teslim edilen Afrodite Genetrik heykelinin Gaziantep’e getirilmesine çalışılıyor. O dönemde Gaziantep’te müze olmadığı için Adana Arkeoloji Müzesi’ne teslim edilen, 1 metre 21 santimetre yüksekliğindeki mermer Afrodite heykeli, milattan sonra 2. Yüzyılda yapılmış Roma dönemine ait bir eser. Üzerinde şeffaf bir giysiyle ayakta duran, sağ eliyle belinden sarkan giysi tomarını tutan ve dirsekten kırık olan sol elinde ise elma olduğu belirtilen aşk ve güzellik tanrıçası Afrodite heykelinin, Gaziantep Arkeoloji Müzesi içinde bulunan “Afrodite Evi”nde sergilenmesi için milletvekili ve sivil toplum kuruluşlarının girişimleri sürüyor. Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Severoğlu, yaptığı açıklamada, Gaziantep’ten Türkiye’nin ve dünyanın pek çok yerine götürülmüş arkeolojik eserler olduğunu belirtti. Severoğlu, şunları kaydetti: “Bunların bazıları yasal, bir kısmı yasal olmayan yollardan götürülmüş eserler. Bunların Gaziantep’e getirilmesi lazım. Derneğimizin yaptığı araştırmaya göre, ilimizden giden İstanbul Arkeoloji Müzesi’nde 15, Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzesi’nde 54, Almanya’da Berlin Müzesi’nde 6, Adana Müzesi’nde 3, Antakya Müzesi’nde 2 tane eser var”¹¹⁹.

¹¹⁸ *Gaziantep Güneş*, “Şehitler Anıtı ne Şehitlerimize ne de Gaziantep’e Yakışıyor”, (6 Nisan 2006), 2.

¹¹⁹ *Olay*, “Turizmcilerin Umudu Afrodite”, (28 Mart 2006), 4.

Sıtkı Severoğlu bu açıklaması ile; sadece Afrodit Genetrik heykeline değil, İstanbul, Ankara, Berlin, Adana ve Antakya'daki diğer Gaziantep kökenli eserlere de dikkat çekmiştir. Böylece yerel mirasın bütüncül biçimde sahiplendiğini göstermiştir. Bu yaklaşım, kültürel envanterin iadesi ile Gaziantep'ten giden eserlerin şehirde sergilenmesi için oldukça değerlidir.

2.5.29. Sıtkı Severoğlu'ndan Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaïği İçin Büyükelçiliklere Yardım Çağrısı

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in önemli arkeolojik miraslarından Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaïğinin hırsızlık olayına dikkat çekerek, mozaiklerin geri getirilmesi için şu şekilde bir uluslararası destek çağrısında bulunmuştur:

İtalya Cumhuriyeti Büyükelçiliği'ne,
İsveç Büyükelçiliği'ne,
İrlanda Büyükelçiliği'ne,
Japonya Büyükelçiliği'ne,

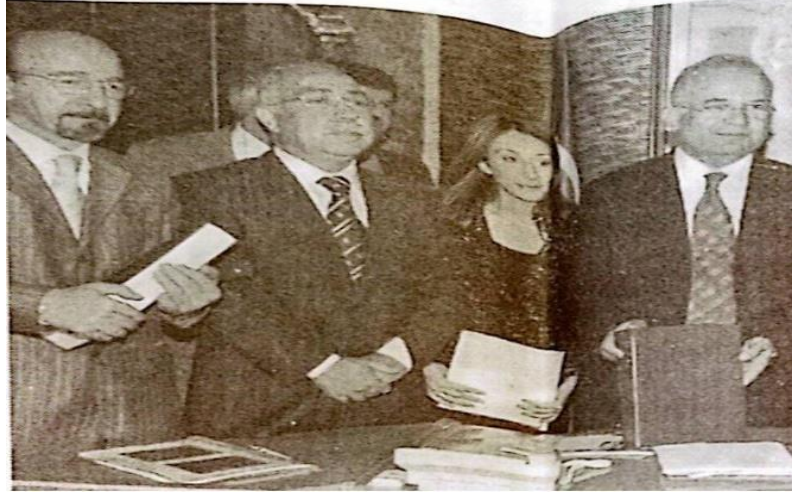
Eski Roma kenti Zeugma (M.Ö. 300) Gaziantep Nizip İlçesi'nin 10 km doğusunda yer almaktadır. Ariadne-Dionisos düğün töreni mozaïği, 1992 yılındaki Rıfat Ergeç tarafından yürütülen kazılarda bulunmuş, ören yerinde sergilenirken takvimin üçüncü yaprağında (Nisan-Mayıs yaprağı) bulunan mozaïğin işaretli iki parçası Haziran 1998'de hırsızlar tarafından çalınmıştır. 1960'lı yıllarda çalınan, duyarlı insanlar sayesinde bulunarak 2001 yılında Amerika'dan getirilip Gaziantep'te Arkeoloji Müzesinde yerini alan Methiox-Partenope mozaïği gibi bu mozaiklerin de bulunacağına inanıyoruz. Konu ile ilgili olarak Türkiye'deki tüm büyükelçiliklerin ve kültür ateşeliklerinin yardımlarını bekliyoruz.
Saygılarımla.

Bekir Sıtkı Severoğlu
Gaziantep Turizm Derneği Başkanı¹²⁰

Sıtkı Severoğlu'nun, Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaïğinin kayıp parçalarının iadesine yönelik diplomatik girişimi, yerel bir sivil toplum liderinin kültürel miras konusunda gösterdiği bilinçli ve kararlı duruşu gözler önüne sermiştir. Daha önce Methiox-Partenope mozaïğinin iadesi örneğine vurgu yapmış ve somut bir emsal üzerinden talebini temellendirdiğini göstermiştir. Bu yaklaşım, kültürel varlıkların korunması ve kamuoyu oluşturulması açısından oldukça değerlidir.

¹²⁰ Bekir Sıtkı Severoğlu, “Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaïği İçin Büyükelçiliklerden Yardım Çağrısı, (Erişilen Özel Arşiv, Erişim Tarihi: 31 Ekim 2024).

2.5.30. Sıtkı Severoğlu'nun Katkısıyla Hazırlanan Gaziantep Kültür Envanteri

Fotoğraf 11. *Kültür Envanterinin Tanıtımı Amacıyla Düzenlenen Basın Toplantısı* (Gaziantep27, Ekim 2005)

Gaziantep Kültür Envanterinin hazırlanma sürecinde, Yüksek Mimar Gamze Yazgan, Harita Teknikeri Osman Özgan, Mimar Zafer Okuducu, Antropolog Coşkun Köysu, Harita ve Kadastro Teknikeri Ramazan Hançerkıran, İnşaat Teknikeri Sevil Çapık, Bilgisayar Operatörü Kadriye Ebre ve STK lideri arasında Sıtkı Severoğlu da sürece arşiv birikimiyle katkı sunmuştur. 2005 yılında Gaziantep Valisi M. Lütfullah Bilgin döneminde hazırlanan Kültür Envanterinde; Arkeolojik Sit Alanları, Tescilli Anıtsal Yapılar, Cumhuriyet Dönemi Yapılar ve Tescilli Sivil Mimari Yapıların görselleri, kadastral ve tescil durumu hakkında bilgiler verilmiştir. Toplamda 862 sayfa olan bu envanter, oldukça kapsamlı ve şehir adına değerli bir çalışmanın ürünü olmuştur. Sıtkı Severoğlu, bu envanterin zenginleştirilmesi amacıyla, kişisel arşivinde yer alan 1930-1950 yılları arasına tarihlenen Gaziantep'e ait 10 görseli ilgili kurumla paylaşmıştır¹²¹. Kentin kültürel mirasının belgelenmesine yönelik bu çalışma, çok paydaşlı bir iş birliğinin ürünüdür.

Valilik öncülüğünde, Şahinbey Kaymakamı Mustafa Esen'in koordinatörlüğünde 2003 yılının Şubat ayında çalışmalarına başlanan Gaziantep Kültür Envanteri, 2 yıl 7 ayda tamamlanarak kitap haline getirildi. Kültür envanterinde tespit edilen 4 adet arkeolojik sit alanı, 99 adet tescilli anıtsal yapı, 7 adet Cumhuriyet dönemi yapısı ve 523 adet sivil mimarlık örnekleri olmak üzere 633 adet kültür varlıklarına yer verildi. Şahinbey Kaymakamlığı, Gaziantep Vakıflar Bölge Müdürlüğü, Gaziantep Mimarlar Odası, Şahinbey Belediyesi ve Gaziantep Müze Müdürlüğü'nün de katkısıyla hazırlanan kitapta, il merkezindeki 633 adet arkeolojik sit alanı, tescilli anıtsal yapılar, Cumhuriyet dönemi yapıları, tescilli sivil mimari yapılar ve Gaziantep'teki mimari eserlerden örnekler hakkında bilgiler yer alıyor. İl Özel İdaresinden sağlanan kaynakla 2 bin adet bastırılan kitap, kamu kurum ve kuruluşları, meslek odaları, basın mensupları, kültürel ve turizm

¹²¹ T.C. Gaziantep Valiliği, "Gaziantep Kültür Envanteri", *Gaziantep İl Özel İdare Müdürlüğü*, (23 Mayıs 2005), 12-17.

alanında faaliyet gösteren kamu ve sivil toplum kuruluşlarına ücretsiz olarak dağıtılacak. Vali Lütfullah Bilgin, kitabın tanıtımı amacıyla düzenlediği basın toplantısında, hazırlanan kitap sayesinde kentin tarihi ve kültürel değerlerinin tanıtımını yapıp, turizme kazandırmayı hedeflediklerini söyledi. Dünyada turizmin, özellikle de kültür turizminin öneminin arttığına dikkat çeken Bilgin, “Çok kısa bir süre öncesine kadar turizm denince akla ilk gelen ülkeler İspanya ve İtalya oluyordu. Bu ülkeler, deniz turizmi ile milyonlarca insana hitap ediyordu. Ancak, zamanla deniz turizminin önemi azalmaya, kültür turizminin önemi ise artmaya başladı. Denizi olmayan Gaziantep, turizmden daha fazla pay alabilmek için kültürel değerlerini turizme kazandırmak için ciddi bir çalışma içinde. Kültürel değerlerimizi ortaya çıkartmak için hazırlanan kitap, turizmin geliştirilmesi bakımından da ciddi bir çalışma oldu. Yakında bu çalışmayı ilçelerimizde de yapıp, tüm kültürel zenginliklerimizi ikinci bir kitapta toplamayı hedefliyoruz” dedi. Gaziantep’in tarihin derinliklerinden gelen, birçok medeniyete ev sahipliği yapan bir kültür başkenti olduğunu ifade eden Bilgin, “Tarih, insanlığın ortak mirası ve belleğidir. Bu anlayış doğrultusunda Gaziantep Valisi olarak göreve başladığım 2003 yılı Şubat ayından itibaren ilimizin tarihini, arkeolojisini, sivil mimari örnekleri ile doğal ve kültürel dokusunu belirleyen bir kültür envanterinin oluşturulması çalışmalarını başlattım. Bu kapsamda, ilimiz merkezinde yapılan çalışmalarda 4 adet arkeolojik sit alanı, 99 adet tescilli anıtsal yapı, 7 Cumhuriyet dönemi yapısı ve 523 sivil mimarlık örnekleri olmak üzere toplam 633 adet kültürel varlık tüm ayrıntıları ile tarandı. Daha sonra Gaziantep merkezinin arkeolojik ve kültürel varlıklar haritası çıkarılarak, bu eserlere ait bilgilerin bir kitapta toplanması sağlandı.” Vali Bilgin, toplantı sonrasında “Kültür Envanteri” isimli kitabın hazırlanmasına destek olanları takdirname ile ödüllendirdi¹²².

Habere göre; Gaziantep Kültür Envanteri, kentin tarihi ve kültürel varlıklarının sistemli biçimde belgelenmesi açısından oldukça önemli bir kaynak olarak nitelendirilebilir. Bu çalışma, Gaziantep’in arkeolojik sit alanlarından sivil mimari örneklerine kadar uzanan zenginliğini ortaya koymuş, yerel bilincin gelişmesine ve kültür turizminin teşvikine katkı sağlamıştır. Sıtkı Severoğlu gibi yerel aktörlerin destekleri, envanterin sahada karşılık bulmasına ve kamuoyunda sahiplenilmesine olanak tanımıştır.

2.5.31. Sıtkı Severoğlu’ndan Gaziantep’teki Yapı Sorununa Yasal Çözüm Önerisi

15 Aralık 2005 tarihli Gaziantep’te Zafer Gazetesi, kentte uzun süredir tartışma konusu olan ruhsat fazlası binalar meselesini manşetine taşıyarak kamuoyunda önemli bir yankı uyandırmıştır. Bu süreçte Sıtkı Severoğlu’nun konuya ilişkin yapıcı ve çözüm odaklı açıklamaları şu şekildedir:

Gazetemizin gündeme getirdiği ‘İnşaat fazlası olan binalar yasallaşacak mı?’ başlıklıünkü haberimiz Gaziantep kamuoyunda büyük ses getirdi. Şahinbey ve Şehitkamil Belediye Başkanlarının, Büyükşehir Belediye Meclisi’ne inşaat tecavüzlü binalarla ilgili başvuru yapmasını değerlendiren Gaziantep kamuoyundan önergeyi destekleyenler de çıktı, karşı çıkanlar da oldu. Severoğlu İnşaat sahibi Sıtkı Severoğlu ise, ruhsat fazlası binaların Gaziantep’te kangren bir sorun haline geldiğini söyledi. Severoğlu, Gaziantep’te zaman zaman belediyelerin teşvikiyle ruhsata aykırı binaların yapıldığını ifade ederek şunları söyledi: “Sorunun çözülmesi için binaların yıkılması kesinlikle çözüm yolu değil. Bu nedenle yapılacak imar değişikliği yasal hale getirilmiş olmalıdır. Sorun çözüldükten sonra Belediye Başkanları bu zamanı milat kabul edecek ve bundan sonra yapılacak binaların denetimini daha sıkı yapması gerekir. Bu yasa Belediye Meclisinden geçerse bir faydası daha olacak, o da Mortgage sistemi Türkiye’ye geliyor.

¹²² *Gaziantep*27, “Bu Kitap Çok İşe Yarayacak”, (13 Ekim 2005), 2.

Buna göre binaların satış bedelinden arsa payı düşüyor. Büyükşehir Belediye Meclisi yasanın kendisine verdiği yetkiyle inşaat fazlası binaları yasal hale getirebilir¹²³.”

Sıtkı Severoğlu bu açıklaması ile Gaziantep’te ruhsata aykırı yapılaşmanın uzun süredir çözüm bekleyen bir sorun olduğunu ortaya koymuştur. Mevcut durumun yasal düzenlemelerle kalıcı biçimde çözülmesi gerektiğini savunurken, aynı zamanda gelecek projelerde sıkı denetim çağrısı yapması dikkat çekmiştir.

2.5.32. GTO’dan Sıtkı Severoğlu, Adil Dai, Dursun Bak ve Turgut Özakman’a Teşekkür Plaketi

15 Aralık 2005’te Gaziantep Ticaret Odası’nın düzenlediği kurtuluş yıl dönümü programında, Antep Savunması’nın tanıtımına katkı sunan Turgut Özakman, Sıtkı Severoğlu, Adil Dai ve Dursun Bak’a teşekkür plaketi verilmiştir. Etkinlikte, genç kuşaklara tarihin doğru anlatılması gerektiği vurgulanmış, görsel sunumlar ve müzik dinletileriyle Antep’in direniş ruhu yaşatılmıştır. Ayrıntılar şu şekildedir:

Özakman, Gaziantep Ticaret Odasının (GTO) Gaziantep’in düşman işgalinden kurtuluşunun 87. Yıl dönümü dolayısıyla düzenlediği programda, genç nesle tarihlerinin doğru öğretilmesinin önemini vurguladı. İstanbul’da kimilerinin “dolaylı yoldan Ermeni katliamı yapıldığını öne sürerek özür dilediklerini ifade eden Özakman, şöyle konuştu: “Tarihini bilse bunu söyler mi? Çocuklarımıza tarihimizi doğru anlatmıyoruz. Biz tarihimize hainlik ediyoruz. Ya abartarak ya eksilterek ya da değiştirerek tarihimizin üzerinden silindir geçiriyoruz. 60 yıllık şerefimin kefaleti altında konuşuyorum, tek hedefim gençlerimizin doğruları öğrenmesi. Bu bizim namus borcumuz, şeref borcumuz. Biz şanlı tarihe sahip bir toplumuz. Ama tarihiyle oynayan, tarihini tersine çevirmeye, değiştirmeye, sulandırmaya çalışan yegâne toplum da biziz. Bu utanç verici.” Antep Savaşı’nın Türk Kurtuluş Savaşı destanının önemli bir parçası olduğunu, ondan kopararak ve ayrı düşünülerek anlatılmaması gerektiğini belirten Özakman, “Antep Savaşı, dünyadaki en büyük kent savaşıdır. Askerlerimiz oturup bu büyük savaşı, ev ev, oda oda yaşanan bu teknik savaşı bize iyi anlatmalı. Bunu yapmazsak tarihimizi değiştirenler, sulandıranlar bu savaşı da yok sayabilirler” dedi. Türklerin Kurtuluş Savaşı’nda eşi olmayan bir kahramanlık, başarı gösterdiklerini vurgulayan Özakman, “Kurtuluş Savaşı’nda düşmanla eşit koşullarda savaşıydık, yazdıklarımız destan olmazdı” diye konuştu. GTO Başkanı Mehmet Aslan da tek şiarlarının Gaziantep’i kendilerine canları pahasına vatan olarak bırakanlara layık olabilmek olduğunu, tüm çalışmaları bu amaçla yaptıklarını söyledi. GTO Salonu’nda düzenlenen programda, “Resimlerle Gaziantep Savunması” konulu slayt gösterisi sunuldu, GTO Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi öğrencileri Gaziantep türküleri okudu. GTO Başkanı Aslan ve GTO Meclis Başkanı Zeki Yağcı, Antep Savaşı’na ilişkin araştırmaları ve Antep Savaşı’nın genç nesle aktarılması için yaptıkları çalışmalar nedeniyle, araştırmacı yazarlar Turgut Özakman ve Adil Dai ile emekli Korgeneral Dursun Bak ve iş insanı Sıtkı Severoğlu’na teşekkür plaketi sundu¹²⁴.

Habere göre; Sıtkı Severoğlu’nun yaptığı araştırma ve çalışmalar, GTO tarafından takdirle karşılanmış; Turgut Özakman, Adil Dai ve Dursun Bak gibi isimlerle birlikte ödüllendirilmiştir. Bu plaketler, yerel tarih bilincinin

¹²³ *Gaziantep’te Zafer*, “İnşaat Fazlası Olan Binalar Yasallaşacak Mı?”, (15 Aralık 2005), 3.

¹²⁴ *Gaziantep Güncel*, “Tarihimizin Üzerinden Silindir Geçiyoruz”, (26 Aralık 2008), 1.

yaygınlaştırılmasında emeği geçen kişi ve kurumlara verilen anlamlı bir vefa göstergesi olarak değerlendirilebilir.

2.5.33. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizm Derneği'nde 5. Kez Başkan Olması ve Yaptığı Genel Kurul Konuşması

Sıtkı Severoğlu'nun 5. Kez dernek başkanlığına seçilmesi, bu alandaki istikrarlı ve etkili çalışmalarının bir göstergesi olarak değerlendirilebilirken, yönetim yapısının yenilenmemesi ve farklı bakış açılarına da yer verilmemesi, gayet eleştirilebilir bir durumdur.

Sıtkı Severoğlu'nun 2008 yılı Gaziantep'ini göz önünde bulundurarak yaptığı genel kuruldaki açıklamalar; turizm politikaları açısından oldukça dikkat çekicidir. Özellikle konaklama altyapısı, tarihi evlerin korunarak işlevlendirilmesi ve eski Antep evlerinin butik otellere dönüştürme fikriyle kültürel mirasının turizm potansiyeline dönüştürülmesini amaçlamıştır:

Severoğlu, yaptığı açıklamada, Gaziantep'in kültür, sağlık ve fuar turizmi yönünden çok önemli gelişmelere gebe olduğunu belirterek, "Gaziantep turizminin geliştirilmesi için, Gaziantep'te turizm yatırımları teşvik edilmelidir. Şu anda Gaziantep, gerek tarihi yollar gerekse tarihi yapılar yönünden, belediyelerimiz, valiliğimiz, özel ve tüzel kişilerimiz turizm bilinciyle hareket ederek olumlu çalışmalar yapmaktadır. Biz bu çalışmalarını takdirle karşılıyoruz. Ancak, bu işler ortak akılla, kısa, orta ve uzun vadeli bir planlama uygulanarak daha da geliştirilmelidir. Özellikle Gaziantep'te geçtiğimiz günlerde yapılan 3. Uluslararası Irak Fuarında gördük ki, ciddi yatak, turizm tesisi ve altyapı sorunu yaşanmıştır. Bu sorunun en pratik çözümü, geniş tabanda çok sayıda insana iş imkânı sağlayarak çözülebilir" şeklinde konuştu. Eski Antep evlerinin butik otellere çevrilmesi gerektiğini vurgulayan Severoğlu, "Turizmdeki yatak ve tesis sorununun çözümü için, eski Antep evlerinin butik otellere çevrilmesi gerekmektedir. Bu evler, bar, kafe ve restoran gibi turistik tesislere dönüştürülmelidir. Özellikle ev pansiyonculuğu konusunda eğitim çalışmaları yapılmalıdır. Çok sayıda pansiyon ve butik otel yapılması sağlanarak hem tarihi Antep evleri korunmalı hem de turizmdeki yatak sorunu giderilmelidir. Bunun için Gaziantep'teki tarihi kent merkezi, turizm bölgesi ilan edilmelidir. Bu suretle yatırımlar hızlanacak ve artacaktır" diye konuştu.

Bu arada, Gaziantep Turizm Derneği'nin yapılan 10. Genel Kurulu'nda, Sıtkı Severoğlu 5. Kez başkanlığa seçildi. Derneğin yönetim kurulu üyeliklerine ise Ünal Özdil, A. Kadir Demir, Mehmet Deniz, Fatma Yağcı, Mehmet Murat Özgüler, Hülya Akkaya, Bahadır Avcı ve Erol Karabay seçildi¹²⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun 2008 yılındaki, tarihi Antep evlerinin butik otel ve turistik işletmelere dönüştürülmesine yönelik önerisi; 2018 yılındaki bir habere göre, kent politikalarında karşılık bulduğunu ve somut projelere dönüştüğünü açık bir biçimde ortaya koymuştur:

Turizmde Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin lokomotif kenti Gaziantep'te bulunan ve Kurtuluş Savaşı'nın izlerini taşıyan tarihi "Antep evleri"nin büyük bölümü restorasyondan geçirilerek, halkın hizmetine sunuldu. Özgün parke taşlarıyla süslü sokaklardaki tarihi yapılarda gerçekleştirilen restorasyon çalışmalarının ardından yerli ve

¹²⁵ Beyaz Sayfa, "Turizm Derneği'nden Ortak Akıl Çağrısı", (2 Haziran 2008), 6.

yabancı turistlerin tatil rotasına giren Gaziantep'in tarihi sokakları, aynı zamanda kafe, butik otel, kamu kurumları, müzeler ve çeşitli hizmetlerin verildiği alanlar haline geldi¹²⁶.

2.5.34. Sıtkı Severoğlu'nun Lise Yıllarındaki Fotoğrafçılığı ve Gaziantep'e Kazandırılan 400 Adet Tarihi Fotoğraf

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep tarihine duyduğu ilgi, genç yaşta başladığı fotoğraf merakıyla şekillenmiş ve zamanla bir arşivciliğe dönüşmüştür. Mimarlık mesleğinin kazandırdığı estetik duyarlılıkla kentin eski yapılarına odaklanan Severoğlu, geçmişin izlerini taşıyan yüzlerce fotoğrafı bir araya getirerek kent belleğine kazandırmıştır:

Lise yıllarında “Lubiter” marka fotoğraf makinesiyle harçlığını çıkaran Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in tarihini anlatan 400 fotoğrafı toplayarak kent turizminin hizmetine kazandırdı. Fotoğraf çekme merakının daha sonra tarihi Gaziantep fotoğrafları toplamayı beraberinde getirdiğini belirten Severoğlu, 1996'da başlayan alışkanlığıyla ilgili şunları anlattı: “O dönemde bir arkadaşım bana 7-8 tane 1920'lerde çekilmiş tarihi Gaziantep fotoğrafı hediye etti. Hediye edilen fotoğraflarda mesleğim mimarlığın verdiği hassasiyetle bir şey dikkatimi çekti. Bundan 80 sene önce Gaziantep'in mimari yapısının çok daha güzel olduğunu gözlemledim. Dolayısıyla o dönemdeki binaların fotoğraflarının çok daha önemli olduğuna karar verdim ve bunlarla ilgili bulabildiğim bütün fotoğrafları toplamaya başladım. 1998 yılında da basın aracılığıyla bir çağrı yaptım. Bir fotoğraf sergisi düzenlemek istediğimi duyurdum. Bu dönemde bize pek çok insanın elinde bulunan eski fotoğraflar ödünç olarak gelmeye başladı. Fotoğrafları sahiplerinden aldık, tarattırdık ya da kopyalattırdık¹²⁷.”

Neredeyse sadece bu haber metnine göre Sıtkı Severoğlu'nun tarih bilimine, Gaziantep'e ve özellikle Gaziantep tarihine olan ilgisinin ve sevdasının lise dönemlerine kadar dayandığı anlaşılmıştır. Ayrıca kendisinin fotoğraf merakı olması ise mesleğini de severek yaptığını ve bu özelliğini en çok Gaziantep için kullandığını ortaya çıkarmıştır.

2.5.35. Sıtkı Severoğlu'na Göre Gaziantep'in Eğitim Seviyesi Daha İyi Seviyelere Gelmeli

Gaziantep'in yerel basınında önemli bir yere sahip olan Gaziantep27 Gazetesi, kentte toplumsal meselelerin ele alındığı birçok buluşmaya ev sahipliği yapmıştır. Gazetenin sahibi Ökkeş Özekşi'nin ev sahipliğinde gerçekleşen bir toplantıda, CHP Milletvekili Yaşar Ağyüz, Sıtkı Severoğlu, Kamil Gereççi, Birol Güngör ve Oktay Çatioğlu Gaziantep'teki eğitim sorunlarını değerlendirmiştir:

CHP Gaziantep Milletvekili Yaşar Ağyüz, eski Vali Yardımcısı Birol Güngör, Turizm ve Kültür Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantepspor eski basın sözcüsü Kamil Gereççi, Batı Teknik sahibi Oktay Çatioğlu gazetemizde bir araya gelerek eğitim konusunda görüş alışverişinde bulundular. Yaşar Ağyüz, gazetemizin özellikle Köy Hizmetleri arsasının Millî Eğitime tahsis edilmesi yolundaki gayretinin takdire şayan olduğunu söyleyerek “Bu konuda TBMM'de elimden geleni yapacağım. AK Partili ve MHP'li milletvekili arkadaşlarım da Köy Hizmetleri arsasının okul yapılmasında

¹²⁶ Kerem Kocalar, “Gaziantep'in Tarihi Yapıları Ayağa Kalkıyor”, *aa.com.tr*, (2 Ekim 2018), 1.

¹²⁷ Çukurova Hürriyet, “Fotoğraflarla Canlandırdı”, (1 Mayıs 2010), 1.

kullanılması için çaba göstereceklerine inanıyorum” dedi. Sıtkı Severoğlu ve Kamil Gereççi de şehrimizde eğitimin geri kalmışlığından, ancak daha iyi eğitim verecek okullar ile iyi eğitimciler sayesinde kurtulacağını söyledi. Birol Güngör ise son yıllardaki göç yüzünden nüfusun çok arttığını ve bunun etkisinin okullarda görülmeye başladığını hem okul hem de öğretmen olarak büyük sıkıntılar yaşandığını ifade ederek “Sadece Köy Hizmetleri arsası değil, kentin her bölgesinde okul yapımı için arsalar üretilmelidir. Aksi takdirde bu kent eğitimde daha gerilere düşer” dedi. Oktay Çatıoğlu ise kentte eğitim yönünden bir hamle yapılması gerektiğini, 60-70 kişilik sınıflar değil, 30’u geçmeyen sınıflar ve daha kaliteli eğitimciler sayesinde hedefe ulaşılabileceğini söyledi. Sohbette konuşan Ökkeş Özekşi ise kentte eğitime yönelik sorumluluk taşımaya devam edeceklerini, ancak bunun sonuçlanması için el ele verilmesi gerektiğini ifade etti¹²⁸.

Sıtkı Severoğlu’nun da yer aldığı bu toplantıda yapılan görüş alışverişi; yerel basının kamu hizmetine katkısını ve kentin geleceğine dair ortak duyarlılığı göstermesi açısından oldukça değerlidir. Ayrıca Gaziantep’te farklı alanlarda hizmet gösteren kişilerin şehrin eğitimi söz konusu olunca bir araya gelmesi de önemli bir gelişmedir.

2.5.36. Global Eğitim Organizasyonu (GEO) ve Sıtkı Severoğlu’ndan Tarihi Sergi: Eğitimde Gaziantep’in Değerleri

Gaziantep’te eğitim ve kültür alanında önemli bir buluşmaya ev sahipliği yapan Global Eğitim Organizasyonu (GEO), kurucusu Canan Severoğlu’nun öncülüğünde “Eğitimde Gaziantep’in Değerleri” başlıklı bir sergi düzenlenmiştir. Cumhuriyet öncesinden 1970’li yıllara uzanan arşiv fotoğraflarıyla Gaziantep’in eğitim tarihini konu alan, serginin gerçekleşmesine Sıtkı Severoğlu da katkı sunmuştur. Sergi açılışına Vali Süleyman Kamçı ve ünlü tasarımcı Emel Acar da katılmıştır:

Merkezi Gaziantep’te bulunan ve uluslararası eğitim pazarında büyük bir deneyime sahip olan Global Eğitim Organizasyonu (GEO), sisteme dikkat çekmek amacıyla “Eğitimde Gaziantep’in Değerleri” konulu sergi açtı, ardından panel düzenledi. Sergide Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası eğitim kurumları ve öğretmenlerle ilgili fotoğraflar ve bilgiler yer aldı. GEO Kurucusu Canan Severoğlu, Gaziantep’te böyle bir fotoğraf sergisinin ilk kez gerçekleştirildiğini söyledi. Açılışa katılan Vali Süleyman Kamçı, yaptığı konuşmada “Tüm ülkemizde olduğu gibi Gaziantep için de eğitimin çok önemli olduğunu” vurgulayarak, “7’den 70’e her yaşta eğitimin önemi ve etkisi ortada. Sivil toplum örgütlerinin böyle önemli bir konuya değinmesi takdire şayandır.” Dedi. Dünyanın en ünlü kadınları yanında kişiye özel tasarımlarıyla da kadınların bir numaralı tercihi olan Home Store, törenle hizmete girdi. Emel Acar ve ekibinin katıldığı törende Acar, konuklarla yakından ilgilenerek yeni tasarımları hakkında bilgi verdi. Gaziantep’i çok sevdiğini ve ilk kez Gaziantep’le Türkiye’ye açılmaya başlayacaklarını ifade eden Emel Acar, “Gaziantep her yönüyle çok sevdiğim şehir. Anadolu’ya ilk açılımı buradan yapıyoruz.” Dedi. Serginin açılmasını sağlayan Sıtkı Severoğlu ise şöyle kaydetti: “Gaziantep’te eğitime emeği geçmiş çok önemli değerlerimiz var. Cumhuriyet öncesi dönemden başlayarak Cumhuriyet dönemi sonrası 1970’li yıllara kadar ulaşabildiğimiz fotoğraflardan Gaziantep eğitim hayatının fotoğraflarını tespit etmeye çalıştık. Şehrimizde bugüne kadar böyle bir fotoğraf sergisi ilk defa gerçekleştiriliyor¹²⁹.”

¹²⁸ *Gaziantep 27*, “Eğitimi Konuştular”, (7 Nisan 2010), 1-2.

¹²⁹ Zeki Günay, “GEO’dan Sergi ve Panel”, *Çukurova Hürriyet*, (11 Nisan 2010), 1.

Gaziantep’te ilk defa düzenlenen bu sergide; Sıtkı Severoğlu, geçmişe dair fotoğrafları gün yüzüne çıkarma konusundaki titizliği ile ön plana çıkmıştır. Bunun yanı sıra kızı Canan Severoğlu’nun GEO çatısı altında yürüttüğü organizasyon, Gaziantep tarihi açısından önemli bir adım olmuştur. Sonuç olarak Sıtkı Severoğlu ve Canan Hanım, Gaziantep’in eğitim geçmişine olan bağlılıklarıyla, yerel çabaların kültürü yaşatma açısından ne kadar önemli olduğunu açıkça göstermişlerdir.

2.5.37. Ahmet Ayaz’ın Sıtkı Severoğlu Hakkındaki Köşe Yazısı: Kültürel Katkının Yerel Tanıklığı

Gazeteci Ahmet Ayaz’ın bir köşe yazısına konu olan Sıtkı Severoğlu, bir fuarda Gaziantep’in kültür ve edebiyat hayatına katkıda bulunmuştur. Ayaz, yaşanan sade ama anlamlı bir olayı aktararak, Severoğlu’nun yerel kültüre duyduğu samimi ilgiyi ve desteği şu şekilde aktarmıştır:

Gaziantep’in değerli iş adamlarından Sayın Sıtkı Severoğlu’na teşekkür ediyorum. Belki de bu teşekkürü yadırgayanlar olacaktır. Şehrimizde bir şişe şarap parasını, bir şişe bira, bir paket sigara parasını kitaba veremeyenlerin içinde, bir Sıtkı Severoğlu, bir Avukat Abdulhadi Bay kitaba yüz, iki yüz, hatta üç yüz bini veriyorlarsa, bunlara bir teşekkür çok değildir. Bir Gaziantep’li olarak adlarını saygı ile anıyorum. Bunların kültüre, sanata ve edebiyata verdiği değeri, önem vermesi gereken büyük kuruluşların çoğunda görememem, şehrimiz için bir acı gerçektir. Akort Fuarcılık’ın bu sene üçüncüsünü düzenlediği fuarda, öğrencilerden başka kimsenin az görüldüğü bu fuara, kurucu üyesi olduğum Gaziantep Kültür Sanat ve Edebiyat Derneği de stant açtı. “Doğduğum Günden Beri” adlı kitabımdan 10 adet bırakmıştım. Fiyatı sadece 5 TL idi. “Gaziantep’te Kültür, Sanat ve Edebiyatı İz Bırakanlar” oldukça ciddi bir araştırmadır. 12. Yüzyıldan günümüze kadar, Gaziantep’in ses sanatçıları, tiyatro oyuncularını, müzisyenlerini, şair ve yazarlarını, Gaziantep’te yayınlanan basın organlarını, Gaziantep Gazeteciler Cemiyeti Başkanlarını, ressamlarını hep bir araya topladığım bu kitaptan sadece 5 adet, tanesi 15 TL fiyatla standa bıraktım. Fuarın birinci ve ikinci gününde işlerim nedeniyle bulunamıştım. Üçüncü gün geldiğimde kitaplardan 5 adet eksilmişti. Ben satıldığını zannetmiştim. Öğrendim ki ücretsiz gitmiş. Öylesine de olsa okuyucu veya kitap kıymeti bilenler varmış diye düşünerek mutlu oldum. Dernek Başkanımız Ali Atalar, ben ve derneğimizin kurucu üyelerinden Kemal Polat, Fevzi Güneç kitapların satılmadığından yakınırken, yine derneğimizin üyelerinden Atken Köylüoğlu Hanımefendi’nin A4 kağıdına basılmış 391 sayfalık “Kadim Şehir Gaziantep” adlı oldukça cüsseli bir kitabından 5 adet geldi. Kitabın içeriği Gaziantep’in geçmişini anlatıyor. Fiyatı tam 100 TL. Çok şaşırdık ve acaba bu kitapların taliplisi çıkar mı diye düşünürken, Kemal Polat Bey’in televizyoncu olmasından kaynaklansa gerek, “Bu kitaptan ilk alanı haber yapalım” dedi. Elbette sözümüzde durmak gerekir. Bu kitaptan ilk alan Sayın Sıtkı Severoğlu oldu. O’nu Akort Fuarcılık’ın Gaziantep Üniversitesi’nde ikinci açılışında görmüş ve tanımıştım. O zaman bir arkadaşı ile standa geldiler ve epeyce kitap seçip ücretini ödeyip gittiler. Ben o zaman Severoğlu’nun kim ve ne işle meşgul olduğunu merak etmiştim. Sorunca inşaat mühendisi ve inşaatçı, Gaziantep’te belirgin bir iş adamı olduğunu öğrendim. Ben burada Sayın Sıtkı Severoğlu’na, edebiyatımıza, kültürümüze, sanata ve sanatçıya duyduğu ilgiden dolayı bir defa daha teşekkür ediyorum, selam, sevgi ve saygılarımı sunuyorum¹³⁰.

Yaşanan bu olay doğrultusunda Sıtkı Severoğlu, kültür ve edebiyata verdiği değeri gözler önüne sermiştir.

¹³⁰ Ahmet Ayaz, “Sıtkı Severoğlu’na Teşekkür”, *Gaziantep Hakimiyet*, (23 Kasım 2009), 4.

2.5.38. Sıtkı Severoğlu’ndan Hafif Raylı Sistem Projesine Eleştirel Değerlendirme

Gaziantep’teki hafif raylı sistem projesi, çeşitli kesimlerden eleştiriler almıştır. Sıtkı Severoğlu ise projenin “yapmış olmak için yapılmış” olduğunu belirterek, planlama eksikliğine dikkat çekmiştir. Severoğlu’nun bu görüşünü destekleyen kişiler Gaziantep 27 Gazetesi’nde şu şekilde açıklamalar yapmışlardır:

Şehrimizde yapımı süren, ancak güzergahıyla birlikte Almanya’da hurdaya çıkmış 1970 model tren rayları ve vagonların hafif raylı sistem için kullanılmak istenmesi büyük tepki yarattı. Dün gazetemizin gündeme getirerek Eskişehir, Antalya ve Kayseri’deki hafif raylı sistemlerin daha modern olduğunu gözler önüne sermesi, şehirde büyük yankı uyandırdı. Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey’in hafif raylı sistemde yaptığı yanlışlara dikkat çeken sivil toplum örgütlerinin eski ve yeni başkanları gazetemizde bir araya geldi. Sıtkı Severoğlu: Burada yapmış olmak için yapılmış bir anlayış var. Asıl yanlış burada. Raylı sistem bunun bir örneği.

Asım Güzel: Şu anda yapılan, ucuz bir hafif raylı sistem değil, pahalı bir tren. Eski teknoloji ile fabrikası kapanmış vagonlar kullanılıyor.

Necati Kanalıcı: Böyle bir plana bu memleketi mahkum etmek bence çok acı bir tablo. Bu bana acı veriyor.

Bülent Yılmaz: Maalesef vatandaş kimse umursamıyor. Kenti yönetenler keyfince hareket ediyor. Vatandaş hakkı, tüketici hakkı nedir aldırış bile etmiyorlar. Kentte bir sivil toplum hareketinin gerektiğine inanıyorum. Bunun için yeni bir oluşum içine girmek zorundayız.

Metehan Gündüz: Bu projede tam 13 defa güzergâh değişikliği yapıldı ve proje tadil edildi. Hafif Raylı Sistem Doğan marka görünümlü Şahin otomobil gibi.

Ali Peri: Maarif ve doğum evi kavşağına karşı çıkıldığında vatan hainisiniz, şer odağısınız dediklerinde bazıları ‘haklısın başkanım, bunlar şer odağı, bunlar muhalif’ demişti. Şimdi o günlerden bugünlere geldik.

Doğan Özdiç: Ben olsam burayı kapatırım, tamamen metrobüs için bir yol yaparım. Karataş’tan şehir merkezine gelecek olan insanlara en güzelini yapmış olurum.

Derya Coşkun: Sayın Asım Güzelbey, benimle birlikte birçok insanın hatta çocuklarının hayallerini yok etti¹³¹.

Sıtkı Severoğlu’nun da aralarında bulunduğu sivil toplum temsilcileri, Gaziantep’te hafif raylı sistem projesine dair ciddi teknik ve planlama sorunlarını kamuoyuna taşıyarak önemli bir toplumsal refleks göstermiştir. Severoğlu, “yapmış olmak için yapılmış bir anlayış” ifadesiyle, sorunun kaynağını doğrudan hedef almıştır. Ayrıca bu süreç, yerel basın ve sivil toplum iş birliğinin kent politikaları üzerindeki denetleyici rolünü göstermesi bakımından dikkat çekici olmakla birlikte Gaziantep halkı adına oldukça önemlidir.

2.5.39. Sıtkı Severoğlu: Kültürel Değerlere İlgisi Arttı, Doğru Yoldayız (2010)

2010 yılında Gaziantep’te turizm alanında yürütülen faaliyetleri değerlendiren Sıtkı Severoğlu; kültürel mirasa sahip çıkma konusunda toplumsal farkındalığın arttığını şu cümlelerle vurgulamıştır:

2010 yılında Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Gaziantep’in turizmden hak ettiği payı alabilmesi için yapılan çalışmaların doğru yönde ilerlediğini belirtti. Kentte turizm bilincinin oluştuğunu ifade eden Severoğlu, kültürel değerlere sahiplenmenin arttığını ve

¹³¹ Gaziantep 27, “Hafif Raylı İçin Büyük Tepki”, (18 Ağustos 2009), 1.

bu gelişmelerin umut verici olduğunu dile getirdi. Turizm alanında hâlâ yapılması gereken pek çok şey olduğunu vurgulayan Severoğlu, Zeugma Müzesi'nin faaliyete geçmesiyle birlikte Arkeoloji Müzesi'nin yükünün hafifleyeceğini kaydetti¹³².

Sıtkı Severoğlu, Turizm Derneği Başkanlığı süresince, Gaziantep'te turizm bilincinin gelişmesi ve kültürel değerlere sahip çıkılması yönünde önemli çalışmalar yürütmüştür. 2010 yılında yaptığı açıklamada, şehrin turizm alanında doğru adımlar attığını vurgulaması, geçmişte yaptığı faaliyetlerinin ve öngörülerinin somut bir karşılık bulduğunu ortaya koymaktadır.

2.5.40. Sıtkı Severoğlu'nun 2010 Stratejik Öngörüsü: Turizmde Marka Kent Hedefi

2010 yılında Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in turizm potansiyeline dair önemli öngörülerde bulunmuştur. Bölgesel iş birliği ve doğru planlamayla şehrin marka kent olabileceği hakkındaki söylemleri ise şu şekildedir:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Zeugma ile dünyanın tanıdığı Gaziantep'in, Karkamış ve Dülük antik kentlerinin turizme kazandırılmasıyla yıllık 3 milyar dolar turizm geliri sağlayabileceğini savundu, "5 milyon turist Gaziantep için hayal değil" dedi. Turizmde marka kent olmak için ne yapmalı? Turizm için son derece önemli olan bu artıların yanı sıra çevre illerin kültürel zenginliklerinin de ilave edilmesiyle Gaziantep'in bir turizm marka kenti olmasının işten bile olmayacağını savunan Sıtkı Severoğlu, bu konuda şu önerilerde bulundu: "Havayolu ve otobüs firmaları ile tur operatörlerine bölgeye getirecekleri turistler için teşvik sağlanırsa; Gaziantep, Kilis, Hatay, Osmaniye, Kahramanmaraş, Mardin ve Halep ile birlikte bölgesel iş birliği yapılırsa, başarı şansımız daha da artar." Türkiye'ye 2010'da 30 milyon civarında turist gelmesi beklendiğini belirten Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, Türkiye'nin turizm gelirinin 1986'da 1 milyar 215 milyon dolar iken, 2008'de 16 milyar 761 milyon dolara yükseldiğini vurguladı. 1986 ile 2008 arasındaki 22 yıllık dönemde yabancı turist sayısının 11 kat, turizm gelirinin ise yaklaşık 14 kat arttığına işaret eden Sıtkı Severoğlu, Dünya Turizm Örgütü'nün Türkiye için 2020 yılında öngördüğü 27 milyonluk turist hedefinin 10 yıl önce gerçekleştiğini dile getirdi. Bardo Mozaik Müzesi nedeniyle Gaziantep'in kıyaslandığı Tunus'un 10 milyon 500 bin olan nüfusunun yarısı kadar (5-6 milyon) turisti ağırladığını vurgulayan Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Severoğlu, bu müzeyi yaklaşık 900 bin kişinin ziyaret ettiğini kaydetti. Doğru planlama ile önümüzdeki yıllarda Türkiye'ye gelecek 30 milyon turistten yüzde 16'sının bölgede ağırlanabileceğini savunan Severoğlu açıklamasını şöyle sürdürdü: "Bu 5 milyon turist ve 3 milyar dolar bir geliri ifade eder. Bunun sağlanabilmesi için de başta küçük işletmeler olmak üzere tüm turizm yatırımları ve işletmeleri, istihdam şartlı, kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesi şartlı teşvik, düşük faizli kredi, KDV-SSK-vergi istisnası ile desteklenmelidir." Fırsat kaçmasın. Gaziantep'te 2008 yılı Aralık ayından 2010 yılı Mayıs sonuna kadar gelen yabancı turist sayısında yüzde 27'lik bir artış sağlandığını açıklayan Severoğlu, Gaziantep'in kültür turizminde en önemli marka değeri olan Zeugma Antik Kenti kazıları sonrası tamamlanacak dünyanın en büyük mozaik müzesinin yanı sıra aşağıdaki katma değerleri sayesinde bir turizm kenti olmasının kaçınılmaz olduğunu dile getirerek şunları söyledi: "7 bin yıllık geçmişe sahip bölgemiz, Jüpiter Dolichenus Kültürü'nün merkezi olan tapınak ile önemli bir potansiyele sahip. Dülük Köyü, Keber Tepe'de başlayacak kazı çalışmaları sonunda Zeugma'yı gölgede bırakacağı öne sürülen mozaiklerin varlığıyla dikkat çekiyor. Johannes'in ve son aziz Nerses'in yaşadığı Rumkale; havra, kilise ve camilerimiz; evliyalar ve türbeleriyle inanç

¹³² *Gaziantep Hakimiyet*, "Doğru Yoldayız", (30 Kasım 2010), 1.

turizmi, son yıllarda koruma ve restorasyon seferberliği sürdürülen kaleleri, hanları, tarihi yapıları ve Antep evleriyle gerçekten marka kent olabiliriz¹³³.”

Sıtkı Severoğlu'nun 2010 yılında Karkamış ve Dülük antik kentlerine dair ortaya koyduğu turizm vizyonu, dönemin koşulları düşünüldüğünde son derece güçlü ve ileriye dönük bir öngörü niteliğindedir. Bu alanların kazı çalışmaları ve turizm yatırımlarıyla gündeme gelmesi, Severoğlu'nun 2005 ve 2006 yıllarındaki öngörüsünün ne denli yerinde olduğunu somut biçimde ortaya koymaktadır.

2.5.41. Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey'den Sıtkı Severoğlu'na Turizm Faaliyetlerinden Dolayı Teşekkür

Gaziantep'te turizm alanındaki çalışmalar, yerel yönetim ve sivil toplum iş birliği ile yürütülmüştür. 2010 yılında dönemin Belediye Başkanı Asım Güzelbey'in teşekkür konuşması çerçevesinde Turizmci Ayşe Nur Arun ve Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu'nun katkıları belgelenmiştir. Ayrıca yapılan toplantıda Sıtkı Severoğlu yeni bir proje önerisinde bulunmuştur:

Turizmci Ayşe Nur Arun ve Sıtkı Severoğlu'na Güzelbey'den teşekkür. Bu konuda Güzelbey, “Turizmci Ayşe Nur Arun ve Sıtkı Severoğlu başta olmak üzere turizmcilere, destek vermelerinden dolayı teşekkür ediyorum” dedi. Sıtkı Severoğlu ise, Güzelbey'in bu alandaki çalışmalarını takdirle karşıladıklarını bildirerek, bir Turizm Master Planı yapılması gereğinin altını çizdi¹³⁴.

Sıtkı Severoğlu'nun 2010 yılında dile getirdiği “Turizm Master Planı” önerisi, onun sektörel vizyonunu yansıtan önemli bir katkı olarak değerlendirilebilir. Ayrıca şehrin turizm açısından gelişme göstermesine rağmen Sıtkı Severoğlu bu planın altını çizerek, gelişimin sürekliliğini arz etmiştir.

2.5.42. Sıtkı Bey'in İtfaiye Daire Başkanına Hizmetlerinden Dolayı Takdim Ettiği Teşekkür Plaketi

Gaziantep Turizm Derneği, 40 yıllık hizmeti nedeniyle İtfaiye Daire Başkanı Mustafa Karakuş'a bir plaket takdim etti. Ziyaret, turizmde kamu hizmetlerinin oldukça önemli bir yapı olduğu anlamına gelmektedir. Ayrıntılar şu şekildedir:

Gaziantep Turizm Derneği tarafından, Gaziantep İtfaiye Daire Başkanı Mustafa Karakuş'a 40. Hizmet yılından ötürü plaket verildi. Gaziantep İtfaiye Daire Başkanı Mustafa Karakuş, kendisini ziyaret eden Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu ve derneğin yönetim kurulu üyelerine teşekkür etti. Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, gelecekte Gaziantep'in Türkiye'de kültür turizminin yıldızı olacağını belirterek, “Zaman zaman hem Ege ve Akdeniz bölgesinde hem de komşu ülkelerde orman yangınları ve çeşitli illerde tarihi yapılarda meydana gelen üzücü yangınlar turizmi olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle güçlü ve bilinçli bir itfaiye teşkilatı turizm için önemlidir. Derneğimiz yönetim kurulu, 40. Hizmet yılında olan Büyükşehir

¹³³ *Hürriyet Gaziantep*, “Severoğlu: 5 Milyon Turist de Hayal Değil”, (25 Kasım 2010), 1.

¹³⁴ *Gaziantep Haber Ajansı Bülteni*, “Turizmci Ayşe Nur Arun ve Sıtkı Severoğlu'na Güzelbey'den Teşekkür”, (1-8 Ekim 2010), 1.

Belediyesi İtfaiye Daire Başkanı ve Türkiye İtfaiye Birliği Genel Başkanı Mustafa Karakuş'un ve çalışma arkadaşlarının hizmetlerini ve çalışmalarını takdir ederek bir plaket vermeyi uygun görmüştür. Bu nedenle kendisini ve itfaiye teşkilatı çalışanlarını kutluyor ve başarılı çalışmalarının devamını diliyoruz.” Dedi¹³⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun başkanlığındaki dernek, kültür turizminin gelişiminde kamu hizmetlerinin önemine dikkat çekmiş, yangınla mücadelede itfaiyenin stratejik rolüne önem vermiştir.

2.5.43. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep İçin Mozaik ve Arkeoloji Müzesi Stratejisi

Sıtkı Severoğlu, kentteki müzecilik anlayışına yönelik önemli önerilerde bulunmuştur. Yeni müze projeleriyle birlikte kültürel mirasın korunması ve tanıtılması için izlenmesi gereken yol haritasını şu şekilde paylaşmıştır:

Gaziantep Turizm Derneği Başkanı B. Sıtkı Severoğlu, Karşıyaka'da yapılan yeni müze binasının “Gaziantep Mozaik Müzesi” olması gerektiğini söyledi. Severoğlu, Tuğcan Otel'de dernek üyeleriyle birlikte düzenlediği basın toplantısında, Gaziantep Turizm Derneği'nin 20 yıldan bu yana kentte kültürel değerlerin korunması ve turizmin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yaptığını belirtti. Severoğlu, Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan Zeugma Müzesi'nin Kültür ve Turizm Bakanlığı'na devredildiğini kaydederek, “Müzeler Şehri Gaziantep” sloganının söylemde kalmaması için önümüzde çok önemli fırsatlar olduğunu belirtti. Karşıyaka'daki yeni müze binası “Gaziantep Mozaik Müzesi” olmalıdır. Bölgesel açıdan çok önemli olan, müze depolarında restore edilmeyi bekleyen yüzlerce metrekaare Bizans dönemine ait mozaik mevcut olup, bunlar restore edilerek Roma dönemine ait Zeugma Mozaikleri ile birlikte sergilenebilir. Böylece Anadolu'ya bu bölgelerden yayılmış olan mozaiklerin bölgesel kronolojik gelişiminin de izleneceği, dünyanın en önemli mozaik müzesine sahip oluruz. Müze çevresindeki binaların Kale çevresinde ve Bey Mahallesi'nde olduğu gibi cephelerinde iyileştirme ve güzelleştirme çalışmaları ile gerekli sokak düzenlemeleri, ayrıca yeni müze binasından kale çevresine ulaşım için yaya yolları mutlaka yapılmalıdır. Gaziantep Arkeoloji Müzesi'nde Zeugma eserleri kadar önemli başka arkeolojik eserlerin de bulunduğu dikkat çeken Severoğlu, “Gaziantep'in arkeolojik yüzünü temsil eden eski müze binası, Cumhuriyet dönemi taşra mimarisinin anıt eserlerindendir. Tip proje uygulanarak, biri Gaziantep'te olmak üzere Anadolu'nun 9 ilinde müze binası yapılmıştır. 1969 yılından bugüne ilimizin arkeolojik eserleri bilimsel verilerle müze binamızda sergilenmektedir” dedi. Severoğlu, konuşmasını şöyle sürdürdü: “Edindiğimiz bilgilere göre; müze tümüyle taşınacaktır. Zeugma adıyla anılacak yeni müzede çok önemli arkeolojik değerlerimiz mozaiklerin gölgesinde kalacaktır. Kültürler kavşağı olarak adlandırdığımız kentin arkeolojisinin kronolojik olarak sergilendiği, bilimsel verilerle desteklenerek her geçen gün zenginleştiği Arkeoloji Müzesi'ne de ayrıca ihtiyacı vardır. Mevcut Arkeoloji Müzesi bu fonksiyonuyla yerinde kalmalıdır.” Karkamış bölgesinde önümüzdeki aylarda mayınların temizlenmesinden sonra yapılacak arkeolojik çalışmalarda pek çok eserin bulunacağını ifade eden Severoğlu, “Hatırlanacağı gibi Zeugma eserleri geldiğinde müzemiz hazırlıksız yakalanmıştı. Zeugma'dan çok daha önemli arkeolojik değere sahip Karkamış eserleri için hazırlıklı olmalıyız. Ayrıca müzemizin olmadığı yıllarda Gaziantep'ten, ülkemizin ve dünyanın çeşitli şehirlerindeki müzelere, özellikle İstanbul Arkeoloji ve Ankara Anadolu Medeniyetleri Müzeleri'nde pek çok eser bulunmaktadır. Zeugma eserlerinden boşalacak müze binasının Karkamış Eserleri Müzesi'ne dönüştürülmesi ile buradan ve diğer illerden getirilebilecek eserleri teşhir ederek mükemmel bir müzeye daha sahip olabiliriz” şeklinde konuştu. Severoğlu, doğru planlama ve konuya daha fazla sahip çıkılmasıyla Gaziantep'te kültür turizminin gelişmesinin sağlanacağını dile getirerek, “Bir milyon turist, bir milyar dolar turizm gelirine kısa sürede ulaşmamız mümkün olacaktır. Bu da kültürel değerlerimizi

¹³⁵ Gaziantep'te Zafer, “Gaziantep İtfaiye Daire Başkanına Plaket”, (28 Eylül 2010), 4.

sahiplenmenin yanında, kentimizin işsizlik ve ekonomik sorunlarının çözümüne çok önemli katkı sağlayacaktır” dedi¹³⁶.

Sıtkı Severoğlu önerileri ile Gaziantep’in müzecilikte sürdürülebilirlik sağlama açısından stratejik bir vizyon sunmuştur. Özellikle; Mozaik, Arkeoloji ve Karkamış odaklı önerileri ile tarihsel sürekliliği gözetmekte ve kültür turizminin potansiyelini etkin kullanmayı hedeflemektedir. Sonuç olarak bu önerilerin tamamı direkt olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı’na gönderilmiştir. Bakanlıktan ise Sıtkı Severoğlu’na şu şekilde bir dönüş yapılmıştır:

Kültür ve Turizm Bakanlığı
Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü

B. Sıtkı Severoğlu Gaziantep Turizm Derneği Başkanı İstasyon Cad.74/40 Fuar İş
Merkezi Gaziantep

Gaziantep’te uygulama çalışmaları devam etmekte olan Gaziantep Zeugma Müzesinin; halihazırdaki Arkeoloji Müzesindeki teşhirde ve müze depolarında yer alan veya kazı sonucu ortaya çıkabilecek mozaiklerin sergileneceği bir Mozaik Müzesi olarak değerlendirileceği, mevcut müzenin Arkeoloji Müzesi olarak hizmetine devam edeceği, Gaziantep ve çevresinden götürülerek ülkemizdeki farklı müzelerde sergilenmekte olan eserlerin ilgili Müze Müdürlüklerince uygun görülmesi halinde iade edilebileceği, söz konusu müzelerin uygun görmemesi halinde ise mulajlarının alınarak müzede sergilenmesi hususları Bakanlığımızca uygun mütalaa edilmektedir.

Bilgilerinizi rica ederim¹³⁷.
20 Ağustos 2010

Murat Gürül
Bakan a.
Genel Müdür Yardımcısı

Bakanlıktan gelen cevap sonucu Sıtkı Severoğlu’nun girişimlerinin olumlu sonuç doğurduğu açıkça ortadadır.

2.5.44. Karkamış Müzesi İçin Sıtkı Severoğlu’nun Stratejik Önerisi

Sıtkı Severoğlu, Arkeoloji Müzesi’nin boşalmasıyla ortaya çıkacak fırsatları değerlendirerek, Karkamış’a özgü bir müze kurulmasını önermiştir. Sıtkı Severoğlu şu açıklamaları ile kent turizminin geleceğine ve kültürel kalkınmaya dair bütüncül bir vizyon sunmuştur:

Gaziantep Müzesi’ndeki eserlerin yeni müzeye taşınması aşamasında Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, boşalacak eski müzenin “Karkamış Müzesi” olarak turizme hizmet vermeyi sürdürmesi gerektiğini söyledi. Severoğlu, Gaziantep ve çevresine belirli bir istihdam şartı getirilerek turizm yatırımlarının teşvik edilmesini istedi. Gaziantep’in yılda 1 milyon turiste ve 1 milyar dolar turizm gelirin kavuşmasının hayal olmadığını belirten Severoğlu, Gaziantep’in turizm kenti olmasının bölgesel kalkınmayla mümkün olacağını vurguladı. “Gaziantep’in de içinde bulunduğu 8 ildeki küçük işletmelere istihdam şartıyla teşvik verilmeli” dedi. Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu, kentin turizm potansiyeli ve yapılmakta olan müzelerle ilgili açıklamalarda bulunmak üzere bir basın toplantısı düzenledi. Yönetim kurulu üyelerinin

¹³⁶ Beyaz Sayfa, “Gaziantep Turizm Derneği Başkanı B. Sıtkı Severoğlu; Yeni Müzenin İsmi ‘Gaziantep Mozaik Müzesi’ Olmalı, (21-27 Haziran 2010) 2.

¹³⁷ Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, “Gaziantep’t e Uygulama Çalışmaları Hakkında”, (20 Ağustos 2010), 1.

de katıldığı toplantıda Severoğlu, Gaziantep'in geleceğinin turizmle kurtulacağına inandığını kaydetti. Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılarak Kültür ve Turizm Bakanlığına devredilen Zeugma Müzesi'yle ilgili açıklamalar yapan Severoğlu, Arkeoloji Müzesi'ndeki tüm eserlerin Zeugma Müzesi'ne taşınmasını doğru bulmadıklarını söyledi. Severoğlu, "Müze depolarında yüzlerce metrekare mozaik restore edilerek sergilenmeyi bekliyor. Yeni yapılan müzede sadece mozaikler sergilenmelidir" dedi. Arkeolojik eserlerin yerinde kalması gerektiğini belirten Severoğlu, "Gaziantep Arkeoloji Müzesi'nde çok önemli arkeolojik eserler var. Bu eserler mozaik müzesine taşınmadan yerinde korunmalıdır. Kültürler kavşağı olarak adlandırdığımız kentimizin Arkeoloji Müzesi'ne de ihtiyacı var. Mevcut müze bu fonksiyonuyla yerinde kalmalıdır" diye konuştu. Karkamış'ta yapılacak arkeolojik kazılardan pek çok eser çıkarılacağını hatırlatan Severoğlu, "Karkamış'ta mayın temizliğinin ardından yapılacak kazılarda pek çok eser bulunacak. Zeugma eserleri çıkarıldığında kentimizin müzesi yoktu ve hazırlıksız yakalanmıştık. Müzemiz olmadığı için Zeugma'dan çıkarılan eserler yurt genelinde ve yurtdışında çeşitli müzelere gönderildi. Zeugma eserlerinden boşalacak müze binasının Karkamış eserleri müzesine dönüştürülmesi yerinde bir karar olacaktır. Ayrıca farklı illere gönderilen eserlerimiz de tekrar getirilerek müzemize kazandırılabilir" dedi. Gaziantep'in geleceğinin turizmle kurtulacağını ve turizmin işsizliğe önemli katkı yapacağını vurgulayan Severoğlu, "Bu bölgede 8 ile teşvik verilmeli ve 3-4 işçi çalıştırılması şartı konulmalı. Tarihi yapıları canlandırarak o binalarda faaliyet göstermek isteyenler teşvik edilmeli. Geçtiğimiz yıl Gaziantep'e 114 bin turist geldi ve bu rakamın 31 bini konakladı. Tarihi yapıların restore edilmesi ve desteklenmesiyle konaklama sayısını artırabiliriz" dedi. Severoğlu, "Kültür turizminde gelişme sabır işidir. Gaziantep bu anlamda iyi bir yolda. Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey'in turizmi sahiplenmesi Gaziantep'i bu noktaya getirdi" diye konuştu¹³⁸.

Sıtkı Severoğlu'nun Karkamış özelinde yaptığı konuşma; kültürel mirasın korunması ve bölgesel kalkınmanın desteklenmesi adına önemli bir stratejik öneridir. Ayrıca Sıtkı Severoğlu, Arkeoloji Müzesi'nin yerinde kalması gerektiğini vurgulayarak müzecilik anlayışında sürekliliği savunmuştur. Turizm yatırımlarında istihdam şartı gibi somut teşvik önerileriyle de kültür turizminin ekonomik boyutuna dikkat çekmiştir. Burada en dikkat çekici tespitlerden biri, Sıtkı Severoğlu'nun 8 Güneydoğu iline destek olunması gerektiği önerisidir. Zira Severoğlu, planlarına sadece Gaziantep'i değil bölgedeki şehirleri de dahil etmiştir. Çünkü ona göre ekonomik sıkıntılar turizmle giderilecek ve bu da bölgesel kalkınma ile olacaktır. Severoğlu'nun bu önerilerinin tamamı sayısal ve geçmiş yıllardaki verilere dayanmaktadır. Aynı toplantıda Sıtkı Severoğlu birçok öneride daha bulunmuştur. Konu başlıkları ve içerikleri ise şu şekildedir:

-Bir Gece Konaklanması Sağlanmalı

"Turizm sektöründe, istihdam sağlayacak kuruluş ve işletmelere teşvik verilmelidir" diyen Severoğlu, "2009 yılında Gaziantep'e gelen turist sayısı 111 bin 439. Özellikle Gaziantep'e gelen turistlerin en az bir gece konaklaması sağlanmalıdır. Bu da bölgesel planlama ile sağlanabilir.

-Esnafa Turizm Eğitimi Verilmeli

Bunun yanı sıra sektörde faaliyet gösteren esnafın eğitimi de çok önemli. Kültür turizmi sabır işi, uzun vadede düşünmek gerekir" şeklinde konuştu. Gaziantep için özellikle kültür turizminin hayati öneme sahip olduğuna vurgu yapan Severoğlu, "Gaziantep Turizm Derneği, 20 yıldan bu yana kentimizde kültürel değerlerin korunması ve turizmin geliştirilmesi konusunda çalışmalar yapmış ve yapmaktadır. Hedef, yılda 1 milyon turist,

¹³⁸ *Telgraf*, "Eski Müze Karkamış Müzesi Olsun", (17 Haziran 2010), 5.

1 milyar dolar gelir. Doğru planlama ve konuya daha fazla sahip çıkılmasıyla Gaziantep'te kültür turizminin gelişmesi sağlanacak. 1 milyon turist, 1 milyar dolar turizm gelirine ulaşmak kısa sürede mümkün olmayacaktır.

-İşsizlik ve Ekonomik Sorun Çözümü

Bu da kültürel değerlerimizi sahiplenmenin yanında, kendimizin işsizlik ve ekonomik sorunlarının çözümüne katkı sağlayacaktır” diye konuştu.

-Sergilenmeyi Bekleyen Mozaikler Restore Edilmeli

“Bölgesel açıdan çok önemli olan, müze depolarında restore edilmeyi bekleyen yüzlerce metrekaire Bizans Dönemi'ne ait mozaik mevcut olup, bunlar restore edilerek Roma Dönemi'ne ait Zeugma mozaikleri ile birlikte sergilenebilir” diyen Severoğlu, “Böylece Anadolu'ya bu bölgelerden yayılmış olan mozaiklerin bölgesel kronolojik gelişiminin de izleneceği, dünyanın en önemli mozaik müzesine sahip oluruz.

-Sokak Düzenlemeleri Yapılmalı

Müze çevresindeki binaların, Gaziantep Kalesi çevresinde ve Bey Mahallesi'nde olduğu gibi, cephelerinde iyileştirme ve güzelleştirme çalışmaları ile gerekli sokak düzenlemeleri, ayrıca yeni müze binasından kale çevresine ulaşım için yaya yolları mutlaka yapılmalıdır” şeklinde konuştu.

-Belediye'nin Yesemek Açık Hava Müzesi'nde Yaptığı Çalışmalar Yeterli Değil

Yesemek Açık Hava Müzesi, bizim yaptığımız çalışmalarla daha çok tanınır hale geldi. Bunun yanı sıra Gaziantep Büyükşehir Belediyesinin de bu alanda önemli çalışmaları var. Ancak, bunlar yeterli değil; kültür turizminde gelişme zaman ister. Gaziantep'te turizmin daha da geliştirilmesi için bölgesel planlamaya ihtiyaç var.”

-Samet Bayrak: Gaziantep Müzesi Çalışmaları Yapılıyor

Bu arada toplantıda bulunan Turizm Derneği Denetleme Kurulu Başkanı Samet Bayrak da Gaziantep Lisesi Müzesi kurmak için çalışmalar yaptıklarını kaydetti. Toplantıya; Başkan Sıtkı Severoğlu'nun “Gaziantep Müzeleri ve Turizmin Geleceği” hakkındaki basın toplantısında Başkan Yardımcıları Hülya Akkaya, Av. Mehmet Deniz, Yönetimden Ünal Özdil, Erol Karabay ile üyelerden Kamil Gereççi ve Dr. Samet Bayrak katıldı¹³⁹.

2.5.45. Sıtkı Severoğlu'nun 2010 Yılındaki Röportajı: Gaziantep'in Kültürel Yol Haritası

Sıtkı Severoğlu'nun Hakimiyet Gazetesi'nden Mimar Doğan Özdiñç'e verdiği röportajın, Gaziantep konusunda oldukça kapsamlı ve önemli olduğu kanaatine varılmıştır. Dolayısıyla, konuya dair her bir boyutun açık ve sistematik biçimde takip edilebilmesi için tüm soru ve cevaplar ilgili alt başlıklar altında ayrı ayrı değerlendirilerek sunulmuştur. Soru-cevap bölümüne geçmeden önce gazete Sıtkı Bey hakkında şu bilgileri vermiştir:

Gaziantep denince akla gelen isimlerden biri olan Mimar Sıtkı Severoğlu, kentin tarihi değerlerine sahip çıkan, eski Antep fotoğraflarını takvim yaptırıp Türkiye'nin ve dünyanın pek çok yerinde yaşatılmasını sağlayan bir isimdir. Söze, Ermeni soykırımı tasarısı gündemdeyken Gaziantep'te 14 şehit anıtının yapılmasına öncülük eden ve paneller düzenlenmesine katkı sunan bir kent sevdalısı olarak başlamak gerekir. Severoğlu, 15 yıllık aktif siyasi yaşamına son yıllarda ara verse de kentin sosyal hayatının içinde var olmaya devam ediyor. Gaziantep Kalesi'nin restorasyonundan 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın park olarak kalmasına kadar çeşitli konularda emeği olan Severoğlu, NATO Zirvesi sırasında Topkapı Sarayı'nda sergilenmesi için paketlenen Zeugma mozaiklerinin korunması için de ciddi gayretler göstermiştir. Zeugma mozaiklerinin uzun bir yolculukta yıpranacağını dile getiren ve yurt dışına çıktığında belki de dönmeyeceğini bildiğinden olsa gerek, oluşturdukları Zeugma Platformu üyeleriyle birlikte konuyu yargıya taşıyan bir isimdir. Dört çocuk babası Severoğlu, Gaziantep'te son yıllarda olumlu anlamda ciddi değişimler olduğunu dile getirirken, hafif raylı sistemin ise yanlış bir karar olduğunu vurgulamıştır. Gaziantep'te toplu ulaşımı rahatlatacak önemli bir

¹³⁹ *Gaziantep* 27, “Severoğlu'ndan Ciddi Öneriler”, (17 Haziran 2010), 2.

hizmet olan metroya başlanılamamasının büyük bir eksiklik olduğunu dile getiren Severoğlu, kentin ulaşım sorununu çözmesi beklenmeyen hafif raylı sistem için ise “Trenvay” ifadesini kullanmaktadır. Kentler için olmazsa olmaz olan toplu ulaşımın getiri düşünülmemesi gerektiğini savunan Severoğlu, toplu ulaşımın bir kamu hizmeti olduğunu hatırlatırken, “Trenvay inşallah Gaziantep’in ulaşım sorununu çözer, bizim de yüzümüz kızarır; ben bunu temenni ediyorum. Ama ne yazık ki de en ufak bir umudum yok, ileride yeniden doldurulması gerekir diye üzülerken düşünüyorum” demektedir. Gaziantep’in çözüm bekleyen pek çok sorunu olmakla birlikte, en önemlisinin eğitim olduğunun altını çizen Severoğlu, ortak aklın eğitimin sorunlarını çözmek için bir araya gelmesi gerektiğini savunmaktadır. Kentin ulaşımından, imarına kadar pek çok konuda sorular yönelttiğimiz Severoğlu ile siz Hakimiyet okuyucuları için Gazeteci-Mimar Doğan Özdiç konuştu¹⁴⁰.

2.5.45.1. Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep’le alakalı fotoğrafları toplamasının temel amacı

-Sizi kent halkı yakından tanıdığı için, söyleşiye sizi tanıtarak girmenin anlamı yok diye düşünüyoruz. Antep’le alakalı fotoğraflar devam ediliyor mu?
 +Şu anda eğitimle ilgili ne varsa topluyoruz.
 -Bu bir sergiyle mi, kitapla mı, takvimler gibi mi, nasıl olacak?
 +Sergi. Okul bağlantılı, içinde daha çok öğretmen olan fotoğraflar arıyoruz.
 -Antep’te öğretmenlik yapan, bildiğiniz bakan var mı?
 +Bu konuya ilk başta cevap vermek zor olsa da pek çok insan var. Antep’teki bakanlar deyince bildiğimiz insanlar akla geliyor. Ancak biz bir sergi düzenledik. Sergide hatırlatmak istediğimiz kişilerden biri Münif Paşa idi. Osmanlı’da üç dönem Maarif Nazırlığı yapmış. Osmanlı’da o dönem millî eğitimin yeniden yapılanmasını, kuruluşunu sağlayan adam. Zekai Baloğlu, Sadi Irmak Hükümeti’nde Gençlik ve Spor Bakanı. Bunların anılması gerekiyor.
 -Yaptığınız sergi bir anlamda belgesel gibi mi?
 +Evet, tarihsel bir süreç ortaya çıkıyor.
 -Toplamanızdaki amaç ne?
 +Eğitimde geçmişten bugüne kadar katkıda bulunmuş insanları anmak istiyoruz. Geçen gün Ticaret Odasında bir sergi yaptık, güzel bir sergi oldu. Oraya gezmeye gelen insanlar babasının, dedesinin fotoğrafını buldu; teyzesini, yengesini, kendi öğretmenlerini buldu. Fazıl Çayırhan, kendinde olmayan bir fotoğrafı buldu. Çok farklı anlamlar ortaya çıktı.

Sıtkı Severoğlu’nun eğitime yönelik bu sergisi, Gaziantep’in geçmişine vefa gösterme açısından anlamlı bir girişimdir. Ayrıca sergiyi gezen bazı şahısların farklı anlamlar çıkarması, yapılan etkinliğin değerli olduğunu ortaya çıkarmıştır.

2.5.45.2. Global Eğitim Organizasyonu (GEO)’nun kurucusu Canan Severoğlu şirketini Gaziantep’te kurmak istedi

-Son yıllarda Gaziantep eğitimde Türkiye’nin en geri illerinden biri. Bunun verdiği bir düşünceden yola çıkarak da dünün Antep’ini anlatmış olabilir misiniz? Daha doğrusu sizin böyle bir çalışma yapmanıza ne neden oldu?
 +Profesyonel bir şirket kurduk eğitimle ilgili. Benim ikinci kızım Canan Amerika’dan döndükten sonra eğitimle ilgili şirket kurmak istediğini söyledi. Ben de “Eğitimle ilgili şirket kuracaksan, bunun doğru adresi bana göre İstanbul’dur, bu işi İstanbul’da kuralım.” Dedim. Herhalde biz kendi çocuklarımıza kendi içimizdeki Antep sevgisini fazlasıyla aşılamışız. “Hayır, ben Antep’te çalışmak istiyorum. Bölgede ciddi bir eksik var, şirketi de burada kuracağım.” Dedi. Onun mesleğe başlayışıyla ilgili Antep’e bunu duyurmamız gerekiyordu. Bunun için de genelde yapılması gereken yöntem, bir yer açtığınızda eşinize dostunuza haber verirsiniz, açılış kokteyli düzenlersiniz. Biz bu açılış kokteylini yapmak yerine, eğitimle ilgili bir şeyler yapalım, eğitime katkımız olsun istedik. Bir panel düzenledik, o panelin öncesinde de Gaziantep’in değerlerini şöyle bir hatırlayalım istedik.

¹⁴⁰ Doğan Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, *Hakimiyet*, (12 Mayıs 2010), 4.

Biz şirket olarak açılış kokteyli yerine bir panel ve bir sergi düzenleyerek sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirmiş olduk¹⁴¹.

Sıtkı Severoğlu'nun ifadesi ile bireysel girişimcilik ve yerel aidiyet arasında kurulan güçlü bağın somut bir örneğini sunmuştur. Alışlagelmiş açılış töreni yerine eğitime yönelik panel ve sergi düzenlenmesi, ticari faaliyetin sosyal sorumluluk anlayışıyla nasıl bütünleştirilebileceğini göstermiştir.

2.5.45.3. GEO'dan anlamlı tanıtım: Münif Paşa, Mütercim Asım, Abdullah Necip Efendi, Şakir Sabri, Mitat Enç ve Dayı Ahmet Ağa'nın yer aldığı eğitime yön verenler sergisi

-Yani sergiyi de bu anlamda mı hazırladınız, peki materyalleri nasıl buldunuz?
 +Evet. Pek çok insandan destek aldık. Bu konuda benim kendi arşivim de vardı. Çok güzel bir sergi ortaya çıktı. Çıkış noktamız, Gaziantep'te eğitimin geçmişinden başlamakti. Bilinebilen, Antep'le hatırlanan kimler var? Münif Paşa, Mütercim Asım, Abdullah Necip Efendi, Şakir Sabri, Mitat Enç, Dayı Ahmet Ağa'dan tutun, medrese eğitimlerinden başlayarak 1970'li yıllara kadar hangi bilgiye ulaşabildiysek, onlarla ilgili varsa fotoğraflar; eğer yoksa, o kişi hakkındaki bilgilerden oluşan panolar hazırladık. Cumhuriyet öncesi ve Cumhuriyet sonrası döneme ait fotoğraflar sergiyi oluşturdu.
 -Çok farklı bir değişim ortaya çıkıyor mu?
 +Evet. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Burç köyündeki bir fotoğrafta eteklikli erkek çocuklar, zıbyn giymişler; oturmuşlar, fotoğraf çektirmişler ama ayaklarında don olmadığını görüyorsunuz o erkek çocukların. Sonra çok farklı bir noktaya geliyorsunuz, eğitimdeki değişimi görebiliyorsunuz. Geçmişten bugüne kadar çok daha güzel şeyler yakalayabiliyorsunuz. Eğitim sorunundan söz ettiniz; bu anlamda, eğitim sorununun da gündeme gelmesini, konuşulmasını sağlayan bir projeydi¹⁴².

Sıtkı Severoğlu'nun sergi çalışması, Gaziantep'in eğitim tarihine dair oldukça önemli bir proje olarak değerlendirilebilir. Serginin özellikle, Cumhuriyet öncesinden 1970'lere kadar uzanan belge ve görsellerle oluşturulması, eğitimin alanında toplumsal dönüşümün nasıl gerçekleştiği gözler önüne sermiştir.

2.5.45.4. Sıtkı Severoğlu'nun gözünden Gaziantep'in eğitim seviyesine eleştirel bir bakış: Geçmişin başarısından günümüz sorunlarına

-Geçmiş yıllarda Gaziantep Lisesi'nde mezun olanların hemen hemen hiçbiri boşta kalmıyor, üniversiteyi kazanıyordu.
 +Ben kendi okuduğum yıllardan örnek vereyim. Ben meslek lisesi mezunuyum. Bizim kendi dönemimizde 26 kişi verdi bizim bölüm, makine ressamlığı bölümüydü. Bu 26 kişinin 23'ü mezun olabildi. O 23 kişinin 13'ü yüksekokul ve üniversite kazandı. Üstelik de meslek lisesi olmasına rağmen. Bundan birkaç yıl önce ben sanat okuluna gittiğimde, bırakın bir sınıftan 13 kişiyi, okuldan üniversiteyi kazanan yoktu. Birkaç tane meslek yüksekokulu falan dışında dört yıllık üniversite kazanan öğrenci yoktu. Gaziantep'te eğitim sisteminde bir problem var. Gaziantep, Urfa'dan sonra derslik başına düşen öğrenci sayısı bakımından en kötü il. Son yıllarda özellikle okullarda fiziksel koşulların düzeltilmesi için çeşitli çalışmalar yapılıyor. Ama bana göre eğitimin asıl sorunu da bu değil. Eğer biz sadece fiziki yapı olarak sorunumuz var diye bakarsak, gerçek sorunları da görmemiş oluruz. Çeşitli dönemlerde Gaziantep'ten üniversiteyi bitirmiş insanlara bakıyorsunuz, çok başarılı. O dönemlerde böyle sınıflarda 50'şer kişinin, 60'ar kişinin olduğu dönemler var. Bunların dışında da başka eksikliklerimiz var; bu konunun

¹⁴¹ Özdiç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁴² Özdiç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4.

uzmanlarının bunları bulması ve eğitim sorununun ve çözümünün doğru tespit edilmesi lazım. Çözüm yollarının da ne olduğunun bulunması lazım. Gaziantep'te en önemli sorun eğitim sorunudur bana göre. Gaziantep'in nüfusu artarak gidiyor. Bir de kent açısından bakarsanız olaya, en önemli sorun trafik sorunudur.

-Bir yığın önemli sorunlarımız var ama en önemlisi eğitim diyorsunuz.

+Evet, geleceğimiz için eğitim şart...¹⁴³

Sıtkı Severoğlu aktardığı bu anekdotlar ile Gaziantep'te eğitimin niteliksel gerileyişini geçmiş ve günümüz karşılaştırmasıyla somut biçimde ortaya koymuştur. Fiziki iyileştirmelerin yetersiz kaldığına vurgu yapan Sıtkı Severoğlu, eğitim sorunlarının çok boyutlu ve yapısal biçimde ele alınması gerektiğini dile getirmiştir.

2.5.45.5. Sıtkı Severoğlu: Gaziantep'in eski fotoğrafları değerlendirilmeye başladı

-Gaziantep'in fotoğraflarını toplamaya devam edecek misiniz?

+Evet. Benim açımdan sevindirici bir durum daha var; pek çok insan da Gaziantep fotoğraflarını toplamaya başladı. Eskiden internet sitelerinde bu fotoğrafların satıldığı çeşitli müzayedeler oluyordu. O zaman bu fotoğrafları 10 liraya satın alırken, bugün 50 liraya, 100 liraya satın alamıyorsunuz. Değerlenmeye başladı, bir bilgi artışı var, bir değer artışı söz konusu.

-Dünün fotoğraflarıyla bugünün görüntülerini kıyasladığınız oluyor mu?

+Fotoğrafları incelemeye başladığımda, bu kentte yaşayan mimarlar olarak daha doğrusu biz, geçmişle kendi dönemimizi kıyasladığımızda çok kötü işler yaptığımızı gözlemledik. O durum beni daha fazla fotoğraf toplamaya ve incelemeye itti¹⁴⁴.

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep tarihinin görsel arşiv yoluyla değer kazandığını ortaya koymuştur. Ayrıca mimari bakışla yapılan kıyaslamalar ile geçmişin estetik mirasına duyulan saygının da altını çizmiştir.

2.5.45.6. Şahinbey'in evinin bulunuşu

-Geçmişte beni, Şahinbey'in yaşadığı evi bulmak için görevlendirdiniz. Uzun süre araştırdım, sonunda buldum...

+Fiziki olarak sana da araştırma yaptırmış oldum. Bir de Osmanlıca, Arapça ve Farsçayı çok iyi bilen bir tercüman aracılığıyla tapu dairesinde araştırma yaptırdım. Mehmet Sait, yani Şahinbey adına kayıtlı evi bulduk. Sağ olsun Doğan Bey iki tane ev bulmuştu, tapu kaydını bulunca o evlerden biri olduğunu tespit ettik. Ama ne acıdır ki o evle ilgili olarak Gaziantep'te şu ana kadar bir şey yapılmadı.

-Halen duruyor mu o ev?

+Evet, halen duruyor. Bölünmüş olarak iki ayrı şahsın mülkiyetinde¹⁴⁵.

Sıtkı Severoğlu'nun Şahinbey'in eviyle ilgili araştırması, kent tarihine yönelik somut bir hafıza oluşturma çabasını yansıtmaktadır. Ayrıca bürokratik kaynaklardan ve uzmanlardan yardım alması, araştırmasına ne kadar çok hassasiyetle yaklaştığını göstermektedir. Ayrıca evin korunmaması konusundaki eleştirisi ile yerel yönetimlerin tarihî değerlere sahip çıkma konusundaki yetersizliğini açık bir biçimde ortaya koymuştur.

¹⁴³ Özdiñç, "Turizm İşsizliğı de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁴⁴ Özdiñç, "Turizm İşsizliğı de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁴⁵ Özdiñç, "Turizm İşsizliğı de Terörü de Önler", 4-5.

2.5.45.7. Şahinbey'in mezarı geleneklere uymadığından yeniden düzenlenmesi için Valiliğe verilen dilekçe

-Şahinbey'in mezarıyla ilgili çalışmanız vardı, ne durumda?

+Her nasıl olmuşsa, Şahinbey anıtının yapıldığı tarihte Şahinbey'in anıtı, Şahinbey'in mezarının üstüne yapılmış. Öyle kamufle edilmiş ki o mezarın orada olduğunu da hiç kimse bilmiyor. Dolayısıyla siz dua okumak istediğinizde bunu bir heykele bakarak yapmak bizim geleneklerimize uymaz. Bu konuda ben Valiliğe dilekçe verdim. Vali bey sağ olsun ilgilendi bu konuyu gerekli yerlere havale etti. İnşallah bir sonuç çıkar diye bekliyorum. Mezarın bulunduğu durum ve konum hoş değil. Mezarın mahkûmiyeti gibi bir şey...¹⁴⁶

Sıtkı Severoğlu, Şahinbey'in mezarına ilişkin değerlendirmesinde, mezar yerlerinin kültürel ve dinî hassasiyetlere uygun şekilde korunmasıyla mümkün olduğunu savunmaktadır. Mezarın anıt altında görünmez hâle gelmesini eleştiren Severoğlu, bu durumu geleneksel değerlerle bağdaştırmayarak, yerel yönetimlerin tarihsel sorumluluğu konusunda kamuoyu duyarlılığı oluşturmaya çalışmaktadır.

2.5.45.8. Sıtkı Severoğlu: “Mesleğim gereği Gaziantep'te görüntü kirliliğine dikkat çekiyorum” (reklam panoları örneği)

-Turizm Derneği başkanısınız. Turizm Derneği olarak neler yapıyorsunuz?

+Gaziantep'te turizmle ilgili çok güzel şeyler yapılıyor. Bizim ufkumuz geniş, bu şehirde turizmle alakalı çok şey olacağına inanıyoruz. Daha yapılması gereken çok iş var. 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı büyüyor, gelişiyor. Biz biraz da mesleğimiz gereği yapılan işlerin yanı sıra yapılmayanı söylemeyi tercih ediyoruz. Örneğin orada bir tane otel arsası var, çevrilmiş, hafriyat yapılmış. Orası reklam panoları ile çevrelenmiş, bu da kötü görünüyor. Yanında birkaç eski yazlık evle birlikte bunların parkla bütünleşmesi gerekiyor. Evet, reklam panolarına dönüştürülmüş bir çirkinlik var orada. Yani görüntü kirliliğinin bir örneği. Ben 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın içerisine ne yapıldığını görmüyorum. Ben oraya bir yapı yapılmasına karşıyım, onun ayrı bir tarafı var. Ama burası otel amacıyla tahsis edilmişse, ya o otel yapılmalı, yoksa belediye nasıl orayı otele çevirmişse, tekrar bir plan tadilatı yapmalı, orayı istimlak etmeli ve parka dönüştürmeli. Buradaki mülk sahibi de zarara uğratılmadan, emsal bir yerden arsa verilerek takasla sorun çözülebilir. Bir iki de bağ evi var, o sorunu da belediye çözmeli. 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın bu bölümü, tümüyle bu belediye döneminde gerçekleştirilmiş olur.

-İnşaat alanındaki reklam panoları...

+Evet, reklam panolarına dönüştürülmüş bir çirkinlik var orada. Yani görüntü kirliliğinin bir örneği. Ben 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın içerisine ne yapıldığını görmüyorum. Ben oraya bir yapı yapılmasına karşıyım, onun ayrı bir tarafı var. Ama burası otel amacıyla tahsis edilmişse, ya o otel yapılmalı, yoksa belediye nasıl orayı otele çevirmişse, tekrar bir plan tadilatı yapmalı, orayı istimlak etmeli ve parka dönüştürmeli. Buradaki mülk sahibi de zarara uğratılmadan, emsal bir yerden arsa verilerek takasla sorun çözülebilir. Bir iki de bağ evi var. O sorunu da belediye çözmeli. 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın bu bölümü tümüyle bu belediye döneminde gerçekleştirilmiş olur.¹⁴⁷

Sıtkı Severoğlu'nun başkanlık dönemi boyunca yalnızca olumlu gelişmelerinde çok eksiklikleri de dile getirmesi, onun gerçekçi bir tavrının olduğunu göstermektedir. Örneğin; görüntü kirliliği oluşturan reklam panolarını ve işlevsiz inşaat alanlarını eleştirerek, belediyenin daha bütüncül bir planlamayla park alanını düzenlemesi

¹⁴⁶ Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, 4-5.

¹⁴⁷ Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, 4-5.

gerektiğini vurgulamıştır. Bu yaklaşımı kamu yararını önceleyen bir bakış açısını yansıtmaktadır.

2.5.45.9. Sıtkı Severoğlu'nun fuar alanını müze yapma mücadelesi başarısızlıkla sonuçlandı

-Sıtkı Bey, eski fuar alanının müze olmasını istiyordunuz sanırım?

+Tabii ki istiyordum. Fuarın içerisine bina yapılmasına çok da mücadele ettik, ama başaramadık. Alışveriş merkezi ve otel yapıldı.

-Otel yapıldı, alışveriş merkezi yapılmadı.

+Alışveriş merkezinin yarım inşaatı beni de rahatsız ediyor. Ben 100. Yıl Atatürk Kültür Parkı'nın içerisinde bir otel hafriyatı başlamış, devam etmiyor; burada bir alışveriş merkezi su basman seviyesine getirilmiş, inşaatı devam etmiyor. Bunlar bir çirkinlik. Ne zaman bitecek, bunların bir süresi var mıdır? Kaç yıldan beri bekliyor, kaç yıl daha beklemesi gerek?

-Orası şu anda betonarme müzesi gibi. Ben hep öyle diyorum, öğrenciler gelip beton müzesini gezsinler. Bu kötü görüntüler Gaziantep'in turizmini de etkilemiyor mu?

+Evet, ne yazık ki...¹⁴⁸

Eski fuar alanının alışveriş merkezi ve otele dönüştürülmesi Sıtkı Severoğlu'nun başarısızlıkla sonuçlanan girişimleri arasında yerini almıştır. Zira Sıtkı Severoğlu; bu alanın müze olarak değerlendirilmesini savunmuş ve yarım kalmış inşaatların oluşturduğu görüntü kirliliğini betonarme müzesine benzetmiştir. Severoğlu, bu durumun kentin turizmini olumsuz etkilediğini vurgulamıştır.

2.5.45.10. Türktepe'deki taş Antep evleri yıkılmamalı, koruma altına alınmalı

-Gaziantep'in bir silüeti var. Şahinbey Belediyesinin Türktepe için bir uygulaması var. TOKİ konutları ile Türktepe bozulmaya çalışılıyor. Proje, TOKİ'nin yetkisinde, imar uygulaması size sorulmuyor artık...

+ Türktepe'de koruma planı sınırları içerisinde olan bir bölge var. O çalışma devam ediyor. Bu çalışmanın dışında kalan bölgede bizim yine bu çalışma alanı olan bölgeler kadar önemli eski Antep evlerimiz var. Eski Antep evlerimizin tamamı hiçbir niteliğinin önemi yok, sadece Cumhuriyetten önce yapılmış olması, Cumhuriyetin ilk yıllarında yapılmış olması yeterli. Bu binaların tamamının korunması lazım. Bir tek taş evin yıkılmaması gerekir. Eğer TOKİ bunları göz önüne alırsa, oradaki mevcut taş binaları koruyacak bir planlama yaparsa, o bölgede onun dışında yapacağı binaları onun silüetini bozmayacak şekilde bu binaların kat yüksekliklerini geçmeyecek şekilde olmalı¹⁴⁹.

Sıtkı Severoğlu'nun 2010 yılında Türktepe bölgesine ilişkin yaptığı açıklamada, bölgedeki geleneksel taş Antep evlerinin korunmasına yönelik vurgusu dikkat çekicidir. Severoğlu, bölgenin tarihî kimliğini tehdit eden TOKİ projelerine karşı çıkarak, bu evlerin mimari bütünlük içerisinde yaşatılması gerektiğini ifade etmiştir. Bu bağlamda, Şahinbey Belediyesi'nin 2016 yılında TOKİ projesini devre dışı bırakarak, Türktepe bölgesinde bulunan Yazıcık Mahallesi'nde tarihî dokuyu koruma esaslı bir konut projesini hayata geçirmiştir¹⁵⁰.

¹⁴⁸ Özdiñç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁴⁹ Özdiñç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁵⁰ Ensonhaber.com, "Şahinbey Yazıcık Konutlarıyla Tarihi Dokuyu Korudu", (30 Nisan 2016), 1.

Bu durum Sıtkı Severoğlu'nun tavsiyelerinin bir nevi karşılık bulduğu anlamına gelmektedir. Ancak Şahinbey Belediyesi'nin Yazıcıık Konutları sürecinde Severoğlu'nun kamuoyundaki etkisini açıkça zikrettiğine dair herhangi bir kaynağa ulaşılamamıştır. Bu durum; yerel yönetimlerin, sivil aktörlerle vefa ilkeleri bakımından tartışmalı bir tutum sergilediğine işaret etmektedir.

2.5.45.11. Gaziantep'in ulaşım sistemi genel bir değerlendirme

-Gaziantep'in ulaşımı konusunda ne düşünüyorsunuz?

+Şu anda Gaziantep'te özellikle merkez bölge; Valilik, Emniyet, 25 Aralık Devlet Hastanesi, istasyona kadar olan bölge, benim daha çok yürüdüğüm alanlar. Biz bu alanlarda yürürken çok güvenli bir yol bulduk. Demiryolunun ortasından yürüyoruz. Pek çok yerde kaldırımlarda daralmalar ve problemler var. Ama demiryolu şu anda nefis bir yaya yolu oldu. Yerdeki raylara ve rayların altındaki şeylere dikkat ettiğinizde çok güzel, güvenli bir yürüme yolu.

-Zamanla bisiklet yolu da olacağı söyleniyor.

+Gaziantep'e eğitim sorunu en önemli sorun derken, kentte toplu ulaşım da mutlaka ihtiyaç var. Bana göre Gaziantep'te metro başlamalıydı. Metro başlamalıydı dediğimizde bazıları rantabl değil diye bakıyor olaya. İşte metro olduğu zaman şu kadar kişi taşınacak... Toplu taşıma işi, bir kentin ulaşım sorununu taşıma işi, bir ticari işletme gibi görülemez. İşletme gibi görürseniz rantabl olmaz, bu kentin geleceğidir. Kentin gelişmesiyle ilgili geleceğidir. Gaziantep'in nüfusu 1,5 milyon civarında. Avrupa'da, Asya'da metrosu olan şehirlerde, iyi olan yerlerde, yerin 5-6 kat altındaki metroları gördüğümüzde, bu metrolar ne zaman yapılmış diye baktığımızda, yapıldığı tarihlerde bu kentlerin nüfusu 1 milyon civarında olduğunu görüyoruz. O yıllarda başladığı için o şehirlerin ulaşım sorunu çözülmüş.

-Şu anki bizim nüfusumuzdan daha azken yapılmış!

+Evet. Şu anki sistemle ben ulaşım sorunumuzu çözeceğimize inanmıyorum. Ama inşallah bu yapıldı. Haziran ayında da çalışmaya başlayacak. Hafif raylı sistem veya bir dostumuzun söylediği gibi trenvay inşallah Gaziantep'in ulaşım sorununu çözer, bizim de yüzümüz kızarır. Ben bunu temenni ediyorum. Ama ne yazık ki de en ufak bir umudum yok, ileride yeniden doldurulması gerekir diye üzülerken düşünüyorum. Kavşaklarda çok ciddi, sadece araç trafiği açısından değil, yaya trafiği açısından çok ciddi sorunlar var. Duraklarda çok ciddi sorunlar var. Can güvenliği açısından çok ciddi sorunlar var. İnşallah bunların hepsinin çözümü vardır. Biz bu konularda hep yanlış konuşuyorduk, hep boş konuşuyorduk, bunu yürekten diliyorum. Ama ciddi sıkıntılar görüyorum.

-Milyon dolarların harcandığı bir yatırım...

+Ben bu işin başarılı olmasıyla yüzümün kızarmasını temenni ediyorum. "Ne kadar boş konuşmuşum" demeyi, öyle bir özeleştiriyi yapmayı temenni ediyorum. Ama ciddi sıkıntılar gözlemliyorum, ciddi endişelerim var¹⁵¹.

Sıtkı Severoğlu'nun bu değerlendirmesi, ulaşımın sadece ekonomik kârlılık üzerinden değil, kentleşme vizyonu çerçevesinde ele alınması gerektiğine dair önemli bir uyarı niteliğindedir. Metro ve toplu taşıma yatırımlarına ilişkin karamsarlığı ise yerel yönetimlerin uzun vadeli planlama eksikliğini eleştiren yapıcı bir öngörü olarak değerlendirilebilir.

2.5.45.12. Gaziantep'in gelişimi bölgesel planlamayla mümkün olabilir

-Gaziantep'te geliştirilmek istenen turizm konusunda neler düşünüyorsunuz?

+Gaziantep'i sadece Gaziantep olarak da ele almamak gerekiyor. Gaziantep çevre illeriyle Hatay, Maraş, Urfa, Adıyaman, Mardin, Diyarbakır bölgesel bir planlamayla

¹⁵¹ Özdiñç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

tarihi yapıların korunmasına, kültür turizmine özel teşvik verilmesi gerekiyor. Birtakım yerler restore ediliyor, kiraya veriliyor. Bu yerlerin yaşaması çok zor. Örneğin pansiyonculuğun desteklenmesi gerekiyor. Gerekirse bunlara üste para vereceksiniz. Ama nasıl Gaziantep'i doğru tanıttaklar işletmelere dönüştürülmesi gerekiyor. Bir sürü hanlar restore ediliyor, henüz faal hale gelmemiş, teşvikle bunlar faal hale gelebilir¹⁵².

Sıtkı Severoğlu görüşünde, Gaziantep'in turizm potansiyelinin bölgesel bir vizyonla ele alınması ve restore edilen tarihi yapıların sürdürülebilir işletmelere dönüştürülmesi için kamusal teşviklere vurgu yapmıştır.

2.5.45.13. Gaziantep ortak akıl ile birçok başarı elde eden bir il ve bunun birçok örneği var

-Kale çevresindeki dükkânlar dâhil olmak üzere pek çok yer boş biliyorsunuz.
+Bunların desteklenmesi gerekir. Yöntem nedir, doğru tespit edilmeli. Belediyeler mevzuat gereği "Biz bunları ihaleyle vermek zorundayız" diyorlar. Ama buradaki örnek işletmeleri destekleyecek yöntemler bulunmalı. Gaziantep, "Ortak akılla her şeyi çözdüğünü" söyleyen bir il. Bu konuda çok başarılı örnekler var.
-Ortak akla inanıyor musunuz?
+Çok başarılı örnekler var. Ama eğitimle alakalı çok ciddi sorunumuz var. O ortak akıl gelmeli, eğitim meselesini çözmeli. Turizmin geleceği bu tarihi yapılar. Bu tarihi yapılarda çalışan insanların Gaziantep'i doğru tanıttır hale gelmesi gerekiyor. Bu ortak akıl gelmeli; bu işletmelere nasıl destek olunacağı, çalışanların profesyonel eğitimi konusunda çözüm bulmalı. Bu bölgedeki en önemli sorunlardan biri işsizlik ve terör. Biz Gaziantep'te daha doğudaki iller gibi sıkıntı çekmiyoruz ama batıdan bakan insanlar açısından Gaziantep'in doğudaki diğer illerden hiçbir farkı yoktur. Ancak gelip de gören insanların düşüncesi değişiyor. Oradan bakan insanlar aynı görüyor. Burada bölgenin sorununun tamamının çözülmesi lazım. Doğudaki illere bir sürü boşa giden sanayi teşvikleri verilmiştir. Küçük işletmelere, tarihi yapıları yeni fonksiyonlarla kültür turizmi amaçlı kullanmaları şartıyla özel bir turizm teşviği sağlanmalı. Çok sayıda insanın yararlanmasıyla bu bölgedeki işsizlik ortadan kalkabilir. Dolayısıyla terör sorununun çözümüne çok önemli katkı sağlanacaktır¹⁵³...

Sıtkı Severoğlu, tarihi yapıların yaşatılması ve turizme kazandırılması için yerel yönetimlerin daha esnek ve destekleyici yöntemler geliştirmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca, kültür turizmi odaklı teşviklerle hem istihdamın artırılabilirliğini hem de bölgesel güvenliğe katkı sağlanabileceğini ileri sürmektedir.

2.5.45.14. Sıtkı Severoğlu'na göre Gaziantep'te tescilli tapılar, boş mekânlar ve sosyal hayat

-Gaziantep daha sosyal bir şehir olacak mı?
+Elbette. Gaziantep'te bu açıdan ne yapıp edilmeli; sadece kendisi açısından değil, bölge için kültür turizmi konusunda özel bir teşvik almalı. Eğer biz bunu alamazsak, 10-15 yıl sonra bugün çok ciddi paralar harcanarak restorasyonu yapılan yapılar tekrar harabelere dönebilir, otopark yapmak maksadıyla yıkılabilir.
-500'ün üzerinde tescilli Antep evi var deniliyor, ama biliyorsunuz yüzlercesi yıkılıp otopark yapıldı. Bir de restore edilen ve ticari amaçlı kullanılan mekânların çevresi, kışın 18.00, yazın da 20.00'den sonra bomboş kalıyor; in cin top oynuyor. Buralara neden fonksiyon verilemiyor?
+Oradaki işletmeler yaşayabilecek hale gelirse geceye de devam eder bu. Oradaki işletmeler rahat olmalı. Oradaki insanlar ekmek paralarını kazanmak için çalışıyorlar.

¹⁵² Özdiç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

¹⁵³ Özdiç, "Turizm İşsizliği de Terörü de Önler", 4-5.

Turizm Derneği Başkanlığı sıfatımdan dolayı da zaman zaman gittiğim bir yer, bunu dilimiz döndüğünce yetkililere de anlatıyoruz. Bazı yerlerde insanlar problemlerini anlatıyor. Biz orada zor şartlarda çalışıyoruz. Gaziantep’in gurur sayılabilecek, doğru işler yapılmasını sağlayan, kente değer katan mekânlar ortaya çıktı. Bu mekânların daha faydalı olabilmesi için maddi ve manevi destek gerekli. Geçmişe göre çok önemli gelişmeler var ama yeterli değil. Gelen turist buradan memnun ayrılması, gelecek turist için en önemli etkidir. Sen istediğin kadar para harca, tanıtım yap; buraya gelenlerin yaptığı tanıtım kadar etkili olamaz¹⁵⁴.

Sıtkı Severoğlu, kültür turizmine yönelik özel teşviklerin alınamaması durumunda restorasyonu yapılan yapıların tekrar yok olabileceği ihtimaline dikkat çekmiştir. Ayrıca tanıtımın en iyisinin şehre gelen turistler tarafından olacağına vurgu yapması, onun deneyimli bir yerel aktör olduğunu ortaya çıkarmaktadır.

2.5.45.15. Sıtkı Severoğlu: “Bu kente katkı sağlayan düzgün bir insan olmaya çalışıyorum.”

-Gaziantep’teki iş adamlarını sosyal hayatın içinde pek göremiyoruz. Özellikle eleştirel konularda iş adamları serzenişte bulunsalar da konuşmak istemediklerini, yanlış anlaşılaktan korktuklarını söylüyorlar. Siz yanlış anlaşılaktan korkmuyor musunuz?
+Hiçbir zaman yanlış bir şey yapmadım. İçten bir pazarlığım olmadı, kendi kişisel çıkarım için de bir şey söylemedim. Doğru bildiğiniz şeyleri söylemek sizi maddi ve manevi açıdan yıpratır ama inançlarınızı savunmak önemli.

-Bundan zarar gördünüz mü?

+Elbette gördüm. Maddi ve manevi açıdan bunlardan zarar görüyorsunuz. Ben kendi adıma huzurluyum. Ben bu kentte yaşıyorum; benim hedefim, hayalim çok büyük para sahibi olmak değil. Ben bu kente katkı sağlayan düzgün bir insan olmaya çalışıyorum. O yüzden gördüğüm yanlışları da söylüyorum. Bir insanın bildiklerini söylemesi çok önemli. İşimle ilgili bir şey yaptığım zaman ondan keyif alıyorum. Ama Gaziantep kültürü, turizmi için bir çaba sarf ettiğimde daha fazla haz duyuyorum¹⁵⁵.

Sıtkı Severoğlu, kişisel çıkar gözetmeksizin kent adına doğru bildiklerini savunmanın hem maddi hem manevi bedelleri olduğunu belirtmekte, buna rağmen bu tutumundan ödün vermediğini ifade etmiştir. Ayrıca kent kültürüne ve turizmine katkı sunmanın kendisine mesleki başarıdan daha fazla anlam kattığını dile getirmesi oldukça önemlidir.

2.5.45.16. Sıtkı Severoğlu: “Zeugma Mücadelesi, Gaziantep’in İkinci Kurtuluş Savaşı’ydı”

-Zeugma mozaiklerinin yurt dışına götürülmesine platform olarak da karşı çıkmıştınız.

+O enteresan bir olaydı. Bir anlamda Gaziantep’in ikinci kurtuluş savaşı gibi bir çalışmaydı. Nezih Başgelen bir televizyon programında “Gaziantep olaya ikinci bir kurtuluş savaşı gibi bakıyor” demişti Zeugma konusunda. Ben bu tür şeyleri kimseden aferin almak için yapmıyorum. İnandığım için yapıyorum. Arzu ettiğim için ve içimden geldiği için yapıyorum. Bir Gaziantep’li olarak da benim görevim olduğunu düşünüyorum. Benim çocuklarım bu kentte yaşayacak. Bu kentin geleceğine dönük kültürel ve sosyal anlamda en küçük bir katkı olursa bu kent için önemlidir diye düşünüyorum. Tarihsel bilgi veren 8 ayrı takvim yaptırarak. Halen takvimle ilgili inanamayacağınız kadar insan gelip bunları istiyor, bunları soruyor. Belli kurumlara gittiklerinde benim yanıma gönderilebiliyorlar. Gönderilmelerinin iki nedeni var: biri duyulma, ikincisi de bu gelen

¹⁵⁴ Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, 4-5.

¹⁵⁵ Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, 4-5.

insanlarla tek tek ilgilenmem. Ne bekliyorlarsa onlara yardımcı olmaya çalışıyorum. Web ortamında, kim Gaziantep’le ilgili kültürel, tarihsel, folklorik anlamda neyi araştırmak istiyorsa bununla ilgili bir site meydana getireceğiz.
 -Bu konuda çok güzel bilgiler oluşturacağınıza eminiz. Teşekkür ediyoruz.
 +Ben teşekkür ederim¹⁵⁶.

Sıtkı Severoğlu, Zeugma mozaiklerinin yurt dışına çıkarılmasına karşı duruşunu, Gaziantep’in kültürel mirasını koruma adına “ikinci kurtuluş savaşı” olarak nitelendirerek derin bir bağlılık ve sorumluluk duygusuyla açıklamıştır. Ayrıca, kentin tarihine ve kültürüne dair bilginin yayılması için yoğun bir çaba sarf etmekte, bireylerle tek tek ilgilenerek toplumsal belleğin canlı kalmasını sağlamaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde Sıtkı Severoğlu’nun bu yaklaşımları, yerel kültürün korunması ve yaşatılmasında bireysel inisiyatifin önemini ortaya koymuştur. Sıtkı Severoğlu’nun tutumları, kültürel mirasın korunmasında sivil toplumun ve bireylerin rolüne dair değerli bir perspektif sunmuştur.

2.5.46. 2000 Yılı Gaziantep Turizm Derneği Tüzüğü

Gaziantep Turizm Derneği’nin 2000 yılına tüzüğüne göre; derneğin kurucuları arasında Mesut Ölçal, Bekir Sıtkı Severoğlu, Ayşe Nur Arun, Mehmet Deniz, Ergün Kaleli, Halil Özkan, M. Necmettin Ay, Şevket Aydın ve Handan Koral gibi kentin kültürel ve turizm alanında katkı sunmuş önemli isimler yer almaktadır¹⁵⁷. Konunun kapsam olarak ilerlediği göz önüne alındığından derneğin teknik özelliği olarak nitelenen tüzüğe bu bölümde yer verilmiştir.

2.5.46.1. Derneğin amacı ve faaliyetleri

Dernek aşağıdaki amaçların gerçekleşmesi için faaliyette bulunur:

- a) Gaziantep İlinin Turizm bakımından önem taşıyan her çeşit kıymetlerini tanımak maksadıyla; Panel, Sempozyum, Açık Oturum ve Konferanslar düzenler. Ayrıca bu konuyla ilgili olarak kitap ve broşürler çıkarır.
- b) Gaziantep yöresinde yöreye özgü el sanatlarını araştırır, öğretilmesi, tanıtılması, geliştirilmesi ve yaşatılması için İl Turizm Müdürlüğü’nce yapılacak çalışmaları maddi ve manevi destekler.
- c) Gaziantep İlinin çevre kirlenmesini ve doğal yapısının bozulmasını önlemek, daha yeşil ve daha sağlıklı bir kentleşme için ilgili kuruluşlarla işbirliği yaparak gerekli koruma faaliyetlerini yürütmek ve bu konularla ilgili konferanslar düzenlemek.
- d) Gaziantep İl sınırları içerisinde yer alan tarihi ve turistik yörelerin tanıtılması ve korunması için çalışmalar yapar, ayrıca bu gibi yerlerin tanıtılması için kitap ve broşürler çıkarır.
- e) Gaziantep’in daha iyi tanıtılması için yılın belirli günlerinde festivaller ve şenlikler düzenler.
- f) Dernek İl Turizm Müdürlüğü ile koordineli olarak çalışır İl Turizm Müdürlüğü’nün Vilayet onayından geçirdiği Turizm programlarının uygulanmasında Müdürlüğe maddi ve manevi yardımlarda bulunur.

¹⁵⁶ Özdiç, “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, 4-5.

¹⁵⁷ Olay, “Gaziantep Turizm Derneği Tüzüğüdür”, (3 Ağustos 2000), 3.

g) Dernek Gaziantep'in folklorünü ve kültürünü araştırır, bu konudaki çalışmaları destekler. Bu çalışmalara katkılar sağlar¹⁵⁸.

Gaziantep Turizm Derneği'nin 2000 yılına ait tüzüğünde yer alan bilgilere göre, derneğin kurucuları arasında Sıtkı Severoğlu da bulunmaktadır. Sıtkı Severoğlu'nun dernekte kurucu üye olması, onun kent kültürüne yönelik duyarlılığının çok eskilere dayandığını göstermektedir. Gaziantep'in tarihî ve kültürel değerlerinin korunması, tanıtılması ve yaşatılması amacıyla faaliyet gösteren bu dernek, Sıtkı Severoğlu'nun uzun yıllardır yürüttüğü kültürel çabanın kurumsal düzeydeki bir uzantısı olarak değerlendirilebilir.

Tüzükte belirtilen faaliyet alanları, Sıtkı Severoğlu'nun kişisel ilgileriyle büyük ölçüde örtüşmektedir. Dernek; panel, sempozyum ve konferanslar düzenleyerek Gaziantep'in turizm değerlerini öne çıkarmayı; el sanatları, folklor ve kültürel miras gibi unsurları araştırarak bunların sürdürülebilirliğini sağlamayı hedeflemektedir. Bu yönüyle dernek, Gaziantep'in tarihsel kimliğini geleceğe taşımayı da amaçlamaktadır. Severoğlu'nun bu amaçlar doğrultusunda gösterdiği bireysel çaba, derneğin misyonuna güçlü bir katkı sunmuştur.

2.5.47. 1993 Yılı Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizmi İle İlgili Köşe Yazısı (Yesemek, Kale, Belkıs Projeleri ve Basın Teşvik Yarışmaları)

Dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden birinde yaşıyoruz. Milattan 7.000 yıl öncesine kadar uzanan buluntulara bölgemizde rastlamaktayız. İlimizde Yontma Taş Devri'nden günümüze uzanan bir zincirde çok miktarda bulgular mevcuttur. Şüphesiz bu denli geçmişe uzanan tarihe sahip kentimizde, bu kentin insanları bu değerlere sahip çıkacaktır. Bunların dünyaya tanıtımı için gayret sarf edecek ve koruyacaktır ve gelecekte önemli bir turizm potansiyeli oluşturulacaktır. Gaziantep Turizm Derneği de bu duyarlılıkla kurulmuş bir dernektir. 1990 yılından beri derneğimiz Gaziantep'in tarihi ve turistik değerlerini tanıtmak için çalışmalar yapmaktadır.

Gaziantep'in tarihi ve turistik yerlerinin fotoğraflarını kart olarak bastırdık ve çok ilgi gördü. Bu kartları dünyanın her yerine ulaştığına inanıyor ve bununla da övünüyoruz.

Derneğimiz kurulduğunda, kendimize ilk hedef olarak, İslahiye ilçemizin, Yesemek Köyü yakının da bulunan, dünyada bilinen tek açık hava heykel atelyesi ve taş ocağı olan Yesemek Heykel Atelyesini seçtik. Bu konuda oldukça yoğun çalışmalar yaptık. "Türk Turizm Mozaığında Gaziantep konulu bir basın teşvik yarışması düzenledik ve bu yarışmaya konu olarak Yesemek'in tanıtımını seçtik. Çok sayıda müracaatçı eser arasından ödüle layık eserler yarışma Jürisince belirlendi. Bu yarışmada dereceye giren kişilere de (Lu Hartaga) ödülleri verildi. TURSAB nezdinde yaptığımız girişimler neticesinde Yesemek TURSAB'ın pilot projesi olarak belirlendi. Yesemek'in bugün geldiği nokta itibarıyla övünüyor, gelecekte çok şeyler bekliyoruz.

1992 yılı hedefi olarakta derneğimize hedef olarak Gaziantep Kalesini seçtik. Bu konuda yine bir basın teşvik yarışması düzenledik. Bu yarışmaya da çok sayıda eser katıldı ve ödülleri de dağıtıldı. Bugün kalede restorasyon çalışmalarının başlamasından ve bu konuda ciddi bir çalışma yapıldığını görmekten dolayı mutluyuz.

1992 yılında kale ile ilgili bu çalışmalar yapılırken kale çevresi ve Antep evleriyle ilgili çeşitli çalışmalarda bulunduk ve ilgililerini bulduğumuz her ortamda Belkıs'ta da bir

¹⁵⁸ Olay, "Gaziantep Turizm Derneği Tüzüğüdür", (3 Ağustos 2000), 3.

an önce çalışmalara başlanması gerektiğini dile getirdik. Bugün Belkıs'taki çalışmaların başlamasıyla ilgili aldığımız haberler de bizi sevindiriyor, 1993'te hedef bölgemiz Belkıs olacak. Belkıs'taki mozaiklerin ve Belkıs'ın Gaziantep'in en önemli turizm potansiyeli olacağına inanıyoruz. Belkıs'taki arkeolojik çalışmalar tamamlandığında gerek Nemrut, gerek Kapadokya gerekse Efes'ten çok daha güçlü bir turizm potansiyeli ortaya çıkacağına inanıyoruz. Bu konuda dernek olarak bizler üzerimize düşen görevi yapacağımız gibi Gaziantep'li Turizm Bakanı Abdulkadir Ateş'ten ve turizme verdiği önem ve duyarlılığıyla tanıdığımız valimiz Recep Birsin Özen'den Belkıs'a özel önem ve destek vermelerini bekliyoruz¹⁵⁹.

Gaziantep'in kadim değerlerinin korunması ve tanıtımı yönünde Sıtkı Severoğlu, kaleme aldığı bu metin ile Yesemek, Gaziantep Kalesi ve Belkıs gibi önemli kültürel miraslara dair farkındalık yaratma çabasını yansıtmıştır. Kültürel meselelerde duyarlılığıyla daima ön planda olan Sıtkı Severoğlu bu süreçlere çok eskiden dahil olmuş ve gelişmeleri yakından takip etmiştir. Severoğlu'nun yıllardır Gaziantep'in tarihi kimliğine gösterdiği ilgi, bu tür çalışmaları destekleme yönündeki tutumunu ve kültürel miras konularındaki süreklilik arz eden hassasiyetini ortaya koymaktadır.

2.5.48. Sıtkı Severoğlu'nun Turizm Bakanı Abdulkadir Ateş ile Yaptığı Röportaj (1993)

SEVEROĞLU: Gaziantep'in turizm potansiyeli hakkında ne düşünüyorsunuz?

ATEŞ: Gaziantep, bünyesinde barındırdığı değişik özellikleri ve üzerine yerleştirdiği eski ticaret yolu nedeniyle, geniş turizm potansiyeline sahip bir ilimizdir. Halep-Kilis üzerinden kuzeye doğru çıkan bu eski ticaret yolu üzerinde birçok eski uygarlık yaşamış ve bu sayede günümüze çok sayıda höyük ve eski yerleşim alanları kalmıştır. Bu yüzden Gaziantep ve yöresi tarihi, arkeolojik ve kültürel değerler yönünden zengin bir hazineye sahiptir. Günümüze kalan tarihi değerler arasında en önemlileri: Oylum Höyük, Antik Dolichenos Kenti (Dülük Köyü), Kargamış, Rum Kale, Belkıs Höyük, Sakçagözü, Zincirli, Tilmen Höyük ve belki de en önemlisi Yesemek Açık Hava Heykel Müzesidir. Bu kültürel değerleri yanı sıra, Gaziantep'in el sanatları ve folklorik özelliklerinin zenginliği, gastronomik çeşitliliği yöreye özel bir önem kazandırmaktadır. GAP bölgesine giriş kapısı ve GAP bölgesinin sanayi kenti olma özelliğiyle ilde, iş turizminin gelişmesi için de bir potansiyel mevcuttur.

SEVEROĞLU: GAP Projesinin Gaziantep turizmine ne gibi katkısı olmuştur? Bu projenin turizmin geleceğine ne gibi katkıda bulunacağını düşünüyorsunuz?

ATEŞ: GAP'ın dünyada örnek bir proje olması nedeniyle iç ve dış kamuoyunun ilgisi Güneydoğu Anadolu Bölgesine çekilmiş, projenin inşaat aşamasında bölgeye iç ve dış ülkelerden resmi ve resmi olmayan birçok kişi ve heyet inceleme gezileri yapmak üzere gelmiştir. Bölgenin sanayi kenti olması hedeflenen Gaziantep, iç ve dış ticaret yönünden, GAP'ın denize ve batı Anadolu'ya ulaşım aksı üzerindedir. Bu transit ticaret yolunun merkezi olma özelliğiyle Gaziantep'te transit turizmi potansiyeli de mevcut olacaktır.

Bilindiği gibi turizmin gelişmesinin temel kaynağı gelişmiş bir altyapıdır. Gaziantep, sanayi kenti olabilme özellikleriyle, GAP'a ve dolayısıyla bölgeye yapılan alt yapı yatırımlarından yararlanmaktadır. Turizmin gelişmesinin önünde bir engel teşkil eden alt yapı eksiklikleri bu sayede tamamlanabilmekte, bölgeye dikkat çekilmişken, ilin turizme katkı sağlayacak, doğal, kültürel, tarihi ve arkeolojik değerlerin, ortaya çıkarılması ve turizmin arzında kullanılabilmesi için gerekli çalışmalar yapılmaktadır.

SEVEROĞLU: Gaziantep havaalanının uluslararası havaalanı olmasının Gaziantep ve turizme ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?

ATEŞ: Gerek ülkemizin dış açılma politikası ve gerekse turizm sektöründe görülen gelişmeler açısından hava taşımacılığı büyük önem taşımaktadır. Bu nedenle Gaziantep Havaalanı'nın uluslararası trafiğe bir an önce açılması bölgenin turizm potansiyelini

¹⁵⁹ B. Sıtkı Severoğlu, "Turizm Derneği'nden", *Gaziantep'te Turizm Bülteni*, (15-22 Nisan 1993), 3.

değerlendirebilme açısından özel bir önem kazanmakta, yörenin coğrafi konumu ve çevredeki ören yerleri dikkate alındığında turistler için böyle bir olanağın sağlanması turizmi olumlu yönde etkileyecektir.

SEVEROĞLU: Bölgedeki terör olayları turizmimizi nasıl etkiliyor?

ATEŞ: Bütün bu olumlu çalışmaların ve artan turist talebinin Türk Turizmine olumlu katkısını bertaraf etmek amacı için, ülkemiz aleyhine faaliyet gösteren belirli çevreler ve belirli terör örgütleri, rakip ülkelerle iş birliği içinde, özellikle yabancı basını kullanarak, bastırdıkları afişleri meydana asarak, Türk turizmimizi boykot etme çağrılarında bulunmuş, kamuoyunu, propagandalarına alet etmeğe çalışmışlardır.

Geçen yılda benzer tehditler yaşayan ve bunlara karşı açıkça tavır almak yerine, başta Büyükelçilerimiz olmak üzere, ilgili kamu kuruluşlarımızla işbirliği yapma, uluslararası turizm kuruluşlarını olayları kınamaya davet eden yazılar yazma ve ülkemize tur düzenleyen tur operatörleri ve seyahat acentalarını harekete geçirme stratejisini benimseyen Bakanlığımız, bu yoldaki çalışmalarında etkili olmuş, nitekim, 1.2 milyon Alman olmak üzere, 7.1 milyon turist ülkemizi ziyaret ederek, huzur ve güvenlik içinde tatil yapmıştır.

Türkiye dışındaki tatil destinasyonlarını pazarlayan tur operatörlerinin rakip ülkelerle birlikte siyasi ve ekonomik amaçlarla terör konusunda zaman zaman destek verdikleri bilinmekle birlikte, yabancı seyahat acentaları birlikleri ile Türkiye'ye tur düzenleyen seyahat acentaları terör gruplarının karşısında yer almıştır. Böylece bölücü terör örgütlerinin propaganda faaliyetleri etkin bir boyutta ortaya çıkmamış, ancak, Doğu ve Güney Doğu Anadolu Bölgelerinde meydana gelen terör olaylarının bu bölgeye düzenlenen paket turlarda rezervasyon iptallerine yol açtığı gözlenmiştir.

Geçtiğimiz yıl herhangi bir eyleme dönüşmeyen, yalnızca propaganda boyutunda kalan faaliyetlerin talep üzerinde önemli bir etkisinin olmadığını göstermiştir. Bu yıl da gerek bürolarımıza yapılan başvurular gerekse Seyahat Acentaları ve Tur Operatörlerinin görüşleri, bu tür faaliyetlerin önemli bir etki yaratmadığı yönündedir. Yine de Bakanlığımız geçen yıl oluşturduğu Kriz Komitesi ile yapmış olduğu çalışmalarını bu yıl da sürdürmekte olup, ilgili Bakanlık ve kamu kuruluşları ile bir toplantı düzenleyerek, yapılması gereken konularda kararlar almış, İçişleri ve Ulaştırma Bakanlığından turistik bölgelerde, tesislerde ve havaalanlarında güvenlik önlemlerinin artırılması istenmiştir.

SEVEROĞLU: Gaziantep'te 1992 yılı içerisinde turizm faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? 1993 yılında neler yapılabilir?

ATEŞ: 1992 yılında Yesemek-Kilis Yolu bağlantısı, Elif ve Hisar'daki Anıt Mezarlar Yolu'nun iyileştirilip, asfaltlanması, Burç Ormanlarının Gaziantep Kentinin bir rekreasyon alanı olarak düzenlenmesi, Huzurlu (Hızırlı) Yaylasının Çevre Düzeni Planı ve Jeolojik Etüt Çalışmaları Turizm Bakanlığınca ele alınıp, programlanmıştır.

SEVEROĞLU: Size bağlı birimlerde Gaziantep tarihi turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için ne gibi yayın çalışmaları var. Mevcutların yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

ATEŞ: Gaziantep'in tarihi, kültürel ve turistik değerlerinin tanıtılmasında 1992 yılında bastırılan Doğu ve Güneydoğu Anadolu Broşüründen ve 1993 yılında 12.500. - adet bastırılan kartlardan yararlanılmaktadır. Bu tanıtıcı kartlarda Gaziantep sınırları içerisinde bulunan tarihi Yesemek kalıntılarının görüntüleri kullanılacaktır.

SEVEROĞLU: İlimizde geleneksel el sanatlarının otantik yapısı bozulmadan devamı için ne gibi katkılarınız var ve neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

ATEŞ: Geleneksel el sanatlarımızın otantik özelliklerinin bozulmadan yaşatılması ve bunların turizm amaçlı olarak değerlendirilmesi için de çeşitli çalışmalar yapılmaktadır. Geleneksel el sanatlarımızı en iyi şekilde temsil edebilecek örnekler piyasadan temin edilerek, yurtdışı bürolarının hediyelik eşya ihtiyacı karşılanmaktadır. Yörenin el sanatlarının bozulmadan devamını sağlayabilmek için birtakım çalışmalar yapmak gereklidir. Bu çalışmalara bilimsel bir envanter çıkarılarak, bu sanat dallarını sınıflandırılması ve mümkün olduğu kadar en eskinin tespit edilerek başlanması gerekir. Otantik el sanatı üreticilerin en yaşlılarının tespit edilerek, sanatın inceliklerinin gençlere aktarılması, bu sanat dallarının devamı için, üreticilere ucuz kredi sağlanması, bu sanatlarla ilgilenen gençler arasında ödüllü yarışmalar düzenleyip, kazanan eserlerin, diğer illerde sergilenmesi ve yerli ve yabancı basın yoluyla otantik el sanatlarının yapılışının öyküsünün duyurulmasının sağlanması da el sanatlarının bozulmadan devam edebilmesi için yapılması gerekli çalışmalardır.

SEVEROĞLU: Son olarak ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

ATEŞ: Teşekkür ederim¹⁶⁰.

1993'te Sıtkı Severoğlu'nun Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş ile gerçekleştirdiği bu röportaj, onun Gaziantep'in turizm potansiyelini gündeme taşıma çabasının eski yıllara dayandığını göstermektedir. Sorular, kentin tarihî, kültürel, arkeolojik değerlerinden GAP'ın etkilerine, altyapı yatırımlarından güvenlik sorunlarına kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Severoğlu, yerel kalkınmayı turizm perspektifiyle irdeleyerek hem kültürel mirasın korunması hem de ekonomik canlanma için stratejik bir farkındalık yaratmıştır. Severoğlu, Bakan Abdülkadir Ateş'e sorduğu soruların aynısı Gaziantep Valisi'ne, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanına ve Gaziantep Turizm Derneği başkanına da yönelterek hem merkezi hem de yerel temsilciler ile fikir alışverişinde bulunmuştur.

2.5.49. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen ile Yaptığı Röportaj (1993)

SEVEROĞLU: Gaziantep'in turizm potansiyeli hakkında ne düşünüyorsunuz?

ÖZEN: Bildiğiniz gibi Gaziantep turizm açısından çeşitli yörelere sahip olan bir il. Öncelikle Suriye'ye olan komşuluğu nedeniyle bir sınır ili olmanın avantajlarını taşıyor. Bunun yanında Gaziantep Ortadoğu'yla Anadolu'yu birbirine bağlayan çok önemli bir kilit noktasında bulunmaktadır. Bu yerdeki varlığı gereğince Gaziantep asırlar boyu, tüm tarih çağları itibarıyla çeşitli kavimlerin geliş geçişlerine ve birçok yüksek medeniyetin de yeşermesine, yetişmesine sahne olmuş, beşik olmuş çok önemli bir yerdir.

Dünyanın ilk yerleşme yeri ünvanını da taşıyan Gaziantep ilimizde öncelikle özellikle Roma döneminde çok büyük bir yerleşme düzeni olarak görev gördüğünü görmekteyiz. Bu Roma lejyonlarının yer aldığı ve şimdi halen Belkıs Köyümüzün bulunduğu, Roma lejyonu devrinin en önemli ve en önde gelen medeniyet birimlerinden biriydi. Bunun yanında bildiğiniz gibi Yesemek, Dülük, Oylum, Zincirli gibi yerlerimizde tarihi eserlerin varlığı Gaziantep'i bu yönüyle cazip hale getirmektedir. Ancak Gaziantep'in tabii en önemli turizm potansiyeli mutfığıdır. Gaziantep mutfağı Türkiye'nin sahip olduğu en zengin ve aslını muhafaza edebilmiş olan tek mutfığıdır, dersek yanlış olmaz. Bu özelliğiyle de çok büyük bir turizm potansiyeli oluşturmaktadır. Bunun yanında tabii konferans turizmi açısından da önemli bir yer işgal ettiğini görmekteyiz. Ancak önümüzdeki günlerde Türkiye'ye hayatiyet vermekte olan GAP'ın bitmesiyle Gaziantep bu projenin lokomotifliğini yapacak bir il olacaktır.

SEVEROĞLU: GAP Projesinin Gaziantep turizmine ne gibi katkısı olmuştur? Bu projenin turizmin geleceğine ne gibi katkıda bulunacağını düşünüyorsunuz?

ÖZEN: GAP bildiğiniz gibi bir entegre projedir, yani bunu bir Atatürk Barajının yapılması sulama ve elektriklikasyondaki hizmetleri yerine getirme dışında bölgenin kalkınması açısından önemli bir şans olduğunu vurgulamak lazım. Ama şansın kullanımında da tabiatıyla ki GAP'ın giriş kapısında olan Gaziantep önemli rol oynayacaktır. GAP bu hüviyetiyle, proje kapsamına giren tüm illerde turizm açısından da çok önemli roller oynayacaktır. Tabiatıyla ki Gaziantep lokomotifliği bu projenin turizme olan katkısından da azami ölçüde istifade edilecek bir ildir. Tabii şu kadarını söyleyeyim hali hazırda biliyorsunuz proje yarışması halinde olan GAP ve El Sanatları Kültür Merkezi 1993 yılında Gaziantep'imizde inşa edilmeye başlanacaktır. Oradaki meydana gelecek ve yakında bitmesiyle harekete geçilecek olan faaliyetler Gaziantep'in bu konudaki rolünü biraz daha perçinleştirecektir.

SEVEROĞLU: Gaziantep havaalanının uluslararası havaalanı olmasının Gaziantep ve turizme ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?

¹⁶⁰ *Gaziantep Turizm Bülteni*, "Turizm Bakanımız Abdülkadir Ateş 1992 Turizm Sezonunda 20 Gün Gaziantep'teydi", (15-22 Nisan 1993), 6,7,11.

ÖZEN: Şimdi ben size çok taze bir haber vereyim. Yani ne gibi bir faydası olacağı konusunda, biliyorsunuz halen Berlin’de faaliyette olan ATT dediğimiz Avrupa Türk Televizyonu’nun GAP Çocukları adı altında bir kampanyası var. Bir proje ürettiler. Bu projenin ilk faaliyeti de Gaziantep’te olacak. Yani 23 Nisan’da bazı çocuklarımızı Berlin’de yaşayan Türk vatandaşlarımızın giydirmesi ve bu arada bir sevgi köprüsü kurulması, bu projenin ana fikirlerinden biri. Bu işi yürüten yönetmen Sayın Deniz Olcayto 23 Nisan’da Berlin-İstanbul, İstanbul-Gaziantep seferi yapmak suretiyle, ilk yurt dışından gelecek bir grup oluşturma fikrini taşımaktadır. Ve böylece GAP Çocukları Projelerinde bu jestleriyle ve gezileriyle başlatmak istemektedirler. Yani bir kere Gaziantep’ten yurt dışına ve yurt dışından Gaziantep’e direkt uçak seferleri olması suretiyle, özellikle Gaziantep’teki turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, artı komşu illerdeki turizm potansiyelinin değerlendirilmesi açısından, gelecek turistlere çok büyük bir kolaylık sağlanacaktır. Yani daha önce Adana havaalanına inen turistlerimiz bugün Gaziantep havaalanına inmek suretiyle GAP bölgesindeki turistik varlıkları görebilme, gezebilme ve onlardan da istifade edebilmeyi rahatlıkla sağlayacaktır. Yine bazı grupların biraz önce örneğini verdiğimiz grup gibi, dostluk kurmak isteyen grupların ve yahut turizm amaçlı grupların ilimize gelişleri de mümkün olacaktır. Tabi civar illerimiz yurt dışına seyahatleri yanında komşu ülke olan Suriye’den de Gaziantep vasıtasıyla dış ülkelere açılabilir. Keza yine Suriye’ye gelmek isteyen, Halepli ve civarına gelmek isteyen, bazı turist kabileleri de yine Gaziantep’i köprü olarak kullanacaklarına inanmaktayız. Gaziantep’imizin yurt dışına göndereceği ve yurt dışından ithal ettiği birçok malında girdi ve çıktılarını buradan yapılabileceğini ve Türkiye dış ticaretin de önemli olacağına da inanmaktayız.

SEVEROĞLU: Bölgedeki terör olayları turizmimizi nasıl etkiliyor?

ÖZEN: Şimdi tabi bölgedeki terör konusu, tamamen bilinmediği için, yani nedir? Ne değildir? Bu konuda tam bir bilgi verilmediği için şu anda batı dünyasının GAP Bölgesine seyahat etmekte tereddüt içinde olduğunu varsayıyoruz. Ama tabi Gaziantep’imiz bütün bunlarda istisnadır, arınmıştır. Belki hatırlayacaksınız geçtiğimiz hafta sonlarında, Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği burada 868 Iraklı sığınmacının mülakatlarını ilimizde yaptılar. Buda Birleşmiş Milletler nezdinde Gaziantep’in en güvenilir il olduğunu vurgulayan çok açık bir örnektir. Bu bakımdan Gaziantep’imize gelen turistlerin bu konudaki güvencelerinin tam olduğu bir gerçektir. Ama GAP Bölgesin de bir bütün olarak düşünmek gerekmektedir. İlerdeki günlerin o açıdan da turistlere daha güvenceli daha huzurlu günler getireceğine, zamanlar getireceğine inanmaktayız.

SEVEROĞLU: Gaziantep’te 1992 yılı içerisinde turizm faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? 1993 yılında neler yapılabilir?

ÖZEN: Efendim şimdi tabi şu bir gerçek ülkemizin her yerinde, her ilinde, her ilçesinde, her toprağında, çok büyük turistik değerler yatmaktadır. Önemli olan tabi bu değerleri bilinen değerleri ön plana getirmek, hayatiyete geçirmek ve turizmi de ülkeye bir gelir kaynağı olarak kazandırmaktır.

Gaziantep’imiz sanayileşme açısından örnek bir ildir. Tarım açısından da Antep fıstığı gibi, zeytin gibi ürünleriyle ve bu ürünleri de sanayi metali olarak kullanmak suretiyle değerlendiren bir ilimizdir. Artı ticarete Güneydoğu’nun, Doğu’nun merkezidir. Yani ekonominin belli dallarında çok ileri gitmiştir. Bunun yanında hizmet sektöründe turizm ağırlıklı hizmet sektöründe de ön plana geçmesi için 1992 yılında saygıdeğer Gaziantep’li hemşerilerimizle el ele vererek bazı çalışmalar yaptık. Bu çalışmalarda başarılı olduğumuzu söyleyebiliriz. Ama tabi arzu ettiğimiz hedefe ulaşmamız şu an için henüz mümkün değil.

1992’de turizm gelirleri ülke çapında 4 milyar doları aştı. Bizim de arzumuz Gaziantep’in bu turizm gelir pastasından yeteri kadar bir dilimi alabilmesidir. Bunun için tabi öncelikle alt yapı lazımdır. Artı kişilerin bu bilinç içinde, turizm bilinci içinde olması ve bir turizm eğitiminden geçmiş olması lazımdır. Bunun alt yapılarında siz saygıdeğer hemşerilerimizin yardımıyla yapmağa çalışıyoruz. Özellikle tabi Turizm Bakanı Sayın Abdülkadir Ateş’in Gaziantep’li olması, bizler açısından bir avantajdır. Nitekim TUREM’in inşaatının başlaması Gaziantep’in ilerdeki turizm hareketleri açısından, geleceği açısından çok iyi bir garanti olarak görülmektedir. 1993’te gerek alt yapı itibarıyla gerek üst yapı itibarıyla güzel şeyler yapacağımıza inanmaktayız.

Özellikle şehrimizdeki turistik otellerin bitirilerek açılmasını 1993 yılında gerçekleşmesi buradaki bazı görüşlerin daha üst seviyeye taşınmasına ve turizm potansiyelimizin de en

iyi şekilde değerlendirilmesine vesile olacaktır. Bu yönde de gerek valilik olarak gerek turizm bakanlığı olarak çalışmalarımız devam etmektedir.

SEVEROĞLU: Size bağlı birimlerde Gaziantep tarihi turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için ne gibi yayın çalışmaları var. Mevcutların yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

ÖZEN: Biliyorsunuz Turizm Müdürlüğümüz eliyle bir valilik olarak bir bülten çıkartıyoruz ve zaman zaman da broşürler çıkartıyoruz. Ancak tabiatıyla ki bu Gaziantep'i tanımaya yeterli bir yayın sistemidir demek mümkün değil. Ancak Gaziantep'i tanıtıcı filmlerle, multivizyon gösterileriyle bu işi daha yaygınlaştırmak lazımdır. Hatırlayacaksınız, geçen sene İstanbul'da bir Gaziantep Kültür ve Sanat Haftası düzenledik hep beraber. Bu oldukça ses getiren bir olaydı. Bu sene aynı olayı hem Ankara'da ve hem de yine İstanbul'da tekrarlayacağız. Ankara'daki Gaziantepçiler Derneği yanında İstanbul'daki Gaziantep Kültür ve Dayanışma Derneği de aynı isteği gösteriyorlar.

Bu Gaziantep'in artık büyük illerimizde, başkentimizde ve Türkiye'mizin en büyük şehri olan İstanbul'da da kendi sesini duyurma ve kendi değerlerini büyük bir nüfusa tanıtmaya yönünde gösterdiği çabalarıdır. Bir yerde belki çıkaracağımız turizm bültenlerinden, turizm broşürlerinden de daha yararlıdır.

Bugün İstanbul'da aşağı yukarı 8 milyonun üstünde Ankara'da da 3 milyonun üstünde vatandaşımız yaşamaktadır ki bu yaklaşık nüfusumuzun %20'sine yakın bir nüfustur. Böylece direkt olarak etkinliklerle bu nüfusa hitap edebilmiş olmak da bir kazançtır. Tabi yine turizm haftamız geçtiğimiz sene olduğu gibi bu sene de sizlerin yardımı ile desteğiyle oldukça üst bir seviyede kutlanacak ve Gaziantep'li hemşerilerimize turizm olayı benimsetilecektir. Bu vesileyle de çıkardığımız dergi gerçekten takdire sayan övülecek ve gönülden desteklenecek bir hüviyete sahiptir.

SEVEROĞLU: İlimizde geleneksel el sanatlarının otantik yapısı bozulmadan devamı için ne gibi katkılarınız var ve neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

ÖZEN: Efendim şimdi biliyorsunuz buradaki turizm çalışmalarımızı da Turizm İl Koordinasyon Kurulu eliyle yürütüyoruz. Buna bağlı bazı komisyonlarımız bu çalışmalarımızı destekliyor. Bunlardan biri de tabi hediyeleşme, el sanatları ve otantik sanatlardır. Bu konudaki komisyon çalışmalarıyla öngörülen tedbirler yanında yine biraz önce bahsetmiş olduğum Türkiye tanıtma yolundaki kültür ve sanat haftalarımız ki ilki İstanbul'da yapılmıştı, bu senede iki ilde yapılmak suretiyle etrafa tanıtılacaktır. Bunun yanında gerek halk eğitim çalışmaları olarak gerek sosyal yardımlaşma ve dayanışma vakıflarımız eliyle bu sanatların ölmemesine, devam etmesine ve bu arada geçim derdinde olan bazı ailelerin bunlar vasıtasıyla para kazanmasına da gayret gösteriyoruz. Ve şunu söyleyeyim; Bir örnek olarak biliyorsunuz Gaziantep'te artık ölmekte olan bir sanat abacılığıdır. Bu sanatın devamı için tedbir aldık, vakfımız eliyle şu anda bir kişiye öğretmekteyiz. Bunu geliştirerek Gaziantep'te yemenicilik gibi abacılığın da ve buna benzer diğer eski sanatların da ölmemesi için yaşaması için ve Gaziantep'in gurur kaynağı olarak devam etmesi için tedbirler alıyoruz. Tabi bunlarla bugün geçimini temin etmek biraz zor bir olay. O bakımdan bu sanatları devam ettirmek her şeye rağmen devam ettiren kişileri de hem madden hem de manen destekleme yönünde çalışmalarımız vardır.

SEVEROĞLU: Son olarak ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

ÖZEN: Teşekkür ediyorum her şeyden önce. Çünkü görüyorum ki meşaleyi ateşledik. Meşale artık Gaziantepçilerin elindedir. Ve Gaziantepçiler bu meşaleyi her türlü hasletleriyle, üstün hasletleriyle taşıyacak ve inşallah Gaziantep'imize önümüzdeki yıllarda ülkemizin belli turistik merkezlerinden biri haline getirecektir¹⁶¹.

1993 yılında Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen ile yaptığı röportaj, onun kentin turizm potansiyelini çok yönlü biçimde gündeme taşıma kararlılığını göstermektedir. Severoğlu, yerel yöneticilerle doğrudan diyalog kurarak

¹⁶¹ *Gaziantep Turizm Bülteni*, “Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen: ‘Gaziantep Gelecekte Önemli Bir Turizm Merkezi Olacak’”, (15 – 22 Nisan 1993), 6,7,11.

turizmi stratejik bir kalkınma unsuru olarak konumlandırma çabasını net biçimde ortaya koymuştur.

2.5.50. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan ile Yaptığı Röportaj (1993)

SEVEROĞLU: Gaziantep'in turizm potansiyeli hakkında ne düşünüyorsunuz?

DOĞAN: Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en gelişmiş ilidir. Hitit uygarlığının yaşadığı bölge olan ilimiz, bugün zengin tarihi mirasa sahiptir. Turizm olgusu artık sadece deniz-doğa-güneş üçlüsü olmaktan çıkmıştır. Günümüzde turist, değişik kültürleri tanımak, değişik lezzetleri tatmak, bölgenin tarihi mirasını öğrenmek amacıyla ülkeleri ziyaret etmektedir. Bugün ilimiz ve çevresinde bulunan çeşitli tarihi yerler, örneğin anıt mezarlarımız, Yesemek açık hava heykel atelyesi, kalelerimiz, höyük ve harabeler ile Dünya'nın ilk yerleşim birimi olarak bilinen Dülük, bölgemizin turizm potansiyelidir. Bu amaçla, bölgemizde turizm sektörünü canlandırmak için, etkili bir tanıtım faaliyetine girişmemiz gerekmektedir. Ancak bunun için önce ilimiz altyapı, konut, ulaşım, tesis ve benzeri sorunlarını çözmüş olmamız gerekmektedir. Büyükşehir Belediyesi olarak bu konuda üzerimize düşen, yetki alanımıza giren alanlarda bir dizi faaliyete giriştik. Amacımız, önce kendi halkımız için temiz, düzenli bir çevre yaratmak ve bölgemizi ziyaret edecek olan turistleri bu güzel ortamla karşılamak.

SEVEROĞLU: GAP Projesinin Gaziantep turizmine ne gibi katkısı olmuştur? Bu projenin turizmin geleceğine ne gibi katkıda bulunacağını düşünüyorsunuz?

DOĞAN: Güneydoğu Anadolu Bölgesi, ekonomik açıdan ülkemizin diğer bölgelerine nazaran geri kalmış bir bölgedir. GAP, bölgemiz ile diğer bölgeler arasında gelir farklılığını azaltmak, kuru tarıma dayalı bölgenin, ekonomik yapısını iyileştirmek ve buna bağlı olarak, yeni istihdam olanakları yaratmak amacıyla oluşturulmuş olup, çok kapsamlı, çok yönlü bir kalkınma projesidir. GAP'ın devreye girmesiyle birlikte ekonomik yapıda meydana gelen iyileşmeler, itici güç olacak, bu gelişmeler diğer bütün sektörlerle yansacaktır.

Turizm altyapı gerektirir. Ulaşım, su, kanalizasyon sorunu olmayan bir bölge ziyaret edilmek istenecektir. Aksi takdirde bir defa gelen turist bir daha gelmeyeceği gibi, aleyhte propaganda aracı olacaktır. Rahat ve temiz oteller, sportif ve sosyal faaliyetlerin gerçekleştirebileceği tesislerin oluşturulması gerekmektedir. Bölge halkının eğitimi de turizmi etkileyecek faktörlerdendir. Söz konusu olumlu etkenlerin oluşturulması da ancak geri kalmışlıktan kurtarılmış bir bölge ile mümkündür. Ülkemizin önemli sanayi ve ticaret merkezlerinden biri konumunda bulunan Gaziantep, GAP'la birlikte daha da güç kazanacak ve bölgenin turizm merkezi olacaktır.

SEVEROĞLU: Gaziantep havaalanının uluslararası havaalanı olmasının Gaziantep ve turizme ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?

DOĞAN: Gaziantep bir sanayi şehridir. Dünya'nın Ortadoğu ülkeleri de dahil olmak üzere çeşitli ülkelere 120 kalem mal ürün ihraç etmektedir. Gaziantep havaalanının uluslararası havaalanı olması, başta Gaziantep'in sanayisi olmak üzere birçok bakımdan avantajlı olur, Gaziantep'in uluslararası ekonomik ilişkileri gelişme gösterir. Ulaşım ve taşımacılık alanında kolaylık sağlanır.

SEVEROĞLU: Bölgedeki terör olayları turizmimizi nasıl etkiliyor?

DOĞAN: Bölgemizdeki terör olaylarının turizmimizi olumsuz yönde etkilediği kuşkusuzdur. Gaziantep, bölgede terörden en az etkilenen illerden biri olmasına rağmen, bu olumsuzluktan payını almaktadır.

SEVEROĞLU: Gaziantep'te 1992 yılı içerisinde turizm faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? 1993 yılında neler yapılabilir?

DOĞAN: Gaziantep'in turizm potansiyeli yeterince değerlendirilmemiştir. Son yıllardaki kıpırdanma, 1992 yılında da devam etmiştir.

1993 yılında, öncelikle turistik altyapı (ulaşım, konaklama, sosyal tesis vb.) çalışmaları hızlandırılmalıdır. Tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmelidir.

SEVEROĞLU: Size bağlı birimlerde Gaziantep tarihi turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için ne gibi yayın çalışmaları var. Mevcutların yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

DOĞAN: Büyükşehir Belediyesi olarak, ilimizin tarihi, turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için yılda bir kez "Kültür Dergisi" yayınlıyoruz. Ayrıca, Gaziantep'i çeşitli

yönleriyle tanıtan İngilizce ve Türkçe bir film hazırlattık. Araştırmacı Ali Atalar'ın derlediği "Gaziantep Kültüründe Oyun" adlı kitapçık ile Ömer Asım Aksoy'un "Antep Ağzı" isimli eserinin ikinci basımını gerçekleştirdik. Yayınlarımıza ilave olarak, yılda iki kez yurt içinden ve yurt dışından sanatçı ve halkoyunları ekiplerinin katıldığı şenlikler düzenlemekteyiz.

Gaziantep'in tarihi, turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için çeşitli kurum ve kuruluşlarca hazırlanmış yayınlar bulunmaktadır. Ancak, Gaziantep üzerine daha birçok yayın hazırlanabilir. Çünkü Gaziantep bu konuda çok zengin kaynaklara sahiptir.

SEVEROĞLU: İlimizde geleneksel el sanatlarının otantik yapısı bozulmadan devamı için ne gibi katkılarınız var ve neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

DOĞAN: Saha araştırması yapılmalı ve özelliklerinin öğrenilme-si, bunun gelir kaynağı olarak bir süreç ile desteklenmesi, mali açıdan gerektiğinde zanaatların desteklenmesi ve teşvik edilmesi, ilimizdeki geleneksel el sanatlarının otantik yapısının bozulmadan devamı için yaptığımız çalışmalardır. Bu özelliklerin devamı için el sanatlarımızın sergilendiği fuarların yapılması ve ihracatın teşvik edilmesi, zanaatkarların düşük faizli kredilerle desteklenmesi gerekir.

SEVEROĞLU: Son olarak ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

DOĞAN: Gaziantep'in zengin tarihi, turistik ve kültürel değerlerinin araştırılıp, gün ışığına çıkarılması, bunların korunması gelecek nesillere taşınması gerekir. Bunun için herkes üzerine düşeni yapmalıdır. Ayrıca ekonominin bacasız sanayisi olarak nitelendirilen turizm pastasından daha büyük pay alabilmek için cazibeler artırılmalıdır¹⁶².

1993'te Sıtkı Severoğlu'nun Celal Doğan ile yaptığı röportaj, iki ismin de Gaziantep turizmine dair ortak duyarlılığını ortaya koymaktadır. Severoğlu, sorularıyla kentin potansiyelini, sorunlarını ve çözüm yollarını detaylı biçimde gündeme taşıırken; Doğan, belediye başkanı olarak altyapı yatırımlarına, tanıtıma, kültürel mirasın korunmasına ve GAP'ın sağlayacağı kalkınma ivmesine odaklanmıştır. Uluslararası havaalanı, el sanatlarının desteklenmesi ve şenliklerle tanıtım gibi somut projelerden bahseden Doğan, turizmi stratejik bir ekonomik kalkınma unsuru olarak görmüştür. Röportaj, Severoğlu'nun araştırmacı kişiliği ile Doğan'ın vizyoner belediyeciliğinin kesiştiği önemli bir belge niteliği taşımaktadır.

2.5.51. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Mesut Ölçal ile Yaptığı Röportaj (1993)

SEVEROĞLU: Gaziantep'in turizm potansiyeli hakkında ne düşünüyorsunuz?

ÖLÇAL: Gaziantep'te Turizm yıllarca ihmal gören, bu konuda bir potansiyeli olmadığı düşünülen bir olgudur. Oysa; Gaziantep tarihi geçmişinde üzerinde yaşayan çok çeşitli medeniyetlerin bıraktığı tarihi ve kültürel varlıklara sahiptir.

Ancak; Turizm açısından büyük ehemmiyet arz eden bu değerler maalesef ihmal edilmiş korunamamış, hatta bazıları yağma edilmiş ve turizme kazandırılmamıştır.

Yıllarca Gaziantep turistler için yalnızca Adıyaman Antakya arasında bir geçiş köprüsü konumunda olmuştur. Gaziantep'te mevcut turizm varlıklarını tek tek saymaya gerek yoktur. Turizm olgusu ilimizde son birkaç yıldan beri özellikle Turizm İl Müdürlüğü ile Turizm Derneğimizin gayretleri ile yeniden gündeme gelmiştir. Gaziantep'te Turizm potansiyeli yalnızca tarihi ve kültürel varlıkların yanında, gastronomi turizmi, alışveriş turizmi ve el sanatları turizmi konularında da geniş bir yelpazeye sahiptir.

SEVEROĞLU: GAP Projesinin Gaziantep turizmine ne gibi katkısı olmuştur? Bu projenin turizmin geleceğine ne gibi katkıda bulunacağını düşünüyorsunuz?

¹⁶² *Gaziantep'te Turizm Bülteni*, "Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan: 'Tarihi Turistik ve Kültürel Değerlerimiz Korunmalıdır'", (15-22 Nisan 1993), 6,7,11.

ÖLÇAL: GAP Projesinin ilk etapta Gaziantep’e turizm yönünden bir etkisi olmamıştır. GAP Projesini yönlendiren “GAP Master Planında” ilimiz turizm potansiyeli ve bu konuda yapılması gerekenlere ilişkin herhangi bir öneride bulunmamaktadır. GAP bilindiği üzere bölgesel bir proje bütünüdür. Aralık 1992’de yapılan “GAP ve Turizm” sempozyumunda üzerinde önemle durarak belirttiğim gibi bölgenin bir bütün olarak maalesef Turizm Envanteri yoktur, mevcut envanterlerde aceleye getirilmiş, dikkatli hazırlanmamış çalışmalardır.

GAP gerekli tedbirler alındığı ve çalışmalar yapıldığı takdirde mutlaka Gaziantep Turizm konusunda da büyük mesafe alacaktır. GAP’la birlikte bölgesel turizm turları ve çeşitli aktiviteler önem kazanacak Gaziantep’te bundan payını alacaktır. Turizm Demeği olarak bu konuda çeşitli önermelerimiz mevcuttur.

SEVEROĞLU: Gaziantep havaalanının uluslararası havaalanı olmasının Gaziantep ve turizme ne gibi katkıları olacağını düşünüyorsunuz?

ÖLÇAL: Gaziantep Havaalanının uluslararası havaalanı olması turizmimiz için oldukça verimli neticeler doğuracaktır. Gaziantep bölgenin sınai ve ticari açıdan merkezidir, bu konumu itibarı ile yurtdışından gelecek iş adamlarına il turizmi geniş boyutlarla tanıtılma imkanı bulacaktır. Aynı zamanda yabancı ülkelerin ilgi odağı GAP bölgesine gelecek turistler de ilimizden geçiş yapma imkanına sahip olacaktır.

SEVEROĞLU: Bölgedeki terör olayları turizmimizi nasıl etkiliyor?

ÖLÇAL: Turizm için tabi ki caydırıcı etki yapmaktadır. Ancak şunun unutulmaması gerekir ki; dünyanın her tarafında terör kol gezmektedir.

Turiste iyi cazibeler yaratıldığında terör o kadar da caydırıcı olmamakta, hatta teröristler uluslararası platformda iyi görüntü verebilmek amacıyla kendine çeki düzen verebilmektedir.

SEVEROĞLU: Gaziantep’te 1992 yılı içerisinde turizm faaliyetlerini nasıl değerlendiriyorsunuz? 1993 yılında neler yapılabilir?

ÖLÇAL: 1992 yılında turizm açısından gerçekten çok önemli faaliyetler yapılmıştır. Kamuoyu bu konuda daha da bilgilendirilmiştir. Valilik, Gaziantep Turizm derneğimiz ve II Turizm Müdürlüğümüz, Turizm Bakanlığımızın da himaye ve destekleriyle yoğun çabalar göstermişlerdir. Yesemek Türk Turizm mutfağına kazandırılmıştır. Seyahat Acentaları Birliğine ilimizin turizm değerleri tanıtılmış, İstanbul’da ilk defa Gaziantep günleri tertip edilmiş, Gaziantep Turizm haftası coşkulu ve aktif etkinliklerle geçirilmiş, GAP ve Turizm Sempozyumu yapılmış, broşür ve yayınlar çıkarılmış, toplantılar yapılmıştır. 1993 yılının daha aktif geçmesi için çalışmalarımız yoğunudur. 1993 yılında Turizm Haftası daha görkemli kutlanacaktır. Gaziantep’in medyada daha çok yer alması için çalışmalarımız ve projelerimiz vardır. Bunları yavaş yavaş uygulamaya koyacağız.

SEVEROĞLU: Size bağlı birimlerde Gaziantep tarihi turistik ve kültürel değerlerinin tanıtımı için ne gibi yayın çalışmaları var. Mevcutların yeterli olduğuna inanıyor musunuz?

ÖLÇAL: Turizm Derneği olarak Vilayetin ve Turizm Müdürlüğü’nün yayınlarına destek oluyoruz.

SEVEROĞLU: İlimizde geleneksel el sanatlarının otantik yapısı bozulmadan devamı için ne gibi katkılarınız var ve neler yapılabileceğini düşünüyorsunuz?

ÖLÇAL: İl turizmi içerisinde geleneksel el sanatlarının önemli bir yeri vardır. Otantik yapının bozulmadan sonraki nesillere tanıtımının ve ulaşmasının gerekliliğine inanarak, bunların tanıtımı ile ilgili muhtelif çalışmalar yapıyor ve bunları destekliyoruz. El Sanatları ile iştigal eden firma ve kişilerle yakın koordinasyon kuruyor, onların çeşitli yerlerde ürünlerini sergileyebilmeleri yönünde çalışmalar yapıyoruz.

Bu faaliyetlere yönelik çalışmaları nedeniyle Halk Eğitim Merkezi Müdürlüklerini ve Gaziantep Üniversitesinin geçtiğimiz yıllarda kurduğu El Sanatları araştırma birimini yürekten destekliyor ve bu konuyla ilgili çalışmaları nedeniyle kendilerini kutluyoruz.

El sanatlarının canlanması amacıyla bu işlerle iştigal eden kişilerin teşvik edilmesi pazar bulunması ve ürünlerini pazarlamasına katkı sağlanması gerekmektedir. Bu nedenle Gaziantep’te bulunan kişi ve kuruluşların desteğine büyük ihtiyaç vardır.

SEVEROĞLU: Son olarak ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

ÖLÇAL: Gaziantep turizm açısından büyük bir gelecek vad ediyor. Turizmin gelişmesi için çaba göstermemiz gerekiyor. Gaziantep’te turistik tesisler ve turizm şirketlerine büyük vazifeler düşüyor. Devlete ve Turizm Bakanlığına büyük görevler düşüyor. Gaziantep’te turizmin gelişmesi aynı anda GAP bölgesinin turizminin gelişmesi imkanına gelmektedir. Gaziantep’e turizm bakanlığınca yeni olanak ve teşvikler verilmeli ve büyük

potansiyel arz eden ilimiz gerek turistler için gerekse de turistik tesisler için cazibe merkezi ilan edilmelidir. Gaziantep Turizm derneği olarak Gaziantep'in Turizm yönünden gelişmesi için elimizden gelen gayret sarf edilmektedir¹⁶³.

1993'te Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı röportaj, Mesut Ölçal'ın Gaziantep turizmine dair kapsamlı değerlendirmelerini ortaya koymuştur. Dernekte uzun süre birlikte çalışan ikili, kentin tarihi, kültürel ve gastronomik potansiyelini ön plana çıkarmış; el sanatlarının korunması, tanıtım faaliyetleri, uluslararası havaalanı ve GAP'ın olası katkıları gibi konuları işlemiştir. Ölçal, başkanlığı döneminde Yesemek'in turizme kazandırılması, Gaziantep Günleri ve GAP-Turizm Sempozyumu gibi çalışmalar yürütmüştür. Üç dönem sonunda görevi Şevket Aydın'a devretmiş, beşinci dönemde ise Severoğlu başkan olarak bu görevi sürdürmüştür. Röportaj, ikilinin turizme yönelik ortak gayretlerini yansıtmaktadır.

2.5.52. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Kulübü Başkanlığı Dönemine Genel Bir Bakış: Kamil Gereççi'nin Tanıklığı

Kamil Gereççi ile yapılan görüşme neticesinde, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'in kültürel, sosyal ve kentsel gelişiminde etkin bir rol üstlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Görüşmede, Severoğlu'nun özellikle kent kimliğini koruma, tarihi mirası yaşatma ve toplumsal bilinci artırma konularında önemli çalışmalar yürüttüğü belirlenmiştir. Ayrıca sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliği içinde hareket ederek Gaziantep'in kültürel hafızasında kalıcı bir etki bıraktığı tespit edilmiştir. Kamil Gereççi, Severoğlu'nun kent sevgisini, mücadele azmini ve toplumsal sorumluluk bilincini belli başlı konular üzerinden şu şekilde ifade etmiştir:

TANIŞMA: Sıtkı Bey ile tanışmamız 1988-1989 yıllarına dayanır. Gerçi ondan önce de ismini sosyal ve kültürel faaliyetlerde çok duyardım.

GAZİANTEP KULÜBÜ: Gaziantep Kulübünün kuruluş gerekçesi Gaziantep'i Gaziantep yapan kültürün yaşatılması ve genç nesillere yansıtılmasıdır. Bu bağlamda çalışmalarını ve desteğini sürdürmektedir. Ben Gaziantep Kulübü'nde başkanlık yaptığım süreçte Sıtkı Bey yönetiminde değildi. Ancak benim fahri danışmanım ve fikir destekçim dersem doğru olur. Bütün projelerimizde birlikte çalıştık. Sıtkı Bey bir kent gönüllüsüdür. Gaziantep Kulübüne yalnız kendi başkanlığında değil tüm dönemlerde sosyal ve kültürel önemli katkılarda bulunmuştur. Bu katkıyı sadece Gaziantep Kulübü ile sınırlandırmak doğru değil. Kendisine ihtiyaç duyan tüm STK'larda bu katkılarına devam etmiştir.

KAMİL OCAK STADYUMU: Kamil Ocak Stadı'nın yıkılması konusuna gelince; stadın kent dışına taşınması yanlıştır. Hele hele yerine yapılması düşünülen yoğun betonlaşma projeleri bu yanlış katmerlendirmiştir. Gerek Gaziantep Kulübü gerek Sıtkı Bey'in başında bulunduğu Mimarlar Odası ve gerekse duyarlı diğer STK'ların yoğun çabaları ile bu betonlaşma süreci kısmen de olsa engellenmiştir. Bu sürecin koordinasyonunda Sıtkı Bey'in çabaları yadsınamaz bir gerçektir.

YESEMEK: Yesemek süreci toplumsal hassasiyet ve dayanışmanın iyi kanalizasyonu edildiğinde ne tür pozitif bir sonuç elde edilebileceğini göstermesi açısından önemlidir.

¹⁶³ *Gaziantep'te Turizm Bülteni*, "Ölçal: 'Gaziantep Turistler ve Tesisler İçin Cazibe Merkezi İlan Edilmelidir'", (15-22 Nisan 1993), 6,7,11.

Sıtkı Bey ve arkadaşlarının inançlı mücadelesi sonucu hukuksal başarı üstelik kamu yönetimine karşı kazanılmış ve Yesemek kurtarılarak gelecek nesillere aktarılmıştır.

PANORAMA MÜZESİ: Gaziantep Savunması Panorama müzesi Sıtkı beyin rüyasıdır ve bu hedef için yıllarını ve emeğini vermiştir. Çeşitli engellemeler ve zorlukları inatla aşarak Belediye Başkanımız Fatma Şahini destek için ikna etmiştir. Bu destek ile beraber düşünülenin de ötesinde bir müze ortaya çıkmıştır. Müze içindeki her detayda Sıtkı beyin imzası ve çabası vardır. Panorama 25 Aralık Gaziantep'in bir Türk ve Türkmen kenti olduğunun vücut bulmuş bir ispatıdır. Ayrıca Antep savunmasında Mustafa Kemal'in inkar edilemez rolünü tüm inkarcılara rağmen açıkça vurgulamaktadır. Bu projeden dolayı Gaziantep, Sıtkı beye ne kadar teşekkür etse azdır. Tabi Fatma Şahin ide bu projeye ve Sıtkı beye verdiği destekten dolayı tebrik etmek gerekir kanaatindeyim.

ZEUGMA MOZAİKLERİ: Sıtkı Bey tek kelime ile bu sürecin lokomotifidir. Zeugma Platformu'nun kuruluşundan hukuki önlemlerin alınması ve sürecin Gaziantep'in ve Gaziantep'lilerin lehine sonuçlandırılmasına kadar bu sürecin liderliğini yapmıştır.

GAZİANTEP'TE TURİZM: Gaziantep bu konularda önemli bir potansiyele sahip, ancak bu potansiyelin %25-30'u kullanılabilir. Kenti yönetenlerin bu konuyu ciddiye almaları gerekiyor.

GENEL ANLAMDA SITKI SEVEROĞLU: Tek kelime ile Sıtkı Bey bir kent gönüllüsüdür. Ayrıca Sıtkı Bey'in dile getirilmeyen topluma yaptığı en önemli hizmet kendisi gibi entelektüel seviyeleri yüksek, toplumsal duyarlılıkları tartışılmaz dört çocuk yetiştirmiş olmasıdır. Yani mükemmel bir babadır¹⁶⁴.

Kamil Gereççi'nin bu ifadeleri, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'in kültürel, sosyal ve kentsel gelişiminde önemli bir rol üstlendiğini göstermektedir. Severoğlu, Gaziantep Kulübü başkanlığı ve STK'larla yürüttüğü projeler aracılığıyla kent bilincini güçlendirmiş, tarihi ve kültürel mirası koruma konusunda aktif olmuştur. Kamil Ocak Stadı, Yesemek, Panorama Müzesi ve Zeugma mozaikleri süreçlerindeki katkıları, onun toplumsal duyarlılık ve hukuksal süreçlerdeki etkin liderliğini ortaya koymuştur. Ayrıca, Severoğlu'nun entelektüel bir aile ortamı oluşturması, bireysel ve toplumsal sorumluluğu birleştiren bir model sunduğunu göstermektedir.

2.5.53. 1990 Yılından 2025 Yılına: Sıtkı Severoğlu'nun Dernekte Liderlik Yolculuğu: “Gaziantep’le Kurduğumuz Her Hayali Gerçekleştirdik”

Gaziantep Turizm Derneği'nin 16. Olağan Genel Kurulu, Gaziantep Panorama Kahramanlık Müzesi'nde bulunan Tarih, Kültür, Sanat, Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Açılış töreni saygı duruşu ve İstiklal Marşı'nın okunmasıyla başlamış, ardından 16. Dönem Yönetim Kurulu ile Denetim Kurulu'nun asil ve yedek üyeleri seçilmiştir. 2021-2025 yılları arasında dernek başkanlığı görevini yürüten Tarık Aytekin, bu süreci kendisi için büyük bir onur olarak nitelendirerek, Gaziantep'in sorunlarına çözüm üretmek için çaba sarf ettiklerini ifade etmiştir. Ayrıca, yapılan olumlu çalışmaları desteklediklerini ve karşılaşılan sorunlara cesaretle karşı çıktıklarını belirtmiştir. Genel Kurul sonunda, daha önce 5., 7., 8., 9.,

¹⁶⁴ Kamil Gereççi, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Ses Kaydı Görüşme, 6 Eylül 2025.

10. Ve 11/1. Dönemlerde Gaziantep Turizm Derneği başkanlığı yapmış olan Bekir Sıtkı Severoğlu¹⁶⁵, 13 Haziran 2025 tarihinde 14. Dönem başkanı Tarık Aytekin'den tekrar başkanlık görevini devralmıştır. Bu değişim, derneğin deneyimli isimlerinden biri olarak Sıtkı Severoğlu'nun yeniden görev üstlenmesiyle Gaziantep turizmi için yeni bir dönemin başlangıcını işaret etmektedir¹⁶⁶. Severoğlu 2025 yılında göreve gelmesinin hemen ardından 25 Temmuz 2025 tarihinde Cem Kurtçu'nun sunuculuğunu yaptığı TRT Çukurova Radyosu'na katılarak yeni dönem projeleri hakkında şu bilgileri vermiştir:

KURTÇU: Sevgili dinleyiciler, Gaziantep, tarihi ve doğal güzellikleri, gastronomisi, sanayisi ve kültürü ile önemli bir turizm potansiyeline sahip. Kentte 1990 yılında kurulan Turizm Derneği de bugüne kadar birçok önemli projeye imza attı. Dernek, yeni başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu ile yoluna devam ediyor. Biz de Gaziantep'in turizm potansiyeline daha yakından bakacağız. Konuyla ilgili bilgileri Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sayın Bekir Sıtkı Severoğlu'ndan alacağız. Sayın Severoğlu merhaba, hoş geldiniz.

SEVEROĞLU: Merhaba Cem Bey, hoş bulduk. İyi yayınlar diliyorum.

KURTÇU: Çok teşekkür ediyoruz. Elbette Gaziantep üzerine, Gaziantep'in turizmi üzerine söylenecek çok söz var. Bir yerden başlayalım derseniz. Ünü ülkemiz sınırlarının ötesine uzanan Gaziantep, neden bu kadar özel ve önemli bir kent sizce?

SEVEROĞLU: Tabii bu Gaziantep'in biraz çalışmasının sonucu, Gaziantep Turizm Derneği 1990 yılında, bundan 35 yıl önce kurulduğunda neredeyse turizmden söz edilmiyordu. Yani çok küçük çapta bir takım turistik hareketler dahi yoktu maalesef. Ama o dönem içerisinde gerek valilerimiz gerek belediye başkanlarımız, kenti yönetenler, bunun yanında esnafımız, sanatkarımız, bu konuda akademisyenlerimiz ve derneklerimiz, STK'larımız çok ciddi bir çaba gösterdi. Çok önemli işler yapıldı, çok önemli adımlar atıldı ama önümüzde atılacak daha çok önemli adımlar var. Çünkü çok hızlı gelişen turizm sektöründe bir yönden Gaziantep'in coğrafi yapısı, arkeolojik değerleri, arkeolojik kentleri, bir yandan gastronomisi, bir yandan kültürü, Gaziantep'le turizmi çok hızlı geliştiriyor ama yapacak çok şey var önümüzdeki dönemde.

KURTÇU: Sayın Severoğlu, insanlar Gaziantep'e niçin geliyor? Şimdi yerli ve yabancı pek çok turiste ev sahibi yapıyor Gaziantep, peki turistlerin ilgisini daha çok ne çekiyor sizce?

SEVEROĞLU: Son dönemde özellikle gastronomi konusunda, yemek konusunda gelen insanların sayısının fazlalığı bizim Gaziantep'i yeteri kadar tanıtmadığımız ya da insanların Gaziantep'i yeteri kadar tanımadığının bir göstergesi. Gaziantep çevresinde bulunan çok sayıda antik kente sahibi, çok sayıda müzelerimiz var. Yani Gaziantep'e bir anlamda müzeler kenti diyoruz ama gelen insanlar yolda hangi müzeyi ziyaret edeceklerinin planlaması yerine daha çok hangi lokantada hangi kebabı ya da hangi yerde hangi yemeği yiyeceklerinin planlamasını yapıyorlar. Galiba gastronomi öne çıkıyor.

KURTÇU: Evet, gastronomisiyle Gaziantep adı ülkemiz sınırlarının, ünü ülkemiz sınırlarının ötesine çoktan geçmiş bir kentimiz. Peki, gastronominin dışında az önce bazı merkezlerden bahsettiniz, müzeler var, işte bir takım hayvanat bahçeleri, çeşitli yerler var. Kentin en çok ziyaret edilen noktaları hangisi, hangileri daha çok ön plana çıkıyor sizce?

SEVEROĞLU: Genel anlamda tabii hayvanat bahçesi Gaziantep'te en çok ziyaretçi olan yer. Türkiye'nin dünyanın en önemli hayvanat bahçelerinden bir tanesi. Doğal ortam çok çok iyi bir ormanın içerisinde kurulmuş bir hayvanat bahçesi. Bu anlamda önemli ama Gaziantep'te neredeyse abartmış olmayız. Dünyada eşsiz ve muhteşem olan iki tane müze var. Birisi panorama 25 Aralık kısa adı yani Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi. Panorama tekniğinde bir resimle gerçek bir müzenin var olduğu bir kentte o Kurtuluş Savaşı'ndaki eşsiz mücadele, Güney Cephesi'nin, Kurtuluş

¹⁶⁵ Tarık Aytekin, "Gaziantep Turizm Derneği-Geçmiş Dönem Başkanlarımız", *Facebook*, (8 Nisan 2021).

¹⁶⁶ *Gaziantep* 27, "Turizm Derneği'nde Severoğlu Dönemi", (13 Haziran 2025), 1.

Savaşın iç cephesi olan Güney Cephesi'nin merkezinde yer alan Gaziantep'te Fransız işgaline karşı, İngiliz işgaline karşı verilen o eşsiz savunmanın mükemmel biçimde anlatıldığı bir müze var. Yani gelen ziyaretçiler burada önce görmeyenler abarttığımızı zannediyor. Ama müzeye geldikten sonra gelen bütün ziyaretçiler bize hak veriyorlar. Bunun yanında Zeugma Müzesi bulunan mozaiklerle çok ünlü bir sular altında kalmasından dolayı sahip olduğu günden dolayı da Zeugma Müzesi çok çok önemli. Yani bölgede aslında gerek Urfa'da gerek Antakya'da ki müzelerle birlikte bir turizm merkezi olarak, mozaik merkezi olarak da düşünülebilir bir bölge. Çünkü bölgeleri tek başına, illeri ele aldığımızda iller birbiriyle yarışıyorlar ama bölgesel iş birlikleri çok çok önemli. Dolayısıyla Gaziantep'in ikinci büyük değeri bana göre Zeugma Müzesi. Arkeoloji Müzesi bitmek üzere. Burada yenileme çalışmalarımız devam ediyor. Muthiş bir arkeoloji müzesi karşımıza çok yakında çıkacak. Geçmişte vardı zaten. Bunun yanında Büyükşehir Belediyesi'nin yapmış olduğu Udma Peynir Müzesi, Sabun Pekmez Müzesi, Kayna Müzesi, Atatürk Anı Müzesi, Oyuncak Müzesi, bunun yanında Hamam Müzesi. Pek çok müzemizle biz Gaziantep'li, Emine Göğüş Mutfak Müzesi gibi birtakım müzelerimiz var. Bu müzelerin gezilmesi çok çok önemli ama biz bir şeyden şikayetiyiz. Bu müzeler yeteri kadar tanınmıyor. Hatta çok ilginç bir şey var. Gaziantep'li bu müzeyi yeteri kadar tanımıyor. Yani siz kentinizi tanımadan tanıtamazsınız. Gaziantep'li maalesef bu müzelere yeteri kadar ilgi göstermiyorlar. Bir Gaziantep'liye ben sizin vasitanızla bir çağrı yapmak istiyorum. Tanımak çok önemli. Tanıtılmanız için de tanıma ihtiyacınız var. Mutlaka müzelerimizi gezin. Büyükşehir Belediyesi bu konuda yeni bir çalışma başlatıyor. Bunu ilk defa sizin vasitanızla izin verirseniz duyurabiliriz. Gaziantep'te şey çalışması var şu anda. Geçtiğimiz günlerde devam eden müzelerle ilgili bir sürecimiz vardı. Saat 21.00'a kadar müze ziyaretçileri müzeleri gezebiliyorlardı. Bu yeteri kadar ilgi görmedi ama bunu haftada 2 gün müzede bir akşam programı başlatıyor. Gaziantep Büyükşehir Belediyesi. Perşembe ve cuma akşamları sayısı önceden rezervasyonla gerçekleşiyor bu gezileri. Özel bir otobüsle geziyor. Gaziantep'te biliyorsunuz bugün hava 44 derece. Hava koşulları çok sert. Dolayısıyla Gaziantep'te geceleri birazcık daha serinleyebildiği için... ..akşam gezileri bize saat 10'a kadar sürecek. Gaziantep'in neredeyse önemli bölümlerini; Panorama 25 Aralık'ta başlayan süreç, Hamam Müzesi, Kayna Sabun ve Pekmez Müzesi, akabinde Oyun ve Oyuncak Müzesi, Ali İhsan Göğüş Müzesi, Atatürk Anı Müzesi'nde son bulacak bir kent gezisi güzergahı var. Bu ücretsiz yapılacak bir gezi ama bunun için bir rezervasyon yapmak gerekiyor. Büyükşehir Belediyesi'nin alan kodu 342-211-12-00 dahili 8903 numaralı telefonundan rezervasyon yapılabilirdiği gibi, gaziantepkultursanat.com sitesinden de online kayıt yapılabilir. Bu çok keyifli geziler olacak diye değerlendiriyorum. Dolayısıyla Gaziantep'linin Gaziantep'i tanınması, Gaziantep'e gelen turistlerin tanınması kadar önemli. Onlar geldikleri zaman bazen çok ilginç şeylerle karşılaşabiliyoruz. Gaziantep'te çok ünlü bir lokantanın önüne çıktığında, oradaki bir esnafa, garsona bir müzeyi sorduğunda, turist o müzenin yerini bilemiyor. Dolayısıyla esnafın bu anlamda hem eğitilmesi gerekiyor hem kendini yetiştirmesi ve geliştirmesi gerekiyor. Önümüzde çok yol var. Biz planlama dahilinde gerek Kültür Bakanlığı'nın bu konudaki destekleriyle Gaziantep Valiliği'nin, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'nin destekleriyle burada Gaziantep'in sivil toplum kuruluşlarının, meslek odalardan bu işe verecekleri katkılarla gelecek planlaması yapmamız lazım. Sözümün başında 1990 yılında Gaziantep'te neredeyse turizmden söz edilemeyeceğinden bahsetmiştim. Bugün 1990'lı yıllardan itibaren Gaziantep'le ilgili kurduğumuz her hayali gerçekleştirdik. Ama bu hayalin tab noktaya çıkabilmesi için doğru noktalara ulaşabilmesi için yapacağımız işler var. Önce biz Gaziantep'te esnafımızın, çalışanlarımızın turizm sektöründe hizmet verenlerin kendilerini geliştirmesi konusunda çalışmalar yapmamız gerekiyor. Bazı eğitim ve sertifikalıma çalışmaları yürütmemiz gerekiyor. Bu anlamda önümüzde yapacak işler var. Biz Gaziantep Turizm Derneği olarak bu dönemde bu tip çalışmalarda gerek eğitimle ilgili gerekse yeni Gaziantep'te turizm destinasyonlarının oluşturulması anlamında birtakım çalışmalara önderlik etmeye çalışıyoruz. Bu konuda ilgili kurumlarla iş birliği yapmaya çalışıyoruz. Mesela Gaziantep'te bir hayalimiz var. Geçmişte her hayalimiz bizim gerçek olduğu için yine hayal etmekten hiç çekinmiyoruz. Fevzipaşa Beldemiz depremde biliyorsunuz yerle bir oldu. Ama o kentin bütün planlaması, o kasabanın bütün planı elimizde. Büyükşehir Belediyesi'nde mevcut. Dolayısıyla Fevzipaşa'dan başlayan demir yolu hattıyla Gaziantep'e Atatürk'ün gelmiş olduğu Gazi Mustafa Kemal Atatürk Gaziantep Nüfusuna kayıtlı biliyorsunuz. Gaziantep'e Narlı Tren İstasyonu'ndan geldi. Narlı Tren

İstasyonu'nun akabinde Dülük Antik Kenti'nin bulunduğu Dülük Tren İstasyonu'nun akabinde Gaziantep, Gaziantep Ören yerleriyle ilgili Gaziantep Tren İstasyonu sonrasında Nizip ve Zeugma Tren İstasyonu, Zeugma Ören Yeri'nin gidilebileceği bir destinasyonun akabinde Karkamış'ta onlarca devlet demir yolları lojmanları hangar binaları var. Bunların turizme kazandırılması anlamında iki ayrı noktada bir Karkamış'ta, bir Fevzipaşa'da iki noktada Gaziantep'in bütün ören yerlerinin gezilebileceği bir güzergahın geliştirilmesi söz konusu olabilir. Bunlarla ilgili çalışmalar yapıyoruz. Biz bunlarla ilgili dernek olarak bizim bir yaptırım gücümüz yok ama öneriler geliştirebiliyoruz. Bu önerilerimiz de geçmişte olduğu gibi inşallah önümüzdeki dönemde de gerçekleşecek ve Gaziantep kültür turizminden çok ciddi anlamda kazanımlar elde edecek. Gaziantep'i tek başına ele almayı da doğru bulmuyoruz. Gaziantep'i bölgedeki illerle birlikte Urfa'yla, Maraş'la, Diyarbakır'la, Mardin'le, Hatay'la, Osmaniye'yle, Kahramanmaraş'la, Adana'yla birlikte değerlendirmek lazım. Bu güzergahtaki oluşturulacak turizm destinasyonları oradaki birtakım hareketler bütün bölgenin kalkınmasını bölgenin bütün sorunların çözülmesini özellikle kadınların, çocukların gençlerin iş alanında iş sağlayabilmesi anlamında birtakım tasarımlar birtakım ürünler üretilmesi gibi adım adım birtakım şeylere Gaziantep önümüzdeki günlerde çaba gösterirsek sahip olabilir. Bütün bölge bunlara sahip olabilir diye değerlendiriyoruz.

KURTÇU: Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Sayın Bekir Sıtkı Severoğlu çok güzel ifade ettiniz, çok teşekkür ediyoruz. Sözlerinizin başına sevgiyi koydunuz. Gaziantep'in bu kadar özel ve önemli olmasında turizm konusunda bu kadar ön plana çıkmasında insanların Gaziantep'i sevmesinin geldiğini belirttiniz. Sonrasında elbette Gaziantep'lilerin Gaziantep'i daha iyi tanınmasına yine yer verdiniz. Bölgesel iş birliklerinin katkısından ve kentteki koordinasyonun öneminden bahsettiniz. Fevzi Paşa ile ilgili çalışmalarınızı aktardınız. Çok teşekkür ediyoruz. Turizm konusunda Gaziantep'e aydınlık günler bekliyor. Size ve çalışma arkadaşlarınıza kolaylıklar diliyoruz. Yolunuz açık olsun efendim.

SEVEROĞLU: Cem Bey teşekkür ederim bu imkanı bize verdiğiniz için. Size iyi yayınlar diliyorum. Bütün bölgenin inşallah turizmle ilgili geleceği aydınlık olsun diyorum¹⁶⁷.

Sıtkı Severoğlu'nun yeniden Gaziantep Turizm Derneği Başkanı seçilmesi, kentin turizm vizyonunda deneyim aktarımı açısından önemli bir kazanım olarak değerlendirilebilir. Aynı zamanda Sıtkı Severoğlu'nun başkanlık konusunda elinin taşın altına koyma iradesinin devam ettiğini göstermektedir. Sıtkı Severoğlu'nun radyo röportajında ortaya koyduğu çerçeve, Gaziantep'in mevcut turizm potansiyelinden ziyade geleceğe yönelik stratejik öncelikler olmuştur. Özellikle turizmin gastronomi odağında tek boyutlu algılanmasının eleştirilmesi, kentin arkeolojik, tarihi ve kültürel değerlerinin yeterince tanıtılmamasına dönük tespitleri mevcuttur. Bu kapsamda Büyükşehir Belediyesi iş birliğiyle yürürlüğe konulan akşam müze gezileri gibi yeni uygulamalar tanıtım stratejisinin çeşitlendirilmesine yönelik olumlu girişimlerdir. Severoğlu'nun röportajda vurguladığı bir diğer nokta, bölgesel ölçekte iş birliği yapılmasının zorunluluğudur. Gaziantep'in turizmde kalıcı bir merkez olabilmesi için Şanlıurfa, Diyarbakır, Mardin, Hatay gibi şehirlerle destinasyon ortaklıklarının geliştirilmesi gerektiğini belirtmesi, bütüncül bölgesel kalkınma perspektifini yansıtmaktadır. Fevzipaşa'dan başlayarak demiryolu hattı

¹⁶⁷ TRT Çukurova Radyosu, "Bölge Gündemi/Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu", (25 Temmuz 2025).

üzerinde planlanan arkeolojik destinasyon çalışmaları ise bu vizyonun somut proje önerileridir. Genel olarak Severoğlu, Gaziantep'in yalnızca gastronomi turizminden ibaret olmadığını, çok boyutlu, kültürel, tarihi ve eğitim temelli bir turizm anlayışına sahip olması gerektiğini savunmuştur.

2.6. Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi Tarih Kurulu Başkanlığı Dönemi ve Faaliyetleri

Fotoğraf 12. Bekir Sıtkı Severoğlu Müze Çalışmaları Sırasında (Ceren Uğurluer Arşivi, Erişim: 2025)

Bekir Sıtkı Severoğlu'nun Antep Savunması'nın gelecek kuşaklara aktarılması yönündeki en kapsamlı ve kalıcı katkısı, Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi'nin kuruluş süreci ve bu müzenin kurumsal işleyişi sırasında ortaya konmuştur. Severoğlu, müzenin kuruluşu ve işleyişi esansındaki çalışmalarını ve faaliyetlerini gönüllü olarak yürütmüştür.

Müzenin yapımı hakkındaki ilk gelişmeler Emekli Korgeneral Dursun Bak tarafından 2007 yılında dile getirilmiştir. 2007 yılı içerisinde müzenin adı Kahramanlık Panoraması Müzesi olarak geçmektedir ve Dursun Bak, Geçici İcra Kurulu Başkanlığını yürütmektedir. “Çocuklarımıza Gaziantep'in kolay kolay bugünlere gelmediğini anlatmalıyız”, diyen Dursun Bak, yeni yapılacak müze ile ilgili şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Antep savunmasını ve halkın kahramanca direnişini, panorama tekniğiyle düzenlenmiş bir müzeyle Gaziantep'e kazandırmak istiyoruz. Büyükşehir Belediyesinin kendilerine uygun bir yer vermesi durumunda, bu müzeyi kente kazandırmak vefa borcumuzdur. Halktan bir yer veren de olabilir. Bu örneği olmayan bir savunma, Antep şehrinin ve sivil halkın yaptığı şaheser bir savunma. Genç neslimize ve çocuklarımıza Gaziantep'in kolay kolay bugünlere gelmediğini anlatmalıyız¹⁶⁸.

¹⁶⁸ Gaziantep 27, “Kahramanlık Müzesini Kazandıracağız”, (22 Haziran 2007), 1.

Cumhuriyet Halk Partisi Gaziantep İl Başkanlığı'nda gerçekleştirdiği bir ziyaret sırasında, Dursun Bak bu konuşmasıyla Antep Savunması'nın ve halkın sergilediği kahramanca direnişin panorama tekniğiyle düzenlenecek bir müze aracılığıyla kent belleğine kazandırılması yönündeki arzusunu ifade etmiştir. Konuşmasında, Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından uygun bir mekân tahsis edilmesi halinde, böyle bir müzeyi şehre kazandırmayı bir vefa borcu olarak gördüğünü dile getirmiştir. Bak, sadece yerel yönetimin değil, halkın da bu sürece katkı sunabileceğini, ihtiyaç duyulan alanın bir yurttaş tarafından da temin edilebileceğini belirtmiştir. Antep Savunması'nın, örneği bulunmayan nitelikte bir direniş örneği olduğunu vurgulayan Bak, bu mücadelede kentin sivil halkının gösterdiği fedakârlık ve kararlılığın altını çizmiştir. Yaklaşık 6-7 bin şehidin verildiği bu savunmanın, yeni kuşaklara aktarılması gerektiğini belirten Bak, Gaziantep'in bugünkü konumuna kolaylıkla ulaşmadığını, bu nedenle geçmişin doğru ve etkili bir biçimde öğrenilmesinin, geleceğe sahip çıkmanın ön koşulu olduğunu ifade etmiştir¹⁶⁹. Müze ile ilgili ilk ifadeler, müzenin henüz kuruluş aşamasındaki düşünsel çerçevesini yansıtmaları bakımından oldukça değerlidir.

2007 yılında Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi olarak adlandırılan Panorama Müzesi'nin yapımına yönelik kurumsallaşma süreci, yalnızca fiziki bir mekânın inşasıyla sınırlı olmayıp, aynı zamanda kolektif hafızanın tesisiyle de doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda Gaziantep Tarih Bölümü Öğretim Üyelerinden Yunus Emre Tansü tarafından kaleme alınan ve 5 Haziran 2007 tarihinde Büyükşehir Belediye Meclis Salonu'nda gerçekleştirilen toplantı sonrası yazılan köşe yazısı, müze projesinin erken dönem düşünsel çerçevesini anlamak açısından son derece kıymetlidir. Tansü'nün metni, sürecin sadece lojistik ve finansal boyutlarına değil, aynı zamanda bilimsel katkı, yerel iş birliği ve anıların kamusallaştırılması gerekliliğine vurgu yaparak disiplinler arası bir bakış açısı sunmaktadır:

Yunus Emre Tansü-Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi

5 Haziran 2007 Salı günü Büyükşehir Belediye Meclis Salonu'nda, Gaziantep için tarihi önemi haiz bir toplantı yapıldı. Gaziantep'in yıllardır özlemle beklediği Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Projesi'nin geldiği nokta, Proje Koordinatörü Emekli Korgeneral Dursun Bak tarafından kamuoyuna açıklandı. Emekli Korgeneral Dursun Bak, Gaziantep'te öncülüğünü Vali Süleyman Kamçı, Belediye Başkanı Asım Güzelbey, Şahinbey ve Şehitkamil Belediye Başkanları, Sanayi ve Ticaret Odası başkanları, iş insanı Abdülkadir Konukoğlu ve Bekir Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı sivil bir inisiyatif hareketinin çabaları sonucu oluşmuş bir çalışma grubunu yönetmektedir. Bu grup, Gaziantep'e yaraşır bir savunma ve kahramanlık müzesi yapımı projesini

¹⁶⁹ *Gaziantep* 27, "Kahramanlık Müzesini Kazandıracağız", (22 Haziran 2007), 5.

gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Emekli Korgeneral Bak, proje çalışmalarındaki gelişmeleri açıklamıştır. Buna göre proje maliyetinin yarısından fazlası bulunmuştur. Bu maliyetin büyük kısmı Sanko Holding tarafından karşılanacaktır. Yine müze alanı için planlanan üç-dört yer ile ilgili bilgi verilmiştir. Bunlardan üçü sit alanı olup, üzerinde yapılaşmaya izin verilmesi mümkün görülmemektedir. Diğer alanlar olan Şahinbey'in şehit düştüğü nokta ile Mozaik Müzesi yanındaki boş arsa ise müze yapımı için daha müsait gözükmemektedir. Emekli Korgeneral Bak, proje grubunun geçici tarih ve icra kurullarından oluştuğunu açıklamıştır. Geçici tarih kurulunda, Gaziantep Savunması üzerine bir doktora tezi hazırlamış olan Gaziantep Üniversitesi Nizip Meslek Yüksekokulu öğretim üyesi Y. Doç. Dr. Yaşar Büyükoğlu'nun bulunması ve kurul başkanlığını, Gaziantep'e olan sevdası ile bilinen Bekir Sıtkı Severoğlu'nun yürütmesi sevindiricidir. Ancak Gaziantep Savunması konusunda doktora tezi hazırlamış olan Erciyes Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Ayhan Öztürk ile Atatürk Üniversitesi Tarih Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Bilgehan Pamuk'un da uzmanlıklarından istifade edilmesi ve Gaziantep Üniversitesi Tarih Bölümü ile koordineli çalışmalar yapılmasında büyük fayda vardır. Ayrıca, projenin sadece müze yapımı ile kısıtlı tutulmaması gerekmektedir. Bu vesileyle, Mağarabaşı semtinde Gaziantep Savunması esnasında yapılan tank savaşını sembolize eden "hendeğe düşen tank" temalı bir anıt, Kurbanbaba mevkiinde şiddetli çatışmaları ve şehitleri sembolize eden bir şehitler abidesi ve Özdemir Bey ile arkadaşlarının Fransız hatlarını yardığı Ahmet Çelebi mevkiinde bir anıt inşa edilmesi, müze yapımı projesiyle eşzamanlı olarak yürütülmelidir. Tabii bir de yayın meselesi vardır. Müzenin açılışıyla eşzamanlı olarak, Gaziantep Savunması ile ilgili yayınlanmış eserlerin tekrar gözden geçirilerek yayımlanması, yeni eser yazımının özendirilmesi ve akademik nitelikli bir "Gaziantep Savunması Armağanı" kitabının yayımlanması gereklidir. Dursun Bak'ı ve projede yer alanları kutluyor; projenin mevcut dar kapsamından kurtarılarak halkın geniş kesimlerine yayılması konusunda ilgi ve desteklerini bekliyorum¹⁷⁰.

Yunus Emre Tansü'nün bu değerlendirmesi, Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi'nin bir anıtlar bütünü ve entelektüel hafıza projesi olarak tasarlanması gerektiğine dikkat çekmektedir. Tansü'nün bu köşe yazısına genel anlamda bakıldığında; akademik uzmanların katkısını teşvik ettiği ve Gaziantep halkının kolektif belleğine ait belgelerin kurumsal bir çatı altında toplanmasının önemini vurguladığı görülmektedir. Müzenin sergi alanı olmasının yanı sıra Gaziantep'in tarihsel kimliğini canlı tutacak çok katmanlı bir hafıza mekânı olması yönünde çağdaş müzecilik ilkeleriyle uyumlu bir perspektif sunmuştur. Ayrıca Tansü, bu metin ile Sıtkı Severoğlu'nun bir Gaziantep sevdalısı olduğuna vurgu yapmıştır.

Müze ile ilgili ikinci yazısında ise Yunus Emre Tansü, müzenin tarihsel ve kültürel içeriğine dair kapsamlı bir değerlendirme sunmuştur. Tansü'nün metni, müzenin düşünsel arka planını ve temsili işlevini anlamak açısından önemli bir kaynak niteliği taşımaktadır:

Yunus Emre Tansü-Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi II

Koordinatörlüğünü Emekli Korgeneral Dursun Bak ve geçici tarih kurulu başkanlığını Bekir Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Yapımı Projesi ile ilgili Büyükşehir Belediyesi'nde düzenlenen toplantı üzerine kaleme aldığım yazıya birçok katkı, düzeltme, ekleme ve temenni içeren olumlu tepkiler aldım. Örneğin

¹⁷⁰ Yunus Emre Tansü, "Gaziantep Savunması Ve Kahramanlık Müzesi II", *Telgraf Gazetesi*, (8 Haziran 2007), 5.

Mağarabaşı semtinde yapılan savaşta durdurulan tankın, silah ve bomba ateşi neticesi pan olup bozulduğu ve hendeğe düşmediği ortaya çıktı. Ancak yine de anılan yerde bir tank heykeli ile çatışmanın ölümsüzleştirilmesi fikrinde ısrar ediyorum. Atatürk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Doç. Dr. Bilgehan Pamuk'tan aldığım e-mailde, Gaziantep Savunması üzerine hazırladığı alanında ilk olma niteliği taşıyan ve büyük bölümü tamamlanan “Bir Şehrin Direnişi: Antep Savunması” adlı Gaziantep'te bulunan Anadolu Düşünce Grubu sponsorluğunda hazırlanan çok kapsamlı eserinin muhteviyatı ile ilgili bilgi aldım. Her ne kadar doktora tezi Gaziantep Savunması hakkında olmasa da bir şehir tarihçisi olan Doç. Dr. Pamuk, Gaziantepli olması hasebiyle anneanesi Lütfiye Tunalı merhumdan Antep Savunmasında Şehreküstü direnişi hakkında dinlediklerinin yukarıda anılan eseri kaleme almasına yol açtığını belirtmektedir. Doç. Dr. Pamuk, yerli ve yabancı bütün kaynakları analiz ederek hazırladığı eseri, en kısa zamanda Gaziantep ve Türkiye kamuoyuna sunacağını belirtmektedir. Bütün Gaziantep'ileri, ellerinde bulunan Gaziantep Savunması'na ait tarihi eser ve belgeleri müzede arşivde oluşturulacak değerlendirilmek ve sergilenmek üzere Emekli Korgeneral Dursun Bak'ın güvenilir şahsiyetinde Proje Grubuna teslim edip bağışlamaya davet ediyorum. Böylece hem Gaziantep Savunması hatıra ile belgeleri bağışlayanlar ve hem de bağışçıların Gaziantep Savunması'na katılan ataları ölümsüzleştireceklerdir. Bu cümleden olarak geçen yıl Mart ayı içinde Gaziantep Olay TV'de Şehit Şahin Bey'in yaşayan torunu Nezihe Şehit Şahin ile yapılan röportajda, Nezihe Hanım Gaziantep'te bir müze teşkil edildiği takdirde dedesi Şahin Bey ile ilgili hatıra eşyalarını bu müzeye bağışlayabileceğini belirtmişti. Nezihe Şehit Şahin, ayrı konuşmada dedesinin şahadet yaşının konu ile ilgili yazarların iddia ettiği gibi 40 civarı değil, 30 olduğunu söylemişti. Gaziantep Savunması üzerine eser yazanların çoğunun evladı veya torunu bugün Gaziantep'te yaşamaktadır. Elleri nice belge, bilgi ve söz konusu eserlere alınmamış veya çıkarılmış bölüm kopyaları ile maddi hatıralar mevcuttur. Bu vesile Adil Dai ve Hulusi Yetkin'in adlarını bir kez daha anmak istiyorum. Yazdıkları eserlerin yanında kendileriyle yapılacak ve çözümlendikten sonra redakte edilip yayınlanacak ses bandı kayıtları gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yine başta Nezihe Şehit Şahin olmak üzere merhum Oğuz Göğüş ile Lohanlızade Mustafa Nureddin'in yaşayan varisleri ile de irtibata geçilmek suretiyle, gerek bant kaydı ile merhum aile büyükleri hakkındaki hatıralarının kayda alınması ve gerekse ellerinde mevcut yayınlanmamış kitap, belge ve bilgilerden istifade edilmesinde büyük yarar görmekteyim. Bütün Gaziantep'ileri ve Gaziantep'e gönül verenleri, bu projeye katkıda bulundurmaya çağırıyorum¹⁷¹.

Yunus Emre Tansü, bireysel tanıklıkların, aile arşivlerinin ve yerel tarih hafızasının kurumsal bir zeminde toplanmasını tekrar teşvik etmiş ve aynı zamanda müzenin bir ortak hafıza mekânı olarak yapılandırılması gerektiğini güçlü biçimde ortaya koymuştur.

Kuruluş aşamasında olan müze ile ilgili Gaziantep Üniversitesi Öğretim Üyesi olan Yunus Emre Tansü'nün bu konuya kayıtsız kalmaması oldukça değerlidir. Ancak Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Dosyasına göre bu köşe yazısında bazı hatalı bilgiler yer almaktadır. İki köşe yazısına cevaben Sıtkı Severoğlu arşivinde yer alan ve bazı yanlış anlaşılmalara giderildiği metnin tamamı şu şekildedir:

Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı Projesi
Münasebetiyle Bir Cevap

¹⁷¹ Yunus Emre Tansü, “Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi II”, *Telgraf Gazetesi*, (16 Haziran 2007), 5.

Bir süreden beri Emekli Korgeneral Dursun Bak'ın başkanlığında "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması" Müzesi Yapımı Projesinin çalışmaları sürdürülmekte idi. Sayın Bak'ın gayesi, "tarihimizin şaheser bir savunması olan Antep Harbini, panorama tekniği ile günümüz ve gelecek kuşaklara aktarmaktır". Bu amacını gerçekleştirmek için yola çıkan Gaziantep sevdalısı Sayın Bak, yüreğindeki bu sevdayı abideleştirmek için, yetkililerle görüşerek onların fikirlerini ve olurlarını almış, başka sevdalılarıyla bir araya gelmiş, şehrin tümünü temsil eden kurullar oluşturmuş ve adı geçen projeyi gerçekleştirmek üzere gece gündüz çalışmaya başlamıştır. Yoğun bir çalışmadan sonra bu projenin taslağı ortaya çıkmıştır. Halkın görüşünü daima ön plana alan Sayın Bak, daha başlangıçta, ulusal ve yerel basın aracılığıyla projenin taslağı ve içeriği hakkında tüm kamuoyuna basın açıklamaları yapılmasını gerçekleştirmiş, konu ile ilgili görüş ve düşüncelerini bildirmek isteyenler için gerekli telefon ve e-maillerin duyurulmasını sağlamıştır. Gelen bilgiler, projenin bir organı olan "Tarih Kurulu" tarafından özenle korunmuş, tasnif edilerek bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Buna paralel olarak "Geçici İcra Kurulu" da planlı bir şekilde toplanarak gelinen her noktayı analitik bir şekilde değerlendirerek çeşitli kararlar almış ve hedefe ulaşmak için gerekli stratejileri oluşturmaya devam etmiştir.

İşte bütün bu çalışmalarla ilgili olarak, "geçmişte yaşlısıyla, genciyle, çoluk çocuğuyla, topyekûn, düşmana direnerek, vatan, millet ve bayrak sevgisini bugünlere, bizlere emanet eden; bağımsızlığımızı sağlayan atalarımızın aziz hatıraları için gerçekleştirilecek olan bu projeyi tanımak ve konu ile ilgili söylemek istediklerinizi bizimle paylaşmak için" ifadesini içeren yazı, Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Dr. Asım Güzelbey imzasıyla resmi kurumlara ve ilgililere duyurulmuştur. Diğer taraftan aynı konu Geçici İcra Kurulu Başkanı E. Korgeneral Dursun Bak imzasıyla "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması" Müzesi Yapımı Projesini Tanıtım Toplantısı Basın Bildirisi" başlığıyla basına duyurulmuştur. Bunda amaç şudur: Tüm halkın, ilgililerin, kurum ve kuruluşların bu proje ile ilgili görüş ve düşüncelerini almaktır. Toplantı, planlandığı gibi, Büyükşehir Belediyesi Meclis Salonunda 05 Haziran 2007 saat 17.30'da gerçekleştirilmiştir.

Toplantıya, Vali Sayın Süleyman Kamçı, Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Dr. Asım Güzelbey, Garnizon Komutanlığı temsilcisi, İlçe Belediye Başkanları, resmi kurumların, kuruluşların temsilcileri, halk ve sivil toplum örgütlerinin temsilcileri, projenin kurulları ve projenin sanatçıları toplantıda hazır bulunmuşlardır. Sayın Bak, projeyi en ince ayrıntılarına kadar bilgisayar ortamında görsel ve işitsel bir şekilde sunmuştur. Sunumdan sonra, Büyükşehir Belediye Başkanı, Ticaret Odası Başkanı, Sanayi Odası Başkanı ve Sayın Vali birer konuşma yapmışlardır. Daha sonra da isteyen herkes proje ile ilgili görüş ve düşüncelerini açıklamış ve karşılıklı fikir alış-verişinde bulunulmuştur. Toplantının sonundaki genel kanaat, projenin hayata geçirilmesi şeklinde ortaya çıkmıştır.

Yapılan davet üzerine toplantıya katılan Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü temsilcileri arasında yer alan Y. Doç. Dr. Yunus Emre Tansü, toplantı boyunca hiçbir beyanda bulunmamış, toplantıdan üç gün sonra 09.06.2007 tarihli bir yerel gazetede köşesinde adı geçen proje ile ilgili ilginç ve gerçek dışı açıklamalarda bulunmuştur. Şöyle ki:

1. Projenin adı, Tansü'nün yazdığı gibi "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi" değil, "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması" Müzesi Yapımı Projesi" dir.
2. Kentimiz belediyesinin ve başkanının adı, Tansü'nün yazdığı gibi "Belediye Başkanı Asım Güzelbey" değil, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey'dir.
3. Büyükoğlu'nun Doktora Tezi Tansü'nün yazdığı gibi, "Gaziantep Savunması Üzerine" değil, R. Yaşar Büyükoğlu. Milli Mücadele Döneminde Güneydoğu Anadolu (30.X. 1918-20.X. 1921) üzerinedir.

Tansü, yazısında projenin yapımı için, "yine müze alanı için planlanan üç-dört yer ile ilgili bilgi verilmiştir. Bunlardan üçü sit alanı olup, üzerinde yapılaşmaya izin verilmesi mümkün görülmemektedir. Diğer alanlar olan Şahinbey'in şehit düştüğü nokta ile Mozaik Müzesi yanındaki boş arsa ise müze yapımı için daha müsait gözükmemektedir" ifadesini kullanmıştır. Sayın Tansü, üç alanın sit alanı olduğuna dair belgeye sahip midir? İleri sürdüğü "Şahinbey'in şehit düştüğü nokta", Elmalı köprüsünün üzeridir. Toplantıya katılanlardan hiç kimse, projenin Elmalı Köprüsü üzerinde yapılmasını teklif etmemiştir. Öbür taraftan, Tansü'nün ileri sürdüğü "Mozaik Müzesi yanındaki boş arsa" ifadesi, Gaziantep'te herhangi bir Mozaik Müzesi olmadığı için yanındaki arsadan da söz edilmemiştir. Ancak, toplantıda bir Mozaik Müzesinin yapılmasının gereğine işaret edilerek, yapılacak bu müzenin yanında ya da yakınında bu projenin gerçekleştirilmesinin

iyi olabileceği vurgulanmıştır. Tansü, yazısının bir bölümünde de “Gaziantep Üniversitesi Tarih Bölümü ile koordineli çalışmalar yapılmasında büyük bir fayda vardır” önerisinde bulunmuştur. Projenin duyurulması kapsamında, diğer kurumlara olduğu gibi, Rektörlük Makamına da bir yazı yazılmıştır. Rektör Sayın Prof. Dr. Erhan Ekinci, konu ile yakından ilgilenmiş ve bir Rektör Yardımcısını görevlendirmiştir. Rektör Yardımcısı da derhal Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyeleriyle bir toplantı yapmış ve konu ile ilgili bir rapor hazırlamalarını ve 05 Haziran 2007 saat 17.30’da yapılacak olan toplantıya katılmaları gerektiğini ifade etmiştir. Yani görüş alış-verişi için gerekli yazı yazılmış, Rektörlük Makamı gerekli işlemleri yaparak temsilcileri görevlendirmiş, ilgili temsilciler de toplantıya katılmışlardır. Kaldı ki, Tansü de kurumu tarafından resmî olarak görevlendirilmiş ve bu toplantıya katılmıştır. Görevi gereği, bir bilim adamı sıfatıyla görüşlerini, eleştirilerini ve katkılarını toplantıda açıkça söylemiş olsaydı çok daha etkili ve şık olurdu. Bu arada şunu da hatırlatmak isterim ki, projenin Geçici İcra Kurulunun bir üyesi Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü öğretim üyesi Y. Doç. Dr. Celâl Pekdoğan’dır ve aynı zamanda projenin sekreteryasının sorumlusudur. Yine Gaziantep Üniversitesi Nizip Meslek Yüksek Okulu öğretim üyesi Y. Doç. Dr. Yaşar Büyükoğlu da projenin Tarih Kurulu üyesidir. Oysa bu bilgiler, sayın Tansü’nün de hazır bulunduğu toplantıda ayrıntılarıyla anlatılmıştı.

Tansü, yazısının bir diğer yerinde de “bu vesile ile Mağarabaşı semtinde Gaziantep Savunması esnasında yapılan tank savaşını sembolize eden ‘hendeğe düşen tank’ temalı bir anıt, ... Özdemiş Bey ve arkadaşlarının Fransız hatlarını yardığı Ahmet Çelebi mevkiinde bir anıt inşa edilmesi de müze yapımı projesi ile eşzamanlı olarak yürütülmelidir” ifadesini kullanmıştır. Konu ile ilgili yerli ve yabancı ana kaynaklarda yaptığımız araştırmada, Mağarabaşı Taarruzu esnasında “hendeğe düşen tank” bulunmamaktadır. Olay şudur ki, bir tankın, atılan kurşunlar sonucu motorunun bozulduğu, ancak hemen akabinde öbür tank tarafından çekilerek götürüldüğüdür. Dolayısıyla, “hendeğe düşen tank” olmadığı için böyle bir temayı işlemek uydurma olur. Yine aynı kaynaklarda yaptığımız araştırmada Özdemiş ve arkadaşlarının Fransız hatlarını yardığı yer Ahmet Çelebi mevkiinde değildir.

Bu projenin konusu çizgi film veya kurgu film değildir. Proje çalışanlarının amacı, yaşlılarıyla, genciyle, erkeğiyle, kadınıyla, çoluk çocuğuyla bağımsızlık uğruna savaşarak nüfusunun üçte ikisini kaybetmiş bir kentin tarihine katkıda bulunmaktır. Kentin şehitlerinin ve gazilerinin hatıralarına saygı duyulması ve işin ciddiye alınması zorunludur.

Büyükşehir Belediyesi Meclis salonunda 05.06.2007 saat 17.30’da yapılan toplantıda gerçekleştirilen sunuda ve yazının başında ifade edildiği gibi, bu proje hazırlanırken basın, e-mail, telefon ve gerektiğinde yüz yüze olmak suretiyle sürekli halkın ve ilgililerin görüşü alınmış, 5 Haziran’daki toplantıda da proje halka mal edilmiştir. Bütün bunlardan sonra Y. E. Tansü, yazısında yine de “...projenin mevcut dar kapsamından kurtarılacak halka yayılması konusunda ilgi ve desteklerini bekliyorum” diye bir ifadede bulunmuştur. Şimdi anlaşılıyor ki burada iki sorun var: Sayın Tansü ya bu projeyi yanlış anladı ya da kendini halkın merkezi olarak görüyor. Oysa bilimsel etik bunları gerektirmemektedir.

Tüm Gaziantep’lilerin yürekten desteklediği bu projenin hayata geçirilmesi beklenmektedir. Vatan, bağımsızlık ve bayrak uğruna binlerce şehit veren Gaziantep’liler her şeyin en iyisine layıktır. Bu kentin insanların kısa zamanda, vatanları ve bağımsızlıkları uğruna toprağa düşen şehitlerinin hatıralarını yaşayacak bir mekâna kavuşmaları umulmaktadır¹⁷².

Bu yazı ile hem yanlış anlaşılmalara giderilmiş hem de yapımı devam eden müze ile ilgili daha net bilgiler elde edilmiştir.

Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi projesi, yapım sürecinde somut adımlar atılmaya başlanmıştır. Müze binasının temelini 2008 yılı Ağustos ya da Eylül ayında atılması, açılışının ise 25 Aralık 2008 tarihinde

¹⁷² Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Dosyası-Sıtkı Severoğlu Arşivi, “Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı Projesi Münasebetiyle Bir Cevap”, 2007.

gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Dursun Bak, bu projede; şehit büstleri, panoramik tablolar ve Gazilik Beratinin da yer alacağı kapsamlı bir müze kurgusu üzerinde durmuştur. Müzenin inşa sürecinde ise sanayici Abdulkadir Konukoğlu doğrudan katkı sağlamış; müze binasının yapımını üstlenmiştir. Ayrıca Gaziantep Ticaret Odası Başkanı Mehmet Aslan ve Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Nejat Koçer de projeye maddi ve manevi her türlü katkıyı sağlamaya hazır olduklarını ifade etmiştir. Yer tahsisi konusunda ise dönemin Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey, Anıtlar Yüksek Kurulu'nun görüşünün de alınacağını belirtmiş; müzenin yapımı konusunda “elini taşın altına koymaya” hazır olduğunu söylemiştir¹⁷³. Güzelbey, bu ifadesiyle Gaziantep Panorama Müzesi'nin yer tahsisi sürecinde sorumluluk almaya açık olduklarını belirtmiş; bu yaklaşım müzenin kentsel bağlamda sahiplenildiğini göstermektedir. Aynı şekilde, sanayici Abdulkadir Konukoğlu'nun müze binasının yapımını üstlenmesi, projenin yerel sermaye tarafından da desteklendiğini ortaya koymaktadır. Gaziantep Ticaret Odası Başkanı Mehmet Aslan ve Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Nejat Koçer'in “her türlü katkıyı sağlamaya hazırız” şeklindeki açıklamaları, projenin sosyal sorumluluk çerçevesinde de ele alındığını göstermektedir. Bu beyanlar, müzenin ilerleyebilmesi için kamu, özel sektör ve sivil toplumun bir araya gelmesinin önemine işaret etmektedir. Dursun Bak ise bu destek süreci ile ilgili şu şekilde bir değerlendirme yapmıştır:

Müze binasının temelini Ağustos ya da Eylül ayında atmayı, müzeyi ise 25 Aralık 2008'de açmayı planlıyoruz. Müze binası içinde Antep savunmasında şehit düşen kişilerin büstleri, Antep savunmasının canlandırıldığı tablolar ve bir müze salonu olacak. Ayrıca Antep'e verilecek Gazilik Beratı ve nişanı da bu müzede sergilenecek¹⁷⁴.

Bu ifadelerin ardından Bak, projenin tamamının 4 milyon 950 bin YTL'ye mal olacağını, şu anda 2 milyon 350 bin YTL'lik kaynağa ihtiyaçları olduğunu belirtmiştir¹⁷⁵. Dursun Bak'ın, projenin toplam maliyetini ve mevcut kaynak açığını rakamsal netlikle ve açıkça dile getirmesi, Sıtkı Severoğlu'nun da yer aldığı müze ekibinin şeffaf ve planlı bir finansal strateji izlediğini göstermektedir.

Aynı toplantıda dönemin Gaziantep Valisi Süleyman Kamçı, Panorama Müzesi'nin kent turizmine sağlayacağı katkıya dikkat çekmiş; bu bağlamda belediyenin müze için uygun bir arsa temin edeceğini ve önerilen alanın yaklaşık 5 bin metrekaarelik bir büyüklükte olması gerektiğini belirtmiştir. Kamçı, proje sürecine

¹⁷³ *Gaziantep* 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, (7 Haziran 2007), 2.

¹⁷⁴ *Gaziantep Sabah*, “Gaziantep Savunması Gençlere İyi Anlatılmalı”, (7 Haziran 2007), 2.

¹⁷⁵ *Gaziantep* 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, (7 Haziran 2007), 1.

gerekli kurumsal desteğin verileceğini de vurgulamıştır. Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey ise müzenin Gaziantep için taşıdığı tarihsel ve kültürel öneme işaret ederek, yer seçiminin Anıtlar Yüksek Kurulu’nun görüşleri doğrultusunda yapılmasının önemine değinmiş; müzenin kalenin içinde konumlandırılmasının uygun olacağını savunmuştur. Güzelbey, belediye olarak yapım sürecine aktif katkı sağlamaya hazır olduklarını da beyan etmiştir¹⁷⁶.

Gaziantep Valisi Süleyman Kamçı’nın Panorama Müzesi’ne ilişkin açıklamaları, kentin en yüksek mevkisinin kültürel miras projelerine yönelik kalkınmacı ve yenilikçi görüşlere destek olduğunu açıkça göstermiştir. Kamçı’nın, müzenin kent turizmine katkı sağlayacağı yönündeki vurgusu, yerel tarih anlatıları sayesinde Gaziantep’in ekonomik açıdan kalkınacağını göstermiştir. Şehre müze için 5 bin metrekarelik bir alanın öngörülmesi, projenin fiziksel ölçeğinin bilinçli biçimde planlandığını ve alan yönetimi açısından mekânsal rasyonalite gözetildiğini düşündürmektedir. Valinin “belediyenin arsa tahsisi” konusundaki beklentisi ve “gerekli desteğin verileceği” yönündeki beyanı ise, merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında iş birliğindeki kurumsal bir zemin kazandığını göstermesi bakımından oldukça önemlidir.

Öte yandan, Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey’in müzenin kale içinde yapılmasını önermesi, kültürel mirasın fiziksel korunumu ve alan bütünlüğü açısından tartışmalı bir öneri niteliğindedir. Gaziantep Kalesi hem arkeolojik hem de tarihsel değer taşıyan, tescilli bir kültürel varlıktır. 15 Temmuz 1998 günü Dr. Rifat Ergeç başkanlığında ve müze uzmanı Dr. Burhan Balcıoğlu tarafından Gaziantep Kalesi Kurtarma Çalışmaları yapılmıştır. Yapılan çalışma kalenin ne kadar hassas ve değerli bir yapıda olduğunu göstermektedir¹⁷⁷. Bu tür alanlara yapılacak yeni müdahaleler, antik yapıları koruma ve uluslararası miras ilkeleri açısından da dikkatle ele alınmalıdır. Kale gibi anıtsal yapıların iç mekânlarında çağdaş müdahalelerde bulunulması, özgünlük ve bütünlük ilkelerini zedeleyebileceği gibi, yapının tarihî kimliğine zarar verme riskini de doğurabilir. Bu nedenle Güzelbey’in önerisi, sahiplenici ve yapıcı görünmekle birlikte, uygulama açısından alanın özgün karakteriyle çelişebilecek bir müdahale biçimini gündeme getirmektedir.

¹⁷⁶ *Gaziantep* 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, (7 Haziran 2007), 2.

¹⁷⁷ Rifat Ergeç, “Gaziantep Kalesi Hamam Kazısı 1998”, *10. Müze Kurtarma Kazıları Semineri 26-28 Nisan 1999 Kuşadası*, ed. Koray Olşen, vd., (Ankara: T.C. Kültür Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, 2000), 211.

İlerleyen süreçte müze Gaziantep yerel köşe yazarları tarafından tebrikler almaya başlamıştır. Müzenin kuruluşu aşamasında şehrin her kesiminin olaya kayıtsız kalmaması övgüye layık bir davranış olarak görülmüştür. Bu açıdan Abdülkadir Toprak, Antep Savunması Tarih Kurulu başlıklı yazısında bu durumu değerlendirmiş ve birlikteliğinin bir şehir açısından ne kadar çok kıymetli olduğuna değinmiştir:

Abdülkadir Toprak – Antep Savunması Tarih Kurulu

Biz Türk'üz. Bu vatan bizim. Hepimizin. Babamın annesi Sivashıydı. Eşim Diyarbakırlı. Gelinim ise Karşı. Bu vatan bizim, hepimizin. Abdülkadir Konukoğlu'nun veciz sözünü yazmadan yapamayacağım. Sayın Konukoğlu demişti ki; "Dünyada Türkiye'm, Türkiye'de Gaziantep'im". Dursun Bak paşam Gaziantep'te görev yaptı. Aynı zamanda Antep savunmasının da araştırmasını yaptı. Dursun paşa halen de bu araştırmayı devam ettirmekte. Vali Lütfullah Bilgin ile beraber Gaziantep'e gelen özel kalem müdürü, emniyet şube müdürü, Uğur Öztürk de Antep savunmasını araştırdı. Bu konuyla ilgili bir de kitap yazdı. Biz Türk'üz. Bu vatan bizim. Hepimizin. Gaziantep'liyle beraber Dursun Bak Paşa, polis şube müdürü Uğur Öztürk, Sıtkı Severoğlu, Adil Dai. Ne fark eder. Bu vatan bizim. Hepimizin. Biz Türk'üz. Ne mutlu Türküm diyene!

Kutluyorum Tarih kurulunu. Kutluyorum yürekli insanları. Sayın valimizi, Asım Güzelbey'i, sivil toplum örgütlerini, Abdülkadir Konukoğlu'nu, bizi gayrete getirenleri. Gaziantep'e gelip de Gaziantep'li den daha fazla Gaziantep'li olanları. Kutlamak istiyorum, Antep savunmasının müzesini hazırlayan Tarih kurulunu. Teknik heyetini teşekkür ediyorum. Daha yapılacak müzenin projesinin tanıtımında dünyalar bizim oldu. Merakla bekliyoruz. Emegi geçen herkese sevgi ve saygılarımı sunuyorum.

Dursun Paşa projenin sunumunu yaparken (işte şimdi söylenir) Gaziantep'li den Gaziantep'liydi. Kahramanların isimlerini sayarken gözleri yaşardı. O salonda bulunan dinleyici, araştırmacı yazar herkes tek yürekti. Biz Türk'üz. Laz'ı, Çerkez'i, Arap'ı, Kürt'ü. Bu vatan bizim. Hepimizin. Ne mutlu Türküm diyene! Biz Anadolu çocuklarıyız. Dursun Paşa da bizim, Uğur Öztürk de Antep bizim, bu ülke bizim, Türkiye bizim...¹⁷⁸

Abdülkadir Toprak'ın duygusal bir söylemle Gaziantep şehrini anlattığı bu köşe yazısında, Gaziantep'in Kurutuluş Savaşı'nda vermiş olduğu mücadelenin yıllar sonra adeta bir ortak hafıza oluşturduğu görülmektedir. Dursun Bak ve Sıtkı Severoğlu'na yapılan atıfla da yerel hafızanın güvenilir temsilcilerinde olduğunu açıkça dile getirmiştir.

Müze ile ilgili Gaziantep basınında yer alan diğer yazılar, kentin kültürel ve tarihî projelerine ilişkin farklı bakış açılarını da ortaya koymuştur. Bu doğrultuda Gazeteci Ruhi Aytaç'ın 2017 yılında kaleme aldığı bir köşe yazısı, Antep Savunması ve Kahramanlık Panorama Müzesi projesi etrafında yürütülen tartışmaları yansıtmaktadır. Çalışmada söz konusu yazının tamamı yerine, yalnızca müze ve proje bağlamında adı geçen Sıtkı Severoğlu'na dair bölümler dikkate alınmıştır. İlgili köşe yazısında, Sıtkı Severoğlu'nun projedeki konumu ve rolü üzerine çeşitli eleştiriler dile getirilmiş olup, bu bağlamda metin şu şekildedir:

¹⁷⁸ Abdülkadir Toprak, "Antep Savunması Tarih Kurulu", *Güneş Gazetesi*, (2007), 5.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, “Antep Savunması ve Kahramanlık Panorama Müzesi” yapıyor. Projenin mimarlarından Mimarlar Odası Eski Başkanı Sıtkı Severoğlu olunca, bir defa değil bin defa düşünmek zorunda kalıyorum. 11 Yıllık hayalim dediği projeye adını altın harflerle yazdırdı. “Müzeyi yapacak inşaat firmasının Yönetim Kurulu Başkanı Sıtkı Severoğlu” diye bültene çıkınca kurdeşenlerim arttı. Gerçi sonra düzeltme geçti ama bir kere kurdeşen olduk. Olan Sıtkı Severoğlu’na oldu, 11 yıllık hayali uçtu. Lakin yağlı boya resimlerini Rus Ressam Aleksander Samsanov yapacakmış. Kararılan, Şahin Bey ve Şehit Kamil’in duygusunu bir Rus ne kadar verebilir diye düşündüm. Türk sanatçılarla resmedilse daha münasip olurdu. Öyle Sıtkı Severoğlu gibi bu isme itiraz edenlere hemen öfkelenmeyin. Projenin tarih kurulu başkanı Sıtkı Severoğlu’nun hangi ilmiyle bulunduğunu hiç anlamış değilim¹⁷⁹.

Sıtkı Severoğlu’nun projedeki rolünü tartışmak elbette mümkündür. Zira her kamu projesinde olduğu gibi, görev alan kişilerin yetkinlikleri ve katkıları kamuoyu denetimine açıktır. Ancak söz konusu yazıda kullanılan dil, eleştiriyi yapıcı olmaktan çıkarp kişiselleştiren bir nitelik taşımaktadır. Özellikle küçümseyici ifadeler, tartışmayı sağlıklı bir zeminden uzaklaştırmıştır. Oysa böylesine önemli bir kültürel miras projesinde eleştiriler, somut gerekçelerle, belge ve veriler ışığında dile getirilebilir. Örneğin, Rus ressam yerine Türk bir ressam önerilmiştir; ancak bu tutum yalnızca bir öneri niteliğinde olmuştur. Bu bağlamda, söz konusu resimleri daha iyi yapabilecek, duyguları daha etkili aktarabilecek kişilerle iletişim kurulabilir ve bu kişiler kamuoyuna sunulabilirdi. Bu bağlamda, Sıtkı Severoğlu’nun çalışmalarına eleştirel bir bakış yapılmıştır.

2.6.1. Sıtkı Severoğlu’nun Müze İçin İş Birliği Çağrısı

Sıtkı Severoğlu müzenin kuruluş aşamasında tarihi nitelikte olan belgelerin bir araya getirilmesi adına çağrıda bulunmuştur. Bu çağrı belli bir oranda karşılık görmüştür. Konu ile ilgili Güneş Gazetesi’ne açıklamalarda bulunan Sıtkı Severoğlu, proje ile ilgilenen herkese mektup gönderildiğini ve Antep Savunması hakkındaki belge, bilgi, fotoğraf ve resim bulunanların bunları kendilerine ulaştırmalarını istediklerini söylemiştir. Yapılan çağrılarının ardından Severoğlu şu şekilde bir bilgi aktarmıştır:

Emekli gazeteci Celal Yalbaş¹⁸⁰ Malatya’dan çağrımıza cevap verdi ve Gaziantep’le ilgili önemli belgeler getirdi. Bunlar, Gaziantep Savunmasında görev yapanlar ve savunmayla ilgili belgelerdir. Bazı orijinal bilgileri olduğunu, onları da bize göndereceğini söyledi. Biz gelen belgelerle elimizde bulunanları değerlendiriyoruz¹⁸¹.

Sıtkı Severoğlu bu açıklamalarının ardından yürütülen çalışmalarda vatan ve millet sevgisini canlı tutmak ve bu sevgiyi ile tarihte olanları gelecek nesillere aktarmak

¹⁷⁹ Ruhi Aytaç, “Sıtkı Sever, ‘Tayoş’ Hilmi, Rus Aleksander mı Dediniz?”, *Haber342.com*, (8 Mart 2017), 1.

¹⁸⁰ Celal Yalbaş.

¹⁸¹ *Gaziantep Güneş*, “Antep Savunması İle İlgili Belgeler Gelmeye Başladı”, (1 Haziran 2007), 3.

amacıyla Antep Savunmasının panorama tekniğiyle canlandırılmasını düşündüklerini söyledi¹⁸². Sıtkı Severoğlu, bu açıklamasıyla ilk kez “panorama” tabirini kullanarak Antep Savunmasının temsiline ilişkin yeni bir anlatı biçiminin ipucunu vermiştir. Daha öncesinde şehirde hiç böyle bir teknik kullanılmamış olup, Türkiye genelinde de çok az bulunmaktadır. Bu tercih, tarihî olayların yalnızca yazılı belgelerin sergilenmesinden ziyade, görsel ve mekânsal deneyimler aracılığıyla da aktarılabilceği yönünde olabileceğini göstermiştir. Panorama tekniğinin dile getirilmesi, modern tarih anlatılarının yerel düzeyde de benimsendiğini ortaya koymuştur. Böylece Severoğlu öncülüğündeki tarih kurulu, Gaziantep tarihinin görselleştirilmesi yoluyla geçmişin gelecek kuşaklara daha etkili aktarılmasını hedeflemiştir.

Müzenin çalışmaları kapsamında, Sıtkı Severoğlu’nun savunmaya dair bilgi, belge ve tanıklıkların derlenmesine yönelik çağrısı hakkındaki ayrıntılar şu şekildedir:

Gaziantep’in kadını, erkeği, yaşlısı, çocuğuyla açlığa, yokluğa göğüs gererek vatan, millet, bayrak sevgisini herkese gösterdiğini ve dünyaya örnek olan bir savunma örneği ortaya koyduğunu belirten Geçici Tarih Kurulu Başkanı Sıtkı Severoğlu, bu gerçeği gelecek nesillere aktarmak için çalıştıklarını söyledi. Bunun doğru bilgilerle gelecek nesillere aktarılması için Emekli Korgeneral Dursun Bak, Yaşar Büyükoğlu, Adil Dai, Abdullah Özer, Akden Köylüoğlu, Fahri Anlaroğlu, Mizyal Karabiber, Abdulkadir Evişen, Halit Ziya Biçer ve Ali Atalar’dan oluşan Geçici Tarih Kurulu’nun çalışmalarını sürdürdüğünü kaydeden Severoğlu, şu çağrıda bulundu: “Gaziantep Savunması ile ilgili kim ne biliyorsa, kim büyüklerinden ne duymuş ne öğrenmişse bunu kurulumuz üyeleriyle paylaşmasını istiyoruz. Ayrıca, oluşturduğumuz kurulda görev almak isteyenlere; panorama binasında yer alacak, bilinen kahramanların fotoğraf, isim ya da resimlerine ihtiyaç duyuyoruz. Bu bağlamda, elinde bilgi, belge, doküman, araç, gereç bulunanların ya da Gaziantep Savunması ile ilgili büyüklerinden dinlediği, bildiği ne varsa kayıt altına almak istiyoruz”.

Bu girişimin Gaziantep tarihinin gelecek nesillere aktarılması açısından önemli olduğunu kaydeden Sıtkı Severoğlu, yüreğinde Gaziantep sevgisi taşıyan herkesin bu girişime destek olması gerektiğini vurguladı. Severoğlu, katkıda bulunmak isteyenlerin kendisine 220 40 40, Emekli Korgeneral Dursun Bak’a 211 37 00, Yaşar Büyükoğlu’na 518 10 01 ve Ali Atalar’a ise 215 30 20 numaralı telefonda ulaşabileceklerini vurguladı¹⁸³.

Sıtkı Severoğlu’nun bu açıklamaları, müzenin kuruluş aşamasındaki toplumsal katılıma önem veren bir yaklaşım olmuştur. Ayrıca Antep Savunmasını toplumsal seferberlik biçimi olarak ele alan Severoğlu, bireysel tanıklıkların ve özel belgelerin toplanmasına verdiği önemle müze çalışmalarına verdiği değeri gözler önüne sermektedir. Severoğlu’nun görsel hafıza oluşturmayı hedeflemesi, tarih anlatılarının bir mekan aracılığı ile sergilenmesi yönündeki çağdaş eğilimlerle örtüşmektedir. Bu açıdan müzenin panoramik yapıda olması oldukça önemlidir.

¹⁸² *Gaziantep Güneş*, “Antep Savunması İle İlgili Belgeler Gelmeye Başladı”, 3.

¹⁸³ *Çukurova Hürriyet*, “Gaziantep Tarihi İçin İşbirliği Çağrısı”, (13 Mayıs 2007), 22.

2.6.2. Sıtkı Severoğlu'nun Müze Binasını Ücret Almadan Yapacağına Dair Taahhüdü

Vali Süleyman Kamçı, ilçe belediye başkanları, Ticaret ve Sanayi Odası ile Organize Sanayi Başkanları, Şehitkamil ve Şahinbey kaymakamları, Tugay Komutanı, sanayici Abdülkadir Konukoğlu, Dursun Pak¹⁸⁴ ve Sıtkı Severoğlu'nun yer aldığı toplantıda, Asım Güzelbey'in 2.800 metrekarelik alanı müze yapılması için vereceğini söylediği belirtildi. Toplantıya davet edilen, Anıtkabir'i yapan ve Fatih'in İstanbul'u fethi panoramasını gerçekleştiren Mehmet Özel'in sunum yaptığı ve bu projenin çok beğenildiği öğrenildi. Asım Güzelbey'in "Ben arsayı temin ederim", şeklindeki jestine karşılık, Abdülkadir Konukoğlu'nun "Binayı da ben yaptırım", dediği, ancak isim şartı getirdiği ifade edildi. Bunun üzerine toplantıya katılan Sıtkı Severoğlu, binanın projesini ücret almadan yapacağını taahhüt ederken, odalar ve belediyelerin ise maddi destek vaadinde bulunduğu bildirildi. Bu paranın ise yaklaşık 1,5 trilyon olabileceği ifade edildi¹⁸⁵.

Panorama 25 Aralık Müzesi'nin kuruluş sürecine dair yapılan Mayıs 2007'deki toplantıda, Sıtkı Severoğlu'nun üstlendiği rol; yapısal ve entelektüel düzeyde katkı sunduğunu ortaya koymuştur. Proje tasarımını herhangi bir maddi beklenti gözetmeden gerçekleştireceğini beyan eden Severoğlu, bu taahhüdüyle tarihsel bir sorumluluk bilinci sergilemiş ve yerel hafızanın kurumsal bir çatı altında inşasına yönelik samimi bir irade ortaya koymuştur. Bu tutum, onun kamusal tarih üretiminde kurucu bir figür olarak yer aldığını göstermektedir. Vali, belediye başkanı ve iş adamlarının maddi destek üzerinden projeye katkı sunduğu bir ortamda, Sıtkı Severoğlu'nun sivil bir birey olarak maddi destek sağlaması, onu projede farklı bir konuma yerleştirmiştir. Böylece Severoğlu, kültürel miras alanında sadece bir lider konumunda olmamın haricinde, doğrudan üretim sürecine katılan bir aktör olarak değerlendirilebilir.

2.6.3. Müze Kuruluşu Esnasında Yapılan Toplantılar

2.6.3.1. Sıtkı Severoğlu başkanlığında panorama toplantısı

25 Nisan 2007 tarihinde gerçekleştirilen üçüncü toplantıda kurul başkanlığına Sıtkı Severoğlu seçilmiş, Yaşar Büyükoğlu başkan yardımcısı, Ali Atalar ise sekreter olarak belirlenmiştir. Gündem doğrultusunda; kurul organlarının tespiti ve seçimi yapılmış, kurulun görev alanları netleştirilmiş, toplanacak belgelerin sistematik olarak değerlendirilmesi kararlaştırılmıştır. Ayrıca, çalışma takviminin belirlenmesi ve toplantı tutanaklarının düzenlenerek imza altına alınması da toplantının temel kararları arasında yer almıştır¹⁸⁶. Bu toplantı, Sıtkı Severoğlu'nun fikir üretmesinin yanı sıra

¹⁸⁴ Dursun Bak.

¹⁸⁵ *Gaziantep 27*, "Güzelbey'den Bir Tarih Hamlesi Daha", (5 Mayıs 2007), 2.

¹⁸⁶ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı*, (2007), 8.

uygulama süreçlerine yön veren bir sorumluluk üstlendiğini göstermektedir. Başkan olarak görev paylaşımı, belge toplama ve takvim oluşturma gibi temel adımları yürütmesi, Gaziantep'in kültürel mirasına kurumsal katkısını bir kez daha açıkça ortaya koymuştur.

2.6.3.2. Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi projesi tanıtım toplantısının içeriği ve planlanan uygulamalar

5 Haziran 2007 tarihinde saat 17.30'da Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Meclis Toplantı Salonu'nda, "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi" projesinin halka ve basına tanıtımı amacıyla bir bilgilendirme toplantısı düzenlenmiştir. Toplantının ana gündemini, müzenin içeriğine dair mimari, sanatsal ve tarihsel tasarıların kamuoyuyla paylaşılması oluşturmuştur. Etkinliğe dönemin Gaziantep Valisi Süleyman Kamçı, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey, Gaziantep Ticaret Odası Başkanı Mehmet Aslan, Gaziantep Sanayi Odası Başkanı Nejat Koçer, E. Korgeneral Dursun Bak gibi isimler katılmış; proje hakkında açıklamalarda bulunmuşlardır.

Toplantının son bölümünde katılımcıların dilek ve temennileri alınmıştır. Toplantıda müzenin tematik içeriğine yönelik çok sayıda öneri ve karar da kayıt altına alınmıştır. Buna göre müze katında; Antep Harbi dönemine ait çetelerin fotoğrafları, sanat değeri yüksek sekiz adet yağlı boya tablo, Antep savunmasına katılan kahramanların adlarının yazılı olduğu mermer panolar ve Müfide Ferit'in "Türkler Saygı ile Eğiliniz, Antep Karşısındasınız" başlıklı yazısının yer alması planlanmıştır. Şahinbey, Şehit Kamil, Karayılan gibi şahsiyetlerin destansı mücadelelerini konu edinen canlandırmalar ile savaşın sivil yönünü yansıtan figüratif düzenlemeler de öngörülmüştür. Bina dış cephesinde Gaziantep Savunmasını sembolize eden büyük bir kabartma rölyefin yer alması, giriş meydanında ise Atatürk ve yerel kahramanların birlikte betimleneceği anıtsal bir heykel grubunun konumlandırılması kararlaştırılmıştır. Ayrıca, kadınların ve çocukların savaş sürecindeki sembolik rolleri görsel anlatımlarla temsil edilecektir. Müze giriş zemin katında ise 5.000 şehidin künyesinin kadın-erkek ayrı bloklar halinde mermer üzerine yazılması, şehit isimlerinin yanı sıra "Açlık Beyannamesi", Atatürk'ün telgrafı, Gazilik Beratı ve özel üretim bir İstiklal Madalyası yer alacaktır. Sanayi, tarih ve kahramanlık temasını birleştiren bu proje, Gaziantep'in kolektif hafızasını yeni nesillere aktarmayı

hedeflemektedir¹⁸⁷. Yapılan bu toplantı, Gaziantep'in tarihsel belleğini kurumsallaştırma yönünde bürokratik ve sivil yöneticilerin bir arada yer aldığı ciddi bir girişimi yansıtmıştır. Dolayısıyla bu girişim, yapılacak olan müzenin ehemmiyetini gözler önüne sermiştir.

2.6.3.3. Akten Köylüoğlu'na Asım Güzelbey'den mesaj ve Sıtkı Severoğlu'nun vefası:

Fotoğraf 13. Akten Köylüoğlu ve Sıtkı Severoğlu (Nilüfer Köylüoğlu-Sosyal Medya, 2022)

Sayın Akten Köylüoğlu,

Tarihimizin şaheser bir savunması olan Antep Harbi'ni panorama tekniği ile günümüz ve gelecek kuşaklara aktarmak üzere, "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi" yapımı projesi başlatılmıştır. Geçmişte yaşlısıyla, genciyle, çoluk çocuğuyla topyekûn düşmana direnerek; vatan, millet ve bayrak sevgisini bugünlere, bizlere emanet eden, bağımsızlığımızı sağlayan atalarımızın aziz hatıraları için gerçekleştirilecek olan bu projeyi tanımak ve konuyla ilgili söylemek istediklerinizi bizlerle paylaşmak üzere, aşağıda planlanan toplantıya katılacağınızı değerlendiriyor, sizlere sağlık, başarı ve mutluluklar diliyoruz.

Dr. Asım Güzelbey, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı.

Toplantı Yeri: Büyükşehir Belediyesi Meclis Toplantı Salonu.

Toplantı Tarihi: 5 Haziran 2007.

Toplantı Saati: 17.30¹⁸⁸.

Bu davet metni, "Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi" projesinin temellendirilmesinde sembolik değeri yüksek bir adımı temsil ederken, Akten Köylüoğlu'na duyulan saygıyı da açıkça yansıtmaktadır. Dr. Asım Güzelbey'in imzasıyla gönderilen bu çağrı, Antep Harbi'nin tarihsel hafızasını gelecek kuşaklara aktarmayı hedefleyen kurumsal bir girişimin parçasıdır. Köylüoğlu'nun projeye davet

¹⁸⁷ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı*, (2007), 2-7.

¹⁸⁸ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı*, (2007), 1.

edilmesi, onun hem toplumsal itibarı hem de yerel belleğe katkısının kabulü olarak değerlendirilebilir.

Sıtkı Severoğlu, müze açılışının ardından Akten Hanım'ı evinde ziyaret etmiş; ona madalya ve plaket takdim ederek duyduğu özel saygıyı kişisel bir vefa örneğine dönüştürmüştür¹⁸⁹.

Bu jest, Severoğlu'nun kültürel hafızayı yalnızca kamusal düzlemde değil, bireysel düzlemde de sahiplenişini göstermektedir.

2.6.3.4. 2008 yılı ekim ayı toplantısı özeti ve Sıtkı Severoğlu'nun katkısı

“Gaziantep Kahramanlık Panoraması Müze Projesi” kapsamında düzenlenen 2008 yılı Ekim ayı toplantısı, geçici icra ve tarih kurulu üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir. Toplantıda, E. Korgeneral Dursun Bak'ın açılış konuşmasının ardından, Sıtkı Severoğlu Fransız arşivlerinden elde edilen belgeler hakkında kapsamlı bir açıklama yapmıştır. Bu belgeler, projeye tarihsel derinlik kazandırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Severoğlu'nun bu arşiv katkısı, onun belgesel temelli bir yaklaşıma verdiği önemi ortaya koymaktadır. Yrd. Doç. Dr. Celal Pekdoğan ve Dr. Abdülkadir Tanrıverdi'nin rapor ve değerlendirmeleri belgelerin akademik geçerliliğini güçlendirmiştir. Yüksek Mimar Ceren Severoğlu Uğurluer, projeye dair mimari sunumu gerçekleştirmiştir. Toplantı, katılımcı görüşleri ve sonraki faaliyet planlaması ile son bulmuştur¹⁹⁰. Bu toplantı, Sıtkı Severoğlu'nun tarihsel belge temelli yaklaşımını ve projeye sunduğu arşiv katkısını; kızı Ceren Severoğlu Uğurluer'in ise mimari boyuttaki uzmanlığını öne çıkarmıştır. Her iki isim, müzenin içerik ve yapı olarak nitelikli temellendirilmesine katkı sunmuştur.

2.6.4. Sıtkı Severoğlu'nun Fransız ve İngiliz Arşivlerinden Gaziantep'e Tarihsel Belgelerin Temin Sürecindeki Rolü

Sıtkı Severoğlu, Geçici Tarih Kurulu Başkanı olarak bu kez de Fransız ve İngiliz arşivlerinden temin edilen belgelerin kente kazandırılmasında etkin rol üstlenmiştir:

Gaziantep Savunmasını anlatan “Antep Savunması Kahramanlık ve Panorama Müzesi”ni kurmak için bir araya gelen Gaziantep'li, İngiliz ve Fransız arşivlerindeki Gaziantep savunmasına ait belgeleri getirtti. Britanya Milli Arşivi'nden alınan 582 belgede İngilizlerin kenti Fransızlara teslim ettikleri döneme kadar, Fransa'dan getirtilen belgelerde ise Gaziantep Savunması döneminde Fransızların yaptıkları askeri yazışmalar ve savaş belgeleri yer alıyor. Emekli Korgeneral Dursun Bak önderliğinde müze

¹⁸⁹ Nilüfer Köylüoğlu, “Akten Köylüoğlu ve Sıtkı Severoğlu”, *Instagram*, (15 Mayıs 2014).

¹⁹⁰ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı*, (2008), 16.

çalışmaları yürüten Gaziantep Savunması Kahramanlık Panorama Müzesi Geçici İcra Kurulu, Tuğcan Otel’de düzenlediği basın toplantısıyla belgeler hakkında bilgi verdi. Toplantıda konuşan Dursun Bak, tarihi belgelerin Türkçeye çevrilerek üniversiteler ve diğer araştırmacıların hizmetine sunulacağını söyledi. Müzenin kurulması için icra ve tarih kurulları oluşturduklarını söyleyen Bak, iki yıldır aralıksız çalıştıklarını anlattı. Titiz bir çalışma sonucu bulunan ve Gaziantep’li iş adamlarının desteğiyle satın alınan belgelerin Türkçeye çevrildikten sonra yayımlanacağını vurgulayan Bak, Geçici Tarih Kurulu Başkanı Sıtkı Severoğlu da Fransızlara ait belgelerin çok dikkat çekici olduğunu belirterek, “Tüm harp orijinleri var. Harp sırasında buradaki bölge komutanının arşivine ulaştık. Bu bölge komutanı daha sonra Birinci Dünya Savaşı’na general rütbesiyle katıldığı için çok geniş bir dokümanı var” dedi¹⁹¹.

Yapılan toplantılara ilişkin olarak bir diğer yerel gazetede, konu ile ilgili daha kapsamlı ve ayrıntılı bilgilere yer verildiği tespit edilmiştir:

Gaziantep Savunması ile ilgili Fransa ve İngiltere’de yapılan araştırmalar sonucu elde edilen 3 bin 394 yeni belge kamuoyuna açıklandı. Toplantıda Gaziantep Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü Başkanı Doç. Dr. Celal Pekdoğan¹⁹², araştırmacı Abdulkadir Tanrıverdi ve Antep Harbi’ne dair çeşitli çalışmaları bulunan Gaziantep’li tarihçi Adil Dai, getirilen belgelerin tarihsel önemi üzerine konuşmalar yaptı. “Antep Savunması Kahramanlık ve Panorama Müzesi Projesi” kapsamında Fransa ve İngiltere’den temin edilen belgelerin Türkçeye çevrilerek üniversiteler, Türk Tarih Kurumu ve diğer araştırmacıların hizmetine sunulması hedeflenmektedir. Projenin yürütücüleri olan Geçici İcra Kurulu ile Geçici Tarih Kurulu’nun çabalarıyla elde edilen belgelerin genel incelemeleri yapılmış, bu süreçte İngiltere’den gelen belgelerde ülkenin bölgeye dair genel politikaları ile bölgenin Fransızlara nasıl teslim edildiği anlatılmıştır. Geçici Tarih Kurulu Başkanı Sıtkı Severoğlu, Fransızlara ait belgelerin ise oldukça dikkat çekici olduğunu belirterek, harp döneminde bölgedeki komutanın arşivine ulaşıldığını ve bu kişinin daha sonra Birinci Dünya Savaşı’na general rütbesiyle katıldığı için çok geniş bir dokümantasyona sahip olduğunu ifade etmiştir. Belgelerde, Gaziantep’e yönelik yapılan tüm istihbarat raporları, yerel direnişçilerin faaliyetleri, gizli belgeler, telgraflar, raporlar, Fransızların stratejik planları ve Batı basınındaki bazı makale ve kupürler yer almaktadır. Bu belgeler yalnızca Fransız bakış açısını sunmakla kalmayıp, aynı zamanda mevcut Türk kaynaklarıyla karşılaştırma yapma imkânı da sağlamaktadır. Sıtkı Severoğlu, bu kapsamlı çalışmanın yıllar süreceğini, geçmişte de bu konuda bazı girişimler olduğunu ancak sonuç alınmadığını belirtmiş, bugün ise belgelerin Türkçeye çevrilerek kamuoyuna, üniversitelere ve Türk Tarih Kurumu’na planlı bir şekilde sunulacağını açıklamıştır¹⁹³.

Sıtkı Severoğlu, konuya dair ayrıntılı bilgiler sunmuş ve bu bilgiler müze çalışmaları için önemli bir kaynak teşkil etmiştir. Açıklamalarıyla sürecin bilimsel yönünü pekiştiren Severoğlu’nun vurguladığı; Fransız ve İngiliz arşivlerinden temin edilen belgelerin önemi, Gaziantep Savunmasının tarihsel gerçekliğinin nesnel kaynaklarla desteklenmesi açısından büyük değer taşımaktadır. Bu belgeler, savaş sürecine dair tarafsız ve birincil kaynak niteliğindedir. Böylece, Dursun Bak, Sıtkı Severoğlu ve müze ekibi yerel tarih bilincinin geliştirilmesi ve tarihsel anlatının akademik temellere dayanması sağlamıştır.

¹⁹¹ *Gaziantep Sabah*, “İngiliz ve Fransızlardan Antep Harbi Belgeleri”, (25 Kasım 2008), 7.

¹⁹² Yrd. Doç. Dr. Celal Pekdoğan.

¹⁹³ *Gaziantep Hakimiyet*, “Tarihin Paşası”, (31 Ekim 2008), 7.

2.6.5. Müzeye Tahsis Edilen Alanın İptali ve Projenin Rafa Kaldırılması

Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Projesi, yer tahsis yapılmasına rağmen beklenmedik şekilde iptal edilmiştir. Turizm Derneği, bağımsız bir sivil inisiyatif olarak müze fikrini yaşatmak adına çabalarını sürdürmüş, bu süreçte kamuoyunu bilgilendirme ve farkındalık oluşturma yönünde gerekli açıklamaların yapılacağını dile getirmiştir:

Bugün 19 Mayıs Atatürk'ü Anma, Gençlik ve Spor Bayramı. Birçok kurum ve kişi “Türk milletinin kahramanlığı, cesareti ve şanlı tarihine” ilişkin yaldızlı mesajlar yayınladı. Ancak Turizm Derneği girişimi ile yapılması planlanan Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Projesi rafa kaldırıldı. Mart ayı içinde müzeye tahsis edilen alan, anlaşılmaz bir şekilde iptal edildi. 3 dönüm alan üzerine yapılacaktı. Panorama Müzesi için Şehitkamil Belediyesi Meclisi, Mart ayı olağan meclisinde 3 bin metrekare yer tahsis etmiş, söz konusu oturumu müzenin girişimcilerinden olan Emekli Korgeneral Dursun Bak Paşa da izlemişti. Turizm Derneği, tahsisin neden iptal edildiğine ilişkin bir açıklama yapmadı. Ancak bu ayın sonunda basın kuruluşu temsilcileriyle bir araya gelerek önemli açıklamalarda bulunulacağı ifade edildi. Tahsis iptal edilen ve inşaat ruhsatı alınarak yapımı için de Ankara’da yaşayan bir Gaziantep’in sponsor olması kesinleşen, Atatürk Spor Salonu’nun arkasında planlanan Panorama Müzesi, bu girişimle askıya alındı. “Tahsisiniz İptal Oldu” Tamamlandığında müze olarak Kültür ve Turizm Bakanlığına veya belediyeye devredilecek olan “Gaziantep Panorama Müzesi”nin ruhsat projeleri ve maketleri hazırlanmış, TMMOB’nin ilgili şubelerinden ve belediye tarafından onaylanmıştı. Şehitkamil Belediye Başkan Yardımcısı Hüseyin Kılıç’tan gelen ruhsat iptali yazısı ile uzun zamandır yapılan bu çalışma sonlandırıldı. Gaziantep’in tanıtımına katkısı olacak ve gelen yerli ve yabancı turistlere savaşta Gaziantep’i doğru tanıtmaya amaçlanan müze projesi, daha başlatılmadan iptal edildi¹⁹⁴.

Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Projesi her ne kadar rafa kaldırılmış olsa da bu proje, ilerleyen günlerde yeniden gündeme gelmiş ve gereken kararlılık sağlandığında, müze projesi planlanarak hayata geçirilmiştir.

2.6.6. Panorama Müzesi Projesine Hilmi Barlas’tan Katkı

Gaziantep’in yakın tarihine ışık tutacak Panorama Müzesi projesine, Hilmi Barlas maddi desteğiyle katkı sunmuştur. Konu ile ilgili detaylar şu şekildedir:

Ünlü avukat, savaş gazisi memleketini hiç unutmadı. Ankara’nın tanınmış avukat ve iş adamlarından Hilmi Barlas, doğup büyüdüğü Gaziantep’in kurtuluşunu anlatan bir müze ve yağlıboya panorama yaptırıyor. Kentte Gar yakınlarında 3 dönüm arazi üzerine kurulacak müzede, 1918-1919 yıllarında Gaziantep’li insanların kurtuluş mücadelesinin figürlerini içeren, 15 bin metrekarelik yağlıboyadan oluşacak bir panorama da yer alıyor. Hilmi Barlas, proje aşamasındaki müze ve panoramanın 3 milyon dolara mal olacağını söyledi. Barlas, “Gaziantep’in Fransızlar tarafından işgal edildiği yıllarda halkla birlikte ailem de savunmada büyük yarar ve kahramanlıklar sergiledi. Gaziantep’in kurtuluşu bir destandır. Müzeyi, bu destanın unutulmaması ve özellikle gençlerin millî duyguyu, vatan ve bayrak sevgisini geliştirmesi için yaptırıyorum,” dedi. Projenin büyük bir kısmının Güzel Sanatlar eski Genel Müdürü Mehmet Güleriyüz tarafından çizildiğini, önümüzdeki günlerde Gaziantep Tren Garı yakınında panorama müzesinin temelini atacaklarını belirten Barlas, “Moskova, Brüksel, Kahire, Londra ve Paris’te bu panoramalardan var. Türkiye’de ise bir ilk olacak,” diye konuştu. Hilmi Barlas, 1918-1919 yıllarında memleketi Gaziantep’i Fransızlar işgal edince, tüm kentlilerle birlikte ailesinin de silahlı mücadeleye katıldığını söyledi ve “Gençler bu günleri unutmasın,” dedi. Panorama, 15

¹⁹⁴ *Gaziantep Hakimiyet*, “Hayali Müze”, (19 Mayıs 2009), 1.

bin metrekairelik yağlıboya resimden oluşacak ve Antep savunmasını figürlerle anlatacak. Önümüzdeki günlerde temeli atılacak olan tarihi Antep Savunması Panoraması 3 milyon dolara mal olacak. “Hilmi Barlas” adı verilecek müze, kurulacak vakıf tarafından yönetilecek¹⁹⁵.

Panorama Müzesi projesi, bireysel girişimlerin yerel tarih anlatısına etkisini göstermesi bakımından oldukça dikkat çekicidir. Hilmi Barlas’ın da bu projeye maddi destek sağlaması, bireylerin yerel hafızanın inşasına katkı sunabileceğini göstermesi açısından önemlidir. Müzeye Hilmi Barlas adının verileceği yönündeki iddialar ise zamanla gerçekleşmemiştir. Bu durumun gerekçesini kamuoyuna yansıtan, herhangi bir resmi açıklamaya ulaşılamamıştır.

2.6.7. 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi Açıldı

Panorama Dosyasına göre, müzenin yönetim kadrosunda görev yapan Tarihçi Murat Dağ ile 2022 yılında kapsamlı bir röportaj yapılmıştır. Bu görüşmede Murat Dağ, müzenin kuruluş süreci, işleyişi ve taşıdığı anlam üzerine önemli değerlendirmelerde bulunmuştur:

+Müzenin ilk toplantısı 2015 yılında yapıldı. O toplantıdan müzenin açılışına kadar her safhada varım. Müzenin ilk toplantısında 26 yaşındaydım. Şimdi 33 yaşındayım. Yani burada 7 yıllık müzenin her safhasını görmüşlüğüm var. Bu benim farklı bir hissiyata kapılmama neden oluyor. Çünkü bir çocuğum gibi görüyorum burayı. Bir çocuğun doğumundan 7 yaşına kadar siz her evresini görüyorsunuz. Her evresine şahit oluyorsunuz. Ben de bu müzenin her evresini gördüm. Tabii belediye başkanımız da bizi bu göreve layık gördü. Şu an müzenin yönetiminde ben bulunuyorum. Ekip arkadaşlarımla birlikte iyi şartlarda insanlara nasıl hazırlanır, nasıl anlatılır, bunlar üzerine çalışıyoruz.

-Müzeyi anlatan kişiler bir eğitim geçti o konuda bilgi verir misiniz?

+Şu an müzemizde 13 tane uzman tarihçi arkadaşlar var. Tabi bu arkadaşlar rastgele alınan arkadaşlar değil. Belediye Başkanımızın bizzat talimatı ile yüksek lisans seviyesindeki doktora seviyesindeki arkadaşlar. Müzeye alınırken de belli eğitimlerden belli sınavlardan geçtiler. Mesela bir şart Osmanlıca belge okuyabilmeleri idi. O bizim için çok önemli. Çünkü müzede onlarca Osmanlıca belge var. Bu belgeleri tasnif edebilmeleri, belgelerin konusunun ne olduğunu bile bilmeleri bizim için çok önemli. Bu sınavı geçen arkadaşlar bir ayağını tamamlamış oldu. Daha sonra Antep Savunmasına hakim olmaları lazım. Bunu düşünerek Antep ile ilgili onlarca kitap verdik. Bu kitapları da okudular. Bu kitaplardan da sözlü yazılı sınavlar yapıldı. Sınavları geçen arkadaşlar şu an bizimle birlikte çalışıyorlar ve biz eminiz ki seçici kurul doğru çalışmalar yapmış. Şu an müzeye gelen her kişi; müzenin girişinden çıkışına kadar arkadaşların aktarımı ile Antep Savunmasının her aşamasını biliyorlar ve duygu seline kapılıp müzeyi terk ediyor.

-Gazi ve şehit yakınlarından aldığınız emanetler var. Bu emanetler emin elde mi?

+Şimdi müzenin her aşamasına şahit olan birisi olarak şunu açıkça söyleyebilirim. Teşhir tanzim çalışmaları sırasında Belediye Başkanımız bir çağrıda bulundu: Sandığınızda saklı olan; atanızın, dedenizin, Antep Savunması kahramanlarını bize onları anlatacak onları hatırlatacak kahramanlığının birer sembolünü bize bağışlayın diye çağrıda bulundu. Tabi insanlar ilk başta tereddütte idi. Biz atamızdan, dedemizden miras kalan bir şeyi nasıl veririz, nasıl güveniriz diye. Bu hususta bizzat Belediye Başkanımız Sayın Fatma Şahin kendi ıslak imzası ile bir protokol yaptı ve bağışçılardan eserler gelmeye başladı. Biz eserleri buraya almaya başladık. Bize gelen eserler içerisinde birbirinden kıymetli eserler vardı. Tabii yıllarca sandığınızda saklamış ama uygun koşullarda saklanmamıştı. Biz ne yaptık, önce bu eserlerin bakımlarını yaptık. Restorasyonları ve konservasyonlarını

¹⁹⁵ Hüseyin Özbali, “Gaziantep’e Müze Kuruyor”, *Çukurova Hürriyet*, (28 Şubat 2009), 1.

yaptık ve sergilenmeye hazır hale getirdik. Ömrünü uzattık. Tabii bu aşamadan sonra teşhir tanzim aşamasında güvenli vitrinlerde sergilemeye başladık. Bu sergileme sırasında aydınlatmadan tutunda ortamın ısısına kadar hiçbir unsur o esere zarar vermeyecek şekilde sergilenmeye başladı. Bu da insanların güvenini kazanmaya başladı. Tabii yeni gelen ziyaretçi bu sergileme aşamasını gördükten sonra bize şunu diyor: Benim elimde şu var. Benim elimde İstiklal Madalyası var. Benim elimde dedemden kalmış şu evrak-ı metruke var. Bunları bağışlayabilir miyim? Diyor. Bizim de bağışçılara kapımız açık. Aynı şartlarda kurulan bir kurul ile eseri teslim alıyoruz. Tasnifini yapıyoruz. Bizim müzemize uygun şartlarda sergiliyoruz¹⁹⁶.

25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi Müdürü olarak görev yapmış ve 2023 yılı itibarıyla Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Kütüphaneleri ve Müzeleri Müdürlüğü görevini üstlenen Murat Dağ, gerçekleştirdiği röportajda müzenin işleyişine ve güvenlik politikalarına ilişkin kapsamlı bir değerlendirme sunmuştur. Dağ, müzede görev yapan 13 uzman tarihçinin rastgele seçilmediğini, yüksek lisans ve doktora seviyesindeki adayların Osmanlıca belge okuma becerisi, Antep Savunması'na ilişkin derin bilgi düzeyi ve yapılan yazılı-sözlü sınavlar gibi titiz bir süreçten geçirildikten sonra görevlendirildiğini belirtmiştir. Bu yaklaşım, müze ziyaretçilerinin girişten çıkışa kadar Antep Savunması'nın her aşamasını akademik doğruluk ve güçlü bir anlatım diliyle öğrenmesini sağlama amacındadır. Ayrıca, gazi ve şehit yakınlarından bağış yoluyla elde edilen eserlerin kabul süreci, Belediye Başkanı Fatma Şahin'in imzasıyla güvence altına alınan protokoller eşliğinde yürütülmüştür. Bağışlanan eserler restorasyon ve konservasyon işlemlerinden geçirilerek ömürleri uzatılmış; aydınlatma, ısı ve güvenlik koşullarına uygun vitrinlerde sergilenir hale getirilmiştir. Bu titiz süreç; bağışçıların güvenini kazanmış ve yeni bağışların teşvik edilmesine katkı sağlamıştır. Murat Dağ'ın ifadeleri, müzenin yalnızca tarihî mirası koruyan değil, aynı zamanda bilimsel yöntemlerle sürdürülebilir bir kültürel aktarım sağlayan bir kurum olarak yapılandığını ortaya koymuştur.

Antep Savunması ile Kurtuluş Savaşı'ndaki mücadelenin görseller, belgeler ve dönemin eşyalarıyla aktarılmasını amaçlayan müze projesi, Araştırma Komisyonu'nca geliştirilerek Seferpaşa Mahallesi'nde hayata geçirilmiştir. Müze, dört ayrı bölümden oluşmakta olup bu alanlarda Rus ressam Aleksander Samsonov'un Antep Savunması dönemini yansıtan yağlı boya çalışmaları yer almaktadır.

¹⁹⁶ Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Dosyası-Sıtkı Severoğlu Arşivi, "Murat Dağ ile Röportaj", 2022.

Samsonov'un eserleri, müzenin görsel anlatımında önemli bir unsur olarak öne çıkmış ve ziyaretçilere dönemin atmosferini sanatsal bir perspektifle sunmuştur¹⁹⁷.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi tarafından tamamlanan 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi, Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 99. Yıl dönümünde ziyarete açılmıştır. Müze, Antep Savunması'nın farklı yönlerini ele alarak, ziyaretçilere tarihî süreci hem görsel hem de içerik bakımından ayrıntılı biçimde sunmayı amaçlamaktadır. Geniş panoramik alanlar, dioramalar ve tablolar ile desteklenen anlatılar, ziyaretçilere dönemin ruhunu daha yakından hissettirme amacı taşımaktadır. Açılıшта Gaziantep Valisi, belediye başkanları, askerî ve sivil protokol üyeleri yer almıştır. Müze, öğrenciler için süresiz, yetişkinler içinse ilk 3 ay ücretsizdir. Toplu ziyaretler randevu sistemiyle düzenlenmektedir. Gaziantep'in toplumsal hafızasını diri tutmak amacıyla hayata geçirilen bu çalışma, yerel yönetimin kültürel miras aktarımına verdiği önemin bir göstergesi olarak dikkat çekmektedir. Açılıшта yapılan konuşmalarda müzenin tarihsel bilinç ve yerel aidiyet açısından büyük bir kazanım olduğu vurgulanmıştır¹⁹⁸. 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi'nin açılışı, şehrin yakın tarihine ışık tutan önemli bir gelişme olmuştur. Bu süreçte farklı kurumların katkıları ve uzun süredir kent tarihiyle ilgilenen Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı çalışmalar, hazırlanan içeriklerin yerel hassasiyetlerle şekillenmesinde etkili olmuştur. Sonuç olarak, müze Gaziantep'in kolektif hafızasına hizmet eden kalıcı bir yapı niteliği taşımış ve Gaziantep'in önemli bir simgesi haline gelmiştir.

2.6.8. Sıtkı Severoğlu'ndan Fatma Şahin'e Rapor: Panorama 25 Aralık'tan Türk Kurtuluş Savaşı Müzesi'ne (2025)

Panorama 25 Aralık Müzesi, Gaziantep'in kurtuluş mücadelesini canlandıran yapısıyla yerel ve ulusal tarihin önemli mekânlarından biri haline gelmiştir. Ancak Sıtkı Severoğlu'nun, müzenin sunduğu tarihsel anlatının, yalnızca yerel bir çerçevede değil, aynı zamanda Türk Kurtuluş Savaşı'nın bütünselliği içinde değerlendirilmesi gerektiği yönünde görüşleri mevcuttur. Bu doğrultuda Sıtkı Severoğlu tarafından 2025 yılında kaleme alınan ayrıntılı rapor, müzenin dönüşümüne yönelik kapsamlı bir

¹⁹⁷ Feride Pelin İnal, "Antep Savunmasının İzleri Panorama 25 Aralık Müzesi'nde", aa.com.tr, (25 Aralık 2024), 1. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/antep-savunmasinin-izleri-panorama-25-aralik-muzesinde>.

¹⁹⁸ *Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İnternet Sitesi*, "Kahramanlık Destanını Geleceğe Taşıyan 25 Aralık Panorama Müzesi Ziyarete Açıldı", (25 Aralık 2020), 1.

vizyon sunmuştur. Rapor, Panorama 25 Aralık'ın Türk Kurtuluş Savaşı Müzesi kimliği kazanmasını sağlayacak bilgi panoları, özgün belge sergileri ve Atatürk heykel tasarımı gibi öneriler içermektedir. Ayrıca ziyaretçilerin katılımını artıracak bağış masası ve özel etkinliklerle müzenin toplumsal etkileşim gücünün artırılması hedeflenmiştir. Severoğlu'nun önerileri; müze anlatısının bilimsel derinliğini artıran ve ulusal hafızaya daha güçlü bir katkı sağlayacak stratejik bir çerçeve niteliğindedir. Bu bölümde söz konusu öneriler şu şekildedir:

Sayın Fatma ŞAHİN,

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı,

Sayın Başkanım, Panorama 25 Aralık için yapılması gereken işler emirlerinize maruzdur. Her geçen gün tanınırlığı ve ziyaretçi sayısı artan Panorama 25 Aralık için gelen önerilere, zaman içerisinde bizlerin gözlem ve değerlendirmeleri ışığında ilaveler yapılmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

1- Bir Tarih Komisyonu vasıtasıyla Kurtuluş Savaşı ile ilgili ilave bilgi panoları ve tablolar konularak müzemizin Türk Kurtuluş Savaşı etkisi güçlendirilebilir. O zaman müzemiz Türk Kurtuluş Savaşı Müzesi olarak da anılacaktır (Kaldı ki böyle değerlendiren uzmanlar ve tarihçiler vardır).

2- Tablolar için Alexander Samsonov'un Anıtkabir için yaptığı bazı eskiz tabloları satın alınarak maddi ve manevi yönden büyük etki yaratılabilir.

3- Müzemizde ziyaretçilerimiz zaman zaman bağışta bulunmak ve destek sağlamak için talepte bulunmaktadır. Müzemizde Bağış Masası kurulabilir.

4- Müzemizde, kent arşivinde ve elimizde çok sayıda önemli orijinal belge var, bunlarla ilgili belge sergilemesi ve özel günlerde etkinlikler ve de her belge için açılışlar, duyurular yapılmalıdır. Açılış töreninde çağrılar yapılması suretiyle Gaziantep'li eser bağışı konusunda harekete geçirebilir, müzelerimizi zenginleştirebiliriz. Panorama yanında diğer müzeler için de çağrı yapabilir ve böylece tanıtım da yapmış oluruz.

5- Panoramaya çıkmadan önceki sağ alan ikiye bölünüp, Atatürk'ün balmumu heykelinin konulacağı yerin tasarımı yapılarak uygulanabilir.

6- Alt kat zeminde yer alan Gaziantep 1920 haritası için dijital teknoloji kullanılarak yenileme yapılabilir.

7- İngiliz işgal dioraması karşısında bulunan duvara Ankara Antlaşması, Mudanya Antlaşması, Lozan Antlaşması, Türkiye Cumhuriyeti kuruluşuyla ilgili bilgi panoları konulabilir.

8- Çıkışta Ankara Antlaşması'nın bulunduğu alanda ise Gaziantep'te bulunan gezilecek ve görülecek yerlerle ilgili tanıtım görselleri, hatıra fotoğraf köşeleri hazırlanabilir.

9- Karkamış'ta bulunan Eski Fransızlar Karakolu'nda yüzey araştırması sonucu elde edilmiş eserler Kim Kimdir Salonu boş vitrinde sergilenmesi için çalışma yapılmalı.

10- Sinevizyon odasının Sürekli Arıza Veren projeksiyon cihazı acilen onarılmalı ve müzede bir adet yedek projeksiyon cihazı bulunmalı, ikisi de çalışır vaziyette olmalı. Ayrıca teknik özellikleri daha önce müzedeki ilk projeksiyonla aynı özelliklerde olmalı. Kastel'deki projeksiyonların da takibi yapılarak var olan havuz ve su görseli aktif hale getirilmeli.

Bilgilerinize arz ederim¹⁹⁹.

Bekir Sıtkı Severoğlu

Danışman

18.08.2025

Panorama 25 Aralık Müzesi'nin geleceğine yönelik hazırlanan öneri raporu, müzenin mevcut Tarih Kurulu Başkanı Sıtkı Severoğlu'nun girişimiyle oluşturulmuştur. Rapor kamuoyunda gündeme getirilmemiş, yalnızca kurum içi geliştirme sürecinde

¹⁹⁹ Bekir Sıtkı Severoğlu, "Sayın Başkanım, Panorama 25 Aralık için yapılması gereken işler emirlerinize maruzdur", *Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi* (18 Ağustos 2025), 1.

başvurulan bir kaynak olarak kullanılmıştır. Sıtkı Severoğlu'nun asistanı Handan Doğan, bu sürece ilişkin olarak Severoğlu'nun halen müze için aktif biçimde çalışmalar yürüttüğünü ve çeşitli projeler üzerinde düşündüğünü belirtmiştir²⁰⁰. Bu açıklama, Severoğlu'nun yalnızca kurucu dönemle sınırlı kalmayan bir ilgi ve sorumlulukla müzeye katkı sağlamaya devam ettiğini göstermektedir.

Araştırmacı-yazar Murat Uğurluer ise geçmişte Sıtkı Severoğlu ile pek çok müze projesinde birlikte çalışmış bir isim olarak, onun müzecilik alanındaki pratiğini değerlendirmiştir. Uğurluer, Severoğlu'nun Türk Kurtuluş Savaşı'nı bütüncül bir yaklaşımla ele alacak ulusal düzeyde bir müze kurabilecek donanımına sahip olduğunu ifade etmiş ve “O isterse yapar, onda o enerji daima vardır” sözleriyle bu kapasiteye olan inancını dile getirmiştir²⁰¹. Bu bağlamda rapor, yalnızca Panorama 25 Aralık özelinde değil, daha kapsamlı bir tarih anlatısının temellerini tartışmaya açan bir belge olarak da değerlendirilebilir. Hazırlanan içerik, Gaziantep merkezli yerel hafızanın ulusal tarih anlatısıyla bütünleştirilmesi açısından dikkat çekici bir girişim niteliğindedir.

Gaziantep Üniversitesi öğretim üyelerinden ve Panorama 25 Aralık Müzesi'nin kuruluş sürecinde çeşitli katkılarda bulunan Prof. Dr. Hilmi Bayraktar, Sıtkı Severoğlu'nun müze özelindeki bireysel çabalarının dikkate değer bir düzeyde olduğunu ifade etmiştir. Bayraktar'a göre, Severoğlu'nun yürüttüğü çalışmalar sadece belirli bir kurumsal görevin icrasıyla sınırlı kalmayıp, ulusal tarih bilincinin geliştirilmesi, kent kimliğinin pekiştirilmesi ve tarihsel mirasın korunması gibi alanlarda da yüksek düzeyde sorumluluk içermektedir. Kendisinin de Gaziantep'e yönelik aidiyet duygusunun güçlü olduğunu belirten Bayraktar, buna karşın Severoğlu'nun bu şehre olan bağlılığının “Gaziantep sevdalılığı” düzeyini aşarak bir “Gaziantep aşkı”na dönüştüğünü vurgulamıştır²⁰². Bu değerlendirme, Sıtkı Severoğlu'nun müze çalışmaları çerçevesinde gösterdiği sürekli motivasyonu ve uzun soluklu gönüllü katkılarını daha görünür kılmakta; bireysel inisiyatifin yerel tarih yazımı ve kent belleğinin inşası süreçlerindeki önemine de dikkat çekmektedir.

²⁰⁰ Handan Doğan, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, (Görüşmecî: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Haziran 2025).

²⁰¹ Murat Uğurluer, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, (Görüşmecî: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Haziran 2025).

²⁰² Hilmi Bayraktar, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, (Görüşmecî: Doç. Dr. Mehmet Biçici-Mehmet Ali Erturhan, Mülakat, 28 Ocak 2025).

2.7. Kamil Ocak Platformu

2.7.1. Kamil Ocak Stadyumu’nun Yıkılmasını Engelleme Aşamasında Verilen Mücadele

Gaziantep’in sosyal ve kültürel gelişiminde önemli rol oynayan isimlerden biri de Mehmet Kamil Ocak’tır. 1965 yılında Adalet Partisi milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi’ne giren Ocak, aynı dönemde Spor İşlerinden Sorumlu Devlet Bakanlığı görevini üstlenmiştir. Bakanlığı döneminde özellikle sporun yaygınlaştırılması için çaba göstermiş, Gaziantep’e bir stadyum ve bir spor salonu kazandırarak şehrin sportif altyapısının gelişmesine öncülük etmiştir. Kamil Ocak, sporun yalnızca bir fiziksel aktivite olmadığını, aynı zamanda gençlerin yönlendirilmesinde ve toplumsal bütünleşmenin sağlanmasında stratejik bir alan olduğunu savunmuştur. Ocak, futbolun küresel ölçekteki etkisini fark ederek Anadolu’nun çeşitli kentlerinde spor takımlarının kurulmasına destek olmuş, çim saha uygulamalarıyla futbolun daha sağlıklı ortamlarda oynanmasını sağlamıştır. Gaziantep’te uzun yıllar kullanılan ve adını taşıyan stadyum, spor salonu ve spor kompleksi onun bu vizyonunun bir sonucudur. Ayrıca, eğitim alanındaki katkılarıyla da tanınan Ocak’ın ismini taşıyan ilköğretim okulu hâlen faaliyet göstermektedir. Tüm bu katkılar, onun Gaziantep için ne denli değerli bir isim olduğunu göstermektedir²⁰³.

2015 yılları itibarıyla Kamil Ocak Stadyumu’nun yıkılması yönünde alınan kararlar neticesinde dönemin Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanı Sıtkı Severoğlu, sürece dair yaptığı açıklamalarda, stadyumun yıkılmasını “başlı başına bir yanlış” olarak nitelendirmiştir²⁰⁴. Kentin merkezinde yer alan ve altında kebabçıları, tekel bayileri bulunan²⁰⁵ stadyum, yalnızca bir spor alanı değil, aynı zamanda Gaziantep’in sosyal kültürüne değer katan sembolik bir mekân işlevi görmüştür. Stadyumun geleceği belirsizleşmiş; bu durum sivil toplum liderlerinin ve kanaat önderlerinin tepkisini çekmiştir. Bu olaylar neticesinde de Sıtkı Severoğlu, Kastel Dergisi aracılığı ve hazırladığı raporlar ile şu değerlendirmeleri yapmıştır:

Stadyum ve Arena

²⁰³ Mehmet Biçici, “Devlet ve Siyaset Adamı: Mehmet Kamil Ocak”, *Gaziantep Üniversitesi Ayıntab Araştırmaları Dergisi*, 2/2, (30 Aralık 2019), 24.

²⁰⁴ *Arkitera*, “Kamil Ocak ‘Meydan’ Savaşı Belediye yeşil alan sözü verdi, Cumhurbaşkanı ‘cami’de ısrarlı, TOKİ ‘AVM’ diyor, Gaziantep halkı direniyor”, (Erişim 15 Mayıs 2015).

²⁰⁵ Semiray Yücebaş-Mesut Yücebaş, “Yerel Basında Kamil Ocak Stadyumunun Yıkılışı: Yıkılan Tarih Mi, Yerel Basın Mı?”, *Strata: İlişkisel Sosyal Bilimler Dergisi*, 2020, 104.

Kamil Ocak Stadyumu'nun yıkılması ve yerine Gaziantep Arena'nın yapılması konusu gündemimizde yer alıyor. Eski stat yıkılarak, yerine Beylerbeyi'nde inşa edilecek Arena'nın mimari projesine bu sayımızda yer verdik.

Sokakları, parkları, tarihi ve kültürü daha önemlisi şehrin kıymetini bilen halkı, bir şehri yaşanır kılar. Gaziantep, halkının herhangi bir inanç ve etnik kimlik ayırmaksızın yardımlaşma uğruna birbirine elini uzattığı benzersiz bir şehirdir. Gaziantep; kenetlenmek, şehir için önemli bir amaç uğruna taşın altına elini koymak isteyen cengâverlerin memleketidir. Bu memleketin tarihinde sorumluluk alma cesareti gösteren, eğitilmiş, duyarlı ve insan odaklı icraatlar ortaya koyan kıymetli isimler yer alır. Örnek alınacak, hatırlanması gereken isimlerden bir tanesi de Mehmet Kamil Ocak'tır. Babası Mustafa Bey (Gaziantep Mevlevi Şeyhi Mustafa Efendi, Fransız işgaline karşı, Antep'in savunmasında en önemli kahramanlardan birisidir.) gibi Gaziantep Belediye Başkanlığı görevi yürüten Kamil Ocak, Spordan Sorumlu Devlet Bakanlığı yapmıştır. 1936 yılında Milli formayla Basketbolcu olarak Berlin Olimpiyatlarına katılmıştır. Kendisi, Gaziantep ilinin ilk stadyumunu, spor salonunu ve spor kompleksini inşa ettirmiştir. Şehre emek vermiş, şehrin gelişimi için katkıda bulunmasının yanında İstanbul, Ankara ve İzmir'de oynanan profesyonel futbol müsabakaları Ligler kurularak Profesyonel Futbolun Anadolu'ya yayılması sağlanmıştır. Bu emeklerin karşılığı olmasa bile Gaziantep Spor Kompleksine Kamil Ocak ismi verilmiştir. İşte bu nedenlerle yeni "Stadyum Arena" diye değil "Kamil Ocak Stadyumu" olarak anılmalıdır.

Gelecek için dostluk ve kardeşlik adına adım atmayı, tarihimize ve kültürümüze sahip çıkmayı istiyorsak, kentin sosyal alanlarına, parklarına, meydanlarına sahip çıkmamak ve geçmişte bir konuda emek veren büyükleri unutmak, isimlerini yok etmek, duyarsızlık ve vefasızlıktır!²⁰⁶

Sıtkı Severoğlu, Kamil Ocak Stadyumu'nun yıkımına dair yaptığı açıklamalar ile Gaziantep'in fiziki çevresi ve kamusal ihtiyaçları konusunda gösterdiği duyarlılığı ortaya koymuştur. Ayrıca Severoğlu, sonraki süreçlerde de bahsedilecek olan TOKİ tarafından hazırlanan plan değişikliğinin bilimsel temelden yoksun olduğunu, kamu yararı ilkesine aykırı biçimde hazırlandığını ifade etmiştir. Özellikle trafik yükünün artacağı, sosyal donatı eksikliğinin oluşacağı ve tarihi dokunun zarar göreceği uyarılarında bulunmuştur. Bu planların şehircilik ilkeleriyle bağdaşmadığını belirtmiştir. "Gelişmiş kentler meydanlarıyla anılır" vurgusuyla, stadyumun yıkılması sonrası ortaya çıkacak alanın ticari değil, kamusal bir değer taşıması gerektiğini savunmuştur. Kamil Ocak isminin kaldırılmasını geçmişe ve emeğe duyarsızlık olarak değerlendirmiştir. Severoğlu'nun bu tutumu, Gaziantep'in karakterine, tarihsel birikimine ve ortak yaşam alanlarına yönelik sorumluluk hissiyle şekillenen yapıcı bir yaklaşımdır. Bu yaklaşım; Severoğlu'nun Gaziantep'i ilgilendiren tüm konularda olduğu gibi şehir halkının ortak değerleri etrafında birleşerek kentsel geleceğine sahip çıkma iradesini ortaya koymuştur.

²⁰⁶ Bekir Sıtkı Severoğlu, "Stadyum ve Arena", *Kastel Dergisi*, Ağustos 2013.

2.7.2. Sıtkı Severoğlu: “Yeni Stat, 2. Stat Olmalı. İlla Yıkılacaksa Stat Yerine Meydan Olmalı”

Sıtkı Severoğlu, kente yapılan yeni stadyumun mevcut Kamil Ocak Stadyumu’nun yerine geçmesi değil, ikinci bir stat olarak değerlendirilmesi gerektiğini savunmuştur. Ona göre Gaziantep’in Kamil Ocak gibi merkezî konumdaki bir stadyuma ihtiyacı vardır. Çünkü Sıtkı Severoğlu, Kamil Ocak Stadyumunu yalnızca sportif bir tesis olarak görmemiş; toplumsal bir yaşam alanı olarak da ele almıştır. Zira Kamil Ocak Stadyumu Gaziantep’in futbol kültürünü oluşturan en büyük etkenlerden biridir. Severoğlu, konu ile ilgili 38 STK’yı bir araya getirerek şu şekilde açıklamalar yapmıştır:

“Nüfusumuz yüz binlerle ifade edilirken kentimizde var olan mahalli amatör futbol takımlarının top oynadıkları 21 sahadan 16’sının yerine binalar yaptık ve yapmaya devam ediyoruz” denilen mektupta, “Bunun sonucu olarak kentimizde 2000’li yılların başında Mahalli Amatör Futbol Liglerinde 256 spor kulübü varken bugün kulüp sayısı nüfus artışına rağmen 71’e, lisanslı sporcu sayısı 20 binden fazlayken 5 binin altına düşmüştür. Gaziantep 7 yıl sonra iki milyondan fazla insanın yaşayacağı, Gaziantepspor yanında Büyükşehir Belediyespor, Gaskispor, Şehitkamil ve Şahinbey spor kulüplerimizin bulunduğu bir şehir. Hem amatör sahalar ihtiyacımız var hem de nüfusumuz 330 bin iken sahip olduğumuz Kamil Ocak Stadyumu’na. Yeni stat ikinci bir stat olarak yapılmalıdır. Yukarıda bahsedilen spor alanlarının ve bağlı olarak sporcu ve amatör kulüp sayısındaki azalmaların Gaziantepspor’un son yıllardaki başarısızlığının nedenlerinden birisidir.” denildi. İlla yıkılacaksa stad yeri meydan olmalı Mektupta “Bütün bu gerçekler değerlendirilmeden Kamil Ocak Stadyumu yıkılacaksa bu alanın meydan olarak kalmasının sağlanması, ranta kurban edilmemesi, kentimizi yönetenlerin kentimize ve gelecek nesillere borcudur. Kamil Ocak’ın ismi de yaşatılmalıdır. Gelişmiş kentler meydanları ile anılırlar” denildi²⁰⁷.

Sıtkı Severoğlu’nun Kamil Ocak Stadyumu’nun korunarak ikinci stat olarak değerlendirilmesi yönündeki tutumu, kentleşme ve spor mekânlarının sürekliliği açısından gerçekçi bir öneridir. Bu yaklaşım, nüfus artışına rağmen amatör sporun gerilemesi ve kamusal alanların sürdürülebilirliği bağlamında önemli bir stratejik odaklanma sunmuştur. Stadın yıkılacağına kesinleşmesi üzerine Severoğlu, zararın neresinden dönülse kâr olacağı düşüncesiyle alanın ranta açılmaması adına buranın meydan olarak düzenlenmesini, ayrıca Kamil Ocak isminin korunarak meydana yaşatılmasını savunmuştur.

2.7.3. Kamil Ocak Stadının Milet Bahçesi’ne Dönüşümü

Kamil Ocak Stadı’nın geleceği uzun süredir tartışma konusu olmuş, yıkılması halinde alanın nasıl değerlendirileceği büyük önem kazanmıştır. Sıtkı Severoğlu, stadın yıkılması kaçınılmaz hale geldiğinde, alanın ticari rant yerine kamusal bir meydan olarak düzenlenmesini önermiştir. Bu öneri, Ankara’da gerçekleşen üst düzey

²⁰⁷ *Yeni Çizgi*, “Rant’tan Vazgeçin 2. Stadı Yapın”, (20 Ağustos 2013), 6.

görüşmeler sonucunda karşılık bulmuş ve TOKİ ile Gaziantep heyetinin yaptığı temaslarda stadın yerine konut ve ticari alan yapılmasından vazgeçilerek, meydan ve cami içeren bir proje üzerinde uzlaşa sağlanmıştır²⁰⁸. Böylece, Severoğlu'nun kamusal alan vurgusu somut bir kazanıma dönüşmüştür. Ayrıca yeni yapılacak olan meydanın adı Sıtkı Severoğlu'nun önerisi ile sonraki yıllarda Kamil Ocak Millet Bahçesi olarak anılacaktır. Ancak Millet Bahçesi yapımı öncesinde 2018 yılında Kamil Ocak Stadyumu'nun durumu tekrar gündeme gelmiştir ve Büyükşehir Belediyesi'nde stat yerine TOKİ tarafından hazırlanan imar planı kabul edilmiştir²⁰⁹.

2.7.4. Büyükşehir Belediyesi TOKİ'nin İmar Planını Kabulü ve TMMOB (2018)

2014 Yılında Fatma Şahin'in yeniden Belediye Başkanı seçilmesiyle Kamil Ocak Stadyumunun yerine ne yapılacağı tekrar tartışmaya açılmıştır. TOKİ başta olmak üzere diğer kurumlar farklı planlar sunmuşlardır. Tartışma süreci devam ederken 12 Ocak 2018 tarihinde Büyükşehir Belediyesi, TOKİ tarafından hazırlanan imar planı tadilatını oy çokluğuyla kabul etmiştir. Bu plana göre; stadın yerine meydan, ticaret ve konut alanı yapılma kararı alınmıştır. Ancak TMMOB Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi ve 81 oda şu bildiriye yayınlamıştır:

- 1) Kamil Ocak Stadyumunun yeri ile ilgili sorunun çözümü için mülkiyetin kesinlikle yerel yönetimlere geçmesi gerekmektedir. Bu konuda gerekirse Büyükşehir Belediyemizin yanında İlçe Belediyelerimiz de görev ve sorumluluk almalıdırlar.
- 2) Bu alanın AVM, Rezidans, Otel gibi gelir hedefleyen bir imar planı çalışması yapılabilecek alan olarak görülmesine asla izin verilmemelidir.
- 3) Gaziantep Halkının yüzyıldan daha eski anı değerleri gözünde bulundurularak bu alana ne yapılması gerektiği ile ilgili kamuoyu araştırmaları yapılmalı, geniş halk kitlelerinin fikri alınmalıdır.
- 4) Yukarıdaki Kamuoyu araştırmalarının sonucu göz önüne alınarak çağdaş bir kent meydanı tasarımı yapılmalı, bu tasarım ulusal bir yarışma ile elde edilmelidir.
- 5) Kamil Ocak ismi bu alanda mutlaka yaşatılmalıdır.
- 6) Gaziantep'in temel sorunlarından olan ulaşım sorunu da alan planlamasında mutlaka düşünülmelidir.
- 7) Bu alan Tarihi Kültür Yolu, Gaziantep Kalesi, Panorama Müzesi, Arkeoloji Müzesi, Çınarlı Meydanı, Demokrasi Meydanı ve Yüzüncü Yıl Kültür Parkı ile ilişkilendirilmeli, planlanması ise geleneksel kent dokusuna uygun, çevreye duyarlı ve Gaziantep'in turizm hedeflerine destek sağlayacak şekilde kent bütününde ele alınmalıdır.
- 8) Bölgedeki otopark sorununa da çözüm getirilmelidir.
- 9) Bu konuda Gaziantep'li, Gaziantep'te yaşayanları, Kentimizi yönetenleri, Kent belleğine ve kültürüne sahip çıkacağına inandığımız TOKİ yetkililerini, ortak akılla ve hep birlikte tek yürek olmaya, yarınlarımız için, geleceğimiz için, çocuklarımız için, torunlarımız için Kamil Ocak Alanına sahip çıkmaya davet ediyoruz.

²⁰⁸ *Pusula*, “Son Karar Meydan”, (22 Ağustos 2013), 3.

²⁰⁹ *TMMOB Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi*, “Kamil Ocak Stadyumu ve Çevresinde Yapılacak Olan Düzenleme Hakkında Rapor”, (25 Ekim 2019), 4.

Bu açıklamadan sonra 15 Şubat 2018 tarihinde imar plan revizyonu meclisten geri çekilmiştir²¹⁰. Kamil Ocak alanına ilişkin bu dokuz madde, alanın yerel yönetim mülkiyetine devredilmesine, AVM ve konut gibi rant projelerinden uzak tutulmasına vurgu yapmıştır. Kamuoyu katılımı ve ulusal yarışmayla da çağdaş bir kent meydanı tasarlanması çerçevesinde öneriler sunmuştur. 8. Maddede ise Gaziantep için daima sorun olan; ulaşım ve otopark meselesine de değinilmiştir. Bu çerçevede yürütülen baskı süreci sonunda, 15 Şubat 2018 tarihinde plan revizyonu meclis gündeminden çekilmiştir.

2.7.5. Gaziantep Kulübü Başkanı Kamil Gereççi: “Benim Orada 6 cm Hakkım Var, Her İki Cihanda da Vermiyorum”

Kamil Ocak Stadyumu’nun yıkılma süreci ile yapılan bazı yerel çalışmalara bakıldığında dönemin Gaziantep Kulübü Başkanı Kamil Gereççi’nin görüşlerinin oldukça mantıksal zemine oturtulduğunun ve gerçekçi bir yaklaşım olduğunun tespitine varılmıştır. Fatma Şahin ve Abdülkadir Konukoğlu’nun da katılım sağladığı Gaziantep Kent Konseyi’nin İmar ve Çevre başlıklı Genel Kurulu’nda konu ile ilgili Kamil Gereççi şu açıklamaları yapmıştır:

Burası stat olarak kalmalıydı. Londra’da şehir merkezinde stat var. Cumhurbaşkanımız Gaziantep’e geldiğinde cami talebinden bahsediliyor. Cumhurbaşkanımız başarılı bir belediye başkanı. Halkın yüzde 52 oyunu alıyorsa, bunun temeli belediye başkanlığındaki başarısına dayanıyor. Gaziantep Kulübü olarak Cumhurbaşkanından randevu istedik. Seçimden sonra randevu alabiliriz. Görüşme fırsatı bulursak Kamil Ocak Stadı başta olmak üzere birçok konuyu kendisiyle paylaşacağız. Gaziantep’i başka bir gözle dinlemesinin faydası olacağını düşünüyoruz. Ben kendim büyüklerim adına okul ve cami yaptırdım. Ancak camiyi kendi mülkümüze yaptırdık. Mevcut stadın yeri kamu arazisi, yani hepimizin malı. Kamil Ocak’ın yeri 80 milyon nüfusun hakkı olan bir yer. Doğudaki bir çobanın da batıda birinin de burada payı var. Adam başı 6 cm düşüyor. Orada benim de 6 cm hakkım var, Abdülkadir beyin de 6 cm hakkı var. Cami konusu enteresan bir konu. Biz camiye karşı değiliz. Ancak ben burada cami yapılmasına rıza göstermiyorum. 6 cm hakkımı vermiyorum. Her iki cihanda rıza göstermiyorum” dedi. Gereççi’nin sözleri üzerine Abdülkadir Konukoğlu, “Bu işe el atmasaydık orası tamamen yapılaşıyordu, bu camiyi koyduğumuzda ortalık yatıştı. Hem bizim mülkümüz değil, biz camiyi yaptırdığımız zaman Diyanet İşlerine veriyoruz. İster bağışla ister bağışlama öbür dünyada alacaklarımdan telafi ederim” dedi. Genel kurulun son konuşmasını yapan Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin, Kamil Ocak stadı için verdiği sözün yerine getirileceğini söylemekten kaçınırken, bu arada Kırkayak parkına yapılan inşaat için eleştirileri dikkate aldığını, ama bu binanın inşaatının devam edeceğini ifade eden konuşmasına farklı bir bakış açısıyla yaklaştı. Fatma Şahin, ‘Kamil Bey’in sözlerini kulağıma küpe olarak aldım. Kırkayak Parkı’nda yanlış yaptıysak ve bu konuda çok daha hassas olmamız gerekiyorsa arkadaşlarımızı bu konuda uyarırız. Kırkayak parkına beni annem babam götürürdü. Oradaki kültürü biliyorum. Biz oradaki eski yeri çirkin görüntü oluşturduğu için yıktık. Daha güzel bir bina yapalım istedik. Yanlış yaptıysak bundan sonra düzeltelim diye yaptım²¹¹.

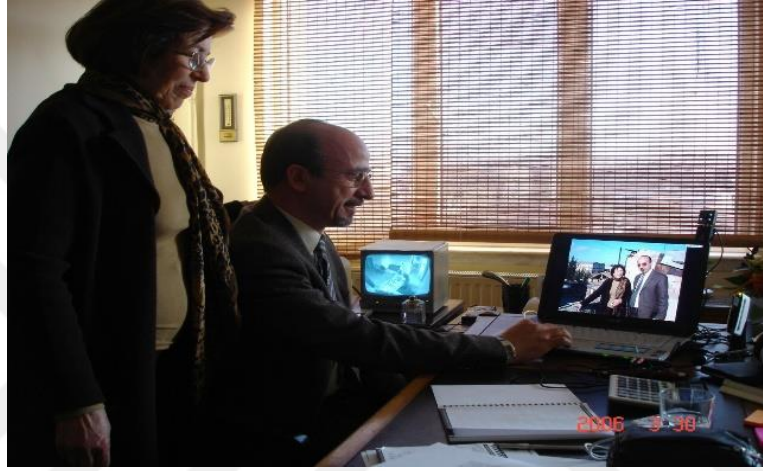
²¹⁰ TMMOB Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, “Kamil Ocak Stadyumu ve Çevresinde Yapılacak Olan Düzenleme Hakkında Rapor”, (25 Ekim 2019), 4.

²¹¹ Gaziantep Kulübü, “Gereççi, Kent Konseyi’ne Damgasını Vurdu”, (18 Ocak 2016), 6.

Dönemin Gaziantep Kulübü Başkanı olarak Kamil Gereççi, Kamil Ocak Stadyumu'nun kamuya ait bir alan olduğunu vurgulamış, burada cami yapılmasına karşı çıkmış, kendi mülkünde cami yaptırdığını ancak kamusal arazinin farklı amaçlarla kullanılmasına rıza göstermediğini ifade etmiştir. Sözlerinde, mülkiyetin tüm vatandaşlara ait olduğu bilincini ve kentsel alanların korunması gerektiği düşüncesini öne çıkarmıştır.

2.8. Sıtkı Severoğlu'nun Şahinbey'in Evini Tespit ve Restorasyon Çalışması

2.8.1. Nezihe Şehit Şahin'in Tanıklığında Restorasyonun Duygusal Boyutu

Fotoğraf 14. *Şahinbey'in Torunu Nezihe Şehit Şahin ve Sıtkı Severoğlu* (Bekir Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi, 2006)

Gaziantep'in tarihî kimliğini ve kahramanlık mirasını yaşatmayı bir sorumluluk olarak gören Sıtkı Severoğlu, Şahinbey'in şahsî mirasına yönelik anlamlı bir çalışmaya imza atmıştır. 2003 yılında hazırladığı takvim aracılığıyla Şahinbey'e dair bilgi ve görselleri kamuoyuyla paylaşan Severoğlu, bununla da yetinmeyerek Şahinbey'in bir dönem yaşadığı evi tespit etmiş ve bu mekânın restorasyonunu gerçekleştirmiştir. Böylece geçmişle bağ kurmayı amaçlayan bu girişim, tarihsel belleğin korunmasına katkı sağlayan somut bir kültürel hizmet niteliği taşımaktadır. Konu ile ilgili haber şu şekildedir:

Şehit Şahinbey'in torunu Nezihe Şehit Şahin, yıllardır yerini hiç bilmediği dedesi Şahinbey'in oturduğu evi, Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu ile birlikte ziyaret etti. Bu ziyaret esnasında duygulu anlar yaşandı. Gaziantepli Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu, 2003 yılında çıkardığı Gaziantep takviminde, Şehit Şahinbey'e dair tüm bilgi ve fotoğraflara yer vermiş; takvim, kamuoyundan büyük beğeni ve takdir toplamıştı. Severoğlu, Şahinbey'in oturduğu evi de tespit ederek fotoğrafını aynı takvimde yayımlamıştı. Şehit Şahinbey'in evini restore eden Severoğlu'nun bu çalışması, torunu Nezihe Şehit Şahin'i derinden duygulandırdı. Severoğlu, Şahinbey'in ölümünün 86. yılında Gaziantep'e gelen Nezihe Şehit Şahin'i misafir ederek, hem dedesinin evini birlikte ziyaret etti hem de Şahinbey'e dair bilgilerin doğruluğunu bizzat teyit ettirme imkânı buldu. Nezihe Şehit Şahin, Severoğlu hakkında takdir dolu sözlerini yineleyerek kendisine teşekkür etti. Mimar

Bekir Sıtkı Severoğlu ise, Şahinbey’le ilgili bilgilerin bizzat torunu tarafından doğrulanmasından duyduğu memnuniyeti dile getirerek, bu çalışmayı yapmaktan büyük bir zevk aldığını ifade etti²¹².

Sıtkı Severoğlu’nun Şahinbey’in evini tespit edip restore etme çalışması, tarihî değerlerin korunması ve yaşatılması açısından önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Torununun katılımıyla doğrulanan çalışma, toplumun tarihî figürlerle bağ kurmasını sağlayacak ve kültürel mirasın yaşatılmasına katkılar sunacaktır. Severoğlu’nun akademik ve toplumsal sorumluluğunu ortaya koyan bu çabalar, kültür tarihi çalışmalarında örnek teşkil etmiştir.

2.9. Yesemek Platformu

Fotoğraf 15. *Adalet Yerini Buldu Yesemek Kurtarıldı* (Gaziantep27 Gazetesi, 2024)

Kültürel miras alanlarının korunması, toplumun kimliğine ve ortak değerlere sahip çıkılması anlamına gelmektedir. Gaziantep için bu değerlerin en önemlilerinden biri de Yesemek’tir. “Yesemek, MÖ. 14 yüzyıl ile 7. yüzyıl arasında yakın doğunun en büyük taş ocağı ve heykel işleme atölyesidir. Tarihin cisimleştiği atölyede aslan heykelleri, savaş arabası, ayı adam, kadın başlı kanatlı aslan, dağ adam heykelleri bulunmaktadır²¹³. Bu çerçevede arkeolojik alanlarda yapılan müdahaleler, yerel dinamikleri ve toplumsal hassasiyetleri doğrudan etkileyen uygulamalardır. Gaziantep’in önemli kültürel varlıklarından biri olan bir arkeolojik bölgede yaşanan gelişmeler, bu tartışmayı yeniden gündeme taşımıştır. Söz konusu süreçte dönemin

²¹² Olay, “Şahinbey’in Torunu Nezihe Şehit Şahinbey, Dedesi Şahinbey’in Oturduğu Antep Evini Restore Eden Mimar Sıtkı Severoğlu’na Teşekkür Etti/Duygulandıran Tablo”, (1 Nisan 2006), 4.

²¹³ *Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü*, “Yesemek-Tarihin İlk Heykel Atölyesi”, 2020, (Erişim: 25 Mayıs 2024).

Gaziantep Kent Konseyi Başkan Yardımcısı Sıtkı Severoğlu'nun yürüttüğü kamuoyu bilgilendirme faaliyetleri dikkat çekmiştir.

2.9.1. Sıtkı Severoğlu'nun Devlet Su İşleri'ne Açtığı Dava

Gaziantep Kent Konseyi'nin merkezinde gerçekleşen basın toplantısında, Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi çevresinde Devlet Su İşleri tarafından sürdürülen gölet inşaatı sırasında bölgedeki tarihi eserlerin zarar gördüğü bildirilmiştir. Sıtkı Severoğlu ise kültürel değerlerin korunmasına yönelik yerel sorumluluğun ve katılımcı yönetim anlayışının somut bir örneğini şu şekilde sunmuştur:

UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi'nde yeni bir imparatorluk kentinin varlığının ortaya çıktığını Gölet çalışmaları nedeniyle Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi'ndeki eserlerin çalışmanın gölgesinde kaldı. Yesemek Alan Başkanlığından alınan gerekli bilgi belgeler ve dokümanlara göre, gölet çalışması Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi'ne ve eserlere kesin zarar verdi. Bugüne kadar olduğu gibi bugünden sonra da konunun hassasiyetle takipçisi olacağı²¹⁴.

Sıtkı Severoğlu'nun Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi'ne ilişkin değerlendirmeleri, kültürel mirasın korunması yönünde kaygı temelli ve yerinde bir müdahale olarak okunabilir. Ayrıca Sıtkı Severoğlu bu konuşmasında sürekli olarak yasal ve hukuki yollara başvurulduğunu belirtmesi, durumun ciddi bir mesele olduğunu göstermiştir. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'nde yer alan Yesemek'te gerçekleştirilen gölet inşaatına yönelik itirazları, yalnızca tarihi dokuya zarar verilmesiyle sınırlı kalmayıp, aynı zamanda doğal afet risklerine de dikkat çekmiştir. Sıtkı Severoğlu'na göre, bölgenin birinci derece deprem kuşağında yer alması; 6 Şubat 2023 tarihli Sofalaca merkezli deprem²¹⁵ sonrasında daha da anlam kazanmıştır. Zira Sofalaca ve Yesemek'in bulunduğu İslahiye ilçesi arası sadece 65 km'dir. Bu yakınlık Sıtkı Severoğlu'nun kaygılarında haklı olduğunu gözler önüne sermiştir. Bu noktada, sulama ihtiyacına dönük yatırımların bilimsel, ekolojik ve kültürel analizler doğrultusunda yürütülmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak Severoğlu'nun önerileri hem arkeolojik koruma ilkeleri hem de afet risk yönetimi bakımından oldukça değer kazanmıştır.

²¹⁴ İlkha, "Gaziantep Kent Konseyi: Yesemek'teki İnşaat Çalışmalarının Durdurun", 01.09.2021, (Erişim: 26 Mayıs 2024).

²¹⁵ Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, *06 Şubat 2023 Sofalaca Şehitkamil Gaziantep Depremi Basın Bülteni* (Şubat 2023), 1.

2.9.2. Sıtkı Severoğlu'nun Hukuki Mücadelesiyle İnşaat Durduruldu

Yesemek Açık Hava Müzesi ve Heykel Atölyesi çevresinde yürütülen gölet inşaatı, Sıtkı Severoğlu başkanlığındaki ve Aslı Ölçal Tezel, Gökhan Çeliktürk, Tarık Aytekin, Erkan Özsvaşı, Dinçer Uğurluer, Özgür Girişken, Hasan Yelken gibi isimlerin yer aldığı Yesemek Komisyonu'nun yoğun tepkisi üzerine yargıya taşınmıştır. Sıtkı Severoğlu öncülüğünde yürütülen bu süreçte, kültürel mirasın korunması ve mevzuata aykırı uygulamalara dikkat çekilmesi temel alınmıştır. Severoğlu'nun, hem arkeolojik alanların özgünlüğünü koruma yönündeki hassasiyeti hem de ilgili mevzuat çerçevesinde yürüttüğü hukuki girişimleri sonucunda, Yesemek'teki gölet inşaatının durdurulması sağlanmıştır. Bu gelişme, kültürel varlıkların korunmasında yerel duyarlılığın ve sivil toplumun etkili işleyişine önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Gaziantep Turizm Derneği, Gaziantep Kulübü, Gaziantep Kültür Turizm Derneği ve Anadolu Arkeoloji ve Tarih Derneğince açılan davada, Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi, İkinci İdari Dava Dairesi, Esas No: 2022/1108 Karar No: 2024/683 ile Gaziantep 2. İdare Mahkemesince verilen 23/02/2022 gün ve E:2020/989, K:2022/249 sayılı karara karşı Bakanlık ve DSİ tarafından yapılan istinaf başvurusunun reddine,, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 45/6 maddesi gereğince temyiz yolu kapalı olmak üzere kesin olarak, 03/04/2024 tarihinde oybirliğiyle karar verildi²¹⁶.

Gaziantep Bölge İdare Mahkemesi'nin kesinleşen bu kararı, Sıtkı Severoğlu'nun uzun soluklu ve kararlı hukuk mücadelesinin meşru temellere dayandığını teyit etmiştir. Bu teyit ayrıca; hukuki haklılık taşıdığını da ortaya koymuştur.

2.10. Hasan Süzer Müzesi ve Sıtkı Severoğlu'nun Açılış Konuşması

Fotoğraf 16. *Hasan Süzer ve Bekir Sıtkı Severoğlu-Etnografya Müzesi Açılışı* (Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi, 1989)

²¹⁶ *Gaziantep*27, “Adalet Yerini Buldu Yesemek Kurtarıldı”, (22 Mayıs 2024), 1.

1989 yılında açılışı yapılan Hasan Süzer Etnografya Müzesi, Gaziantep'in kültürel birikiminin korunması ve gelecek kuşaklara aktarılması yönünde sivil bir iradenin somutlaştığı önemli bir girişim olmuştur. İş insanı Hasan Süzer'in şahsi gayretleriyle restore edilerek kamuya kazandırılan bu yapı, dönemin kültürel vizyonunu yansıtmıştır. Açılışa bizzat katılan dönemin Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz, “müzeler artık yalnızca eserlerin sergilendiği alanlar değil, aynı zamanda halkla etkileşim içinde olan eğitim ve kültür merkezleri olmalıdır”, demiştir. Açılış ile ilgili Sabah Gazetesi'nden Zuhal Demirpençe'nin ayrıntılı haberi şu şekildedir:

Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz müzelerin yalnız eserlerin korunduğu ve sergilendiği yerler olmaktan çıkarılarak canlı birer eğitim ve kültür merkezi olması gerektiğini söyledi. Bakanlığıyla ilgili çalışmaları denetlemek ve açılışları yapmak üzere dün şehrimize gelen Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz, Hasan Süzer Etnografya Müzesi'nin açılışında yaptığı konuşmada, Gaziantep'in M.Ö 2 bin yıllarında ticaret yolları üzerinde bulunması nedeniyle zengin kültür ve tarihi eserlere sahip olduğunu vurguladı. Titiz, son yıllarda yalnız eserlerin korunduğu ve sergilendiği yerler olmaktan çıkarılarak, canlı birer eğitim ve kültür merkezi ve birer kurum haline getirilen müzelerimize, gerçek ve tüzel kişilerin sahip çıkarak yoğun bir şekilde malzeme ve nakliye bağışların yapılması uygulandırı bir olay, dedi. Aynı bilinçlenmeyi mahalli idarelerde de gördüklerini ve bu yıl başından itibaren ören yerlerin gelirlerini il özel idarelerine devrettiklerini kaydeden Tınaz Titiz, bu şekilde mahalli idarelerin kültür varlıklarına sahip çıkmasını da bir ölçüde kolaylaştırdıklarını ifade etti. Titiz ayrıca Hasan Süzer'e bir şilt verdi. Vali Hüsnü Tuğlu ise yaptığı konuşmasında Gaziantep'in yeryüzünde ilk yerleşim merkezi olduğuna ilişkin iddiaların bulunduğunu söyleyerek, Gaziantep'in Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerinin ticaret, sanayi ve kültür merkezi durumunda olduğunu kaydetti. Vali Tuğlu ayrıca Bakan Titiz'den Hasan Süzer Etnografya Müzesi simetriğinde bulunan bir tarihi yapının da Bakanlık tarafından yapılmasını istedi. Şimdiye kadar hiç kimsenin Gaziantep'e kültür ve turizm bakımında katkısının olmadığını açıklayan iş adamı Hasan Süzer, tarihi kültüre sahip çıkılmadığından dolayı gelenek ve göreneklerin kaybedildiğini söyledi. Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz, şehrimizden ayrılarak Kilis'e daha sonra da Hatay'a gitti²¹⁷.

1989 yılında gerçekleştirilen Hasan Süzer Etnografya Müzesi açılışı; merkezi ve yerel yönetimlerin ve bireyler arasındaki kültürel iş birliğinin somut bir örneği olmuştur. Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz'in müzeleri eğitim ve kültür merkezleri olarak tanımlaması, dönemin kültürel politikalarına dair önemli bir vizyonu olduğunu yansıtmıştır. Hasan Süzer'in kişisel katkısı ise özel sektörün kültürel mirasa sahip çıkmasının etkili bir modeline işaret etmektedir. Açılış, Gaziantep'in kültürel kimliğini ön plana çıkaran bir etkinlik olmasının yanı sıra henüz 31 yaşında olan Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı konuşma ile kültürel mirasa duyduğu sorumluluğu da gözler önüne sermiştir. Severoğlu'nun bu törende üstlendiği rol; ilerleyen yıllarda Gaziantep'in kültürel dokusunu korumaya yönelik sürdüreceği çalışmaların habercisi olmuş ve onu genç yaşta bu alanda öne çıkan bir aktör hâline getirmiştir.

²¹⁷ *Sabah*, “Bakan Titiz, Hasan Süzer Etnografya Müzesini Hizmete Açtı”, (13 Mart 1989), 1.

2.11. Severoğlu İnşaat'ın Kurucu Vizyonu

Fotoğraf 17. *Baba Kızın Kuşak Çatışması Gaziantep Konaklarına Yansıdı* (İstanbul Haber Ajansı, 2010)

2.11.1. Sıtkı Severoğlu ve Canan Severoğlu'ndan Doğayla Uyumlu Konut Projesi

Sıtkı Severoğlu, kızı Canan Severoğlu ile birlikte, 2008 yılında “doğa ile iç içe” anlayışına dayanan bir konut projesi geliştirmiştir. Proje, kentleşme baskısına rağmen doğayla uyumlu yaşam alanlarının önemine dikkat çekmiştir:

Gaziantep'te 24 yıl önce Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'nun kurduğu “Severoğlu İnşaat”, çok sayıda il ve ilçede çeşitli mimari projeler üretmektedir. Severoğlu konutlarının en büyük özelliği, insanların doğadan kopmamasını sağlamaktır. Gaziantep, Bodrum, İstanbul, Hatay, Kilis, Kahramanmaraş'ta konut ve villa siteleri, alışveriş ve iş merkezleri, oteller, fabrikalar, idari binalar gibi birçok projeyi hayata geçiren şirket, mimari uygulamalarına alışlagelmişin dışında aydınlatmayı ve iç mekan tasarımlarını da eklemiştir. Şirketin Genel Koordinatörü Canan Severoğlu, “Adımızdan, aydınlatma ve insanların arzulayıp bulmakta zorlandığı farklı projelerle de söz ettiriyoruz” dedi. Severoğlu, Gaziantep'te 250 bin metrekarelik araziye kurulu, ortalama bin metrekarelik parsellerden oluşan 150 konutluk Kır Evleri Projesi'nin, insanları yeşile kavuşturan örnek bir proje olduğunu belirterek şunları anlattı: “Tek katlı kır evleri projemizde, ev sahiplerine yeşiller arasında, şehir stresinden uzak, geniş bahçelerinde toprakla uğraşabilecekleri alanlar tasarladık. Yoğun ilgi sonucu kısa sürede 140 evimiz sahipleriyle buluştu ve buluşmakta. Farklı bir projemiz de kalabalık olmayan ailelere, yalnız yaşamak isteyenlere ve yeni evlilere yönelik; İbrahimli bölgesinde iki oda bir salon şeklindeki lüks konutlardan oluşuyor. Gaziantep'te tamamlanan ve devam etmekte olan çok sayıda projemizin yanı sıra Bodrum'da da faaliyetlerimizi sürdürülmekteyiz. Yalıkavak'ta yeşillikler içinde, denize sıfır ve deniz manzaralı olmak üzere, 36 konut ve 9 villadan oluşan ‘Secret Paradise Homes & Villas’ projemiz, doğal konumu, mimari projeleri ve uygulamalardaki kalitesiyle çizgimizi yansıtıyor²¹⁸.”

Sıtkı Severoğlu'nun öncülüğünde geliştirilen projeler, mimari anlayışa doğa merkezli bir perspektif kazandırmıştır. Şehirleşmenin baskın olduğu bölgelerde yeşil alanlara ve

²¹⁸ Ali Atalar, “Severoğlu İnşaatın Parolası, ‘Doğa ile İç İçe Bir Yaşam’, *Gaziantep Haber*, (23 Şubat 2008), 7.

insan-odaklı tasarıma verdiği önem, onun mimarlık vizyonunu yansıtmaktadır. Bu yaklaşım, Sıtkı Severoğlu'nun duyarlı mimarlık anlayışının bir yansımasıdır.

2.11.2. İki Şehir, Tek Vizyon: Severoğlu İnşaat ile Gaziantep'ten Bodrum'a

Sıtkı Severoğlu'nun kurucusu olduğu Severoğlu İnşaat, mimari vizyonunu Gaziantep'in kültürel zenginliklerinden Bodrum'un doğal güzelliklerine taşıyarak özgün projelere imza atmıştır. Doğayla bütünleşen konut anlayışını benimseyen Severoğlu, farklı coğrafyalarda gerçekleştirdiği projelerle yaşam kültürlerini de göz önünde bulundurmıştır. Konu ile ilgili ayrıntılar ise şu şekildedir:

Severoğlu İnşaat'ın kurucu yönetim kurulu başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu, bir Gaziantep sevdalısı. Severoğlu, mimarlık ve müteahhitlik hizmetleri yanında, kentli olmanın bilinciyle hem bireysel olarak hem pek çok dernek ve vakıfta görev alarak Gaziantep ve Gaziantep'li için çalışıyor. Sektörde kalite ve güveni buluşturan Severoğlu İnşaat, geniş teknik kadrosunda yer alan mimarları, inşaat mühendisleri, peyzaj mimarı ve iç mimarı ile her türlü mimari proje, dekorasyon, tasarım ve inşaat uygulama hizmeti vermekte. Çeyrek asrı aşkın bir süredir inşaat sektöründe kalite ve yeniliklerin öncüsü olmayı başaran Severoğlu İnşaat, kent yaşamından bunalan ve doğaya ve yeşile önem verenler için 250 bin metrekare alan üzerine yeşillikler içinde tek katlı küçük, basit ve fonksiyonel konutlar planlıyor. Sadece inşaat alanında değil, kentin tarihi, kültürel ve sosyal hayatında da önemli başarı ve ilklere imza atan Severoğlu İnşaat Yönetim Kurulu Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu, Bodrum'da denize sıfır, yeşillikler içinde geniş bahçeli 9 villa ve 36 konutluk projesini yürütürken Gaziantep'te de yeşillikler içerisinde bir proje hedefliyor. "Artık insanlar stresten ve şehir kalabalığından uzaklaşmak adına kentten uzak, yeşil alanların bulunduğu bölgelerde müstakil yaşam merkezlerinde yaşamayı benimsemeye başladı" diyen Severoğlu, kent yaşamının yoğunluğundan kurtulmak ve rahat nefes almak isteyenler için 250 bin metrekare alana tek katlı evler planlıyor ve çok uygun fiyatlarla satıyor. Kent stresinden uzakta toprakla uğraşmak isteyenlerin arzularını yerine getirecek doğa park evleri projesinin 3 yıl içinde tamamlanacağını söyleyen Severoğlu, "Severoğlu İnşaat olarak bu projede hedefimiz, tek katlı evlerin geniş bahçelere yerleşimi. Evler ortalama bin metrekarelik parsellere yerleştirildi. 250 dönümlük alanda 140 konut yer alacak. Konutlar tamamlandığında çevre düzenlemesi de tamamlanacak ve konut sahipleri yemyeşil görmeyi arzuladıkları bir mekânda yaşama fırsatı bulacak" dedi. Geniş alanlarda yeşiller arasındaki konutların yanı sıra daha az nüfuslu aileler için de konutlar yaptıklarını dile getirdi²¹⁹.

Sıtkı Severoğlu mimari faaliyetleri ile Gaziantep ve Bodrum gibi farklı kentlerde yerel ihtiyaçlara duyarlılık göstermiştir. Severoğlu İnşaat'ın kent yaşamı ile doğayla uyumlu mekân üretimi arasında denge kurma çabası, çağdaş konut anlayışıyla örtüşmektedir. Sıtkı Severoğlu'nun söylemlerinden ve yukarıdaki haber metninden hareketle şirketin kaliteden taviz vermemeyi ilke edinen yapısı olduğu kanısına varılmıştır.

2.11.3. Severoğlu İnşaat'tan İsim Hakkı İhlaline Karşı Kamuoyu Uyarısı

1984 yılından bu yana faaliyet gösteren Severoğlu İnşaat, marka ismini kullanarak Karataş mevkiinde izinsiz şekilde açılan sahte bir iş yerine karşı kamuoyunu bilgilendirmiştir. Sıtkı Severoğlu adına tescilli olan firma isminin izinsiz

²¹⁹ Gaziantep'te Zafer, "Bodrum'da Severoğlu İmzası", (2 Nisan 2008), 2.

kullanımı nedeniyle, söz konusu işletmenin Severoğlu İnşaat ile hiçbir bağlantısının bulunmadığı açıkça ifade edilmiştir. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep yerel gazetelerinde yaptığı duyuru şu şekildedir:

Kamuoyuna Duyuru

Firmamız Severoğlu İnşaat, 1984 yılından bu yana faaliyet göstermektedir. “Severoğlu İnşaat” markası, B. Sıtkı Severoğlu adına kayıtlı ve tescillidir. Gaziantep Karataş mevkiinde, Severoğlu İnşaat namıyla bir işyeri açılmıştır. Bu konuda tarafımızdan yasal işlemler başlatılmıştır. Karataş mevkiinde Eşref Altay isimli şahıs tarafından açılan bu işyerinin firmamızla bir ilgisi yoktur. 3. şahıs ve kurumlara saygılarımızla duyurulur.

Severoğlu İnşaat²²⁰

Beyaz Sayfa, Gaziantep²⁷, Gaziantep Hakimiyet, Gaziantep Ekspres ve Gaziantep Güneş gibi çeşitli yayın organlarında yayımlanan bu açıklama, marka hakkı ihlaline karşı bir uyarı niteliği taşımaktadır. Marka hakkını koruma konusunda kararlı bir tutum sergileyen Sıtkı Severoğlu, hukuka ve ticari etik ilkelere olan bağlılığıyla da örnek bir duruş ortaya koymuştur.

2.12. Semra Öztürk Soruyor, Sıtkı Severoğlu Anlatıyor: Gaziantep’in Kültürel ve Modern Turizmi

Semra Öztürk’ün Sıtkı Severoğlu ile gerçekleştirdiği röportaj, kapsamı ve içeriği bakımından büyük bir değer taşıdığından birinci derece başlık altında ele alınmıştır. Röportaj, Sıtkı Severoğlu’nun Gaziantep’e dair; kültürel, toplumsal ve tarihsel yaklaşımlarını yansıtmıştır. Uzun bir röportaj olmasına rağmen, içerdiği özgün bilgiler ve tanıklık niteliğindeki ifadeler nedeniyle tamamının çalışmaya dahil edilmesi uygun görülmüştür:

Gerçek bir Gaziantep sevdalısı Sıtkı Severoğlu... Gaziantep ile ilgili her çalışmada ön saflarda görmeniz mümkün. Turizm Derneği başkanlığını da yürütüyor, Antep Harbi Panoraması Müzesi çalışmalarında da yer alıyor. Gaziantep’in tarihine ışık tutmak, çocuklara Gaziantep tarihini öğretmek için çizgi romanlar hazırlıyor. Konu Gaziantep olunca, tabii ki Gaziantepspor’da da üstüne düşen görevi yapacak... Severoğlu ile geçmişten bugüne Gaziantep ile ilgili keyifli bir sohbet yaptık. İsterseniz sohbete Gaziantep’in turizmdeki durumu ile başlayalım.

-Turizm Derneği Başkanı olarak bu konuya en iyi vakıf olanlardan birisiniz. Nedir Gaziantep’in turizm potansiyeli?

+Kültür turizmi yönünden sadece Gaziantep’in değil, aslında bütün bölgeyi içine alan bir potansiyel var. Mesela; Antakya, Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Mardin olarak yakın çevremizi ele alacak olursak, bölgenin çalıştığı bir kültür turizmi potansiyeli olduğunu görebiliriz. Dünya Turizm Örgütü’nün araştırmalarına göre kültür turizmine önem veren insanlar, kültür turizmi faaliyetlerine katılan insanlar her geçen gün artıyor. Yakın bir gelecekte konunun uzmanları 4 milyona yakın turist bu bölgeye gelebileceğini söylüyor. Şu anda bazı insanlara göre hayal gibi görülse de bana göre hayal değil. Biz geçmişte Türkiye’de deniz turizmini yaşadık. 1980’li yıllarda bu ülkeye yılda 1 milyon turist gelirken, bu ülkeye şimdi alınan doğru kararlar sonucunda yılda 20 milyon turist geliyor. Eğer ülkemize 20 milyon turist geliyorsa, bölgemize 4 milyon turist gelmesi

²²⁰ Beyaz Sayfa, “Kamuoyuna Duyuru”, (6 Ekim 2009), 1.

hayal değil. 4 milyon turistin gelmesi ne anlam taşıyor dersenez; yılda 4 milyar dolar civarında gelir demek. Kültür turizmi için gelen insanlar daha çok gezmeyi, görmeyi seven, para harcayan insanlardır. Gelir düzeyi yüksek olan insanlar kültür turizmine gelirler. Gaziantep'in çok ciddi kültür turizmi potansiyeli var. Önümüzdeki yıllarda Gaziantep'in geleceği turizm olabilir. Turizm Derneği olarak da Gaziantep turizminin geliştirilmesi için sektörün dışındaki insanlarla çalışmalar yürütüyoruz.

-Başarılı olma şansı yüksek diyorsunuz...

+Başarılı olma şansı bana göre %100. On yıllık dönem içerisinde 4 milyon turistin gelmesi olağan dışı bir şey değil.

-Az önce sektör dışından insanlarla turizm sektörünü hareketlendirmek için çalışıyoruz dediniz. Neden sektörün dışından insanlar?

+Sektördeki insanlar kendi açılarından olması gereken çalışmaları yapıyorlar. Gaziantep'in hem kültürünü hem tarihini araştıran hem de turizm faaliyetlerini geliştirmesi için çalışmalar yapan aydın grubuz. Bunun sebebi de şu, bu bölgede ciddi işsizlik var, bu bölgede ciddi ekonomik sorunlar var, bu bölgede ciddi sosyal sorunlar var. Sorunların temelinde yoksulluk, işsizlik yatıyor. Turizm bu yoksulluğu, işsizliği, sosyal sorunları ortadan kaldıracaktır. Şehrin ekonomisine ciddi katkılarda bulunacaktır. Biz bunun farkında olan insanlar olarak ve bu kentin sevdalısı insanlar olarak bu doğrultuda çalışmalar yapıyoruz.

-Kentimizde deniz de yok, doğal güzellikler de yok. Gaziantep'teki turizm etkinliği, kültür turizmi mi olacak? Gaziantep'in kültür geçmişi bunun için yeterli mi?

+Tabii yeterli. Bölgemizde deniz yok ama GAP İdaresinin yürüttüğü çalışma var, barajlarımız var. Fırat'ta, Birecik Barajında su sporları ile ilgili çalışmalar var. Suyla ilgili turizm çalışmaları var. Bunun yanında doğa güzelliklerimiz de var. Huzur Yaylamız var, tek başına eşsiz bir güzellik. Buraya önem verilmesi gerekiyor. Eşsiz bir turizm değeri, bunun yanı sıra başka özellikleri de var. Gaziantep'in dünyanın tarihteki en eski yerleşim yeri olduğunu biliyoruz. Geçmişte bir antropolog, Dülük'ün bilinen en eski yerleşim yerlerinden biri olduğunu iddia etmişti. Yani bu tek başına ciddi bir kültür turizmi. Onun dışında bizim elimizde Zeugma gibi bir silahımız var. Zeugma'da da dünyanın en eski, en güzel mozaiklerinin olduğunu görüyoruz. Şu an arkeolojik çalışmalar devam ediyor. Sonra Karkamış var. Geçmiş dönemi açısından önemli kalıntılar var. Oradaki çalışmalar devam ediyor. Ayrıca Gaziantep kenti, kent olarak tarihiyle, kiliseleriyle, kalesiyle, kır kahvesi, tarihi dokusuyla, güzel değerlere sahip bir şehrimiz. Belki bundan beş yıl önce Gaziantep'i gezdiğinizde böyle restorasyonu bitmiş, gidilebilecek bir yer yoktu. Halkımız turizm değerleriyle ilgili bu kadar bilinçlenmemişti. Bundan beş yıl sonra çok daha güzel çalışmalar yapılacaktır. Sizler restorasyonlarla bu çalışmaları fark ettiniz. Biz 15 yıldır bu çalışmaların sonuçlarını almaya çalışıyoruz. Bu kültürel değerleri korumak, gelecek nesillere aktarmak bizim insanlık görevimiz. İkincisi de turizmin gelişmesi bu kente ekonomik olarak da çok şey kazandıracak. Paylaşırken Gaziantep kenti çok şey kazanacak. Kentimizi yeteri kadar tanıtmıyoruz. Tanıtımımızın sebebi öncelikle bizlerin tanımaması. Tanıtım yapabilmek için halkımızın önce kenti tanıması gerekiyor. Gaziantep'te herkesin müzeyi gezmesi gerekiyor. Sadece Gaziantep Hayvanat Bahçesi çok ciddi turizm değeridir. Dülük ve Burç ormanları, insan eliyle yetiştirilmiş Türkiye'deki en büyük orman; ayrıca hayvanat bahçesini ön plana çıkarmamız gerekiyor. Bunun dışında kentimizde ne var? Hangi yapı restore edilmiş, gidip bunları görmeleri gerekiyor. Kale çevresinde bir hamamın restorasyonu devam ediyor. Restorasyon bitince insanların gidip orayı görmesi gerekir. Kale çevresinde kır kahvesi yapıldı, gidip orada bir çay içilmeli, o atmosfer solunmalı. Yine kale çevresinde butik otel çalışması yapılıyor. Dayı Ahmet Ağa Konağı restorasyon çalışması bitmek üzere. Orada da bir butik otel yapılacak. Şu an mevcutta Anadolu Evleri diye butik otelimiz var. Oraya gidip Antep evi avlusunda oturmak, o ortamda bulunmak insanlara müthiş bir zevk veriyor. Oraya birini götürdüğünüzde "Burada böyle bir yer mi var?" diyor. Onun için bunları bizim tanımamız gerekiyor. Biz Gaziantep'li olarak bunları tanıtmalıyız. Tanıtılabilmek için de önce bizim tanımamız gerekmektedir. Bütün Gaziantep'li olarak kentimizi tanımaya davet ediyorum. Tanıtımdan bahsederken bir konuya da değinmek istiyorum. Biz sadece Gaziantep'in kültürel taraflarını değil de modern yönlerini de tanıtmalıyız. Çok güzel modern binalarımız var. Çok güzel yeni modern çarşılarımız yapılıyor. Bunları da tanıtmalıyız. Mesela dergilerde veya televizyonlarda Gaziantep'le ilgili yapılan çalışmalarda tarih kenti gibi düşünülüyor. Gaziantep aynı zamanda bir endüstri kenti, sanayi kenti bunları da tanıtmalıyız. Ticaretle ilişkisi olan insanlar burada sanayi olduğunu biliyorlar. Bunun

dışında sanayimiz bilinmiyor, bunlar da tanıtılmalıdır. Bunun yanında modern yollarımız, modern kavşaklarımız, çarşılarımız, binalarımızı da tanıyacağız. Gaziantep'in bir parçası olarak tanıtılmalıdır.

-Gaziantep'li kendi şehrini nasıl tanıyacak, bunun için nerelere gitmeli? Müzeyi zaten söylemişsiniz. Başka nereleri gezmeli, nasıl bir araştırma içine girmeli, nelere dikkat etmeli?

+Şimdi müzenin dışında diyorsun. Müzeden başlamalı, kale çevresinde yapılan güzel çalışmalar var. Bakırcılar Çarşısı'nın olduğu sokağa, Elmacı Pazarı'na mutlaka gidilmeli. Kır kahvesine mutlaka gitmek gerekir. Bayazhan'ın restorasyonu devam ediyor, bitince mutlaka görülmeli. Çınarlı bölgesinde şu an cafe olarak faaliyet gösteren eski Antep evleri var. Bu Antep evlerini gidip görmeli, mutlaka bir çay, kahve içmelidir. Bunları her gün gören Gaziantep'li bazen zaman bulamıyorlar, bazen fırsat bulamıyorlar. Bundan 10 yıl önce eski Antep evlerine bakan yoktu. Bugün sahipleri bu evlere sahip çıkıyor. Bu evlerin bir değer olduğunun farkına varıyor. Bu çok güzel bir aşama ama yeterli gelmiyor. Daha fazla yer gezmeli, daha fazla çalışmalar yapılmalıdır. Dülük'e pikniğe giden insanlar kaya mezarlarını gezsinler. Her hafta pikniğe giden insanlar çocuklarını yanlarına alıp orada panolardan tarihle ilgili şeyler öğrensinler.

-Gaziantep tarihine olan ilginizi biliyoruz. Gaziantep tarihiyle ilgili bir projede yer alıyorsunuz. Çalışmalarınız nasıl gidiyor?

+Pek çok proje var. Sorduğunuz Antep Harbi Panoraması Müzesi projesidir. Müze çalışması Tarih Kurulu Başkanlığını yürütüyorum. Orada biz Antep Harbi'yle ilgili Kurtuluş Savaşı yıllarında Antep'te ne olmuş, ne bitmiş, hangi kitaplar yazılmış, hangi kaynaklardan yararlanılmış, bunlarla ilgili bir "Tarih Kurulu" oluşturduk. Onları inceliyoruz. Tarihçi ağabeylerimiz var, üniversiteden hocalarımız var, onlarla bu çalışmaları yürütüyoruz. Konuyla ilgili kim varsa yazı ile görüşlerini alıyoruz. "Antep Harbi Panoraması"nın çıkarılması çok önemlidir. Antep'in uğradığı bu zulüm hiçbir kente yapılmamıştır. Fransızlar 11 ay boyunca bu kenti kuşatmış, gıda girmesine izin vermemişler. Halk, Fransızların şehre girmelerine izin vermemiş. Halkı açlığa, susuzluğa mahkûm etmişler. Silahsız, sivil halkı top atışına tutmuş, onları açlığa mahkûm etmişler. Şimdi Ermeni soykırımı iddiasıyla insanlık dersi vermeye çalışıyorlar. Gaziantep halkına yaptıklarının ortaya konulup, panorama tekniğiyle anlatılması gerekiyor. Bizden sonraki nesil bunları mutlaka bilmelidir. Müzenin yapılacağı yerle ilgili problemlerimiz vardı. Büyükşehir Belediyemiz bu binanın yapılması için arsa tahsis ediyor. Yakında bununla ilgili protokol imzalanacak. Bunlar yapıldıktan sonra müze binasının yapımına başlanacak. Şimdi projeler yapılıyor. Ben herkese; Anıtkabir'in altındaki "Panorama Müzesi"ni görmeyen insanlara mutlaka görmelerini tavsiye ediyorum. Dünyada eşi benzeri olmayan, eşsiz bir müze... Burada nasıl bir müze çalışması yapılacağı hakkında bilgi verir. "Antep Harbi Panorama Müzesi" çok daha güzel olacak. Orada Anıtkabir'in altında bir bölüme yapılmak zorunda kalmış, müze binası yapılmamıştır. Burada doğrudan doğruya bina yapılacaktır. Kitaplarında da yazıyor. Şahinbey orada Mustafa Kemal'in Kurtuluş Savaşı'nda ordularımıza "Ben size savaşmayı değil, ölmeyi emrediyorum" şiarını yerine getirmiş bir askerdir. Şahinbey kimdir? 1877 yılında Antep'te doğmuş bir savaş kahramanıdır. 1. Dünya Savaşı'nda çeşitli cephelerde savaşmıştır. Er olarak gittiği askerden önce çavuş, sonra teğmen olarak terhis olup cepheden dönmüştür. Antep savunmasında Kilis yolunun korunması konusunda Heyet-i Merkeziye tarafından kendisine görev verilmiştir. O, görevini tam donanımlı Fransız ordusuna karşı Antep köylerinden ve kent merkezinden topladığı çetelerle karşı koyarak yerine getirmiştir. Pek çok defa bozguna uğratmıştır. Son mermisi kalana kadar mücadele etmiş ve kendisi ölmeden bu şehre Fransızlar girememiştir. O, kahramanlığıyla Antep Harbi'ndeki başarıyı, Antep savunmasındaki meşaleyi yakan Antep kıvılcımı olmuştur. O dönemin bir özelliği de, biliyorsunuz, Sevr Antlaşması imzalanmıştı. Ülkenin bütün cephelerinde savaş durmuştu. Sadece Antep'te direniş devam ediyordu. Fransızlar, İngilizler, İtalyanlar, Yunanlılar ülkenin her yerine girmişti. İngilizler, İstanbul'da herhangi bir direnişle karşılaşmadan şehri teslim almıştı. Ama Antep'i düzenli ordusuyla kuşatan Fransa, 11 ay boyunca şehrimize girememişti. Antep Harbi, Türkiye'deki Kurtuluş Savaşı'nın başlamasını tetikleyen bir kıvılcım olmuştur. Antep Harbi sadece Antep halkı için değil, tüm ülke için önemlidir. Atatürk'ün "Ben Antep'liğin gözünü nasıl öpmem ki, onlar sadece Antep'i değil, bütün ülkeyi kurtardılar." Değişimin altındaki neden budur. O dönemde çevrede bulunan kolordunun hiçbir desteğini almamıştır. Çevredeki düzenli ordudan hiçbir destek almamıştır, Osmanlı ordusunun dağıtılmasından

sonra Antep'teki direnişi duyan gönüllü direnişçiler Antep halkıyla omuz omuza direnmiştir. Antep Harbi bir sivil halk direnişidir. Fransız bir komutan direniş ülkesine döndüğünde bir kitap yazar. Kitabın adı “Türk Verdün'ü Ayıntap”tır. Şimdi Türk Verdün'ü Ayıntap deyişinin sebebi Fransa'da “Verdün” diye bir kent var. Verdün denen kentte ise Fransızlar açısından önemli bir savaş yapılmıştır. Aslında Antep'in kahramanlığı karşısında ezilmiş, ayrıca bu kahramanlığa hayranlık duymuştur ve kendine Antep'in kahramanlığı karşısında bir pay çıkarmıştır. Verdün'de bir cephede Almanlar vardı, karşısında Fransız, İngiliz ordusu vardı. 2-3 ordu arasında, askerler arasında yapılan bir savaştı. Olayın geçtiği yer Verdün şehriydi. Fransız ve İngilizler arasında müthiş bir direniş yaşanmıştı. Onlar açısından bir kahramanlıkta ama sivil halkın kahramanlığı değildi. Fransız komutan yazdığı kitapta buradaki direnişe saygı duyarak buradaki kahramanlığı Antep'i Verdün'e ya da Verdün'ü Antep'e benzetiyor. O çerçevede bu çok önemli bir ayrıntıdır.

-Geçenlerde bir dergide okumuştum; Antep halkı Osmanlı idaresine girdikten sonra 8 yıl Mısırlılara karşı direnmiş. Ayrıca sizin yaptırdığınız çizgi roman Gaziantep tarihinin bilinmeyen bir olayıydı. Tarihimizle ilgili parça parça bilgiler var. Bunları nasıl toplamayı düşünüyorsunuz?

+Geçmişte Antep Harbi'yle, Antep'le ilgili ne kadar yazılmış kitap varsa hepsi burada toplanacak. Hafızam beni yanıltmıyorsa Muammer Güler valimiz zamanında ne kadar yazılmış kitap varsa, Abdullah Özer, Adil Dai ve ismini unuttuğum bazı ağabeylerimiz olabilir, bir çalışmayla yazılmış bütün kitapları fotokopiyle çoğaltmıştır. Nerede ne varsa bunları bir arada toplamaya çalışıyoruz. Adil Dai de bizim çalışma yaptığımız grubun içindedir. Adil Dai radyo müdürlüğü yaptığı dönemde, 12 Eylül 1980'den önce bir radyo vardı. Adil Dai de o radyonun müdürlüğünü yapıyordu. 1968'li yıllarda radyo programında Antep Harbi'ne katılmış çetelerle röportaj yapmış, o kasetleri getirdi. Bu kasetler hiçbir yerde yayımlanmamıştır. Bu kasetleri hem bilgisayar ortamına aktardık hem yazılı doküman haline getirdik. Ben inanıyorum ki bu çalışma bittiğinde Antep tarihiyle ilgili bilinmeyen bir şey kalmayacaktır. Bir kişi Gaziantep tarihiyle ilgili ne kadar bilgi araştırmak isterse hepsini bir arada bulabilecektir.

-Dergimiz için Gaziantep tarihi ile ilgili bilinmeyen bir olayı anlatır mısınız?

+Kişisel bir şey anlatayım. Benim dedem Gaziantep Harbi'ne katılan kişilerden biridir. Şahinbey'le beraber Elmalı Köprüsü'nde de savaşmıştır. Antep savunmasında çeşitli cephelerde görev yapmıştır. Benim yurt dışında bir dayım var, geçen ay Antep'e gelmişti. Ben de bu olayı ilk kez dayımdan duyuyorum. Bir de ninemizin dedesi Antep Harbi'nde görev yapmış. Bundan bizim haberimiz yoktu. Antep savunmasına katılmayan yok gibidir. O nedenle bir kişinin yaptığı kahramanlık değildir, bütün halk kahramandır. Kadınlar direnmiş, çocuklar direnmiş. 1. Dünya Savaşı'nda eli silah tutan herkes cepheye gitmiş. Bunlar belli yaşın üstünde insanlar; yaşlılar, kadınlar, bebeler bunlar direnmişler. Bu hikâyeyi ilk kez sizinle paylaşacağım. Kilis cephesinde yapılan bir harpte Fransızlarla girilen çatışma sonrası Fransız askerin sıktığı kurşun gözüne saplanıyor. Arkadaşları siliyor, temizleyip paklıyor. Orada arkadaşları Antep'e hastaneye götürmek istiyorlar. O başını sardırarak; “Bir başa bir göz yeter” der ve savaşmaya devam eder. Son olarak eklemek istediğiniz? Bir mesaj vermek isterim. Gaziantep'li eğer geleceklerini kurtarmak istiyorlarsa hem kendileri hem çocuklarına tarihimizi öğretmelidir. Aldığımız tarih eğitimi yeterli değil, ne “Cumhuriyet Tarihi”ni ne de “Osmanlı Tarihi”ni öğrenebildik. Ne de Antepliler Antep Harbi'yle ilgili olayları tam anlamıyla biliyorlar. Tarih öğretmenlerimize çok önemli görevler düşüyor. Milli Eğitim müfredatı dışında bilgiler vermelidirler. Ermenilerle Antep halkı yıllarca kardeş gibi yaşamışlardır. Fransız ve Amerikalı misyonerler, daha sonra İngilizler, Ermeni ve Antep halkını birbirine karşı kıskırtmışlardır. Sözde Ermeni soykırımı iddiaları ile Türkler Ermenilere zulüm etmiş gibi uzun vadeli planlı programlı çalışmalar yapmışlardır. Dünyada bir takım yanlış şeyleri kabul ettirmek üzeredirler. Bunlarla mücadele edebilmek için bizim tarihimizi çok iyi bilmemiz, tarihimizi çocuklarımıza öğretmemiz önem taşımaktadır. Bu kentte kadın ve gençlerin istihdamı en büyük problemlerden biridir. Turizm sektörü kadın ve gençlerin en kolay istihdam edildiği alandır. Bunun için de turizme önem vermemiz gerekmektedir. Sanayileşmiş ekonomide, hammadde alınması gerekiyor, üretim yapacağı makineyi getirmesi gerekiyor. Yan sanayi ürünlerini yurtdışından alıyor. Yani üretilen sanayi ürününde 1 milyar dolar getiri sağlıyorsa bunun 200 milyon doları katma değer olarak bu şehre dönüyorsa, turizmde %100 getirisi kentimize kalıyor. Şimdi yeni seçim geçirdik. Gaziantep geçen dönem teşvik almamakla zarar gördü. Seçim öncesi görüştüğümüz

siyasiler teşviğin takipçisi olacaklarını belirttiler. Bana göre Gaziantep'e "Sektörel Turizm Teşviği" verilmesi gerekiyor. Yani biz 4 milyon turist gelebilir diyoruz ama bunun altyapısını yapmazsanız, ortak akılla planlamasını yapmazsanız, turistin gelme şansı yoktur. Bunun için de turizm çalışmalarının planlanması ve rahmetli Özal'ın yaptığı gibi çalışmaların yönlendirilmesi gerekmektedir. 10 yıllık dönem içerisinde başka bir irade... Bunlar gerçekleşirse, bizler Gaziantep'e sahip olacağız.

-Ermeni Soykırımı iddiaları var. Sizin bu yaptığınız çalışma, bu asılsız iddialara çok güzel cevap olacak değil mi? Uluslararası platformda da bunu kaynak olarak gösterebilecek miyiz?

+Tabii. Gaziantep'te Fransızlar Ermenilerle iş birliği yaparak binlerce çocuğu öldürmüşler. Bunlar elimizdeki belgelerde çok açık. Ama bunların açığa çıkarılması çok önemli, bunları bizim hissetmemiz gerekir. Kafalarımıza iyice yerleştirmemiz gerekir. Bizler "Severoğlu İnşaat" olarak bu kültürel faaliyetlerle sesimizi duyurmaya çalışıyoruz. Fransız parlamentosunda Ermeni Soykırımı iddiaları görüşülürken "6 milyon Türk'ü katletmenin bedelini ödesinler" diye bir çalışma yaptık. 2003 yılında Şahinbey'le ilgili takvim yaptırmıştık. 2006 yılında Dokurcum Anıtı'yla ilgili çalışma yapmıştık. Çok şükür sonucunu verdi. Ermeni Soykırımı yoktur diyenlere ceza verilmeye başlayınca kent meclisi bu çalışmaya sahip çıktı, anıtı yapıyor. Fransızların öldürdüğü çocukların isimlerinin ortaya çıkarılması gerekiyor. Avrupa İnsan Hakları Mahkemelerine davalar açmamız gerekiyor. Bunların yaptıkları zulmü belgelememiz gerekiyor. Ama bu tek kişinin işi değil, tüm Gaziantep'in bu çalışmalara destek olması gerekiyor²²¹.

Semra Öztürk tarafından gerçekleştirilen bu röportaj; soruların derinliği ve yanıtların kapsamlılığı bakımından dikkat çekicidir. Röportaj soruları, Sıtkı Severoğlu'nun sahip olduğu tarihsel birikimini ve Gaziantep'e dair olan bağını ortaya çıkarmıştır. Severoğlu'nun özellikle Gaziantep'in kültürel ve tarihsel mirasına ilişkin paylaştığı bilgiler, röportajı birincil kaynak niteliğine yaklaştırmakta ve çalışmanın bilimsel değerini artırmaktadır.

2.13. Sıtkı Severoğlu Tarafından Gönüllü Olarak Tasarlanan Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi

Fotoğraf 18. Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi- Cephelerden Topraklar Şehitliğe Bırakıldı (Kolaj: Mehmet Ali Erturhan, 2025 ve Haber342.com, 2022)

²²¹ Semra Öztürk, "Gaziantep'i Önce Biz Tanımalıyız", *Expres Extra Söyleşi*, (2008), 4-7.

2.13.1. Şehitler Abidesi

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Fatma Şahin'in talebi ile Sıtkı Severoğlu tarafından tasarımı yapılan Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi, Gaziantep Bey Mahallesi'nde bulunmakla birlikte Şehitler Abidesi'nin arkasında yer almaktadır. Müzenin içerisinde Şehitler Abidesi ile ilgili şu bilgiler yer almaktadır:

Şehit Şahin Bey Abidesi için temin edilen para ile inşasına başlanacak olan Anma Taşı'nın projesi için Nafia Dairesi'nce (Bayındırlık Müdürlüğü) bir proje hazırlanır. Ancak Halk Fırkası, projenin daha mükemmel olması için o sırada İstanbul'a hareket eden Doktor Mecit Beyefendi'den münasip bir projenin yaptırılması hususunda ricada bulunur. Mecit Bey, İstanbul Sanayi-i Nefise Mektebi muallimlerinden (Güzel Sanatlar Akademisi öğretmenlerinden) Sırrı Bilen Beye bir proje yaptırarak getirir. 30 Ağustos 1933, Gaziantep Gazetesi'nden alınmıştır²²².

Müze içerisinde Şehitler Abidesi haricinde 2021 yılındaki Prof. Dr. Atilla Engin ve ekibi tarafından gerçekleştirilen Çınarlı Parkı Sondaj Kazısı hakkında bilgiler yer almaktadır. Ayrıca; Çınarlı Cephesi ve Çınarlı Taarruzları, Şehitler Abidesi'nin inşası ve şehitlerin naaşlarının taşınması, Ömer Asım Aksoy'un anıtın açılış töreninde söylediği nutuk, Antep'te İngiliz ve Fransız işgali hakkında ayrıntılı bilgiler, Gaziantep'in 6317 şehidini temsilen bir mezar taşı²²³ ve Kurtuluş Savaşı'nın en kritik cephelerinden olan Kocatepe, Mangal Dağı, Kocapınar, Zafer Tepe'nin de aralarında bulunduğu 22 bölgeden ve şehitlikten alınarak bakır kaplar içerisine konulan topraklar yer almaktadır²²⁴.

2.14. Kendirli Kilisesi

2.14.1. Sıtkı Severoğlu'nun Kendirli Kilisesi Restorasyonunda Tarihî İzlerin Silinmesine Yönelik Eleştirileri

Gaziantep kent merkezinde yer alan ve Antep Savunması'nın en önemli yapılarından biri olan Kendirli Kilisesi, taşıdığı top, mermi ve şarapnel izleriyle kentsel belleğin somut bir tanığı niteliğindedir. Ancak 2013 yılındaki restorasyon uygulamaları ile yapının tarihi dokusuna ciddi zararlar vermeye başladığı gündeme gelmiştir²²⁵. Sıtkı Severoğlu, Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanı olarak, restorasyon kapsamında söz konusu savaş izlerinin sıvanarak kapatılmasına ve yapının bakımsız bırakılmasına şu şekilde bir tepki göstermiştir:

Sayın Güzelbey 30.05.2007 tarihinde alınan kurul kararıyla Kendirli Kilisesi'nin basit onarım kapsamında yapıldığını söylemişti. Fakat bahsetmediği bir karar da 01.08.2008 tarihli kurul kararında Kendirli Kilisesi'nin giriş kapıları ve elektrik tesisatını basit onarım kapsamında yapılabileceği söylemiştir. Şimdi fotoğraflar ve yerinde görüldüğü

²²² Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi*, (2019).

²²³ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, *Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi*, (2019).

²²⁴ *Haber342.com*, "Cephelerden Topraklar Şehitliğe Bırakıldı", (20 Ekim 2022), 1.

²²⁵ *Gaziantep 27*, "Tarihi Cehalet", (6 Şubat 2013), 1.

üzere düzgün bir çatı onarımı yapılmamıştır. Kilisenin Atatürk Bulvarı'na bakan giriş kapısının yan duvarında imitasyon çalışmaları yapılmıştır. Bu yapısal bir müdahaledir ve yaptığımız araştırmalarda bu müdahale için kuruldun böyle bir izin alınmadığı görülmüştür. Bunun dışında basınçlı su ve Arap sabunu ile yıkama yapılmıştır. Bu işlem taşların yumuşak dokusundaki çürüyen homojen kısımları çöktürdüğünden yüzeylerde taşta bulunan farklı dokuları ortaya çıkarmıştır. Bu tip bir suyla yıkama işlemi içinde, hele kimyasal bir yapıda olan Arap sabunun da kullanıldığı düşünüldüğünde, kuruldun izin alınması gerekir. Bu tip yıkamalar taşlar arasında bulunan demir kenetlerin paslanmasına neden olabileceği için yapı zarar görebilir. Kurul kararı incelendiğinde böyle bir işlem için izin olmadığı da görülmektedir²²⁶.

Sıtkı Severoğlu, Kendirli Kilisesi'nde "basit onarım" adı altında yapılan restorasyon uygulamalarının kurul kararlarının dışına çıktığını, izinsiz mimari müdahalelerle yapı dokusunun tahrip edildiğini dile getirmiştir. Özellikle kimyasal içerikli basınçlı suyla yapılan yıkama işlemleri ve imitasyon uygulamalarının, taş yapıya geri dönülmez zararlar verdiği ifade edilmiştir. Bu ifadelere dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey sert bir şekilde yanıt vermiştir.

2.14.2. Asım Güzelbey'den Sıtkı Severoğlu'na Sert Tepki

Kendirli Kilisesi hakkında bazı gazetelerde çıkan haberleri de sert bir dille eleştiren Güzelbey, "bu iddialara ortaya atanlar ben haklı çıkınca 'benim sözlerim yanlış anlaşıldı diyecektir' yok efendim yanlış anlaşılmadı. Biz geri zekâlı mıyız da yanlış anlayalım" diye tepki gösterdi²²⁷. Güzelbey, "Eğer ben hatalysam bedelini öder ve başkanlıktan istifa ederim. Kimse Belediye üzerinden ucuz kahramanlık yapmasın"²²⁸.

Asım Güzelbey bu sözlerinin ardından; kendisine yönelik eleştirileri tartışmak amacıyla basın toplantısı düzenlemiştir. Ancak Sıtkı Severoğlu, "bir insan aynı anda iki yerde olamazdı", diyerek bu toplantıya; daha önceden planlanmış başka bir toplantısı olması sebebiyle katılamamıştır²²⁹.

2.14.3. Sıtkı Severoğlu'ndan Asım Güzelbey'e Önerilerini Anlatan Yanıtı (Türktepe Kentsel Dönüşümü, Kültür Yolu Projesi, Gaziantep Kalesi, Zeugma Müzesi)

Sıtkı Severoğlu, yerel seçimler sürecinde Asım Güzelbey'i destekleyen isimler arasında yer almış, hatta kızı Ceren Uğurler'in aktardığına göre seçim döneminde binasına Güzelbey'in fotoğrafını asmıştır²³⁰. Güzelbey'in belediye başkanı seçilmesinin ardından da pek çok projede birlikte çalışmışlardır²³¹. Ancak Kendirli

²²⁶ Eyyüp Burun, "Güzelbey'e Önce Övgü, Sonra Eleştiri!", *Gaziantep Güneş*, (15 Şubat 2013), 4.

²²⁷ *Gaziantep Yeni Çizgi*, "Biz Geri Zekâlı mıyız da Yanlış Anlayalım", (12-18 Şubat 2013), 1.

²²⁸ *Gaziantep'te Zafer*, "Kim İstifa Edecek", (13 Şubat 2013), 1.

²²⁹ *Gaziantep'te Zafer*, "Kim İstifa Edecek", (15 Şubat 2013), 1.

²³⁰ Ceren Uğurluer, "Gaziantep'in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu", (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 20 Mart 2025).

²³¹ GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., "100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu", *YouTube*, (21 Kasım 2023).

Kilisesi meselesinde Severoğlu, aralarındaki yakınlığa rağmen eleştiri yapmaktan geri durmamıştır. Çalışmalarının başından beri doğruları desteklediğini ve yanlış yapan kim olursa olsun bunu dile getirdiğini belirten Severoğlu; bu yanlışları tespit ederken alanında uzman kişilerin görüşlerine başvurmuştur. Konu ile ilgili ise şu şekilde bir açıklama yapmıştır:

Gerek odamızın sorumlulukları gerekse kentimize duyduğumuz sevgi ve sorumluluk nedeniyle biz bu tür duyarlı çalışmalara devam edeceğiz. Sizin de gördüğünüz gibi Kentimizle ilgili pek çok konuda Büyükşehir Belediye-sine görüşlerimizi ve tespitlerimizi bildirdik.

Sizler biliyorsunuz, biz Türktepe Kentsel dönüşümü konusunda da görüşlerimizi Şahinbey ve Büyükşehir Belediyeleri ile paylaştık ve Büyükşehir Belediye Başkanımızda bu konuda bizlerle aynı hassasiyeti gösterdi.

Kültür Yolu Projesi ödülünü alırken Sayın Güzelbey’in açıklaması bunun en güzel örneklerinden biridir.

Biz Mimarlar Odası olarak pek çok konuda görüş belirttik, Kale bunlardan birisidir ve ne yazık ki öngörülerimiz gerçekleşti ve hepimizi üzdü.

Biz bu hassasiyetle yürürken nasıl "ucuz kahramanlık" peşinde olabiliriz. Bizler tespitlerimizi konu hakkında uzman kişilerle birlikte yapıyoruz, derdimiz kimseye fatura çıkarmak değil, şehrimizin Kültürüne, değerlerine, tarihine ve geleceğine sahip çıkmak. Bu şehir Tarihi ve Kültürel değerleriyle zengindir. Hangi beyanatımızda Zeugma Müzesine karşı çıkmışız. Mimarlar Odası geçmişte Zeugma Müzesinin yerinin Fuar alanı olmasını önermiş ve bu konuda çaba göstermişti, hatta Fuar Alanı için yasal yollara başvurmuştu. O dönemde Turizm Derneği Başkanı olarak bende Fuar alanına yapılmasını is temekle beraber, Müze inşaatı başlayınca Müzenin en büyük destekçilerinden olmuştum. Bunlar arşivlerinizde belgelidir. Atatürk Müzesinin yapılma-sına gelince, Mimarlar Odasının ya da şahsımın buna karşı olabileceği gibi bir iddia, bugüne kadar üslendiğimiz misyonumuz ve çalışmalarımız değerlendirildiğinde akla ve mantığa sığmamaktadır. Yapılan her doğrunun yanında, çözüm önerileri de geliştirerek yanlışlar karşısında olduk ve olmaya devam edeceğiz. Biz bu yüküyle hareket ediyor ve ortaya çıkacak bedelleri de göğüslüyoruz. Güzelbey’in bahsettiği 30.05.2007 tarihli kurul kararını görüyorsunuz. Bu kararda “Kendirli Kilise çatı onarımının basit onarım kapsamını da KUDEB elemanları denetiminde yapılabileceğini, uygulama sonucu hazırlanacak rapor, fotoğraf ve belgelerin kurumumuza iletilmesine karar verildi.” denilmektedir. Bunun dışında Sn. Güzelbey’in basın toplantısında bahsetmediği 01.08.2008 tarihli kurul kararında “Kendirli Kilisesinin giriş kapıları ve elektrik tesisatı onarımını basit onarım kapsamında KUDEB uzmanları denetiminde yapılabileceğini ve uygulama sonu hazırlanacak rapor ve fotoğraflı belgelerin kurumumuza iletilmesine karar verildi” denilmektedir. Kurul Kararında çatı onarımından bahsedilmektedir. Fotoğrafta ve yerinde görüleceği üzere düzgün bir çatı onarımının yapılmadığı görülmektedir. Fotoğrafta görüldüğü üzere kilisenin Atatürk Bulvarına bakan giriş kapısının yan duvarlarında imitasyon çalışması yapılmıştır. Bu yapısal bir müdahaledir ve projesinin yapılarak kuruldan izin alınması gerekmektedir. Yaptığımız incelemelerde kuruldan böyle bir izin alınmadığı görülmüştür²³².

Yukarıdaki habere göre Sıtkı Severoğlu, Mimarlar Odası olarak yürüttükleri çalışmaların kent kültürünü korumaya yönelik olduğunu vurgulamıştır. Ayrıca tüm eleştirilerinin bilimsel tespitlere dayandığını belirtmiştir. Kendirli Kilisesi restorasyonunda kurul kararlarına aykırı izinsiz müdahaleler yapıldığını ifade etmiş ve bu konudaki hassasiyetlerinin “ucuz kahramanlık” olarak görülmesini reddetmiştir. Sonuç olarak Severoğlu, TMMOB Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi adına,

²³² Gaziantep'te Zafer, “Kim İstifa Edecek”, (15 Şubat 2013), 7.

08.02.2013 tarihinde Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na karşı dava açmış; dosya, Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne tevzi edilmiştir²³³.

2.15. Sıtkı Severoğlu'nun Mimarlar Odası Dönemi

Fotoğraf 19. *Bekir Sıtkı Severoğlu* (Bekir Sıtkı Severoğlu Facebook Profil Resimleri, 2024)

2.15.1. Sıtkı Severoğlu'nun 12. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı (Şubat 2012 – Şubat 2014)

Sıtkı Severoğlu'nun 12. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı dönemi, şube tarafından hazırlanan faaliyet raporu ve raporun içerisinde yer alan yerel basın haberleri ile birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. Böylece bu süreç, kamuoyuna yansıyan görünürlüğü ve kurumsal düzeyde yürüttüğü çalışmalar bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulmuştur. Yönetim kurulu; Başkan Bekir Sıtkı Severoğlu, II. Başkan Ertuğrul Uzak, Sekreter Cihangir Uygur, Sayman Altuğ Çolak, Üye Çiğdem Cesur Apa, Üye Yusuf Erdem Güzelbey, Üye Hasan Özgür Girişken olarak belirlenmiştir. Raporun ve faaliyetlerin içeriğine geçmeden önce, Sıtkı Severoğlu'nun önsözde dile getirdiği görüşlerin kısa bir özetini sunmak yararlı olacaktır:

Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi'nin Meslek Odası olarak faaliyetlerinin 40. Yılına girdiğimiz günlerde 12. Dönem Yönetim Kurulu olarak çalışmalarımızı tamamladık. TMMOB ve bağlı Odalarımızın faaliyet alanlarını daraltma ve faaliyetlerini güçleştirme konusunda çok yoğun yasal düzenlemelerle karşı karşıya kaldığımız bir dönem yaşadık. Meslek Odamızın mücadeleci geleneğinden aldığımız güç ile doğruların anlatılması için mücadele ettik. Mimarlar Odası Yönetim Kurullarından aldıkları güç ile bu mücadeleye bundan sonra da devam edecektir. Görev dönemimizde Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik, İmar Kanununda yapılan değişiklikler, Yapı Denetim Yasasında yapılan değişiklikler, Afet Riski Altındaki Alanlar ile ilgili yönetmeliklerde yapılan değişikliklerle, özellikle odalarımızın mesleki denetim

²³³ Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2013/27, (8 Şubat 2013).

faaliyetlerini kısıtlayıcı Anayasaya, Fikir ve Sanat Eserleri Yasasına ve uluslararası sözleşmelere aykırı düzenlemeler yapılmış olmasına rağmen, 6235 sayılı TMMOB Kanununa yönelik bir değişiklik söz konusu olmadığından, Odamız uygulamaları Anayasanın vermiş olduğu yetki ve 6235 sayılı Kanun ile yargı denetiminden de geçmiş olan ilgili yönetmeliklerimiz uyarınca devam ettirilmektedir. 12. Dönemde göreve geldiğimizde, siyasi ve rant hesabı olmayan, bu kentin yetiştirdiği duyarlı, ekmek yediğimiz ve bizleri yetiştiren Gaziantep'e ve gelecek nesillere borçlu hisseden, geçmişimize ve tarihimize saygılı mimarlar olarak daha yaşanır bir Gaziantep için mücadele ettik. Neydi mücadelemiz? İmar tadilatları ve revizyon imar planları ve bölgesel yeni imar planları sürekli kentimizde belediye meclislerinin gündemlerinin büyük çoğunluğunu oluşturuyordu. Bunlar için itiraz ettik ya da uyarı yazıları yazdık. Yazılarımızda her zaman sorunu net ortaya koyan, önerilerde bulunan bir üslup izledik. Türkiye'de bir ilk olan belediyelerimize yazdığımız itirazları ve gelen cevapları 2013 Dünya Mimarlık Günü'nde Gaziantep Ticaret Odası Sergi Salonu'nda sergiledik. Bu dönemde olduğu gibi Mimarlar Odası geçmişte de E. Kaya Turgay, Ömer Arpacıoğlu ve Celal Doğan dönemlerinde daha güzel, daha yaşanır bir Gaziantep için mücadele vermiştir. Odamızın bu konulardaki duyarlılığı bize rehber olmuştur. Kısaca sorunu özetleyecek olursak, yapılanlar üst ölçek planlara aykırı, bir bütün olarak da ele alınmadan yürütülüyordu. Belediyelere itirazları yanında, çeşitli davalar da açtık, kurumlar arasında ikili görüşmeler gerçekleştirdik. Yapılan plan ve plan tadilatları, üst ölçekli plan kararları ile uyumsuz; meri plan bütünlüğünü bozucu, şehircilik planlama ilkelerine ve kamu yararına aykırı, yakın çevresine ve kente olumsuz etki yapacak uygulamalar olmaması gerektiğini her platformda dile getirdik. Gaziantep'in en önemli sorunu olan ulaşım, toplu taşıma ve trafik sıkışıklığı ile ilgili konunun sürekli takipçisi olduk ve yetkilileri uyardık ve son olarak girişimlerimiz sonunda Cumhuriyet, İnönü, Hürriyet, Atatürk ve Ordu caddelerinden geçen 4 Şubat'ta yapılacak olan 4. Etap Tramvay hattı ihalesinin iptal edilmesini sağladık. 12. Dönem Yönetim Kurulu olarak bizlere destek olan, etkinliklerde ve çalışmalarda yer alan Odamız üyelerine, çalışanlarına ve bu etkinlikleri kamuoyuna duyurmamızı sağlayan basın kuruluşları ve çalışanlarına teşekkür ediyoruz. Saygılarımızla²³⁴.

12. Dönem Yönetim Kurulu Adına
B. Sıtkı Severoğlu

Sıtkı Severoğlu'nun başkanlığını yürüttüğü 12. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi'nin, kentleşme ve planlama alanlarında etkin bir denetim ve müdahale çabası sergilediği tespit edilmiştir. Kamu yararını esas alan bu tutum, Sıtkı Severoğlu'nun mesleki sorumluluğa karşı duyduğu hassasiyete dayanan yöneticilik anlayışını yansıtmaktadır. Bu dönemde toplamda 6 eğitim faaliyeti, 51 sosyal ve kültürel etkinlik, 83 idari ve temsili görev, 115 kamuya yönelik çalışma gerçekleştirilmiş; ayrıca çeşitli kurum ve kuruluşa 11 dava açılmıştır. Her biri kendi içinde önemli olan bu faaliyetler, çalışmamızın kapsamı ve anlatımın daha anlaşılır olması amacıyla (ayrıca pek çok faaliyetin ana başlıklar altında daha önce ele alınmış olması nedeniyle) özet olarak sunulacaktır.

2.15.1.1. Eğitim, sosyal, kültürel, idari, temsili ve kamuya yönelik çalışmalar

Eğitim Çalışmaları: Sketch-up Kursu, Kamulaştırma Bilirkişiliği Eğitimi ve Güncelleme eğitimi (2 kez), EKB Eğitimi, İmar Kanunu ve Planlı Alanlar Tip İmar

²³⁴ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, *12. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2012 – Şubat 2014*, (Gaziantep: TMMOB, 2014), 31-32.

Yönetmeliği eğitimi, Sketch-up ve Autocad eğitimine giriş semineri gerçekleşmiştir. Bu dönemde meslek içi yetkinliği artırmaya yönelik olarak Sketch-up, Autocad ve EKB eğitimleriyle birlikte, kamulaştırma bilirkişiliği ve imar mevzuatına dair seminerler düzenlenmiş; teknik donanımın güncellenmesine katkı sağlanmıştır.

Sosyal ve Kültürel Çalışmaları: Sosyal ve kültürel faaliyetin tamamı topluluk bilinci, mesleki dayanışma ve kent kültürünü güçlendirmeye katkı sağlamış önemli etkinliklerdir. Ancak çalışmanın özeti niteliğinde olması açısından, temsil gücü yüksek, katılım yoğunluğu olan ve kamuoyuna yansıyan en dikkat çekici faaliyetler; 8 Mart 2012 Dünya Kadınlar Günü kapsamında Ticaret Odası'nda düzenlenen kokteyl, gramofon dinletisi ve plaket töreniyle kadın üyeler onurlandırılmıştır. Nisan 2012-Nisan 2013 tarihleri arasında gerçekleştirilen Mimar Sinan Haftası etkinliklerinde ise belgesel gösterimleri, geziler ve söyleşilerle mesleki aidiyet vurgulanmıştır. Bu etkinliklere Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nden akademik katılım sağlanmıştır. Aynı dönemde sürdürülebilirlik temasını öne çıkaran faaliyetler arasında 30 Eylül 2012'de Cengiz Bektaş ve Prof. Dr. Derya Oktay'ın katılımıyla düzenlenen "Sürdürülebilir Ekolojik Kentler Sempozyumu" ile 29 Eylül 2012'de Hüseyin Enç Kültür Evi'nde yapılan öğrenci buluşması ön plana çıkmıştır. Kadın Dostu Kentler Programı çerçevesinde birçok oturum ve çalışmaya aktif katılım sağlanmıştır. 2012 ve 2013 yıllarında düzenlenen Rumkale gezileri, üyelerde kültürel mirasa dair farkındalık yaratmıştır. 6 Ekim 2012'de gerçekleştirilen "Ekümenopolis" belgesel gösterimi kentsel dönüşüm sorunlarına yönelik farkındalığı artırmıştır. Ekim 2013'te açılan sergiyle birlikte 4. Etap Tramvay Projesi'ne yönelik eleştiriler kamuoyuyla paylaşılmıştır. Şubat 2013'te Gaziantep'e Gazilik unvanının verilmesine ilişkin törene katılım, yerel tarih bilincinin canlı tutulduğunu göstermektedir. Ayrıca 15 Aralık 2012'de Gaziantep Üniversitesi akademisyen ve öğrencileriyle gerçekleştirilen buluşma meslek içi etkileşimi desteklemiştir. 27 Nisan ve 25 Kasım 2013 tarihlerinde düzenlenen "Kızlar Okusun Onlar Gibi Olsun" belgesel gösterimleriyle ise toplumsal cinsiyet eşitliğini önceleyen sosyal sorumluluk faaliyetlerine katkı sunulmuştur ve Sıtkı Severoğlu'na bu etkinliği dolayısıyla tebrik plaketi verilmiştir.

İdari ve Temsili Çalışmaları: Bu bölümde Sıtkı Severoğlu'nun aktif katılım sağladığı birçok kritik toplantı ve temsili görev öne çıkmaktadır. Severoğlu, İstanbul Karaköy ve Konya Şubeleri'nde düzenlenen Merkez Yönetim Kurulu ve mesleki gelişim çalıştaylarında şubeyi temsil etmiş; ayrıca TMMOB tarafından Ankara,

Adana, Trabzon ve Eskişehir’de düzenlenen “Kent, Kültür ve Demokrasi Forumu” gibi yüksek düzeyli organizasyonlarda yer almıştır. Sıtkı Severoğlu’nun bu çalışmaları onun sonraki yıllarda Türkiye Mimarlar ve Mühendisler Odası Yönetim Kurulu’nda yer almasının zeminini hazırlamıştır. Gaziantep özelinde ise Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey, şahinbey ve şehitkamil ilçe belediye başkanları, Gaziantep Valisi Erdal Ata gibi yerel yöneticilerle görüşmeler gerçekleştirilmiş; ayrıca Gaziantep  niversitesi ve Baro Başkanlığı gibi kentteki diğer kuru toplantılar yapılmıştır. TMMOB’nin yetkilerini kısıtlayan yasal düzenlemelere karşı kamuoyu bilgilendirme ve protesto faaliyetlerine de Severoğlu öncülük etmiş; temsilcilik denetimleri, mesleki uygulama toplantıları ve GAMOB etkinliklerinde düzenli olarak görev almıştır. Bölgesel düzeyde Adıyaman, şanlıurfa, Kilis ve Nizip temsilcilikleriyle temas kurulmuş, Oğuzeli, Nizip, şanlıurfa ve Adıyaman’daki yerel yöneticilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bu yoğun temsiliyet faaliyetleri, Severoğlu’nun sadece idari değil, mesleki haklar ve kent kimliği konusunda da kararlı bir duruş sergilediğini göstermektedir.

Kamuya Yönelik  alışmalar: Sıtkı Severoğlu Mimarlar Odası Gaziantep şubesi’nin yürüttüğü kamuya yönelik faaliyetlerinde Gaziantep’in imar planları, kent estetiği, sosyal donatı alanları ve kültürel miras alanlarındaki planlama süreçlerine yönelik çok sayıda teknik itiraz ve hukuki müdahale gerçekleştirmiştir. Severoğlu’nun öncülüğünde; Türktepe, Karataş, İbrahimli gibi kentsel dönüşüm alanlarında sosyal, çevresel ve kültürel dengelerin gözetilmesi adına basın açıklamaları yapılmıştır. Gaziantep Kalesi ile Kendirli Kilisesi’nin korunmasına yönelik girişimlerde bulunulmuştur. Birçok plan tadilatı ve yoğunluk değişikliği gibi kararlar kamu yararına aykırı bulunarak belediyelere itiraz edilmiştir. Severoğlu ayrıca 7. İpekyolu Belediye Başkanları Forumu, Enerđi Zirvesi gibi yüksek profilli etkinliklerde hem katılımcı hem de oturum yöneticisi olarak yer almıştır. Gaziantep İmar Yönetmeliği’nin revizyonu sürecinde etkin rol üstlenmiştir. Kamil Ocak Stadyumu’nun geleceği, eğitim alanlarındaki eşitsizlikler ve yeşil alan kayıpları gibi konulara dair kamuoyunu bilgilendiren açıklamaları, onun sadece bir değil, aynı zamanda toplumsal duyarlılıkla hareket ettiğini göstermektedir. Tüm bu girişimlerde Severoğlu’nun adı, mimarlığın sadece yapı üretimi değil, aynı zamanda kent

yaşamının korunması ve geliştirilmesi için bir mücadele alanı olduğunun altını çizer biçimde ön plana çıkmaktadır²³⁵.

12. Dönem faaliyetlerine bakıldığında Sıtkı Severoğlu, mimarlık mesleğini yapmasının yanı sıra Gaziantep'in sorunları karşısında adeta bir kamu sorumlusu olarak da davrandığı tespiti yapılmıştır. Bu dönemde eğitim, sosyal-kültürel organizasyonlar, idari-temsili görevler ve kamuya yönelik hukuki girişimler aracılığıyla kent kimliğini savunan kapsamlı bir çalışma yürütmüştür. Faaliyetlerin çeşitliliği ve yoğunluğu, Severoğlu'nun kurumsal temsil gücünü yükseltmiş ve sonraki yıllardaki merkez düzeyindeki görevlerine zemin hazırlamıştır.

2.15.2. Sıtkı Severoğlu'nun 13. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı (Şubat 2014 – Şubat 2016)

Sıtkı Severoğlu'nun 13. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı dönemi, tıpkı 12. Dönem gibi şube tarafından hazırlanan faaliyet raporu ve raporun içerisinde yer alan yerel basın haberleri ile birlikte ele alınarak değerlendirilmiştir. 13. Dönem Yönetim kurulu; Başkan Bekir Sıtkı Severoğlu, II. Başkan Cihangir Uygur (16.04.2015'e kadar), II. Başkan Hasan Özgür Girişken (16.04.2015'den sonra) Sekreter Yusuf Erdem Güzelbey (11.02.2015'e kadar), Sekreter Çiğdem Cesur Apa (11.02.2015'den sonra) Sayman Altuğ Çolak, Üye Evşen Konukoğlu, Üye Ceyda Zorkirişçi (11.02.2015'den sonra), Üye Can Canatar (16.04.2015'den sonra) olarak belirlenmiştir. Raporun ve faaliyetlerin içeriğine geçmeden önce, Sıtkı Severoğlu'nun önsözde dile getirdiği görüşleri şu şekildedir:

Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi'nin 13. Dönem Yönetim Kurulu olarak çalışmalarımızı tamamladık. Yönetim dönemi içinde Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Yönetim Kurulu Başkanlığı yanında, TMMOB Koordinasyon Kurulu Sekreterliği ve Kent Konseyi Yürütme Kurulu Üyeliği görevlerini de üstlendim.

Yönetiminde bulunduğumuz her görevde temel önceliğimiz Gaziantep'in daha yaşanabilir bir kent olması için çalışmaktır. Bizim için kentimizin değerlerine sahip çıkmak, değerlerimizi görünür kılmak ve meslektaşlarımız adına kazanımlar ortaya çıkarmak önemlidir. TMMOB ve bağlı odalarımızın faaliyet alanlarını daraltma ve faaliyetlerini güçleştirme konusunda yoğun yasal düzenlemelerle karşı karşıya kaldığımız bir dönemi hep birlikte yaşadık. Mimarlar Odası Yönetim Kurullarının geçmişlerinden aldıkları güç ile 12. Dönemde de olduğu gibi, mücadeleye devam ettik. İnaniyoruz ki bizden sonra yönetime gelecek meslektaşlarımız da bu onurlu mücadeleye devam edecektir.

Odamıza ait yayın konusunda, komisyon çalışmalarının yürütülmesi ve sürekli basımı, dağıtımını ve üye ile paylaşımını konusunda sürdürülebilir bir çalışma yürütemediğimizi itiraf etmeliyiz. Ayrıca, Şanlıurfa ve Adıyaman Temsilciliklerinde 13. Dönem mesleki denetim faaliyetleri yok denecek kadar azalmıştır. Bu durum, Şube ile üyeyi karşı karşıya getirmek ile kalmayıp istemememize rağmen bazı meslektaşlarımızın para cezası ya da meslekten

²³⁵ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, 12. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2012 – Şubat 2014, (Gaziantep: TMMOB, 2014), 35-56.

sürelî men edilme cezası alması sonucunu doğurmaktadır. Bu durumdan bizler gibi, Şanlıurfa ve Adıyamanlı meslektaşlarımızın da üzüntü duyduğunu gözlemliyoruz. Bu sorunun, yeni seçilen Temsilcilik Yönetim Kurullarımız tarafından çözümleneceğine inanıyoruz.

13. Dönemde, geçen dönem olduğu gibi, kamusal alanlarımıza sahip çıkma ve kent mücadelesi sorumluluğumuz temel önceliklerimizden biri oldu. Bu dönem karşımızda, yeni seçilen Belediye Başkanımız Sayın Fatma Şahin ve neredeyse tümüyle yenilenen bir kadro vardı. Aldığımız karar gereği, kent sorunlarını basın yolu ile tartışmayacak, diyalog ile çözmeye çalışacaktık. Çözdüğümüz pek çok konu olduğu gibi, süreci devam eden, itirazlarımıza ve yargı başvurularımıza ilerleyen sayfalarda ulaşabilirsiniz. Ayrıca, eğitim çalışmaları, sergiler, özel günlerin kutlanması ile ilgili etkinlikler, bilimsel konferanslar zirveler, sosyal sorumluluk projeleri ve diğer meslek odaları ve STK'lar ile yapılan iş birlikleri gibi çalışmalar hakkında aynı bilgi de yine çalışma raporumuzda yer almaktadır. Büyükşehir Belediyemiz e gerçekleştirdiğimiz Kamil Ocak Stadyumu Alanı Öğrenci Çalıştay ve Fikir Projesi Yarışması, Kahramanlık Panoraması ve Müzesi gönüllü mimari proje çalışması ve Kapalı Spor Salonu Yarışması dönemdeki mesleki kazanımlarımızdan bazılarıdır, diyebiliriz. Sayın Fatma Şahin'in ileride yapılması konusunda söz verdiği Kamil Ocak Meydanı Kentsel Tasarım Yarışması ve Belediyemizin yapacağı yatırımlarda kentte faal meslektaşlarımızdan hizmet alınmasının gerçekleştirilebilmesini mesleğimiz ve kentimiz adına bir diğer kazanım olabileceğini değerlendiriyoruz.

Valimiz Sayın Ali Yerlikaya'nın destekleri ile, okullarda tip proje uygulamasından vazgeçilerek özgün tasarımlarla elde edilen projelerin uygulamaya konması ve hizmetlerin Gaziantep'te faal mimarlardan alınması konusunda yapılan çalışmayı meslektaşlarımız ve kentimiz için faydalı bir sonuç olarak değerlendiriyoruz. (Başlangıç için odamızdan Valimiz tarafından mimar isimleri talep edilmiş, bu konuda 2014 yılında okul projesi için gönüllü olan arkadaşlarımızın isimleri ile Panorama ve Müzesi'nde gönüllü çalışan arkadaşlarımızın isimleri tarafımızdan bildirilmiştir. Bu listeye, Valiliğimizin belirlediği isimler yetkililer tarafından ilave edilmiştir. Diğer meslek odalarının da çalışmalara dahil olması ile Valiliğimizin önderliğinde çalışmalar devam etmektedir.) Şehitkamil Belediye Başkanımız Sayın Rıdvan Fadıloğlu'nun desteğiyle bugünlerde ilana çıkacak Kültür ve Sanat Merkezi Ulusal Mimari Proje Yarışması'nı da mesleki kazanımlarımızdan biridir.

Mesleğimizi ilgilendiren özel günler ile ilgili yaptığımız çalışmalarda başta Gaziantep Üniversitesi, Zirve Üniversitesi ve Hasan Kalyoncu Üniversitesi'nin öğretim üyeleri ve öğrencilerine, Disiplin Uzlaştırma Kurulu üyelerimize. Genel Merkez Delegelerimize, eski yönetici arkadaşlarımıza teşekkürü bir borç biliriz.

Ayrıca faaliyetlerimize, sponsor olan kişi, kurum ve kuruluşlara, bağlarıyla çalışmalara destek olan arkadaşlarımıza ve Yönetim Kurulu olarak bizlere destek olan etkinliklerde ve çalışmalarda yer alan odamız üyelerine, çalışanlarına ve bu etkinlikleri kamuoyuna duyurmamızı sağlayan basın kuruluşları ve çalışanlarına teşekkür ederiz.

Sevgi ve saygılarımızla²³⁶

B. Sıtkı Severoğlu
Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi
13. Dönem Yönetim Kurulu Başkanı

Sıtkı Severoğlu'nun başkanlığını yürüttüğü Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi 13. Dönemi, mesleki örgütlenmenin kentleşme politikalarına müdahil olduğu bir süreç olarak dikkat çekmiştir. Severoğlu, bu dönemde yerel yönetimlerle uzlaşa kültürüne dayalı ilişkiler geliştirmek istemiştir. Bu doğrultuda Sıtkı Severoğlu yarışmalar, çalıştaylar ve özgün proje uygulamaları gibi araçlarla mimarlık mesleğinin kent planlamasına katkısını artırmaya çalışmıştır. Bu yaklaşım, mesleki temsil, katılımcı yönetim ve kentsel kamusal alanın korunması ilkeleri etrafında şekillenmiştir. Bu

²³⁶ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, 12. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2014 – Şubat 2016, (Gaziantep: TMMOB, 2016), 31-32.

dönemde toplamda 5 eğitim faaliyeti, 160 sosyal ve kültürel etkinlik, 90 adet kamuya yönelik çalışma gerçekleştirilmiştir. Ayrıca çeşitli kurum ve kuruluşa 40 dava açılmıştır. Davalara ayrı bir parantez açmak gerekirse, önceki dönemde yalnızca 11 dava açılmışken bu dönemde açılan 40 dava dikkat çekicidir. Bu davaların 39'u Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne, 1'i ise Gaziantep Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu'na izafeten Kültür ve Turizm Bakanlığı'na karşıdır. Açılan davalardan 11'i aynı zamanda Büyükşehir Belediyesi'ni de kapsamak üzere Şehitkamil Belediyesi'ne, 4'ü yine Büyükşehir'i de kapsayacak biçimde olmak üzere Şahinbey Belediyesi'ne açılmıştır. Oysa Sıtkı Severoğlu önsözde "Aldığımız karar gereği kent sorunlarını basın yolu ile tartışmayacak, diyalog ile çözmeye çalışacaktık" demektedir. Buna rağmen başvuru dava sayısının bir önceki döneme göre artması, diyalog yoluyla çözüm arayışlarının beklenen neticeyi vermediğini göstermektedir.

Faaliyetlerin her biri ayrı bir önem taşısa da metnin kapsamını dağıtmamak ve anlatımı sade tutmak amacıyla (bir kısmı önceki başlıklar altında işlendiğinden) bu bölümde yalnızca özet bilgiler verilecektir.

2.15.2.1. Eğitim, sosyal, kültürel, idari, temsili ve kamuya yönelik çalışmalar

Eğitim Çalışmaları: 13. dönemde gerçekleştirilen eğitim çalışmaları, mesleki bilgi ve yetkinliklerin güncellenmesine odaklanmıştır. Enerji Kimlik Belgesi (Ekim 2014), Kamulaştırma Bilirkişiliği ve Güncelleme eğitimleri (Kasım 2014 ve Ekim 2015), Autodesk programı eğitimi (Nisan 2015) gibi teknik içerikli etkinliklerle üyelerin uzmanlık alanlarında donanımları artırılmıştır. Ayrıca 12 Aralık 2015'te düzenlenen UMÖB (Ulusal Mimarlık Öğrenci Buluşmaları) Gaziantep tanıtımı ile mimarlık öğrencilerine yönelik ulusal ölçekte bir bilgilendirme faaliyeti yürütülmüştür.

Sosyal ve Kültürel Çalışmalar: Bu dönemde sosyal ve kültürel çalışmalar kapsamında; çeşitli kamu kurumları, yerel yönetimler, meslek örgütleri ve STK'larla iş birliği içerisinde toplantılar, çalıştaylar, paneller, sergiler, geziler, anma günleri, kutlamalar, konser ve konferanslar düzenlenmiştir. Kadın Dostu Kentler Programı, vergi mevzuatı sempozyumu, sosyal medya ve iletişim toplantıları, Dünya Çevre Günü etkinlikleri gibi katılımlarla başlayan süreç; Kamil Ocak Stadyumu Alanı Fikir Çalıştayı'na bağlı seminer, jüri sunumu, sergi ve ödül töreni gibi çok aşamalı organizasyonlar ile devam etmiştir. Mimarlık haftası, yerel mimarlık sergisi, panel ve

konserler ile Gaziantep'in kentsel belleğine yönelik konferans ve temsiller bu yoğun etkinlik takviminin diğer başlıklarını oluşturmuştur.

Sosyal ve kültürel çalışmalar arasında özellikle Sıtkı Severoğlu'nun aktif rol aldığı faaliyetler dikkat çekmektedir. Kendisi, Kamil Ocak Stadyumu Alanı ve Çevresi Fikir Çalıştayının tanıtım toplantısı, atölye ve jüri süreçlerinde başkan olarak yer almıştır. Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması projesi ile Kapalı Spor Salonu proje yarışması gibi kent hafızası ve mimarlık mesleğine yönelik etkinliklerde kurumsal temsil görevini üstlenmiştir. Ayrıca yerel aktörlerle gerçekleştirilen toplantılar, paneller ve anma programlarında Oda Başkanı sıfatıyla katılım sağlayarak, kentin sosyal ve kültürel yaşamına kurumsal düzeyde katkıda bulunmuştur.

İdari ve Temsili Çalışmalar: Bu dönemde Sıtkı Severoğlu, oda başkanı olarak Büyükşehir Belediye'de etkin bir profil sergilemiştir. Örneğin Planlı Alanlar Tıp İmar Yönetmeliği'ne ilişkin çok sayıda belediye toplantısına bizzat katılmış ve Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması Projesi ile Kapalı Spor Salonu Mimari Proje Yarışması gibi Büyükşehir Belediyesi çalışmalarında oda adına yürütme sorumluluğu üstlenmiştir. TMMOB İl Koordinasyon Kurulu toplantılarında şubeyi temsil etmiş; Kent Konseyi Genel Kurullarında (örneğin 5. ve 7. Olağan Genel Kurullar) kentleşme politikaları üzerine konuşmalar yapmıştır. Ayrıca Ankara'daki Merkez Danışma Kurulu toplantıları ve TMMOB Genel Kurulları gibi ulusal düzeydeki etkinliklerde yer alarak, şubenin mesleki ve kentsel konulardaki görüşlerini daha geniş platformlara taşımıştır. Tıpkı 12. Dönem çalışmalarında olduğu gibi TMMOB Genel Kurullarındaki aktif katılımı, Sıtkı Severoğlu'nun ilerleyen yıllarda 49. Dönem Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği'ne seçilmesinde etkili olmuştur.

Kamuya Yönelik Çalışmalar: Bu dönemde kamuya yönelik çalışmalar kapsamında Sıtkı Severoğlu başkanlığındaki şube, özellikle Gaziantep Büyükşehir, Şahinbey ve Şehitkamil belediyelerinin imar planı değişikliklerine yönelik yoğun itiraz süreçleri yürütmüştür. Raylı sistem ihalesi, kentsel dönüşüm, gelişim proje alanları, yol düzenlemeleri, eğitim, yeşil alan, sosyal tesis, ticaret ve konut alanlarında pek çok plan tadilatına karşı yapılan başvurular, şubenin kentsel planlama kararlarına müdahil olma çabasını yansıtmaktadır. Bu itirazların büyük bölümünde Severoğlu, kamusal yararı savunmuş ve plan değişikliklerinin kent bütünlüğüne, yaşam kalitesine

ve meslek ilkelerine uygunluğu konusunda belediyelere kurumsal düzeyde görüş bildirmiştir²³⁷.

Genel olarak değerlendirildiğinde 13. Dönemde; Enerji Kimlik Belgesi, Kamulaştırma Bilirkişiliği, Autodesk ve UMÖB gibi programlarla üyelerin teknik bilgi ve mesleki yeterliliklerini geliştirmeye yönelik eğitim çalışmaları yapılmıştır. Sosyal ve kültürel etkinliklerde Kamil Ocak Stadyumu Fikir Çalıştayı, Dünya Çevre Günü Rumkale gezisi ve Yerel Mimarlık Sergisi gibi basın aracılığıyla kamuoyuna yansıyan organizasyonlarla kent belleği ve mesleki dayanışma güçlendirilmiştir. Bu süreçte Sıtkı Severoğlu, söz konusu çalıştayların tanıtım, jüri ve yürütme süreçlerinde başkan olarak görev almıştır. Kapalı Spor Salonu yarışması, Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne ilişkin Büyükşehir Belediyesi toplantılarında kurumsal temsil sağlamıştır. Aynı zamanda TMMOB Genel Kurulları, İl Koordinasyon Kurulu ve Kent Konseyi gibi platformlarda şubeyi temsil eden Severoğlu, Gaziantep'in raylı sistem ihalesi, Yeşilvadi Projesi, Güneykent ve Yamaç Tepe imar plan revizyonlarına karşı yapılan yoğun itirazlarla kamu yararını gözeten müdahalelerde bulunmuştur. Böylece mimarlık mesleğinin kentsel planlama süreçlerinde etkin bir denetim gücü olduğunu ortaya koymuştur.

2.15.3. Sıtkı Severoğlu'nun 48. Dönem TMMOB Mimarlar Odası Onur Kurulu ve 49. Dönem Yönetim Kurulu Üyeliği

TMMOB Mimarlar Odası'nın 2024 yılı itibariyle 86.417 üyeye ulaşmış olması, mimarlık meslek örgütleri içerisindeki kurumsal gücünü ve temsil kapasitesini göstermektedir²³⁸. Böyle etkin ve nüfuzlu bir STK'da Sıtkı Severoğlu'nun 48. Dönem Onur Kurulu Üyesi olarak seçilmesi, onun mesleğindeki birikimini ve özellikle saygınlığını yansıtmaktadır. 21 Nisan 2024 tarihinde yapılan seçimlerle belirlenen 49. Dönem Merkez Yönetim Kurulu, 29 Nisan 2024 tarihli ilk toplantısında Zeynep Eres Özdoğan'ı genel başkan, Semih Lütfi Temizkan'ı genel başkan yardımcısı, Torres Dinçöz'ü genel sekreter, Ünsal Keser'i genel sayman olarak görevlendirirken; Sıtkı

²³⁷ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, 12. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2014 – Şubat 2016, (Gaziantep: TMMOB, 2016), 35-53.

²³⁸ Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB), "TMMOB'ye Bağlı Odaların Üye Sayısı 705 Bin Oldu", (16 Ocak 2025), <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmoby-bagli-odalarin-uye-sayisi-705-bin-oldu>.

Severoğlu, Serap Kaya ve Selin Oktan'ı yönetim kurulu üyesi olarak belirlemiştir²³⁹. Bu denli yüksek üyeli bir meslek odasının merkez yönetiminde yer almak, Sıtkı Severoğlu'nun ulusal ölçekte de mimarlık alanındaki başarısının ve temsil gücünün önemli bir göstergesidir.

2.16. Septimius Severus Köprüsü Restorasyonundaki İhmaller ve Sıtkı Severoğlu

04 Temmuz 2019'da düzenlenen basın toplantısında Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in Araban ilçesinde bulunan Roma dönemine ait 1800 yıllık Septimius Severus Köprüsü'nün restorasyon sürecinde ciddi ihmal ve usulsüzlükler tespit ettiklerini açıklamıştır. Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi ile birlikte yürüttükleri incelemeler sonucunda hazırlanan raporu kamuoyu ile paylaşan Severoğlu, köprüdeki çalışmaların Koruma Bölge Kurulu'nun üç kez reddettiği projelere rağmen sürdürüldüğünü, gerekli izinler alınmadan ağır iş makinelerinin arkeolojik alanda kullanıldığını, bazı mimari parçaların uygunsuz biçimde değerlendirildiğini ve ortaya çıkarılan kültür varlıklarının müzeye bildirilmemesinin ise suç teşkil ettiğini ifade etmiştir. Restorasyonun neye hizmet ettiğinin belirsiz olduğunu vurgulayan Severoğlu, projenin başından itibaren Müze Müdürlüğü, Röleve Anıtlar Müdürlüğü ve KUDEB gibi yetkili kurumların süreci denetlemesi gerekirken yeterli takip yapılmadığını ve uzman kuruluşların çalışmalara davet edilmediğini belirtmiştir. Bu ihmaller zincirinin tarihi yapının özgün dokusuna geri dönüşü olmayan zararlar verebileceğine dikkat çeken Severoğlu, Gaziantep Valiliği'ni acilen olaya el koymaya çağırarak, ilgili kurum temsilcileri ve sivil toplum örgütlerinden oluşacak bağımsız bir heyetin restorasyon sürecini yerinde incelemesi gerektiğini söylemiştir²⁴⁰.

Sıtkı Severoğlu yaptığı bu açıklamalarında; Gaziantep'in Araban ilçesinde bulunan Septimius Severus Köprüsü restorasyon sürecine ilişkin eleştirilerini, somut tespitler ve belgelerle dile getirmiştir. Konuya yaklaşımında teknik ve hukuki boyutlara dikkat çeken Severoğlu, sürecin şeffaf yürütülmediğine dikkat çekmiştir. Severoğlu bu açıklamaları ile kültürel mirasın korunması konusunda duyarlılık gösterdiğini ve resmi makamları yönlendirme çağrısında bulunduğunu ortaya

²³⁹ Ahmet Erkan-TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi, "TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi'nin 49. Olağan Genel Kurul Değerlendirmeleri", *Mimar.ist Dört Aylık Mimarlık Kültür Dergisi*, Sayı 80, (2024), 12.

²⁴⁰ Güney 24, "Septimius Severus Köprüsünde Kaş Yaparken Göz Çıkarmışlar", (4 Temmuz 2019), 1. <https://www.guney24.com/haber/septimius-severus-koprusunde-kas-yaparken-goz-cikarmislar/>

koymuştur. Böylece Severoğlu, restorasyonun gidişatına yönelik eleştirilerini kişisel görüşten öte, kamu yararı ve koruma bilinci çerçevesinde ifade etmiştir.

2.17. Sıtkı Severoğlu'nun Kurucusu Olduğu Gaziantep Yardım Vakfı

Fotoğraf 20. *Gaziantep Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı Bekir Sıtkı Severoğlu* (Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi, Erişim: 2025)

Gaziantep Yardım Vakfı, 1992 yılında aralarında Sıtkı Severoğlu'nun da bulunduğu, topluma karşı sorumluluk bilinci taşıyan 10 gönüllü tarafından temelleri atılan bir hayır kuruluşudur. Başlangıçta kendi imkânlarıyla gıda ve temel ihtiyaç malzemelerini ihtiyaç sahiplerine ulaştıran bu kişiler, yardım faaliyetlerinin kalıcı, düzenli ve daha geniş kitlelere ulaşabilmesi amacıyla 1993'te vakfı kurarak çalışmalarını kurumsal bir yapıya kavuşturmuştur. Vakıf, kuruluşundan itibaren önceliğini eğitime vererek her yıl yüzlerce aileye gıda ve ihtiyaç desteği sağlamakta, üniversite öğrencilerine burs vermekte, ilkökul çocuklarına kırtasiye yardımı yapmakta ve Kurban Bayramı'nda modern kesimhane hizmeti sunmaktadır²⁴¹. Kısacası Gaziantep Yardım Vakfı, ekonomik durumu zayıf ailelerin başarılı çocuklarının iyi bir eğitim almasına destek olmayı, yardımseverlerle ihtiyaç sahipleri arasında köprü kurarak tüm çocukların eğitim yoluyla ülke kalkınmasına ve toplumsal gelişime katkı sağlamasını amaçlamaktadır²⁴².

²⁴¹ *Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi*, "Hakkımızda", (Erişim 8 Temmuz 2025), 1. <https://www.gaziantepyardimvakfi.org/kurumsal/hakkimizda-1.html>

²⁴² *Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi*, "Vizyon&Misyon", (Erişim 8 Temmuz 2025), 1. <https://www.gaziantepyardimvakfi.org/kurumsal/vizyon-amp-misyon-5.html>

2.17.1. Kitabımı Okuyorum Projesi ile Yavuzlar İlkokulu'na Yapılan Bağış

Gaziantep'in eğitim kurumlarından biri olan Yavuzlar İlkokulu, yürütülen "Kitabımı Okuyorum Projesi" kapsamında modern bir kütüphaneye kavuşmuştur. Bu girişim, okulun öğretmenlerinden gelen talep doğrultusunda, Gaziantep Yardım Vakfı Kurucu Başkanı Sıtkı Severoğlu ve Vakıf Yönetim Kurulu Başkanı Ömer Cıncıkçı'nın şahsi katkıları ile hayata geçirilmiştir. Okul idaresince tahsis edilen bir alanın modern bir kütüphane olarak düzenlenmesiyle, öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarını geliştirebilecekleri nitelikli bir ortam oluşturulmuştur. Açılış törenine eğitim gönüllüleri, yerel yazarlar, Milli Eğitim yetkilileri, okul yönetimi ve çok sayıda davetli katılmıştır. Program, Suriyeli öğrenciler tarafından verilen barış temalı müzik dinletisi ile başlamıştır. Projenin temel amacı, öğrencilerin küçük yaşta kitapla buluşmalarını sağlamak ve okuma alışkanlığını kalıcı hâle getirmektir. Sıtkı Severoğlu, yapılan çalışmanın yalnızca fiziksel bir mekân kazandırmakla sınırlı olmadığını, aynı zamanda öğrencilerin bilgiye erişim süreçlerini kolaylaştırarak uzun vadeli akademik başarılarına katkıda bulunacağını vurgulamıştır²⁴³. Kütüphane masraflarının bir bölümünü üstlenen Severoğlu, ayrıca yaklaşık 800 kitap bağışında bulunmuştur. Bu girişim, onun okuma kültürünün yaygınlaştırılmasına verdiği önemi somut bir şekilde ortaya koymakta ve eğitim gönüllüsü kimliğini pekiştirmektedir²⁴⁴.

2.17.2. Sıradan/Mühim Şeyler 2 Karma Fotoğraf Sergisi ve Gaziantep Üniversitesi Öğrencilerine Yapılan Bağış

Gaziantep Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi tarafından düzenlenen "Sıradan/Mühim Şeyler 2 Karma Fotoğraf Sergisi" Cenani Konağı Kültür ve Sanat Merkezi'nde açılmış olup, sergide yer alan 66 eserin satışından elde edilen gelir, Gaziantep Yardım Vakfı aracılığıyla üniversite öğrencilerine burs olarak aktarılacaktır. Bu sosyal sorumluluk projesinde, vakfın kurucu başkanı Sıtkı Severoğlu'nun rolü dikkat çekmektedir²⁴⁵. Yapılan etkinlik, Sıtkı Severoğlu'nun eğitim alanındaki faaliyetlerini yönlendirmekte olduğunu ve burs desteği gibi sürdürülebilir yardım modellerini geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Aynı zamanda sanat ve eğitimi bir araya getiren bu girişim, Severoğlu'nun toplumsal faydayı artırmaya yönelik vizyonunun somut bir örneğini teşkil etmektedir.

²⁴³ *Pusula*, "Yavuzlar İlkokulu Modern Bir Kütüphaneye Kavuştu", (1 Aralık 2017), 1.

²⁴⁴ *Gaziantep Sabah*, "Sıtkı Severoğlu 800 Civarında Kitap Bağışladı", (16 Nisan 2020), 1.

²⁴⁵ *Sabah*, "Sıradan/Mühim Şeyler 2 Karma Fotoğraf Sergisi", (19 Şubat 2018), 1.

2.17.3. Gaziantep Yardım Vakfı'nın Kurumsal Yardım Faaliyetleri ve Rotary Kulüpleri İş Birliği

Gaziantep Yardım Vakfı, 1993 yılında kurulduğundan bu yana ekonomik yetersizlik yaşayan yaklaşık 450 aileye düzenli yardım sağlamaktadır. Vakıf, üniversite eğitimi gören 50 öğrenciye aylık burs desteği verirken, yılda yaklaşık 1500 ilkokul öğrencisine kıyafet ve kırtasiye yardımı sunmaktadır. Ayrıca, her yıl yaklaşık 350 kurbanın modern kesim yöntemleriyle vatandaşlara ulaştırılması vakfın önemli hizmetlerinden biridir. Rotary Kulüpleri 2430. Bölge Guvernörü N. Altan Arslan ve beraberindeki heyet, Gaziantep Yardım Vakfı'nı ziyaret ederek vakfın çalışmalarını yerinde incelemiş ve ortak projeler geliştirme imkanlarını değerlendirmiştir. Rotary Bölge Guvernörü, dünya genelinde 1,225,000 üyeye sahip 36,000 kulübün yerel ve uluslararası standartlarda hizmet verdiğini belirtmiş, ayrıca Şubat 2019'da Gaziantep'te 25 ülkeden katılımcıların yer alacağı uluslararası bir organizasyon düzenleneceğini duyurmuştur. Ziyaret kapsamında, Rotary heyeti ve Sıtkı Severoğlu'nun da aralarında bulunduğu vakıf yöneticileri, Halk Eğitim Merkezi iş birliğiyle yürütülen kursları ziyaret ederek kursiyerlerle görüşmeler gerçekleştirmiştir²⁴⁶. Bu iş birliği, bölgesel kalkınma ve sosyal dayanışmanın güçlendirilmesi açısından önemli bir örnek teşkil etmektedir.

Sıtkı Severoğlu'nun 1993 yılında kurucu üye olarak başladığı Gaziantep Yardım Vakfı'ndaki yolculuğu, 2025 yılı itibarıyla mütevelli heyeti başkanı olarak devam etmektedir. Genel olarak bu süreç değerlendirildiğinde, Sıtkı Severoğlu'nun vakfın kuruluşundan itibaren aktif liderlik sergileyerek, sosyal yardımlaşma ve eğitim destek alanlarında önemli katkılar sağladığı görülmektedir. Ayrıca, toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi ve eğitim imkanlarının genişletilmesi yönündeki girişimleri, vakfın bölgesel düzeyde saygın bir kurum olarak konumlanmasına zemin hazırlamıştır. Bu bağlamda, Sıtkı Severoğlu'nun uzun soluklu vakıf yönetimi, bölgesel sosyal sorumluluk projelerine öncülük etmiş ve eğitim alanındaki katkılarıyla Gaziantep toplumunun gelişimine somut destekler sunmuştur.

²⁴⁶ Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi, "Gaziantep Yardım Vakfı, Çeyrek Asırdır Yoksulun Yanında", (4 Ekim 2020), (Erişim 8 Temmuz 2025), 1.

2.18. Sıtkı Severoğlu ve Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası

Prof. Dr. Aziz Akgül, Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili, gıda bankacılığını açlıkla mücadelede önemli bir araç olarak tanımlamaktadır. Türkiye’de nüfusun önemli bir kısmı yoksulluk sınırının altında yaşamakta olup, temel beslenme ihtiyacını karşılamakta güçlük çekmektedir. Gıda bankaları, üretim fazlası, paketleme hatası veya raf ömrü kısa olan sağlıklı gıdaları toplayarak, kar amacı gütmeyen dernek ve vakıflar aracılığıyla ihtiyaç sahiplerine ulaştıran organizasyonlardır. Bu sistem, yaş, ırk, cinsiyet, inanç gibi ayrımlar yapmaksızın fakir ve afet mağdurlarına hizmet vermekte; faaliyetlerini bağışlarla sürdürerek yardımların %95’ini doğrudan ihtiyaç sahiplerine yönlendirmektedir. Ayrıca, 2003 yılında Türk vergi hukukuna gıda bankacılığı kavramının eklenmesiyle, yardımların maliyet bedeli üzerinden gider yazılması sağlanarak, destek teşvik edilmiştir. Böylece açlık sınırındaki vatandaşlara temel gıda maddelerinin ulaştırılması amaçlanmaktadır²⁴⁷.

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep Yardım Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı olarak, 18 Mayıs 2004 - 22 Aralık 2004 tarihleri arasında Asım Güzelbey Dönemi Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası’nın faaliyetlerinde aktif rol almıştır. Bu dönemde Gıda Bankası’na bilgisayara kayıtlı 14.777 aile müracaat etmiş, günlük ortalama 30-35 aile gıda yardımı almak için başvurmuştur. Kuruluşundan bugüne kadar 7.500 ailenin ev ziyareti gerçekleştirilmiş, 110 aile Üst Kurul’a sunulmuş ve 76 aileye gıda yardımı yapılması uygun görülmüştür. 2004 yılı içerisinde Gıda Bankası’na gönderilen yardımların toplam değeri 34.087.785.000 TL olup, kuru soğan (480 kg), siyah zeytin, yumurta (4.710 adet), peynir (227 kg) ve sıvı yağ (340 kg) gibi temel gıda maddeleri bulunmaktadır. Ayrıca, Ramazan Bayramı’nda giyim yardımı ve eğitim döneminde 70’e yakın aileye çocukları için eğitim yardımı yapılmıştır. Gıda Bankası’na 14 Temmuz 2004’te 600 litrelik derin dondurucu da teslim edilmiştir. Bu çalışmalar, ihtiyaç sahibi ailelerin temel gereksinimlerinin karşılanmasında sistematik destek sağlamıştır²⁴⁸. Bu kapsamlı çalışmalar sonucunda rağmen, ilerleyen süreçte Sıtkı

²⁴⁷ Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası, “Prof. Dr. Aziz Akgül, Türkiye İsrâfı Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili-Gıda Bankacılığı”, *Sıtkı Severoğlu Arşivi* (Erişim: 4 Mart 2025).

²⁴⁸ *Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası- Sıtkı Severoğlu Arşivi*, “Gaziantep Yardım Vakfı ile Gaziantep Büyükşehir Gıda Bankasının 2004 Mayıs Ayı İtibarı ile Faaliyet Raporu”, (12 Aralık 2004), 1.

Severoğlu ve ekibi, yaşanan bazı gelişmeler ve değerlendirmeler doğrultusunda görevlerinden istifa etme kararı almıştır:

Gaziantep Büyükşehir Yoksullukla ve İşsizlikle Mücadele Derneği Başkanlığına, Gaziantep Yardım Vakfı üyeleri olarak; Büyükşehir Belediye Başkanı Dr. Asım Güzelbey'in, geçmişteki vakıf çalışmalarımızda edindiğimiz deneyimlerden ve bilgi birikimimizden yararlanmak istemesi ve bu konudaki talebi üzerine, derneğinize kurucu ve kuruluş yönetim kurulunda görev aldık.

Derneğin kuruluşundan 22.12.2004 tarihindeki genel kurula kadar aşağıdaki ilkeler doğrultusunda fedakarlıkla çalıştık:

Yardım edilen kişinin siyasi, etnik ve sosyal konumuna asla bakılmadı; hatır gönül ve siyasi talep sokulmadı, torpil asla dernek kapısından içeri girmedi; yapılan yardımın reklamı ve şovu asla yapılmadı ve yapılmasına izin verilmedi; yardım yapılanın gururu asla incitilmedi, yardımlar insan onuruna yakışır şekilde yapıldı. Yalnız Organize Sanayi Bölgesi'nde 60.000 asgari ücretlinin olduğu, bunların da yardıma muhtaç olduğu bilinciyle hareket edildi. Dernek imkânları en doğru şekilde kullanılarak, açlık sınırındaki insanlara ulaşıldı.

Dernek çalışmalarının bundan sonra da aynı ilkeler doğrultusunda devam etmesi gerektiği inancıyla ve gördüğümüz lüzum üzerine dernek üyeliğinden istifa ediyoruz.

B. Sıtkı Severoğlu, M. Selçuk Karslıgil, Kamer İşsever, Necdet Kanalcı, Ömer Cıncıkçı, Mehmet Teymur, B. K. Özgür Ülger, Turhan Sürücü, Alper İbrahim Dai, Tahsin Yentur, Muzaffer Duacı, Ergun Yetkin, Mehmet Çimenci²⁴⁹.

06.01.2005

Gaziantep Yardım Vakfı üyelerinin, derneğin kuruluşundan itibaren şeffaflık ve eşitlik ilkeleri doğrultusunda yürüttükleri çalışmaları vurgulamaları, yardım faaliyetlerinde etik ve insan onuruna saygı konularına verdiği önemi göstermektedir. Ayrıca, aynı ilkelerle devam etmesi gerektiği inancıyla istifa etmeleri, sürecin sağlıklı işleyişi için sorumluluk aldıklarını ve oluşabilecek farklılıklara karşı tutum sergilediklerini ifade etmektedir.

2.19. Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep Ticaret Odası Başkanlığı Adaylığı ve Süreci

10 Nisan 2018 tarihinde gerçekleştirilmiş olan Gaziantep Ticaret Odası (GTO) Başkanlığı seçimlerinde Sıtkı Severoğlu'nun aday olduğu bilgisi paylaşılmıştır. Severoğlu, daha önce GTO Meslek Komitesi Başkanlığı görevinde bulunmuş ve mevcut dönemde Meclis Üyesi olarak seçilmiştir. Sıtkı Severoğlu, meslek kuruluşlarında ve ticaret odalarında uzun süreli görev almanın doğru olmadığı görüşünü öne sürmüştür. Başkan adaylığıyla ilgili olarak, GTO'da birlik ve beraberliğin önemine vurgu yapmış; kent ve meslek sorunlarının çözümü için yeni fikirler ve projeler üretmeye odaklanarak bir ekip ile seçimlere katıldığını belirtmiştir.

Bu bilgiler ışığında, Sıtkı Severoğlu'nun GTO başkanlığına yönelik adaylık süreci, kentteki mesleki yapıların güçlendirilmesi ve sorunların çözümüne katkı

²⁴⁹ *Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası- Sıtkı Severoğlu Arşivi*, "Gaziantep Yardım Vakfı Üyelerinden, Yoksullukla ve İşsizlikle Mücadele Derneği'ne İstifa Dilekçesi", (6 Ocak 2005), 1.

sağlama amacını taşımakta olup, sürecin sonuçları Gaziantep ticaret çevreleri tarafından yakından takip edilmektedir²⁵⁰. Seçim günü geldiğinde, 2018-2022 yılları arasında GTO'yu ve meclisi yönetecek başkan ve yönetim kurulu üyelerinin belirleneceği süreçte, başkanlık yarışı iki liste arasında şekillenmiştir: Tuncay Yıldırım-Mehmet Hilmi Teymur ittifakı ile Sıtkı Severoğlu-Turgut Ercan ittifakı. Geçtiğimiz hafta yapılan meslek komitesi seçimlerinin ardından oluşan 105 kişilik meclis, yönetim kurulu başkanı, meclis başkanı, divan üyeleri, TOBB delegeleri ve disiplin kurulu üyelerini belirlemek üzere toplanmış; bu noktada Tuncay Yıldırım'ın, eski Başkan Beyhan Hıdıroğlu ve diğer adayların kendi gruplarından çıkamaması sayesinde avantaj elde ettiği, Mehmet Hilmi Teymur ile ittifak kurarak güçlenmiş olduğu öne sürülmüştür²⁵¹.

Gaziantep Ticaret Odası seçim sürecinde Sıtkı Severoğlu'na yönelik eleştirel ve taraflı bir bakış açısını yansıtan ve Ruhi Aytaç tarafında kaleme alınan bir köşe yazısı tespit edilmiştir. Yazının dili ve içeriği, objektif bir değerlendirmeden ziyade, belirli önyargılar ve kişisel algılar temelinde şekillenmiştir:

Duy da inanma! Ama inanın!!! Sıtkı Severoğlu, Ticaret Odası'na başkan adayı olmuş. Vay be bu kadar kolay he!!! Elbette aday olmak pek tabii hakkı... Ya bizim hakkımız ne olacak? Her taşın altında Sıtkı Severoğlu'nu görmek zorunda mıyız? Zatiatileriyle ilk müşerref oluşumuz, rahmetli Mustafa Taşar dönemine denk geliyor. Taşar'ın Turizm Bakanı olması münasebetiyle çok sıkı fıkılar... O tarihlerde Zeugma kurtarma kazıları yapılıyor. Ve Çingene Kız mozaïği çoktan Zeugma'nın sembolü haline gelmişti... Severoğlu, cin fikriyle Çingene Kızı ilk ticari meta haline getiren kişi oldu. O günün fiyatlarıyla hatırı sayılı paraya sattı. Gün geldi Zeugma Platformu'nda arzı endam ediverdi. Mozaiklerin İstanbul'da sergilenmesine karşı, "istemezük" diye karşı çıktı... Oysa; mozaikler, NATO toplantısında görücüye çıkacak ve bu sayede, kurtarmaz kazılarına hatırı sayılı madde destek gelecekti. Severoğlu'nun başını çektiği platformun marifetiyle o sergi yapılamadı... Sonra Mimarlar Odası Başkanı oldu... Asım Güzelbey ile Kendirli Kilisesi yüzünden kılıçları çektiler. Gerçi Güzelbey ağzının payını bir güzel verdi. O'na da Kendirli Kilisesi'nde günah çıkarmak kaldı... Oda Başkanlığı'ndan ayrıldıktan sonra adı, Büyükşehir Belediyesi'nde danışman olarak geçmeye başladı... Ne, "Severoğlu"ymuş be arkadaş! Bizim göremediğimiz ne marifeti var ki, her yerden o çıkıyor. Tabii bunun kokusu çıktı... Büyükşehir Belediyesi'nin "Panorama Müze" projesinde boyunu posunu gösterdi. Gerçi öyle benim gibi boy pos da yok! Olur olmaz her yerden çıkmasını peki neye yoracağız? Aha bu seferde Ticaret Odası'nda bitiverdi... Buyurun buradan yakın! Hazır, 4 önemli başkan adayı gruptan çıkmamışken ... gece hayaline gelmeyen "neden ben başkan olmayayım" düşlerini güpegündüz görmeye başladı. Adı üzerinde; krizleri "sever" Gel de "sıtkı'nı sıyrılmasın. Haydi o böyle bir düş gördü... Turgut Ercan gibi birinin O'nun düşünde ne geziyor? Sözüm Turgut Ercan'dan dışarı... Severoğlu'ndan başka yol arkadaşı yok muydu? Severoğlu ile Ticaret Odası'na Meclis Başkanı olmak... Zor be dostum. Öte tarafa bak... Bir yandan gelecek, bir yanda tecrübe... Genç, vizyonu olan bir Tuncay Yıldırım ile gelecek... Yanında da her zaman fikrine saygı duyabileceği Hilmi Teymur ağabeyi gibi bir tercübe... Her şeyden önce konsensüs var. Her fikirden insanların bir araya geldiği ve hüsnükabul gören bir oluşum var. Velhasıl... Krizlerden beslenen Severoğlu ile Ticaret Odası ancak yeni krizlere davetiye çıkarılır. Şu konjonktürde; Tuncay Yıldırım ve Hilmi Teymur ikilisi dışında

²⁵⁰ *Gaziantep Hakimiyet Gazetesi*, "Severoğlu, Adaylığını Açıkladı", (8 Nisan 2018), 1.

²⁵¹ *Pusulâ*, "Saflar Belli", (10 Nisan 2018), 1.

başka bir ikilinin gerek Oda ve gerekse şehrin diğer dinamikleriyle uyum içinde çalışacağı görünmüyor. Ticaret Odası; kriz üreten değil, krizlerden beslenen değil... krizleri çözen bir Oda olsun²⁵².

Bu yazıda Sıtkı Severoğlu'nun kentteki kültürel ve sosyal faaliyetlerdeki aktif rolüne dikkat çekilmekle birlikte, bazı faaliyetleri eleştirel bir dille sunulmuştur. Özellikle Mozaiklerin İstanbul'da sergilenmesine karşı çıkması gibi konular, objektiflikten uzak bir yaklaşımla aktarılmıştır. Severoğlu'nun birlik ve beraberlik çağrısı ile çözüm odaklı yaklaşımı göz ardı edilmiştir. Ayrıca, Tuncay Yıldırım ve Hilmi Teymur'un uyumlu ve başarılı olacağı iddiası öznel değerlendirmeler içermektedir. Sonuç olarak, yazı Severoğlu'nun çok yönlü katkılarını tam yansıtmayıp, medyada taraflı bir eleştiri örneği olarak değerlendirilebilir.

Gaziantep Ticaret Odası (GTO) yönetim kurulu ve meclis başkanlığı seçimleri 10 Nisan 2018 tarihinde tamamlanmış ve yapılan seçimlerde Yönetim Kurulu Başkanlığı için yarışan Sıtkı Severoğlu ve Mehmet Tuncay Yıldırım arasındaki seçim sonucunda Tuncay Yıldırım 60 oy alarak başkanlık görevine seçilmiştir. Sıtkı Severoğlu ise 45 oyda kalarak başkanlık yarışını kaybetmiştir²⁵³.

2.20. Sıtkı Severoğlu'nun Perspektifinden Gaziantep'te Göç Olgusu

Gaziantep'in sosyal ve kültürel dönüşümünde önemli bir figür olarak öne çıkan Sıtkı Severoğlu, kentte yaşanan göç dalgalarının etkilerini de gözlemlemiş ve Gaziantep'in demografik yapısındaki değişimlerin yarattığı sosyal sonuçlara dikkat çekmiştir. Severoğlu'nun, göç olgusunu yalnızca nüfus hareketliliği olarak değil, aynı zamanda kent kimliği, toplumsal uyum ve kültürel süreklilik açısından değerlendirmiştir. 17 Nisan 2015 tarihli Çukurova-GAP Hürriyet Gazetesi'ne göre, Gaziantep'te yaşanan göç olgusunun kent üzerindeki etkileri, yerel yönetimler ve sivil toplum kuruluşlarının gündeminde önemli bir yer tutmaktadır²⁵⁴. 26 Ekim 2023 tarihinde Sıtkı Severoğlu, Emekli Albay Orkun Özeller ile birlikte Enstitü yetkilileri Prof. Dr. Zeynel Özlü ve Doç. Dr. Emrullah Akcan ile bir araya gelmiştir. Gerçekleştirilen bu toplantıda, Türkiye'de ve dünyada göç, göç yönetimi, sosyal uyum gibi birçok konuda fikir alışverişinde bulunulmuştur²⁵⁵. Bu bağlamda, kentteki göç

²⁵² Ruhi Aytaç, "Ne Severoğlu'ymuş Be Arkadaş", *Haber342.com*, (8 Nisan 2018), 1.

²⁵³ *Gaziantep Hakimiyet*, "Zafer 'Yıldırım'ın Oldu", (10 Nisan 2018), 1.

²⁵⁴ *Çukurova GAP Hürriyet*, "Gaziantep'te 2. Kent Sempozyumu Başlıyor-Tarihe Işık Tutacak", (17 Nisan 2015), 5.

²⁵⁵ Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü, "Türkiye'de ve Dünya'da Göç Hakkında Fikir Alışverişi", *Instagram*, (26 Ekim 2024).

dinamiklerini yakından takip eden isimlerden biri olan Sıtkı Severoğlu hem geçmişteki toplumsal dönüşümler hem de güncel sorunlar hakkında Yaşanabilir Gaziantep başlıklı Kent Sempozyumu'nda şu değerlendirmeleri yapmıştır:

Sempozyumda kentin sorunlarının çözümüne yönelik yeni açılımlar ve alternatifler üreteceğiz. Gaziantep, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin en büyük, Türkiye'nin ise 6'ncı büyük şehri olup nüfusu, ekonomik yapısı, sanayisi ve turizm potansiyeli ile bir metropol şehirdir. Güneydoğu Anadolu'yu, Akdeniz ve Ortadoğu'ya bağlayan kara ve demir yollarının merkez noktası ve GAP'ın giriş kapısı olması nedeniyle sanayisi ve ticari hacmiyle de ekonomik yönden çevresindeki birçok ili etkilemektedir. Bölgedeki etkinliğine ve sürekli gelişen sanayisine paralel olarak, nüfusunda da sürekli bir artış yaşanmış, kent ciddi bir biçimde göçe maruz kalmış, beraberinde de ülkemizdeki birçok kentte yaşanan kentleşme sorunları ne yazık ki Gazi Şehrimizde de baş göstermiştir. Gaziantep'in bölgedeki etkinliğine ve sürekli gelişen sanayisine paralel olarak nüfusunun artmıştır. Kent ciddi bir biçimde göçe maruz kalmış, beraberinde de ülkemizdeki birçok kentte yaşanan kentleşme sorunları ne yazık ki Gaziantep'te de baş göstermiştir. Yaşanabilir Gaziantep teması ile düzenleyeceğimiz sempozyum ile bu kente hizmet vereceğiz²⁵⁶.

Konu ile ilgili “Gaziantep’in sakini değil sahibiyiz” diyen Sıtkı Severoğlu, kente karşı sorumluluk bilincini vurgulamıştır. Kentin sanayi, ticaret ve ulaşımında bölgesel bir merkez olması, göç artışını ve beraberindeki kentleşme sorunlarını gündeme getirmiştir. Düzenlenen sempozyum, bu sorunlara yönelik alternatif çözümler geliştirmeyi amaçlamış; kentin sürdürülebilir, yaşanabilir ve planlı bir yapıya kavuşması hedeflenmiştir.

8 Haziran 2024 yılında, Gaziantep Kulübü öncülüğünde ve Sıtkı Severoğlu'nun da katılım sağladığı 41 sivil toplum kuruluşunun düzenlediği toplantılarda, kentteki nüfus yapısındaki değişim ve etkileri kapsamlı şekilde değerlendirilmiştir. Bu toplantılarda Suriyeli sığınmacıların geçici koruma kapsamında uzun süredir Gaziantep'te yaşamasıyla ortaya çıkan sosyal, ekonomik ve kültürel sorunlar ele alınmıştır. Özellikle kayıt dışı istihdam, artan kamu harcamaları, eğitim ve sağlık hizmetlerindeki yük, kültürel uyumsuzluk ve demografik dengesizlik gibi temel meseleler üzerinde durulmuştur. Katılımcı STK'lar, bu sorunların acilen ülke gerçekleri doğrultusunda çözülmesi ifade eden Şehrimizde Değişen Nüfus Yapısı ve Etkileri başlıklı bir rapor kaleme almışlardır: Bu raporun son kısmında bulunan ve 41 STK üyesi tarafından hazırlanan çözüm önerileri şu şekildedir:

Suriye'de baş gösteren iç karışıklıklardan sonra ilk gelişlerin başladığı Nisan 2011 tarihinden bu yana hükümetimiz tarafından açık kapı politikasının uygulanması ile ülkemize düzensiz ve kontrolsüz olarak gelen Suriyelilerin zaman içinde kadim şehrimizin eşsiz tarihi ve kültürel değerlerine, sosyal ve iş hayatına olumsuz etkilerine tanık olmaktayız.

²⁵⁶ Çukurova GAP Hürriyet, “Gaziantep'te 2. Kent Sempozyumu Başlıyor-Tarihe Işık Tutacak”, (17 Nisan 2015), 5.

Çözüm önerileri: Türkiye'nin acilen mevcut politikasından vazgeçip, halkın problemlerini çözecek ülkemizin gerçekleri ve halkımızın yararlarını gözeterek, geçici koruma altındaki Suriyelilerin geri dönüşünü sağlayacak politikalar üretmesi gerekmektedir.

Sığınmacılarla ilgili imzalanan uluslararası anlaşmalar gözden geçirilmeli ve sığınmacıların geri dönüşünü sağlayacak müzakerelere ivedilikle başlanmalıdır.

Ülkemizde geçici koruma altındaki sığınmacılara destek olan uluslararası yardım kuruluşları, ülkemizi terk etmeli, mevcut konumlarını Suriye'de yapılandırarak, sığınmacıların kendi topraklarında yaşamalarını sağlayacak çalışmalar yapılmalıdır,

Bu arada;

Suriyelilere verilen destekler ölçülü ve kontrollü hale getirilmelidir,

Suriyelilerin ülkemizde kalmasını özendirici şartlar kaldırılmalıdır,

Kanunlarımız çerçevesinde Suriyeli küçük kızların evliliğine engel olunmalıdır,

Yapılan desteklerle güvenli ve rahat bir yaşama kavuşan Suriyelilerin çok çocuk yaparak nüfuslarının dengesiz bir şekilde artmasını önlemek için, maddi destekler şartlara bağlanmalıdır,

Kayıtsız olarak çalışan Suriyeli işyerleri denetimlerle kayıt altına alınmalı ya da kapatılmalıdır,

Kayıtsız çalışan Suriyeli işçilerin kayıt altına alınarak, Türk işçilerle aynı şartlara haiz olmaları sağlanmalıdır,

Suriyeli müteşebbislerin iş kurma aşamasında şehrimizdeki sektörlerin dinamikleri dikkate alınarak ve şehrimizin ekonomik yapısını etkileyecek unsurlar da gözetilerek izne tabi tutulmalıdır,

Suriyelilere ait iş yerleri kanunlarımız ve piyasa şartları çerçevesinde denetlenmeli ve disipline edilmelidir.

Sivil toplum kuruluşları olarak bu süreçte her türlü katkıya hazır olduğumuzu bildiririz. Hem asırlardır komşu olduğumuz Suriyelilerin kendi vatanlarında huzurla yaşaması için, hem de atalarımızın kanlarını dökerek, canlarını vererek bizlere teslim ettikleri cennet vatanımızı, her yönüyle korumak için her türlü fedakarlığı yapacağımızın ve bu konuda gereken her mücadeleyi vereceğimizin bilinmesini isteriz²⁵⁷.

Suriyeli sığınmacıların düzensiz gelişinin sosyal ve ekonomik sorunlar yarattığı beliren 41 STK bu rapor ile Türkiye'nin mevcut politikasını gözden geçirip kontrollü geri dönüşü sağlaması gerektiği vurgulanmıştır. STK'lar, yasal düzenleme ve denetimlerle hem Suriyelilerin hem yerel halkın haklarının korunmasını savunmuştur. Raporun yayınlanmasından kısa bir süre sonra bu mesele ülke gündemine oturmuş ve merkezi ve yerel yönetim harekete geçerek 41 STK ile bir araya gelmiştir. Gaziantep Valiliği ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın katılımıyla sığınmacı sorununa ilişkin toplantılar yapılmıştır. Bakan ziyaretinden sonra Suriyeli sığınmacıların işyerlerine yönelik vergi denetimleri başlamış, yoğun bölgelerde kimlik kontrolleri yapılmış ve yasa dışı mülteciler tespit edilerek gözaltına alınmıştır. 41 STK, basın bildirimlerinin karşılık bulduğunu belirterek, çözüm önerilerinin uygulanmasını beklediklerini dile getirmiş ve sürecin kent geleceği için önemli olduğunu vurgulamıştır²⁵⁸.

²⁵⁷ *Gaziantep Kulübü*, "Rapor: Şehrimizde Değişen Nüfus Yapısı ve Etkileri 08 Haziran'24", (8 Haziran 2024), 1. <https://www.gaziantepkulubu.org/proje/rapor-sehrimizde-degisen-nufus-yapisi-ve-etkileri-08-haziran-24>

²⁵⁸ *Gaziantep Kulübü*, "41 STK Kamuoyu Açıklaması 24 Temmuz'24" (24 Temmuz 2024), 1. <https://www.gaziantepkulubu.org/proje/41-stk-kamuoyu-aciklamasi-24-temmuz-24>

2.21. Sıtkı Severoğlu'nun Anavatan Partisi Dönemi ve Kemalizm

Fotoğraf 21. *Bekir Sıtkı Severoğlu* (Sıtkı Severoğlu Özel Arşivi, Erişim: 2025)

Geçmiş siyasi yaşamında Anavatan Partisi'nde uzun yıllar görev yaptığını dile getiren Sıtkı Severoğlu²⁵⁹, Gaziantep Anavatan Partisi'nde Vehbi Dinçerler ile birlikte çalışmış ve dönemin Parti İl Başkanı İbrahim Tuğsuz'un yardımcılığını yapmıştır. Keban Barajı yapımı sırasında tanıştığı Turgut Özal'ın isteğiyle kısa süreliğine il başkanlığı görevini üstlenen İbrahim Tuğsuz, Sıtkı Severoğlu'nun partide çalışkanlığı, ilkeli tutumu, planlama yeteneği ve teşkilatçılığıyla öne çıktığını dile getirmiştir. Parti teşkilatına ve İbrahim Tuğsuz'a önemli katkılar sunmuştur²⁶⁰. 1989 yerel seçimlerinde Anavatan Partisi'nin Şehitkamil Belediye Başkan adayı olmuş; 6.518 oy (%12,27) alarak üçüncü sırada yer almış ve seçimi kazanamamıştır²⁶¹. Buraya bir parantez açmak gerekirse; Sıtkı Severoğlu ile yapılan görüşmede bu konu ile ilgili seçimden üç gün önce çekildiğini beyan etmiştir²⁶². 2001 yılında aktif siyaseti tamamen bırakan Severoğlu'nun Anavatan Partisi yılları, disiplinli çalışması ve örgütleyici kimliğiyle hatırlanmaktadır.

Siyasi kimliği sorulduğunda kendisini “Kemalist” olarak tanımlayan Sıtkı Severoğlu, yaşamı boyunca Atatürk ilke ve inkılapları doğrultusunda hareket etmeyi temel bir prensip olarak benimsediğini belirtmiştir. Cumhuriyet değerlerinin

²⁵⁹ T24.com.tr, “(Görüntülü Haber) Severoğlu ve Ercan GTO'ya aday”, (8 Nisan 2018), 1.

²⁶⁰ İbrahim Tuğsuz, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 10 Mart 2025).

²⁶¹ https://tr.wikipedia.org/wiki/Gaziantep%27te_1989_T%C3%BCrkiye_yerel_se%C3%A7imleri

²⁶² Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Görüşme 13 Ağustos 2025).

korunması ve geliştirilmesi gerektiğini savunan Severoğlu, çağdaşlaşma hedefinin yalnızca devletin değil, bireylerin de sorumluluğunda olduğunu dile getirmiştir. Günümüz siyasetçilerinin Atatürk'ü örnek alması gerektiğini vurgulayan Severoğlu, özellikle yerel yönetimlerde planlama ve toplumsal fayda esaslı bir yönetim anlayışının hakim kılınmasının önemine işaret etmiştir. Bu yönüyle siyaset sahnesinden çekilmiş olsa da düşünsel duruşunu korumaya devam etmiştir²⁶³.

²⁶³ Bekir Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmecisi: Mehmet Biçici, Video Kaydı Görüşme 9 Mayıs 2024).

III. BÖLÜM

BEKİR SITKI SEVEROĞLU’NUN KÜLTÜREL ETKİNLİKLERİ VE ÇALIŞMALARI

3.1. Kültürel Etkinlikler

3.1.1. Müzede İlk Ders/Giriş - Gaziantep’in Kahramanlık Destanı ve Milli Mücadele

Tarih: 11 Ekim 2024

Konu: Gaziantep’in Kahramanlık Destanı ve Milli Mücadele

Gaziantep Panorama 25 Aralık Müzesi Müzede Ders Projesinin ilk dersi 11 Ekim 2024 tarihinde gerçekleşmiştir. Haftanın 3 günü farklı sınıflarla devam edecek olan bu proje, öğrencilere tarih bilinci ve milli şuur kazandırmayı amaçlamaktadır. Gaziantep’in kahramanlık destanını ve Milli Mücadele’nin önemli noktalarını yerinde öğrenen öğrenciler, müzemizin zengin içeriğiyle tarihi daha yakından keşfetme fırsatı bulacaklardır. Her ders, öğrencilerin hem teorik bilgilerini artırmalarını hem de tarihimize dair derinlemesine bir anlayış geliştirmelerini sağlayacak şekilde yapılandırılmıştır. Panorama Müzesi’nin sosyal medya hesabında yer alan bilgiye göre; proje boyunca, gençlerin tarihe olan ilgisini artırmaya ve bu bilinci gelecek nesillere taşımaya devam edeceklerinden bahsedilmiştir²⁶⁴.

3.1.2. Müzede Ders Var 1 – Milli Mücadelenin İlk Kıvılcımı ve Mustafa Kemal Paşa’nın Katma’ya Gelişi

Tarih: 21 Ekim 2024/11.00

Konu: Milli Mücadelenin İlk Kıvılcımı ve Mustafa Kemal Paşa’nın Katma’ya Gelişi

Konuk: Dr. Süleyman Hatipoğlu

Moderatör: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

²⁶⁴ panorama25aralikkurumsal, “Müzede Ders Var”, *Instagram*, 2024.

3.1.3. Müzede Ders Var 2 – Mustafa Kemal Atatürk’ü Anmak ve Anlamak

Tarih: 6 Kasım 2024/11.00

Konu: Mustafa Kemal Atatürk’ü Anmak ve Anlamak

Konuk: Prof. Dr. Necdet Aysal

Moderatör: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.4. Müzede Ders Var 3 – İki Gazi Bir Miras: Kurtuluş Savaşı ve Güney Cephesi

Tarih: 16 Ocak 2025/11.00

Konu: İki Gazi Bir Miras: Kurtuluş Savaşı ve Güney Cephesi

Konuk: Prof. Dr. Temuçin Faik Ertan

Moderatör: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.5. Müzede Ders Var 4 – Tıp Tarihi ve Harp Dönemi Antep Sağlık Teşkilatı Konferansı

Tarih: 14 Mart 2025/11.00

Konu: Tıp Tarihi ve Harp Dönemi Antep Sağlık Teşkilatı Konferansı

Konuk: Prof. Dr. Nesrin Çobanoğlu Yüksel

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.6. Müzede Ders Var 5 – 110. Yıl Dönümünde Çanakkale Muharebeleri Konferansı

Tarih: 20 Mart 2025/11.00

Konu: 110. Yıl Dönümünde Çanakkale Muharebeleri Konferansı

Konuk: Doç. Dr. Barış Borlat

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.7. Müzede Ders Var 6 – Gaziantep’in Bayrak Şehidi Şahinbey

Tarih: 27 Mart 2025/11.00

Konu: Gaziantep’in Bayrak Şehidi Şahinbey

Konuk 1: Dr. Mehmet Bozaslan (Kilis 7 Aralık Üniversitesi)

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu (Panorama 25 Aralık Tarih Kurulu Başkanı)

Moderatör: Prof. Dr. Abdurrahman Uzunaslan

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.8. Müzede Ders Var 7 – Şehadetinin 105. Yıl Dönümünde Karayılan

Tarih: 23 Mayıs 2025/11.00

Konu: Şehadetinin 105. Yıl Dönümünde Karayılan

Konuk 1: Dr. Yaşar Büyükoğlu (Tarihçi/Emekli Öğretim Üyesi)

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu (Panorama 25 Aralık Tarih Kurulu Başkanı)

Moderatör: Prof. Dr. Abdurrahman Uzunaslan

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemiş Bey Konferans Salonu

3.1.9. Panel – Kurtuluşunun 104. Yılında Kahramanmaraş Paneli ve Sergisi

Tarih: 12 Şubat 2024/10.30

Konu: Kurtuluşunun 104. Yılında Kahramanmaraş Paneli ve Sergisi

Konuk 1: Prof. Dr. Orhan Doğan-Kahramanmaraş'ın Kurtuluş Mücadelesi

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu-Kurtuluş Savaşında Antep ve Maraş'ın Beraberliği

Moderatör: Prof. Dr. Halil İbrahim Yakar-Antep Savunması Ana Kaynaklarında Maraş

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

3.1.10. Araban Paneli – Antep Savunması'nın Günümüze Yansımaları

Tarih: 20 Aralık 2023

Konu: Antep Savunması'nın Günümüze Yansımaları

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu-Kurtuluş Savaşında Antep ve Maraş'ın Beraberliği

3.1.11. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Tarih: 13 Aralık 2024/13.30

Konu: Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Yükseliş Koleji Anadolu Lisesi

3.1.12. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Tarih: 10 Aralık 2024/10.00

Konu: Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Mimar Sinan Anadolu Lisesi

3.1.13. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Tarih: 16 Aralık 2024/13.30

Konu: Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Hasan Ali Yücel Anadolu Lisesi

3.1.14. Konferans – Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Tarih: 11 Aralık 2024/10.00

Konu: Bir Kahramanlık Destanı Antep Savunması

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Mehmet Rüştü Uzel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

3.1.15. Konferans – Cumhuriyet'e Giden Yol

Tarih: 17 Mayıs 2024/14.00

Konu: Cumhuriyet'e Giden Yol

Konuşmacı: Timsal Karabekir

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

3.1.16. Sergi – Müfide Ferit Tek – Milli Mücadele’nin Kadın Gücü

Tarih: 27 Mart 2024/12.00

Konu: Müfide Ferit Tek – Milli Mücadele’nin Kadın Gücü

Yer: Panorama 25 Aralık Ferit Bey Sergi Salonu

3.1.17. Söyleşi – Milli Mücadele’nin Kadın Yazarı Müfide Ferit Tek

Tarih: 27 Mart 2024/11.30

Konu: Milli Mücadele’nin Kadın Yazarı Müfide Ferit Tek

Konuşmacı: Prof. Dr. Cemal Demiroğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi

3.1.18. Sempozyum – Bir Kent Mücadelesi: Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Hikayesi

Tarih: 19 Ekim 2023/13.30

Konu: Bir Kent Mücadelesi: Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Hikayesi

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Gaziantep Üniversitesi Mâvera Kongre ve Sanat Merkezi Zeugma Salonu

3.1.19. Konferans – Ermeni Meselesi

Tarih: 25 Nisan 2022/13.30

Konu: Ermeni Meselesi

Konuşmacı 1: Bekir Sıtkı Severoğlu

Konuşmacı 2: Opr. Dr. Samet Bayrak

Moderatör: Prof. Dr. Abdurrahman Uzunalan

Yer: Gaziantep Üniversitesi Mâvera Kongre ve Sanat Merkezi Zeugma Salonu

3.1.20. Televizyon Programı – Şehir ve İnsan

Tarih: 11 Mart 2022

Konu: Şehir ve İnsan

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Moderatör: Enver Bakırcı

Yer: Gaziantep Kanal 5 TV

3.1.21. Televizyon Programı – Sağlıklı Sohbetler

Tarih: 13 Şubat 2021

Konu: Sağlıklı Sohbetler

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Moderatör: Mezzine Sırakaya

Yer: Narkoz Haber TV

3.1.22. You Tube Programı – 100. Yılında Antep Savunması

Tarih: 6 Şubat 2021

Konu: 100. Yılında Antep Savunması

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Moderatör: Zeynel Abidin Polat

Yer: Zeynel Abidin Polat/You Tube Kanalı

3.1.23. Konferans/Sergi – Ankara Antlaşmasının Sebep ve Sonuçları/Sakarya ile İlişkileri ve Güney Bölgesi’nde Fransız İşgalinin Öncesi ve Sonrası

Tarih: 20 Ekim 2022/15.00-16.00

Konu: Ankara Antlaşmasının Sebep ve Sonuçları/Sakarya ile İlişkileri ve Güney Bölgesi’nde Fransız İşgalinin Öncesi ve Sonrası

Konuşmacı: Dr. Selim Erdoğan

Moderatör: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

3.1.24. Milli Mücadele Sohbetleri 6 – Kahramanların İzinde

Tarih: 22 Aralık 2022/14.30

Konuk 1: Prof. Dr. Nejla Günay - Anadolu İnsanın Milli Mücadelesi: Güney Cephesinden Batı Cephesine Türk Ordusu

Konuk 2: Doç. Dr. Erol Uzun – Antep Savunması: Savaş Alanları ve Gaziantep Turizmi Açısından Önemi

Moderatör: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

3.1.25. Panel – Gaziantep Kahramanlık Panoraması ve Müzesi’nin Gaziantep Turizmine Etkileri

Tarih: 20 Nisan 2018/14.30

Konu: Gaziantep Kahramanlık Panoraması ve Müzesi’nin Gaziantep Turizmine Etkileri

Konuk 1: Bekir Sıtkı Severoğlu (Panorama 25 Aralık Tarih Kurulu Başkanı)

Konuk 2: Serdar Murat Gürsel (Büyükşehir Belediyesi KUDEB Başkanı)

Konuk 3: Yrd. Doç. Dr. Celal Pekdoğan (Gaziantep Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Konuk 4: Mehmet Bülent Öztürk (İl Kültür ve Turizm Müdürü)

Düzenleyen Kuruluş: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve Gaziantep Turizm Derneği

3.1.26. Sergi – “Kentimiz Gaziantep: Kazandıklarımız Kaybettiklerimiz” Konulu Karma Fotoğraf Sergisi

Tarih: 27 Aralık 2017

Konu: “Kentimiz Gaziantep: Kazandıklarımız Kaybettiklerimiz” Konulu Karma Fotoğraf Sergisi

Hazırlayan 1: Bekir Sıtkı Severoğlu (Gaziantep Turizm Derneği Başkanı)

Hazırlayan 2: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi

Hazırlayan 3: Gaziantep İpekyolu Fotoğraf Sanatı Derneği

Yer: Gaziantep Sanat Merkezi

3.1.27. Belgesel – Kızlar Okusun Onlar Gibi Olmasın

Tarih: 25 Kasım 2013

Konu: Kızlar Okusun Onlar Gibi Olmasın

Hazırlayan: Bekir Sıtkı Severoğlu (Mimarlar Odası Gaziantep Şube Başkanı)

Program: İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nün Öğretmenler Günü Kutlama Programı

3.1.28. Restorasyon Programı – Gaziantep Mimari Mirasının Korunması: Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Çalışmalar ve Öneriler

Tarih: 31 Ekim 2024/13.00 - Oturum-I

Konu: Gaziantep Mimari Mirasının Korunması: Yakın Dönemde Gerçekleştirilen Çalışmalar ve Öneriler

Düzenleyen: Gaziantep Büyükşehir Belediyesi - İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ)

Açılış Konuşmaları: Fatma Şahin, Yegân Kâhya, Mustafa Büyükuncu

Moderatör: Gülsün Tanyeli

Konuşmacı 1: Bekir Sıtkı Severoğlu (Koruma!)

Konuşmacı 2: Serdar Murat Gürsel (Gaziantep'te Gerçekleştirilen Koruma Çalışmaları)

Konuşmacı 3-4: Gaye Cansunar Yetkin, Feyza Kuyucu (Şubat 2023 Depremlerinde Gaziantep Tarihi Kent Dokusunda Oluşan Deprem Hasarları)

Konuşmacı 5: Tülay Karadayı Yenice (Koruma ve Restorasyon Uygulamalarında Yapay Zeka Kullanımı)

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

3.1.29. Panel – Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep'ten Yanıt

Tarih: 30 Mart 2001

Konu: Sözde Ermeni Soykırımı İddialarına Gaziantep'ten Yanıt

Düzenleyen: Bekir Sıtkı Severoğlu

Moderatör: Mustafa Taşar (Ana Vatan Partisi Genel Başkan Yardımcısı ve Gaziantep Milletvekili)

Panelist 1: Prof. Dr. Yusuf Halaçoğlu (Türk Tarih Kurumu Başkanı)

Panelist 2: Muzaffer Özdağ (Eski Milli Birlik Komitesi Üyesi, Afyon Eski Milletvekili Hukuki Devlet Adamı)

Panelist 3: Dr. Kemal Çelik (Başkent Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Panelist 4: Bülent Akarcalı (Siyasetçi)

Panelist 5: Birol Güngör (Araştırmacı-Yazar)

3.1.30. Konferans – Gaziantep'in Kurtuluşu 25 Aralık Konferansları

Tarih: 22 Aralık 2022/10.00

Konu: Gaziantep'in Kurtuluşu 25 Aralık Konferansları

Konuşmacı: Bekir Sıtkı Severoğlu

Yer: Panorama 25 Aralık Özdemir Bey Konferans Salonu

SONUÇ

Gaziantep'in gelişim sürecini anlamak, yalnızca kentin fiziksel dönüşümünü değil, aynı zamanda bu sürecin arkasındaki insan hikâyelerini de incelemeyi gerektirir. Bu bağlamda, Gaziantep'in önemli sivil toplum kuruluşu liderlerinden Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu'nun faaliyetleri, kentin sosyo-kültürel yapısı ve tarihi miras bilincinin somut bir yansımasıdır. Severoğlu'nun kent aidiyeti, çocukluk yıllarından itibaren ailesi, mahalle kültürü, eğitim aldığı okullar ve öğretmenlerinin etkisiyle şekillenmiştir.

Sıtkı Severoğlu'nun eğitim ve çalışma hayatı ise ailesinin ticari geçmişi ve Gaziantep'in ekonomik yapısıyla bütünleşmiştir. Babasının eğitime verdiği önem, onun erken yaşta hem çalışıp hem öğrenme bilincini kazanmasını sağlamıştır. Farklı sektörlerde edindiği deneyimler ve üniversite eğitimi, mesleki gelişimini destekleyerek kent gelişimine katkı yapacak donanımlı bir birey olmasının temelini oluşturmuştur.

Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in sosyal ve kültürel hayatında birçok alanda görev almıştır. Spor alanındaki en önemli katkısı, Kalespor Başkanlığı'nın yanı sıra Gaziantepspor'daki faaliyetleridir. Kulüp yönetiminde aktif rol oynayarak takımın sportif başarısı ve kentle bütünleşmesi için çalışmıştır. Bu doğrultuda, Halkla İlişkiler Komitesi Başkanı olarak Gaziantepspor marşlarının hayata geçirilmesini sağlamıştır. Halil Karaduman'ın katkılarıyla hazırlanan eserler toplamda yedi adettir. Bu çalışmanın ardından, tribün akustığı projesi için Prof. Dr. Arzu Gönenç Sorguç ile iş birliği yapmıştır. Sıtkı Severoğlu, bu çalışmalarında Gaziantepspor'da işi uzmanına teslim etme konusunda titiz bir yaklaşım ortaya koymuştur.

Kültür faaliyetleri arasında ise en önemli çalışmalardan biri, Gaziantep'in eski fotoğraflarının yer aldığı takvimlerdir. Sıtkı Severoğlu'nun hazırladığı takvimlerde Gaziantep'in tarihi, eski fotoğraflar aracılığıyla belgelenmiştir. 1999–2013 yılları arasında yayımlanan yedi farklı temalı takvim, kentin 1920–1933 döneminden Kurtuluş Savaşı'na ve önemli anma günlerine uzanan görseller

içermektedir. 1999 yılı takvimi, Vali Muammer Güler'den tebrik mesajı almış ve yerel medyada geniş yer bulmuştur. Bu çalışmalar, Gaziantep'in görsel hafızasının korunmasına önemli katkı sağlamıştır.

Sıtkı Severoğlu'nun fikir babası olduğu bir diğer çalışma ise, "Antep'in Kahraman Çocukları: Şehit İsmail ve Fedai Mehmet" adlı 24 sayfalık çizgi romandır. 25 Aralık 2006'da Gaziantep'in kurtuluşunun 85. yılı anısına yayımlanmış ve okullara 10.000 adet ücretsiz dağıtılmıştır. Uğur Öztürk'ün yazdığı, Faruk Güllüce'nin çizdiği eser, Fransız kuşatmasındaki direnişi çocuklara aktarmayı; kahramanlık ve tarih bilincini aşılarmayı amaçlayan kültürel bir çalışma olmuştur.

Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'e liderlik özelliğini en yoğun biçimde gösterdiği olay ise Zeugma Platformu'dur. Gaziantep'te bulunan mozaiklerin şehir dışına sergilenmek amacıyla taşınması süreci, Sıtkı Severoğlu'nun kurduğu platform sayesinde engellenmiştir. Zeugma Platformu, 2004 yılında Gaziantep'te, mozaiklerin taşınmasını engellemek amacıyla yerel aktörler ve uzmanların bir araya geldiği bir sivil girişimdir. Platformu temsilen kamuoyuna bilgi aktaran Sıtkı Severoğlu, mozaiklerin İstanbul'a götürülmesi sürecinde konunun yasal ve kültürel yönlerine dikkat çekmiş, hukuki ve bilimsel gerekçeler sunmuştur. Bu gerekçeler hazırlanırken daima uzman görüşlerine başvurulmuş ve kanunlardaki maddeler referans gösterilerek sürecin hukuka aykırı olduğu vurgulanmıştır. Mozaiklerin sadece bir kısmının sergilenmek üzere götürülebileceği; ancak Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın tüm mozaikleri sandıklara doldurduğu ifade edilmiştir. Süreçte Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu ile tartışmalar yaşanmış, mahkeme süreci devreye girmiştir. Sonuç olarak, mahkeme kararı ve bilirkişi raporu neticesinde Zeugma Platformu davayı kazanmış ve mozaiklerin Gaziantep'te kalması sağlanmıştır. Ardından yapılan müze çalışmaları ile mozaikler, Gaziantep'in simgesi haline gelmiştir. Sıtkı Severoğlu önderliğinde başlayan bu süreç, avukatların, gazetecilerin, akademisyenlerin, öğrencilerin ve en önemlisi Gaziantep halkının katılım ve desteğiyle olumlu sonuçlanmıştır.

1990 yılında başlayan Gaziantep Turizm Derneği süreci ise 2025 yılı itibariyle devam etmektedir. Bu 35 yıllık süreçte Sıtkı Severoğlu, önemli faaliyetlerde bulunmuştur. Faaliyetlerin kapsamı değerlendirildiğinde, 2007 yılında Gaziantep'in turizmi hakkındaki öngörülerinin bir şehir için oldukça değerli olduğu görülmektedir. Sıtkı Severoğlu, bu süreçte sunduğu önerilerle yerel yöneticilere yol gösterici olmuş,

kültür turizmini geliştirme ve Gaziantep'e turist çekme konularında fikirler sunmuştur. 2025 yılında yaptığı açıklamalarda ise, sunduğu fikirlerin tümünün Gaziantep için kazanç olduğunu ve dernek olarak hayallerinin büyük ölçüde gerçekleştiğini ifade etmiştir. Antep evlerinin restorasyonu ve butik otele dönüştürülmesi, kültür yolu festivallerinin düzenlenmesi, Gaziantep Kalesi ve çevresinin restorasyonu, Gaziantep Havalimanı için CIP Salonu çağrısı, Dokurcum Değirmeni Anıtı talebi ve Gaziantep Kültür Envanteri hazırlanması gibi projelerle kültürel değerlere olan ilgi artmış, Turizm Derneği olarak doğru yolda oldukları belirtilmiştir. Aynı dönemde Sıtkı Severoğlu, Gaziantep'in sosyal konularında da fikir sahibi olmuş ve tüm görüşmeleri, Gaziantep'in tanıtımının doğru yapılması gerektiği sonucuna ulaşmıştır. Bu doğrultuda, Sıtkı Severoğlu daima eğitime vurgu yapmış ve "Eğitim ile Gaziantep daha iyi yerlere gelecektir" düsturuyula hareket etmiştir.

Genel olarak değerlendirildiğinde, bu sürecin temelinde Sıtkı Severoğlu'nun 1993 yılında dönemin Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş, Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan, Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Mesut Ölçal ile yaptığı röportajların oldukça değerli olduğu tespit edilmiştir. Çünkü bu röportajların yapıldığı dönemde Gaziantep'te turizmden söz edilmediği anlaşılmıştır. Sıtkı Severoğlu'nun merkezi ve yerel yöneticilerle yaptığı fikir alışverişleri sonucunda kentte önemli adımlar atılmıştır. Bir diğer önemli tespit ise, yerel ve merkezi yöneticilerin değişmesine rağmen Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'te kalmaya devam etmesidir. Turizm Bakanı Abdülkadir Ateş'ten sonra Türkiye'de 21 Bakan, Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen'den sonra Gaziantep'te 8 Vali, Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan'dan sonra ise 2 Belediye Başkanı göreve gelmiştir. Bu uzun süreye rağmen Sıtkı Severoğlu'nun merkezi ve yerel yöneticilerle Gaziantep turizmi hakkında gerçekleştirdiği fikir alışverişleri adeta bir arşiv niteliği görmüş ve zamanla faaliyete geçirilmiştir. Dolayısıyla Sıtkı Severoğlu, Gaziantep turizmi konusunda hem bir arşiv hem de lider olarak görevini daima sürdürmüştür.

Antep Savunması'nın aktarılması konusunda Sıtkı Severoğlu'nun en kapsamlı ve kalıcı katkısı, Panorama 25 Aralık Gaziantep Savunması Kahramanlık Panoraması ve Müzesi'nin kuruluş süreci ile müzenin kurumsal işleyişinde yürüttüğü çalışmalardır. Sıtkı Severoğlu, bu faaliyetleri gönüllü olarak yürütme taahhüdünde bulunmuştur. Tüm Gaziantep halkını ve sivil toplum kuruluşlarını müzenin kuruluşu

için iş birliği çağrısında bulunmuştur. Antep Savunmasından kalan eşyaların müzede sergilenmesi ve uygun koşullarda saklanması amacıyla destek vermiştir. Düzenlenen toplantılar ve uzmanlarla sürdürülen çalışmalar sonucunda İngiliz ve Fransız arşivlerinden belgelerin getirilmesine bizzat öncülük etmiştir. Müze açılışının ardından Gaziantep Savunması anılmış, önemli eşya ve belgeler uygun koşullarda muhafaza edilerek gelecek kuşaklara aktarılmış ve böylece Gaziantep'in önemli bir simgesi haline gelmiştir. 2025 yılı itibarıyla hala Müzenin Tarih Kurulu Başkanlığı görevini yürüten Sıtkı Severoğlu, Panorama 25 Aralık Müzesi'nin yerel bir anlatıdan çıkarılarak Türk Kurtuluş Savaşı'nın bütünlüğü içinde ele alınmasını öngören kapsamlı bir rapor hazırlamıştır. Böylece müzenin Türkiye çapında bir müze haline gelmesinin yolunu açmak istemiştir.

Sıtkı Severoğlu'nun yürüttüğü bir diğer çalışma ise Kamil Ocak Platformu'dur. Bu platformda Kamil Ocak Stadyumu'nun yıkılmaması için girişimlerde bulunmuş; ancak başarılı olamamıştır. Daha sonra ikinci bir stadyum yapılmasını talep etmiş ancak bu konuda da sonuç alınamamıştır. Ardından TOKİ'nin bölgede uygunsuz bina yapmasına karşı çıkmış ve yerel yöneticilerle yapılan anlaşmalar sonucunda alan millet bahçesine dönüştürülerek "Kamil Ocak Millet Bahçesi" adını almıştır.

Sıtkı Severoğlu'nun Şahinbey'in evini tespit edip restore etmesi, tarihî belleğin canlandırılmasına yönelik anlamlı bir girişimdir. Şahinbey'in torunu Nezihe Şehit Şahin'in tanıklığıyla doğrulanan bu çalışma hem yerel kahramanlık mirasının korunmasına hem de toplumun geçmişle duygusal bağ kurmasına katkı sağlamıştır. Bu çaba, kültürel mirasın yaşatılması konusunda örnek gösterilebilecek nitelikte bir hizmettir.

Yesemek Arkeolojik Alanı'nda yürüttüğü hukuk mücadelesi ise kültürel mirasın korunmasında yerel duyarlılık ve sivil toplumun etkinliğinin güçlü bir örneğidir. Gölet inşaatının durdurulmasıyla tarihi eserlerin zarar görmesi engellenmiş ve doğal afet riskleri göz önüne alınmıştır. Mahkeme kararı, Severoğlu'nun haklılığını ve mevzuata uygunluğunu kesin biçimde teyit ederek mücadelenin önemini ortaya koymuştur.

1989'da açılan Hasan Süzer Etnografya Müzesi, kamu, yerel yönetim ve özel sektör iş birliğinin başarılı bir örneğidir. Kültür ve Turizm Bakanı Tınaz Titiz'in

müzeleri eğitim ve kültür merkezleri olarak tanımlaması, dönemin vizyonunu yansıtırken, Hasan Süzer'in katkısı özel sektörün kültürel mirasa sahip çıkışını göstermiştir. Genç yaşta Sıtkı Severoğlu'nun yaptığı açılış konuşması ise onun kültürel miras koruma alanındaki kararlılığını ortaya koymuştur.

Sıtkı Severoğlu, doğayla uyumlu konut projeleriyle sürdürülebilir yaşam alanlarına önem vermiştir. Severoğlu İnşaat, Gaziantep'ten Bodrum'a uzanan mimari vizyonu ile özgün projeler geliştirmiştir. Ayrıca, marka hakkı ihlallerine karşı hukuki ve etik bir duruş sergileyerek firma itibarını koruma konusunda kararlılığını göstermiştir. Bu yaklaşımlar, onun hem çevresel duyarlılığa hem de ticari sorumluluğa verdiği önemi ortaya koymaktadır.

Semra Öztürk ile yapılan röportaj, Sıtkı Severoğlu'nun Gaziantep'in kültürel ve turizm alanındaki derin bilgi ve deneyimlerini özgün biçimde ortaya koyması açısından önemli bir kaynaktır.

Sıtkı Severoğlu'nun tasarladığı Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi, Gaziantep'in kahramanlık tarihini somutlaştıran önemli bir anıttır. Müze, şehitlerin anısını yaşatırken, tarihî belgeler ve topraklarla bölgenin direniş ruhunu güçlü şekilde yansıtmaktadır. Bu çalışma, şehrin kültürel hafızasına büyük katkı sağlamıştır.

Kendirli Kilisesi restorasyonunda izinsiz ve yapısal zarara yol açan müdahaleleri eleştirerek kültürel mirasın korunmasında titiz davranılması gerektiğini vurgulamıştır. Dönemin Büyükşehir Belediye Başkanı Asım Güzelbey'in sert tepkisine rağmen, doğruyu savunmaktan vazgeçmemiş; uzman görüşlerine dayanarak eleştirilerini sürdürmüştür. Bu durum, onun bağımsız ve sorumlu duruşunu göstermektedir.

Sıtkı Severoğlu, Şubat 2012 ile Şubat 2014 tarihleri arasında 12. Dönem Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi Başkanlığı görevini yürütmüştür. Bu dönemde şube yönetim kurulunda başkanın yanı sıra II. Başkan, Sekreter, Sayman ve üç üye yer almıştır. Başkanlık sürecinde toplamda beş mesleki eğitim düzenlenmiş; bunlar arasında Sketch-up Kursu, Kamulaştırma Bilirkişiliği Eğitimi, İmar Kanunu ve Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği eğitimi bulunmaktadır. Ayrıca, bu dönemde 160 sosyal ve kültürel etkinlik gerçekleştirilmiş; kamuya yönelik 90 çalışma yapılmıştır. Dava sayısında önceki döneme göre belirgin artış gözlenmiş; önceki dönemde 11 dava açılırken, Sıtkı Severoğlu'nun başkanlığı döneminde 40 dava açılmıştır. Bu davaların

39'u Gaziantep Büyükşehir Belediyesi'ne, 11'i Şhitkamil Belediyesi'ne (aynı zamanda GBB'ye), 4'ü Şahinbey Belediyesi'ne (aynı zamanda GBB'ye) ve 1'i Kültür ve Turizm Bakanlığı'na yöneliktir.

2024 yılı itibarıyla, Türkiye'nin en büyük meslek örgütlerinden biri olan TMMOB Mimarlar Odası'nın üye sayısı 86.417'ye ulaşmıştır. Bu yüksek üyelik sayısı, meslek alanındaki dinamizmi ve kurumsal gücü göstermektedir. Aynı yıl gerçekleştirilen seçimlerde, Sıtkı Severoğlu, 49. Dönem Merkez Yönetim Kurulu üyeliğine seçilerek, mesleki birikimini ve liderlik vasıflarını ülke çapında temsil etme fırsatı elde etmiştir. Bu seçilme, onun meslek camiasındaki saygınlığını ve etkisini bir kez daha ortaya koymuştur.

Septimius Severus Köprüsü restorasyonundaki ihmallere yönelik eleştirileri, kültürel mirasın korunmasında sorumluluk ve şeffaflığın önemini vurgulamıştır. Teknik ve hukuki eksikliklere dikkat çekerek sürecin doğru yönetilmesi için resmi müdahaleye çağrı yapmıştır. Bu tutum, koruma bilincinin somut bir örneğidir.

Sıtkı Severoğlu, 1993 yılı itibarıyla Gaziantep Yardım Vakfı'nın kurucu ve mütevelli heyeti başkanı olarak yaklaşık 450 aileye düzenli yardım, 50 üniversite öğrencisine burs ve 1500 ilkökul öğrencisine kırtasiye desteği sağlamıştır. Ayrıca, her yıl 350 kurban modern yöntemlerle dağıtılmaktadır. "Kitabımı Okuyorum" projesiyle Yavuzlar İlkokulu'na kütüphane kazandırmış ve 800 kitap bağışlamıştır. Sanat ve eğitim entegrasyonunu destekleyen "Sıradan/Mühim Şeyler 2" sergisinden elde edilen gelir burs olarak aktarılmıştır. Rotary Kulüpleri ile iş birliği yaparak bölgesel kalkınmayı güçlendirmiştir.

2004 yılında Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası'nda aktif görev alan Sıtkı Severoğlu, bu dönemde 14.777 aile kayıtlı olup günlük 30-35 aileye yardım ulaştırmıştır. Yardımların toplam değeri 34 milyar TL'yi bulmuştur. Şeffaflık ve insan onuruna saygı ilkeleri doğrultusunda çalıştığını belirtmiş, ancak 2005'te görevinden istifa etmiştir.

2018'de Gaziantep Ticaret Odası başkanlığına aday olmuş; 105 kişilik mecliste yapılan seçimde 60 oy alan Tuncay Yıldırım kazanırken, Severoğlu 45 oyla başkanlık yarışını kaybetmiştir.

Gaziantep'in göç ve kentleşme sorunlarına dikkat çekmiş, kent kimliği ve toplumsal uyumun önemini vurgulamıştır. 2015 ve 2023'te düzenlenen toplantılarla

göç yönetimi ve sosyal uyum konularını ele almıştır. “Yaşanabilir Gaziantep” sempozyumunda bölgesel ekonomik büyüme ve göçün yarattığı sorunlara çözüm önerileri geliştirmeyi hedeflemiştir. Kentin sahibi olma bilinciyle sosyal sorumluluğu ön plana çıkarmıştır.

Sıtkı Severoğlu, Anavatan Partisi’nde uzun yıllar aktif rol oynamış, Şehitkamil Belediye Başkan adayı olmuş ancak seçimi kazanamamıştır. Kendini “Kemalist” olarak tanımlamış, Atatürk ilkeleri doğrultusunda çağdaşlaşmayı savunmuş ve planlama odaklı yerel yönetim anlayışını önemsemiştir. Bekir Sıtkı Severoğlu, Gaziantep’in tarihî, kültürel ve milli mücadelesine yönelik çok sayıda konferans, panel, sergi ve eğitim programları düzenlemiştir; yerel tarih bilincinin gelişimine önemli katkılar sağlamıştır. Çalışmaları, kent kültürünü koruma ve gelecek kuşaklara aktarma amacını taşımaktadır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, Sami. *Türk Müziğinde Halil Karaduman ve Göksel Baktagır'ın Müzik ve Kanun Sazındaki Eğilimleri ve Yönelişleri*, İzmir: Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2004.
- Aksoy, Ömer Asım. *Gaziantep Ağzı*, “Mavi”, 3/489.
- Aksoy, Ömer Asım. *Gaziantep'in düşman işgalinden kurtuluşunun 13. yıldönümünde yaptığı konuşmadan*, 25 Aralık 1934.
- Alsat Haftalık İş Alışverişi ve Haber Dergisi*, “Severoğlu Güven Tazeledi!..”, 2006.
- Arkitera*, “Kamil Ocak ‘Meydan’ Savaşı Belediye yeşil alan sözü verdi, Cumhurbaşkanı ‘cami’de ısrarlı, TOKİ ‘AVM’ diyor, Gaziantep halkı direniyor”, 2015.
- Atalar, Ali. “Severoğlu İnşaatın Parolası, ‘Doğa ile İç İçe Bir Yaşam’”, *Gaziantep Haber*, 2008.
- Ayaz, Ahmet. “Sıtkı Severoğlu’na Teşekkür”, *Gaziantep Hakimiyet*, 2009.
- Aytaç, Ruhi. “Ne Severoğlu’ymuş Be Arkadaş?”, *Haber342.com*, (8 Nisan 2018), 1.
- Aytaç, Ruhi. “Sıtkı Sever, ‘Tayoş’ Hilmi, Rus Aleksander mı Dediniz?”, *Haber342.com*, (8 Mart 2017), 1.
- Aytekin, Tarık. “Gaziantep Turizm Derneği-Geçmiş Dönem Başkanlarımız”, *Facebook*, 2021.
- Aytekin, Tarık. “Gaziantep Turizm Derneği-Hakkında”, *Facebook*, 2014.
- Aytekin, Tarık. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 22 Temmuz 2025.
- Bak, Dursun. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Ses Kaydı Görüşme 2025.

- Başbekçi, Metin. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” (Görüşmeci: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 15 Ekim 2024).
- Bayrak, Samet. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, Görüşmeci: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme, 5 Eylül 2024.
- Bayraktar, Hilmi. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, Görüşmeci: Mehmet Ali Erturhan, Mülakat, 28 Ocak 2025.
- Beyaz Sayfa Gaziantep*, “B. Sıtkı Severoğlu Bayram Mesajı”, 2007.
- Beyaz Sayfa Gaziantep*, “Güneydoğu’nun Ortak Çıkışı... Kültür Turizmi”, 2007.
- Beyaz Sayfa*, “Gaziantep Turizm Derneği Başkanı B. Sıtkı Severoğlu; Yeni Müzenin İsmi ‘Gaziantep Mozaik Müzesi’ Olmalı”, 2010.
- Beyaz Sayfa*, “Kamuoyuna Duyuru”, 2009.
- Beyaz Sayfa*, “Takvimlerde Eski Gaziantep Sergisi Düzenleniyor”, 2005.
- Beyaz Sayfa*, “Turizm Derneği’nden Ortak Akıl Çağrısı”, 2008.
- Biçici, Mehmet. “Devlet ve Siyaset Adamı: Mehmet Kamil Ocak”, *Gaziantep Üniversitesi Ayıntab Araştırmaları Dergisi*, 2/2, 2019.
- Bulut, Elmas. – Şimşek, Mustafa Yaşar. “Kırsal Turizm ve Gaziantep Arkeolojik Değerleri”, *Türk Bilimsel Derlemeler Dergisi* 7/2, 2014.
- Burun, Eyyüp. “Güzelbey’e Önce Övgü, Sonra Eleştiri!”, *Gaziantep Güneş*, 2013.
- Cemiyet Dergisi/Cemiyet.online*, “Halk Evleri cemiyet hayatının gelişmesinde dönüm noktasıydı-Bekir Sıtkı Severoğlu ile Röportaj”, 2024.
- CNN Türk*, “Gaziantep’te Nü Tablolara Sansür”, 2007.
- Cumhuriyet*, “Müzisyen Halil Karaduman yaşamını yitirdi” 2012.
- Çelebi, Evliya. *Seyahatname*, 1671.
- Çiçek, Orhan – Bozgeyik, Turgut. “14 Şehit Anıtı Törenle Açıldı”, *İhlas Haber Ajansı (İHA)*, 2007.
- Çukurova GAP Hürriyet*, “Gaziantep’te 2. Kent Sempozyumu Başlıyor-Tarihe Işık Tutacak”, 2015.
- Çukurova GAP Hürriyet*, “Kent Tarihini Çizgiye Aktardı”, 2007.

Çukurova Hürriyet, “Fotoğraflarla Canlandırdı”, 2010.

Çukurova Hürriyet, “Gaziantep Tarihi İçin İş Birliği Çağrısı”, 2007.

Dağlı, Ali. “Gaziantep İlçeleri”, *Şehr-i Ayıntab-ı Cihan Gaziantep*, ed. Ergün Özusu
Gaziantep: Gaziantep Valiliği, 2016.

Dai, Adil. *Harbin Kahraman Çocukları* Gaziantep: Gaziantep Üniversitesi Vakfı
Yayınları, 2000.

Doğan, Handan. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”,
Görüşmeci: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Haziran 2025.

Ensonhaber.com, “Şahinbey Yazıcık Konutlarıyla Tarihi Dokuyu Korudu”, (30 Nisan
2016), 1.

Ergeç, Rifat. *Gaziantep Asliye 2. Hukuk Mahkemesi Bilirkişi Raporu*, 2004.

Ergeç, Rifat. “Gaziantep Kalesi Hamam Kazısı 1998”, *10.Müze Kurtarma Kazıları
Semineri 26-28 Nisan 1999 Kuşadası*, ed. Koray Olşen, vd., Ankara: T.C. Kültür
Bakanlığı Anıtlar ve Müzeler Genel Müdürlüğü Yayınları, 2000.

Erkan, Ahmet, - TMMOB Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi. “TMMOB
Mimarlar Odası İstanbul Büyükşehir Şubesi’nin 49. Olağan Genel Kurul
Değerlendirmeleri”, *Mimar.ist Dört Aylık Mimarlık Kültür Dergisi*, Sayı: 80,
2024.

Evrensel, “Zeugma Başka Yere Taşınmaz”, 2004.

Gaziantep 27 “Severoğlu’nun istifası şaşırttı.”, 2008.

Gaziantep 27, “Adalet Yerini Buldu Yesemek Kurtarıldı”, 2024.

Gaziantep 27, “Bu Kitap Çok İşe Yarayacak”, 2005.

Gaziantep 27, “Eğitimi Konuştular”, 2010.

Gaziantep 27, “Güzelbey’den Bir Tarih Hamlesi Daha”, 2007.

Gaziantep 27, “Hafif Raylı İçin Büyük Tepki”, 2009.

Gaziantep 27, “Kahramanlık Müzesini Kazandıracağız”, 2007.

Gaziantep 27, “Kahramanlık Müzesini Kazandıracağız”, 2007.

Gaziantep 27, “Kıbrıs’a Uçmaya Yarın Başlıyoruz”, 2006.

Gaziantep 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, 2007.

Gaziantep 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, 2007.

Gaziantep 27, “Panorama Müzesi Büyük Destek”, 2007.

Gaziantep 27, “Reklamı Yaptı İmajı Sarstı Gitti”, 2007.

Gaziantep 27, “Severoğlu’ndan Ciddi Öneriler”, 2010.

Gaziantep 27, “Tarihi Cehalet”, 2013.

Gaziantep 27, “Turizm Derneği’nde Severoğlu Dönemi”, 2025.

Gaziantep Asliye 2. Hukuk Mahkemesi, 2004/100, 2004.

Gaziantep 3. Asliye Hukuk Mahkemesi, 2013/27, 2013.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Antep Savunması Şehitliği ve Saygı Müzesi, 2019.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası, “Prof. Dr. Aziz Akgül, Türkiye İsrافی Önleme Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı ve Diyarbakır Milletvekili-Gıda Bankacılığı”, Sıtkı Severoğlu Arşivi (Erişim: 4 Mart 2025).

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası- Sıtkı Severoğlu Arşivi, “Gaziantep Yardım Vakfı ile Gaziantep Büyükşehir Gıda Bankasının 2004 Mayıs Ayı İtibarı ile Faaliyet Raporu”, 2004.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi Gıda Bankası Dosyası- Sıtkı Severoğlu Arşivi, “Gaziantep Yardım Vakfı Üyelerinden, Yoksullukla ve İşsizlikle Mücadele Derneği’ne İstifa Dilekçesi”, 2005.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi İnternet Sitesi, “Kahramanlık Destanını Geleceğe Taşıyan 25 Aralık Panorama Müzesi Ziyarete Açıldı”, 2020.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı, 2007.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı, 2007.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı, 2007.

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi, Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı ve Projesinin Halka ve Basına Tanıtılması Programı, 2008.

Gaziantep Ekspres, “Şehit Çocuklara Vefa”, 2006.

Gaziantep Ekspres, “Turizm Derneği’nden Başkan Özkarslı’ya Plaket”, 2006.

- Gaziantep Ekspres*, “Turizmcilere Uyarı”, 2006.
- Gaziantep Güncel*, “Gaziantep’ten Özür Dilenmeli”, 2007.
- Gaziantep Güncel*, “Tarihimizin Üzerinden Silindir Geçiyoruz”, 2008.
- Gaziantep Güneş*, “Antep Savunması İle İlgili Belgeler Gelmeye Başladı”, 2007.
- Gaziantep Güneş*, “Konsey Toplandı; Baronlar Konuştu”, 2007.
- Gaziantep Güneş*, “Gaziantep Doğru Tanıtılmıyor”, 2006.
- Gaziantep Güneş*, “Şehitler Anıtı ne Şehitlerimize ne de Gaziantep’e Yakışıyor”, 2006.
- Gaziantep Haber Ajansı Bülteni*, “Turizmcisi Ayşe Nur Arun ve Sıtkı Severoğlu’na Güzelbey’den Teşekkür”, 2010.
- Gaziantep Hakimiyet Gazetesi*, “İlkellik”, 2007.
- Gaziantep Hakimiyet*, “3-4 Milyon Turist Çekebiliriz”, 2007.
- Gaziantep Hakimiyet*, “Doğru Yoldayız”, 2010.
- Gaziantep Hakimiyet*, “Hayali Müze”, 2009.
- Gaziantep Hakimiyet*, “Tarihin Paşası”, 2008.
- Gaziantep Hakimiyet*, “Zafer ‘Yıldırım’ın Oldu”, 2018.
- Gaziantep Halkevi Broşürü, 1935.
- Gaziantep İl Yıllığı 1968, *Ayyıldız Matbaası*, Ankara, 1969.
- Gaziantep Kulübü*, “Gereççi, Kent Konseyi’ne Damgasını Vurdu”, 2016.
- Gaziantep Kulübü*, “41 STK Kamuoyu Açıklaması 24 Temmuz’24”, 2024. <https://www.gaziantepkulubu.org/proje/41-stk-kamuoyu-aciklamasi-24-temmuz-24>
- Gaziantep Kulübü*, “Rapor: Şehrimizde Değişen Nüfus Yapısı ve Etkileri 08 Haziran’24”, 2024. <https://www.gaziantepkulubu.org/proje/rapor-sehrimizde-degis-en-nufus-yapisi-ve-etkileri-08-haziran-24>
- Gaziantep Sabah*, “Gaziantep Savunması Gençlere İyi Anlatılmalı”, 2007.
- Gaziantep Sabah*, “İngiliz ve Fransızlardan Antep Harbi Belgeleri”, 2008.
- Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Dosyası-Sıtkı Severoğlu Arşivi*, “Murat Dağ ile Röportaj”, 2022.

Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi Dosyası-Sıtkı Severoğlu Arşivi,
“Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Panoraması Müzesi Yapımı Projesi
Münasebetiyle Bir Cevap”, 2007.

Gaziantep Tutku Gazetesi, “Fuar Alanına Müze Yapılsın”, 2007.

Gaziantep Üniversitesi Göç Enstitüsü, “Türkiye’de ve Dünya’da Göç Hakkında Fikir
Alışverişi”, *Instagram*, 2024.

Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi, “Hakkımızda”, Erişim: 2025.

<https://www.gaziantepyardimvakfi.org/kurumsal/hakkimizda-1.html>

Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi, “Vizyon&Misyon”, Erişim: 2025.

<https://www.gaziantepyardimvakfi.org/kurumsal/vizyon-amp-misyon-5.html>

Gaziantep Yardım Vakfı İnternet Sitesi, “Gaziantep Yardım Vakfı, Çeyrek Asırdır
Yoksulun Yanında”, (4 Ekim 2020), Erişim 2025

<https://www.gaziantepyardimvakfi.org/haber/gaziantep-yardim-vakfi-ceyrek-asirdir-yoksulun-yaninda-11.html>

Gaziantep Yeni Çizgi, “Rant’tan Vazgeçin 2. Stadı Yapın”, 2013.

Gaziantep Yeni Çizgi, “Biz Geri Zekâlı mıyız da Yanlış Anlayalım”, 2013.

Gaziantep Zafer Spor, “Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, Katkı
Sağlayamıyorum Diye İstifa Etmişim”, 2007.

Gaziantep Zeugma Platformu (GZP), *Sergi Aldatmacası Adı Altında Müze
Kaçırılıyor...* 2004.

Gaziantep Zeugma Platformu, *Zeugma Mozaikleri Dosyası*, 2004.

Gaziantep’te Turizm Bülteni, “Ölçal: ‘Gaziantep Turistler ve Tesisler İçin Cazibe
Merkezi İlan Edilmelidir’”, 1993.

Gaziantep’te Turizm Bülteni, “Gaziantep Valisi Recep Birsin Özen: ‘Gaziantep
Gelecekte Önemli Bir Turizm Merkezi Olacak’”, 1993.

Gaziantep’te Turizm Bülteni, “Turizm Bakanımız Abdülkadir Ateş 1992 Turizm
Sezonunda 20 Gün Gaziantep’teydi”, 1993.

Gaziantep’te Turizm Bülteni, “Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Celal Doğan:
‘Tarihi Turistik ve Kültürel Değerlerimiz Korunmalıdır’”, 1993.

Gaziantep’te Zafer, “Bodrum’da Severoğlu İmzası”, 2008.

Gaziantep’te Zafer, “Dokurcum Değirmeni Restore Edilsin”, 2006.

- Gaziantep'te Zafer*, “Ephesus Brass Grubunun Gaziantep’e Geliyor”, 2006.
- Gaziantep'te Zafer*, “Gaziantep İtfaiye Daire Başkanına Plaket”, 2010.
- Gaziantep'te Zafer*, “İnşaat Fazlası Olan Binalar Yasallaşacak Mı?”, 2005.
- Gaziantep'te Zafer*, “Kim İstifa Edecek”, 2013.
- Gaziantep'te Zafer*, “Sıtkı Severoğlu Tepkisini İlginç Bir Şekilde Dile Getirdi: Yeşili Gören Yeşilleniyor”, 2007.
- Gaziantep'te Zafer*, “Teşekkürler Sayın Sıtkı Severoğlu”, 2006.
- Gaziantep'te Zafer*, “Turizmin Gelişmesine Katkıda Bulunanlara Ödül”, 2006.
- Gaziyurt Gazetesi*, “Büyük Bir Yangın/Başpınardaki Neft Katran İmalâthanesi Yandı/Zararın 30-40 Bin Lira Olduğu Söyleniyor”, 1949.
- GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., “100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Yaşadığım Şehir Gaziantep Paneli”, *YouTube*. 21 Kasım 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=0QB8THcAAkA&t=1700s>.
- GBB Kültür Tanıtım ve Tasarım A.Ş., “100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep Sempozyumu/Bekir Sıtkı Severoğlu”, *YouTube*. 21 Kasım 2023, <https://www.youtube.com/watch?v=FAIf90HcExg>.
- Gedik, Ömür. “Gaziantep CIP Salonu”, *Hürriyet*, 2023.
- Gereçci, Kamil. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Ses Kaydı Görüşme 2025.
- Göğüş, M. Oğuz. “Hürriyet İlkokulu”, *Gaziantep’i Tanıtıyoruz/Aylık Tarih ve Sanat Dergisi*, 2/1, 1963.
- Gül, Emel. “Ve İnsan – Halil Karaduman” *You Tube*, 29 Şubat 2008. <https://www.youtube.com/watch?v=Buo5PcHAukQ>
- Güllüce, Hamza. *İhtiyati Tedbir İnfaz Zaptı*, 2004.
- Günay, Zeki. “GEO’ndan Sergi ve Panel”, *Çukurova Hürriyet*, 2010.
- Güney 24*, “Septimius Severus Köprüsünde Kaş Yaparken Göz Çıkarmışlar”, (4 Temmuz 2019), 1. <https://www.guney24.com/haber/septimius-severus-koprusunde-kas-yaparken-goz-cikarmislar/>
- Haber Türk*, “Gaziantep Havalimanı’nda CIP Salonu Hizmet Vermeye Başladı”, 2024.

Haber342.com, “Cephelerden Topraklar Şehitliğe Bırakıldı”, 2022.

Haber7-Tüm Spor, “Gaziantepspor da marşlandı” 2006.

https://tr.wikipedia.org/wiki/Gaziantep%27te_1989_T%C3%BCrkiye_yerel_se%C3%A7imleri, Erişim: 2025.

Hürriyet Gaziantep, “Severoğlu: 5 Milyon Turist de Hayal Değil”, 2010.

Hürriyet Spor Arena, “Gaziantep Yönetiminde Görev Bölümü”, 2006.

İlkha, “Gaziantep Kent Konseyi: Yesemek’teki İnşaat Çalışmalarının Durdurun”, 2021.

İnal, Feride Pelin. “Antep Savunmasının İzleri Panorama 25 Aralık Müzesi’nde”, *aa.com.tr*, 2024. <https://www.aa.com.tr/tr/pg/foto-galeri/antep-savunmasinin-izleri-panorama-25-aralik-muzesinde>.

Kanal 5, “Adil Dai 93 yaşında vefat etti, Gaziantep için büyük kayıp”, *YouTube*. Temmuz 2018, https://www.youtube.com/watch?v=_VidezNDJcM&t=4s

Kandilli Rasathanesi ve Deprem Araştırma Enstitüsü, *06 Şubat 2023 Sofalaca Şehitkamil Gaziantep Depremi Basın Bülteni*, 2023.

Karaduman, Atilla. “Niçin Yalnızca Sıtkı Severoğlu”, *Gaziantep Güncel*, 2007.

Kırmızıtaş, Hasan. “Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi Sıtkı Severoğlu, Büyük Projeyi İlk Kez Açıkladı: Antep 2010’da Şampiyon”, *Hürriyet Gaziantep/Spor*, 2006.

Kızılkaya, Nehir. *Malatya’ya Adanmış Bir Ömür*, Celal Yalvaç. Malatya: İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023. <file:///C:/Users/Ltm/Downloads/838529.pdf>

Kocalar, Kerem. “Gaziantep’in Tarihi Yapıları Ayağa Kalkıyor”, *aa.com.tr*, 2018.

Köylüoğlu, Nilüfer. “Akten Köylüoğlu ve Sıtkı Severoğlu”, *Instagram*, 2014.

Kültür ve Turizm Bakanlığı Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, “Gaziantep’te Uygulama Çalışmaları Hakkında”, 2010.

Kültür Varlıkları ve Müzeler Genel Müdürlüğü, “Yesemek-Tarihin İlk Heykel Atölyesi”, 2020, <https://turkishmuseums.com/Uploads/M%C3%BCze/Dosya/e32507d9-0199-4835-8a62-6b43949d905c.pdf>.

NTV, “Kültür ve Turizm Bakanı Erkan Mumcu Röportajı”, *NTV TV yayını*, 11 Mart 2004 – 12 Mart 2004.

Olay, “Gaziantep Turizm Derneği Tüzüğüdür”, 2000.

Olay Spor, “Gaziantepspor Yönetim Kurulu Üyesi ve Turizm Derneği Başkanı Sıtkı Severoğlu’ndan Süper Market Uyarısı.../Spor Merkezi Katledildi”, (17 Kasım 2006), 1.

Olay Spor, “Kamil Ocak Değişecek”, (21 Mart 2006), 1.

Olay, “Severoğlu’ndan Tarihi Sergi”, (14 Kasım 2006), 5.

Olay, “Şahinbey’in Torunu Nezihe Şehit Şahinbey, Dedesi Şahinbey’in Oturduğu Antep Evini Restore Eden Mimar Sıtkı Severoğlu’na Teşekkür Etti/Duygulandıran Tablo”, 2006.

Olay, “Turizmcilerin Umudu Afrodit”, 2006.

Olay, “Turizme Tören Saygısızlığı”, 2006.

Özbalı, Hüseyin. “Gaziantep’e Müze Kuruyor”, *Çukurova Hürriyet*, 2009.

Özdiñç, Doğan. “Turizm İşsizliği de Terörü de Önler”, *Hakimiyet*, 2010.

Özen, Yaşar. “Sıtkı Severoğlu”, *Ekspres.net*, 2006.

Öztürk, Semra. “Gaziantep’i Önce Biz Tanımalıyız”, *Expres Extra Söyleşi*, 2008.

Öztürk, Uğur. “Antep’in Kahraman Çocukları Şehit İsmail ve Fedai Mehmet”, *Severoğlu İnşaat Bekir Sıtkı Severoğlu/Sertaç Tanıtım*, 2006.

Pekdoğan, Celal. “Fransız Kıta Komutanı ANDREA, “La vie militaire au levant”, *GAZÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, 2001.

Pekmezci, Çetin. “Spor Konseyinden Yansıyanlar”, *Gaziantep Güneş Gazetesi*, 2007.

Polat, Kübra. “2020’de Turizm Patlayacak Milyonlar Gaziantep’e Akacak”, *Hürriyet*, 2007.

Pusula, “Son Karar Meydan”, 2013.

Pusula, “Yavuzlar İlkokulu Modern Bir Kütüphaneye Kavuştu”, 2017.

Sabah, “Bakan Titiz, Hasan Süzer Etnografya Müzesini Hizmete Açtı”, 1989.

Sabah, “Sıradan/Mühim Şeyler 2 Karma Fotoğraf Sergisi”, 2018.

Sakıcı, Ekrem. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 06 Mart 2025.

Sarıçam, Eray. “Beşir Ayvazoğlu: Her Biyografi Bir Çeşit Yaşama Kılavuzudur”, *gzt.com*, 2023. <https://www.gzt.com/skyroad/besir-ayvazoglu-her-biyografi-bir-cesit-yasama-kilavuzudur-3745707>

- Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, “8 Şubat 2001 Antep’e Gazilik Ünvanı Verilişinin 80. Yıldönümü... Fransız İşgaline Karşı Antep Müdafasında Namus ve Hürriyet İçin Canını Veren 6000 Şehit Anısına... (2001 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Olay Grafik-Ofsim Ofset*, 8 Şubat 2001.
- Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, “Gaziantep Kurtuluş Savaşı’ndaki 6.000’den Fazla Şehidin ve Serdarları Şahinbey Anısına (2003-2004 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Oturakçıbogil Grafik-Form Matbaacılık*, Nisan 2003.
- Severoğlu İnşaat B. Sıtkı Severoğlu, “Yıl 1921... Antep-Gaziantep... Yıl 1933... Gazi-Gaziantep’li... (2000 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Olay Grafik*, 8 Şubat 2000.
- Severoğlu İnşaat, B. Sıtkı Severoğlu, “Yıl 1929... Gaziantep... (1999 Yılı Gaziantep Takvimi)”, *Olay Grafik*, 8 Şubat 1999.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “*Ariadne-Dionisos Düğün Töreni Mozaigi İçin Büyükelçiliklerden Yardım Çağrısı*, Özel Arşivi, 2024.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “Bir Kent Mücadelesi: Gaziantep Zeugma Mozaik Müzesi Hikâyesi”, *100. Yılında Cumhuriyet Dönemi Gaziantep*, 2023.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 2023-2024-2025.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu” Görüşmecisi: Mehmet Biçici, Video Kaydı Görüşme 2024.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı, *Sözde Ermeni Soykırımı’na Yanıt Paneli*, Özel Arşivi-Video 2001.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “Stadyum ve Arena”, *Kastel Dergisi*, Ağustos 2013.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. “Turizm Derneği’nden”, *Gaziantep’te Turizm Bülteni*, 1993.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. *03.08.2006 Gaziantepspor Genel Kurul Toplantısı Sıtkı Severoğlu’nun Konuşma Metni*, Gaziantepspor Genel Kurulu, 2006.
- Severoğlu, Bekir Sıtkı. *Gaziantepspor Marşları*, Özel Arşivi/CD.
- Spor 27*, “Sıtkı Severoğlu ve Fadıl Bulut’un İstifaları Onaylandı”, 2008.
- T.C. Gaziantep Valiliği, “Gaziantep Kültür Envanteri”, *Gaziantep İl Özel İdare Müdürlüğü*, 2005.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *Gaziantep Müzesinin Ziyarete Kapatılması*, 2004.
- Tanrıverdi, Abdülkadir. “Nezih Bir Düğün ve Veda”, *Gaziantep Güneş Gazetesi* 2006.

- Tanrıverdi, Abdülkadir. “Turizm Derneği’ni Kutlarken 1-2-3”, *Gaziantep Güneş Gazetesi*, 2006.
- Tansü, Yunus Emre. “Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi I”, *Telgraf Gazetesi*, 2007.
- Tansü, Yunus Emre. “Gaziantep Savunması ve Kahramanlık Müzesi II”, *Telgraf Gazetesi*, 2007.
- Tek, Müfide Ferit. “Gaziantep”, *Hakimiyet-i Milliye*, 1920.
- Telgraf*, “Eski Müze Karkamış Müzesi Olsun”, 2010.
- Telgraf.net*, “Makina Mühendisliğini Hayal Ederken...”, 2012.
- TMMOB Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi*, “Kamil Ocak Stadyumu ve Çevresinde Yapılacak Olan Düzenleme Hakkında Rapor”, 2019.
- Toker, Selehaddin. *Gaziantep Ticaret Albümü-Billur İş*, 1969.
- Toprak, Abdülkadir. “Antep Savunması Tarih Kurulu”, *Güneş Gazetesi*, 2007.
- TRT Çukurova Radyosu*, “Bölge Gündemi/Gaziantep Turizm Derneği Başkanı Bekir Sıtkı Severoğlu”, 2025.
- Tuğsuz, İbrahim. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 10 Mart 2025.
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, *12. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2012 – Şubat 2014*, Gaziantep: TMMOB, 2014.
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği Mimarlar Odası Gaziantep Şubesi, *13. Dönem Çalışma Raporu Şubat 2014 – Şubat 2016*, Gaziantep: TMMOB, 2016.
- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB)*, “TMMOB’ye Bağlı Odaların Üye Sayısı 705 Bin Oldu”, <https://www.tmmob.org.tr/icerik/tmmoby-bagli-odalarin-uye-sayisi-705-bin-oldu>, 2025.
- Uğurluer, Ceren. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 20 Mart 2025.
- Uğurluer, Murat. “Gaziantep’in Gelişim Sürecinde Mimar Bekir Sıtkı Severoğlu”, Görüşmecisi: Mehmet Ali Erturhan, Video Kaydı Görüşme 19 Haziran 2025.

Valilik Basın Açıklaması, “1999 Yılı Takviminden Dolayı Sıtkı Severoğlu’na Tebrik”,
Gaziantep Valiliği Basın ve Halkla İşler Müdürlüğü, 1998.

Yalkın, Orhan. *Şehre Tanıklığım Gaziantep’in Son Yüz Yılı*, Gaziantep: Gazikültür,
2023.

Yeni Gap Spor, “Fener Maçı Çok Önemli”, 2006.

Yeni GAP, “Turizm Derneğinden Modern Gaziantep Tanıtımı Önerisi”, 2007.

Yeşilağaç, Ahmet. “*Kanunla Resital*”, *Hürriyet*, 2006.

Yiğit, Aydın. ““Gazi’sini Arayan Madalya: Gaziantep’e İstiklal Madalyası Neden Geç
Verildi”, *Tarihin Peşinde/Uluslararası Tarih ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*,
Sayı: 28, 2022.

Yücebaş, Semiray – Yücebaş, Mesut. “Yerel Basında Kamil Ocak Stadyumunun
Yıkılışı: Yıkılan Tarih Mi, Yerel Basın Mı?”, *Strata: İlişkisel Sosyal Bilimler
Dergisi*, 2020.